

อภย
16/07/65

TULIB

3 1379 00897320 9

บทคัดยนอก พระราชนิพนธ์รัชกาลที่ ๒

รวม ๖ เรื่อง

ฉบับหอพระสมุดวชิรญาณ

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระดำรงราชานุภาพ ฯ โปรดให้พิมพ์

ในงานฉลองพระชันษาครบ ๖๐ ทศ

เมื่อปีจอ พ. ศ. ๒๔๖๕

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ไท ถนนรองเมือง

คำนำ

ในงานฉลองอายุครบ ๖๐ ปี ข้าพเจ้าปรากฏว่าจะพิมพ์หนังสือ
เป็นของตอบแทนแด่ของพระคุณญาติแถมครดักเรื่อง ๓ เมื่อเดกอกหา
เรื่องหนังสือซึ่งจะพิมพ์ นี้ได้ความทอดครพระราชนิพนธ์รัชกาลที่ ๒ นน
คนทงหลายยอมมอบทงกนว่าเป็นหนังสือบทตอนอย่างวิเศษ พระ
บาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลปัจจุบันนี้ก็ได้โปรดฯ ให้พิมพ์เรื่อง
รวมเกยวดี พระราชทานแจกครั้งเดี่จ้เจดิมพระราชมนท์ยรัตนพระ
ตำหนักจครตตรา เมื่อ พ. ศ. ๒๔๕๖ เดกเรื่อง ๓ แต่มือบกถายนพระ
นางเจ้าด้ชุนมาตมารศรี พระราชเทวี ก็ได้โปรดให้พิมพ์เรื่องอิเหนาประ
ทานแจกในงานฉลองพระชนมายุอีกเรื่อง ๓ ยังเหลือพระราชนิพนธ์บท
ตครนอกอยู่ ๖ เรื่อง เป็นหนังสือ ๓๘ เต่มดมุดไทย ถารวมพิมพ์
เป็นเต่มดมุด ๓ ก็จะใช้ชุดกับเรื่องรวมเกยวดีเดกอิเหนา เป็นอนมบท
ตครพระราชนิพนธ์รัชกาลที่ ๒ พิมพ์ขนาดเตยอกนครบบริบูรณ์ เห็น
จะชอบใจของผุ้ที่ ใรับโดยมาก ข้าพเจ้าจึงให้รวบรวมหนังสือพระ
ราชนิพนธ์บทตครนอก ๖ เรื่อง คือ เรื่องไชยเชษฐาเรื่อง ๓ เรื่องตั้งช
ทองเรื่อง ๓ เรื่องไกรทองเรื่อง ๓ เรื่องมณพิไชยเรื่อง ๓ เรื่องควา
เรื่อง ๓ เรื่องตั้งชคี่ตั้งไชยเรื่อง ๓ ครองชำระคั่นฉบับทใหม่หพระดมุด
ฉริรญาณดำหับพระนคร แต่ได้ดอบหนังสือเก่าเขาเรอามาแต่งนิทาน
๑๖/06/2565
ชนดำหับพิมพ์จากบทตครดักด้วยทุกเรื่อง เพราะเห็นว่าในบทตครทง

พระราชนิพนธ์เฉพาะเรื่องครั้งที่จะได้เห็นตคร เรื่องตอนอื่นหาปรากฏไม่
ตามนทานกำกับไว้ด้วย ผู้อ่านจะได้รู้เรื่องราวที่เอามาแต่งตครนั้นคง
แต่ต้นจนปลาย

อนึ่งเมื่อความคิดข้าพเจ้าจะพิมพ์หนังสือในงานชาดก ทราบ
ถึงสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระนริศรานุวัดติวงศ์ ทรงพระ
เมตตาเรียบเรียงรูปภาพด้วยฝีพระหัตถ์ประเภท ๔ รูป คือ รูปภาพเรื่อง
ตั้งชั้ของรูป ๑ เรื่องไกรของรูป ๑ เรื่องคาวรูป ๑ เรื่องมณพีไชย
รูป ๑ พระวิศยประจง (จ้าง โชคจิตตกระ) เรียบเรียงรูปภาพเรื่อง
ไชยเสฐรูป ๑ เรื่องตั้งชั้คปไชยรูป ๑ หนังสือพระราชนิพนธ์บทคร
นอกที่พิมพ์ตครนี้ จึงเป็นฉบับมีรูปภาพพิเศษขึ้น ข้าพเจ้ารู้สึกขอบพระ
คุณเป็นอย่างยิ่ง หนังสือที่พิมพ์นั้นจะใช้เป็นของถวายจำยูแจกส่วน ๑
อีกส่วน ๑ จะถวายเป็นของหอพระสมุดวชิรญาณตำหรับพระนคร เพื่อ
จะได้จำหน่ายให้มหาชนได้อ่านกันแพร่หลาย

ตำนานพระราชนิพนธ์บทครนอก

เรื่องตคร ๒ เรื่องที่พิมพ์ในสมุดเล่มนี้ เดิมเป็นนิทานในนิบาตชาดก
บ้าง นิทานในปัญญาต์ชาดกบ้าง เป็นนิทานในพื้นที่เมืองมาแต่โบราณ
บ้าง บางเรื่องเชื่อกันว่าเป็นเรื่องจริง ดังเช่นเรื่องตั้งชั้ของ อัน
เป็นนิทานในปัญญาต์ชาดก เรียกว่าตั้งชั้ดินตั้งชั้ชาดกนั้น พวกชาว
เมืองเหนืออ้างว่าเมืองทุ่งยังเป็นเมืองหัวด่านนค ยังมีตาคีตาแดงแห่ง

๕๑๐๘๒๕๖๕

๓. ว่าแผ่นดินนามคดีของพระสังข์ อยู่ไม่ห่างวัดพระมหาธาตุนัก ที่ใน
 วัดวิหารหลวงวัดพระมหาธาตุ ฝ่ายหนึ่งก็เขียนเรื่องสังข์ทอง เป็นผู้มี
 ช่างครึ่งกรุงเก่ายังปรากฏอยู่จนทุกวันนี้ ทางหัวเมืองฝ่ายตะวันตกก็อ้าง
 ว่าเมืองตะกั่วป่าเป็นเมืองท้าวสามนต้ออกแห่ง ๓ เรียกภูเขาดอก ๓ ว่า
 เขามังมา อธิบายว่าเมื่อพระสังข์ตกตนะ ได้ขึ้นมาหาเข้ามภา
 ษานไปตงนี้ เรื่องไกรทองก็ออกกันว่าเป็นเรื่องจริงอีกเรื่อง ๓ กล่าวกันว่า
 คำเมื่อบ้านนายไกรที่แม่น้ำอ้อม ในแขวงจังหวัดนนทบุรี เป็นบ้านเดิม
 ของเจ้าไกรทอง แต่ที่เมืองพิศตรเก่าก็ยังมีความตราบเรียกว่าวงศาตม
 บ้านคงเศรษฐี อ้างว่ามาแต่เรื่องไกรทองปรากฏอยู่ แต่อีก ๔ เรื่อง
 นั้นห้ามคำอ้างว่าเป็นเรื่องจริงไม่ ถึงกระนั้นก็เป็นเรื่องที่รักกันแพร่
 หายมาแต่โบราณ จึงมีมุขานิทานทั้ง ๒ เรื่องนี้แต่งเป็นบทเล่นละคร
 กันตั้งแต่กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี

๔. ละครที่เล่นเมื่อกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีนั้น ต่างกันเป็น ๒
 อย่าง เรียกว่าละครในอย่าง ๓ ละครนอกอย่าง ๓ ละครในคือละครผู้
 หญิงของหลวงสำหรับเล่นในการพระราชพิธี เล่นแต่เรื่องรามเกียรติ์
 เรื่องอุณรุท กับเรื่องอิเหนา ๓ เรื่องเท่านั้น ละครนอกคือละครที่ราษฎร
 เล่นกันในพื้นเมือง ตัวละครเป็นผู้ชายทั้งนั้น เพราะแต่โบราณมีพระ
 ราชบัญญัติห้ามมิให้ผู้นอนมัตครผู้หญิง (ฟังพระราชทานพระบรมราชา
 อนุญาตเมื่อรัชกาลที่ ๔ กรุงรัตนโกสินทร์) ละครนอกเล่นเรื่องต่าง ๆ
 เว้นแต่เรื่องรามเกียรติ์ เรื่องอุณรุท กับเรื่องอิเหนาที่เป็นเรื่องสำหรับ

ตครโน เพราะฉนั้นบทตครเรื่องอื่น ๆ นอกจาก ๓ เรื่องนั้น จึงเรียก
ว่าบทตครนอก

เมื่อถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์เป็นราชธานี แต่เดิมตครผู้หญิงของ
หลวงงักเด่นแต่เรื่องรามเกียรติ์ เรื่องอุณรุท กับเรื่องอิเหนา เหมือน
อย่างตครหลวงครั่งกรุงเก่า มาจนถึงรัชกาลที่ ๒ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาไลย ทรงฝึกหัดตครผู้หญิงของหลวงงักเด่นขึ้นกว่า
แต่ก่อน จะโปรด ฯ ให้ตครผู้หญิงของหลวงงักเด่นเรื่องอื่น ๆ ผู้ตคร
ผู้ชาย จึงทรงเลือกเรื่องตครนอกบางเรื่องมาทรงพระราชนิพนธ์ขึ้น
ใหม่ เถาะการตอนที่ให้ตครผู้หญิงของหลวงงักเด่น คือ เรื่องไชยเชษฐ
บทรทรงพระราชนิพนธ์ขึ้นเดิม ๕ เด่มสี่มุดไทย แล้วทรงแก้ไขตัดทอน
อีกครั้ง ๓ คงเป็นหนังสือ ๓ เด่มสี่มุดไทย ด้วยเหตุพระราชนิพนธ์เรื่อง
ไชยเชษฐจึงมีแปด ๒ ความ แต่ตครมักเดินตามความฉบับ ๓ เด่มที่ทรง
แก้ไขใหม่ จึงเอาความฉบับใหม่พิมพ์ในสี่มุดเด่มหนึ่ง ๓ เด่ม คง
แปลความเก่าแต่เด่ม ๕ เรื่องสังข์ทองทรงพระราชนิพนธ์เป็นหนังสือ
๒ เด่มสี่มุดไทย เรื่องไกรทอง ๒ เด่มสี่มุดไทย (มีบทตครเรื่อง
ไกรทอง ตอนชาตวันได้ นางตะเกาทของตอน ๓ ด้านแนกตอนตัดด้วยพระ
ราชนิพนธ์ แต่ก่อนข้าพเจ้าเคยสงสัยเลย แต่ได้กล่าวไว้ในที่อื่นว่าบางที
จะเป็นพระราชนิพนธ์ แต่เมื่อมาพบหนังสืออื่นได้เทียบกันดูในภายหลัง
จึงแน่ใจว่าบทเรื่องไกรทองตอนนั้นเป็นพระนิพนธ์ กรมหลวงภูวเนคร
นรินทรพิทักษ์^{16/06/2565} (หาใช่พระราชนิพนธ์ไม่) เรื่องมณีนีพิไชยทรงพระราช

นิพนธ์เต็มสมุดไทย ๓ เรื่อง คำว่า ๔ เต็มสมุดไทย แต่เรื่องตั้งชัศตปีไชย
 นกต่างกันว่า พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงแต่ง
 ถวายเมื่อยังดำรงพระยศเป็นพระเจ้าลูกยาเธอ กรมหมื่นเจษฎาบดินทร
 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยเป็นแต่ทรงพระราชนิพนธ์
 แก่ไช เป็นหนังสือ ๒ เต็มสมุดไทย พระราชนิพนธ์บทละครนอกทั้ง ๒
 เรื่องจึงรวมเป็นหนังสือ ๓๗ เต็มสมุดไทยด้วยกัน

แต่พระราชนิพนธ์บทละครทั้ง ๒ เรื่องนี้ จะทรงพระราชนิพนธ์
 เรื่องใหม่ก่อนเรื่องใหม่ทีหลัง ขอให้นำปรากฏคำชี้แจงมาแต่ก่อนไม่
 ได้แต่ตั้งเกดตำหนกตอน ข้าพเจ้าตั้งนิญฐานว่าเห็นจะทรงพระราช
 นิพนธ์เรื่องไชยชุกก่อน แล้วเรื่องอื่น ๆ ค่อยมาทำของดั่งเรียงลำดับ
 เรื่องไว้ในสมุดเล่มนี้ เชื่อว่าเรื่องคำฉันทน์เห็นจะทรงทีหลังเรื่องอื่น ๆ
 เพราะตั้งเกดคุดทางความแตกต่างตอนข้าของยังนึก ถ้าใครจับขึ้น
 อ่านแล้วก็เพ็ดพิณมีใครจะวางตั้งได้ แต่เรื่องตั้งชัศตปีไชยนั้นเพราะ
 ว่าเป็นพระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว การที่
 พิมพ์เรียงลำดับไว้ข้างท้ายเรื่องอื่น คำนานบทละครนอกพระราชนิ-
 พนธ์รัชกาลที่ ๒ มีเนื้อความดั่งแต่ดั่งมา

ตั้ง ๒๖ พฤษภาคม พ.ศ.

สารบัญ

นิทานเรื่องไชยเชษฐาก่อนบทละคร	หน้า ๓
บทละครเรื่องไชยเชษฐา	" ๗
ตอนที่ ๑ นางศุภินญาถูกจับได้	" ๗
ตอนที่ ๒ พระไชยเชษฐาตามนางศุภินญา	" ๓๒
ตอนที่ ๓ พระไชยเชษฐาเข้าเฝ้าท้าวตึงหยง	" ๖๒
ตอนที่ ๔ อภิเษกพระไชยเชษฐา	" ๙๙
เพลงยาวแต่นิทานต่อท้ายเรื่องไชยเชษฐา	" ๙๐
นิทานเรื่องตั้งชื่ของคอนกัขนบทละคร	" ๙๑
บทละครเรื่องตั้งชื่ของ	" ๙๖
ตอนที่ ๑ พระตั้งชื่ของหินนางพันธุรัต	" ๙๖
ตอนที่ ๒ ท้าวสามนต์ให้นางทงเจดเดื่ออกคู่	" ๑๓๓
ตอนที่ ๓ พระตั้งชื่ได๋นางรจนา	" ๑๒๖
บทเสภาของเจ้าเงาะ พระบรมราชินีพันธุรัตกาตที่ ๔	" ๑๕๓
ตอนที่ ๔ ท้าวสามนต์ให้ตูกเขยหวนเนื้อหารปดา	" ๑๕๒
ตอนที่ ๕ พระตั้งชื่ตักตัก	" ๑๙๐
ตอนที่ ๖ ท้าวยศวิมตตามพระตั้งชื่	" ๒๓๙
นิทานเรื่องไกรทองก่อนบทละคร	" ๒๙๓
บทละครเรื่องไกรทอง	" ๒๙๙

ตอนที่ ๓ นางวิมาดาตามไกรทองมาจากถ้ำ	หน้า ๒๗๘
ตอนที่ ๒ ไกรทองตามนางวิมาดาจากถ้ำไปถ้ำ	๖ ๓๑๓
กตอนตำนานพระราชนิพนธ์เรื่องไกรทอง	๖ ๓๓๓
นิทานเรื่องมณิพไชยตอนก่อนบทธศร	๖ ๓๓๕
บทธศรเรื่องมณิพไชย	๖ ๓๔๑
นิทานเรื่องมณิพไชยตอนต่อบทธศร	๖ ๓๖๗
นิทานเรื่องควงตอนก่อนบทธศร	๖ ๓๗๐
บทธศรเรื่องควง	๖ ๓๗๗
ตอนที่ ๑ ท้าวด้งนักรักษาหนางผมหอม	๖ ๓๗๗
ตอนที่ ๒ ท้าวด้งนักรักษาขบคัว	๖ ๔๑๐
ตอนที่ ๓ นางคันธมาตริชนเฝ้า	๖ ๔๒๘
ตอนที่ ๔ พระควงรบกับไวยทัก	๖ ๔๕๔
เพลงยาวชมพระราชนิพนธ์	๖ ๔๖๗
นิทานเรื่องตั้งชัศติบไชยตอนก่อนบทธศร	๖ ๔๗๑
บทธศรเรื่องตั้งชัศติบไชย	๖ ๔๗๗
ตอนที่ ๑ พระตั้งชัศติบไชยตกเหว	๖ ๔๗๗
ตอนที่ ๒ ท้าวเด็นางกูฐเข้าเมือง	๖ ๕๑๗
นิทานเรื่องตั้งชัศติบไชยตอนปลาย	๖ ๕๕๗

เมื่อ นั้น พระไชยเชษฐฟังคำที่ร่ำว่า เห็นทั้งท่อนไม้ ไล่พานมา ผ่านพ้านั่งองค์ลงตะไล (หน้า ๔)

นิทานเรื่องไซยเซวี่

เรื่องต้นก่อนตอนที่ทรงพระราชนิพนธ์เป็นบทละคร

เดิมท้าวอภัยนุราชเจ้าเมืองเวสาลีมีราชชิดาองค์ ๓ ถ้านางนั้น
ร้องไห้เมื่อใด ก็บ่นคราดมีดอกจำปาของวังลงมา จึงให้นามว่านาง
จำปาทอง เมื่อนางเจริญวัยขึ้นวันหนึ่งลงไปเล่นน้ำที่สระในสวน ไป
พบไซ้จระเข้ฟองหนึ่ง นางคิดอยากจะดูจระเข้ว่ารูปร่างเป็นอย่างไร จึง
เก็บเอาไซ้เข้าเข้าไปปักที่ในวังจนจระเข้ชอกเป็นตอแถวนางก็เลี้ยงไว้ ครั้น
จระเข้โตใหญ่ขึ้นก็ร้ายกาจตามวิถีไซ้จระเข้ ได้กัดคนในวังแถวเตย
ลงไปอยู่ในแม่น้ำ เทียบกัดกินพวกชาวเมืองเสียเป็นอันมาก หมอ
จระเข้ลงไปจับก็สู้จระเข้ไม่ได้ ราษฎรได้ความเดือดร้อนพากันร้องทุกข์
ว่าจระเข้ของนางจำปาทองเที่ยวกินผู้คน ท้าวอภัยนุราชทรงขัดเคือง
จึงให้ขับนางจำปาทองเสียจากพระนคร เมื่อนางจำปาทองต้องขับออก
จากวังมีแต่นางแมง ซึ่งนางจำปาทองเลี้ยงไว้ ตามไปด้วยเป็น ๒ คน
ด้วยกัน ครั้นไปถึงฝั่งนางเห็นจระเข้เกิดโทมนัสจึงโจนลงไปหมาย
จะให้จระเข้กินเสียให้สิ้นทุกชักราบ แต่พระอินทร์บันดาลให้เป็นบัวกรด
ผู้ซึ่งมารับนางไว้ จระเข้เข้ามาจะกินก็ถูกคมบัวกรดตายอยู่ ณ ที่นั้น นาง
จำปาทองเห็นจระเข้ตายแล้วก็ชวนนางแมงกลับมาหมายว่าจะคืนเข้าเมือง

เวลาดี แต่เทพยตามันดาตให้ตงไปทางทิศอื่น เทพยชชิตเซพเนจรไป
จนเห็นจเห็น้อย จึงพากันไปนอนหลับอยู่ในไร่ร้างแห่งหนึ่ง

วันนั้นนทยกษัตริย์ที่เขาศักดิ์สิทธิ์ จะไปเฝ้าท้าวตงหพทในเมือง
เดินมาทางนั้น ครั้นเห็นนางจำปาของกัมมใจประติพิทช เข้าไปปลูก
นางหมายจะเกยพาน นางเห็นนทยกษัตริย์ก็ตกใจกลัวจึงวิ่งหนีไป
วิ่งหนีไปในป่า นทยกษัตริย์วิ่งไล่ตามไป จนถึงภูเขาศักดิ์สิทธิ์
นางเข้าไปขอขอให้พระฤกษ์ช่วยบ่อกัน พระฤกษ์ห้ามปรามนทยกษัตริย์
ไม่ฟัง จึงเสกผ้าขึ้นเป็นดั่งไถ่นทยกษัตริย์หนีไป แล้วนางจำปาของ
กับนางแมวกั้อาไศรยอยู่ที่อาศรมพระโคตมฤกษ์ต่อมา

ฝ่ายท้าวตงหพเป็นนทยกษัตริย์อยู่ในดีจรรวม ได้ครองเมืองตงหพมา
ช้านานท้าวท้าวหามราชบุตรแต่ธิดาไม่ คั้นหนึ่งทรงดูบิณนิมิตรว่า มียกษ
มาแต่บ้านำดอกจำปามาถวาย แต่ดอกจำปานั้นมีดั่งงามเหมือนอย่าง
ทองแต่ว่ามีปดิดคิดมาด้วย ท้าวตงหพให้โหรทำนายพระดูบิณ โหร
พยากรณ์ว่าจะได้ราชธิดาซึ่งทรงดักษณนามยิ่งนัก แต่นางนั้นจะมี
เพื่อนร่วมใจอย่างแปดกบตาด ขณะนั้นพอนนทยกษัตริย์ไปถึง ไปทูลว่า
ได้พบนางสาวน้อยรูปงามอยู่ณอาศรมของพระโคตมฤกษ์ ท้าวตงหพ
ได้ทรงทราบก็ดีพระฤไทยด้วยเห็นดั่งกับดูบิณนิมิตร จึงให้ศระเครัยม
วิพดแล้วเสด็จไปยังอาศรมพระฤกษ์ ครั้นได้ทักอดพระเนตรเห็นนาง
จำปาของแตรทราบว่าเป็นราชธิดาตกยากก็ขอพระฤกษ์มาเดียงเป็นราช
ธิดา ประทานนามใหม่ว่า นางตงวิญชา

ฝ่ายพระไชยเชษฐ เป็นราชโอรสของท้าวธรรมีกแตนางแก้วด้จจา
ซึ่งครองเมืองเหมันต์ มีนางเปนาทบริจาริกาอยู่ ๗ คน วันหนึ่งพ
นางทั้ง ๗ ไปเที่ยวประพาศ ไปตั้งพิดับพตาพักแรมอยู่ในป่า รื้อหนึ่ง
พระอินทร์ ต้องทิพเนตรครุว่าพระไชยเชษฐกับนางด้จจาจะต้องเป็นคู่
กัน จึงให้พระมาตุตต์แปลงเป็นกวางทองลงมาต่อพระไชยเชษฐฯ คำคัญ
ว่ากวางจริงก็ให้ต่อมได้ แต่ประกาศสั่งไว้พตาว่าถ้ากวางออกได้ทาง
ด้านนครจะเอาโทษ กวางแกลงหนีออกจากที่ต่อมทางด้านพระไชยเชษฐ
พระไชยเชษฐมีความตอแยก็ตามกวางไปแต่กับพี่เลี้ยงทั้งดี กวางจำแดง
ต่อพระไชยเชษฐเข้าไปในแดนเมืองสิงหพแกลงก็หายไป พระไชยเชษฐกับ
พี่เลี้ยงจะกลับไม่ถูกทางหลงไปในเมืองสิงหพจนถึงถวนหอดวง ไม่รู้ว่า
เป็นถวนของท้าวสิงหพก็เข้าไปอยู่ที่ในถวนนั้น

ฝ่ายเสนาที่อยูยังพิดับพตาคอยๆ พระไชยเชษฐหลายวันไม่เห็นกลับ
ไป มีรู้ว่าจะมีเหตุเภทไทยประการใด ก็พานางทั้ง ๗ กลับคืนเข้าเมือง
เหมันต์ ไปทูลตความแก่ท้าวธรรมีกๆ ให้โหรทำนาย โหรทูลพยากรณ์
ว่าพระไชยเชษฐหนีตกไปเมืองยักษ์ แต่หาเป็นอันครายไม่ ค่อยไปด้กยี่ ๓
จะได้มีเหย้ากับมาเมือง ท้าวธรรมีกกับนางแก้วด้จจาได้ฟังก็ค่อย
ศตยวิตก จึงมิได้ให้คิดตามพระไชยเชษฐค่อยไป

ฝ่ายนางด้จจาคืนหนึ่งฝันไปว่ามีพระยานาคมารัด ครนศนชน
คิดว่าลักษณะฝันเช่นนั้นย่อมมีพยากรณ์ว่าจะได้คู่ แต่นางตกไปอยู่ใน
เมืองยักษ์ เกรงจะได้ยักษ์เป็นสามีก็เกิดเค็ดือรอนรำคาญใจ จึง

ทูตดาท้าวสิงหออกไปเที่ยวชมสวนหวังจะให้คลายใจ พวกยักษ์ก็
 ไปกับนางสุวิญชาไปเห็นพระไชยเชษฐากับสัตว์เพียงอยู่ที่พดัมพลาจะจับกุม
 พระไชยเชษฐากับสัตว์เพียงตกใจด้วยกลัวพากันหนี พวกยักษ์ก็ได้นำ
 จนถึงทางสุวิญชาพักอยู่ พระไชยเชษฐาเห็นนางเปนมมนุษย์แต่เป็นเจ้า
 นายของยักษ์ก็เข้าไปขอให้นางช่วยป้องกัน นางจึงห้ามพวกยักษ์มิ
 ให้จับกุมแต่ได้ถามเรื่องราวของพระไชยเชษฐา เมื่อทราบว่าหน่อกระ-
 ษัตริย์พดัมเมืองมานางก็เข้าใจว่าเห็นจะเป็นเนื้อคู่ต้องตามความที่ฝัน จึง
 ให้พระไชยเชษฐาพักอยู่ที่สวน แต่มาทูลเรื่องราวของพระไชยเชษฐาให้
 ท้าวสิงหพทราบ ท้าวสิงหพาให้หาพระไชยเชษฐาเข้าไปเฝ้า ครั้นเห็น
 ก็มีความดั่งสาร จึงรับจะให้เสนาพากลับไปตั้งยังเมืองเหมันต์ แต่
 พระไชยเชษฐาเนเกิดประติพิทศก่อนนางสุวิญชาเป็นก่าตั้ง จึงทูลขออยู่รับ
 ราชการสนองพระคุณท้าวสิงหพลเสียก่อนแล้วจึงจะกลับไป ท้าวสิงห
 ชอบพระฤไทยก็ยอมให้พระไชยเชษฐาอยู่ในเมืองสิงหพลต่อไปตามใจสมัคร
 ฝ่ายรณภักตร์เป็นเจ้าของอีกเมืองหนึ่งยังมีพระมเหสี ให้สืบ
 หาราชธิดาเมืองต่าง ๆ ได้ความว่าท้าวสิงหมีราชธิดาทรงลักษณะ
 วิเศษกว่าราชธิดาเมืองอื่น ๆ จึงให้ทูตไปทูลของนางสุวิญชาต่อท้าว
 สิงหพล แต่ว่าถ้าไม่ยอมยกให้โดยดีแล้วก็จะเกิดรบพุ่งกัน ท้าวสิงห
 ษัตริย์ต้องว่ารณภักตร์ซุกไม่ยกให้ รณภักตร์ซัดใจจึงยกกองทัพมาล้อม
 เมืองสิงหพลไว้ ฝ่ายท้าวสิงหพลรู้ว่าพระไชยเชษฐารักนางสุวิญชา จึงต้อง
 ใจถามว่าจะเอาตัวตั้งก็ไม่ได้ฤไม่ พระไชยเชษฐาก็จำต้องรับเอาตัว แต่

มีความวิตกทุกชั่วขณะโดยไม่มีฤทธิเดชอย่างใดที่จะไปสู่กับยักษ์ พระอินทร์จึงเอาครุฑมาให้พระไชยเชษฐยกออกไปรบพุ่งกับยักษ์ พระไชยเชษฐแฉ่งศรไปฆารณภักครุฑาศิ ครนชั้นคักแต่ท้าวตึงหพจึงยอมยกนางสุวิญาให้พระไชยเชษฐเป็นบำเหน็จ ให้มีราชดาร์ไปเจริญท้าวธรรมักไปทำการอภิเศกพระไชยเชษฐกับนางสุวิญาที่เมืองตึงหพ แล้วพากันไปยังเมืองเหมันต์

ฝ่ายนางทั้ง ๗ คิดอุษยานางสุวิญาคอยปองร้ายอยู่ ครนนางสุวิญาทรงครุฑภักจนจะถึงกำหนดคอดอก นางทั้ง ๗ จึงทำกตอุบายให้มีกตคัพทเกิดขึ้นว่า มีช้างเผือกเข้ามาในแดนเมืองเหมันต์ พระไชยเชษฐไม่รู้เท่าก็ยกพลออกไปตามหาช้างเผือกที่โนบ่า ให้นางทั้ง ๗ พัทภักษรักษานางสุวิญาอยู่ในวัง ครนนางสุวิญษาคอดอก นางทั้ง ๗ แฉ่งอุบายเอาผ้าผูกตาเสีย มิให้นางสุวิญาเห็น ตูณนเป็นชายมีศรพระขรรค์เกิดมาดำหรับบุญด้วย นางทั้ง ๗ ให้เอากุมารได้หีบตบไปฝังเสียในป่า แล้วเอาท่อนไม้ได้พานไว้แทน ถ่านางสุวิญษาคอดอกเป็นท่อนไม้ เรื่องพระไชยเชษฐตอนคันมาคือเรื่องคองททรวงพระราชนิพนธ์บทครุฑวงษ์

๑ บคนน

เส่นารบตั้งได้เกษ

ออกมาจกกันทนต์

พร้อมเส่นารบตั้งมีพระบัญชา

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑ เมื่อนน

องค์พระไชยเชษฐากัทธิรักษา

จึงตั้งระตั้งทรงเควของตุคนธา

ทรงมหาภูติคพรายพรรณ

ควนเส่นารบตั้งตั้งจยทจร

ขึ้นทรงยศัศรผายผัน

ให้ยกพวกพตขางตั้งกัน

คนเขาเหมนตชาน

๑ ๔ คำ ๑ กราวนออก เขต

๑ ควนตั้งจยประทบม้าทรง

เส่นารบตั้งตั้งจยทจร

พอดันแดงตั้งนรยาราตรี

จรตั้งเข้ายังวงใน

๑ ๒ คำ ๑ เต่มอ

๑ เมื่อนน

เจ็ดนางนารีศรีไค

แจ่งเหตุด่าเส่นารบมาแคไพร

ตั้งใจเปรมปรีชมัยมพราย

ชวณกันอานน้ำทาเบ้ง

จัดแจ่งแต่งตัวเกิดถาย

นุ่งยกห่มตาคนาคกราย

ผ่นผายไปเฝ้าพระภูม

๑ ๔ คำ ๑ เพลงฐา

๑ เมื่อนน

องค์พระไชยเชษฐาเรื่องศรี

เห็นนางสาวดรรคมาอญชดี

จึงปราไถ่นารบตั้งตั้งเจ็ดคน

พิจกนั้งไปคตตั้งคชสาร

ทรมานนอนบ่าพนาสนันท์

เข้าคำร่าฤกถึงนฤมต

เจ้าอยู่ตักทุกคนถาฉันโต

อันนางสุวิญชานางเยาว์	พี่ฝากฝังให้เจ้าเอาใจได้
ครรรักษ์นางก็แก้แค้นวันไป	เป็นกระไรทอดอดดูถูกแล้วถ้อยยัง

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น	เจ็ดนางทูตไปตั้งใจหวัง
ข้าทูลทูลแทนนฤมตพันกำดั่ง	เป็นขุระระวังนงระพั้ง
พอวันหนึ่งนางคอดอดโอรธา	ก่อนนำพระเสด็จเข้ามาถึง
รูปร่างพริ้งพริ้วมดกต้อมกลิ้ง	งามแม่นเหมือนหนึ่งเทวดา

๑ ๔ คำ ๑ เจริญ

๑ เมื่อนั้น	พระไชยเชษฐาฟังคำที่รู้ว่า
เห็นทงท่อนไม้ได้พานมา	ผ่านพานงองตตั้งคใด
เด่นหันนางเจ็ดคนเข้าคตจิตกร	จะทันพิจารณาาก็หาไม่
ให้ซึ่งซึ่งสุวิญชาแต่คว้าไป	จะเดียงได้ทำไมในธานี
ว่าพดวงทางขยิบจับพระขรรค์	หมายจะไปหาหนบนเกษ
ตงจากแท่นแค้นใจจรดี	เจ็ดนางนารีก็คามไป

๑ ๖ คำ ๑ เต็ม

๑ ครันถึงจึงเห็นนางสุวิญชา	ยิ่งโกรธาหุนหันมันได้
กระตบมาทกถกกองทงห้องใน	ช้หน้าว่าไปกับนงตักษณ
เดียงแรงเราชบุเดียงถึงเพียงนี้	ควรฤาผิดอุกอ่อนเป็นท่อนตัก
ให้อับอายชายหน้ากหนานัก	ตั้นรักใคร่กันแฉ้ววนัน

เรื่องไชยเชษฐา ตอนที่ ๓

แม่แดงไว้ในเมืองจะตองภา
ซนซอว่าเป็นเมียเลี้ยงศักดิ์ศรี
ชอบแต่ตั้งหารผตามัญชัว
ภูมิฮัดฮัดซัดแค้นใจ

๗ ๒ คำ ๗ เจริจา

ไอ้ เมื่อนน
ผู้วิญชาตัวตั้งหน้าไหน
กรรแดงพตางทางทุดทวดไเหนย
เขาจะคิดอย่างไรเมียไมรู
แค่แรกเจ็บท้องร้องครวญคราง
เจ็ดนางมานั่งหนุนหลังอยู่
แล้วขับไล่ข้าโหมให้ดู
เมียไมรูทนเท่าเขาคิดคุด
นางว่าข้าไม่เคยจะคุดอดตูก
เอาผ้าผูกพันตาเดี่ยม็ดหมัด
เมื่อแรกประสูติพระโอรส
เดี่ยรื่องปรากฏเหมือนเดี่ยงคน
บิดนตูกอ่อนเป็นท่อนไม้
เพราะเขาบิดตาไว้ไม่เห็นหน
พระองค์จึงคิดตูกเดี่ยกต
ตูกคนใครท่อนเป็นท่อนไม้
เมื่อพงคำซางเคี่ยวนาเกรยวโกรช
จะตงโทษนอกรักให้คักไชย
เมี่ยจะผินภักตราไปหาใคร
รำพตางตั้งให้ไปมา

๗ ๓๐ คำ ๗ โอด

ร้าย เมื่อนน
พระไชยเชษฐาฟังคำจึงซ้าว่า
เหม่เหม่ตูกผู้วิญชา
ยังซนกดับมาว่าเขาพาโต
ยักเยี่ยงพุดจาตารพัต
เจ้าดำบัดดำนวนกอนโมโท
เมื่อตูกเป็นท่อนไม้ไเอะโต
ซามีใช้ชายโง่จะงงงวอย
เจ็ดนางรักเจ้าเรารูแจ้ง
ว่าเขาแกตั้งได้ไค้ไม่เห็นด้วย
อย่าพักทำกำธรรระทวย
จะมอดม้วยไม้ทันรุ่งรุ่งนี้

ว่าพตางทางเรียกเด่นา ไครอยู่บางข้างนำเข้ามา
 จงเอาตัวผู้วิญชาภาดี ไปประหารชีวิตให้วายปราน
 ๗ ๘ คำ ๆ

๑๐ บัดนั้น เด่นาคำนับรับบริหาร
 เข้าผู้กริ่มคมีเอียวมาตย ดนตานุรับพาออกมาพด้น
 ๗ ๒ คำ ๆ

๑๑ เมื่อนั้น ผู้วิญชาตระหนกอกดิน
 เหลียวดูภักศดาแฉ้วจาบดย ครอบงมคร่ำว่าพรรณจิงวอน
 ๗ ๒ คำ ๆ

โอ้ โอ้ว่าพระองค์ทรงเดช ไปรตเกษหยุดยั้งมังก่อน
 พระจะให้หาหนบรอน โทษกรนอึ่งนี้ไม่มีเคย
 ข้างเขอแต่เจ็ดนางไปข้างเดียว ไม่แต่เหลียวดูมั่งนึ่งเคย
 แต่ก่อนร่อนชะโรก็ไม่เคย ออกเอียงนอึ่งคิดเห็นผิดใจ
 นางจิงเข้ากอดบาทภักศดา ขอโทษกรวอนว่ากราบไหว้
 เด่นาเข้าคร่ำเอาตัวไป อรไทยครวญคร่ำว่าไศกา
 ๗ ๒ คำ ๆ โอด เชิด

ร้อย ครนออกมวนออกทวารจิง พอเห็นพเตียงนงอยู่พร้อมหน้า
 นางร้องเรียกไปมิได้เข้า เขษฐาไปรดด้วยช้อยนอึ่งได้
 ๗ ๒ คำ ๆ

๑๒ บัดนั้น ผู้พิเตียงอย่างเห่าเข้ามาโกด
 เห็นเขาจงผู้วิญชาพาไป ตกใจตัวตื่นเข้ากนทาง

พวกเสนาว่าหัดักไปให้พัน ต่างคนอีค้ำค้ำชัชชวาง
พระพี่เลี้ยงซึ่งไว้ไม่ตะวาง แแต่ว่ากันว่าโทษนางเป็นอย่างไร

๗ & คำ ๗ เจริจา

๑ ครนรู่แแต่ระหนักประจักษ์ความ จึงห้ามเสนาว่าไม่ได้
ถ้าเม้นชนฆ่าพันให้บรรโดย นานไปเราว้อยจะพตอชตาย
ท่านจงหยุดยั้งรอรอ ข้าจะไปทูลขอนางโคมฉาย
มิให้ม้วยมอดชวอดวาย ว่าแแต่ด้้นายจรวัด

๗ & คำ ๗ เสมอ

๑ ครนถงจิงคตานเข้าไปเฝ้า ถ่มเกด่าประนตบทศวี
กราบทูลไปพด้นทันที พระภูมีเป็นไฉนจิงใจเภา
ธรรมดาถูกซ่อนเป็นท่อนไม้ มีมิงฎาไม่แแต่ก่อนเก่า
แแต่เพียงนมรูกเขา ยิงกว่ามัวเภามิงคิง
ธรรมดาเมียดวงกับเมียนอย ย่อมคอยหิยมิตคิดหวงหงษ์
ช่างไม่ครองครวกใหญ่กึ่ง เหมือนไม่วิ่งทันเมย
ถ้วนเหต่าฤษาเป็นอรมณ มีแแต่จะเรียกถมให้เรอเสย
ทงเดให้กตกระทำยำเยย จะให้เขาผัดเมยไคว่าคาญ
ถึงว่านางจะเป็นเช่นนั้นใช้ ก็ยงไม่ควรตั้งให้ตั้งหาร
รูถงตั้งหวมเป็นการ จะมามดาญเดยด้้นทงเหม้นค
มนุษย์ฎาจะตุ้กับห่มุยกษ จะเคยจเด้นเป็นมกไม่พกหัน
พระองค์จิงไปรอยชอโทษทัณฑ์ ขย่าให้ช้วนนางมอดม้วย

๗ ๑๒ คำ ๗ เจริจา

สามเส้า ^๕เมื่อนั้น

จริงอยู่พี่ว่าช่างงวย

มีแต่จะเค็มเค็มขี้

น้องนี่คิดเนาเบาความ

ถ้าถึงพรุ่งไปที่ไหนนั้น

ใครจะออกค้อค้ำทานฤทธิ

ตายแล้วฤทัยยังอยู่ดีวิญชา

อย่าให้หาหนับนรอน

ว่าบ ^๕เมื่อนั้น

ได้ยินดีพี่เพียงทุกทักทาน

นั่งอยู่ดูเห็นจะเป็นรอง

โกรธาหน้าเห็นว่าไป

ชิชะท่านฮ่าพี่ศรี

ดินถมคมสันขยันจริง

ฤทัยดีแจ่มใจว่าใครทำ

ช่างซ้อหน้ามาเผ้าทุกตะบอย

๑ บัดนั้น

จึงว่าข้าทูลขออรไทย

พระไชยเชษฐได้ฟังก็เห็นด้วย

เพราะใครใครไม่ช่วยห้ามปราม

จึงพดอypad้าเผดอไปไม่ได้ถาม

นี้หากว่าพี่ห้ามจึงได้คิด

จะพากันย้อยยับดับจิต

นำที่ชีวิตจะม้วยมรณ

กลับไปให้หาเข้ามาก่อน

ทำโทษโรชกรเขางมาดย์

๑ ๘ คำ ๑ เสร็จ

เจ็ดนางนั่งฟังอยู่ในม่าน

ว่าชานเปนแยบก็แปดบใจ

ชวงกันเฝยม่านทองต้องไช

นี่อะไรมากลุ่มรวมขังขัง

มาชมชู้ตะคอกหุดอกผู้หญิง

พุดแยบแอบอิงต้อพดอพดอย

จึงพิศทูลปรักปรำให้ยับย้อย

ข้าสีน้ากตัญห้อยไปเมื่อไร

๑ ๘ คำ ๑

พระพิเตยงเคื่องช้อช้อชมาไครย

กตการอะไรมาโกรธาพี่

ราช ๕ ๕
๑ เมื่อนอน

ไต่กศัตย์รันทดัดตใจ
ตั้งหนึ่งจะพินาศขาดจิตวิ
นางเข้ากอดบาบาทพระด้ามี่

ตัญญาได้ฟังนงร้องให้
ทรามไวยไม่เป็นดัมประดี
สุดสิ้นชีวิตตรงกับที่
ไต่ก็ครวญคร่ำรำไร

๑ ๘ คำ ๑ โอด

โอ้ ๑
๑ โอ้อาพระทศกรห่มอ้อมแก้ว
พระเคื่องข้องนงมิดด้วยสิ่งไร
ถึงอะไรไต่ถามความตักนิต
นี้ทรงฤทธิไม่พิจารณา
เมื่อเมย์ไต่กุมภามาเจียงไว้
มาเป้นบาทบริจาพระด้ามี่
เที่ยงนางกตางคินถึงเพียงน
ตัวเป้นผู้หญิงจะวิ่งไป
ไปรดให้เมย์พักแต่ดักคิน
รำพตางนางคิดอาวณณ์

จะขบเมย์เดี่ยวแถ้วฤๅไฉน
ภูกไวยไม่ทรงพระเมตตา
ถ้าเม้นมิดแถ้วก็ตามแต่โทษา
ขรอยกรรมเวราของนงนี้
ก็จากเจียงไชยไปโนไพรศรี
พอประจบครบปีจะจำไทด
จะเดินตงพงผู้กระไรไต่
หนทางกตางไพรพนาคร
พออยู่ไฟอยู่พื้นเดียน้อยก่อน
ต้องกรข้อนทรวงเข้าไต่กา

๑ ๑๐ คำ ๑ โอด

ราช ๕ ๕
๑ เมื่อนอน

ยังมีโมโหโกรธา
เหม่ออับร่ทรตักษณณ์
ยังชนชดฝัดฉวนชอยไฟ

พระไชยเชษฐฟังคำที่รำว่า
จึงร้องคำดำทับขบไป
มึงอย่าพักมานั่งร้องให้
หัวจะขาดปลิวไปไม่ทันรู้

อย่าว่าแต่คนหนึ่งถึงครู่เดียว พระอินทร์มาเขยวเขยวไม่ให้อยู่
เร่งไปให้พินบ้านเมืองกู คำมัดไมรู ไม่เข้าใจ

๑ ๖ คำ ๑

๑ บัดนั้น วิพารฟังว่าน้ำมันได้
เจ็บจิตระตุตที่จจะคิดไป น้อยใจเป็นพันคนหนา
ถึงโค่กักก็ไม่มีใครเอนดู ยังจะอยู่เอาอะไรให้เร่งจำ
จิงดวงเขาแย่งยุตตุตมอมา ไปภาราเราเกิดนะทรมวไวย

เมื่อพุดตพราวจากเมืองมาคราวแดง แต่หม่อมแม่กับอี่แมวยังมาได้
ดึกคืนคนคำค้อยคจาไป ร้องให้โยให้เดี่ยหน้าตา

๑ ๖ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น ตูฎิญาตอตอบคำวิพารว่า
ซากุร่อยต้นแดงวิพาร ทำนไม่เมตตาคัจงขับไป
เมื่อความผิตนคหนึ่งก็ไม่มี คิดเคนเท่านั้นจิงร้องให้
วิพารอย่าเพื่อคตาโคต ทรมวไวยดิงกดับคนมา

๑ ๔ คำ ๑

๑ โย - ยอกรกัมกรวมกับต้นผัว พ่อทุดหัวจงไปรดเกษา
ซึ่งว่าโทษคัจงของชวชา พระจิงพิจารณาให้แจ้งใจ
ที่ไม่ถามความเตยมาเฉยเดี่ย พระจะดูหน้าเมี้ยก้หาไม่
ว่าพตางนางทรงโค่กาไตย อรไทยพ่างเพียงจะมรณา

๑๖
๐ บดินน์

คิดค้นแผนไปด้วยโกธธา
คิดบ้างเป็นไว้ในสวนขวัญ
จักรระแห่งนั้นจะบรรลโดย
ไม่พบเราบ้างนายก็ตายแล้ว
๕๕
ทนแทนคุณให้ที ไม่มอญ
เดี่ยวแรงรักภักดีจตุรจิต
อนิจาอาภัพดับเหมือนปูน
ว่าพดวงพานางดีตาคี
วิพาร์นำนำจรจรวัด

วิพาร์น้อยใจเป็นนักหนา
คิดมีอนางมาแต่ที่ว่าไป
หึงขยักศวดันดังตุ๊กไก่
ยังแค่ตมหายใจอยู่รวยรวย
พุดอ่อนนอนแหวให้ช่วยด้วย
๕๖
๕๗
๕๘
๕๙
๖๐
๖๑
๖๒
๖๓
๖๔
๖๕
๖๖
๖๗
๖๘
๖๙
๗๐
๗๑
๗๒
๗๓
๗๔
๗๕
๗๖
๗๗
๗๘
๗๙
๘๐
๘๑
๘๒
๘๓
๘๔
๘๕
๘๖
๘๗
๘๘
๘๙
๙๐
๙๑
๙๒
๙๓
๙๔
๙๕
๙๖
๙๗
๙๘
๙๙
๑๐๐
๑๐๑
๑๐๒
๑๐๓
๑๐๔
๑๐๕
๑๐๖
๑๐๗
๑๐๘
๑๐๙
๑๑๐
๑๑๑
๑๑๒
๑๑๓
๑๑๔
๑๑๕
๑๑๖
๑๑๗
๑๑๘
๑๑๙
๑๒๐
๑๒๑
๑๒๒
๑๒๓
๑๒๔
๑๒๕
๑๒๖
๑๒๗
๑๒๘
๑๒๙
๑๓๐
๑๓๑
๑๓๒
๑๓๓
๑๓๔
๑๓๕
๑๓๖
๑๓๗
๑๓๘
๑๓๙
๑๔๐
๑๔๑
๑๔๒
๑๔๓
๑๔๔
๑๔๕
๑๔๖
๑๔๗
๑๔๘
๑๔๙
๑๕๐
๑๕๑
๑๕๒
๑๕๓
๑๕๔
๑๕๕
๑๕๖
๑๕๗
๑๕๘
๑๕๙
๑๖๐
๑๖๑
๑๖๒
๑๖๓
๑๖๔
๑๖๕
๑๖๖
๑๖๗
๑๖๘
๑๖๙
๑๗๐
๑๗๑
๑๗๒
๑๗๓
๑๗๔
๑๗๕
๑๗๖
๑๗๗
๑๗๘
๑๗๙
๑๘๐
๑๘๑
๑๘๒
๑๘๓
๑๘๔
๑๘๕
๑๘๖
๑๘๗
๑๘๘
๑๘๙
๑๙๐
๑๙๑
๑๙๒
๑๙๓
๑๙๔
๑๙๕
๑๙๖
๑๙๗
๑๙๘
๑๙๙
๒๐๐
๒๐๑
๒๐๒
๒๐๓
๒๐๔
๒๐๕
๒๐๖
๒๐๗
๒๐๘
๒๐๙
๒๑๐
๒๑๑
๒๑๒
๒๑๓
๒๑๔
๒๑๕
๒๑๖
๒๑๗
๒๑๘
๒๑๙
๒๒๐
๒๒๑
๒๒๒
๒๒๓
๒๒๔
๒๒๕
๒๒๖
๒๒๗
๒๒๘
๒๒๙
๒๓๐
๒๓๑
๒๓๒
๒๓๓
๒๓๔
๒๓๕
๒๓๖
๒๓๗
๒๓๘
๒๓๙
๒๔๐
๒๔๑
๒๔๒
๒๔๓
๒๔๔
๒๔๕
๒๔๖
๒๔๗
๒๔๘
๒๔๙
๒๕๐
๒๕๑
๒๕๒
๒๕๓
๒๕๔
๒๕๕
๒๕๖
๒๕๗
๒๕๘
๒๕๙
๒๖๐
๒๖๑
๒๖๒
๒๖๓
๒๖๔
๒๖๕
๒๖๖
๒๖๗
๒๖๘
๒๖๙
๒๗๐
๒๗๑
๒๗๒
๒๗๓
๒๗๔
๒๗๕
๒๗๖
๒๗๗
๒๗๘
๒๗๙
๒๘๐
๒๘๑
๒๘๒
๒๘๓
๒๘๔
๒๘๕
๒๘๖
๒๘๗
๒๘๘
๒๘๙
๒๙๐
๒๙๑
๒๙๒
๒๙๓
๒๙๔
๒๙๕
๒๙๖
๒๙๗
๒๙๘
๒๙๙
๓๐๐
๓๐๑
๓๐๒
๓๐๓
๓๐๔
๓๐๕
๓๐๖
๓๐๗
๓๐๘
๓๐๙
๓๑๐
๓๑๑
๓๑๒
๓๑๓
๓๑๔
๓๑๕
๓๑๖
๓๑๗
๓๑๘
๓๑๙
๓๒๐
๓๒๑
๓๒๒
๓๒๓
๓๒๔
๓๒๕
๓๒๖
๓๒๗
๓๒๘
๓๒๙
๓๓๐
๓๓๑
๓๓๒
๓๓๓
๓๓๔
๓๓๕
๓๓๖
๓๓๗
๓๓๘
๓๓๙
๓๔๐
๓๔๑
๓๔๒
๓๔๓
๓๔๔
๓๔๕
๓๔๖
๓๔๗
๓๔๘
๓๔๙
๓๕๐
๓๕๑
๓๕๒
๓๕๓
๓๕๔
๓๕๕
๓๕๖
๓๕๗
๓๕๘
๓๕๙
๓๖๐
๓๖๑
๓๖๒
๓๖๓
๓๖๔
๓๖๕
๓๖๖
๓๖๗
๓๖๘
๓๖๙
๓๗๐
๓๗๑
๓๗๒
๓๗๓
๓๗๔
๓๗๕
๓๗๖
๓๗๗
๓๗๘
๓๗๙
๓๘๐
๓๘๑
๓๘๒
๓๘๓
๓๘๔
๓๘๕
๓๘๖
๓๘๗
๓๘๘
๓๘๙
๓๙๐
๓๙๑
๓๙๒
๓๙๓
๓๙๔
๓๙๕
๓๙๖
๓๙๗
๓๙๘
๓๙๙
๔๐๐
๔๐๑
๔๐๒
๔๐๓
๔๐๔
๔๐๕
๔๐๖
๔๐๗
๔๐๘
๔๐๙
๔๑๐
๔๑๑
๔๑๒
๔๑๓
๔๑๔
๔๑๕
๔๑๖
๔๑๗
๔๑๘
๔๑๙
๔๒๐
๔๒๑
๔๒๒
๔๒๓
๔๒๔
๔๒๕
๔๒๖
๔๒๗
๔๒๘
๔๒๙
๔๓๐
๔๓๑
๔๓๒
๔๓๓
๔๓๔
๔๓๕
๔๓๖
๔๓๗
๔๓๘
๔๓๙
๔๔๐
๔๔๑
๔๔๒
๔๔๓
๔๔๔
๔๔๕
๔๔๖
๔๔๗
๔๔๘
๔๔๙
๔๕๐
๔๕๑
๔๕๒
๔๕๓
๔๕๔
๔๕๕
๔๕๖
๔๕๗
๔๕๘
๔๕๙
๔๖๐
๔๖๑
๔๖๒
๔๖๓
๔๖๔
๔๖๕
๔๖๖
๔๖๗
๔๖๘
๔๖๙
๔๗๐
๔๗๑
๔๗๒
๔๗๓
๔๗๔
๔๗๕
๔๗๖
๔๗๗
๔๗๘
๔๗๙
๔๘๐
๔๘๑
๔๘๒
๔๘๓
๔๘๔
๔๘๕
๔๘๖
๔๘๗
๔๘๘
๔๘๙
๔๙๐
๔๙๑
๔๙๒
๔๙๓
๔๙๔
๔๙๕
๔๙๖
๔๙๗
๔๙๘
๔๙๙
๕๐๐
๕๐๑
๕๐๒
๕๐๓
๕๐๔
๕๐๕
๕๐๖
๕๐๗
๕๐๘
๕๐๙
๕๑๐
๕๑๑
๕๑๒
๕๑๓
๕๑๔
๕๑๕
๕๑๖
๕๑๗
๕๑๘
๕๑๙
๕๒๐
๕๒๑
๕๒๒
๕๒๓
๕๒๔
๕๒๕
๕๒๖
๕๒๗
๕๒๘
๕๒๙
๕๓๐
๕๓๑
๕๓๒
๕๓๓
๕๓๔
๕๓๕
๕๓๖
๕๓๗
๕๓๘
๕๓๙
๕๔๐
๕๔๑
๕๔๒
๕๔๓
๕๔๔
๕๔๕
๕๔๖
๕๔๗
๕๔๘
๕๔๙
๕๕๐
๕๕๑
๕๕๒
๕๕๓
๕๕๔
๕๕๕
๕๕๖
๕๕๗
๕๕๘
๕๕๙
๕๖๐
๕๖๑
๕๖๒
๕๖๓
๕๖๔
๕๖๕
๕๖๖
๕๖๗
๕๖๘
๕๖๙
๕๗๐
๕๗๑
๕๗๒
๕๗๓
๕๗๔
๕๗๕
๕๗๖
๕๗๗
๕๗๘
๕๗๙
๕๘๐
๕๘๑
๕๘๒
๕๘๓
๕๘๔
๕๘๕
๕๘๖
๕๘๗
๕๘๘
๕๘๙
๕๙๐
๕๙๑
๕๙๒
๕๙๓
๕๙๔
๕๙๕
๕๙๖
๕๙๗
๕๙๘
๕๙๙
๖๐๐
๖๐๑
๖๐๒
๖๐๓
๖๐๔
๖๐๕
๖๐๖
๖๐๗
๖๐๘
๖๐๙
๖๑๐
๖๑๑
๖๑๒
๖๑๓
๖๑๔
๖๑๕
๖๑๖
๖๑๗
๖๑๘
๖๑๙
๖๒๐
๖๒๑
๖๒๒
๖๒๓
๖๒๔
๖๒๕
๖๒๖
๖๒๗
๖๒๘
๖๒๙
๖๓๐
๖๓๑
๖๓๒
๖๓๓
๖๓๔
๖๓๕
๖๓๖
๖๓๗
๖๓๘
๖๓๙
๖๔๐
๖๔๑
๖๔๒
๖๔๓
๖๔๔
๖๔๕
๖๔๖
๖๔๗
๖๔๘
๖๔๙
๖๕๐
๖๕๑
๖๕๒
๖๕๓
๖๕๔
๖๕๕
๖๕๖
๖๕๗
๖๕๘
๖๕๙
๖๖๐
๖๖๑
๖๖๒
๖๖๓
๖๖๔
๖๖๕
๖๖๖
๖๖๗
๖๖๘
๖๖๙
๖๗๐
๖๗๑
๖๗๒
๖๗๓
๖๗๔
๖๗๕
๖๗๖
๖๗๗
๖๗๘
๖๗๙
๖๘๐
๖๘๑
๖๘๒
๖๘๓
๖๘๔
๖๘๕
๖๘๖
๖๘๗
๖๘๘
๖๘๙
๖๙๐
๖๙๑
๖๙๒
๖๙๓
๖๙๔
๖๙๕
๖๙๖
๖๙๗
๖๙๘
๖๙๙
๗๐๐
๗๐๑
๗๐๒
๗๐๓
๗๐๔
๗๐๕
๗๐๖
๗๐๗
๗๐๘
๗๐๙
๗๑๐
๗๑๑
๗๑๒
๗๑๓
๗๑๔
๗๑๕
๗๑๖
๗๑๗
๗๑๘
๗๑๙
๗๒๐
๗๒๑
๗๒๒
๗๒๓
๗๒๔
๗๒๕
๗๒๖
๗๒๗
๗๒๘
๗๒๙
๗๓๐
๗๓๑
๗๓๒
๗๓๓
๗๓๔
๗๓๕
๗๓๖
๗๓๗
๗๓๘
๗๓๙
๗๔๐
๗๔๑
๗๔๒
๗๔๓
๗๔๔
๗๔๕
๗๔๖
๗๔๗
๗๔๘
๗๔๙
๗๕๐
๗๕๑
๗๕๒
๗๕๓
๗๕๔
๗๕๕
๗๕๖
๗๕๗
๗๕๘
๗๕๙
๗๖๐
๗๖๑
๗๖๒
๗๖๓
๗๖๔
๗๖๕
๗๖๖
๗๖๗
๗๖๘
๗๖๙
๗๗๐
๗๗๑
๗๗๒
๗๗๓
๗๗๔
๗๗๕
๗๗๖
๗๗๗
๗๗๘
๗๗๙
๗๘๐
๗๘๑
๗๘๒
๗๘๓
๗๘๔
๗๘๕
๗๘๖
๗๘๗
๗๘๘
๗๘๙
๗๙๐
๗๙๑
๗๙๒
๗๙๓
๗๙๔
๗๙๕
๗๙๖
๗๙๗
๗๙๘
๗๙๙
๘๐๐
๘๐๑
๘๐๒
๘๐๓
๘๐๔
๘๐๕
๘๐๖
๘๐๗
๘๐๘
๘๐๙
๘๑๐
๘๑๑
๘๑๒
๘๑๓
๘๑๔
๘๑๕
๘๑๖
๘๑๗
๘๑๘
๘๑๙
๘๒๐
๘๒๑
๘๒๒
๘๒๓
๘๒๔
๘๒๕
๘๒๖
๘๒๗
๘๒๘
๘๒๙
๘๓๐
๘๓๑
๘๓๒
๘๓๓
๘๓๔
๘๓๕
๘๓๖
๘๓๗
๘๓๘
๘๓๙
๘๔๐
๘๔๑
๘๔๒
๘๔๓
๘๔๔
๘๔๕
๘๔๖
๘๔๗
๘๔๘
๘๔๙
๘๕๐
๘๕๑
๘๕๒
๘๕๓
๘๕๔
๘๕๕
๘๕๖
๘๕๗
๘๕๘
๘๕๙
๘๖๐
๘๖๑
๘๖๒
๘๖๓
๘๖๔
๘๖๕
๘๖๖
๘๖๗
๘๖๘
๘๖๙
๘๗๐
๘๗๑
๘๗๒
๘๗๓
๘๗๔
๘๗๕
๘๗๖
๘๗๗
๘๗๘
๘๗๙
๘๘๐
๘๘๑
๘๘๒
๘๘๓
๘๘๔
๘๘๕
๘๘๖
๘๘๗
๘๘๘
๘๘๙
๘๙๐
๘๙๑
๘๙๒
๘๙๓
๘๙๔
๘๙๕
๘๙๖
๘๙๗
๘๙๘
๘๙๙
๙๐๐
๙๐๑
๙๐๒
๙๐๓
๙๐๔
๙๐๕
๙๐๖
๙๐๗
๙๐๘
๙๐๙
๙๑๐
๙๑๑
๙๑๒
๙๑๓
๙๑๔
๙๑๕
๙๑๖
๙๑๗
๙๑๘
๙๑๙
๙๒๐
๙๒๑
๙๒๒
๙๒๓
๙๒๔
๙๒๕
๙๒๖
๙๒๗
๙๒๘
๙๒๙
๙๓๐
๙๓๑
๙๓๒
๙๓๓
๙๓๔
๙๓๕
๙๓๖
๙๓๗
๙๓๘
๙๓๙
๙๔๐
๙๔๑
๙๔๒
๙๔๓
๙๔๔
๙๔๕
๙๔๖
๙๔๗
๙๔๘
๙๔๙
๙๕๐
๙๕๑
๙๕๒
๙๕๓
๙๕๔
๙๕๕
๙๕๖
๙๕๗
๙๕๘
๙๕๙
๙๖๐
๙๖๑
๙๖๒
๙๖๓
๙๖๔
๙๖๕
๙๖๖
๙๖๗
๙๖๘
๙๖๙
๙๗๐
๙๗๑
๙๗๒
๙๗๓
๙๗๔
๙๗๕
๙๗๖
๙๗๗
๙๗๘
๙๗๙
๙๘๐
๙๘๑
๙๘๒
๙๘๓
๙๘๔
๙๘๕
๙๘๖
๙๘๗
๙๘๘
๙๘๙
๙๙๐
๙๙๑
๙๙๒
๙๙๓
๙๙๔
๙๙๕
๙๙๖
๙๙๗
๙๙๘
๙๙๙
๑๐๐๐

๑ ๓๐ คำ ๑ ทยอย

๐ เมื่อนั้น

เห็นโถมงามเดินตามหลังวิพาร์
ความรักหักห้ามไม่โหลหาย
๕๕
นั้นเนื้อว่าเวรกรรมใดทำไว้
เดี่ยวที่เพียรพากดำบากกาย
ได้สัมผัสสองครองกันพอครบปี
นิจาเอ่ยเดินพดวงร้องให้พดวง
จะเรียกกลับอับฮายเสนานัก

พระไชยเชษฐาฝันแปรแตกหา
ให้คนคิดเมตตอาวไโดย
๕๖
แต่คนเดียวตายไม่กตหน้าตาได้
จึงเกิดเชษฐาเป็นไปถึงเพียงนี้
๕๗
บีมจะตายเพราะมิ่งมารศรี
จะมาจากอกพิไปทั้งรัก
๕๘
ดังตำรนางนักหนาน่าออกหัก
๕๙
พระทรงศักดิ์คืออกอ่อนป่วนใจ

ไม่มีคู่ขมุตุดกมุตุนั้น
แต่ขวัญจนครวญคร่ำรำไร

ร้อนรุ่มคตุมคตึงคังเพดิงใหม่
ภูวไพบโยโคกาจาบัตย์

ฯ ๓๐ คำ ฯ โอด

๑ เมื่อนั้น
กรรแดงพดางทางตงอัมฉันท์
จึ่งยื่นยงฟังคัพทดำเนียง
นางต้อกฟกซำรำไร

ต้อวิญชามีใครจะผายฉัน
แหว่เตียงโศกคัตย์ต้อตั้งใจ
ต้อยนิเตียงผัวรักร้องไห้
ทวามไผยจิงกตบคั้นมา

ฯ ๔ คำ ฯ โอด

๑ โย
ยอกกรรราบตงกับเบื่องบาท
เปนกรรมตามต่นองทังตองรา
ชรรมตจจาริตเปนกระษัตริย์
นองนจะขอตจคตจโคต
นางยภบาทผัวชนทุดเกษ
ต้อกชกเกตจ้ำเข้าโคตกา

ใจจะชาดค้วความเส่นหา
พระจะทรงโคกาไปจ้ำไร
โองการครัดชาดแต้วไม่คั้นได้
ต้อญจรไปตตามกรรมได้ต้ำมา
ชตเนตรโหดตงทงช้ำยชวา
ชบกับบาทาพระต้ำมี

ฯ ๖ คำ ฯ โอด

๑ ราช เมื่อนั้น
เห็นนางต้อวิญชามาโคก
คิตคิตคอกอกใหม่ได้ชม
จิงชหน้าจางนางช่างทำเยย
ชหน้าต่านมารยาพิรจกน
จจะพ่นิงพะเน้ำเขาอะไร

เจ็ดนางร้อนใจตงไฟ
กตจว่าเขาจะคักกันผัวเมีย
ในอวรมณนจะใครให้ชบเตย
มาอะตมอะเหตุยภูวไพบ
ทำกระบวณชอนผัวให้ร้องไห้
ไปไปแต้วอกทกตบมา

16/06/2565

คนกระตือรือร้นด้าเดี่ย

ได้หัวไปให้พจนการ

บ้างว่าน่าเกิดยศเคียดเคียด

บ้างยั่วเย้าเฝ้าทูลตะบอยไป

แต่เลือดร้ายในกายยังกอกเดี่ย

ชั่วชาติชุกบาทว์ไม่เป็นศรี

ให้เพื่อนเมียพดอยชายหน้า

มั่งขยำมาย้อยวณกวนพระไทย

ซอดค่อนงอนว่าไม่ปร่าได้

ปร่ามันโย้อีจกค

มานั่งนบกับเมียที่อปรยศ

เชิญเสด็จทรงยศเข้าห้องใน

๑ ๓๒ คำ ๆ

๑๐ บัดนี้

ความโกรธกระโคตโคตเข้าไป

ทำตอยหน้าตอยตาพาท

ทั้งโหดไรไม่มีปัญญา

รูปร่างของตัวก็ชั่วช้า

สารพัดวิบัติให้ผัวชัง

ช่างฮาพิชิตจับหม่นหมอง

จึงต้องจ้างช่างทำท่อนไม้

เขอะไรที่เหนืมานั่งวอน

มิใช่แม่แก่เฒ่าเมื่อไร

มันไม่ต้องฮารมณี่ด้อมประกอบ

เที่ยงนางกตางคินแม่มาไป

วิพาร์ฟังว่าไม่อดได้

แล้วจึงมืออรไทยออกมา

ตัวเป็นทาสี่แต่มีด้า

ฉันจะชนแข่งหน้าว่าไม่ฟัง

แล้วหยูกยาฮากมก็ไม่ต้อง

ถึงจะไปรดปรานมั่งก็เจ็บใจ

จะฉนฟังพ้องก็ไม่ได้

ไปช่อนใส่ส้มหวังแต่ครึ่งน

ให้เขาค่อนแคะว่าน่าบัดดี

แต่เป็นหมายเพียงนไม่น้อยใจ

ผิดชอบชั่วดีมีผัวใหม่

กตวอะไรมีดค้ำกรรมของตัว

จะเที่ยวหาหมอยามนครคีต
ใหม่ขงขงทงรททงกตว

ทำเดินให้เดให้กตชนหาผัว
ขงขงขงขงขงขงขงขงขงขง

๗ ๓๕ คำ ๗

๐ เมื่อนั้น

ดูริยาเคืองเคียดมนต์เสียคดี

จึงขหนาวาอวิพาร

มิ่งพาทเถียงแทนช่วยแค้นเคือง

กจะคอบถ้านวนไม้ควรวุ

เหมือนเขาทงไปถูกรวะเบอง

ได้หวมิ่งไปเดี่ยวจากเมือง

จะยกเยของอย่างไรเขาไม่ฟัง

อแมวดอุบาทวธาตขธา

มิ่งไม่ว่าฟ้าจะเคืองหลัง

แมนเจ้าขามไปให้พวง

กจะสั่งให้เขาใส่คอกไป

๗ ๖ คำ ๗

๐ บัดนั้น

วิพารฟังว่าน้ามันได้

จะขอมอดตดตะมันทำไม

ตายไหนตายไปคงให้ฎา

จึงร้องว่าแม่คะหม่อมเมียเอก

อภิเศกชั้นใหม่เมื่อไรฎา

บญชาแทนรบตั้งหงขมอ

มาขออกหน้าคำขอไม่ขายใจ

เจ้าดีคนดบเดี่ยวนางเมียตน

จะฆ่าผู้พนคนก็ทำได้

มานั่งขบเห็นขยปากดำบากใจ

เขาจับได้หีบขงเดี่ยวทงเปน

อพิวอกเหต่าเจ้าเดินให้เดให้กต

แต่ตะคนใจคอไม่พอเด่น

มันตวร้อนตาไฟมิใช่เย็น

เขาคนมิ่งทงเปนอ้อปรี

แมนเจ้าขापากนวยขนม

ถารถึงถึงหพยกษ

เหมนคกจะหมคตขงขม

อตุ้รเคยวเด่นเปนผกไป

ร้าย บัดนั้น

วิพารหัดากใจเป็นนั้กหนา

ฤๅผู้ดั่งบังหิ้งตา.

มาหัดอนหุดอกหยอกข้าดอกถะมิ่ง

คิดแด้วนางแมวยกมือไหว้

ขอให้ได้พระกุมารเหมือนใจหวัง

เทพไทองค์ใดที่กำบัง

จะแต่งตั้งตั้งเวทย์มีไทร

ข้าจะรำนุญฉายถวายนมือ

ให้เส่องภาว่าแมงนราได้

บนพดวงทางแดนคูไป

ก็เห็นหีบท ในหลุมน

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา นุญฉาย

๑ เมื่อนั้น

ผู้วิญชาปรีดิ์เปรมเกษมสันต์

เขาหีบมาเปิดฝาดพด้น

จึงเห็น ไอรัดนเป็นชาย

ยกพระตูกนอยชนได้ตัก

พิศภักศรัดกษณาเจ็ดฉาย

ทรงศัรพระขรรค์ดำหีบกาย

ทงมารถพรรณรายกั้มีมา

นางแด้วพิศว่าศัพระตูกรัก

ศุบภักศรแด้วทุดเห็นอเกษา

พ้อคุณทุดหัวของมารดา

จะหาไหนได้เหมือนเช่นนี้

แม่คิดว่าอาตัญญูบรโดย

ตายจากแม่ไปไม่เห็นฉั้

ร่ำพดวงทางทรงโคกั้

มารศัรฟ้างเพียงจะขาดใจ

๑ ๘ คำ ๑ โศค

๑ ครันต์ร้างโคกภาพฤกษาแมว

เราพบตูกแด้วจะไปไหน

ฤๅจะกดับหัดยังเคียงไชย

ทุดให้ทราบเบองบวทา

เมื่อยท่านทำกรถึงเพียงนี้

จะดูพระด้ามพิพากษา

เจ้าจะเห็นอย่างไหรองวิพาร

คงว่ามาให้แม่แจ้งใจ

๑ ๔ คำ ๑ เจริจา

๑ มัตถน

จึงตอบวจาไม่ทันใด
 เขาขบหนัดว่าตัวตัว
 ไม่เจ็บจำนำคำอสูรียา
 ช่างผู้ก่หุดงงงวย
 จะขึ้นไปบอกเล่าเขาทำไม
 เมื่อรักผัวไม่คิดถึงตอแต้ว
 จะอยู่หาให้สัตย์จรชอนชน

วิพารเคื่องชดอชฌมาไศรย
 ช่างไม่ฮายแก้ไขฎาโรนา
 ยังแค้นคิดถึงผัวจะไปหา
 มันตัวว่าน้อยไปเมื่อไร
 เมียมว่าไรว่าด้วยไม่ตามไล่
 เขาจะเชือที่ไหนว่าตูกตน
 อ้อมแวงจะไปในไพรธนต์
 ถว่าจจะถึงตั้งหพเวียงไชย

ฯ ๘ คำ ๑

๒ เมื่อน

แต่วิพารยั้งว่านำฮายใจ
 จำจะผายมันสัตย์จร
 แต่ชดัดสันจนเตี้ยด้วยมรคา
 นางจึงยอกรชนเพียงผม
 เชิญช่วยนำข้าศดาไคด

ตั้งวิญชาฟ้งแจ้งแถตงไซ
 คิดมานะพระไทยชนมา
 ไปนครตั้งหพยักษา
 ไม่รู้ว่าตำแหน่งแห่งใด
 บังคมเทวาในป่าใหญ่
 ไปถึงเวียงไชยชัยพัฒน์

ฯ ๒ คำ ๑ วรร

๓ มาจะกต่างมทไป
 ฮาคันอ้อนร้อนเร่าคังไฟกัตบ
 จึงเต็งทิพเนตรตงมา
 มาประธมพมองค์โอรสรัก

ถึงท้าวสหัสไนยวังสวรรค
 เว้งคิดอศัจจรรยเปนพมหนัก
 เห็นนางตั้งวิญชามักัดดี
 จจะไปตั้งสำนักพระบิดา

จึงยกเอาตุ๊กน้อยยกตอขยใจ ลงจากพิไชยรดา
พาไปตั้งระดังคงคา วิพารักพาเสด็จไป

๑ & คำ ๑ ตั้งตรง

๑ ครั้นชำระระดังระดังพระตูกแก้ว คตาค่เกิดจวจากเชิงเขาใหญ่
นางเป็ตองภาษาผ้าดีใบ ผูกเปนเปตให้เจ้าไ้ไ้ยา
กอดจูบตูกแก้วแก้วเซยชม ค้อยวางตงบรรมในเปตผ้า
นอนเฝ้าเกิดพ้อขย้าไ้กา ปตอบพตางกัตยาก็กต้อมไป

๑ & คำ ๑

๑ กล่อม เจ้านอนไปเกิดแม่จะกต้อม เจ้างามตม่อมจะไ้ไ้ให้
๑ ขวัญอ่อนนอย่าอ่อนนอไ้ยา หตัมไปเกิดพ้อขย้าไ้กา
แม่ตูกมีกรรมต่าปาก คตองตกยากนอนหตัมกับเปตผ้า
แม่เฝ้าขยู่เวียงวังพระบิดา จะไ้ไ้ยาขู่ทองรององค์
๑ คตัมบรรมนางนมจะแซ่ขื่อ ค้อยประคององค์วางในอ่างตรง
๑ ครนเห็นตูกหตัมไปตั้งใจจง บังอรเอนของคตองไ้ไ้ยา

๑ ๒ คำ ๑ ๒ คระ

๑ ร้าย ครนพระสุริยันควันชาย แต่งด้ายบายบังพฤกษา
๑ พระกุมารกพันคตัมนิทรา กัตยาโอบอุ้มเอามาพตัม
๑ โทมตูปจูบกอดให้กินนม เซยชมรมิมิ่งตั้งขวัญ
๑ แด้ววางของคตองเห็นอรตตุ้จวรณ วิคตณุกรมมนำนำพาจวต

๑ & คำ ๑ เชิด

๑ ดุริยาธำมัญญ์แห่งรอนรอน ก็ถึงพระนครทวายักษ์
เทวดาตกลงไปทันที เทวอุ้มดูนกคทาโคด

ฯ ๒ คำ ฯ เชิด

๑ เดินพดางทางทรงโคกกา ชดนาแถวถึงหลังไหต
ชอนนางวิพารผู้รวมใจ รับไปเฝ้าองค์พระบิดา

ฯ ๒ คำ ฯ เพลง

๑ ครนถึงห้องพระโรงรุจิ เทวคิดเกรงท้าวดยักษา
ยังหยุคย่นแผ่งทวารา ตรึกตรองกิจจาจะเพ็ดทูล

ฯ ๒ คำ ฯ

๑ ทำเหมือน ท้าวตึงพรพรามเรนทร์ผู้
๑ ดัดยเห็นอแทนรัตนเรืองจำรูญ พวอมมุดชาเฝ้าท้าวพระยา
๑ ว่าชานกิจการนัครเศก ให้เขมนไยเนครทงซ้ายขวา
๑ พระยาเกษมิงนักรวิครา จะได้ตาทฎาว่าจะได้ทุกข

ฯ ๔ คำ ฯ

๑ ๒ แต่ก่อนร้อนอะไรไม่เคยเปน จะพุดเด่นเจรจาไม่ผาศุก
๑ จึงครัดเรียกกระดานหมากรุก มาทรงเด่นกับมุขมนตรี

ฯ ๒ คำ ฯ เจรจา

๑ ๒ เหมือน นวดนางสุฉินญาโคมศรี
๑ แอบประคองคอดูร์ เห็นท่วงทเร้งรันทนบาน

เรื่องไชยเชษฐา ตอนที่ ๓

อุ้มองค์ตูกนอยกตอयीใจ ร้องให้เข้าไปตรงหน้าฉาน
ก้มเกล้าประนอมทมาตย์ นางศรานุชอนชบตตบตง

๑ ๔ คำ ๑ โศก

๑ เมื่อนน ท้าวตึงหฟเว้งคคคพิคัง
แปดนางสุวิญชาโณมยง ด้วยพระองค์ขรหตามัก
พิศดูเื้อนมิชคิตา เปนไรมาตตบชบหัด
ท้าวค้อยประคองคองคัว ตบทวดรรพางคางเท็ด
ครัดเรียกท้าวโรกไม่ชาน พระยามารเรียกหมอองมี
พตางทรงนวดพนให้ทนต์ เด่นนงโคไม่ชวดยก

๑ ๖ คำ ๑ เจริญ

๑ ครนนางค้อยพนตมประดี เทวียงทรงกรรแต่งชย
ประคองปดอบเต้าโตนางโณมตร จะใคร่รวนือคความจิงตามไป

๑ ๒ คำ ๑

๑ จอมเอยจอมขวัญ เหมือนตเกิดเชญเปนไณ
ฤาผัวเจ้าเขาทำให้ช้ำใจ ได้ต่าบากยากไรอับจน
มีรระอะไรนะบังอร จิงมายังนกรตึงหฟ
เหตุไรไม่มืพต มาแต่ต้องคนกับอี่แมง
น้ตูกเต้าของใครได้ไเหนมา ดูหน้าตายมย่องม้องแม้ว
ยังเด็กน้กไตตักกเดอนแต้ว ตูกแก้วจงแถตงแจ้งกัจจา

๑) เมื่อนั้น

นางคิดพิศพิศดูแต่ขัณฑ์มา
เดิมนกตกให้พระไชยเชษฐา
เชอร่วมเรียงเสยงตักไถ่ดับดับ
เมื่อจะเกิดเหตุหนตุกครรภักแก่
เขาบอกร้าวข้างเผือกทกในไพร
ข้าคตอดตักขยกายหยดถึง
ด้มคเนให้กตต่อเจ็ดนาง
เอาตูกนอยนได้ให้หีบผ้า
พอผัดกตมาถึงเวียงไชย
พระไชยเชษฐาไม่ทันคิด
อนทผงตูกยาดิหารวี
เดชะสัสมภารพระหัตถานชวัญ
แต่ช่วยพามาตั้งถึงกรุงไกร

ตัญญูขามังคกมกัมน้ำ
ด้วยกตวิจจะโกรธาพระตำม
ไปจากนัคเรศย์กษั
มิได้มีอาชรรรมอนใด
เป็นกรรมแต่เห็นหลังมาซัดให้
พระตำมตั้งใจไปคตองข้าง
เพื่อนเมียมานั่งอยู่รอบข้าง
จะแกตั้งตั้งผดตัญญาให้บรรไถย
ให้ทษาไปฝั่งนอกกรุงใหญ่
มันเอาท่อนไม้ไปให้ดู
จำจิศรบข่าด้วยอดต
มาซุดคตได้ตูกทคนไทร
เทอญเอารถตงมาให้
จงทราบได้มาทบงดีพระทรงฤทธิ

ฯ ๑๔ คำ ฯ เจริญ

๑) เมื่อนั้น

จึงว่าพระไชยเชษฐาช่างไม่คิด
น้อยถาขบไซไม่ไว้หน้า
มันเชื้อฤทธิจะตองผู้มีอด
เมื่อเมียมันพาตมตัญญา
อ้ายคนหตัมต้าม่าดำโพง

ท้าวตึงหพพงเรื่องให้เคอองจิศร
ถึงชอบมิตกัศตวรจะบอก
ให้พ่อตาขบปยศอดต
เห็นว่ากฏแก่เจ้าจะเข้าโงง
เห็นตวจิจจาอยโตงโตง
โปงโยงพตอีกไม่ตกริศร

งมเงาแล้วมีหน้าข้าของห้อง	ถ้าอยู่ใกล้จะลองให้หนักหนา
จำจะหามาถามตามกิจจา	มันจะว่าอย่างไรจะใคร่ฟัง

๗ ๘ คำ ๗

๑๐ บदन
เห็นนางทตบี่ดงอำปดง
วิพารขัตใจเข้าไปทต
พอผิวเขากระทบมาถึงเมือง
หม่อมเมี้ยว่าไรก็เปนนัน
ไม่ได้ถามความพิจารณา
หากตั้งเตยงมาขอไว้
เขอว่ายบขบเดียวไม่เตยงต
เขอขงกรวดกรวยวเคียวเขน
ซาจิงพานางมาในราตรี
ทงผิวเมี้ยเขารวมกันคำจา
ซนคักฮักฮักเปนพันไป

วิพารเคนคิดถึงความตง
นเอยงรักผัวกตวจะเคอง
ว่านางเด่าเค่ามุตไม่ตั้นเรอง
มันยักเยอขงยงให้โกรธา
ตารพันเคะไคพิไรว่า
ตั้งให้เขนช่านางโดมคร
ทงเจ้าซาจิงเดรอคตอย
นางผัดพอเข้าตวจะจรต
ถาขนตยูกเห็นจะเปนม
บมชัตจะมวดยด้วยเจ็บใจ
หาเกรงไคบาทาผ่านฟ้าไม่
ว่าจะตักวในขไม่พรันพริง

๗ ๑๒ คำ ๗ เจริจา

๑๑ เมื่อนน
ตุงขนกระทบบาททควาตอง
ซ่างรักผัวกระไรกระนหนอ
ความโตลควอนในญพ้อไม่รู้

ท่าวตงทพพิโรชโกรธขง
ตุงวิญชาตตมั่งไม่บอกต
ให้หม่อมพ้อไชยเชษฐมาตบต
หากวิพารตุงกมันเจ็บอาย

อปรยศฺครองนเปนนตฺต

ถึงชีวิตกรรมคุณก็ไม่หาย

มันคิดหมั่นถนอญคนมากมาย

จะปลดอยแก้แก้ภัยไม่เกรงมัน

ชะไขไชยเชษฐาทุกเขย

คงได้เด่นกันเหวดยออย่าคึกขัน

ขัดเขมรเปนนเกตุยอเคยพญ

โจนจากแท่นตุ้รรัตนันท์

เขยวงออกออกข้างตะด้ามดา

ไยยนาตังแสงพระสุริยศรี

ดำแดงแดงฤทธอตุ้

เพียงพญบัถพญจะโทรมทรุก

๑ ๓๐ คำ ๑ คุณภาษา

๐ จับศรัยพวยแดงแกว่งตระบอง

ขึ้นคาคกคองดำคัมพูชนตฺต

แต้วให้เตรียมทัพดำหรัยยุทธ

กุงจะไยปรบมนุษย์เมืองเหมันต์

พริยามารมายังเกยตา

ยื่นท่าพหุดพดชนันท์

ร้องเรียกโยธินน

หุหนันฮัตฮัตชิตใจ

๑ ๔ คำ ๑ เจริจา

๐ ครนพร้อมเสด็จเสด็จจรตพรง

ยกอตุ้จตุรงคทัพใหญ่

กระทัมบาทเร้งราชรถไชย

ออกไปจากวงังไม่รักรอ

๑ ๒ คำ ๑ กรวด

๐ เมื่อนน

ตุ้วิญชาชวิญหนันคมี

วงังตะกายนำตายไม่คิตคต

กตุ้พอจะไปฆ่าพระด้าม

ตามยุคท้ายรถกำดรัตพตาง

นวดนางร้องทุดท้าวยักษ

จงผินภักครามาพาท

เทวีครวญครวว่าวงังวอน

๑ ไชย ใ้ ^๒ ไฉว ^๒ พระ ^๒ ของ ^๒ ค ^๒ ณ ^๒ ท ^๒ รง ^๒ เด ^๒ ช พระจะยกพดमारไปราญรอน คิดเห็นเป็นกรรมถูกเที่ยงแท้ พดัตพรากพ่อแม่มาเดินไพร ช ^๒ ว ^๒ ค ^๒ ร ^๒ จ ^๒ ง ^๒ ร ^๒ อ ^๒ ค ^๒ ไ ^๒ ม ^๒ ว ^๒ อ ^๒ ค ^๒ ว ^๒ ย คร ^๒ ง ^๒ น ^๒ ม ^๒ ท ^๒ ร ^๒ ง ^๒ พ ^๒ ระ ^๒ เม ^๒ ต ^๒ ค ^๒ า	ไปรดเกษตูกมั่งจยงัก่อน ทำโทษโรครกับเขาโย จ ^๒ ง ^๒ ไ ^๒ ค ^๒ ไ ^๒ ค ^๒ ่ ^๒ ท ^๒ ก ^๒ ข ^๒ ท ^๒ น ^๒ ห ^๒ ม ^๒ น ^๒ เ ^๒ ม ^๒ น ^๒ ี ^๒ ห ^๒ าก ^๒ ไ ^๒ ค ^๒ ไ ^๒ ฟ ^๒ ง ^๒ บ ^๒ า ^๒ ท ^๒ พ ^๒ ระ ^๒ บ ^๒ ิ ^๒ ค ^๒ า ท ^๒ ง ^๒ ก ^๒ ุ ^๒ ม ^๒ าร ^๒ ห ^๒ ด ^๒ า ^๒ น ^๒ ช ^๒ า ^๒ ย ^๒ เ ^๒ น ^๒ ค ^๒ ุ ^๒ ช ^๒ า ก ^๒ ั ^๒ จะ ^๒ เ ^๒ น ^๒ เว ^๒ ร ^๒ า ^๒ แ ^๒ ก ^๒ แ ^๒ ช ^๒ า ^๒ น
---	---

๒ ประทานโทษเกิดทุกกระหม่อมเอ๋ย ได้เห็นแก่นักดาของภูมี	๒ อย่าไปเดยจงคั่นเข้ากรุงศรี เทว ^๒ ์ ^๒ ท ^๒ ู ^๒ ต ^๒ พ ^๒ ด ^๒ าง ^๒ ท ^๒ าง ^๒ ไ ^๒ ศ ^๒ ก ^๒ า
--	--

๑ ๘ คำ ๑ โยด

๑ ร ^๒ าย ^๒ เ ^๒ ม ^๒ เ ^๒ น ^๒ เ ^๒ ห ^๒ ็ ^๒ ย ^๒ ว ^๒ มา ^๒ ป ^๒ ด ^๒ อ ^๒ บ ^๒ ของ ^๒ ค ^๒ ์ ^๒ พ ^๒ ระ ^๒ ช ^๒ ิ ^๒ ค ^๒ า จ ^๒ ึง ^๒ ม ^๒ ี ^๒ ด ^๒ ิง ^๒ ห ^๒ า ^๒ ท ^๒ ป ^๒ ระ ^๒ ก ^๒ า ^๒ ศ ^๒ ร ^๒ ว ^๒ ง ^๒ ง ^๒ ำ ^๒ ห ^๒ ัด ^๒ ถ ^๒ ร ^๒ ับ ^๒ น ^๒ าง ^๒ น ^๒ ถ ^๒ ม ^๒ ด ^๒ พ ^๒ ้อ ^๒ ข ^๒ ัด ^๒ ใจ ^๒ ไ ^๒ ช ^๒ ย ^๒ เช ^๒ ษฐ ^๒ า ^๒ ม ^๒ ัน ^๒ ค ^๒ แ ^๒ ค ^๒ ต ^๒ น ^๒ ห ^๒ าก ^๒ ด ^๒ ง ^๒ ศ ^๒ ำ ^๒ ร ^๒ ห ^๒ ด ^๒ า ^๒ น ^๒ ้อย ^๒ ค ^๒ น ^๒ น ^๒ ต ^๒ ร ^๒ ั ^๒ ต ^๒ พ ^๒ ด ^๒ าง ^๒ ท ^๒ าง ^๒ เ ^๒ ห ^๒ ็ ^๒ ด ^๒ อ ^๒ บ ^๒ เ ^๒ ห ^๒ ็น ^๒ ว ^๒ ิ ^๒ พ ^๒ าร ^๒ ช ^๒ ัง ^๒ ถู ^๒ ก ^๒ ช ^๒ ัง ^๒ ห ^๒ ด ^๒ า ^๒ น ^๒ ง ^๒ น ^๒ ่า ^๒ น ^๒ ใจ ^๒ เ ^๒ ็น ^๒ า ^๒ ร ^๒ เ ^๒ ง ^๒ ข ^๒ ับ ^๒ พ ^๒ ด ^๒ ช ^๒ ัน ^๒ ร ^๒ ก ^๒ ุ ^๒ จะ ^๒ ไ ^๒ ค ^๒ ไ ^๒ ค ^๒ ่ ^๒ แ ^๒ ค ^๒ ัน ^๒ เท ^๒ น ^๒ ท ^๒ ค ^๒	ท ^๒ ำ ^๒ ว ^๒ ด ^๒ ิง ^๒ ห ^๒ พ ^๒ ให้ ^๒ ค ^๒ ิด ^๒ เ ^๒ ็น ^๒ ห ^๒ า อ ^๒ ย ^๒ ำ ^๒ ไ ^๒ ศ ^๒ ำ ^๒ ก ^๒ า ^๒ อ ^๒ ว ^๒ ร ^๒ ณ ^๒ ร ^๒ ือ ^๒ น ^๒ ร ^๒ น ^๒ ให้ ^๒ เ ^๒ ด ^๒ ก ^๒ อง ^๒ ท ^๒ พ ^๒ ัก ^๒ ด ^๒ ับ ^๒ เ ^๒ ้า ^๒ ด ^๒ ิง ^๒ ห ^๒ พ ^๒ ช ^๒ น ^๒ เ ^๒ ง ^๒ บ ^๒ น ^๒ ร ^๒ ด ^๒ า ^๒ แ ^๒ ด ^๒ ว ^๒ พ ^๒ า ^๒ ท ^๒ เ ^๒ ็ ^๒ บ ^๒ แ ^๒ ค ^๒ ัน ^๒ ด ^๒ ัง ^๒ ห ^๒ ี ^๒ ว ^๒ อ ^๒ ก ^๒ เ ^๒ น ^๒ เ ^๒ ฝ ^๒ ด ^๒ ับ ^๒ ม ^๒ ไ ^๒ ห ^๒ เ ^๒ ด ^๒ ี ^๒ ย ^๒ ที่ ^๒ เ ^๒ า ^๒ บ ^๒ ญ ^๒ ไ ^๒ ว ^๒ ร ^๒ ือ ^๒ ค ^๒ ิด ^๒ โ ^๒ ก ^๒ ร ^๒ า ^๒ ช ^๒ ัน ^๒ มา ^๒ ไ ^๒ ม ^๒ แ ^๒ ก ^๒ ว ^๒ ง ^๒ ต ^๒ ระ ^๒ บ ^๒ อง ^๒ ร ^๒ ้อง ^๒ ให้ ^๒ ก ^๒ ัด ^๒ บ ^๒ ร ^๒ ค ^๒ จะ ^๒ ไป ^๒ เ ^๒ ห ^๒ ย ^๒ ี ^๒ บ ^๒ เ ^๒ หม ^๒ ัน ^๒ ค ^๒ ์ ^๒ ให้ ^๒ แ ^๒ ห ^๒ ด ^๒ ก ^๒ ห ^๒ ม ^๒ ด ^๒ ก ^๒ ระ ^๒ ท ^๒ ับ ^๒ บ ^๒ า ^๒ ท ^๒ ร ^๒ เ ^๒ ง ^๒ ร ^๒ ร ^๒ ับ ^๒ ไป
---	---

๑ เมื่อนม

วอนว่าพาทพิพรไ
หदानน้อยจะเป็นกำพร้าว้อ
ทุดพาดนางซบภักศร

ตั้งวิญชาออกต้นหว้นไหว

พระบิครุงค์จึงได้เมตตา
ดุษขอประทานโทษา
กตตมาทพระมิตาไคกาโดย

๑ ๔ คำ ๑ โศค

๑ เมื่อนม

จึงโถมเต้าธิดาใจ
พ้อคิดเค้นขมมาถ่ม่งาน
อันโทษควผัวเจ้ามันอีกฮัก
แล้วคำรัดครัดร้องเปรยไป
ให้กตบัพหตพตนิกร

ทำวถึงหพกตบคิดพิคัมย

ฮยาร้องให้ไปเดยนะดูกรัก
จะใคร่ยกพตมารไปหาญหัก
จะยกให้หदानรักฮย่าทุกขวอน
ตกหदानมันร้องให้ไม่หยุดหย่อน
คินเข้าพระนครมีทันช้า

๑ ๖ คำ ๑ เข็ด

๑ ๕ ๕ ๕
๑ ทรนกงจึงขมบนปราสาท
เขชมพระราชาหน้าตา
ชานานามประทานหदानชาย
ให้พเตียงนางนมพรอุมพรัก

แต่คัจนังเห็นฮอาคันฮอนเดชา

เป็นที่เด็นหาพระยายักษ์
ฮอนารายนชิเบศร์ตัมคักค
บารุงรักษพระกุมารดำราญใจ

๑ ๔ คำ ๑ เจรจา

ตอนที่ ๒ พระไชยเชษฐาตามนางสุวิญา

๓๕๒
๑ เมื่อนั้น

แต่ตะห้อยคอยหาพระคโณย
จึงตรัสกับมเหสีพทุกชนก
จะคตองข้างอยู่กตางพนาฉา
ส่งตำรับสุวิญาทรวงครวกร
จำจะไปเยี่ยมเยือนเทอ

ฝ่ายท้าวธรรมมักเปนใหญ่
มิได้เปนคู่ชดัดกเวดา
ตงวกรของเรือนไปป่า
ถูกถับมายังไม่ถึงธานี
จะเบนฉันโดยอยู่ไม่รูถึ
ให้แจ้งเหตุร้ายค้ประการใด

๑ ๒ คำ ๑

๑๑ รำบ จึงชวนพระมเหสีบงอร
๑๒ ส่งกระษัตริย์ตตาคตาโคต

บทจรจากแท่นที่อาไศรย
เสด็จไปปราสาทพระโอรต

๑ ๒ คำ ๑ เพลง

๑๑ ครนถถึงเตตประคตบค
พระค้ำเนนเตนเทยวเตยวตค
จึงร้องเรียกสุวิญษานารี
หตบไปถาไรไม่พุดจา

ประหตาดจิตเรยบเขยบไปไหนหมด
รอมปราสาทโอรตค้ด้วยสังกา
ชนนมีคตุงค้ตงมาหา
แก้งคาเบตรับพตฉับไว

๑ ๔ คำ ๑

๑๑ ๓๕๒
๑๒ 16/06/2565
๑๓ แอ้วเตยงพระชนกค้ตคใจ

พระไชยเชษฐทอตถอนใจใหญ่
พรันค้ฉกตวัไถยเปนศคคิต

ด้วยจับได้ตัววิฆาณังอร
กลัวความทงนจะมีมิด
จึงค่อยย่อลงมาของเมียงดู
จำเปนนั่งจำออกไป

ไม่ทู่ตก่อนทำตามอำเภอจิตร
ทรงฤทธิรอนนอนคนใจ
เปิดประตูมิใคร่จะออกได้
บังคมไหวทงต้องกระษัตรา

๓ ๒ คำ ๓

๐ เมื่อนั้น
ตักตบชอกมเหสีโศภา
ดูท่วงทีกริยาไม่สบาย
จึงตรัสถามไปพตันทนใด
ซึ่งว่าข้างเผือกพลายพง
จริงเหมือนหนังสือเราถือมา

พระบริคุรงค์เห็นองค์โอรธา
หน้าตาตูกเราเศร้าโศกไป
คร่ำครวญจะเจ็บไข้
เจ้ามาถึงเมื่อไรระดูยกยา
ได้พบมิ่งฤไม่ทใหม่ป่า
ฤว่าเหตุผลประการใด

๓ ๒ คำ ๓

๐ เมื่อนั้น
ตูกุด่าให้จัดแจงเสี้ยแรงไป
หมายใจว่าจะได้ข้างสำคัญ
ชนแต่รอยเท้าก็ไม่พบ

พระไชยเชษฐาทูตแจ้งแฉงไข
เชือกบาศ์เชือกไขก่เตรียมครบ
คนคนในป่าเที่ยวหาจบ
พอครบเจ็ดวันก็รีบมา

๓ ๔ คำ ๓

๐ เมื่อนั้น
จึงตรัสแก่องค์พระตูกยา

ต้องกระษัตริย์สุวิงศ์นาถา
ส่งสารสู่วิฆาณังอรมาโดย

ว่าแดงตั้งดีเพียงพด้น
ไปติดตามสุวิญชาแงคราญ
แม่นประดับพบนางเทวี
จะถามดูให้รู้โทษกร

จงเกณฑ์กันพดเว้นแดทหาร
เที่ยวคั่นตู่ทุกบ้านแดงดอน
ว่าเราให้คนเข้ามาก่อน
ช้อนวอนว่ากต้าวทองจิว

๑ ๓๒ คำ ๑ เสร็จ

๐ บิดนิน
ต่างถวายนั่งคมแค้นโคดคธา
เรียกหาว่าไพร่อุ่นว้าย
ครั้นเดรัจฉกรับจรจัด

พระเพียงรับตั้งได้เกษา
ออกมาบอกเวรเกณฑ์กัน
จัดแจงแต่งกายหมั้นหมั้น
แยกกันไปตามมรคา

๑ ๔ คำ ๑ เสร็จ

๐ ขอกนออกถารามวถึง
เที่ยวดูดำคัญตัญญา
หงส์ย่นตปรีดา
ให้ข่าวสนทิตตพ้อง
แต่รับตามทรมใจจะให้ทัน
ตักครุหนังกถึงต้นไทร
ค่างอุ่นฉิ่งชิงกันเข้าเพ่งพิศ
จำปาทองตกลดตาชค
แต่แยกย้ายเดินไปด้อมมอง
บ้างระวงนึ่งเฝ้าของตัญญา

ทางหนึ่งจะเข้าประตูป่า
ก็พบรอยฉิวจำปาทอง
หิวระระว่ากระหิมย่มย่อง
เป็นนายกองเก็บดอกจำปาไป
คั่นคั่นเดินมาในป่าใหญ่
แต่ไปเห็นหิมก็ส่งกา
ปตาดฉัตรเบ็ดตเห็นภษา
เพียงพดจอาหารักกัน
เที่ยวท่องตามไปในไพร่ต้นท
บ้างชวนกันขึ้นบนต้นไม้ดู

บ้างเที่ยวไปพบรอยอดีต ชอกซอนเที่ยวหาเป็นหมู่หมู่
ไม่ประสพบพบนางโฉมศรี ต่างก็บ่าอู่พร้อมพาพร้อมกัน

ฯ ๓๒ คำ ฯ เจริญ

๑ จึงปลุกษาหารือกินหงส์ เราน้ำจืดรับผายผัน
ไปทูลศรัทธาตามได้ของสำคัญ ทรงธรรมจะโปรดประการใด
ครั้นจะเที่ยวหาองค์นั่งสถิตย์ ไม่ประจักษ์ว่าไปตำบลไหน
ว่าแต่ก็พากันศตาคิด บ่าวไพร่แบกหีบรับตามมา

ฯ ๔ คำ ฯ เจริญ

๑ ครั้นถึงจึงตรงเข้าไปเฝ้า ก็มเกลือบังคมเหนือเกษา
แต่กราบทูลศรัทธาตามกิจจา เดิมเข้าไปตั้งชายไพร่
พบรอยเท้าแมงเป็นแถวถือง ดอกจำปาทองก็ใหม่ใหม่
จึงตามรอยดำเนินเดินไป ถึงคนไพร่ได้หีบกับผาน
ทั้งจำปาทองก็กองถาด ผิดประหลาดไม่พบนางโฉมศรี
เข้าเที่ยวดูในคงพงพี พบแต่รอยพาสัรยรรค
ครั้นคนคนคนหาข้อไป รอยรถมโนไมยกั้หายหมด
สุดท้ายจะเที่ยวเสวยสด พระทรงยศจึงทราบผ้าสุต

ฯ ๘ คำ ฯ เจริญ

๑ เมื่อนั้น ท่านท้าวธรรมมิก์เรื่องศรี
เห็นหีบกับขี้ไปของเทวด์ ภูมิตั้งไต้ในวิญญา
จึงตรัสแต่เมษหัทธามไวย พิเคราะห์ไปตั้งตั้งตั้งเรว่า
เจ้าจะเห็นอย่างไรให้ว่ามา อันนางสุวิญชานงเยาว์

อี้เห็นด้านฤษยาตำราวณ
 เผาตะบอยบอกผัวขี้เข่า
 กิ่งจะเป็นกาตัดขั้ว
 ผิดชอบก็ไม่วู่วาม
 นี่แน่ไชยเชษฐาถูกเอ๋ย
 จงพินิจพิศดูผ้าสีไบ
 อันหีบใหญ่ใบน้อยต่างคง
 แต่จันใจว่าไปก็อำปตัง
 เธอตั้งของร้องรอยก็พิบสัน
 อ้ายหงส์พิศเตยงมังกตัมมา
 เสี้ยแรงกู่ไวเหนือเชื้อใจ
 ชอบแต่เขียนให้หัดตั้งเป็นทาทาน

เขาท่อนไม่ได้พานว่าถูกเขา
 อธิจาตุกเราช่างเบาความ
 เมียของตัวเป็นไรไม่ไต่ถาม
 ขับไล่เด่นตามสบายใจ
 กระไรเตยงรยงหงทงโหด
 เห็นเจ้าจะจำได้ตัดอกกรรมัง
 มันคงจะได้เอาไปฝัง
 จะคอยฟังถ้อยคำสุวิมุชา
 จะแทรกดินบินไปไหนหนักหนา
 มุตาเบตาเบตาไม่เข้าการ
 ช่างนั่งได้มุดหัวอยู่กับบ้าน
 การงานหนักเบาไม่เข้าใจ

ๆ ๓๖ คำ ๆ เจรจา

๑ เมื่อนน
 เคื่องแค้นตงยาแล้วว้าไป
 ของนจำไคฎฎไม่เต่า
 พดอยเพื่อนเป็นอนปนเจ้าคนดี
 เชื้อต้นหงดกตคนโกหก
 ใจคอปอดักกระนเจียว

นางแก้วด้จจาอัชฌาไศรัย
 นั่งดูอยู่ไยไม่พาท
 ตุกเต้าอะไรที่ไหนนี่
 ช่างไม่มีความคิดดัดกนิศเดียว
 มีแต่พอกโมโหฉุนเฉียว
 จะบอกแม่คำเดียวไม่น้อยใจ

นิจาเขยส์วิญชาบังอร จะชอกซอนไปคำบดหนไหนด

จะอดอยากลำบากประการใด ว่าพตางอรไทยก็ไค้ก็

๗ ๘ คำ ๆ โอด

๑ เมื่อนน

เห็นองค์สมเด็จพระชนนี

คิดถึงเมยส์ยโใจอาไตยนัก

พตางหยิบตอกจำปามาตีไม้

แต้วทุดตองพระองค์ทรงเดช

เพราะโมโหหุนหันไม่ทันคิด

หากสัพเดยงเขากนกลาง

จึงมิไตฆาพันให้บรไทย

เดชะบุญนางคตอชรอดฝั่ง

จะเดยงตีบแต่เนือเขาเกิดอทา

พระไชยเชษฐสูริวงศ์เรืองศรี

ไค้ก็รำพรรณว่าไป

พระเมินภักครฝินฝนกดนร้องให้

ภวไ নয়แต่เด็งเพ่งพิศ

จงไปรดเกษเกษสุกนผิด

อกุศตตตจิศริให้เปนไป

ขอโทษนางอ้อนวนนเปนไหนด

ขมิไต้เดยงจากภารา

อคนจังกนคิดฤษยา

แก้เค้นแต่นตาแก้ใจมัน

๗ ๑๐ คำ ๆ

๑ เมื่อนน

จึงครสูว่าไม่เห็นถึงเช่นนน

นหากอายทงสัพเดยง

ยังขมิไต้เดยงจากภารา

จะพดไปเหนชยเปตาไม่เข้าขอ

นบวันแต่จะพอนเชอนแซ

ท่านท้าวธรรมมกนิกหุนหัน

นชยฎาให้ฆาพันกตยา

มันว่ากต่าอ้วยเบยงเปนนักหนา

งามหนาแต้วควรวนดแท้

ถึงเปนพ่อททำไมกับคนแก้

ไมครั้งรแวดประคไ้

ตั้งดารปานนนาง โนมตรุ จะไปอยู่แห่งหนตำบลไหน
 ฤจะตายวายวงเตี้ยกตางไฟโร ฤจะไปได้ถึงพระบิทร
 ยังกิตยั้งแค้นแค้นเทวดศ ษตเนตรซึ่มซาบอาบหมอน
 พระโคกคัศย์กรรแดงถึงบังอร แน่นอนสอนให้ไปมา

๑ ๘ คำ ๑ โศก

ร่ำ ๕
 ๑) เมื่อนั้น นางศรีสุริยาเสนาหา
 เห็นพระโคมยงทรงโคกกา ต้อนถึงสุวีญชาทักพรณีจ
 จึ่งเรียกนางอบตวดี ครองนเราจะคิดเป็นเณ
 หยุกยาอาคมที่ทำได้ ก็เด้อมคตายหายไปทุกเวตา
 พระรือครวญครำรำพึง คิดถึงสุวีญชาเป็นหนักหนา
 แม้นตามไปได้จักกลับมา เมื่องนำก็จะเกิดวุ่นวาย
 จำเราจะพากันขึ้นไป เยาวะเยยไยไฟพระโคมฉาย
 ให้เรออัปยศอดอาย แด้วเดินกรายตรงไปไม่รัว

๑ ๘ คำ ๑ เพดง

เข็ ๕
 ๑) ครนถงจิงเขาผลกได้ ทุกขรอนถงใครกรณะหนอ
 เผ่าครวญครำน้ำเนตรยั้งคตอศตอ เห็นค่อจะรำฤถถถึงเมย์รัก
 นางสุวีญชาเป็นกาดี พเวญมีตูก่อชนเป็นท่อนดัก
 ยังอาไดยในหญิงทรตักษณั ไม่อายภักครันกัสนมกรมใน
 เขาจะว่าพระองค์หงเมย ชับได้ไปเดี้ยเดี้ยวองให้
 นางอนหมนแค้นแน่นไป มิไช่ศัครมีจำเพาะ

ไม่เหมือนนางหน้านวลไม่ควรคู่ แต่เจ้าต้วมิยาจะพาหา
เคียงจนพรากจากทั่วเป็นคราวเคราะห์ ไปดั้นเดาะตามหาเอามาซี

รักเมียสุดอย่างห่างไม่รอด เป็นไรไม่กอดกันไว้ดี

ขับเดี่ยวจากวงแหวนงม ดั้นด้นมันคงตั่งตะโต

ต้มพิษเวทมนาน่าหัวร่อ ทุกขรือนงอนห่อเหมือนจับไซ

รักกระขับเมียเสียทำไม แล้วจะมาเอาไถยเมื่อปลายมือ

หน้าตายกายก้มตงถึงดิน จะกตบคนกตมกนไม่เกตุยตฤ

ไพร่บ้านพลเมืองจะเดื่องฎา อึงอ้อไปทั่วทงเหม็นค

๑ ๓๔ คำ ๑ เสร็จ

ว่าบ เมื่อนน พระไชยเชษฐาเคื่องแค้นแค้นคัตย

งุ่นง่านคาดเคื่อคตคัตน ขบพันเกรียวกราดควาดไป

เหมือชชานาเปน มาเยาะเย้ยกเถ่นฎาไฉน

กขับเมียกเสี้ยกเพราะใคร พวกรมึงฎามีใช้มาขุยง

มึงอย่าพิกชมชนรนวนย ชวตรมึงจะม้วยเปนมุยผง

แม่นตามไปได้อ้อมคังใจจง จะปดตปดตงทงโคตรอ้อเจ็ดคน

วันนนเสี้ยกควมไม่กามไก่อ กุหตงเชื่ออ้อใจอกุศต

ไม่ทันคิดพิเคราะห์หัดเด่หักต บันดาดคตจติวใจให้ชบน้อง

มึงทงเจตคนอ้อชชชช เห็นกไปมวก้อจงหอง

ทำแกเนื้อแกตวหนงหวงพอง เหมอนกนงก้าไตของผกคคือไว้

พระยง โกรธเกรี้ยว
กระชกคติดพัน

ไต่เดยหาหนึ่
พาดพันวุ่นไป

ฯ ๒ คำ ฯ

หรือ เจ็ดเขยเจ็ดคนาง

เถียงพดางว้างพดางไม่เช็กโกต

เขาว่าถุกใจ
คตงถึงเมยรัก
ว่าพดางพากัน

ออกไต่ฆ่าพัน
ฮักฮักหุนหัน
พดวุ่นวุ่นไป

ฯ ๔ คำ ฯ

หรือ อีเขยอเจ็ดคน

ยังชนเดียงเถียงจนเทดวะได้

กตาคัดหันโย
หิวมั่งจะพิบ

อโใจนกรรค์
ดงกับพระชวรค์

ว่าพดางทรงธรรม

ไต่พันกตยา

ฯ ๔ คำ ฯ เชิด

หรือ ครนเห็นเจ็ดนางหันไป
หวนรำภาตริกถึงตัญญา

คังแค้นพระไทยเปนนักษนา
เสด็จมายังพระโรงรุจ

ฯ ๒ คำ ฯ เสมอ

๑๐ ดตของคตงนงเห็นอชาคัน
ให้ผูกมาเตรียมพดมนคร

ประภาษตั้งพดียงทงดี
พรงุ่นองจะไปไพรวัน

ฯ ๒ คำ ฯ เจริญ

๕๕
 ๐ บัดนั้น พระพญายมราชเสวย
 มาจัดพดุมุกมาเครื่องสุวรรณ เตรียมทำทรงธรรมเทศนา
 ๗ ๒ คำ ๗ เจรจา

๕๖
 ๐ เมื่อนั้น พระไชยเชษฐาเทศทุกทีคำ
 ครั้นต่างต่างแจ้งพระสุริยา เต็มใจมาตั้งธรรมตำรา
 ๗ ๒ คำ ๗

๐ ทรงเครื่องประดับสรรพเสร็จ ชัดพระขรรค์ใจเพชรสีฟ้า
 แดงดีดามาทรงอัศดร ให้เด็กพดนิกรไคศคตา
 ๗ ๒ คำ ๗ เสด็จ

๐ พระเสด็จเข้าไปในไพรพฤกษ์ คณนกกิ่งเงาขุดดินหา
 พดางชมรุกขชาติด้ายดา บ้างทรงผดผกาอรชร
 หอมหวานของดอชมมารวยริน กัดอกดินเหมือนกดินดองส้ม
 พระผืนแปรแต่เห็นทมิฬากร บ้างบินร่อนเรียกคู่บ้างจับคอย
 เบญจวรรณจับวัดพันอุโลก กวักถวิลโยคที่ไคศกร้อย
 กระดังจับไม้กระดังถอย เหมือนจับไข่ดาวน้อยให้คตาคัดแค้น
 นกหว้าจับไม้ชานางนอน เหมือนน้องวอนว่าพี่อยู่แจจแจ
 นกกระเต็นเต้นไคศนซ้องแมว เหมือนน้องแค้นไคศตามวิพาร์
 ชมพดางทางคณนกกิ่งเมื่อยรัก พระทรงศักดิ์ศรีราชระห้อยหา
 ไม่แตกหมู่ไม่ตั้งกนา รับเร่งอาชาจรดี

๗ ๓๐ คำ ๗ เสด็จ

๑๐ บดินน

พระพิเตยรับสั่งแคว้นผาย

จึงเรียกหาบรรดาตัวนาย

แคว้นบรรยายถึงความตามบัญชา

ฯ ๒ คำ ฯ

๑๑ บดินน

เสนาสำรวจในชายขวา

ให้บ้างไพร่ตัดไม้เกียดดา

มาปลูกพดด้งพดด้งพัน

ฯ ๒ คำ ฯ เสร็จ

๑๒ เมื่อนน

องค์พระไชยเชษฐาเดิฉนั้น

พอพระสุริยาธำณห์

จรจรตชนธุ์พดด้งไชย

ฯ ๒ คำ ฯ เดิม

๑๓ ตคองคังนงเห็นอหาคัน

จะดำรัสตรัสประภาษก็หาไม่

ให้คิดรำพึงคณังใน

ถึงนางทราวมโดยสุฉินชา

ครนเพดาพดค้ำย้าหม้อง

เสียงนกกหว้องก้องป่า

จึงเสด็จเข้าในทีได้ยา

เอนองค์ตงนิทราไม่มีดบาย

ฯ ๔ คำ ฯ ตระประชมไฟ

๑๔

๑๔ พระแน่นอนถอนทอดใจใหญ่

คิตรีครวญไปฤไทยหาย

กขมเมยเสยรุษแค้นร้าย

มันอุบายผูกข้อต่อตวง

พอตฤจิตตคักดัดดิชัมแฉ

ตั้งตวงแก้วตคองชเตหตวง

น้อยใจเจ็บช้ำระกำทรวง

มันแกตังเต็ดเขาตวงชฉิตรีไป

แต่จากมิงเมยชฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ

ฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ

เจ้าคิถถึงพิขฉฉฉฉอย่างไร

ฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ

นิจาเอี่ยมปาน^๕สุวิญา จะอยู่ป่าฤจะอยู่ในกรุงศรี
พระวิญจนาครพรรษาในราตรี จนม้อยหลับไปกับที่ได้ยา

๑ ๘ คำ ๑ ตรี

๕ ๕
๑) เมื่อนน พระนารายณ์^๖กับศรีไกรธา
อยู่ในตึ๋งหพภารา จนนชเษาอายุได้เจ็ดปี
รูปทรงตม่อมพร้อมพวง งามยิ่งเทวาในราช
เสวยรมย์ดีมคต^๗ดีดี กับพระชนนีโฉมศรี
เมื่อวันจะพบพระบิคุเรศ ให้บังเหตุไอรตคิดอดดู
หน้าเจ็บใจใครหนอเป็นพอกู จึงถามมารดาคุหนัด

๑ ๖ คำ ๑

๖ ๕
๑) อันพระบิคุเรศของดูกรัก ไม่รู้จักรูปทรงว่าองค์ไหน
เห็นแต่แม่ผู้เดียวเป็ดียวใจ กับท้าวไทโอยกาแปดองคน
สุริวงศ์พงศัประยฐที่คุ้นเคย ข้างไม่มีบ่วงเตยในตึ๋งหพ
ไปรดเกล้าเกล้าแดงแจ่มยุบต เหตุผลเป็นไฉนพระชนนี

๑ ๔ คำ ๑

๕ ๕
๑) เมื่อนน นวดนางสุวิญชามารศรี
ได้ฟังดูดยาพาที เทวก็คิดตัสตั้งใจ
เหตุนี้^๘ครายพระบิดา ตามมาแต่ดูตูกจึงนึกได้
แค้นส่งสารดูกน้อยกตขอใจ ชตไนยให้หลหลังตั้งชารา

๕๔๕
๑) เมื่อนั้น

แต่เห็นล้มเค็จพระมารดา
จึงทูลว่าข้าถามถึงบิคุรงค์
เหตุสุดคั้นปตายประการใด

พระนารายณ์ชิวเบศร์โอรธา
ชดนาไหดพรากก็หดากใจ
เป็นไฉนโยทรวงกรรแดงให้
จงบอกเต่าตูกไปตามด้จจา

๑ ๔ คำ ๑

๕๔๖
๑) เมื่อนั้น

เมื่อกแม่แห่งนคหังคา
ชตเนตรไหดหังตงพรังพรู
ซึ่งถามถึงบิตาย่าวุ่นวาย
อันบิคุรงค์เกิดเกษของเจ้านน
จงไปเฝ้าไยอกาเจ้าด้กต

ด้วิญชากรดำกแดงด้รังว่า
ผงปติวเข้าตาให้เคื่องคาย
เคื่องอยู่เคื่องนยงมิหาย
แม่จะบอกถุ่ตายอย่าว้อนรน
คือพระองค์ทรวงธรรมท้าวถึงพ
ทูลถามเหตุสุดให้แจ้งใจ

๑ ๖ คำ ๑ เจริจจา

๕๔๗
๑) เมื่อนั้น

แต่ด้ม้งคมตาคตาโคต

พระนารายณ์ชิวเบศร์ด้นด้งไดย
ไปเฝ้าท้าวไทไยอกา

๑ ๒ คำ ๑ เพดง

๕๔๘
๑) ครนถิงมหาปราสาท
ตดองค้ตงกรวมกับบาทา

จึงตตาศเข้าไปโกดยักษา
นังเฝ้าไยอกาพระยายักษ

๑ ๒ คำ ๑

๕๔๙
๑) เมื่อนั้น

๒๒/๒๒/2565
เขยรมโถมตบจูบักคร

ท่านท้าวถึงพทรวงศักดิ์
พตางอุมหตานรักได้ตักไว้

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น

แต่กราบทูลความถามทั่วไท
แต่หัดานรักรู้คำจำความ
ครันทูลถามพระแม่ผู้วิญา
มารดาข้ายังเป็นสาวแต่
ไม่ร่วมแท่นบรรทมภริยรัก

พระนารายณ์ก็เบ้ครึ่งค้มไหว
พ่อข้าคนไหนไยยก
ยังไม่รู้จักนามรู้จักหน้า
บอกว่าเป็นพ่อเห็นผิคนัก
ตาแก่โควังคร่างพันฟางหัก
ตั้งใดยนักตาแต่ให้เข้าใจ

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น

ได้ฟังหุดานด้นองค้องพระไทย
เขาเห็นว่าตาชราหนัก
ไม่דםกนกับแม่ผู้วิญา

ท่านท้าวถึงหฟเปนใหญ่
ยมเข้มัดไมแต่้วมา
หุดานรักจะอับอายชายหน้า
จึงให้เรียกพ่อตาแต่้วเปนไร

๑ ๔ คำ ๑ เจรจา

๑ เมื่อนั้น

ดำคัญว่าพ่อจริงกึ่งนึ่งไป
หุดานจะดาไปแต่่นพนาดี
ตวันชวยบ้ายคด้อยจะกตัมมา

พระนารายณ์ก็เบ้ครึ่งค้มตั้งใดย
จึงกราบทูลท้าวไทไยยก
จับหม่มฤกษ์แต่้วกษา
พระไยยกอาจไปรบคปราณี

๑ ๔ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น

แต่่นส่วคินิตดาพันท้ว
หุดานจะใคร่ไปเที่ยงแต่่นไพร
จึงเรียกสัพแต่้วยงเข้มา

ท่านท้าวถึงหพยักษ์
กอดจูบแต่้วมีพระบัญชา
ก็ตามแต่่น้ำใจตาไม่ว่า
กำชัมกำชาสารพัน

แต่บุญชากรว่าหัดานรัก	พ่อช้อยอยู่ชานักในไพร่ตัญท์
พอม่ายชายแต่งสุริยัน	จึงรีบผายผันมาภารา

๑ ๒ คำ ๆ

๑๑ เมื่อนั้น	พระนารายณ์ขับศรัโอรดา
ชนชมยินดีขดัดดา	มาทรงอาษาทันใด
พร้อมพระพิเตยงหงส์	เดินชมาม่าใส่
ควมขบคบคงเวียงไชย	เร่งอาษาไนให้เค็ดอนคตตาย

๑ ๔ คำ ๆ เชิด

๑๒ ครนถึงป่าใหญ่ไพร่ดำร	จึงตั้งพนกงานบวงช้อย
ให้เร่งลงหัดักกราย	พวกม้าผันผุยไปได้มา

๑ ๒ คำ ๆ เสรจ

๑๓ มคินน	เหต่าพวกพนกงานถ้วนหน้า
ผูกบ่วงถ่วงทั้งโยทะกา	คักตามมรคาทเนอจร
บ้างวงช้อยรายรอบปากขนาง	ไล่ส่ายโยระยางชักหอดอน
พวกม้าได้ไปชಾಯคองดอน	หุ้มค้อนฝูงสัตว์สัตว์พัตมา

๑ ๔ คำ ๆ เชิด เสรจ

๑๔ บ้างจับได้ตั้งโตโคกระทิง	สัตว์พัตสัตว์สัตว์หิมหิงษา
บ้างไคเหนือเมือนานา	ค่างเอามาถววยพระกุมาร

๑ ๒ คำ ๆ เสรจ

๑) เมื่อนั้น

พระนารายณ์รับเคี้ยวเกษมदानต์

ชมสัตว์วงศ์บุบาทแด่น้ำราญ

แล้วพระกุมารก็ปัดออกไป

ฯ ๒ คำ ๑

๑) ครั้นเสด็จขึ้นสายขลุ่ยคีตย์

พาดินกัมปนาทหวาดไหว

ยั้งคันวังพด้นทันใด

เสียงด้นนั้นดังไปในอารัญ

ฯ ๒ คำ ๑ เชิดฉิ่ง เสรจจา

๑) เมื่อนั้น

พระไชยเชษฐาตระหนกอกถัน

กบตีพเดี่ยวทงหน

พากันหว่นหวาดประหตาดใจ

พ่เพียงว่าเสียงเหมือนฟ้าผ่า

บ้างว่าเขายิงปืนใหญ่

จึงตงจากพด้นพดลาคาโคต

เที่ยวด้อมเดินไปจะใคร่รู้

ฯ ๔ คำ ๑ เพลง

๑) ค่อยแต่อดอดอดเห็นพระกุมาร กับทวยหาญน้อยน้อยมาเด่นอยู่

รูปทรงไธ่ภาน่าเอ็นดู

ถึอชนหน้าวประตองคนองนัก

พระจึงว่ากบตีพเดี่ยวไป

ตูกใครกระจิดลิตทศศักดิ์

งามทงรูปทรงวงภักตร์

นำรักน่าชมภิมิรมย์ใจ

ครั้นเราจะเข้าไปพุดจา

เด็กดแปดกหน้าจะร้องให้

จะใคร่รักชวณมาพด้นพธาไชย

จะเกตยกถ้อมฉนใดพ่ช่วยคิด

ฯ ๒ คำ ๑

๑) บัดนั้น

ทงตีพเดี่ยวผู้ร่วมจิต

ต่างคนแต่ตั้งเฟ่งพิศ

แล้วทงทงทรงฤทธิไปทันใด

อันทรพวาทรงองค์พระกุมาร ^๕	เหมือนนงมีจริงจึ่งคงเถื่อได้
ทั้งท่วงทีกริยาม่อมตไม	จะดูไหนไม่ผิดดั่งตั้งอัน
อย่าตั้งได้ยไปเตยพระทรงยศ	โอรสของพระองค์เป็นแม่นมั่น
ชรอยบุตรผู้วิญชาตาวรรณ	พระทรงธรรมมีอย่าแห่งแคงใจ

๗ ๒ คำ ๗

๐ เมื่อนั้น	พระไชยเชษฐจึ่งคอบแแดงใจ
พื่อว่าเห็นจริงทุกสิ่งไป	จึ่งตตใจให้้อง ^๕ นเมตดา
ถ้าแม่นเป็นตูกเต้าของเราจริง	จะปรากฎยคั้งไนได้หัด้า
ชาคน ^๕ มีกรรมได้ทำมา	พดัดพรากผู้วิญชานงดักษณ์
พเคิญเห็นเป็นไปเข้าใจตต	หตงกตอคนอับรัตักษณ์
จนจากเมี้ยเดี่ยองค์พระตูกวัก	แต่เนวิตกออกจะหักดีตามมา
อนิจาผู้วิญชาของผัวเอี้ย	เมื่อไรเตยจะได้เห็นหน้า
เจ้าช่างวางใจไม่อชฌา	ตะให้ตูกยามาเด่นไฟร
พระคิดถึงเมี้ยแก้วแดงโคศคัตย	ยังกต่นกตนชตเนตรกยงไหด
เดดีจออกไปนอกพุ่มไม้	ตั้งใจยื่นตูกพระกุมาร

๗ ๓๐ คำ ๗

๐ เมื่อนั้น	พระนารายณ์ชิบคัรใจหาญ
เด่นอยู่กัับหมูบบริวาร	เห็นคนยื่นหน้าฉานกัชใจ
จิงชหัดตตรผู้ว่าอายเหต่าน	ชดมงจะม้วยหารูไม่
ยื่นเมี้ยนจะเด่นกุกทำไร	คำรวจไนเร่งออกไปตามตูก

ว่ามายืนทำไมที่โหนดนั้น
จึงมิได้ยาเยงเกรงกู

ฤชวณกันหุดอกถ้อจะต่อตั้ง
ไปถามคุณแต่จกตัมมาฉับพัน

๑ ๒ คำ ๆ เจริจา

๑ บัตน

พอกตำรวจในคนชยัน

ก้มเกล้ารบดั่งมึงคมคิด

พากันวิ่งไปแก่ง

๑ ๒ คำ ๆ เจริติ

๑ ครนถึงจึงว่าตานงตง

ทำไมมายืนตรงหน้าทั้น

ตาเหต่านนกกหนาว่าไม่ฟัง

จะเอาหยาดตงหลังฤว่าไร

แกตงออกมาเผ่นเห็นถนัด

รบตั้งศรีสให้ขามาถามไถ่

ตัวย่นหน้าทั้นมึงอาจใจ

ไม่เห็นเจ้าฤไรให้ว่ามา

๑ ๔ คำ ๆ เจริจา

๑ เมื่อนน

องค์พระไชยเชษฐก็หรรษา

ได้ฟังเด็กเด็กมาพูดจา

ยิ้มแย้มไปมาในพระไทย

จึงศรีสว่าน้อยน้อยเท่านี้

ตำนานถนถนถนถนผู้ใหญ่

ว่าพตางทางย่นพระหัดถไป

จับเกษาเสือกใส่ไปมา

ทำไมจะให้กุกถักเกรง

เจ้าเองเปนอะไรมานักหนา

ย่นอยุ่ไม่ได้ฤไรนา

กุมริทจะว่าให้กรเปน

๑ ๒ คำ ๆ เจริจา

๑ บัตน

เด็กเด็กโกรธาจมิใช่เด้น

พาทนักตัมมานำตากระเด็น

ร้องว่าจะได้เห็นกันเดยถน

๑ ๒ คำ ๆ เจริติ

๑ มาถึงจึงกราบบาทมุต ด้นปนพตางทางทุดถวณถ
 ชาติชรบดั่งพระภุม ครวงนลุดคแค้นแค้นเจ็บใจ
 ใต้ตามตาแค้นแค้นก จะให้หัดกให้การก้าหาไม่
 คือนายนนคือนทงมอใจ จบคี่จะข้าไฉจะให้กตง
 แลดูว่ากูนตไม่ได้ฤ พุดพตางเขามอถนหัว
 เห็นว่าเป็นเด็กเด็กว่าตัว มิได้กตงพระราชอาณา

ฯ ๒ คำ ฯ เจริญ

๑ เมื่อนน พระนารายณ์ชิบเบศร์โอรธา
 พงคำอำมาตย์ทุตมา พระกรวดโกรธาตตะไฟ
 น้อยฤทำไต่ไม่ยำเกรง ช่มเหงเด็นผู้ใหญ่
 กุกลับเข้าไปในเวียงไชย จะกราบทุดท้าวไทโยยกา
 ชุกอจราชคคักเป็นลุดคคิต น้อยจิตรน้อยใจนคหนา
 ดิตามไต่ไม่ให้การมา ไปผูกคอคคว้ามอบคิน

ฯ ๒ คำ ฯ เจริญ

๑ บคินน เด็กเด็กรบดั่งใส่เกษ
 บ้างบคินน้าหาเชอกमतันท เปรมปรคคคใจแฉวคิงมา

ฯ ๒ คำ ฯ เจริญ

๑ ครนถงจรงจรงว่าไป ต้าแถใจบาปกรรมททำข้า
 พระองค์ทรงกรวดโกรธา ให้ผูกคอคคว้ามอบคินไป

ฯ ๒ คำ ฯ เจริญ

๑ เมื่อนั้น

แจ้งการว่ากุมารเคืองใจ
จำจะไปแต่โถมโถมงาม
คิดพดางย่างเยื้องดีดา

พระไชยเชษฐาผู้มีชฎาไครย
ภูวนายกวิดิจินดา
จะได้ชมตมความปราถนา
ไคตคตมากับพ่อดีงพัตัน

๗ ๔ คำ ๗ เต็มขอ

๑ ครนถงจิงมวจา

รักกันนงค์กว่าขงกัน
ข้าเห็นเจ้าเด่นกบับว่าไพร่
ขออ้อมเจ้าหน้อยเถิดตรา

พออย่าเคืองขุ่นหุนหัน
จะทำน้ำใจฉันไม่เขายา
ให้ม่ใจจงรักเป้นหนักหนา
พดางคว่าขอม้อยอยุคไฉ

๗ ๔ คำ ๗

๑ เมื่อนั้น

ด้บตีมือเดี่ยพดางทางว่าไป
เมื่อที่เราไซ้ให้ไปว่า
ยังกตบมาอดคุดคุดยุดยอ
คาเห็นเป้นเด็กไม่ยำเกรง
เป้นผู้ใหญ่ทำไ้ดีทำเขา

นารายณ์ธิเบศร์โกรทหนักผดักไ้
นริจกใครมาขุดมือ
ควรทำเด้นาเราไ้ตุฎา
ทำว่าวดวดวอชมาทำเรา
แกตั้งข่มเหงกันเถ่นเป้ด่าเป้ด่า
แต่วเด้นหนีให้เขาไ้ด้องค

๗ ๒ คำ ๗

๑ เมื่อนั้น

จึงตรัสปตบคอบคำจำนง
ข้าไม่หดอกถ้อคอกพ่อเฮ้ย
เจ้าก็คตเขยไ้ไม่เมคคา

องค์พระไชยเชษฐาดู่งตั้ง
เพราะใจตรงจงรักจึ่งหักมา
อย่าโกรทเถยรักกันเดี่ยคักว่า
อนิจาเด้นหนีหัดักไ้

เมื่อเจ้าไชยวาทออกไปห้าม	ข้าพจนเขตดาเบาความไม่ถามไถ่
ไม่ทันรู้ว่าเสนาใน	เกิดมายังไม่เห็นใครเปน
เมื่อแต่ตัวนเด็กเด็กกระจิบ	ข้ามีจิตคิดรักจึงหยอกเล่น
ตูกเท่าหัวเหาเต่าเดนม	ไม่เคยพบเคยเห็นแต่บุราณ
ทวีตพิตวางทางตั้งพิตียงไป	เอาชนมมาให้แก่พระทดาม
แล้วโถมเข้าหาใจพระกุมาร	เชิญเสวยของหวานเถิดหุดานชาย

ฯ ๓๐ คำ ฯ เจริญ

๐ เมื่อชน	พระนารายณ์นิเวศร์ว่าอย่าฟังหมาย
ถึงจะแต่บ่ทองให้แทบตาย	ไม่มั่งง่ายกินอะไรของใครเปน
มิใช่มีคำจกที่เดินหน	จะเดือกถันเที่ยวท่องกินของเดิน
อย่าปดอบไปให้เลือดคตากระเด็น	พตางเดินเที่ยวถ่นไม้เจริญ

ฯ ๔ คำ ฯ

๐ เมื่อชน	พระไชยเชษฐาความแค้นเด่นหา
พยายามตามปดอบกุมาร	อนิจาปัดมใจไม่คู้
ชานมิใช่ชายพาด	ย่อมวงศ์วารกระษัตริย์เรืองศรี
ครอบครองเหม็นคธานี	ไม่มีไอร่งเด่นคดา
ไว้ทงสูริวงศ์พนชู้	ที่จะผ่านเหม็นคไปวันน่า
เปนบุตรข้าเถิดนะพ่ออา	มิคาจะให้ครองพระเวียงไชย

ฯ ๖ คำ ฯ

๐ เมื่อชน	นารายณ์นิเวศร์เคองชดชัณษาไศรย
พระกรวดโกรธาพตางว่าไป	คนอะไรที่เหน็ดหยามข้า

อุ้มเหมาตาเถาเจ้าเดห์
และเดียมเทียมเด่นเจรจา
ถึงตัวเราเด็กก่เหตักเพ็ชร
บันเจือเยอียงเป็นพันไป
ว่าพดางทางชนชนุศัตย์
พาดสายหมายต่างขั้ววัน

เนโกโวเวณกหนา
จะเป็นผัวแม่ข้าฤกว่าไร
ไม่ขามเข็ดพอดตาอย่าดังได้ย
ผู้ใหญ่แต่หนุ่มมาสู้กัน
พาดินด่เทอ้นเตอ้นดั้น
ผาดแผดงไปพด้นทันใด

ฯ ๘ คำ ฯ เชิดคิ่ง

๑๑ ศรทรงองค์พระกุมาร
ไม่ตั้งหารผดางขั้วฟ้าโดย

กตายเป็นมาตาแต่ได้ย
พระกุมารโกรขใจเป็นโกถี้

ฯ ๒ คำ ฯ

๑๒ เมื่อนน
เห็นศรกุมารชาญฤทธิ
ฉิบวิศิตตพิศไม่เคยพบ
คิดพดางทางเดียงศัตย์ไชย
แม่นกุมารมิใช่โอรดา
ขอให้ศรดีทริฤทธิ
แม่นเป็นดกน้อยนาง โฉมฉาย
เดียงแล้วชนศรรอนราญ

องค์พระไชยเชษฐาเรื่องศรั
กตย์เป็นมาตีประหตาคใจ
พระปรารภพิศดวงดังได้ย
เคชะฤทธิไกรชนุน
ของนางสุวิญชามารศรี
ตั้งหารกุมารนี้ให้ว้ายปราน
ให้ศรกตายเป็นทิพอาหาร
แผดงไปให้ผดางกุมาร

ฯ ๘ คำ ฯ เชิดคิ่ง

๑ ศรทรงองค์พระไชยเชษฐ	อาเภทไม้พานไชรดำ
กลับเปนมอชโชนโกษา	เกิดอนกชาติดาษดาพนาวัน

๗ ๒ คำ ๗

๑ พระทงศรทรงตงทันใด	วิ่งไปกอดตุ๊กแก้วรับขวัญ
พ้อตุ๊กมาประดับพอกัน	จะหักโหมโรมรันด้วยขันใด
ปัดออบพดวงทางเห็นขำมรงค์	ที่กุมารลือตทรวงก็จำได้
จึงว่าแหวนนขาให้ไว้	กับโฉมงามทราวมไฉยสุวิญา
มิเชอเราเจ้าถามพเดียวดู	เขารูจักอยู่ถวนหนา
แม่นเขาว่าขำมิใช่บิดา	จึงค่อยว่าดัดดวงเจ้าดวงใจ

๗ ๒ คำ ๗ เสร็จ

๑ เมื่อนั้น	พระนารายณ์ชเบศร์ยังตั้งได้ย
แล้วครครึกนั้กเหงแคงพระไทย	ด้วยออกนามทราวมไฉยสุวิญา
พดวงเรียกพี่เพียงเข้ามามาถาม	จงแจ้งความตามดัดย้อย่าพรางขำ
จริงฤาเขาว่าเปนมบิดา	ผัวแม่สุวิญาชนนี้

๗ ๔ คำ ๗

๑ บัดนั้น	พระพิเพียงประนตบทศรั
จึงทูลว่าไฉยกาธิบตี	ห้ามปรามความน้อยุ่มาหมาย
แม่นว่าบอกกถ่าวเต่าพระองค์	จะตงอาญาขำทงหุดาย
ฉวยรูไปโพวงลีหังตาย	พระเบียงบ่ายอย่าให้ขำถูกตี
มันคงของคณแต่บิตเวศ	ทรงนามไชยเชษฐเรื่องศรั
ครองเมืองเหม็นคชาน	ตำมีพระแม่สุวิญา

อันพระมิตฺตวงศ์ทรงฤทธิ
พระยายกษเคืองชคิยชา

โทษผิดใหญ่ห้วงนักษิณา
ไม่ให้มาพบนพบพระชนนี

๑ ๘ คำ ๆ เจริจา

๑๐ เมื่อนั้น

ได้ฟังเพียงพาท

จึงขอรกรวามบาทมิตฺตวงศ์

ตั้งนพตางทางทตถลามไป

มิตฺตวงศ์มอังก์พระมารดร

ฤทธิวาทบาทหมางอะไรกัน

พระนารายณ์นิชเศวีรเอนงค์

มีความยินดีเป็นพันไป

ชตเนตรแถวถ้งให้ถ้งให้

เหตุผดกตโตพระทรงธรรม์

ไม่ด่มักดโมดร์เกษมตันต์

ทรงธรรม์จงเด้าให้เข้าใจ

๑ ๒ คำ ๆ

๑๐ เมื่อนั้น

ฟังตถทตถลามถ้งความใน

จึงว่าพ่อจะเด้าแก่ดกแกว

ข้างแม่เจ้าเด้าแก่เคราะห์ราย

เหตุผดคณนตรีอ์ตรียา

ให้บอกถต่างข้างข้างด้าคณ

ภายหลังแม่คตชตเจ้าออกมา

ครันมิตถกตบมาถึงวังใน

มันว่าลูกของนางโฉมยง

จึงขับแม่พดัดพรากจากภวรา

พระไชยเชษฐาเด้าดร์อัยตะห้อยให้

ชตเนตรให้ถ้งให้ถ้งให้

กรรมของพ่อเด้าจะโฉมฉาย

จึงพเอิญถุ่นววยถั่วถากัน

มันทำกับบิดานแต่คณคณ

พ่อต้องผายผันมาชยู่พร

ตรียาถอบถักเอาไปได้

เห็นแต่ท่อนไม้ได้พานมา

พ่อหตั้งเชอฟังอ์แพคย

จนเจ้าชณษาถ้งเพียงน

อินท้าวสิงหนครไทย
คำทอพ้อมั่งถ้ำไม้มี
ถ้าท่านแค้นชดด้วครอนพ้อ
ถึงจะม้วยตงด้วยพระอาญา

ซึ่งโกรธเป็นไฉนนะ โฉมศรี
จะใคร่ไปอัญชดด้วพระเจ้าตา
ดูกรักช่วยทูลขอซึ่งโทษา
แต่พ้อให้มารดาเจ้าเห็นใจ

ฯ ๓๔ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น
จึงทูลว่าพระอย่าทุกชฎไทย
ตูกจะทูลเบี่ยงบายให้หายโกรธ
พ้อจะขอได้อยู่ดอากาศ
ขอเชิญพระองค์ตาโคต
เกิดออกทูลขอโทษ โปรดตูกยา

พระนารายณ์นิบศรีบังคมไหว้
เกรงกตัวโทษไทยพระยามาร
ถึงพ้อคองโทษก็โปรดเสदान
เห็นจะคิดตั้งตำรแก่นัดดา
เข้าไปกรุงไกรด้วยกับข้า
พระบิดาจะไต่เฝ้าทวงหนัก

ฯ ๒ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น
ฟังตูกทตความเห็นงามดี
จะเข้าไปตรงตรงคงพรายแพรง
คิดพตางเปลื้องเครื่องออกทันใด
พระจึงจัดแจงแปดงองค์
ห่มแพรเพดาระคำเดินกราย

องค์พระไชยเชษฐาเรื่องศรี
ด่มทพระไทยหนักดรักใคร
จำจะแปดงปดอมองค์ให้ดังได้ย
ให้พี่เตียงช่อนไต้ยามตะพาย
แกตงทรงผ้าตาเดัดงาด้าย
มาชวณพระตูกชายไคตคตา

ฯ ๒ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น
ขระงามพันคิดพระบิดา

พระนารายณ์นิบศรีหิวเราะว่า
ชายหน้าชายคางขน

ว่าพตางทางทรงอาษาไเย ให้เด็กพตกตัมไปกรงศรี
พระบิดาเดินหุดวงไชช กับตัมเพดียงจจรจรัต

๗ ๔ คำ ๆ เชิด

๕ ครนลึงที่ประตุเวียงไชช ตงจากมโหไมยผายฉัน
มาบังคมบิตรงคทรวงธรรม พตางทุดไปพตันทันที่
พระจงนังในทิมริมประตุ ขย่าให้ใครรรู้ออยันี่
ตูกยาจะตจจรัต ไปเผ่าชนันกับเจ้าคา
ถาวนเห็นทจจะทุดได้ ๕ ๕ คอยังไรจะมาหา
แฉวกำขบนายประตุอชฉณา กุฝักดาห้าคนไวดวยกัน
ตั้งแฉวบังคมกัมเกษ ตวองศบิเตรศรังสรรัต
รับเสด็จตจตามมาพตัน จจรจรัตไปเผ่าพระไอยกา

๗ ๘ คำ ๆ เชิด

สำนักหอสมุด

ตอนที่ ๓ พระไชยเชษฐาเข้าเฝ้าท้าวสิงห์

๑ เมื่อนั้น

อุ้มองค์พระราชนัดดา
พ้อมาจนเย็นทองเด่นอยู่
คุดมขมเมวมแก้มคางข้างกะไร
เก็บบุบผามาบ้างฤาไม่ไต่
คานั่งคอยเจ้าเฝ้าเป็นทุกข

ท้าวท้าวสิงห์พิชชา

ดูหงุดหงิดหน้าแดงอ่าไป
ค้อนกตัญญูพฤตค้อไก่อ
เขื่อนมีไปเที่ยวชอนชุก
ให้แม่เขาร้อยมาโดยได้จุก
กตัญจะดมดุกเจ็บป่วยไป

ฯ ๖ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น

ทูลว่าดูตกดาไปเด่นไพร
นำรักปักษด้ารพิน
บ้างพาตูกเดินไต่ร้ายเดิน
คิดจะตักปักษามาเตยงเดิน
ตูกเมยพตคักนเห็นทันตา
ข้าไปเห็นเบนนำดั่งด้าร
ตูกคงจิดรคักจะขออยู่เนืองเนือง

พระนารายณ์ชเบศร์บังคมไหว้

ขมนกขมไม้้ออกเพติดเพติด
บ้างชิงกันหากินบินเห็น
บ้างร้องเกริ่นตามไต่กันไปมา
กตัญจะเป็นเวรกรรมไปชาติหน้า
เหมือนคนค้องโทษาพ้อตาเคื่อง
ทรมานทุกขครอมจนผอมเหลื่อง
แต่เกรงเคื่องเบื่องบาทไม่อาจทุก

ฯ ๘ คำ ฯ เจริญ

๑ เมื่อนั้น

ฟังทวนว่ากต้าวเป็นเค้ามต

ท้าวสิงห์พรราชเรนทร์สุร์

ยิ่งเพิ่มภุตพิศมัยในนัดดา

๑ เมื่อนั้น

ไซ้หว่างเฮกเขนกนึ่งพั่ง
 มั่นแน้แต้วดีนะชะตุกพ้อ
 ตุกขนกกระทิบบาทควาคไป
 ศวรฤมาดำระแนแก้แทน
 ช่างเค็ดอบเผ่งแต่งดินมาดำออย
 ไหนตัวคนคนโทษที่มั่งว่า
 กูจะผ่าอกให้ได้ตัดัก
 ชีชนะรายนธิเบศรีชัย
 ใครตั้งสอนมั่งมาจว่าไป

ท้าวตึงทพทากจิตกรคิดหวัง
 มาขอพ้อตอกกรรมงอ้ายจิงไร
 โมโหเค้นแน่นคอมันได้
 คิดไซ้ลูกเด็กเด็กน้อย
 กคิดคิดแต้วกเค้นแน่นคอหอย
 ไห้งวยงหงถ้อยพดอชพยัก
 จงเร่งบอกออกมาให้รู้จัก
 เคยวเล่นเปนมักัดนุกใจ
 กระไรเตยตวงตาต่อหน้าได้
 จะตัดหัวเสียบไว้ตะแดงแกง

๗ ๓๐ คำ ๗ เจริญ

๑ เมื่อนั้น

เห็นพ้อตาโกรทหนักพระภักตร์แดง
 กอคบาทาไว้พิไรวอน
 จจะเป็นเวรด้วยฆ่าพัน
 เขาจะได้ว่านาพระไทยดี
 ขอพระพ้อตาจงการุญ
 ถ้าเม้นพ้อฆ่าตายววยชนม์
 เขาจะตั้งดวงตุกตุกกำพร้าว

พระนารายนธิเบศรีไม่บอกแจ้ง
 ก็กรรแดงไคกาจามัตย์
 ประทานโทษโปรดก่อนอย่าหุนหัน
 จงอดกตนิโทษาเดี่ยเอาบุญ
 ฆิตที่ต่องที่ไม่เค็งชุน
 ให้ตุกได้แทนคุณพระบิดา
 ไม่ชออยให้คนเห็นหน้า
 ทูลพตางไคกาตั้งอันฮัก

๕ ๕
๑ เมื่อนั้น

ฟังถ้อยคำหदानสั่งดำร้นัก
อุมพตางทางปดอบพระนัคตา
เนตรจะพลิกชำจกตักถัน
จงผินรักคร้มาตาจะถาม
ไค้ประดับพบพ้อถาอย่างไร

ท้าวตึงหพเศวราจิศรคิตหนองหนัก
พระยายกษัทรุดนังตงทงยิน
นังเกิดพ้ออาอย่าอ้อน
ตาไมชดช้นให้เคองใจ
เหตุผตต้นคความเปนไคน
ถาว่าไครบอกเต่าเจ้าจิ้งรู

๑ ๖ คำ ๑

๕ ๕
๑ เมื่อนั้น

จะตวงดอกกมะม้งช้งใจดู
หदानยังคิตแสดงจะแกด้งต่อ
แม้นังคโทษไปรบประทานชว

พระกุมารอิตเออนเยอนอยู่
เชตนาหุนาตาแสดพาท
แสดจะมาม่าพ้อชำเปณผ
จ้งจะทุตคคให้แจ้งใจ

๑ ๔ คำ ๑

๕ ๕
๑ เมื่อนั้น

ดำรัดครัดตอพระหदानไป
อันไค้ไชยเชษฐาเณโก
ช่วงตาคนี้กระไรไมไ้ใจเบา

ท้าวตึงหพยั้งคิตพิศมัย
มาสั่งไค้ยต้งกระที่เกิตตเอา
ตาจะดบัโมให้ให้แก่เจ้า
ออย่าพะวงจ้งเต่าเกิดนัคตา

๑ ๔ คำ ๑

๕ ๕
๑ เมื่อนั้น

บังคมก้มกราบกับบาทา
เมื่อเข้าหदानตาองค้พระตรงธรรม
พบชายห้าคนคั้นเต็นไฟ

พระนารายนชบเศวกรักรหรรษา
จ้งทุตถิกจจาแต่คั้นไป
กับเด็กเล็กค้วยกันไปบ่าใหญ่
เข้ามาโกถ่หदानรักแสดทักทาย

ข้าเดอดฟังมุ่งแดงธนูศัตย์
 ตกศรห่อหรือมากดับกตาย
 พระบิดามาอุ้มเอาหลานไว้
 ทั้งเห็นแหวนแม่นย่าเป็นตำคัญ
 ว่าเป็นเคราะห์เพราะเชื่อคนชั่ว
 ครนจะมาเฝ้าพระเจ้าตา
 เฝ้าบนยอดดทอดกอนฤไทยฮ้อ
 ว่าพวกพ้องลู่รังศ์พังศ์พันชู้
 แม้นฆ่าก็ตายไม่หมายลู่
 ครนคิดคิดไปให้รำคาญ
 จงโปรดว่าชนนี้ให้ตัดขย
 ให้แม่ตีเดียวกับพ่อเกิดหนองตา

จะให้สิ้นชีวิตครตั้งจิครหมาย
 เป็นดอกไม้มากมายหลายพรรณ
 กอดจูบตบได้แต่รับขวัญ
 จึงรำพรรณแต่ความแต่คนมา
 อันโทษควมิตนภมิตหนา
 ถักตัวจะโกรธาให้ฆ่าพัน
 แต่ออกข้อพ่อตาค่ตัวลู่
 ช้วนอยู่โตบทมตาย
 หदानดูพระบิดาน่าสงตำ
 ด้วยพ่อยังมีรำนานกับมารดา
 หदानจะช่วยเหลืออนุให้หนักหนา
 นัดดาจะได้สบายใจ

๑ ๓๖ คำ ๆ

๑ เมื่อนั้น
 จึงครัดห้ามนัดคำอย่าว่าไป
 อันโทษบิดาใช้เจ้าได้ขอ
 แต่ตัวนซึ่งจะให้ตัดกัน
 เอออะไรไชยเชษฐมันช่างชั่ว
 เกิดมาเพียงนแแต่วมเคย
 ข้างแม่เจ้าเขาเคนไม่รำหาย
 มันให้เมยข่มเหงไม่เกรงภักศร์

ทำวสิ่งหพศรวอดต้นตไม่กถนได้
 แม่เขาขัดใจจะตำน
 ตาจะยกให้พ่อผู้หदानขวัญ
 ขอนนมีวิที่จะว่าเคย
 เมามัวขบเมยเดี่ยวเคย
 กระไรเคยเง่าโง่ยาไม้นัก
 ได้บอขายไพร่ฟ้าอาณาจักร
 หदानรักยังเยาว์ไม่เข้าใจ

16/05/2565

๕๖๖	๕๖๗
๕๖๘	๕๖๙
๕๖๙	๕๗๐
๕๗๐	๕๗๑
๕๗๑	๕๗๒
๕๗๒	๕๗๓
๕๗๓	๕๗๔
๕๗๔	๕๗๕
๕๗๕	๕๗๖
๕๗๖	๕๗๗
๕๗๗	๕๗๘
๕๗๘	๕๗๙
๕๗๙	๕๘๐

๖ ๘ คำ ๆ เจริญ

๕๘๑	๕๘๒
๕๘๒	๕๘๓
๕๘๓	๕๘๔
๕๘๔	๕๘๕
๕๘๕	๕๘๖
๕๘๖	๕๘๗
๕๘๗	๕๘๘
๕๘๘	๕๘๙
๕๘๙	๕๙๐
๕๙๐	๕๙๑
๕๙๑	๕๙๒
๕๙๒	๕๙๓
๕๙๓	๕๙๔
๕๙๔	๕๙๕
๕๙๕	๕๙๖
๕๙๖	๕๙๗
๕๙๗	๕๙๘
๕๙๘	๕๙๙
๕๙๙	๖๐๐

๖ ๓๐ คำ ๆ

๑ บดินน

ชะช้าง่อมตอชวอวนนน
นี่เดชะท่านพระพลเตียงช่วย
หม่อมเมียงจะเกษมเปรมปรีด
กว่าจะคิดค้นหตงถึงแม่ตุก
นี่หากว่าฉัพพรพาดินคง
แต่แจ่มอวยเพียงนแสดว่ามีดำ
ดบถเดียงแสดจะชครานไป

ฉัพพรคบมือแสดเยยหยน
จะมาตุกะโทษทณทเมือวณน
ถ้าหาไม่ก็จะมีอวยเปณต์
จะนงตอมด้ามเปณวงกง
พอกระตูกมูเตยตจนเปณวง
จึงได้พบตบองค์เจ้าทอนไม้
ยังจะมาตอชวอวนนไปใหม่
เขาไม่ขอพอใจเห็นเหม็นค้

๑ ๘ คำ ๑

๑ วิเชยฉัพพร

ตงตบตบตบตบตบตบ
แต่เปณเมอแสดอวยตบเปณกรบ
ตงเห็นบแณมแสดมตบตบตบ
เตยตายทอนนางเปณฉัพพร
ทพตอชวอวนนตบตบตบ
บญุคณแจ่มกับตบตบตบ
ถายังมชวอวนนตบตบตบ

ชะช้าง่อมตอชวอวนนน
เชิงชนแสดนงอณกระบอณกระบ
เปณมนษุยกจะนบว่าคนทง
ทจะมิงบนตบตบตบ
การหือใจไมตรีจิงไม่เห็น
ถ้าเมณเปณตบคนจะตบใจ
เปณคนแสดหาเตยเจ้าได้ไม
เจ้าจะตบตบตบตบตบ

๑ ๘ คำ ๑

๑ นำเอยนำหืออ้อ

ตบเปณตบตบตบตบตบ

ชามิใช่บ้ายอชยาเตริมตง
ไมร์กคบคนตบตบตบ

คิดมาน่าอายชายมุกตะตุ

แต่เขาถูกเชือดจำเมยชว

นางเหต่านนทงรักทงกตว

ควรเป็นเมียเป็นผัวทงเจ็ดนาง

ที่จริงเด้าถึงเขาจะยุง

แม่นไม้หตงก็จะต้องใส่ยบบ้าง

หม่อมตกระไรไม่รุ่งวาง

ช่างเชือดว่าตทนางเป็นท่อนไม้

แต่เด็กเด็กกระจิริตพิณจิต

ก็จจะรือยี่ต้นว่าทำไต้

เมื่อเห็นเป็นจริงแตวก็แตวไป

แบกหน้ามาโยที่เพิงพต

ถ้าเป็นใจอ้อมแตวก็ตาย

ไม่อย่าก้งอชชกรายเมืองดังหพ

จจะมอดม้วยด้วยโณมนางเจ็ดคน

กว่ากระดกจะป็นเป็นมวงคต

๗ ๓๐ คำ ๗

๑ แด่นเฮยแด่นร

ทงชทงเคยคทงเตยคต

ดีตวจุดตารพตจจะรท

บัญญัติมเคตาคตองกตรของค

ขาทาชวไม่กตวจะมวยมค

กต่าเอาชวคตรเข้ามาต้

จนเป็นไพร่อาไศรยนายประค

จจะว่าชงโณมคตวดีวิญช

ฎาจะวาร์กหากมีกรรม

ก็เว้งร่าพังก่อนจ้งค่อนว่า

ขารับแพเจ้าแตวนางฉัพาร์

เจ้าว่าไปเกิดไม่เถียงเตย

๗ ๒ คำ ๗

๑ นำเฮยนำอตต

ช่างดีจริงนึ่งดีคตวเนย

ทรหตตทนเป็นคนเคย

นิจาเขยหตงโหดแตวบ้ายพตชย

จจะว่าไปก็เห็นชยเมือชยตทคาง

ถึงถากถางอย่างไรไม่ร่าชย

จจะกตบโณมของนึ่งคชย

เยาะนายเด่นตักหน้อยนึ่งเกิดร

ขอรบราตาฝ่าเท้าท่านหงดี
แม่ขวัญศรียังไม่มรณา
ทำแต่แต่งปากว่าคำค้อน
คืนเข้าในวังตั้งจำนอง

ซึ่งมีพระคุณแก่เจ้าข้า
จะอุดำให้แทนคุณท่านคุณตรง
แต่นงอนแต่งจริตหีบหยั่ง
ไปปราสาทโคมยงสู่วิญชา

๑ ๘ คำ ๆ ๒๒

ข้า^๒ เมื่อน^๒
ดิมพ่อเสียแล้วถูกแก้วดา
โหวว่าสู่วิญชาผู้เพื่อนยาก
อนาถนอนในทิมริมประตู
พึ่งเพียงช่วยบัดจิตก่อน
ผิวเอนดมใครจะได้โดย
แม่เจ้าตัดไม้ครพเสียแล้ว
แต่ครวครวอาวรณ์รอนรน

พระไชยเชษฐคิดถึงโอรดา
จนสิ้นแต่งต้นธยาไม่เยี่ยมดู
พืดแต่ทนลำบากเข้ามาอยู่
จำแพนขาดตาอุปกับแต่เอเตย
ทอดท่อนไม่วางต่างเขนย
นิจาเฮยเคยคู่ขมาทุกขทัน
จะดาแก้วดาตายในสิ่งทพ
จนดูเรียนเรือรางวัลว่างฟ้า

๑ ๘ คำ ๆ ๒๒

ลมพัดชายเขา^๒ เมื่อน^๒
ครนพินต้นจากนิทรา
จิ่งโสรจสดรงทรงเครื่องเรื่องศรี
เด็กเด็กโดยเสด็จบทร

พระนารายณ์ชิบเบศรีโอรดา
เร่งถนัดจินดาถึงบิตร
ไม่ชนเผ่าชนนี้เหมือนแต่ก่อน
ไปประตุพระนครทันใด

๑ ๔ คำ ๆ ๒๒

ร้าย^๒ ครนถึงด้อมเต็จพระบิตเรศ
๑๖/06/256๘
แต่วว่าตูกไปเผ่าท้าวไท

กัมเกษบังคมประนมไหว
ทูลขอโทษไทยพระบิตูรงค์

ไอยกากรวดโกรธาโกรธา
 ชมดีพิเตยงว่าช้อตรง
 พ้อตากรวดกรวดควาดเฉียง
 ตุกกตักควัดต้นดั่งตปตา
 ไอยกามัจฉิครคิดตั้งด่า
 ให้ออกบิศาควาโคด

ว่าจะฆ่าให้มี้วยเป็นผุยผง
 ของอค์ชนหรือคชวา
 แต่ตะคำตำเนียงดั่งฟ้าผ่า
 ไค่กาถตั้งเกด็อกเด็อกไป
 จึงปดอบฆ่าว่าหลานอย่าร้องไห้
 ไปเผ่าท้าวไทไอยกา

๗ ๘ คำ ๖

๑ เมื่อนั้น
 จวบกอดตูกแก้วแก้วบนิษฐา
 เจ้าเมตตามิศาค้อยผาคัก
 พ้อยงพรันแต่จะเข้าเผ่าชิต
 คริตตั้งพิเตยงแต่วคตาโคด
 ดวยนุคยุดกรพระตุกรัก

พระไชยเชษฐเขยชมโอรดา
 ควงตาของพ่อเพื่อนชิวคร
 เลี่ยมคตายวายทุกช้อออกไปหนีค
 จวนคักตักตักฤทธิพระยายักษ์
 รัรช้อท้อใจหน่วงหนัก
 กตักหนักหักใจจรัต

๗ ๒ คำ ๖ เพตง

๑ ครันถึงปราสาทราชวัง
 ดูไหนไม่เห็นนางเทวี

ถิดหวังสุภินุชามรศรี
 ภูมิดร้อยเคঁร่าไปเผ่าพัตน

๗ ๒ คำ ๖

๑ บัดนั้น
 แน่นนังคังคบบนพิน
 ครันเห็นพระไชยเชษฐได้คัจมา
 ตักตเพื่อนเตอนพิศพระโถมต

ผ้ายฝูงตั้งรางคังนางถ้าวตรรค
 แทรกเสียดเบียดกันมาคอยค
 กัดยานบนอบแต่วหมอบอย
 ต่างคเห็นจริตมิตทำนอง

บ้างว่าแต่ก่อนวันอะไร	ทรวดทรงดูไหนไม่บอกพร้อม
ผอเหนือเรือร้องเหตองเป็นทอง	เดยวันหมองมัวดำดำไป
บ้างว่าข้าเห็นไม่เป็นคู่ช	นุกตะหุกทุกขั้ตรอมผอมผู่ไม่
พลัดพรากจากเมียเลี้ยงน้ำใจ	พระจริตผิดไปทุกตั้งอัน
บ้างว่าเธอทำชั่วกั้วพ่อตา	ไม่แกตั้งว่าเดินก้าวจนเท้าตั้ง
ค่างคนค่างพุดกับเพื่อนกัน	เลี้ยงกระขิบคั่นนั้ปราว้าทไชย

๗ ๓๐ คำ ๆ เจริญ

๐ เมื่อนั้น	สู่วิญชาไต่ยนิยังตั้งไต่ย
แซ่เลี้ยงดำวดรรคั้ด้วยอันโต	จั้งแย้มแกตเตไปมิได้ช้า
นางเห็นพระราชดำมี	จุงดกจรตั้งมาตรงหน้า
ให้ตั้งตำรับเพชเวทนา	กั้ดยาไศกั้ศั้ยคั้ณใจ
แต่จ้แขมบานบัญชรช่อนักั้ศั้	นงตั้งชณบั้งคมประนมไหว
พถางพินิจพิศดูพระภูวไฉน	ผิวกั้ศั้ศั้หมองใหม่โรยรา
โอ้วอนิจจาเจ้าประคุณ	ยังการัญญรักเมียอยู่หนักหนา
อู้อ่าให้ดูพยายามตามมา	ทนทุกขเวทนาตั้งเพียงนี้
พระบิดากั้รวโกจรศาดโทษถันท์	พอไม่กั้ตั้งอ้ววันจะเปนนั้
เมื่อกั้คิดมากั้หน้าปราณี	ครันคิดไปเออิกกั้ตั้งใจ
เปนไรตำไม่เฝ้าอยู่เซยโถม	เจ็ดนางช่างประโถมพิศสัย
กับเรานั้ไม่มีฮาไต่ย	ทำไต่ยรอยศดบทบทวน

คิดรักคิดแค้นแน่นอวรา

กัทยา ไศกศรัยระห้อยหวน

หับมีญชรทอศตธนฤไทยศรวณู

กรรแดงศัศย์รัญจวนป่วนใจ

๑ ๑๔ คำ ๑ โยค

๑ บัดนี้

วิพาร์แอมม่านทองต่งไซ

แกตังเขมย่นย่นหน้าออกไป

ทำได้ไคด์พุดจาข้าคตางแดง

ประหตาดใจเปนไรหนอหม่อมแม่

เยี่ยมแกตแปรผันแต่จกรรแดง

น้ำใจหายจนตายพระนครแดง

ฤมงแกตังแต่รังปติวงมาเจ้าคา

เทยวมองยงย่นย่นคอ

อะไรหนอประหตาดนั๊กหนา

โอย้อ้อพ่อเจ้าท่อนไม้มา

กระนี้ฤมน้ำว่าไร

แต่จกรรว่าไศกาศด้วยคิดแค้น

ฤาร์้องให้ตด้วยแต่นพิศมัย

เมื่อกระจะคิดประการใด

ดวงใจแม่มาถึงธานี

๑ ๘ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น

ด้จวิญชาฟังว่านำบัดดี

นางเคื่องชิตถอยพินันต์

วิพาร์หตบเตียงเมียงมอง

นางท่าปากหีบหีบกระซิบคำ

นเอนอว่าอ้อมวงมันจของห้อง

เพราะว่าได้ถาดเงินถาดทอง

ท่าแก่ศัศย์หัวพองมาพุดจา

กจะรักจะแค้นจจะร้องให้

ก็ถถการอะไรมาล่อลวงว่า

มิงนคแต่ชบหลังคา

กับตักกินปลาในครัวไฟ

๑ ๒ คำ ๑

๑ บัดนี้

วิพาร์กต่างแกตังแกตงไซ

ทการตักกับปลาไม่พอใจ

ชนหลังคาของใครก็ไม่เปน

ชาติแต่คอยคร่ำครวญ
ยังไม่บอกชื่อแม่แต่ชื่อวัน
ตอบพดางจึงออกนอกชาติ
หือชื่อหม่อมพ่อเจ้าก่อนไม้
ชาติดูเมื่อแรกก็แปดหน้า
อนิจจาจึงมาแต่ดำพัง

ใครแต่งกตอย่างไรในจะเห็น
จะค้นต้นตูดั้นให้เห็นใจ
ทำร้องว่าใครนั้นมาแต่ไหน
มากระยะไรที่โนง
เห็นงคงมตงกว่าหนหลัง
ตะเมยไหวงไห้วางเซย

๗ ๘ คำ ๆ เจริจา

๑ เมื่อหน
ไม่ตอบวาจาจิพาร์เดย
ทำตั้งบ่เส้งยมเจียมคัว
หยุดหยุดยงระวงคน
ไต่ยันท่างคำร์ตครัดเส้งคัง
พระกุมารยุตกรบิตาไว้
ครันคิดมาไต่ให้ยอทอ
ยุตมื่อตงไว้ไม่ตะวาง

พระไชยเชษฐาเมิดเมินเคินเฉย
มันเยาะเย้ยอตุ่กตุ่กัน
คัวยกถ้วาญาท้าวตึงหพ
ปากบ่นภาวนาทุกทวยใจ
ก็ตกลใจตงนึ่งบงคมไหว
นึกราบใครกตางถนหนทาง
จึงว่าพอกตงเหตุยงเลื้อตาง
ให้พิเตยงเคยงชางจรต

๗ ๘ คำ ๆ เพตง

๑ เมื่อหน
ตักตยเห็นอแทนวิคนรุจ
คอยของค้ทาดานน้อยเด็นหา
แกตงตงตุงตุงตุงตุง

ท่านท้าวตึงหพยกษ
พรงพรอมนารีกานตโน
จะชักนำบิตาเข้ามาไหว
ภวนไยทำตงบงภักคร

๗ ๘ คำ ๆ

๑ ร้าย
 ๑๐ เหวยเหวยก้านตขนท ออกไปตั้งเต็นมคักก
 ให้คำรจจตรมจเควยมจจพรมพริก กจะชักใช้ถามความผวเมย
 ๑ ๒ คำ ๑ เจรจา

๑๑ เมื่อนน พระไชยเชษฐาตกประหม่าหน้าเตี้ย
 ความกตวพอกาเชิงชาเพตย ยนเจยหพงระวงไผย
 แต่ขยบับดออยช้านาน คิวต้นด์ทานเหงอกาฟไทด
 เขาคุณพระเปนทพงตงเขาไผ ออกต้นหวนไหวอยทกทก
 ๑ ๔ คำ ๑ เพตง โอด

๑๒ เมื่อนน ท้าวตึงหพตักอ๊กขนกกก
 ฅวยคระบองรองเหวยอัยทวตักษณ กจะหักคอกนให้ต้นเนอ
 เเคออะไรไมพอกทพอทาง มิงชางชวชากปีตาดเหตอ
 ไมรู้เท่าผุหิงจิงเรือ ชานชมมเมชอนางเมียงาม
 ฅูกกุดวิญชานนไช มันผิดชอบอะไรเข้าชอถาม
 จะให้ฆ่าให้แกงแกตังไคคความ หยาบหยามชมเหงไมเกรงเรา
 ฅบได้ไคเดียวเมยชว มุดหัวคามาทำไมเด่า
 ชางกระไรทำไคกัทำเขา จองหองเปต่าเปต่าเจ้าพระยา
 มิงเยอหิงหาญอ๊กคักขณ วิพารมเนบอเกต่ากหนักหนา
 ๅรเจ้าคนคัมฤทธา จะตุ้กับพยตวก็มาช

๑ ๓๐ คำ ๑ เจรจา

๑๓ เมื่อนน พระไชยเชษฐาคิวต้นสันด์ต
 16/06/2565
 กมหน้าภาวนางนังม มีไคปรีปากทุดชอโทษทัณฑ์

เห็นขุนมาร โกรธาเข้ามาใกล้ ด้คั่งโคตโคตไปใจพรั่นพรั่น
จวนตัวกตัญพ้อตาจะฆ่าฟัน กอศตฤพัตวันไม่วางเฉย

๑ ๔ คำ ๑

๐ เมื่อนั้น ท้าวสิงห์พตงกระทขเขย
เป็นโรนังกมหนานงเฉยเมย ไม่เมยหน้าตาชนว่ากัน
เร่งบอกออกมาอย่างหนึ่งอยู่ ข้อผิดตฤกฏอย่างโรนัน
ฤชาวชาจับได้ได้ทัน ว่ากันเดียดใจเองอย่าเกรงใจ
ทำเด่นแต่ตามอำเภอเจ้า เหมือนตฤเต้าพ่อแม่ห้ามไม่
เดียดแรงเราออกปากฝากฝังไว้ จะโกรธซึ่งถึงกระไรก็นานนาน
อยู่ด้วยกันกันหม้อไม่ทันคำ ฤมาทำเดินตฤด้นตฤจ้าน
จะใคร่ทองต้องศอกให้ออกคตาน จะว่าชานอย่างไรก็ว่ามา

๑ ๘ คำ ๑ เจริญ

๐ เมื่อนั้น พระไชยเชษฐบังคมก้มหน้า
ความกตัญญูเย็นเป็นเห็นบชา จะรับผิดพ้อตาให้คร้ามใจ
เหงื่อไหลอาบหน้าเอาผ้าซับ แต่เดียดกราบเดียดกตัญไม่นับได้
คอแห้งดำตฤกกระทักกระไช แขงใจพิตทตขโทษทัณฑ์
ตฤเบาจิตตฤมิตนถิตินา อันที่ขอโทษมาถึงอาตัญ
จงโปรดเพียงตีคำอย่าฆ่าฟัน ไม่คุมเค้นแมนมันได้เป็นพระ
ทูลพดางทางว่ากับตฤกตัญ ทูลทัญช่วยพ้อมังดีหะ
นึ่งเดียดได้ไม่เอาสยพหุระ^๕ เห็นพ้อจะบรรโดยในฉวัน

๑ ๘ คำ ๑ โอด

๑ เมื่อนั้น

ทูลไวยกาทดางทางโคกัก
พรันต์วักตวดตาจะถองเด่น
จะพิศทูลถ้อยคำตระต่าตระตัก
อันโทษทัณฑ์หนนพอกักรับผิด
อดโมโหหันหนุได้บุญแรง

พระนารายณ์ขับศรัทหมองศรี

จงปรวณพ้อข่าอย่าขุ่นัก
หิวอกเค่นทักทักคักคัก
แค่กั่มรักศรีโคกกาจนตาแดง
ด้วยเคตมัจฉรวเบาไปมิได้แจ้ง
ขยาต่อนัดค่อแวงแถถั่งคำทอ

๑ ๒ คำ ๆ

๑ เมื่อนั้น

นั่งตงแควมบุญชาติ
รับเป็นตงนำเข้ามาแก้
อันพ้อของนัตตาตาดั้งชิง
เขอะไรไม่คิดถึงตัวคน
พ้อเจ้าเขาเตยงฤาชนัน
ถ้าพเตยงทงตมณมชวย
จะตั้งท่อนไม้มาให้ตาเซย
ชอบใจพเตยงหนักหนา
ว่าพตางทางฉินภักศรีไป
ตั้งวิญชามายกความชอบเจ้า
ชวยตูกเราไว้ไม่วายชนม์

ท้าวตึงหพพินฉนถนหิวร้อ
ตูกพ้อคนหมนตจจริง
เฝ้าแต่ต่าออยอ้อยอิ่ง
ชอบแค่ถองให้กตั้งมันหยังดี
ได้ร้อตอยเป็นคนเพราะใครนี่
ข้างไมม่เจ็บเค่นเหนแม่เตย
ทงแม่ตักจระมวดยเดี่ยวแถวเหว
ที่ไหนเตยจะได้อ้อชอพ้อไว้
บุญคุณมันหาที่สุดไม่
ปราได้พเตยงทงตคน
เองเห็นแก่ตาเถ่าตึงหพ
บุญคุณเป็นพันคนนา

กุดใจจดใจงำของ
ต้มเปนมูใหญ่ไวยัญญา

จะตมของคุณเจ้าให้หนักหนา
ไม่หัดับหัดับตาไปตามนาย

ฯ ๑๕ คำ ฯ เสร็จ

๑ บดิน

พระพิเตียงพิศทุตขมขมาย

ซึ่งทรงพระเมตตาเข้ามามากมาย

พระคุณคล้ายขนกขนน

อันพระไชยเชษฐาผู้วงศ์

ไซ้จะไม่เกรงองค์ท้าวยักษ์

ซึ่งไต่เคืองบาทาผ้ารัด

โทษผิดกรณเป็นต้นพิน

ราหเข้าเตาร้แทรกชันษา

ประจวบเป็นเวรอาภุคต

พระคตงคตุมกตุมจตรตวยฤทธิมนตรี จงงวยงหงตถกตถคนเทจ

ไม่เข้าพตมครนคตขินมาได้

ก็ไค้กาเพียงใจจะขาดเค็ด

ตบูกป่าผ้าตงตอดเค็ด

เคว้เคว้จมาตามนางเทว

เม้นพระองคัมทรงพระเมตตา

ทงเจ้าซาไม่ค่นไปกรงค้ว

เห็นจะพากันตายววยช้ว

ทผลตตตทงนได้ไปรดปราน

ฯ ๑๐ คำ ฯ

๑ เมื่อน

ทาวตงหพนงพงวชาน

ค้อยคตวยหวยเหตคเคตคตาด

มิได้ม้พจมานประการไค

นิภกัศรไปครดคกับนคดา

อันโทษพอนนตางจะยกให้

คตคตชากกับม้นจนบวรไคย

จะกวดหน้าเคว้ไม่ขอพมตย

คตงเผตทงหุ้มค้วมายบยับ

ก็ไม่วรทนนบ้วตูกเซย

ตย้าไปมาหากันค่นค่นตย

ไครเกนตยเกคตนะไม่วคกน

๕๕๕
๑ ครนถงจงทูตนางโถมยง ว่าพระบิตรงค์ให้หา
เชิญเสด็จรับไปอย่าไคชา แด้วแจ้งกิจจาถาวรพัน

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๕๕๕
๑ เมื่อนน ตัญญาธวอนจิตศิศคิพพัน
ซึกใช้ไค่ตามนางก้าหนด ครนแจ้งความสำคัญก็คตายใจ
มาตระต่งทรงเครื่องดูคนชว นุ่งผ้ายกแย่งระกำใหม่
ห่มรวทของระยบับซบใน แด้วทราวมไวยเสด็จจรจริต

๑ ๔ คำ ๑ เพตง

๕๕๕
๑ ครนถงมถนแทยรทาวยักษ เห็นพระตำมมอบย่นน
ตุมิครูปชบผอมตงไปครน ตักรพิตมิถพวรรณเก้หมองมัว
ชรอยพระคิตถิงน้องรัก จังไค่กนิกนิกน้าตงธักรพิถ
ครนเห็นพื่อแตคตูกนภถถว ทำแกตวคตมคอินให้ตำม
คตวนเข้ไปวอนทาทระยายักษ แด้วนงตกษณไหวพเดยงตงดี
มิได้พุดจาพาที้ เทวนึ่งกมภถตตรา

๑ ๒ คำ ๑

๕๕๕
๑ เมื่อนน ทานทาวตึงหพยักษา
แกตงข้าเต้องแตคตัญญา เห็นทวงทักกริยามันคิง
จะกรธมัวจรงจิงกระมั้งหนอ ถุกต้วพื่อจะว่าทำหน้ามั้ง
ตูกเราคความคิดคิตทุกซง ไม่วังเด้หักตเปนจนวนใจ

๑) จึงว่าแน่แม่เจ้านารายณ์ขิเบศรี ไชยเชษฐผู้เจ้าเขาคิดได้
 นางอนง้อขอตัดด้วยทรมานไวย เจ้าจะว่าอย่างไรระตุกรัก
 ดั่งจะดักนไขพ้อไม่ห้าม จะมิดักตามไม่หาญหัก
 เมื่อครั้งก่อนพ่อคิดคิดนึก ไม่หน่วงหนักให้ไปเพราะใจเบา
 ประเดียนเขามาหาตู้ ก็เป็นคนนครอยู่ตักเจ้า
 ไปพุดจาล้ำมเตเตเมา แล้วพาเขาเข้ามาว่าอึงวอน
 พ้อจึงให้หาเจ้าเพราะแทน เทวซึ่งจรตักติดก่อน
 เขาก็ได้มาขององอน จะผันผ่อนอย่างไรก็ตามที

๑ ๘ คำ ๑

๑) เมื่อนั้น
 ในจักรกิดรักพระส่ามี
 จึงทูลสนองพระบัญชา
 เขาว่าถูกเต่าเป็นท่อนไม้
 ได้ยบชายชายภักตวิหนักหนา
 ทำนเชื่อเมียดำพุดเผ่าขัดเคือง
 ว่าพดางทางเรียกถุกชาย
 เอออะไรด้านหน้าหงดาปี
 ช่าง โง่งมชมชานหาญอีก
 ให้เรียกกรองต้องรือดำมรือ

ตู้อัญชาดักเทินเมินหน้าหนี
 ครนจะดั่งายายก็อัยใจ
 อันความเค้นของข้าเถิดคตาไหด
 ชบไตได้หัวเตี้ยจากเมือง
 ไพรฟ้าระบือภญาเลื่อง
 จะรือเรื่องรำไปทำไม
 เจ้านารายณ์ขิเบศรีมาเดียน
 จะใครวัดให้ยบตงกับมือ
 ยังจะรือดำนีกบ้างแล้วฤา
 ตูเกิดคือนกระไรยังไม่มา

๑) เมื่อนั้น

นั่งเดี่ยมิได้ไคตคตา

ตุงแขวงวัดพจมานประทานโทษ

จะขอทูลความทุกข์ของตุงนี้

อกใครจะเหมือนอกข้า

กำเนิดเกิดมาไม่เทียมคน

อันมีคาผิตพดงแต่ครั้งก่อน

ถ้าที่หลังยังมีคติน

จงคโทษพระพ่อเดี่ยดักหน

เหมือนเมตดาปราน์แก้ตุงยา

เผ่าพิรพิไรไม่เงินชวย

ทูลพตางทางแก้งักรรแต่งวอน

พระนารายณ์เบ็ครีโอรดา

วันทาแล้วทูลไปทันที

พระแม่จงโปรดเกษ์

ถึงจะทูปจะดีจะดีทัน

ได้อับฮายไฟว์ฟ้าทุกแห่งหน

เพราะพ่อแม่หมองหม่นหน้าใจกัน

อูดาห่มาง้องอนได้ผ่อนผัน

จะให้คำครั้นไม่ฉันทา

ให้ท่านบาดคาคบนไว้หนักหนา

ดีด้วยมีคาเกิดมารตร

พระไชยเชษฐช่วยกระซิบสอน

ส่อนอ่อนรำไรไปมา

๑ ๓๒ คำ ๆ โอด

๑) เมื่อนั้น

แต่มานะดีครั้นมารยา

ดีรู้คดีเดี่ยแรงเดี่ย

ไม่รำพึงถึงคือเป็นท่อนไม้

แค้นใจใครหนอช่างชักพา

แค้นเข็ดจนตมไปสมัคร

นางโคมยงส่งดารโอรดา

ท่าโมโหโกรธาแล้วว่าไป

มาบ้ายเบี่ยงพาที่เข่นนี้ได้

เขาดีรักใคร่เจ้าอยู่หนัก

จึงค้ำหน้าค้ำคานาไปรู้จัก

ทำอีกฮักพุดจามันน้ำดี

อันคนโหดเข่นแฉ้วตูกเฮย
อิกร้อยชาติก็ไม่ปราถนาดี

อย่าว่าเดยถึงตายไม่ตผู้
อย่าเข้าชกอนใจมิใช่การ

ฯ ๗ คำ ฯ

๑) เมื่อนน
แม่ันพระชนนีมิโปรดปราน
ไม่ควรถจะหิบบยกเอาฉันว่า
ความรักน้อยฤเพราะข้อตรง
ถึงพ่อผิดคิดมั่งฟังตูกเกิด
ไม่ตั้งด่าตูกเท่าเฝ้าถิถิความ
ทูลพดวงทางทรงไศกา
เอนตุด้วยช่วยว่าบ้างเปเนไร

พระนารายณ์เบศร์จึงว่าชาน
ตูกจะม้วยชนมานเดียมั่นคง
ด้วยพ่อช่าเคตมไปจึ่งโหดหง
ตูกบ่ป่าเฝ้าคงมาคิดตาม
อย่าประเจิดเจิดขอให้คนหยาม
จะขอตาคายตามพระพ่อไป
พระเจ้าตากกระไรเดยช่างเดยได้
พดวงกรรแดงให้จิงวอน

ฯ ๗ คำ ฯ โอด เจรจา

๑) เมื่อนน
เห็นหตานน้อยสร้อยเค็ว่าเฝ้าทุกชวอน
จิงว่านารายณ์เบศร์เฮย
เมื่อแม่เจ้าเขาไม่เมตตา
เจ้ารักพ่อตามแต่จะเก้ไซ
ที่โทษทณทนนต่าถัดตตะ
คำบรธาหตานยังหารู้ไม่

ท้าวตึงหมมรุทจะผันผอน
อย่าร้องให้ไปเดยฟังต่าว่า
มันก่ตูกบุญญาอยู่เดวณะ
อ้ออนอนกันไปเกิดสิหนะ
จะให้รับชระเห็นตูก
จะตบไฟหัดมณนียากอยู่

๑๖/06/2565
ทนนใครอยามากอนก

จะนั่งตเฒ่นตามตบายใจ

ฯ ๗ คำ ฯ

๐ เมื่อนั้น

เห็นพ่อตาว่าเขื่อนแฮไป
ครั้นจะพูดแต่โถมนางโหมยง
แต่นั่งทอดถอนใจใหญ่ฮัก
เฝ้ากระซิบส่อนตูกให้ปัดอบแม่
พระดั้นด้นคิดประดี

พระไชยเชษฐทุกขันทนหม่นไหม้
เมื่ยกัดคดฮาโดยสิ้นรัก
ก็เกรงพระบิคุรงค์ทรงศักดิ์
ชดเนตรนองภักตร์พระภูมี
พดวงแดดดูเมื่อยเห็นเบือนหัน
ก็ซบภักตร์ไต่ก่เพียงขาดใจ

๑ ๒ คำ ๑ โอด

๐ เมื่อนั้น

เห็นองค์ภักดีกาไคกาโดย
ในอกขคองสู้งตหนักดิน
ชดเนตรคอดคอดองไยนา
สุดที่จะกตทวิญจวนจิตร
จึงวันทาตาองค์ผู้

นวดนางสู่อัญญาศรีได้
ยิ่งเศร้าใจส่งสารพระผ่านฟ้า
แข่งขันอารมณ์กมหน้า
ทำเป็นผงเข้าตาไม่พาท
ทำมวนมิตบิขบของที่หมองศรี
ไปปราดำทมนมได้ซา

๑ ๒ คำ ๑ เพง

๐ เมื่อนั้น

ครองครึกนักรไปมา
จำจะทำโกรธชิงชิงไว้
จะมานะกตบคั้นไปเหม็นค้
ทั่วแตรวังเมินเลี้ยงไม้คหน้า
เฝ้าแต่ชำเลื่องเคื่องคอง

ท่านท้าวสิงหพิชชา
จะตั้งอายุชายหน้าให้เป็นขรรพ์
ดูใจไชยเชษฐเขยชวัญ
ญาจะอยู่ว่าพรณพิไรวอน
ทำขี้ชาเขยนิ่งพิงหมอน
แล้วบทจรเข้าที่บรรทมใน

16/06/2565

๑ ๒ คำ ๑ เต็มอ

ไอ้ เมื่อนั้น

ดูบัดนี้ตูกยาแต่ที่ว่าไป
 เมื่อองค์พระโอยกาไม่ปรานี
 แม่เจ้าเขาก็คิดพ้อขาดแล้ว
 ก็จะมีมรณาไม่ว่าเด่น
 ซาตินำบุญมาช่วยนำซัก
 จึงบอกแม่ว่าพ่อนขอตา
 ลูกเขี่ยเปนกรรมมาตามทัน
 ตรัสพิตางทางทรงไค้ก็
 ไม่นั้นตั้งเพียงร่วมใจ

พระไชยเชษฐเส้าสร้อยตะห้อยให้
 เห็นพ้อจะบรรโถยนี้ไม่แค้น
 จะทำอย่างไรดีนะตูกแก้ว
 ไหนจะแค้นด้วยมดด้วยด้วยความรัก
 ให้มารดาเจ้าเห็นใจประจักษ์
 ขอให้ได้พบรักครวร่วมรักกัน
 ตายไปคอยทำอยู่เมืองสุวรรณ
 จอมขวัญจำหน้าบิดาไว้
 บิมนประหนึ่งชั่วจะตักไชย
 ภูวไนยสดตบตงทันที

๑ ๓๐ คำ ๑ โยด

ไอ้ เมื่อนั้น

พระพิเตยเพียงจะวายชว
 พระโอรสจึงพิตางร้องให้พิตาง
 เร็วเร็วเร่งทูลพระเจ้าตา

พระกุมารตกใจร้องไห้
 นวดพนคนศทวภยา
 พนางอยู่งานวานช่วยข้า
 บคนบิดาข้าวายปราณ

๑ ๕ คำ ๑ เจรจา

ไอ้ เมื่อนั้น

ตูกจากแท่นที่ตี่ตี่ตี่ตี่
 เห็นตูกเรยซอนซบสดบใส่ต
 ไปหาตูกอ้อก้านต

ท้าวสิงหพิได้ฟังดำเนียงหอดาน
 จึงตี่ตี่ตี่ตี่ตี่ตี่ตี่ตี่ตี่ตี่
 ก็ตี่ตี่ตี่ตี่ตี่ตี่ตี่ตี่ตี่ตี่
 พตางเขานนวดพนตี่ตี่ตี่ตี่

๑6/๐๖/2565

๑ ๕ คำ ๑ เจรจา

๕๒
๑) เมื่อนั้น

จึงวางตัวฉันอยู่รวีรว

ถึงปราสาทบิดาเห็นตำม

ดมของคตมอายกำนัดนาง

แต่เอาตุ่มน้ำไซมรโตมให้

ฉันอายฉันกถ้วพระอาญา

ตุ้ญญาแจ่งเหตุดังเวษผัว

ค้อกชกหัวร้องให้พดาง

ไม่ไหวคิงอินทรีเหมื่อนมี้ด่าง

เขานั่งหนูนปฤษฏางศัภคศา

นางรำไรเรียกร้องเปนนักหนา

ออกปากว่าข้าจะคิดด้วยแต่

๗ ๒ คำ ๆ

๕๒
๑) เมื่อนั้น

ค้อยพินของคตมเนตรชนแวงแวง

พระชนแซงฤไทยดำรงองค์

ตุ้ญษานักอายพระตำม

องค์พระไชยเชษฐีผ่องแผ้ว

เห็นตูกแก้วกับเมียนั่งไค้ก็

กราบตงแทบบาทท้าวยักษ์

ตูกหันมานั่งหงตั้งบิดา

๗ ๔ คำ ๆ

สำนักหอสมุด

ตอนที่ ๔ อภิเสกพระไชยเชษฐ

๑๑ เหมือน

เห็นตูกเขยหน้าจ้อยไม่พูดจา

จึงตรัสว่าโทษหนักหนาไซ้

แต่ค้อยู่หน่อยหนึ่งครั้งน

ฝ้ายข้างตู่วิญชายาใจ

แต่คิดบอขายชาวเหม็นค

จะอยู่ด้วยกันไปพอไม่ห้าม

मैंเจ้าทำตามจะงามภักคร

จงให้ไปเชิญส่องกระษัตรา

อันการเมื่อครั้งหัดนั้นอย่างไร

ดังอายชายหน้าพ่อตาเดี่ย

ให้เส้นรับกลับไปฉับพัตัน

ท่านท้าวสิงหพยักษา

ให้มัจฉาเมตตาปราณี

พอถไม่พอใจจุ

จะจตเดี่ยให้ตัตถยกัน

เขาก็ไม่รังเกียจเดี่ยคณ

จงผ่อนผันให้ตัตถยรัก

อย่าให้เมี่ยมมีความอปรตถยณ

ปรากฏศยศคัตถิงแดนใคร

มาแต่งการวิวาหัทันเดี่ยใหม่

คราวถนให้เหมือนครั้งน

ทงตูกเมี่ยมไม่มใครเขยหยัน

กำหนดตีบหัววันให้ยกมา

๑ ๓๒ คำ ๑ เจริจา

๑๒ เหมือน

พดวงธมัยชายตู่วิญชา

พระไชยเชษฐรับคำท้าวดยักษา

เด่นหารัญจนบ่ฉวนใจ

๑ ๒ คำ ๑

๑๑ เหมือน

แจ่มชัดบนนครภูวไนย

๑ ๒ คำ ๆ เด่มอ

ดูฉิวฉิวให้คิดพิศมัย

ชายใจก็ถวายเป็นมณฑล

๑๒ บดินน

ครันเห็นนางเด่นดังกตัญญู

ฉิวฉิวแดงแม่ดูฉิวฉิว

ครวญจะได้คู่ช่อนกตัญญู

คิดบ้างเป็นไรเมื่อได้ทุกข

ตมต้นแต่วระมังแต่หตั้งมา

๑ ๒ คำ ๆ

ฉิวฉิวตบปากไว้ค่อยท่า

หิวหรือว่าแต่ว่าเป็นแยบคาย

ภักตราผองเหมือนกับเดือนหงาย

กระไรไม่ตกหายขอฉิวฉิว

ฉิวฉิวหาบุกมาในน้ำ

ฉิวฉิวฉิวฉิวเป็นหน้าอาย

๑๓ ได้เคยได้ฟัง

มังมาพูดแสบเป็นแยบคาย

พระบิดาจะให้แต่งขันหมากใหม่

ตมต้นชันทพระฉิวฉิว

ทงตมเต่ากรองไห้ของอ

มังอย่ามาเข้าชั้วพรพไร

๑ ๒ คำ ๆ

นางแค้นคงด่าว่าฉิวฉิว

ก็ไม่ต้องง่ายง่ายอย่าเจรจา

มังมังฉิวฉิวไม่ฉิวฉิว

จะโกรธชมนมาเป็นพันไฟ

จะให้ตมตมพอจงได้

ก็จะมีตมหัวใจไม่ขอฟัง

๑๔ ไม่เคยไม่แจ้ง

ฉิวฉิวใจพินกตัญญู

ถ้าจะแต่งเข้าหอเหมือนหนหลัง

แม่เข้าให้ฉิวฉิวให้ทุกคน

ถึงต้องทุกข์ขมุกไพรไต้ความยาก แต่ได้กินขนมหวานเป็นของหน
วณเห็นทจะชอบภท หนนอนเดี่ยวให้พินข้างไหนค

๑ ๔ คำ ๑

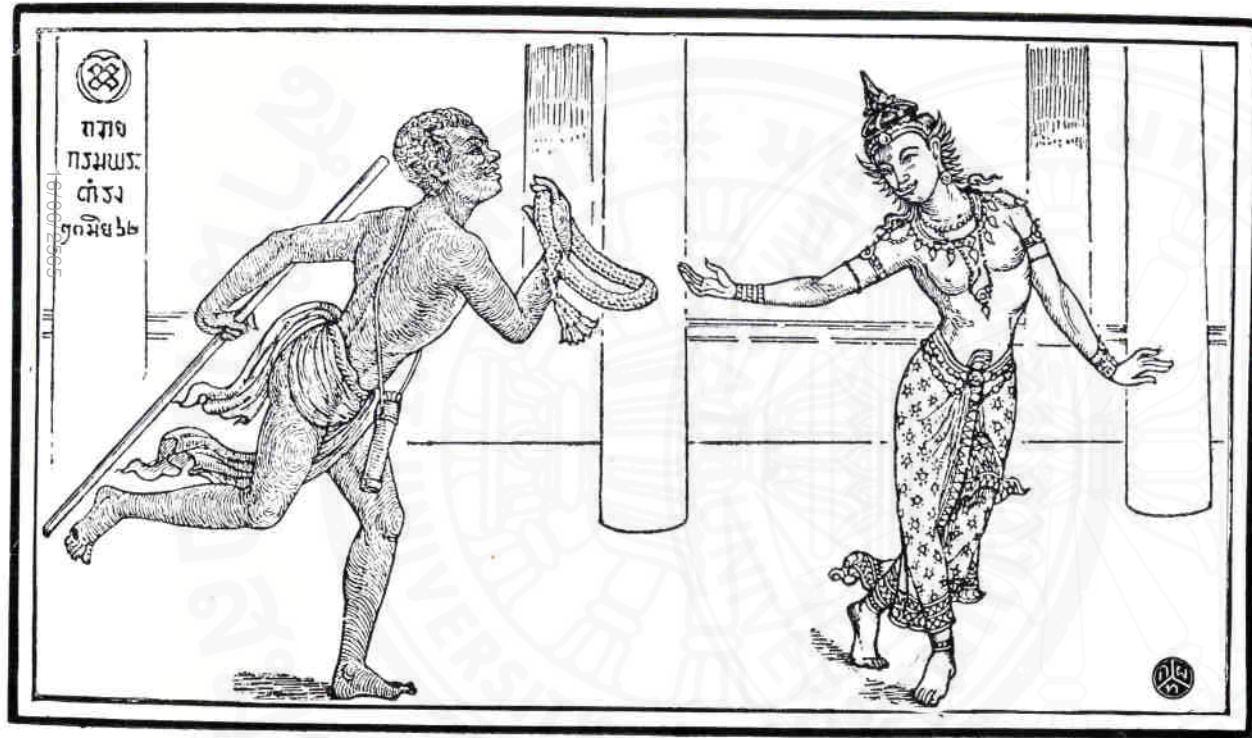
๑ ออเยยอวพาร ปากบอณค่อนว่านำมัดดี
นางขดีใจฉวยไม่ได้ค วิพารี่หน่ซุกช่อนไป

๑ ๒ คำ ๑ เชิด

๑ พระนิพนธ์ไชยเชษฐาจบเท่านั้น พอเค็มดีตั้งมุดทรงผจงได้
แต่เน่นนะเพราะดำคำวิไลย แม้นผู้ใดได้ตั้งคัมจับวิญญา
เราประดั่งคัจงจิตกรคิดคำร้อง ดำหรับงานการตตองไปภายนำ
ให้พิภกครีกครนทงภราวา เปนมหามโหรศัพเมือง
อันมทเก่าเขาเดินเห็นเค็มเคอะ ถดชนก่เตอะเหลื่อใจไม่เค้เรื่อง
จึงซ่อมแปดงแต่งเดี่ยวใหม่ให้รุ่งเรือง ก็จบเรื่องบริบูรณ์เท่านั้น เอย ฯ

๑ ๖ คำ ๑ กราวรำเด็ก

เรื่องไชยเชษฐาตอนท้ายค่อที่ทรงพระราชนิพนธ์บทละครไปนั้น พระ
ไชยเชษฐาให้ไปทูลท้าวธรรมิก ๆ ก็ยกพลไปยังเมืองดิงหว ไปทำการ
อภิเศกพระไชยเชษฐากับนางสุวิญา แล้วทูลตาท้าวดิงหวพาพระไชยเชษฐ
กับนางสุวิญาแต่นารายณ์นิเคศร์กลับไปเมืองเหมันต์ เปนจบเรื่อง
ไชยเชษฐาเพียงเท่านั้น.

ขอให้พวงมาลัยนี้ ไปต้อง
เสียงแล้วโฉมขงนงลักษณ์

เจ้าเงาะรูปทองจงประจักษ์
ผินภักตร์ทิ้งพวงมาลัยไป (หน้า ๑๓๑)

นิทานเรื่องดังชั้ทอง

เรื่องต้นก่อนตอนที่ทรงพระราชนิพนธ์ไปนบพอลคร

เดิมท้าวยศวิมตอยากจะได้ราชโอรสดำหรับสืบวงศ์ จึงตั้งให้
มเหสีแสนักัดนมบวงสรดวงขอบุคร ต่อมาท้าวยศวิมตทรงดำบินว่า พระ
อาทิตย์กับดาวตกดวงมาตรงพระภักคร ท้าวเชชฌยไว้ได้ แต่พระ
อาทิตย์หายไปเสีย ต้องโคกคัศย์มากมายจึงได้คืนมา ประชมคืนจึงให้
หาโหรมาทำนายดำบิน ชุนโหรพยากรณ์ว่า พระมเหสีจะมีพระราชโอรส
ซึ่งมีบุญญาธิการมาก แต่จะต้องพดัดพรากจากกันไปเสียคราวหนึ่งแต่
พระดำนมก็จะมีพระราชบุครองค์หนึ่งด้วย ครนค้อมนางจันทรเทวีมเหสี
กับนางจันทาพระดำนม มีครรภิชนด้วยกัน นางจันทาอยากจะเป็นใหญ่
แต่ผู้เดียว จึงตอบให้ไปบดชุนโหร ให้ค้อยหาเหตุร้ายได้นางจันทรเทวี
มเหสี

ฝ่ายนางจันทรเทวีพระโพธิสัตว์ดั่งดู่ครรภี ครบกำหนดคดชดออก
มาเป็นหอยดังชั้ ท้าวยศวิมตงดนส่งแต่ให้พระหฤไทย จึงเรียกชุนโหร
มาค้อมว่า ว่าโหรพยากรณ์ว่ามเหสีจะมีพระราชโอรสมีบุญญาธิการ
มาก โยจึงมากตายเป็นหอยดังชั้ไป ดั่งชุนโหรได้รับสันบดของนาง
จันทาได้ จึงแกดงเหตุว่าที่พยากรณ์ไว้นั้นจะผิดหามิได้ ถ้าหากเป็น
พระราชกุมารก็จะมีบุญจริง ๆ แต่นั้กรรมของนางมานันดาตให้กตาย

เป็นหอยสังข์เป็นภาพก็ฉนั้นไป ถ้าเอาไว้ในเมืองก็จะเกิดทุกข์ใหญ่
 หลวง ท้าวยศวิมลมีความเอาใตยนางจันทร์เทวอัมเหษียงนี้ แต่หากกต
 ไภยเป็นกำลัง ก็ขบนางไปเดี่ยวจากเมือง นางจึงพาหอยสังข์ไปเอาไครย
 อยู่กับยายศาทไพบ้า นางช่วยยายศาททำไร่อยู่ทั้น พระกุมารช่อนคัวอยู่
 ในดั่งซ้นค้อยเจริญชน เห็นแม่ตกทุกข์ได้ยากมีความสงสาร เวดแม่
 ออกไปป่าจึงออกมาจากดั่งซ้น หุงเข้าเผาปลาไว้ให้แม่กิน แล้วช่วยไต่ก
 ไต่ก่าที่มากินของในไร่ของแม่อยู่ทนั้นาน ฝ่ายนางจันทร์เทวอัมมาเห็น
 พระกุมารแต่ไกลไม่รู้ว่าตูก พอพระกุมารเห็นแม่กตมากก็หันหลบเข้าไป
 ช่อนเตี้ยในดั่งซ้นอย่างเดิม นางมาถึงเที่ยวคนหากไม่พบ รุ่งชนจึงอุบาย
 ทำเหมื่อนจะออกไปไร่ในป่าตามเคย แต่นางไปแอบอยู่ข้างหลังเรือน
 ฝ่ายพระกุมารดำคินใจว่าแม่ไม่อยู่ ก็ออกมาหาเข้าป่าแต่ไต่กไต่ก
 ให้แม่ดั่งแต่ก่อน นางก็รู้ว่ากุมารนั้นเป็นตูกแกดั่งช่อนอยู่ในดั่งซ้น นางจึง
 อิงมาค้อยดั่งซ้นเตี้ยจนแตกยับยีน ก็ได้พระกุมารเตี้ยค้อยอยู่กับคัวค้อมา
 ฝ่ายนางจันทาพระดนม คตตตตูกเป็นราชขบครมีนามว่านางจันท์
 แต่ท้าวยศวิมลยังมีไต่กย่องชนเป็นใหญ่ ด้วยท้าวเธอยังเอาใตยถึงนาง
 จันทร์เทวอัมเหษีครว่าไต่กค้อยไม่หาย นางจึงให้ไปหาขายเฒ่าสุเมธามา
 ทำเด้นให้ ท้าวยศวิมลตูกเด้นให้กตหงนางจันทา นางจะว่าอย่างไรก็เชษ
 ฟังแต่่นมา ครั้นนางจันท์ได้ข่าวมาว่า ตูกของนางจันทร์เทวอัมออกจาก
 ดั่งซ้นมาเป็นคน จึงแกดั่งทตท้าวยศวิมลว่า ไต่กยีนว่าค้อยนางจันทร์
 เทวอัมค้อยไต่กไปนั้น ไปอยู่กับยายศาทไพบ้า ไปมีตูกเป็นผู้ชายอีกคน ๓
 ไต่กยีนว่าเที่ยวอดว่าเปนตูกของพระองค์ ถ้าทังไต่กเห็นจะเป็นขบคเปน

มันคง ทำด้วยศิวมตกำลังหดงัดเหล็กเซอกล้อ ให้เสนาไปจับเอาพระดั่งช
 มาแดงตั้งให้ฆ่าเสีย แต่พระดั่งชมีบุญญาธิการทำอย่างไร ก็ไม่ตาย
 ทำด้วยศิวมตแดงพระไทยว่า ฤาพระดั่งชจะเป็นตุ๊กเราที่ใครทำนายว่า
 จะมีบุญดอกกระมัง ให้ไปเรียกพระดั่งชเข้ามาได้ถาม เมื่อทราบเรื่องที่
 พระดั่งชเต่าก่เซอถูกรักใคร่ ครั้นนางจันทาเค็กเบ้าเอาด้วยมนต์ด้วยยุง
 ให้เอาไปถ่วงน้ำเสีย ทำด้วยศิวมตก็ถ่วงหึ่งเชื่อนางจันทาให้เอาพระดั่งช
 ไปถ่วงน้ำตามนางย แต่พระดั่งชไม่เป็นอันคราย เปนแต่จมน้ำตงไปถึง
 เมืองพระยามาค

ฝ่ายพระยากัมพตนครราชเปนใหญ่อยู่ในเมืองมคธ วันนั้นบุญ
 ของพระดั่งชบันดาลให้ไม้ต้นตาย จึงออกไปเที่ยวเล่นตามวิถีไถยนาคนไป
 เห็นพระดั่งชถูกถ่วงจมน้ำอยู่ พิเคราะห์ดูเห็นลักษณะเปนผู้มีบุญ จึงพา
 พระดั่งชไปเลี้ยงไว้เปนบุตรบุญธรรม แต่จวนมากคิดขึ้นได้ว่าพระดั่งชดี
 เปนมนุษย์ ไหนจะอยู่กับนาคนในเมืองมคธได้ อย่าเลยจำจะฝากไว้กับ
 นางยักษพันธูรี ซึ่งด่าม้เปนดีหยากันมา ด้วยนางเปนหม้ายไร้ญาติ
 วงศ์พงศ์ จะได้เลี้ยงพระดั่งชไว้เปนบุตร พระยามาคคิดตั้งนเดว จึง
 พาพระดั่งชมามายังชายทะเล ผูกด้าเกายนตงนด้า ๓ เขียนหนึ่งดีบออก
 ไว้ในเรือให้นางพันธูรีทราบเรื่อง แล้วเอาพระดั่งชใส่ตงในเรือด้าเกา
 ยนตงไปตงไปเรือไปถึงเมืองยักษ นางพันธูรีทราบด้าวก็มีความยินดี
 ยากได้ลูกมาเลี้ยง แต่วิตกว่าคือเปนยักษพระกุมารเปนมนุษย์จะถ่วง
 จึงจำแดงตัวกัษพอดของด้าวไว้ให้เปนมนุษย์ แล้วตงไปรับพระดั่งชมา
 เลี้ยงไว้เปนบุตรบุญธรรม นางพันธูรีมีความรักใคร่ในพระดั่งชยิ่งนัก

พระตั้งชอยู่กับนางพันธุรัตมาจนอายุได้ ๑๕ ปี คิดถึงนางจันทร์เทวีมารดา
อยู่เดิมมิได้ขาด

นางพันธุรัตนั้น โดยปรกตีย่อมไปเที่ยวจับมนุษย์แต่ตั้งตัวปากิน
คามวิสัยยักษ์เนื่อง ๆ นางกตัญญูพระตั้งชจะรักความเป็นยักษ์แล้วจะ
หลบหนีไปเสีย จึงแกล้งทำมารยาดีให้พระตั้งชรักกำหนดเวลาไปมาของ
นาง ถ้าบอกว่าจะไปเที่ยวสักวันหนึ่งต้องวันนางก็เที่ยวไปหลาย ๆ วัน
จึงกลับ ถ้าบอกว่าจะไปหลายวัน ก็แกล้งกลับจู่มาในวันต้องวัน พระ
ตั้งชจึงเกิดเห็นมาเด่มอ อยู่มาวันหนึ่งนางพันธุรัตจะไปป่า บอกพระ
ตั้งชว่าจะไปสัก ๗ วันจะกลับ แต่กำชับว่าอย่าทางนี้อย่าให้พระตั้งช
เข้าไปในครวไฟ อย่าให้ไปที่บ่อน้ำชายชวา แต่อย่าให้ไปบนหอช้าง
หัวนอน ครั้นนางพันธุรัตไปแล้ว พระตั้งชคิดพะวงสงสัยได้ว่า เหตุใด
นางพันธุรัตถึงบอกกำหนดไปมาไม่แน่นอน แต่ห้ามปรามมิให้ไปตาม
ที่ต่าง ๆ เหล่านี้ด้วยเหตุใด พระตั้งชจึงตอบเข้าไปในครวไฟ ไปเห็น
ซากศพทนางพันธุรัตกินเนื้อตองเกิดตองอยู่ในนกกตกใจ นึกว่าแม่เลี้ยง
เห็นจะเป็นยักษ์เป็นแม่แล้ว จึงไปดูที่บ่อน้ำ ตองเขานวดจุ่มตองในบ่อ ๑
แตรยกขึ้นมาดู เห็นผิวทเนื้อเป็นตองเงิน เขาหัวหนไปจุ่มตองอีกบ่อ ๑ ยก
ขึ้นมาผิวเป็นทอง ก็รู้ว่าบ่อน้ำเงินบ่อทองของนางพันธุรัต พระตั้งช
จึงตอบขึ้นไปบนหอ เห็นมีเครื่องเงาะปากกับเกือกแตกระบองดำหริบเงาะ
อยู่บนหน พระตั้งชจึงเอาตองแต่งตัวเข้าดู ตัวตองขึ้นก็รู้ว่าเหาะได้
จึงไปเที่ยวตองเหาะเล่นเสียพักหนึ่ง แต่กลับมากอดเครื่องเงาะวางไว้
เสียอย่างเดิม แล้วกลับลงมายังห้องที่เขยอยู่เอาผ้าเช็ดนวดที่เป็นทอง

ทองคำไม่หลุดออกไป พระตั้งชกใจจึงเอาผ้าพันไว้ ครั้นนางพันรัด
ถัดมาถามบอกว่ามัดมาทำไม นางก็ไม่ดังได้ เรื่องตั้งชกของคอนัน
มาคือเรื่องคอนันที่ทรงพระราชนิพนธ์บทละครวง

พระราชนิพนธ์เรื่องสังข์ทอง
ตอนที่ ๑ พระสังข์หนีนางพินธุรัต

ข้า มาจะกด้าวบทไป	ถึงนางพินธุรัตยกษ์
แต่ว่างเว้นเป็นหม้ายมาหลายปี	ตำมีมอดม้วยด้วยไซพิศม์
ได้ตูกน้อยหอยสังข์มาเลี้ยงไว้	รักใคร่เป็นบุตรสุดจริต
พิศพุ่มอัมชชรมชิต	ตั้งคิดตั้งผัวของตัวตาย
เมื่อเวรามาติดตามทัน	นางนั้นจะตั้งบุญบุญหมาย
ให้รอนเนื้อเดือใจไม่สบาย	จะผันผายไปป่าพนาวัน

๑ ๒ คำ ๆ

ร้าย จึงอุ้มองค์พระสังข์หนึ่งคอก	โถมตบจูบภักตร์เดวรบขวัญ
วันหนึ่งแม่จะตาไปอารัญญ	ตำยันที่เดยอติบจะกดับมา
แต่วกำขบตำวศรัพิเสยง	จงถนอมกต้อมเกิดยง โอวธำ
ตามใจอย่าให้ โกรธา	เคื่องชัคอิธยาตั้งโต
ตั้งพิศวางอย่างเยี่ยงยุรยาคร	จากปราสาทเรืองรองม่องใส่
มาดับคาตูกน้อยยกตอยใจ	อรไทยเป็ดยนแปลงกายา

๑ ๒ คำ ๆ ตรีะ

๐ บัดใจรูปร่างเป็นนางยกษ์	ตำตั้งนึกกักนักหนา
ถือตรีะของน้อยมักครทำคักคา	ตั้งตงตรงมาพนาดี

๑ ๒ คำ ๆ กราวโน เข็ด

๑ ครนถงหมิงวาป้าตั้ง
นางยักษยากลภิกขณิด

เห็นฝูงเหอเบอเตอด้ห
เข้าใต้เตยวถด้สกด้สแกง

๗ ๒ คำ ๆ เชติ

๑ พิฆาฏฆ่าโคกะทิงมหิงษา
โจนจับฉับเดี่ยวเรียวแรง
ตัวพื่นพ่วงพ่ม่มัน
กะตุกกระเตยวเคียวมันไม้ทนทาน

ด้วยกำด้งฤทธากด้าแวง
หักแซงซาไว้ในคงดาต
เดือกด้รกรินเตนเปนอาหาร
คชด้ารควายจ้วด้วด้ะคำ

๗ ๔ คำ ๆ

๑ นางกินเห็ดถอดันจนเรอ
ตงด้างปากด้างคยในบ่อน้ำ
จิ่งไปยงที่หยุคพัก
บัตมงตงนอนในคำดา

ทอด้งได้เออเรืออิมหัน
พอพตบคำย้าแด้งด้นรยา
เคยด้านักแรมทางกตางป่า
นิตรากด้งถดด้บจนถดด้ไป

๗ ๔ คำ ๆ ตระ

๑ ซำบ เมื่อน
ราตรีเข้าที่บรรทมใน
คิดถึงชนนที่กิดเกล้า
แต่มาอยู่เมือมวาร์ถนานชา
ซึ่งกจะหตงอยุในเมือองยักษ
ที่ไหนจะได้เห็นชนน

องค์พระสังข์ทองม่องได้
ถอนฤไทยรำฤถครักตรา
จะโคกเศร้ำทุกขทบนันหา
ม่รู้ว่าจะเปนต่ายร้ายด้
เมื่อนมีตกรูปเงาะเหาะหน
นับบีเคือนแด้วจะแควด้วไป

จำจะคิดคิดตามตีบหา	ให้พิบพานมารดาจงได้
วันแม่พันรักไปแรมไพร	ได้ซึ่งคงต้องใจจะโศกครดา

๑ ๘ คำ ๑

ร้อย ๕
 ๑๐ ครนทงตางคนคินคิกเคอนเที่ยง เห็นพิเดียวทลบถันทถวันหน้า
 ค่อยย่องตงจากเตียงเมียงออกมา จากห้องไดยาทันท์

๑ ๒ คำ ๑ เชิดนึ่ง

๑๐ ตอบตงซบของคไนบ่อทง	นิวเนอหวตตของน่องศรี
เปนทงค้ำชรรมชาคิชาศรี	ตัมถวิถยินคั้งใจคิต
แต่วชนไปบนปราช่าทไชย	ทไวยรปเงาะคักคิตอิทธิ
หียบชนแตตั้งเพ่งพิศ	ซุกคิตชนมาก้อาโดย

๑ ๔ คำ ๑

ร้อย ๑๐ ไอ้ ไอ้นิจามารดาเตยง	เคยถนอมกต้อมเกิดยงรักไคว
แต่นถนิทพิศวาคั้งคองใจ	มิให้ถุกยาอนาทร
พระคุณเจ้าตบจบคินแดน	ยังมีได้ทดแทนพระคุณก่อน
วันจะพดัดพรากจากจร	มารดรค้อยอยู่จดัง
แม่นดูไปไม่ม้วยมรณา	จะกตัมมากรบบาบทศรี
รำพตางทางทรงไค้	อยู่ที่ปราช่าทเพียงชาคใจ

๑ ๒ คำ ๑ โขด

ร้อย ๑๐ ครนคตายทชชุกคิตชนมา	จะอยู่ช่าคตมกมิได้
เกิดออกถ่างมารดามาแต่ไพร	หนีไปไม่ทันจะเดี่ยการ

เอกรปเงาะด้อมองค้ทรงเข้าแด้ว ใต้เกือกแกวถอไม้เท้าห้าจหาญ
เหาะชนเวหาเห็นทยาน ออกจากเม็องมารวิบบมา

๑ ๕ คำ ๑ กถม เขต

๑๑ เหาะระเห็จเจ็ดคณถึงเขาหตวง ชึ่งกว่าเขาทงปวงทีไพบ้า
พอด้นกำดั่งวงษา เห็นดเห็นอยเดยต่าเต็มท
จำจะหยุดพักดักน่อยก่อน ทินกรวิชนแรงแสดงดี
จิงเตอนตงยงยอศครี จรดเข้าไควรมไทร

๑ ๕ คำ ๑ เต็มอ

๑๑ บัคินน พอกพิเตยงนางนมน้อยใหญ่
ครนรุ่งแจ้งแสดงตุริโยไทย นางโนค่างพันตนตา
ม้วนที่นชนหมอนข้างเก็บงำ ถวยชนคักนำมด่างหน้า
แด้วเข้าไปไนที่เสैया แดหาไม่เห็นพระตั้งช่ของ
ตกประหม่าตาชาวคิตฉงน ฝูงนางค่างคนเร้งหม่นหมอง
ชวงกนัตตเดยวเทยวมอง ทุกแห่งห้องคำหนักนออกไน

๑ ๖ คำ ๑ เพตฉิ่ง

๑๑ คินควาหาทวทเคยเต้น จะประสับพบเห็นก็หาไม่
ค่างค้อกชกหิวร่าไร ครวงนทไเหนจะรอดตาย
แม่นแม่พันธุริตมาแต่บ้า จะต้ด่าตุดีคตไม่เห็ดคหาย
จะปลัดนปลตอกชอกค้วยักย้าย ด้วยแยบคายแกไขเห็นไม่พัง

ปรับทุกชกนทุกคนบางบณ	เอนดูช่วยตั้งที่พอรอดหลัง
บ้างว่าเตยงตุกเจ้าเฝ้าคตง	มักมีไภยต้มตั้งว่ามา

๑ ๖ คำ ๑ เจริญ

๐ เมื่อนน	นางพนุชรัตยักษา
เที่ยวบ้ำเตนตั้งนายหลายเวตา	ก็เหาะกตมคินมายังเมืองมาร

๑ ๒ คำ ๑ เจริญ

๐ ครนถงปราธำทมณฑตำนก	วังเรียกตกรกักไม่ชาน
แต่หาแห่งไรไม่พบพาน	นางมารหวนหวาดประหตาดใจ

๑ ๒ คำ ๑

๐ บิตนน	พวกพเตยงนางนมน้อยใหญ่
เห็นนางยักษำมาแต่ไพร	กตวไภยภวานาณะธำตะตั้ง
แต่เขยอนนยบตบตอ	เข้าไปแต่่วให้ทอถอยหลัง
จิงกมเกตาเต่าเหตให้พง	พระตูกนอยหอยตั้งชนนหายไป
ซาเตยวคนหานักหนาแต่่ว	จะพบพระตูกแก้วก็หาไม่
เต่าพตางต่าคนกัว่าไร	ขอชวตริไว้อย่าฆ่าค้

๑ ๖ คำ ๑

๐ เมื่อนน	นางพนุชรัตยักษา
ไต่พงคิงจะตั้งนมประดี	เอนอะไรกระนอพเตยง
ถูกไ่ว้ใจให้อยู่กับตกรัก	คอยพิทกษัตนชมกต้อมเกเตยง
ช่างตะให้หายไ้จากวงังเวียง	มันหน้าเตยงต้มซำให้หน้าใจ

ว่าพดางนางรำไค้กา	นำตาแฉะถั่งหตั้งไ้หด
ไปเบ็คคุ่ม่อทองเห็นพร่องไป	เร่งพระองค์ได้ยไม่รู้แล้ว
มาตรูปเงาะป่าไม้ปราคาฏ	หายหมคตงไม่เท่าแตกอกแก้ว
ตกลนอยกตอยด้วาคีเจ้าคตาศ์เคัดว	หันแม่ไปแฉะนระอกอา
จะอยชานนทมิได้	จำจะเร้วรีบไปตามหา
จิงชนหอกอยตั้งตอยฟ้า	ตักตองตั้งญญาเข้าเจ็ดที

๗ ๓๐ คำ ๗ วรรค

๑ บัดนั้น	พวงพดกมณัณท์ภูคัส
ทงหมอยด้วคักตยกชน	ไ้คยนตั้งเงรตั้งญญา
ไม่แจ้งเหตุเภทผลตกได	ต่างตระหนกคกใจเป็นหนักหนา
ตั้งแดงแฉะตออิทธิฤทธา	ชวณกันเหาะมายังเมืองมว

๗ ๔ คำ ๗ เขต

๑ ครนเฮยครนถิง	จิงคตวานเข้ามายังนำฉาน
ไ้หวพดางทางถามมิทันนาน	เหตุการณอะไรมจิงตักตอง

๗ ๒ คำ ๗

๑ เมื่อนั้น	พินชรตรอนเร้าเค้รำหมอง
จิงแฉะเงาความคามทำนอง	เจ้าตั้งชื่อของตักตักของเรา
ตอบตักรูปเงาะแตกเอือกแก้ว	ตั้งมได้เข้าแฉะถั่งเหาะหน
เร่งไปตามหาอย่าช้าที	ฉวนให้ไ้คตวมา

16/06/2565 ๗ ๔ คำ ๗ เจริญ

๑ บัตน

คำนับรับคำแล้วอำตา
เหาะเหินเที่ยวหาในป่ากว้าง
แยกไปบกบ่างไปข้างน้ำ

จึงหม่อสูร์ศึกศึกษาศึกษา

นฤมิตรกายากำยำ
ทุกทิศทุกทางเดือนฉ่ำ
ต่างตำแหน่งเดชเกรียงไกร

๑ ๔ คำ ๑ กรวด เข็ด

๑ เมื่อนั้น

เห็นมัตมิตต์บดแดงอินไทย
จึงคิดว่าคว่ำยอสูร์ธา
จวนตัวเต็มทีหันไม้ทั้น
พระจึงถอศรูปเงาะออกซ่อนไว้
ทำเป็นเช่นรุกขเทวดา

พระตั้งชั่งชั่งอยู่บนเขาใหญ่

ตั้งต้นหน้วนไหวนั้น
คิดตามเรามาเป็นแม่นมั่น
เจ้าจะผ่นผ่นด้วยปัญญา
ชั่งบนต้นไทรธำชชา
พดางนึ่งภควาณาช้อยใจ

๑ ๒ คำ ๑ รั้ว เข็ด (ยักษ์ออก)

๑ บัตน

เห็นพระตั้งชั่งชั่งอยู่บนต้นไทร
เพ่งพิศดูพดางไม่วางตา
ผิวพรรณผุดผาดประหลาดคน
จึงถามว่าคูก่อนเทวดา
ชอย่าแกตั้งถั่วดำอำไว้

หม่อมารทหารน้อยใหญ่

มิได้รู้จักแต่สักตน
คิดว่าเทวดาในไพร่ดั้นท์
ให้วงงงงงงนสนเท่ห์ใจ
เห็นเจ้าเงาะเหาะมามั่งญาไม่
จงบอกไปตามจริงบัดนี้

๑ ๒ คำ ๑ เกรจา

๑ เมื่อนั้น

บอกพตางทางยกมือช

พระตั้งชพงคายกษ

เห็นเหาะไปทิศันนะขุนมาร

๗ ๒ คำ ๗

๑ บคินน

ดีใจเด็อกถ่นถนถาน

ยักษาได้ฟังว่าชาน

เหาะทยานคิตตามไปพถัน

๗ ๒ คำ ๗ เชิด

๑ เมื่อนั้น

แต่กู่เหาะรเห่จมาเจ็ดวัน

จะอยู่ก้ใช้ไม่ชอบถด

ให้กิตชัตถ่นจใจ

พตางตั้งจิตรพิคฐานด้วยตั้งจจา

จงค้ำช้วยชัคกราน

ถึงแม่พนชรัตจะพบช่า

ให้ลูกแกศวรชดปถอตไภย

พระตั้งชศรศรคถกถพถน

มันยังคามถันด้วยฤทธิไกร

หนไปจะพ่นมันที่ไหน

จะแกศวค่อไปอย่างไรดี

คุณพระมารดาปกเกษ์

อย่าให้มันถนรยตั้งโค

ชชชช่าให้ชนมาบนเขาได้

พตางยกมือให้วถถถนา

๗ ๘ คำ ๗ ศระ

๑ เมื่อนั้น

เรียกเหถ่าบ่างไฟรมิได้ช่า

นางพนชรัตยักษา

ออกจกถการวรับตามไป

๗ ๒ คำ ๗ เชิด

๑ มาเขยมาถึง

เตไปเห็นคนบนถนไถร⁵⁶⁵

ซึ่งเนินบรพคถุเขาใหญ่

งามวิโดยมิดถ่งตั้งถถทถ

ย่นพิศพิศเพ่งอยู่เป็นครู่
คบมือหิวเพราะหงานาคา

ตุกรักของกูแหว่ดีหน้า
ร้องเรียกตุกรยาด้วยย่นคี่

๗ ๔ คำ ๗ เฉวฉา

๑ นิ่งอยู่ไยนั้นพ่อชวัญเจ้า
มาเกิดทุดหัวอย่างักัด
นางร้องไห้ราแหว่ชาเรียก
ด้วยเดชระอำนาจดีศยา

ชดเคื่องอะไรเต่าเจ้าจึงหนี
ตเขาเกิดชยั้งมีมา
เป็นตะกายตะเกยกชนไปหา
พเอิญให้โดยยธาต้นก้างตั้ง

พดัดคกหกตม่นอนคะแคง
ไค้กคอกเพียงจะพัง
ตุน้อยกตอยต์วาคีของมารดา
มิให้ระคายเคื่องตั้งโค
เมื่อดำห้มาคามาด้วยควมรัก
อกแม่จะแตกตายววยชวิตร

ชวแข่งตั้งชางชดชนคดคดตั้ง
ทรุดนึ่งกระแทกกันจนใจ
แม่บำรุงเลี้ยงมาจนใหญ่
เจ้าหนีแม่มาได้ชางไมคิต
เจ้าไม่พูดไม่ทักแต่ตั้งหนีค
ตั้งคิตอยู่แหว่นะตุกรยา

๗ ๑๐ คำ ๗

๑ เมื่อนั้น
ให้คิตตั้งตำมารดา

พระตั้งชพงคำท้าวว่า
นบนั้นจันทาแหว่คอบไป

๗ ๒ คำ ๗

๑ แม่เอยแม่เจ้า
พระคุณต่ำตมภพไทร
ใช้ตุกรจะเคื่องแค้นแค้นชชญ
เหตุด้วยมารดาชชชาน

ตั้งชชามาแต่เยาว์จนใหญ่
จะเปรียบด้วยตั้งโคหนีไม่มี
ด้วยควมจำเป็นคอกตั้งหนี
ทุกชรอนไรทพงพา

จะยากเย็นเป็นค้ายก็ไม่ว่า

จะไปตีบเตาะแต่องทุกแห่งหา

ครั้นจะบอกรอดออกอรอดตามตั้งใจ

ก็คิดกตัญญูเกินกว่ามิให้ไป

ตักจงตกรูปเงาเงาเหาะหนี

โทษผิดทงนเป็นข้อใหญ่

อย่าพิโรธโกรธชิงชังใจ

ถึงไปไม่ช้าจะมาพัตัน

๗ ๘ คำ ๆ

โอ้ เมื่อนั้น

พินิจนึกฟังว่าเพียงฮาตัญญู

พุ่มพายน้ำตาจวบด้วย

เจ้าไปแล้วไหนนั้นจะกตัญญูมา

คิดอ่านอุบายจะหน่ายหนี

เอาเหตุชนนั้นนั้นมาว่า

ถึงไปก็ไม่ชดอชญา

เชิญตงมาหาแม่แต่ตั้งน้อย

พอแม่ได้ชมโฉมเจ้า

ให้ตั้งบายบนเทวที่เค้าร่ำร้อย

แต่ว่าร้องให้หาเดอดตาย้อย

อุถ้าให้ตั้งคิดคอยห้อยตาม

อย่าหนักแครงแครงเดยว่าเป็นยักษ์

มาเกิดตกรักอภัยเกรงขาม

ถึงจะอยู่จะไปก็ให้งาม

เจ้าผู้พรามรักร่วมชญา

อันรูปเงาไม่เทาเกือกแก้ว

แม่ประสิทธิ์ให้แต่ตงปราคาณา

ยังมนต์บทหนึ่งของมารดา

ชชอว่ามหาจินตามนต์

ถึงจะเรียกค่าปตามัจฉาชาติ

ฝูงสัตว์จิตบาทในไพร่สนท

ครุฑาเทวัญชนบน

อ่านมนต์ชนแต่ถกมาพัตัน

เจ้าเรียนไว้สำหรับเมือชบจน

จะได้แก่กันคนทศคณชน

แม้ตงจะตายวายช้วน

จงตงมาให้พันทงที่

ร่าย ๕ ๒
๑) เมื่อนน

ยังพระวงตั้งตำรแค้นทอ

จะตงไปก็ให้เกรงกริ่ง

คิดพตางทางถดำวมรฐค

ตูกนเห็นอยยักตำมากกาย

ศวนเทยงอยยังกำตั้งร้อน

ขงมนตของชนน้าวาคินก

เมตตาทูกแถวจงเขย่นไ้ว

ไ้ว ๕ ๒
๑) เมื่อนน

แถงนคตูกพตางทางโคกกา

ไ้วตูกน้อยหอยตั้งชของแม่เอ่ย

จะร่ำร้องเรียกเจ้าตักเท่าไร

ตั้นวาคินาแม่แ่นแถว

จะขอตาฮาตัญเสยวันน

อนพระเวทพิเศษของแม่ไ้ว

จงเรียนร่ำจำไ้วเกิดชวัญตา

เขย่นพตางทางเรียกตูกน้อย

แถพอให้ไ้วชมเสยตักครง.

แม่อ้อชพวชนน้ากหนนแถว

ท่มทอตคัวตงทรวงโคกกา

พระตั้งชพงคำยกษ

แถ้วรือท้อตฤไทยวันทค

เกต้ออกว้าไม่จรงจะแกตงปค

อยำตำดรงคโคกกาฮาวรณ

จะนั้งเตนให้ตบายนน้ากอน

พอให้แถคอชอนชอนจะตงไป

ตกรักก็อยยักจะใครไ้ว

ทโนแถ่นพนพตฐา

๑ ๗ คำ ๗

พินฐฐิตชคตั้นเปนนกหนน

ตงนั้งว้าชวันจะบรโดย

กรวมตงโคตเดยมาชคให้

กัชางเขยเตยไ้วไ้วคค

พอเอญให้ตูกแกวเอาคัวหน

เจ้าชวยเผ่ามมารตา

ก็จจะเขย่นตงให้ทแถ่นฉา

รู่แถ้วอย่ำว้าให้ใครพง

มาหาแม่ตักหน้อยพอหอยตั้งช

ขอตงตักคัวจะอ้าวตา

น้อยฏาตูกแกวไม่มาหา

ตองตาคแถงเตือตคตงเตือคคก

๕๖ ๕๖ ๖ ๖
ทรงรักทั้งแดนแผ่นดินคร

๕๖ ๕๖ ๕๖ ๕๖
ยังคิดเคืองขุ่นมุ่นหมก

๕๖ ๕๖ ๕๖ ๕๖
ถลึงถลึงดั่งสายเพื่อพล

๕๖ ๕๖
นางร่ำร้องจนอกแตกตาย

๑ ๓๔ คำ ๑ โยด

๕๖ ๕๖
๑ ๑ บดินน

๕๖ ๕๖
พวงยักษษาเข้าไททางหตาย

เห็นนางมารม้วยมอดวอดวาย

ต่างร่ำรักนวยไม้มดมประดี

๑ ๒ คำ ๑ โยด

๕๖ ๕๖
๑ ๑ เมื่อนน

๕๖ ๕๖
พระตั้งช้ทรงดัดดีศรีศรี

เห็นมารดาตมคนต้นชว

ตกใจแค้นคตี่ตตามมา

เข้าไปนั่งเฝ้าตั้งใจจง

กรวมตงแทบเท่าทั้งซ้ายขวา

ชดเนตรคตอกตองไยยนา

ไค้การำรักชนนี้

๑ ๔ คำ ๑ โยด

๕๖ ๕๖
๑ ๑ ไค้ว่ามารดาของตูกเอ้ย

๕๖ ๕๖
พระคุณเคยปกเกล้าเกษ

รักตูกผูกพันแค้นทว

๕๖ ๕๖
เดียงมาไม่มีให้เคืองใจ

จะหาไหนไค้เหมือนพระแม่เจ้า

๕๖ ๕๖
ตั้งมารดรเกิดเกล้าก็ว่าไค้

๕๖ ๕๖
ตูกติดตามมาด้วยฮาไค้

๕๖ ๕๖
จนจำตายอยู่ในพนาวัน

๕๖ ๕๖
โทษตูกนผิดเป็นนักหนา

๕๖ ๕๖
ตั้งแค้นตมตมมารดาให้ฮาดัญ

๕๖ ๕๖
ตงนเพราะกรรมมาตมตม

๕๖ ๕๖
ตั้งตูกตั้งช้ฉ้วนมรรโดย

๕๖ ๕๖
พระคุณดำดบจบคินแดน

๕๖ ๕๖
ยังไม้ทันทดแทนฉนนงไค้

๕๖ ๕๖
ร่ำพตวงไค้ก็พรพไร

๕๖ ๕๖
ชบภักครี่ต้อนให้ไปมา

๑ ๗ คำ ๑ โยด

๑ ร้าย ครนคตตายววยไค้กเค้ร่าหมอง พระจิงรองตั้งเหต่ายักษา
 ๒ ท่านจิงเขิญศัพพะมารดา คึนไปภารารของเวา
 ๓ แด้วตระเค็รียมการไว้ให้เด็รจัดรรพ คอยท่าซักถับมาจิงเภา
 ๔ การพระเมรุใหญ่อยู่ยอ่าตูเภา ท่านจิงเอาใจใต้ไครครา
 ๕ ๑ ๔ คำ ๑ เจริจา

๑ บคินน เห็นคัวนายชัยชวา
 ๒ จิงเขิญศัพโด้วอช้อฟ้า ถับไปภารารทั้นที
 ๓ ๑ ๒ คำ ๑ เจริติ

๑ สมิงทอง เมอนน พระโถมยงทรงส่วัดคีร์คัม
 ๒ ครนพวกพตยักษาไปชานี่ จิงเรียนเอามนตทเขยนไว้
 ๓ เวียนเฝ้าดำรชยายอยู่หลายตระหลบ แต่คินจันจบก็จำได้
 ๔ ครนเด็รจัดเด็คัจจนไป บนยอชเอาใหญ่มไค้ช่า
 ๕ เขารูปเงาะส่วมองค้ทรงเกือกแกว ถิชไม่เทาเขาแต่ถับองหน้า
 ๖ เหาะระเห็จเค็รจทขานค้วฤทธา เดอนต้องดอຍฟ้ามาไว้ไค้
 ๗ ๖ คำ ๑ เจริติ

๑ ร้าย ถึงแดนภาราร่ามต ขาวณาเขตรมณฑลทวงใหญ่
 ๒ ให้คคณนช้นเท้หัวใจ เมองนช้อโรจะไค้รว
 ๓ เห็นภุมฐานบ้านช้องเย็ดยัค ผคณเออคคองอองอยู่
 ๔ ๑ จะเปเนภารารมิดากู จะยบยงพงคคิจจา

คิดพวงทางค่อยคดาเคตชน	ตอยเลือนตงจากเวหา
หยุดอยู่เนิ่นทวายปตายทุ่งนา	ธาไศรยร่วมพฤกษาดำราวญ

๑ ๒ คำ ๑ ครระ

๑ บัดนี้	ฝ่ายพวกเด็กเด็กชาวบ้าน
ตัวแน่ตักหตานชายนายโคบาด	อยู่ปตายแดนด้านกรงดำมด
ครนกันเขาเขาแตวตงจากเรือน	เที่ยวร้องเรียกพวกเพื่อนตีบตีบ
เบ็ดคอกไก่โคของชน	ถึขปฏักตางคนคือนมา

๑ ๔ คำ ๑ เจรจา เชิด

๑ ครนออกมาถึงที่ท่าไร่	จึงปตอยโคไว้ให้กินหญ้า
เห็นเงารย่นอยู่บนคันทนา	อายนับาฤมไซโยอย่างนี้
รูปร่างหัวหูกัดแปดก	ตางคนว่าเชกกระดาดี้
อย่าไว้ใจมันมักควกเอาดี	หนักตวเคมทวงหนัพตาง
บ้างว่าอายนติงทโมนใหญ่	บ้างเถียงว่าทำไมไม่มีหาง
หน้าคามันขยงพันฟาง	ฤจะเบเนตี่ตางทักตางนา
คนหนึ่งไม่กตยชนหัวเราะ	นี่เขาเรียกว่าเงาะแตวดีหนา
มันไม่ทำไมใครค้อกดา	ชวณกันเมียงเข้ามาเอาคินทง
บ้างได้ค้อกหงอนไก่เตี้ยไม้ต้อ	คบมือผัดพ้อต้อให้ตึง
ครนเงาะแตนได้โตคกระโตคชง	บ้างตัมกตึงตึงปะทะกันไปมา

๑ ๓๐ คำ ๑ เชิด

๓๓๐

เรื่องตั้งชของ ตอนที่ ๓

๑ พวกเด็กเด็กหยอกเย้าเข้าดูค ชุดตุดตอมหงต้อมนำ
แถวขบวนเล่นขึงเตเฮฮา ไ้ห้องดาวผ่าน

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑ ครนถงเวดากินผอก เกหือเข้าออกขมขม
เกสอเอี่ยมมากินควยกน เห็นเงาพะนเข้ากนขยนต

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑ ครนว่าเวดาบ้ายควยย เด็กเด็กทงหตายเข้าตอมม
ไปบ้านควยกนฏากนิน เงาะเดินเขื่อนหน้เดียมไป
ถากระหนกนออนอย่เฝ้านา ช่วยขับนคักกาอย่าไปไหน
พรงนจจะมารายารอนใจ แล้วโตโคคินมาทนท

๑ ๔ คำ ๑ เจริ

สำนักหอสมุด

ตอนที่ ๒ ท้าวสามลให้นางหึ่งเจ็ดเลือกคู่

๓๑ มาจะกต่างบทยไป
เสวยราชสมบัติด้วยดี
อันองค์เอกอรรทชชายา
มีชิตานารีร่วมอุทร
น้องนุชสุดดีของชอจรณา
พรังพร้อมพระต้นมกานัต
ท้าวคิดราพิงถึงเวียงไชย
เห็นจะไม่จริงยงชน
จำจะคิดปลุกฝั่งเดี่ยยงแล้ว
ถ้าเขยคนใดคัมบุญญา

ถึงท้าวดำมตเรื่องศรี
ในบุรีตามตพระนคร
ชอมนทนาเทวศรีธมร
ทงเจ็ดนามกรต่างกัน
โศภาเพียงนางในดอวรรค
เป็นคู่ขทุกนรินทรวันคน
นานไปจะเป็นของเขาคอื่น
ด้วยตูกเต้าแต่พินเป็นธิดา
ให้ตูกแก้วมีคู่เส่นหา
จะยกถารามอบให้ครอบครัวของ

๓๑ คำ ๗

๓๒ คิดพดางทางเรียกมเหสี
เจ้าจงคำวิหคิครอง
ทุกวันนคูปกบตอเจ้า
เจ็บปวดครุ่นไปใช้ชรา
ยังคิดคิดไปให้ใจสั้น
ฟปรรามภักมบคิของเราน

มาพาที่ปลุกษาดของค่อตอง
แต่เราครองราชฐานมานานเข้า
ไม่เที่ยงแท้แก่เจ้าตงนภกหนา
ถอยกำลังวังชาตงทุกปี
จะตายวันตายพรงมวิติ
ถ้าเม้นหาบุญฟไม่จริง

06/2565

จงช่วยกันตำริห้คริครองดู	จะหาคุให้ตูกปลุกฝัง
จะแบ่งปันเข้าของในท้องคลัง	ให้ครอบครองเวียงวังเห็นทันตา
จะจัดแจงแต่งตามอารมณ์เรา	เหมือนข่มเขา โคขืนให้กินหญ้า
กลัวเกิดอึดทงเจ็ดชิตา	มันจะไม่เดินหากมีรั
ต่างเนือชอบดางยาไม่ว่าได้	ปลุกเรือนคามใจผู้อยู่
คำบราณท่านว่าไว้ไปนคร	พิเคราะห์หัดให้ต้องทำนองใน
พคคจะประชุมให้พร้อมพวง	กระษัตริย์ข่อยเอ็ดหัวเมืองใหญ่
ให้บุตรเราเลือกตามชอบใจ	เจ้าจะเห็นอะไรจึงว่ามา

๑ ๑๔ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น	นวดนางมณฑาเด่นหา
จึงทูลด้นองพระบัญชา	ซึ่งคริสำนคองประเพณี
จะให้เป็นแก่นสารแก่บ้านเมือง	ได้ฎาเดื่องไปทั่วทุกกรุงศรี
ตามแต่ภูไนยะเห็นดี	อันนองนไม่ขัดทักตทาน

๑ ๕ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น	ท้าวดำมตปริตเปรมเกษมสถานค
แต่ดีจจากแท่นทมพินนาน	ออกพระโรงชัชวาทย์ทันใด

๑ ๒ คำ ๑ เต็ม

สามไม้	ครดีตั้งเด่นผู้ใหญ่
๑ ตคองคตงนงเหนือเกาอิ	ทงร้อยเอ็ดเวียงไชยเคยไปมา
แต่บวรคาเมืองชินของเราไซ	แต่ในสามสิบเศษชันษา
ผู้ใดมีอิสรธรรมงาม	ให้จัดแจงแต่งมาทุกธานี
ที่ยังไม่มีภริยา	

เราจะให้ชิตาทงเจ็ดองค์
ถ้าชูกเราชอบใจจะได้ดี
จงแต่งตราว่าตามความใน
กำหนดไว้โดยซ้ำดับห้าวัน

เดือกตรูปทรงตั้งศรี
จะเค็กกับบุตรีให้ครองกัน
ให้คนเรื่อรับไปทุกเขตรชันธ์
ให้มาถึงพร้อมกันยังชาน

๑ ๘ คำ ๑ เจริจา

๑๐ บดิน
ถวายนังคมคัตถุชชต์
แล้วจัดเส่นากจ่าร้อย
ตั้งความคามมีในทองตรา

อำมาตยรับตั้งได้เกษ
มาแต่งตราคามมีพระบัญชา
เคยใช้ตั้งยคตองเคดอ์แกดักตัว
จรับไปรับมาอย่านอนใจ

๑ ๘ คำ ๑

๑๑ บดิน
ต่างรับผายผืนแยกกันไป

ชุนหมื่นพันทนายน้อยใหญ่
เวียงไชยทงร้อยเอ็ดพัน

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา เชิด

๑๒ ครนถงจรงเข้าไปฉันทา
แจ้งตามบัญชาถาวรพัน

กรวมทงกระษัตริราชทุกเขตรชันธ์
ถวายนังตั้งอนนทนต์

๑ ๒ คำ ๑

๑๓ ชาบ เมื่อนน
๑๔ คตถาวรอ่านคฤคัต
ต่างเรียกโอรสมาบอกเต่า
จงตรวจตราว่าไฟระงักไคคคตา

ฝ่ายพระยาร้อยเอ็ดบุตรี
เปรมปรีดเป็นพันคนนา
เป็นตภาเราแต่ตั้งดูเส่นหา
ไปภาราตามตให้ทันการ

บ้างคิดมยตกให้หย่าเมีย	จำจะทิ้งเปรี้ยวเดี่ยไปกินหวาน
ทบคุรหามไม่ใจทยาน	คิดจัดแจงแต่งหदानเป็ดียนไป
แดงเด็กของอย่างยั้งทุกสิ่งสรรพ	จำหรับบรรณาการประทานให้
ค่างองค้ออันวยอวยไชย	เจ้าไปให้ได้ครองพระธิดา

๗ ๘ คำ ๗

ร้าย ๕ ๒	หน่อกระษัตริย์สรอดต้นศัทรราชา
๑ เมื่อนน	แดงมาแต่งองค์อ้อมว่ามเรื่อง
นบพรประนมบังคมตา	ซึ่งมาผ่านชาวเขี้ยวจะเดียดเหลืออง
บางชนทรวงรดคชธำร	ออกจากเมืองรับร้อนตั้งญจรไพร
ค่างยกโยธานองเนื่อง	

๗ ๔ คำ ๗ เสดิ

๑ ครนตั้งภาราตำมต	จึงพิกพตไฉนออกกรงใหญ่
ชอนกันต์ตาคตาโคต	เข้าหาเดนาในทันที

๗ ๒ คำ ๗ เดิมอ

๑ บัดน	อำมาตย์ผู้ใหญ่ในกรุงศรี
พุดจาปราชไฉนโดยไมศรี	เขาบาญชท้าวพระยาทมานน

๗ ๒ คำ ๗ เจรจา

๑ ครนได้นามทุกหน่อกระษัตรา	เด้นาดี้นายก็ผายผัน
เข้าไปในท้องพระโรงคัต	อภิวันท์ทุดแถงให้แจ้งใจ
มัตนหน่อกระษัตริย์ทุกภารา	ทงรอยเข็ดนพมาถึงกรงใหญ่
แต่ดอ่งพระยชอเดียงเรียงตงไป	ตามในทางว่าท้าวพระยา

๗ ๔ คำ ๗

๕ ๕
๑ เมื่อนั้น

พระผู้ผ่านเขตรชัณฑ์ท้าวพรชัณษา

จึงตั้งทรงตั้งเสนา

เร่งแต่งที่ขางนำให้พร้อมไว้

จงนำกษัตริราชทุกชน

มาประชุมในที่พระโรงใหญ่

เราจะให้ทรงเจ็ดอภไทย

มาเด็อกตามชอบใจในพวงนี้

เร่งจัดวงให้เสร็จจงเจ็ดแห่ง

จะได้แต่งตั้งการภิเษกศรี

ตั้งเสร็จพระเดชะจรดี

อันล้นที่ขางใหม่โตชา

๑ ๖ คำ ๑ เด่มอ

๑ บัดนั้น

จึงเจ้าพนักงานถวนหน้า

เร่งจัดแจงแต่งที่ตั้งบนิษฐา

บ้างไปบอกกษัตริราชให้เตรียมกาย

๑ ๒ คำ ๑ เจรจา

๕ ๕
๑ เมื่อนั้น

พอกเหตาท้าวพระยาทางหลาย

ต่างองค์กระหึ่มพร้อมพราย

ให้กระเด็นมันหมายดุ่นวายใจ

บ้างหยิบฝ้ายกของนุ่งตองดู

ใครใครเห็นไม่สู้รบคู่ได้

พวงนี้มีคนหนึ่งก็คนไร

จะจงจิตพิศมัยเป็นมันคง

บ้างนั่งนึกครึกหาอุปเท่ห์

จะทำด้วยเด้นให้ลุ่มหลง

เห็นจะรวมรักเราทรงเจ็ดองค์

คิดทวงเปรมปรีมกระหึ่มใจ

ต่างองค์ถอมันโดยปัญญา

วาศนาหลังตั้งแล้วคงได้

ดุดแต่แต่กุดตลร้างไว้

จะเคียดเนอรอนใจไปโยม

บ้างเรียกหาหมอดมาจับยาม

ให้ทายตามชดวราช

จะสมคเนฤาไม่ในพวงนี้^๕

แต่เข้าซึ้งใช้ไม้นิทรา

๑ ๓๐ คำ ๑ เจรจา

โทน	ครนรุ่งแต่งตุรียใต้ไตรครจ	ทงรอยเข็ดกระษัตรีทงรญา
๐	ชอตเครื่องประดับระยับตา	แต่งกายาไอ้อวดปลระกวดกัณ
	บ้างถือห่อบุหงาทักยาตม	ผ้าห่มซุบนำกุหุดาบกัณ
	ต่างองค์กรายกรจรจรัด	พากันเข้าไปในวง

๗ & คำ ๆ เพลง

ร่ำ	ครนถึงทงพระโรงทชางนำ	อำมาตย์มาจัดแจงให้ตุกนัง
๐	ต่างชิงชันนำว่าไม่ฟัง	บ้างถูงเถียงเสียงดังอั้งไป

๗ ๒ คำ ๆ เจริจา

ซ้ำ	เมื่อนั้น	ท้าวสามตย้มแย้มแจ่มได้
๐	จิ่งชวณเมื่อยรักร่วมใจ	ออกไปแย้มแกตแดดดู
	เห็นหน่ออกษัศราทันมานัน	หน้าตาคมด้นชยน์อยู่
	คนข้างหลังตาตเตาเป็นเจ้าชู้	ตาหชอบบถเจ้ามณฑา

๗ & คำ ๆ

ร่ำ	คนโน้นรูปร่างกระจัดยร่อย	หนุ่มน้อยน่ารักหนักหนา
๐	คนนทกตคนตงมา	หน้าตาเป็นประมาณพานพอด
	โน้นแน่คนนั้นอยู่ช่นต่าง	รูปร่างจำมาดำมิดหมี่
	เห็นฤไม่คนนช่นด้นที่	หน้าอกออกมีประปราย
	คพตางทางตั้งเมื่อยรัก	อย่าช้านักเดยเจ้าจะจวนด้าย
	จงเร่งรัดจัดแจงแต่งกาย	บุตรีใดมนายช่นมา

๕ ๒
๑) เมื่อนั้น

พจนานางมณฑาเห็นหา

จึงพาทางเจ็ดชิตา

ไปสี่ระดังกงควาวารี

๑ ๒ คำ ๆ เด่มอ

๑) ชมตลาด แต่งควังใจจะให้งาม

ชมน์ได้ตั้งมะขามชิตตั้ง

แต่ัวอามนำชำระอินทรีย์

ทาแบ่งดำรวิทรนวย

กระเจกตังคณ้องต้องเงา

ผิวพรรณผมเผ่างามดลวย

ได้น้ำมนักนกดกกระหมวดมวย

ผัดหน้าค้อยแบ่งญวนปนพวดแดง

นุ่งผ้ายก้อย่างต่างกัน

ช้อชนเชิงชายตายก้านแย่ง

ดีไม่น้ำเจียรบาดคาคดทองแดง

เข้มชิตตั้งตายแทงประจำยาม

ตั้งร้อยนมตั้งมตอดตั้งวตวรรณ

คาบกุดันเรื่องรองทองอร่าม

ถ้าโตตั้งมแก้กุดังงาม

ได้แหวนเพชรแควความครามตอดชับ

ทรงกรอบภักตร์พรรณรายพรายแพรว ทรวิเจียกแก้วมณตั้งตั้งตั้ง

ได้ตั้งมหูห้อยพดอขระยับ

ครนตั้งตั้งตั้งตั้งตั้งตั้งตั้งตั้ง

๑ ๓๐ คำ ๆ เพดงช้า

๑) มุโล่ง เมื่อนั้น

ท้าวตามตั้งมย่องผ่องได้

จึงตรัสตั้งแกธิดายาใจ

พ้อให้ประชุมกระษัตริรา

นางเยาว์เจ้าจงไปเดือกดู

ที่ตั้งมควรเป็นคู้ตั้งหา

ถ้าเมื่อนั้นประกอบชอบวิญญา

จงตั้งมาโดยไปให้ตั้งมมือ

พ้อจะแต่งตั้งการตั้งมพร

ให้บังอรออกนำคำช้อ

แต่เผื่อปลอมตั้งตั้งตั้งตั้งตั้ง

คุดตั้งตั้งตั้งตั้งตั้งตั้งตั้งตั้ง

๑ ๒ คำ ๆ

รำย ๕ ๕
๑ เมื่อนน

ผูกคณพหนาไม่คตาโคต
ให้นกอปรยศอดอย
ยังคคยงเชนเมินภกคควา

ทงเจคบุคร์คร์ไ้
กมแคะเลื่อตนิโคไปมา
จะไปเดือกผู้ชายน่าชยหน้า
กตยามไ้จรวดี

๗ ๔ คำ ๗

๑ เมื่อนน

กต่าจเกดยงเฮยงปตอปให้ชอมท
อตุ่าให้ชงวณญาคตาโคต
ชะไรเฝ้าม้วนมิตมิตเมือน
นวดนางมณฑทาช่วยว่กต่าจ
ไปเกดเมไปอย่าจโรน

องคพระบิตุเรศเรื่อชร์
วันคเดื่อแม่อย่าชเชชอน
พ้อจะให้พเดยงไปเปนเพอน
ไม่เชชอนจากทหน้าคร์น
ตุมทตั้งตุกต่าจเดื่อวับชวณญ
ตั้งมาโดยให้พตนทังเจคคองค

๗ ๖ คำ ๗

๑ เมื่อนน

กต้วจะเคือจจคตมิตุรงค
แต่ทำม่อยม้วนกระบวนกระมิต
คตอมิตวเคือชช่าจจจไป

พระบคร์เน่งน้อยนวดหง
โคมยงชยัมกายเดื่อวอยใจ
แก้เกือดกิดพผู้ใหญ่
ก่านัดในพเดยงเคือยงมา

๗ ๔ คำ ๗

๑ ถึงทชงพระโรงชารม่านกน
ให้ชตผู้ชายนายวณญา

เพตงกนรรำ
เจคนางน้กพรวนเปนนกคหนา
หน่งนงน้กชช่าไม่คตาโคต

พี่เตยทูลเตือนให้จรัส
เจ้าแอมแผล่ม่านกนสนใน

นางหยิกคักขันควักผัดได้
ชวยเซินดีเทินใจไปมา

๑ ๔ คำ ๑

๕ ๒
๑ เมื่อนน
บ้างตักตักเพอนกันจ่านรจา
ต่างคนกระหึ่มข่มย่อง
แต่ตามคั้นม่านเห็นไฉไล
ถางคนกระหนองทำรังบอกร
ไม่เคยเห็นรปร่างนางชาวฉวี

หน่อกระษัตริย์นั่งคอยอยู่ข้างหน้า
เมื่อไรจะออกมาว่าคำญใจ
ชะเง้อคอกคอยมองหาเมินไม
เซ่แต่ผู้มีใช้ดอกกระมัง
หุดอนหุดอกดวงเพือนอยู่ข้างหลัง
นึ่งนึ่งตงตั้งดีดियाเมินไป

๑ ๖ คำ ๑ เจรจา

๑ บัดนน
จึงปดอบพระชิตายาใจ
พระบิดาตั้งให้ไปเดือกคู้
เราเปนใจไม่เองเมื่อไรมี
แม่นพระบิดุเรครู้เหตุผด
ว่าพดางผัดได้ให้ไคตคตา

พี่เตยกัตยาอ้อมมาไครย
เอออะไรมาเปนเช่นน
จะอดดีใครเด่านะเจ้าพี่
ไม่พอที่จะขันชิตบัญญัติ
เห็นพี่จะไม่พันโทษา
รบเร้าเฝ้าว่าฉวีฉอน

๑ ๖ คำ ๑

๕ ๒
๑ เมื่อนน
จำเนนจำใจบทจร

๕ ๒
๑ ทงเจ็ดพระชิตาดวงต้มร
บังอรอดดีศรัย

ทำดบดบดอดอรอริ
ณแปรแดหลบคชาชย

เบยคบงพเดยงเมยงมาย
ทงชยทงดเทินเดินเด็อกไป

๑ ๕ คำ ๑ เพดงฉิง

๑ เมื่อนน
เห็นเจ็ดพระชิตายาใจ
ตั้งใจคูนางไม่วางค
งามโนมช้อนอ่อนเขวองค
บั้งพดกับเพื่อนสนิทไมคิตชย
เคยวนแะมาโดยจะดชยมา
บั้งนงหยคคิตทงคูนงดกษณ
ครันนางดเทินเมินหน้าไป
บั้งพาดโกรชงหิงษเพอนกัน
ต่างเตดระเกาะแะกันวุ่นววย

หนอกระษัตริยน์บร้อยน์ช้อยใหญ่
ให้คิตพิคมียน์ในรูปทง
เด็นหารมูรังคตั้งทง
งามชงวงภักครไศภ
ช่นนงนุชดคท่ายคชยช่า
เจาคนหนกนหน้าช่าไวย
เหล็ดบมาดบภักครยคควให้
แกดงทำกระแอมไอยเบยคชย
นางคนนชของช่าใครช่าหมาย
ถูงเจยงท่ายชยามายไป

๑ ๓๐ คำ ๑

๑ เมื่อนน
แต่เก้อเก้อชยชยวุ่นววยใจ
ช่นทงททเทวพนาง
เมยงมายหมายทงพวงมาดา

ทงเจ็ดบคุศริศริไศ
เด็อกกระษัตริยน์ช้อยใหญ่ทงหน้ามา
เด็อกได้รูปร่างงามหนกน
ช้อมหัดคักรษัตริราชทงทงค

๑ ๕ คำ ๑ เซดฉิง

๑ ฝ่ายโอมรจนาทรามไวย
กดับมาเผ่าบาทบิคุรงค์

นางไมค้องจิตคิตคประดงค
โอมยงม้งคมกัภักคร

จึงทูลว่ากระษัตริย์ทรงนงนุช
จะขออยู่ต้นของรองบาท

ถูกมิได้มุ่งมาดปรารถนา
ไปกว่าชั่ววันจะบรรลัย

๑ & คำ ๑

๑ เมื่อนั้น

ถูกเขยพอนหวงคงใจ
จึงประชุมพร้อมพวงครองน
ทรงรูปทรงตั้งศรีไศภ

ท้าวดำมดบนยอดทอคใจใหญ่
จะจัดแจงแต่งให้เห็นทันตา
แต่ต่วนตูกผู้ตมยศธา
ยังไม่เห็นหาอาไถย

แม่มณฑาจะคิดกระไรเด่า

ยังคนเคียดดอกเจ้าทำกรรมให้

มันไม่ตื่นห้วงบ่วงโย

นวยชัวไปก็รำคาญชุกรานต์

พึดคิดว่าสุดแท้แต่เราเกิด

ไม่พึดประดักประเดิดใจ

แต่งพร้อมกับพี่สาวเสียดรวน

ฤาไม่เห็นด้วยพิจงทวงคิง

๑ ๘ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น

จึงแกลงแจ้งในใจจริง

นางมณฑาหวนจิตคิดกริ่ง

ถ้าใจไม่สมครักผัว

อันเป็นหญิงพงศ์เฝ้าเหต่ากอ

พระองค์จึงได้ร้อง

มักทำชัวให้อายชวยหน้าพ้อ

ครวญอย่าเดือกว่าแก่หนุ่ม

น้องจะขอให้ป่าวชาวภารา

ให้เดือกตามใจรักอีกสักครา

หามาประชุมจงพร้อมหน้า

สุดแต่ว่าค่านาชิตาเรา

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น

16/06/2565

ที่ความวิตกนั้นค้อยบนเท

ท้าวดำมดคอบขอบแก้วเจ้า

นัยฤาหนีชวณูเข้าเจ้าข้างคิด

ว่าพดางทางมีบัญชา	ตรัสเรียกเสนาคนสนิท
จงเข้ามาข้างในให้ใกล้ชิด	ประกาศตั้งไปมิได้ช้า
อันหน่อกระษัตริย์ทงหกองค์	ซึ่งตุกรักเราจงเสนาหา
ให้อยู่ดั่งยังตำราจนา	จะแต่งการวิวาห์ให้พร้อมกัน
แต่พวกเมืองออกนอกนั้นไซ้	ให้กลับไปนิเวศน์เขตรชัณฑ์
เร่งร้องบ่าวชาวเมืองทงปวงนั้น	จนชนทรพตคนเร้นใจ
ให้มันแต่งตัวตามทำนอง	มาประชุมหน้าท้องพระโรงใหญ่
จะให้ตุกรักร่วมฤไทย	เด็กคู่คูใหม่ในพวงนี้

๑ ๓๐ คำ ๑

๑ บัดนี้	เสนาธิบดีได้เกษ
มาบอกกระษัตริราชธานี	คามมีพระราชบัญชา

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑ เมื่อนั้น	หน่อกระษัตริย์ทงหกเร่งหรรษา
นั่งสบายอารมณ์ดีมมาตา	หิวเราระว่าซาแข็งกระดิกเพรา
บ้างพูดจาเปรียบเปรยเย้ยเพื่อนกัน	อย่างไรนั้นตงนั่งกอดเข่า
วาศนาหาไม่แล้วชาวเรา	แต่ได้เข้ามาเห็นก็เป็นดี
หกองค์กระหิมขมขมย่อง	ผู้ต้องภักศราราช
ต่างต่างย่างเยื้องจรด	เส็นำหน้าพาไปวัง
พวกที่ไม่ส่งปรารถนา	ตั้งจะเสียดิฉญาเป็นบ้ำหลัง
น้อยใจด้วยผู้หญิงซึ่งตั้ง	วาศนาหนหลังข้างอาภัพ

ที่บ่งชี้ให้ชาวเขาบ้างร้อง	ถูกชนคนใดก็ต้องเหมือนหนึ่งหาย
พาดโกรธกรรยาตำแม่ยาย	เคืองชู้นุ่นนวยเพราะรายนั้

๑ ๑๙ คำ ๆ เจรจา

๑ ครนเกษมแซ่เตยเที่ยงคน	ต่างคนต่างคนชนแต่เด็ก
ตกแต่งกายโอฬารัก	ชื้ออั้งออกกะทักไปทุกคน
บ้างทาแป้งแต่งตัวนุ้ยฉาย	นุ่งถายนอกอย่างหางบั้งสั้น
บ้างนุ่งห่มต้มควัดตามจน	ดัดต้นขอตห่ม่านไม้หัดบนอน
พขทของพชาวดเจ้าครู	ที่ใครอยู่บ้านโกดังไปก่อน
เนื่องแน่นถนนในนคร	ค้อยผ่อนเข้าไปในวัง
ตางคนแก่เกาเกือบเข้าโงง	ก็เดินหอบหัวโครงมาข้างหลัง
ถือไม้เท้าไซเซ่เก็ง	เขามาด้วยเขามังไม่เจียมคน
ที่เป่นงอยเพี้ยเตี้ยแข่งธา	ถันงถดถดมาตามถนน
เจ็บปวดไม่ว่าอยู่ท่าไหน	เสด็จออกตั้งถนถนเกิดชนกันมา

๑ ๓๐ คำ ๆ เชิด

๑ คับคองทงทของพระโรงไชย	ผู้ตปนเข็ญใจก็ไม่ว่า
อยากรจะใครได้องค์พระธิดา	ต่างคิดตั้งมบัค้ำอยู่ทุกคน
บ้างชิงที่ค้ำค้อยปะเตะปะตะ	อะอะอั้งคั้งสู้บัคั้น
คำรวจจวงถือหวายดิ่งวน	ได้ชู้ผู้คนอยู่เป่นควัน

๑ ๔ คำ ๆ เจรจา

๑ เมื่อนน/2565	ท้าวต้ามตปรัตเปรมเกษมตันต์
จึงครัดแก้ธิดาดวงจันทร์	จอมขวัญของพ่อผู้ยอดรัก

บดินชาวเมืองมาพร้อมหน้า

จงไปทักหาให้ประจักษ์

เด็กกู่คูให้งามภักตร์

ตามแต่ใจรักเกิดตุกอ

๗ ๕ คำ ๗

๑ เมื่อนน

นวดนางรจนาเส่นหา

กมเกตุชฎีแจวดตา

ต้องพิเศยงกตยาก็ตามไป

๗ ๒ คำ ๗ เพดง

๑ เคนตุเส่นาข้าเฝ้า

ทงเหต่าเศรชฐ์ผู้คไฟว์

ให้เคอองคายนเอยเนตรนางทวมไอย มิได้ประกอบชอบวิญญา

นางจิ่งเสด็จกลับมานับพัน

อภินันท์บิคุเวศนาถา

ทุดว่าชาวเมืองที่ป่าวมา

ตุกไม่เส่นหาเอาไดย

ชอยด้วยชนกชนน

ทจะมีภักศดานนหาไม่

เบองนำถาตวตุกชวไป

จงฆ่าเศียอย่าไวชวคิร

๗ ๒ คำ ๗

จึงควัดแก่งค้อรวรชชชช
เด็กกู่ใครไม่ไยดี
เหลือแต่เงาะป่าเบเนบ่าใบ
ว่าพดางทางตั้งเสนา

น้อยฤรจนาดูกด้าวศรี
จนสิ้นชายไม่มั่งภรรยา
เขามาให้มันเด็กส้มหน้าหน้า
จงไปพาอ้ายเงาะมาในวัง

๑ ๖ คำ ๑

๑ บัดนั้น
ต่างวิ่งวางไปมิไยดี

เด้นาคันบับบับตั้ง
มายังกตางทุ่งท้องนา

๑ ๒ คำ ๑ เชิด

๑ ครนถึงจึงบอกแก่เจ้าเงาะ
เร็วเร็วมาไปอย่าได้ช้า
บ้างเปิดองผ้าคาดพุงผูกมัด
ต่างคนวิ่งออกมาบอกนาย
บ้างพยักกวกเรียกเจ้าเงาะชช
ที่ใจคอชชตาดหวาดกลัว

รับตั้งจำเพาะให้หา
ต่างคนนุดคร่าวุ่นวาย
เจ้าเงาะวัดถูกออกหกตีมหาย
แรงมันมากมายเหมือนควายวิ่ง
ไม่พุดจาด้วยกันเฝ้าต้นหัว
ระวงค์ควยยืนค้อยู่แต่ไกล

๑ ๖ คำ ๑ เจรจจ

๑ บ้างทำเขี้ยวฉิวให้หัวเราะ
เกดอเฮี้ยอย่าเข้ามาจะไป
เด้นนายใหญ่ให้ไพร่เดด
ต่างเข้านุดชชเต็มประดา

ค้อยปเหดาดูบหลังเข้านิ่งไกล
นี่คนฤคตอไม่ไม่พุดจจ
เอาพจนผูกบนเอดเจ้าเงาะป่า
ดาดพาเฮโตโย้ตามกัน

๑ ๔ คำ ๑ เชิด

๑ เชือกขาดล้มคว่ำค้ำไป	ถูกขันคึดหัดงให้ดั่งกระดุกด้น
นิ้วหน้าตั้งนิ้วกดนิ้วแรงมัน	ต่างปรกษากันเป็นจนใจ

ฯ ๒ คำ ฯ เจริญ

๑ บัดนี้	ฝูงเด็กเตยง โคน้อยใหญ่
เห็นคนกุดมีร่มดุดเงาไฟ	ชาติใจจึงพดางทางร้อง
จะเอาเงาเขาไปข้างไหนนั้น	ข่มเหงกันไม่บอกเราเจ้าของ
มีถูกฮิสูหัวมังก้อย่าตอง	ไฉนได้ดั่งให้แทบตาย

ฯ ๔ คำ ฯ

๑ บัดนี้	เดชะชื่อกษัตริย์ทวย
เหมเจ้าเหต่านหลังจะตาย	อย่าว่านวยอ้ายหัวเหาเด้าเดน
รับสั่งให้เอาคิ้วอ้ายเงาเงา	จะทอดพระเนตรหน้าตาไม่เคยเห็น
มันเป็นไม้บัวว่ายากเย็น	เองรู้ใจได้เด่นกับมันมา
เคยอย่างไรจงบอกอย่าหลอกกัน	ให้ได้มันเข้าไปถวายหน้า
กูจะให้ข่มแข่งของทยา	กินขอร้อยนักหนาประดำจน

ฯ ๒ คำ ฯ เจริญ

๑ บัดนี้	ฝูงเด็กดีใจเสด็จกุดตน
ต่างชิงกันบอกออกตน	แต่เป็นคนแต่อย่าดูดีให้เห็นอวยแรง
ถาชนหยักเหยาเข้า	มันชาติใจจะหนีไปแอบแฝง
จงให้ไปเก็บดอกไม้แดง	มาผูกปตายไม้แก้วแต่โกตโกต

ค่อยวิ่งรอรอดต่อเด่น
จะพาไปถึงวิ่งได้คงใจ

เงาะเห็นก็จะผลุนหมุนได้
เขาขนมมาให้ขาเถิดรา

๑ ๒ คำ ๆ เจริจา

๑ บัดนั้น
ต่างวิ่งชิงเก็บดอกชบา

อำมาตย์คมมือหัวเราะว่า
ผูกปลายไม้มาต่อเงาะ

๑ ๒ คำ ๆ

๑ พวกหลังได้ตั้งให้ตรงไป
ตางคนบ้างถัดบ้างหัวเราะ

ถือดอกไม้นาน่าพาวังเหยาะ
ต่อเงาะเข้ามาถึงวังใน

๑ ๒ คำ ๆ เจริต

๑ บัดนั้น
แอบคู้ยู่ที่มัญชรไชย
บ้างว่าน่าซังเป็นหนักหนา
รูปร่างอัปรีชง
ตางคนนับว่าถ้าเช่น
น่ากตัญญูตัวเหมือนคุตา

ฝูงต้นมก้านั้นน้อยใหญ่
แต่ไปเห็นเงาะหัวเราะอึ้ง
แดดหุดาคันทตัง
เหมือนหงอกตตทตรงนา
ฟ้าเกิดไม่นักปราถนา
ตวงติเงาะมีว่าอุ่นไป

๑ ๒ คำ ๆ

๑ บัดนั้น
ข้าออกไปเอาตัวอ้ายเงาะไพร

เด้นามาทุดแกลตงใจ
บัดนั้นได้มาแต่ดวงพระราชา

๑ ๒ คำ ๆ เจริจา

๑ เมื่อนั้น
เห็ดตัวแปนตายคต้ายเลื้อยปลา

ท้าวตามตเห็นเงาะซังนำหน้า
ไม่กตัญญูใครใจกตัญญู

ผมหยิกยุ่งเหยิงเหมือนเซิงฟัก	หน้าตาตตะยักข่มกักตัน
พระเมินเตี้ยมิได้คุ้มกัน	แล้วมีบัญชาประขรรจนา
จงออกไปเดือกคักุ้ยเงาะ	มันงามเหมาะเหต้อใจเป็นไม้บ้า
ฤจะชอบอารมณ์เต็มหน้าตา	หน่อกระษัตริย์จัดมาไม่พอใจ

๑ ๒ คำ ๆ

๑ เมื่อนั้น

รจนานารัศรัไต้

เทวดาเดินหนตฤไทย	อยากจะได้รู้ตัวเงาะจำเพาะเป็น
จึงตรัสแก่เพียงกตยา	เงาะป่าอย่างไรไม่เคยเห็น
เชื่อว่าหน้ามันบิษนยากเย็น	เราออกไปดูเดิ่นกัเป็นไร
ซึ่งบิดาเคื่องชัตตรัสประชด	พลัดญัตม์ไปหมดไม่ตั้งไต้ย
จึงเต็ดจัดตาดตาไต้ต	มายังพระโรงไชยกับพตั้น

๑ ๒ คำ ๆ เพลง

ลัลลกระท่ม เมื่อนั้น

เจ้าเงาะแฉ่งนกดคนชยัน

พิศโฉมพระธิดาวิดาวรรณ	ผุดผาดผิวพรรณคังดวงเดือน
งามถม่อมพร้อมต้นทงอินทรีย์	นางในรณณ์ไม่มีเหมือน
แฉ่งท่าเตเตียงเบียงเบือน	ให้พ่นเพื่อนเคื่อนจิดรคิตปอง
พระจิงคังคีตยอชิวาน	แมนบุญญาธิการเคยต้มต้อง
ขอให้ทรรามตงวนนวดน้อง	เห็นรูปพีเปนทองค้องใจรัก

๑ ๒ คำ ๆ

ร้อย ๒๕/๐๕/๒๕๖๕
๑ เมื่อนั้น

รจนานาริมคักติ

เทพไทอุปถัมภ์นำชัก	นงตักษณต์เงาะเงาะจง
--------------------	---------------------

นางเห็นรูปผู้อรุณอยู่ใน
ใครใครไม่เห็นรูปทรง
ขรอยบุญเราใช้จึงได้เห็น
คิดพตางนางเลี้ยงมาตา
ขอให้พวงมาไถยนี้ไปต้อง
เลี้ยงแล้วโณมยงนงตักขณ

รูปเงาะด้อมไว้ให้คนหลง
พระเปนทองทองค้อรามตา
ค้อจะเป็นค้อครองกรมังหนา
แม้ว่าเคยตมภิรมย์รัก
เจ้าเงาะรูปทองจงประจักษ์
ผินภักศรทงพวงมาโดยไป

๑ ๘ คำ ๑ เขตนี้

๑ บัดนี้

อกเขยนี้เห็นเป็นอย่างไร
ทำให้อายชายภักศรเฝ้าพงศ
ไม่ปลุกษาหารือแต่ตักคำ

พระพี่เลี้ยงหาดากจิตรคิดตั้งไถย
มารักใครไ้อเงาะมิเคระห้กรรม
ไม่รักองค์เคยสัณนิคิดด้า
จะมาทำให้พินพตอยยับ

๑ ๕ คำ ๑ เจรจา

๑ เมื่อนั้น

นางมณฑาเข้าประคองรองรับ
ตักขณกระตบบาทควาดอิ่ง
ทรตักขณอปรไม่มอขาย
มารักเงาะทรพตคนอุบาทว์
แก่นักจกใครให้แต่เห็น
ว่าพตางดวยได้ไม่เรียว
อู่ตักขณนำขงจิงโร

ท้าวถ้ามตเตี้ยใจจนตมจับ
ขย้าขยับไปตักหน้อยก็ค้อดยคตาย
อู่รจนาคูตุมึงข่างมกง่าย
หน่อกระษัตริย์ทงหลายไม่เออเพอ
ทุดข่างขัวชาติประหตาดเหต้อ
แต่ขอเกต้อทาข้าให้หน้าใจ
โกทรขเกรยวดต้วนมันได้
เอาไว้โยคีเตี้ยให้แทบตาย

๑ ๘ คำ ๑ เขต

๑ เหมือน

เห็นสามเคื่องซุ่นวุ่นวาย
จึงออกมาว่ากับตุ๊กต้าว
เดี่ยยค์เดี่ยยค์คิไม่รักคัว
เขาจะเยาะเย้ยเด่นเป็นคำรา
จะเข็ดชอภฏาต้นดั้นไป
ควรฎามาเป็นไตเขิน
ร่ำพดางนางทรงไค้กา

นางมณฑาทาชกตั้งขวัญหาย
จะพิศทุดเบี่ยงบ้ายก็เกรงถัด
ช่างทำความงามผาดอ้คนชัว
เดื่อถัดได้เงาะเห็นเหมาะใจ
พ่อแม่จะเอาหน้าไปไว้ไหน
ถึงบรวไรโดยก็ไม่ตั้งเขานินทา
เดี่ยยค์แม่รักเจ้าหนักหนา
กัถยาเพียงจะตั้งตั้งประค้

๑ ๘ คำ ๑ โยด

๑ เหมือน

กถ้าวแกตั้งแต่วังทุดชนนี้
แต่น้ำได้ใจจริงของข้า
ซึ่งหมายมั่นครนถุกจะว่าไป
อันชัวคิมไซ้จะไม่วู
กัถนทกชนนี้จะชังชัง
ทงนตุค้แต่ควาคณา
ยากเย็นอย่างไรไม่ทุกชวอน

นวดนางรจนามารค้
ทงนเพราะกรรมได้ทำไว้
จะรักใคร่เงาะบ้านนี้หาไม่ว
ที่ไหนใครเคยจะเห็นจริง
เหมือนหน้าท่อมปากอชู่จ้งตั้ง
ตุ๊กจะวิงวอนง้อชอโทษกร
จะกัหม่นไซ้กรรมให้ตั้งก่อน
มารดรอย่าทรงไค้กาโดย

๑ ๘ คำ ๑

๑ เหมือน

เฝ้าปดอบตามตุกรักชักใช้

นางมณฑาทาหวั่นจิตรคิคิดตั้งได้
จนอ่อนใจไม่บอกออกความ

กุงงนำหน้าตุ๊กว่ายาก
 มึงเห็นอายเงาะว่าเหมาะงาม
 ว่าพตางนางกตัมเข้ามาเฝ้า
 ข้าไม่ถามอัฐกแด่นร่าย
 หตาทักมารักไอ้เงาะบ้า
 แค่ว่าจะได้ออกโธษรู้โปรดไว้
 ครันจะตงโทษทัณฑ์มันเต่า
 โปรดเพียงขับไต้เดี่ยให้พน

เห็นขยปากว่าคาญชครันตาม
 จะแเว้ตามมันไปข้างไม่อาย
 กระซิบทุดแบ่งเบาเบียงม้าย
 มันพุดเปนแยมคายไม่เข้าใจ
 ชอบตงอาญาอย่าปราได้
 ให้เด็กตามชอบใจทั้งเจ็ดคน
 จะนิทานว่าเราทุกแห่งหน
 มันอดอยากยกจนวนอย่าหน้าพา

๗ ๑๐ คำ ๗

๐ เมื่อนั้น
 ทงรักทงแค้นแน่นอุรา
 จำจะต้องเงียดตงตดกตณ
 คิดพตางทางตั้งเต๋นาโน
 จะใครฆ่าเดี่ยให้ตายก็อ้ายเขา
 จงขับไต้ไปเดี่ยด้วยกัน
 แค่ว่ากุงงจิตรคิดหวัง
 อเจ้ากรรมทำให้ชายหน้าตา
 ให้ขยเดี่ยด้วยกันเถิดตามทั
 ครดีพตางทางคิดเด้อตดตาด

ทำวด้ามตฟงชงงนำหน้า
 นิ่งนกกตริกคราขยอยู่ในใจ
 คอยหยิบผัดมันให้จงได้
 อัจนาจุกไม่ขอเห็นมัน
 จะว่าเรากตัมคำทำหุ่นหัน
 ปลุกกระท่อมให้มันขยู่บ่ตายนา
 จะแแต่งทั้งเจ็ดคนให้หนักหนา
 จะแแต่งกรวดิวาหักชครัน
 ในขางขนเคอณตัมขชาติ
 บิดบานพระแถดไม่แแต่ไป

๗ ๑๐ คำ ๗

๑ บิดนน เดินมีฉวางเรียกบ่าวไพร่
 ต่างล้อมคตพรวาแตวดคตาโคต ตรงไปปตายนานอกชาน

๑ ๒ คำ ๑ เวที เจริงจา

๑ ครนถงจรงเทยดเกยวแฝก คตไม่ไผ่แบกมาอ้งมี
 บ้างกต้อมเดวเกตาฟากมากมี ปตูกกระท้อมตงททองนา
 แดวบคปเดื่อฟูกมุงม่าน หม้อเข้าเชิงกรานคุ่มน้ำท่า
 ทงตูกฝักฟักเฟงแตงกวา จอบเสียมมีคตพรวาหาพร้อมได้

๑ ๔ คำ ๑ เจริงจา

๑ เมื่อนน ทงหูกบุตรศรีได้
 รวาร์จนาทรามไวย ได้ไธเงาะป่าเป็นตำมี
 ค่างคนแค่นชัตอชยา มันทำให้เขาว่าชายหน้าพี
 เราจะไปก้อคตให้เต็มท ว่าแต่จจรต้อออกมา

๑ ๔ คำ ๑ เพดงเรื่อ

๑ ครนถงจรงหยุคยนอย แตคนี้องด่าวกกับเงาะป่า
 เคองคองอนจจรคกรยา เปรียบประชคชหน้าแตว่าไป

๑ ๒ คำ ๑

๑ ชะนางคนคไม่มชง ข้างเดื่อกผัวงามนักรักใคร่
 รูปร่างนำหิวร่อเหมือนคตไม้ เฮออะไรพุงโรตันหลังยาว
 มันหน้าเขยนำชมตมประกอบ พอชอบทำนองหม้อมน้องด่าว
 หุดคางนงนงเหมือนแมวดราว เขาเด่าฎาอ้อฉางข้างไม่อาย

นอกกริคนอกรอยน้อยถาปน	แรวนไปรักอ้อมก่าย
ให้พี่สาวชาวแฉ่พิศตอย่นววย	อปริยศอดอายชายหน้าตา
ถึงมัตมีชวเช่นผวก	จะร่วมเรียงเคียงคู่พอดมหน้า
อันอ้ายเงาะเหมาะเหตอเหมือนเดือปลา	ทุดข้างเด็นหาได้ตั้งคอ
ถาขรอยถูกเด็นให้เด่หักต	เวทมนคัดใจไฉนหนอ
ไมเคิดถึงพงศ์เผ่าเหต่ากอ	น้ำใจในคอมีงมิดคน
ยังจะทำแต่หงอนค้อ้นเข้าถา	คณมือจะใคร่ต่อยลักร้อยหน
กจะกรวดหน้าควาคะน	ถึงยากจนขาดจากพี่น้องกัน

ฯ ๑๒ คำ ฯ เจริญ

ร่าย เมื่อนั้น	รจนาคอบไปดมขมิ้น
อู่แม่เฮ้อยออิงขนิมิ่งมัน	เศกแสงรังดาวพันโพยหนา
ทำคารมถ่มทบจะคบค้อย	มิใช่ตุกเมียน้อยร้อยภาษา
ถึงไตเงาะเป็นผวกชว	ก็สุดแต่วาสนาได้สร้างไว้
อันผวกพิศเหตอเป็นเนือหน่อ	เห็นค้อจะบุญหนักศักดิ์ใหญ่
รปร่างน้อยจ้อยอร้อยใจ	จงกอดไว้เถิดกระอัย่าจะวาง
ถึงพี่จะรุ่งเรืองไปเบืองนำ	ก็ไม่พึงวาสนาย่าอดอ้าง
ค้แต่จะมาพาดรานทาง	ไม้อัดสู้ผู้สร้างบ้างเตย
ถ้าคณว่าพี่น้องของเดียวกัน	มิรู้มันเหตอเหต้อแม่เอ้ย
เป็นผู้ใหญ่ไม่เหมาะมาเยาะเขย	เข้าเกินเตยไม่มั่งชอขมา

๑) เมื่อนั้น หกนางเคื่องค้อนแค้นค้อนว่า
 ชะช่างเดี่ยวดัดอรรจนา กัดบัพาโตช้าว่าเขี้ยวเขายะ
 เขอคะกระหนแต่จรงอยู่ รูปว่างผัวกูไม่สู้เหมาะ
 ที่ไหนจะงามพร้อมเหมือนหม่อมมเงาะ ใครเห็นก็หัวเราะว่ารูปงาม
 ยังจะแค้นขมแต่ยงเคื่องเคื่อ ทำกรุงกรังหยิงเยื่อหยาบหยาม
 อิศนชาติชิวคุดคะกตาม จะตะเมอเรือตามไ้เงาะไป
 น้อยฤาปากคอมันพอดัม ขำสู้รับคารมเจ้าไม่ไหว
 ชักรานเคื่องให้เหน้อยเหม้อยชาตะไกร ก็กัดบไปห้องหับฉับพด้น

ฯ ๘ คำ ฯ เพดงเรื่อ

๑) บัดนั้น จึงมหาเส่นาคนขยับัน
 เข้าไปทูลรจนาดำรพัน พระบิดาคาคคนให้ขับไป

ฯ ๒ คำ ฯ เจรจา

๑) เมื่อนั้น รจนาศ์ร่ำสร้อยละห้อยให้
 ครวญคร่ำกำสรัดตัดใจ เข้าไปกราบกรานพระมารดา

ฯ ๒ คำ ฯ โอด

๑) ใ้บ่ โอ้ว่าพระชนนเจ้า พระคุณเคยปกเกล้าเกษา
 ๑) กนอมเคื่องดุกไ้จันใหญ่มา เปนคู่ชทุกทิจจวราครี
 พระองค์จ้งจิตกรคิดหวัง จะปลุกฝั่งดุกกรักเป็นศักดิ์ศรี
 มาทำชายมาทาศรานัน ถึงจะให้ขับหนีไม่น้อยใจ
 ๑) กรรมของดุกแต่จจะขอตา พระแม่อย่าทุกช้ทนมั่นใหม่
 แม้นว่าชวันไม่บรโดย คงจะได้แทนคุณการุญรัก

ว่าพธางกำดัดดัดคจิศร

ยังคิดเป็นห่วงห่วงหนัก

ชดเนตรพุ่มพองนงภักตร์

นงตักขณไค้กคดียัพพันด้

ฯ ๘ คำ ฯ โอต

รำบ ๕ ๒
๑) เมื่อนน

นวดนางมณฑามเหษ

คิดพระวงดังดาร์พระบุคร

เทวชคือนกตณไค้กา

ดูกรวิกเฝ้าชอชอนนอฉิง

นางนึ่งนึ่งเฉยอยู่ไม่คหน้า

ทงรททงแค้นแน่นอร่า

ชดนาคตอเนตรตั้งเวชใจ

ฯ ๔ คำ ฯ

๑) เมื่อนน

รชนาทกช้ทนหม่นใหม่

เห็นเจ้าเงาะพยักหน้าเป็นไย

ชมมอบอกไปไปปตายนา

นางด้ทกด้เห็นเชนชวย

จะไปด้ว้งง่ายง่ายก้อายหน้า

ครนจะห่วงห่วงหนักชกช่า

ก้กต้วเกรงมิตาจะฆ่าค้

ฉิงกราบภรรจนมารดาด้วยอาตุร

ทรามไวยพิไรทูตถถนถ

ดูกจะชอชอตำผ้าฐต

ครนหมกรรมจะจำโกต

ว่าพธางนางถววยบังคมดา

ชตนาแถวถ้งหลังโหด

แต้วค้ำเนินเดินตามเจ้าเงาะไป

เต้นาในน่าน่าจรต

ฯ ๘ คำ ฯ ทชชย

ร้องทชชย

๑) ครนชอกชอกมานอกทวารฉิง

เหต็ยวหลังมาคปราช่าทศร

เคยอยู่ค้ชเกษมเปรมปรัด

อนิจาครวนจะจำโกต

แต่นวิกคอกอช่ย์ไม่เศยชถ

จะดำปากเคื่องเซ็ญเป็นไฉน

ยังคคช้งทุกช้ชกใจ

จะตามไปไม่รูววารยค้

เหมือนหนึ่งแกตงชกนำจำเกาะ	จึงได้เมียงามเหมาะเงินเกินหนา
ไม่ควรเคียงตักดาวท้าวพระยา	แต่ว่าคณาของเงาะเคราะห์ดี
พระโปรตปรานประทานทับกระท่อม	ทงเครื่องใช้ได้พร้อมเพราะบุญพี
นำชมด่มบคเรามั่งมิ่ง	มารศรีอย่าเคঁร่าเดี่ยวใจ
จะถนอมกต้อมเกดยงเดยงเจ้า	มิให้อายกับเขาเซยใหญ่
ขอเชิญโฉมงามทราวมไวย	มานั่งในห้องทับกับพี่ชาย

ฯ ๓๐ คำ ฯ

ราช เมื่อน	พวดนางรจนาโฉมฉาย
ได้ฟังเจ้าเงาะพูดเงาะร้าย	แยบคายคมด้นขันคะนอง
นำสำรวดต้วรดต้นคไม้กตมได้	ขรไทยด่เทินเมินยมย่อง
แกชวยฉวยมัตมาเจียนคอง	กรัดเด็บเย็บชองจะได้พุด
เจ้าเงาะเรียกเรียกช้ำทำกระบวน	เมียงชม้อยม้อยม้วนหน้าอยู่
ชิตเออนเชอนเขาไม่แตก	เป็นครุมีใครจะพาที่
คิดถึงรูปทองยังคองใจ	เดยแรงได้คิดตามมาถึงนี่
ครนจะมีพุดคดยกไม้ค	เทวจึงตอบวาจา

ฯ ๓๑ คำ ฯ

๑ นำเขยนำชัง	ช่างอดดมั่งอดมไม่อายหน้า
เข้าเรือนเหมือนกันกับวังกา	แค่นคิดด่มบค่านำหัวเราะ
เมือกตางวนนหน้าเป็นบาใบ	เคยวนเอออะไรพุดออกเหาะ
นตาดเด็ดอเจยอจริงเจ้าเงาะ	กตบมาเยาะเย้ยหยันขันจริง

นี่ฤชาวณนอกฟ้าหิมพานต์	ชมชานมาเที่ยวถวญญิง
อุแม่เอียงข้างชอ้นวอนฉิง	เพราะพรังหวนนำคังนำศาล
น้อยฤชานันท์นำรักอุยักโข	หุหนาคาโตเท่าไข่ห่าน
รูปว่างข้างกระไรเหมือนยักษมาร	ต่ำตันชันจันดักเท่าพ้อม
บิคุรงค์ทรงศักดิ์ศรีโกว	จึงโปรดให้ตั้งชื่ออยู่กระท่อม
จอมเต็มตัวรวพดจดีให้พร้อม	พอส้มที่ท้าวปลอมแปดงมา

๑. ๓๐ คำ ๆ

ไอ้โลม	น้อยฤกแกตั้งศกกับเอ่นค้อหน้า
๐ แด่นเอยแด่นแขนง	ค่อนว่าพิไรได้เคะ
คเด็กคิน้อยคอยนิหนทา	มันักจริงกระนินนแหตะ
๑๑ พกไม่เหล็กเตยงเตยงดักตั้ง	เฮะเฮะว่าเด่นฤกว่าจริง
เจ้าเยยเยาะว่าเงาะไม่งามเงะ	ไม่ว่าเด่นเป็นเด่นห้ชอบใจหญิง
อย่าประมาทรูปพิเห็นชเหร์	อุดำห้ทั้งมาโดยมาให้เงาะ
๑๒ ชาวรวชาวดังไม่ซังซิง	น่านไปพิกตัวจะชมเปาะ
ใช้ว่าจะแต่รังแกตั้งอวดค้ว	แกตั้งปะเหลาะปะแหตะแตะเต็ม
ว่าพดางเขยวณชวณหัวเราะ	ไม่พอทจะระคายอายเห็นยม
๑๓ นแพนของผนหันามาชางน	ใจคอกเหยมเก็ยมหนักหนานัก
๑๔ คตชนยงนงเขยมเพยม	กตางนาคตางท่งยงมันหนัก
๑๕ มาเกิดเจ้าเข้าไปเดยในมั่ง	แต่นงอนค้อนค้วก็ไปที่เคยว
๑๖ อย่าทำบิตตะกุดพดเคยงยัก	

๑ นำเขยนำสัตว์
 ตาเดี๋ยคนขยันขันจริงเจียว
 แค่ม้าไต่ยให้ทานกัณินทา
 เห็นเงาะชอบใจดอกไม้แดง
 กติบว่าเขารักตัวนำหัวเราะ
 หนวดเตราครุ่มคร่ามงามครัน
 เอออะไรไม่อายชายหน้า
 แกตั้งช้อนรูปสุวรรณ์ไว้นั้นใน
 พระบิดาขับไล่เพราะใครเล่า
 อปยศอดสูเขาทั้งปวง
 จนตกยกอย่างนั้นแล้วมีดำ
 ชำกัถ์รูปเงาะป่าคาพอง

เจ้าถ้ำนอนทนายาคดตาคดเดียด
 แก่เกยวเดยวตคัตถักัดแกง
 ค่อนว่าคะได้ไปทุกแห่ง
 จึงแกตั้งทั้งให้ไปกระนั้น
 รูปร่างเจ้าดีเหมาะห้อยถุณั้น
 หน้าคาคดตะบันขันสุดใจ
 เขารูปเงาะสวมมาทำบาไม่
 ข้าเข้าใจอยู่ดอกยกยาหลดชกดวง
 ได้ความทุกข์เท่าภูเขาหลดวง
 เพราะไม่หน่วงไม่หนักกรูบทอง
 ยังจะมาเรียกให้ไปในหิ้ง
 จะให้หนึ่งนั่งใกล้จนใจจริง

๑ ๓๒ คำ ๆ

๑ โนมเขย โนมเฉลา
 แต้นเฉดยวตาคดดวงท้วงคิง
 ขันจะมากัดกัณินก่อนว่า
 ผู้หญิงมักคองจิตรประสิทธิ์
 ถึงหนวดเตรารุงรังข้างเป็นไร
 หัวพริกหยกยุงอย่าเยาะเย้ย
 ทำไม้กับรูปสัตว์คัว
 ตะตายดินดอพงดักดองขาม

เอออะไรรู้เท่าไปทุกตั้ง
 มันก็จริงกระนั้นนและช
 เงาะของข้าเคยได้ทำไมสิ
 อย่าเฝ้าคิระบอยไปหน้อยเตย
 เขาแหนบถอนเดี้ยได้คักน้องเขย
 ถ้าหัวเดียด้อยหย่งแล้วคองงาม
 จะขาน้ำขิดดีดัมมะขาม
 ทาให้งามคตอดเท่าชาวท่งคัว

6/06/2565

ไอ้โถม เจ้าเอ๊ยเจ้าพี่

ไม่พอที่จะระคายห่างเหิน

เผ่าผืนหน้าผืนหลังนั่งเมิน

อย่าด่าทอด้เห็นเชิญดูเงาะ

นั่งอยู่โยตีไม้คิเต่า

นี่แน่เจ้าจะเหมาะฤทธิเหมาะ

ไม่แกดั่งฮวดทรวงดวงพิเคราะห์ อย่าหัวเราะเยาะเย้ยไปเดยคะ

เมื่อก็คอนว่าพิศพาของ

เดยฉวนของจงคิเกิดสีหะ

หน้าตาหยาบเคอะไม่เทอะทะ

มันค้อจะกระหน่นเป่นมันคง

หนวดควาพิศอนเดี้ยด่อนเดียน

ไม่ว่าเด่นเห็นเจียนจะดุ่มหลง

ยังพ่วงพีเท่าพ้อมฤย้อมดง

รูปทรงคงขยับแตงกัตยา

ถึงเจ้าจะเจ้าหอกก็พอได้

เห็นจะไม่อับฮายชายหน้า

คามมีคามเกิดเกิดน้องฮา

คามประดำยากเย็นเชิญใจ

เชิญเจ้าเข้าไปในห้องหับ

นอนหัดบ้เดี้ยมั่งเจ็บหตังให้ด

แต่จุกุมกรกัตยาซ้าอยู่โย

มาไปดัดค้อยาคอดัง

ฯ ๓๒ คำ ฯ

ร้อ บัดเอ๊ยบัดดี

อะไรนี่นำพิโรธโกรธขง

นางค้อนควักผลัดได้หยิกทั้ง

ร้องให้อังคดอกเจ้าเผ่าช้อยุด

ช่างทำได้ไม่เกรงข่มเหงคน

นุดกระชากตากจนให้ดจะหลุด

เห็นแต่ด้ว่าประเสริฐเลิศมนุษย์

ราวกับเทพบุตรดุจบุญญา

งามแต่ด้วะชะเจ้าอ้อย่าเผ่าฮวด

เพริศพิริ่งยิ่งฮวดเป่นหนักหนา

ใครใช้ให้แกดั่งแปดงปดอมมา

เขาก็คิดก็ว่าให้ดำใจ

เม้นมีทำยอกย่อนช่อพรุขตรง

ไหนเตยบิคุรงค้จะจับได้

นี่เป่นเหตุเพราะเงาะฤทธิเพราะใคร

จึงได้ค้ประมาณร่าคาญเคื่อง

ยังจะม๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐
๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐
๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐

พ๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐
๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐
๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐

๑ ๓๐ คำ ๑

ไอ้โ๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐
๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐
๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐
๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐
๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐
๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐
๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐
๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐
๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐
๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐

เจ้าแ๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐
๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐
๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐
๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐
๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐
๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐
๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐
๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐
๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐
๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐

๑ ๓๐ คำ ๑

รำ๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐
๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐
๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐
๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐
๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐
๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐

นี่๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐
๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐
๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐
๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐
๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐
๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐

ขังว่าให้หนึ่งเหมือนขังยุ

ดูผู้นำคดีเด่นคดีแหละ

จงแดงแจ้ความให้งามแจ้

อย่าเหตาระแหละดวงหุดอกเร่งบอกมา

๑ ๘ คำ ๑

ไอ้โคม ยอคเอยยอคมิ่ง

จะแจ้ความตามจริงไม่มุดำ

คุดพินหน่อกระษัตรา

นามกรชื่อ่ว่าพระตั้งชื่อของ

แดงเต่าแต่ค้นไปจนปดาย

บรรายตามเรื่องทีเคื่องข้อง

เป็นความในใจพิเช่นหนึ่ง

นวดตอของอย่าแหงแดงใจ

ว่าพตางทางถดเข้าซิดิ

จะอายเอียงเมียงบิดไปข้างไหน

ย้อยยุตุดุชกรชายดีใบ

คว่ำไขว่ดีพยอกหยอกเย้า

ช่างหยิกช้วนไปได้เหมือนไม้เจ็บ

ข่มเหงนิกหักเจ็บเสี้ยดอกเจ้า

คุดจริงยิ่งว่ายิ่งหยิกเขา

เนาเนาอยู่หน้าไม่ปราณี

พระอุ้มของศอรไทยชั้นได้คัก

อะไรเต่าเผ่าผดกมอพิ

ความรักวิญจนวนยอนยี่

เปรมปรัดประคิพิทกำหนดนาง

อศักรยบ้นคตในกตางหาจ

เคื่อนดาวต้องแดงแจ้กระจ่าง

เย็นชามอบตอของนำค่าง

ค้อยดระดร์วางเค็ร่าหมองทงต้องรา

๑ ๑๒ คำ ๑

ขำบ เมือนพน

โถมพินพาทย์

นึ่งแนบแอบของคภิศิดา

รจนาเขาวยอคเด่นหา

ททุทชรอนผ่นผ่นมันเทา

จำนรรจาพาทชชก

พระอุ้มชั้นได้คักนางผดกพิค

นงเขาวยมเหยวะหิวเราะหริก

ทำกระบวนช้วนหยิกด้วยมารยา

แต่ฉบับหัดบเนตรภูวไฉน	ด้เห็นใจชายเขื่องเมียงหน้า
แย้มด้รูดยวนขี้ปรีดา	กัถยานิยมด้มกิด
แต่न्छมีครักใครโหดหง	ด้วยรูปทรงเปนทองค้องจิตร
ท้อยที่บรรชมชมิชิต	แนบด้นิทนิทราไทรাত্রี

๑ ๗ คำ ๆ ๓ระ

ร้าย ^{๕ ๕} ๑ เมื่อนน	พระตั้งชื่อปรีดีเปรมเกษมศรี
เซยชมด้มด้วาคิดด้วยเทอ	ในทกกระท่อมทักด้บด้ง
ครนประจุด้ไต้มนยไก่อขัน	ด้ริยันเรื่องรองต้องด้ง
เอารูปเงาะด้วมองค้ทรวงเปด้ง	ห้วงมิให้ใครแจ้งควมใน
แต่ด้ว่าแก้วเจนนางด้กษณ	น้องรักผู้ยอด้พิศมัย
เราผิด้เมี้ยด้องคนจุนใจ	มาจะไปหาหุงโภชนา

๑ ๒ คำ ๆ

๑ ^{๕ ๕} ๑ เมื่อนน	รจนาโคกค้ด้ยร่ำพรพรรณว่า
น้องนแต่ก้าเนิดเกิดมา	จะหุงเข้าหุงปดากด้ไม่เคย
แต่ก้าอนร่อนชะโรยู่ในวัง	วิเลศค้หามาตังให้ด้ย
ไม่เข้าเนื่อเข้าใจอย่างโรเดย	อกเขยมีกรรมก้จាំเปน
ว่าพดางนางทรงโคก้	ครงนยอกแค้นแค้นเขย
ตังหนึ่งเดือตดาจะกระเด็น	จាំเปนจាំใจออกไปพด้น

๑ ๒ คำ ๆ เพดง

๑ เมื่อนั้น เจ้าเงาะแสนกตคนขยัน
ครั้นโพดเพ็ดเพดตายฉนั้น ส่องราวพากันเข้าในทับ

ฯ ๒ คำ ฯ เต็มขอ

๑ จึงถอดเงาะออกเตี้ยให้เมียเห็น รูปแป้นทองอร่ามงามด้รพ
เอารูปเงาะซ่อนไว้ให้ลับ แต่ถอดขึ้นมาตั้งต้นหนา
อิงแอบแนบชิดดีศกิดเกา ดีพียอกหยอกเข้าขนิษฐา
เชยแก้มแนมปรางปรัดตา ดัรวดต้นศัทรวิชาพาที่

ฯ ๔ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น รจนาแห่งน้อยนวดศรี
พดางช้อนนวดนว่ากับตำมี จงปรานี่น้องเถิดอย่าทรงเงาะ
ผู้คนทงปวงไม่ตวงรู้ ให้เขาตูกถุ่นช่างเห็นเหมาะ
น้องว่ากไม่เชื่อนเหอเคราะห์ กตบ้จะมาหัดเระนำชาติใจ
นางนึ่งนักรักแต่ดวครักเด่า จะตั้งรูปเงาะเผาเตี้ยให้ดู
จึงปบุดฟูกหมอนที่นอนใน ชวนให้ทรงธรรม์บรรทม
แตงนงนวดพันคนบาทา คัดผ่าของตวให้ผดห่ม
ปรนนิบัติพิศวีไบกตม นางเยาว์นิยมน้อมปอง

ฯ ๘ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น พระตั้งช้ชเยชมดมตอง
อิงแอบแนบแนอนนวดตอง อกรตระกองน้องแก้วแต่หัวดับไป

16/06/2565 ฯ ๒ คำ ฯ ตรีชะ

๑ เมื่อนั้น

รจนานารีศรีไต้

คิดจะตักรูปเงาะภูวไนย

นางมิได้ตั้งนิทนิทรา

เห็นพระหัตถ์ใบโตไม้ไหวของค้

โฉมยงยินดีเป็นหนักหนา

ค่อยขยายยกหัตถ์ถักศ้คา

ชยัปศัวออกมาเขาหมอนรอง

ปากตั้นเกรียบเกรียบเหยียบย่าง

มืดไม่เห็นทางถดำต่อง

ถูกชนดตเดยวเทยวมอง

หาเงาะในห้องกระท่อมทับ

๗ ๒ คำ ๗ เพดงเร็ว

๑ ครนเห็นหอดหัวมาครวไฟ

ถวยพร้าโตใหญ่เจ้าเสียงตัม

พ้นซ้ารำไปมิได้หนี

รูปเงาะไม่ยับยั้งชัดใจ

เห็นคเห็นอยเมื่อยแขนงั้นแรงเรียด

ทุดข้างหนึ่งเห็นยอน้ำมันไต้

นางโกรธาหาพ่นมาก่อไฟ

เขากรูปเงาะเข้าไต้ในอศค้

๗ ๔ คำ ๗ เซ็ดฉิ่ง

๑ แด้วถวยเขาพร้ามาตัมซ้า

นางทำรอย้อย่างรอยตัม

อ้ายเงาะตัมประตณทนต์

เผาเจ้เท่าไรไม่ไหม้มัน

๗ ๒ คำ ๗ เจรจา

๑ เมื่อนั้น

พระสังข์หัตถ์ใบโตไม่ฝัน

ตเมออกอดหมอนข้างพดางตัมคัฎ

คิดว่าเมยชวณอยู่แนบนอน

ตัมตาคคว่าไซวไปเป็นครุ

จ้งรู้คระหนักแน่อุแม่หมอน

แดดโฉมยงองค์บ้งอร

ไม่เห็นนอนในมุ้งดคังใจ

ตัมชนม้องหาตัมตัมตัมตัม

ไม่เห็นทังเงาะทรงย้งตัมตัม

เห็นแสงเพดิงตัมว้างข้างครวไฟ

ตคใจออกมาเทยวหาเมย

16/06/2565

เห็นนางเยาว์เฝ้าเงาเงาไฟสุม

จึงตักน้ำในคุ่มมาดับเตี้ย

แล้วว่าน่าซึ้งช่างทำเขี่ย

ซึ่งเงาเงาเกาะเมี่ยมไป

ดูดยังคือเขายอคร่า

ยิ่งว่าแล้วยังหาพึ่งไม่

จะเอาเงาของเขาไปเผาไฟ

ทำได้ไม่เกรงข่มเหงกัน

ถ้าเจ้าชอบใจจะได้เด่น

จะได้เป็นนางเงาเหมาะะชั้น

นอกรัตนขอยฤกษ์มอคนัน

จะใครวันเช้าตักผางนางคนัน

๗ ๓๒ คำ ๗

๑ ทรงเคยทรงฤทธิ

ชอบฝึกจะรับได้เกษ

แม่นไม่เมตตาจะฆ่าตี

น้องนจะสู้มอขมุด

พระศอุมเงาเฝ้าชายหน้าเมย

จะชิงเอาเผาเตี้ยให้สิ้นตุ้ด

ถึงพระเวียดแรงจะแย่งยุค

ฝึกชอบแขนหลุดไม่วางมือ

๗ ๔ คำ ๗

๑ นำเขยนำหัวเราะ

เกอแล้วเงาเงาของเจ้าฤ

กดับเถียงเสียงแซงเข้าแย่งยอ

เขยอะไรใจคือจริงจริงเจียด

ถึงเจ้ามให้กไม่ฟัง

น่าซึ้งนอຍฤหานมอเห็นยว

ชู้ยัดชู้ดเชมนเป็นเกดยว

แย่งยุคดูคเห็นยวกันไปมา

๗ ๕ คำ ๗ เสร็จ

๑ ซึ่งรูปเงาได้ไต้ถ้วมองค์

ทำกุ่มตงหอดอนหอดอกกุดอกหน้า

คมมือเขยหยันกัตยา

แล้วคินเข้าเคหาห้องนอน

๑๑ เมื่อนั้น

นวดนางรจนาคงดม

จึงตามนางอนงค์ขอโทษกร

จึงถอนตำมั่วพิรพโร

นองใต้ผดพดงแต่ครึ่งหนึ่ง

จะพิโรธโกรธซึ่งไปถึงไหน

ผัวเมียต้องคนจนไว้

ชวตักได้เห็นหมากัน

ถ้าท่หตงยงชนทำเช่นนี้

จงทำโทษโบายดีให้อาตม

ว่าพตางนางเข้าไปนวดพน

หลังได้เห็นคนจะชวยเกา

ยนมอมมาจากตี่ชาง

จะหย่าร้างกันจริงเฉยฉฤเจ้า

เอนอิงพิงทับตงกับเพต

ถอนหนวดถอนเคราให้เจ้าเงาะ

แตงหยิบหมากมาบ่นนวดนขอชาน

เคยวประทานตั้งคำทำปะเหต

ยยวนชอนผัวให้หิวระ

แต่ร้างออชาระดรวตต้นค้จ่านรจา

๗ ๓๐ คำ ๗

ไอ้โลม

เจ้าเงาะขมพตางทางว่า

๑๑ เมื่อนั้น

แมนถาท่หลังไม่พงกัน

ทนพจะอดนางรจน

จึงตั้งบโมโหไม่หนั้น

นี่หากว่ารักเจ้าอีกไซ

ทอขที่ตักันตงใจจง

ว่าพตางเซยชิตคิตพน

๗ ๔ คำ ๗

๑๑ พระตั้งชตงแตวันนมา

ไม่ไ้ใจจนวนนตง

เขารูปเงาะค้กคิตถฤทชรวงค้

ตมตงค้ทงได้ไว้อตธา

เขาคำพรวัดอนตงเตย

ให้เมียบนฝ้ายทอผ้า

เจ้าเงาะหิตตอสมชบเตภา

รจนานบนฝ้ายดบายใจ

๗ ๔ คำ ๗ เสรจ

บทเสภาเจ้าเงาะจับ

๑ ครานนขุนแผนเด่นด้นิท	ดบายจิครขึ้นชมประดมต้อง
นั่งอยู่ด้วยกันกับวันทอง	ที่รมไทรในห้องอรญญา
ให้วิเวกอ้างว้างอยู่กลางดง	ควนบ้ายชายตงดับเหล็ดมณ
ตมพิศเวอยเวอยเฉยเฉยมา	คอกไม้บาหอมหวนชวนชื่นใจ
รวระรินกตันทพิชชาดชื่น	วันวันดำควนคอกคอกได้
เรไร้องหิ้งหิ้งทกั้งไทร	เตียงตองไนให้ไต้นาระเพราะดำเนียง
แจจแจจกรจันต้นน้ำ	ดงซอดีมีชวาวังเวงเตียง
ดฤณาพาคู่เขารังเรียง	ขุนแผนเคียงข้างน้องประคองเขย
ควพิศกับรจนามาได้แค่น	เหมือนขุนแผนกับวันทองเจียน้องเอ๋ย
อยู่กระท่อมครอมใจไม่เดบย	กระไรเลยอนิจาช่างอาภัพ
เคยนอนเคียงเตียงประโคมด้วยแคร่ตั้งช มาคกไว้ได้พึ่งแต่เตียงกับ	
พตางอิงแอบแนบน้องในห้องทับ	ถนอมรับขวัญให้เข้าไต้ยา ฯ

๑ ๓๒ คำ ๑

๑. บทเสภานี้ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชนิพนธ์.

อย่าว่าแต่เท่านั้นท่านจะเอา	ถึงจะตงดำเภากรับได้
อาต่าพ่อตาแล้วเต็มใจ	จะหาให้สุดฤทธิ์ไม่มีผิดพลาด
ตั้งตำรับแต่จะป่าประดาเดียว	จะพาเมียผู้มั่งคั่งจนจนอ่อนหิว
เต็มทีจะได้มาแต่แปดชาติ	ทั่วจะกรวดโกรธาให้ข้าพ้น
ว่าพดางทางตั้งมีว่าไพร่	พรั่งนักจะไปแต่ไก่อ้น
เรือแพแหวนทุกสิ่งอัน	เร่งรัดจัดกันให้พร้อมได้

๑ ๘ คำ ๑ เจริญ

๕ บัณฑิต	เสนาดาหอกเขยใหญ่
ชวนกันรับออกนอกเวียงไชย	ตรงไปยังบ้านปลายนา

๑ ๒ คำ ๑ เจริญ

๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕	ระวงค์ตัวกตัญญูหนักหนา
๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕	หม่อมแม่จรณาอยู่แห่งใด

๑ ๒ คำ ๑ เจริญ

๕ ๕	จรณาตาตระเวนตนควันได้
๕ ๕	ถึงยากเย็นเชิญใจมิให้รัก
๕ ๕	ผิดหน้านั่งมองต้องกระจก
๕ ๕	แต่ด้วยกของมาให้ผู้กิน
๕ ๕	เขามีตพับผ้าหมากจนปากบั้น
๕ ๕	เดินตั้งตะลึงยักดำดำ

๑ ๖ คำ ๑

กาพย์เรื่องสุบิน เจ้าเงาะสวด

(ความเก่า)

๑ จะกต๋าวตำนาน สุบินกุมาร อันด้ร้างด่มมา รำเรียน
เขียนธรรม ปราบกฏนักหนา บวชในคำต๋นา ดุถึงอรหันต์

๒ ไปรตแม่พันทุกข์ ไปรตพ่อเสวยศุข ไปยังเมืองสุวรรณค
นางฟ้าแห่หอม แวดด้อมนบพัน เครื่องทิพย์อนันต์ อเนกนานา

๓ แแต่ก่อนยังมี เมืองด้าวคัก นครภารา ท่านท้าวเจ้าเมือง
ฎาเดื่องนักหนา รัตขางมา ข้าคนบริวาร

๔ นอกเมืองออกไป มิโกตมิโกต มีบ้านนายพราน เปน
ด้วยมั่งคั่ง เนอหนึ่งตระกูล แแต่ดวันหมู่พราน ย่อมเอามาถวาย

๕ นายพรานผู้ใหญ่ ขอบอชฌาไศรย ดึงให้เป็นนาย คุม
ไพร่พรานป่า ต้าเนอกวางทราย พรานผู้เปนนาย ตักเตือนบักตา

๑ รจนานั่งฟังนั่งหัวเราะ น้อยฤเพราะแจจเจอยเฉยหน้า
 ไม่ทันถึงใบส้มุดหยุดกินน้ำ ดวดซ้ำอีกสักนิดยงติดใจ

๑ ๒ คำ ๑ เจรวจา

๑ พอไต่ย่นแหว่งเตี้ยงเตี้ย มารองเรียกขยู่ที่ริมไร่
 นางจึงตุกเดินออกไป ย่นเยยมกระไ้โตมอญ

๑ ๒ คำ ๑

๑ บदनัน เด่นาหยุดยงนงคชอยอยู่
 เรียกพตางทางมอชที่ช่ของประตุ เห็นโคมครดินออกมานอกชาน
 จึงเข้าไปบังคมก้มหน้า น้าคาให้ตตงด้วยตั้งตำ

แล้วทตถตงเต่าเขาวมาตยั ตามบัญญัติการพระทรงยศ
 บदनันมรับสั่งไซ้มา ให้เจ้าเงาะเด่าหอบลาดด

ทงหกเขยใหญ่กัไม่ตด กำหนดให้ทงวันพรงัน
 ใครไ้ไม่ครบรย้อยไป พระจะให้ฆ่าพันบ้นเกษี
 ทตถตงแจ้งคความตามคด อญชดเต๋อวกลับไปฉบับไว

๑ ๘ คำ ๑ เข็ด

๑ เมื่อนน รจนากอช่นหัวนัไหว
 เข้าไปในกระท่อมท้นโต กอดต้นผัวไว้แต่ัวไ้กา

๑ ๒ คำ ๑ โอด

๑ ไร่บ ออกเขยไ้อว่าครานี น้าที่จะม้วยตั้งชาร
 ต้มเต๋จบิคุเรศไ้ไม่เวทนุ จะคิตอ่านพาดฆ่าชัวไ้ไล

ให้หาปลาเป็นร้อยน้อยถ้านั้น	ประเทวดกันกับเขาเหต่าเขยใหญ่
มันมีศรีคู่ชทุกชอะไร	ประเด็ยเด็ยวักจะไต่จ่ายตาย
วิตกแต่ตั้งตัวมีวัก	ยากนักจะชุกชนจนชวย
ผัวเมียต้องคนจนจะตาย	จะหาปลาไปถวายที่ไหนทัน
ถ้าพระรูปทองน้องบรรไถย	เมียจะตามเข้าไปมิได้พริ่น
จะให้เขาพิซาฎฟาดฟัน	ตั้งตายตามกันไม่คิดถ้ว
ไม่ขออยู่คหน้าคนทงหลาย	มิให้ชายอื่นต้องเป็นตั้งผัว
ว่าพดวงนางท่มทอดตัว	คือชกชหัวเข้าว่าไว้

๑ ๓๐ คำ ๑ โยด

รีย เมื่อนั้น	เจ้าเงาะยังคิดพิศมัย
ปลตอบนางพดวงเซ็ดชตในย	โตมเจ้าเอาใจให้เก็ดอนคตาย

๑ ๒ คำ ๑

ไอ้โลมใน น้องเขยน้องรัก	งามภักตรผ้องเหมือนตั้งเค็ดองหงาย
อย่าครวญครำน้ำเนตรฟูมฟาย	แต่นเด็ยตายนวดน้องจะหมองมัว
ทงในไต่ฟ้าไม่หาได้	พิชอบใจเจ้าหนักที่รักผัว
ทำไมกับมัจฉาเจ้าอย่ากถ้ว	ตั้งแต่นตัวก็จะได้ไม่ยากนัก
ไปนอนเด็ยให้ด้บายหายเจ็บหตั้ง	จะมานั่งไคกาด้วยปลตผัก
แย้มด้รวดชวณชคจุมพิศภักตร	น้องรักเจ้าอย่าปรารมภ้เดย
ตั้งยากจนคนเด็ยวักหาได้	พิหาพริ่นมันไม่ไค้หกเขย
ว่าพดวงนางอิริรมย์ชมเขย	หตบนอนตามเคยด้บายใจ

๑ ๘ คำ ๑ ถัดอม

ร่าย ๒
 ๑) ครนอุไทยไชแด่งชั้นต่างต่าง พระโตนนางพตางตบหลังไหด้
 ตั้งเดี่ยวรจนาควยฮาไต่ย พี้จะไปด้กประเดี่ยวเดี่ยวหาปต
 ว่าพตางทางจับไม้เท้าทรง ใต้เกือกแก้วเด่วตงจากเคหา
 แผลตงฤทธิหะเห็นเดินฟ้า ครงมายังฝั่งชตชาร

๗ ๔ คำ ๗ เชิด

๑) ครนถงจิงตงหยคหนึ่ง ที่รมไทรใบบังดูริยฉาน
 ถอคเงาะช่อนเดี่ยวมีทั้นนาน แด่วโอมอานมหาจินตมนต์

๗ ๒ คำ ๗ ตรี

ร้องเรือ
 ๑) เศษะเวทวิเศษของมารดา ฝูงปตามาด้้นทุกแห่งหน
 เปนหมู่หมู่่มากมายในสายชต บ้างว่ายวนพ่นน้ำค้ำไป

๗ ๒ คำ ๗ ด้

ร่าย ๒
 ๑) เมื่อนน ฝ่ายเจ้าเหต่าหกเขยใหญ่
 ครนรุ่งเรียกหาข้าไท บ่าวไพร่นับร้อยไม่น้อยเตย
 แด่งองค์ทรงเดื่อตงเรือญวน แหองนของใครเอาไปแหวย
 ภรรยาหาชนมนมเนย ตามเคยชนตั้งตงมาพด้น

๗ ๔ คำ ๗ เจรจา

๑) ครนจัดแจงพร้อมมุดไม้ขาดเหต้อ ให้ออกเรือจากที่ชมข่มน
 เรือชวนเรือแหแจจรว เร่งกันตามนายพายมา

๗ ๒ คำ ๗ ด้

๑) พันค่านบ้านช่องตองเตย5 ถึงทองคูงที่เคยมมีจฉา
 หกองค์ทรงแหทอดปตดา ตอยมาต้องฟาดตักเบ็ดราว

บ้างเขาตอบตลกตลกตลก	ริมตลิ่งดาดกอนออดาว
คิดแต่จรเข้ยู่เกวียวดราว	นายบ่งวต่างโกทรโทษกัน
แดงพายเดี่ยวริมฝั่งมาทางพวก	ถือนมดกยื่นคอยแทงหวั่น
บ้างตั้งเผือกกับคตองไว้ต้องชน	แดงช่วยกันค่น้ำว่ามา

๑ ๒ คำ ๑ เขต

๑ ปตาฝึกดักควักไม้ได้	คิดอัสจรรยโใจเป็นหนักหนา
รับพายมาจนถึงบึงปตายน่า	พบมีจณานับเด่นแน่ไป
เห็นพระตั้งชั่งอยู่ยทฝั่งซด	ต่างคนพิศวงตั้งได้ย
จะเป็นเทพารักษ์ฤๅอะไร	เถียงกันฉุนไปทงไพร่นาย
จึงวาดแฉะนาวาเข้ามาพด้น	ทงหักออกต้นชวัญหาย
ต่างก็มกรานหมอบขอมกาย	บ้างนายหนักค่น้ำว่าทวา

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนน	พระตั้งชั่งนงยมอยในหน้า
เห็นหลกเขยเคอะเซอะมา	ต้มตั้งจินตาก็ยินดี
จึงเส้แต่รังแกตงท่าไม้รู้จัก	ถามทักซักไซ้ไปไหนนี่
เอะแต่ขอเจ้าให้ดำนี้	หน่วยก้านพานจะต้มผมื่อ
เรือแพแหวนก้เขาามา	จะดอบดักตักปตาของข้าฤๅ
เราเป็นเทพเจ้าเต่าฤๅ	นับถือทุกแห่งแพร่่งพราย
แต่ให้กคคนตายเดี่ยหตายพัน	อย่าคุดันคุดูหมิ่นม้กง่าย
มาหาสนทนาคฤๅ	บอกยุบตต้นปตายให้แจ้งใจ

๑ ๗ คำ ๑

๑ เมื่อนน

ตำคัมภีร์ครคิดว่พระไพโร
ใจคอทักทักนักรพรน
ทำนท้าวดำมดผู้พ้อคา
ข้าทอดแหแปรชอันแต่เข้าตัว
ไม่ได้ป้ตาตักหน้อยชรอยแควระห
กต้วท้าวพ้อคาจะฆ่าเดี่ย
เทวดาเดียงปตาไวกมมาย

ทงหอกอกชั้นหวนไหว
กราบไหวท้วมหิวกต้วฤทธา
ปากันเดียงด้นซังคายว่
ให้หาปตาประกวดคกับอายเงาะ
ชอกช่อนหิวหอบเที้ยวรบเกาะ
ถวยเพ้ออายเงาะดีน้ำอาย
ตั้งธำรแต่เมี้ยจะเป็นหม้าย
ข้าขอไปถวยพอรอดคต้ว

๗ ๘ คำ ๆ

๑ เมื่อนน

จึงว่หากเจ้านเมามัว
แต่ได้มาขอเดวักจำให้
จะให้ฤมึให้ทงหอกค

พระตั้งชโคพงกยมีหัว
ไม่กต้วบาปกรรมทำประมง
เราให้จะขอมั่งตั้งประตั้งค
ทำนจงปฤกษาหาวิธกัน

๗ ๔ คำ ๆ

๑ เมื่อนน

พระองค์จะประตั้งคตั้งไรน
ตุ้ดแท้แต่ตามจะเดือกเขา
ทงกถวยช้อยชนมนมเมย

หูกเขยรบค้ำชม้ชมน
ธำรพนม้เดวักไม่ชตเดย
เบ็ดไก่เหตค้ำเข้าของเดวัก
จะแต่งตั้งตั้งเวยเด็นวัก

๗ ๔ คำ ๆ เจริจา

๑ เมื่อนน

เราเป็นเทวดาสุรารักษ

พระตั้งชคต้าวแกตั้งแจ่งประจักษ
จะเด็นวักตั้งของไม่คองใจ

จะขอปดายจุมุกหม่อมตุงเขย	ตามเคยคนตระน้อยหามากไม่
แม้ให้เราเราจะให้ปตาไป	จะให้ฤกษ์ให้ให้ว่ามา

ฯ ๔ คำ ฯ

๑ เมื่อนน	หกเขยได้ฟังนังปฤษา
ซึซะเจ้าเต้ให้เทวดา	จะเอาปตาแตกปดายจุมุกคน
เม้นเซียดเตี้ยเมี้ยนเห็นจุมุกตงน	จะทำกระบวณผินตงนังบ่น
ของถ้ำคัญหนักหนาเข้าคาจน	จะผ่อนปรนแก่ไข้อย่างไรดี
บ้างว่าอย่าพักประดักประเดิด	ทนเจ็บเอาเกิดไม่จุจ
หาปตาที่หนักไม่มี	ข้ายเงาะดีหาได้ดีอ้ายมัน
หกเขยรื้อทอจิตร	สุดคิดสุดทจะผ่อนผัน
นังนังกัมหนาดุดากัน	เซียดเตี้ยเห็นวันจะได้ไป
ต่างยอมพร้อมใจไม่กตัญเจ็บ	ฉวยได้มัตเห็นบของบ่าวไพร่
ยื่นให้เทวัญทันใด	ทอดถอนใจใหญ่ย่อท้อ

ฯ ๑๐ คำ ฯ

๑ เมื่อนน	พระสังข์ด้รวดตงตันตักตนหัวร่อ
ขมพดางทางครัดคักก่อ	เออะอะไรใจคอเหมือนปลาชิว
แตวดเอามัดกรัดตบกับคี่ดา	ทั้งหกตกประหม่าหน้านิ้ว
มอมบับหนับจุมุกไว้ตงนัง	อย่าบิณฑพัตคักคักพดิกแพตง
ทำเง้อมัดกระหยิบจับจ้อง	ที่ใจชวักตวัร้องจนเดียงแห้ง
เอาแตวดระระเซียดเตียดแดง	จุมุกแหวงโหวงนังตงนังทุกคน

ฯ ๖ คำ ฯ ปักตอง

๕ ๒
๐ เมื่อนั้น

เจ็บแต่บแทบตายเค็มทน
เขยใหญ่ใจแข็งทำแกตั้งว่า
ตั้งคิดเพื่อนเค็มทองแห้ว

๕
ทองหุดบแผดพดางตรงวัน

ต่างคนต่างแตกแตกกัน
จุมุกค้อนคหน้าเห็นขบขัน
แตกกันเมื่อไรจะให้ปลา

๑ ๔ คำ ๆ

ล่องเรือ ๕ ๒
๐ เมื่อนั้น

จึงตั้งตั้งยอฐิฐานค้อยวาจา
จงกระโดดโตคชนมาริมฝั่ง
พอดันคำประกาศไม้คตาศคตตาย
แล้วแกตั้งแบ่งมัจฉาทชวชว
หกองค์จงชวณกันคตาคโคต

พระตั้งชได้ตั้งปรภาณา
มัจฉาทวโคถึงคตตาย
ให้ตั้งมหวงตั้งจิตที่คตคตคต
ปลาตายบนคตถึงคตตั้งเกิดออกไป
ให้คตคตคตคตคตคตคตคตคตคต
เขาปลาไปให้ตั้งมอรรณคตคต

๑ ๖ คำ ๆ

ร้าย ๕ ๒
๐ เมื่อนั้น

ต่างองค์ดำดาตุฎฐาทฐิ
หิ้วท้ายพายวาคนาวาออก
รับแรงโดยคตจวนจวนเวลา

หกเขยค้อยคตตายคตคตคตคต
บ่าวคตคตคตคตคตคตคตคตคต
บ้างบอกโยนยาวคตคตคตคต
กตคตคตคตคตคตคตคตคตคตคต

๑ ๔ คำ ๆ เสด็จ

๕ ๒
๐ เมื่อนั้น

จึงหีบมรูปเงาะมาคตคตคตคต

พระตั้งชตั้งมจิตที่คตคตคตคต
แล้วคตคตคตคตคตคตคตคตคตคต

ร้อยปตามากมายเห็ดอประมาณ เขาไม่เท่าทำคานหาบหิ้ว
แมตงฤทธิรูปเงาะพาเหาะปติว ดอยตั้งมาในเมฆา

๑ ๔ คำ ๆ เจ็ด

๑	ครนถังรมไรโกตเรือน	ก็คตออยเคตอณเดอนตงจากเวหา
	เดินควนชนกระไคมิไคชา	เขาหาบปตาเหวียงวางกตางนอกชาน
	ภรรยาพาไปให้ลูปตัว	แต่วะเชิญผัวรูปทองกินของหวาน
	เจ้าเงาะแถตงเจ้าเขาอมาตย์	ฉันทนชนฉันทไปหาปตา
	พลอตรูปเงาะออกช่อนไ้ว	ทำเปนพระไพรพฤกษา
	ร่ายมนต์มหาจินดา	เรียกมีจิมามาตั้งทุกคำบต
	อ้ายหกเขยเซอะกระเจอะกระเจิง	เทยวเซอะเซิงหาปตาก็ขัตตัน
	ไปประดับพบพหังซด	ทงหกคนกราบกรานขอทานปตา
	พิแตกเป็ดยมนเจยบปตายจุมกมัน	แหวงฉันทตั้งทงนชนนิกหนา
	ว่าปตางเดัดรวตชอนรจนา	ไปคูนหมันนเดันก็เปนไร

๑ ๑๐ คำ ๆ

๑	เมื่อนน	รจนาถนขมมีใครไค
	ดรวตพตางทางว่าข้าชอบใจ	เมี่ยมนจะไคคูนหมัน
	ข้างแกแค้นแทนทำพอดำตัม	ที่เมี่ยมมาคำคารมเยยหยัน
	ฉันทนองจะตามจรจรัต	ไปคูนจุมกมันให้เค้มตา
	ว่าแต่วทาเบ็งแคงตัว	ตามผัวออกจกจากเคหา
	บิคประคเชนกระโตแต่วไคตคต	เจ้าเงาะหาบปตานำไป

๑ ๖ คำ ๆ เจ็ด

16/06/2565

๑ ครั้นถึงพระโรงรัตนบุรี	อัญชต์ต้องกระษัตริย์เป็นใหญ่
เจ้าเงาะยื่นหมั้นหิ้วไม้กัณฑ์ไตร	ทั้งปลาดองไว้ให้พ่อตา
รจนาคิ่งทุตบิตรงค์	นี่ปลาดองส่วนตัวมีงั่ว
ชู้ต่ำที่เต่าเพราะเกรงพระอาญา	ได้มาน้อยนักสักต้องร้อย
ตามประสาชากเย็นเช่ญใจ	ไม่มีบ่าวมีไพร่ไรช้อย
ผิวเมียต้องคนจนกรงกรอย	ไม่เด็ดตอยเหมือนตุ๊กต้าวของท้าวไท
หกเขยเขาดมัยศักดิ์	ท่านพ่อตาโปรดนักรักใคร่
ไปหาปลาดองมาแต่ฎุอย่างไร	เห็นจะได้มากมายหลายกระบุง

ฯ ๘ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น	ท้าวสามตเคื่องซัดพัดหมอนผดุง
คันท้อมคันทไม้มันได้ฟัง	ไม่ดื่มที่หมายมุ่งจะฆ่าฟัน
อัจฉนาพาผิวมาเยยไค้	แค้นใจเหตอภจะอดกตณ
เพราะอ้ายเขยชเคาเหต่านน	พากันเซอะชะไปกะไร
จึงขหนาคำตูกทงหกนาง	มิ่งช่างหากำขับผิวไม่
ปานนมมาน่าแค้นใจ	กูจะใคร่ฆ่าเดี่ยให้ม้วยมด

ฯ ๖ คำ ฯ เจริญ

๑ เมื่อนั้น	หกเขยร้อนใจตั้งไฟจุด
เร่งผีพายเค็มทศรุกต์	คุนถถึงหยุดจอดเรือเข้าเห็นอแพ
หิ้วปลาดองพากันมาโดยด่วน	บ่าวตามเบเนพรวนแบกอวนแห
ตรงมาวังพตน์ไม่ผยยอ	หญิงชายร้องแซ่ว่าแพ้เงาะ

ไม่เคยพบเคยเห็นเคยเจนน	ชรอยฉิมมณโกรรชง
ให้ปอดหัวมัวคาหนาคัง	แทบจะไม่มาถึงท่าวไท

๑ ๘ คำ ๑ เจริจา

๑ เมื่อนน	ทงหกมทรพญใหญ่
เห็นผัวแพเงาะบ้านาชคใจ	ฝักปตาหาได้มานิดเดียว
มีหน้าซ้ำจุมกแห่วงหระ	แต่วพระบิดากัโกรรเกรว
ชายหนาทุกตั้งจรงเคียว	นางเหตยวชาเตองเคองค้อน
หกนางต่างคนบ่นบ่า	มันไม่หน้าร่วมเรียงเคียงหมอน
บ้างถอดเข้าเจ้าจุกทุกชวอน	มือช้อนต่นช้อนเฉียน้ำใจ

๑ ๖ คำ ๑

๑ เมื่อนน	รจนาดรวดตั้นคไม่กตนได้
เจ้าเงาะหัวว่องออกไป	ทำบัยปากบอกรบให้เมียด
เห็นจุมกเขยใหญ่เตอดโหดหยด	แห่วงวนตั้นทงหมตหน้าอดตุ
ตำแกใจมันตคิผวก	นางยมอยุในหน้าไม้พาท
แต่ดแต่ดพดาวทงหกคน	เห็นหน้าหม่นหมองศตาคำหมคหม
ทำแยบคายชายตาคุดำมี	เทวยมแย้มกระแอมไซ

๑ ๖ คำ ๑

๑ เมื่อนน	หกนางเคองชคชธมาไศรย
ต่างคนชหน้าแต่ว่าไป	หัวเราะเยาะใครอรรจน
เหตุว่าผวมังมาดังก่อน	ทำแต่เงอนเจ้อเจื่อระดเออะหน้า
ผวกไม่รู้จักจับฝักปตา	จึงได้มาไม่มากเหมือนหม่อมเงาะ

ดูเขียงผวจเจ้ามันเคตาคัดอง
นางเมียงชนหน้ามาหัวเราะ
เขาซบได้ไปอยู่เดี่ยวปดายน
ไม่มีความยำเียงเกรงกต

ห้วยหนองเหนอใ้เขาใจเดาะ
เปรียบเปรยเย้ยเยาะไม่เจียมตัว
ยังคิอคานเข้ามาว่าแทนผัว
ไล่หัวออกไปเดี่ยวจากวง

๖ ๘ คำ ๖

๑ เมื่อนั้น
ชิชะหม่อมพทชนชัง
เฝ้ามาซบได้ไล่หัวหู
แค่เห็นเขาหัวรั้ก็ระแวง
ผัวไปหาปตากับบ่าวไพร่
ผัวข้าหาปตาระต่าไซ
พอรู้เช่นเห็นชยว่าเท็จจริง
จะให้ว่าฤจะว่าออกเดยฉน
แค่นใจคิดจะใคร่ชยู่เทตาะ
ถ่มน้ำตายรดให้แล้วโคตคตา

รจนาคอบไปคังใจหวัง
ออกประคังคำทอเด่นพอแรง
โกรธฤว่าตุจุมกแหวง
ออกสลักดีแกลงแกตั้งพาโต
น้อยฤช่างได้มาอ๊กไซ
แต่จุมกไม่ไหวเหมือนผุด
สู้บิตปากหากนึ่งเดี่ยวคอกพ
แต่เดहतยวดดูดำมีเห็นชังคา
แต่เจ้าเงาะชชฉนไปเคหา
ตามผัวออกมาไม่พวันพรัง

๖ ๓๐ คำ ๖

๑ เมื่อนั้น
ตุกชนเคินตามมาค้ำอ้ง
เท็จจริงอย่างไรนั้นชนจ้าน
จงทองพองชคณปนพนร

หกนางค่างพิโรชโกรชชัง
ทำไมมึงจึงหัวเราะเยาะกู
ใครบิตปากไว้วันอย่านึ่งชย
ตบหลังคุดหมิ่นถิ่นเคตณ

ผัวหว่าปลาดุกได้หนักหนา

หม่อมเมียไต่หน้าขนกกว่าแขน

คู่คารมเปรียงเปรียงออกเฉียงแทน

ชนแค้นเปรียบเปรยเยยเข้า

อย่าดูถูกผัวกันกระหนนะ

ข้างเถิดคะค้อยยังชู้กว่าผัวเจ้า

ถึงจุมกโหดแหงกัทำเนา

แต่หน้าตาของเขายังเพราะพริ้ม

ไม่เหมือนเงาะอุบาทว์ชาติชั่ว

น่ากลัวหัวหูกะปุมกระปืม

กตบจะมาหัวเราะเยาะขม

เปรมปรืมในใจมิใช้น้อย

ชระช่างไคผัวเงาะเหมาะดัม

ปากกตาคำคารมตึงต้อยหอย

ชนเลี้ยงเถียงคนมันตะบอย

มันหน้าค้อยให้ยบดงกับมือ

แต่ปากเบาถึกเขากัดเผ่าถาก

นี่เพนเมียพอกปากของเจ้าฤ

ว่าพวดางค่างเข้ายุคยอ

กต่าปากกต่ามืออย่าหนัก

๑ ๓๔ คำ ๖

๑) เมื่อนน

เจ้าเงาะเห็นฉุนฉางเจ้ากางกน

ทำบอกใบใหญ่สำคัญ

แกตึงกระชนกระโธกโมกมือ

ก้มตงหตอนหตอกกตอกคอก

หกนางค้ำทอกไม่ถ่อ

ท่าเหมือนบัวไม้ไคแต่เออ

คบมือหัวร่อต้อเจียนนาง

เห็นพเมยชวเตอชเคอชคชน

กฉุดเมยมาชอนให้ค่อนบัง

ถอไม่เทาเทาเดินเป็นท่าทาง

ที่เถื่อตากหางให้นางกต้ว

แตงเคัดใบไม้บดจุมกเด็น

ทำเป็นบดแมงฉนฉนหัว

ชมอให้เห็นแตงเด็นต้ว

เขายอพเมยไปมา

16/06/2565 ๑ ๘ คำ ๗

เห็นเขยหงหูกคกประห่ม่า

ก่หวดไปหวดมาใหม่ผดผิด

คองคระบองตองแรงแผดงฤทธิ

ไต่คึดตามคั่นกักระจุย

คเห็นเค็มกตวกหวเราะ

ยมเขาระยกมีอชนกุกุก

ตังทาททำเป็นราชชย

เบยวบยุปากหวดอกกตอกหน้าตา

เห็นหกเขยคอยจะถอยหลัง

ก่หยุกยงนมนองบ่ของหน้า

แต่ว่างเท่าถ้าวหมัดเขามา

ถดงคารูเช่นเขมนัด

๗ ๙ คำ ๗

๑๑ เมื่อนน

หกเขยเจ็ดชยาดไม่อาจสู้

เหลยอช้ายแตงวาหาประตุ

เอะออย่แตงกัระมิงคองน

บ้างเข่าแอมหลังภรรยา

รุนเมยอออกมาเจ้าอย่าหนี

ความกตวกตวกต้นไม่ด้มประดี

เค็มทตงนงภาวณา

บ้างกำหมัดชิตเขมนหมายเขมน

ทำเป็นว่าพันคนกถ่า

ครนเห็นเงาะถือไม้โกดเขามา

กวงตมถตาซาแข่งเพดย

ตางคณยนงไม่วงน

อูถ่าหทำใจคเกเบย

พุดจาวอวคยักคักนำเมย

ดีเดี่ยวชวควไม่คคกตวก

ทำเห็นบรงคตมวอยอยู่ค่นอก

เห็นเจ้าเงาะเงอศอกกักตอกหว

ย้อท้อถอยหงตั้งระวงคัก

ค่างกถ้วเงาะบ้ำทุกคนไป

๗ ๑๐ คำ ๗

๑๒ เมื่อนน

ทงหกมคฺรพญใหญ่

เห็นผวกตวกเงาะกัชคใจ

จิงว่าเอออะไรช่างไม่อาย

แต่เงาะป่าบ้าใบบดดี	ช่างชอนก้นวงหน่มนึ่ง่ายง่าย
เดี่ยแรงกำเนิดเกิดเป็นชาย	ไม่อดสูดร้ายเขามั่งเคย
โมโหหันมาค่าน้องสาว	ไม่ว่ากต่าผอมมั่งทำนึ่งเคย
นึ่งให้ไอเงาะมาเยาะเย้ย	ต่อยศพี่เขยของตัวเอง
ขึ้นเตี้ยงเตี้ยงพิแถมมหน้า	ยังซ้ำให้ผอมตัวขมเหง
คุกผู้ใหญ่ช่างไม่เกรง	มันเหมาะเหม็งแต่ฎนางรจนา

๗ ๘ คำ ๆ

๑ เมื่อหน	รจนายมพดางทางว่า
เออพนอะไรช่างพุดจา	กตบมาว่ากระหนนจันจริง
เต็มใครตำทอถอก่อน	ควักค้อนเคื่องชดส์บดด้บง
ครวนเขาความงกซึ่งซึ่ง	ชอนก้นจึงมาตามจะต่อยศ
หกเขยเข้ากุ่มมุกกันชก	ให้เอามือได้พกเดี่ยฎาพี
ต่าแก่ใจเจ็บปวดคอดกต่าดี	เออเดี่ยวนจะให้ใครห้ามปราม
เมื่อเป็นผู้ใหญ่ไม่วิดคว	ยังจะมาว่าผัวซ้ำหยาบหยาม
ชะพี่เขยซ้ำนางามงาม	บ่มบ้ามบ้าเด็ดไม้เหือดเคย
นึ่งแน่แสดเก่าปากเบ้ากค	ซ้ำมาลูกหมคินจาเอ่ย
ว่าพดางทางหัวเงาะเยาะเย้ย	พี่เขยพี่ต่าผวไป

๗ ๓๐ คำ ๆ

๑ เมื่อหน	นางมณฑาหนวกหอยไม้ไต้
ตุกเดินชชคมาศรีอะไร	ไม่เกรงเขยเกรงใจผู้ใหญ่อย

ดวงแค่นั้นของทองเคยจกน

จะฆ่าพจนกันโตแหวฤแหวย

ตุ๊กเคาเซ่นนภมึเคย

อกเคยเค่ตะคนพินก้าตั้ง

รจนาพาวผัวออกไปเสีย

เจ้าเหต่านห้ามเมยเสียมิ่ง

เอออะไรอองคองคิง

น้ำตฤททิงข้างไม้เกรง

๗ ๖ คำ ๗ เจริจา

๑ เมื่อนั้น

ทำดล้ามดว่าเหม่มันซ่มเหง

อ้ายเงาะบักดำทำไม่ยำเยง

กขอกตั้งเองตองตั้งกข

ทำไมกับไบบาตาซาอ

อี่ต่างต่างเหต่านอຍ่าอึก

ตุ๊กซนขบพนงนัง

เห็นทงหูกตาตายหมายว่าเงาะ

กระหีบย่างด้ามซุมตั้งมตั้ง

ไม่ทันตั้งค้อยดำซ้าศอกเคาะ

ทองตงตรงจุมกถกจำเกาะ

เซยใหญ่ใจเดี่ยวร้องออกโอย

มองเขม่นเป็นครักกรัก

ตงนึ่งเห็นอຍหอบฮักหิวโอย

แหวร้องดำเงาะมีน้ำคั โยย

มานัโอยเด็นกับกตตั้งกรัง

เห็นฮักคักคักจนหนกหนา

ไต่ตงเขามาหน้าทง

แต่เค้นอ้ายหูกคนพินก้าตั้ง

มันเฝ้าอຍหงตั้งไปอย่างเดี่ยว

ยังว่าคองคองข้างซัวชาติ

นอຍถ่านซขตาดคาเหมยว

เป็นฝ่งเป็นคณาทำหน้าเซี่ยว

แต่อ้ายเงาะคนเดี่ยวกตั้งมมัน

แหวเรียกนางมณฑามาเสี่ยน

ไม่พอทพอทางออกกลางกน

อย่าห้ามปรามเดยปดอຍให้ค้อยกน 16/06/2565 ซ่างมันเป็นไรจะไดตั้ง

นอຍถ่านกนกนัไม่พทหา

ยังว่าจะให้มมอຍหม่ม

ตุ๊กเซยยายแต่ตะคนพนร

ชะค่าน่าเซ่นคเหมือนตุ๊กเด็ก

ทุด้ายหกเขยใหม่ช่างใจเดาะ	ราวกับอ้ายเงาะมันกินเหล็ก
ถูกเจ็บเข้าไม่ได้คงใจเจ๊ก	แต่เด็กเด็กมันก็ดักว่ามั่ง
อ้อมยิ้มก็ดูดีใจมิใช่ชว	ตฤณ้องของต้วก็โกรธชง
อรรถนาคำพมออง	กระทบต้นตงตงไม่เกรงกตง
ก็ยังแค้นมั่งอยู่ไม่รู้หาย	หน้าไม่อ้ายเอาอ้ายเงาะเป็นผัว
นี่หากหาปตาได้จึงรอดตัว	หาไม่ก็หัวจะปลิวไป

๗ ๒๒ คำ ๗

๑) เมื่อนั้น	รจนานุหั้นมันได้
เห็นบิดาเคื่องซุ่นฟู่ไฟ	เข้าช่างเขยใหญ่ก็เคียดคาด
จึงชวนผัวไปตาพ่อตาเถี่ย	ขย้อขย้อเข้าพามเยื่อออกไปบ้าน
นางด่อนนี่เห็นตูกูกุดตาน	กราบกรานท่านเถี่ยหน้อยหนงตามจน

๗ ๔ คำ ๗

๑) เมื่อนั้น	เจ้าเงาะก็มกราบยิบตักดิบหน
แกตงเตียนต้อต่อหน้าท้าวดำมด	เผ่ากันหัวเราะวิกกระดิกเท้า
เห็นพ่อตาทำไมก็ทำมั่ง	เหมือนบาทหลวงจริงจริงยงพันชาด
ทำโจงกระเบนใหม่ไว้หางยาว	แกตงบดหัวผัวพิงตัวของเมียไป
แต่ยั้นมองบ้องหน้าตูดมูก	เห็นรอยถูกมัดเชือดเต็ดขดยั้งไหลด
คมมือหัวเราะเยาะโยไฟ	บอกไปบยปากให้เมียดู
เห็นทงหกตกประหม่ากัมหนานัง	ไม่ไหวตงเต็มกต้วคัวเปหน
จึงชวนรจนานโถมคร	ออกประคองกับไปฉับพัตน

๗ ๗ คำ ๗ เพดงเรือ

๕ ๕
๐ เมื่อนั้น

๕ ๕ ๕ ๕
ท้าวสามตเคืองชดอดอน

แกตั้งให้หาปลาจะฆ่าฟัน

๕ ๕ ๕ ๕
อ้ายเงาะมันกตัญได้มามากมาย

๕ ๕
ยังคิดยิงแค้นแน่นใจ

๕ ๕ ๕ ๕
แม่นมฆ่ามันได้ก็ไม่หาย

๕ ๕
จึงครี๊ดแตรังได้เพทุบาย

๕ ๕ ๕ ๕
จะต้องการเหอทรายมาเตงกัน

๕
หงหกหามาแก้ตัวใหม่

๕ ๕ ๕ ๕
แม่นมได้ชื่อว่าจ้ออถัญญ

๕ ๕
เด้นาโนไปบอกอ้ายเงาะนน

๕ ๕ ๕ ๕
หาเหอมาให้ทนนพรุง

๑ ๒ คำ ๑

๕ ๕
๐ บคินน

๕ ๕ ๕ ๕
อ้ามาศยรับตั้งได้เกชี่

๕ ๕
ออกจากวงวิ่งเปดถึงคตี่

๕ ๕ ๕ ๕
ตรงไปยังที่บ้านปลตายนา

๑ ๒ คำ ๑ เซ็ด

๕ ๕ ๕ ๕
๐ ครนถงกระท่อมกต้อมต

๕ ๕ ๕ ๕
เะแเดวหตบอยู่กระมังหัน

๕ ๕
ประหลาดใจไม่ได้ยนพุดจา

๕ ๕ ๕ ๕
เด้นางมอร่องเรียกอั้ง

๑ ๒ คำ ๑ เจรจา

๕ ๕
๐ เมื่อนั้น

๕ ๕ ๕ ๕
รจนาคตี่ผาตาชุนชิ่ง

๕ ๕
ทไหนดย่อนม่อนผูกเดยให้ตั้ง

๕ ๕ ๕ ๕
นงบถตั้งกรังกรอง

๕ ๕ ๕ ๕
ดงเหอตงใจจะให้ผอ

๕ ๕ ๕ ๕
แตงตัวไปกฐินเคื่อนตบดอง

๕ ๕
เจ้าเงาะแเด่นกตคนคะนอง

๕ ๕ ๕ ๕
หัดรับนางนาคปากร้ายชอ

๕ ๕
เอากระทายคตี่แทนรำมะนา

๕ ๕ ๕ ๕
ทำให้ภรรยาหน้าหิวรอ

๕ ๕ ๕ ๕
รจนานิ่งฟังนึ่งเอียงคอ

๕ ๕ ๕ ๕
เพราะหนักหนาหนอเจียวพ่อคุณ

16/06/2565 ๑ ๒ คำ ๑ เจรจา

๑	พอไต่ย็นเต๋นามาร้องเรียก	คันตะเกี่ยกตะกายว้ายวุ่น
	โดนตักตุดตั้งผ้าตาชุน	กระทวยหกตกไต้ถุ่นตงไป
	รจนาเดินออกมานอกชาน	อ๋ามาตย์เห็นหมอบกราบกราบไหว้
	นางจึงถามทักซักไซ้	ชู่ระอะโรนะเต๋นา

๑ & คำ ๑

๑	บดิน	เต๋นาบังคมก้มหน้า
	ทุดว่าต๋มเค็จพระบิดา	ให้ช๋ามาบอกนางโดมยง
	บดินมีรบตั้งจำเภา	ให้เจ้าเงาะหาเนื้อเข้าไปตัง
	พรงุ่นมีไต้ตังใจจง	จะให้ตังอาญาฆ่าพัน

๑ & คำ ๑ เจรจว

๑	เมื่อนั้น	รจนาตระหนกออกตั้น
	เข้าไปในทับฉับพด้น	รำพรรณบอกผัวเต๋วไต้กา

๑ ๒ คำ ๑ โอด

โอด	โอดว่าพระองค์ทรงเดช	บิตุเรศพาทศมิตจะคิดฆ่า
๑	เมื่อวันวานท่านไซ้ให้หาปลา	ก็นักว่าไม่รอดจะวอดตาย
	นี่หากมีมันตักตุงพันไถย	หาปลามาได้เอาไปถวายเป็น
	วันนั้นหน้าชาอูบาย	แกตังย้ายตังมาให้หาเนื้อ
	เพนเหตุเพราะเงาะร้ายให้ถอกเตี้ย	พอรูปทองของเมียมีเต๋เซอ
	อ๋อนวอนเท่าไรไม่เออเพื่อ	นเนื้อเทวดาเวรกรรม

ว่าพดางนางทรงไค้กา
ต้องกรข้อนอกจนฟกซ้ำ

ชตนาฟูมฟองร้องรำ
ครวญครำกำถรรคไค้กั

ฯ ๘ คำ ฯ โอด

ไอ้โคมใน ๕ ๒
เหมือนน

เจ้าเงาะเงาะหยอกนาง โคมศรี

ซึ่งตั้งให้หาเนื้อครวญ

เห็นพี่จะอัปจนไม่พ้นตาย

ถึงตัวจะบรรลัยก็ไม่ว่า

วิตกแต่รจนาจะเป็นหม้าย

ว่าพดางแย้มยิ้มพรหมพราย

โอบอุ้มโคมฉายจับบนเพดาน

ด้ร่วมดอดคอดรักสัมผัสต้อง

นี้แน่นอนจะให้ตายเสียเียบ่เต่า

เซยกั้มแนมปรางทรง โคมเจ้า

พี่ว่าเด่นคอกเจ้าอย่าตกใจ

ทำไมกับเนื้อดิ๊กอย่างนกพรัน

ดิ๊กพินหนึ่งต้องพินักหาได้

ไม่เคยเห็นสัมผัสพิฤาไร

ร้องให้เียบ่ให้เสียหน้าตา

แต่เพียงนมพอกจะยากเย็น

ร้องตครนอนเด่นด้อยดิ๊กว่า

เหมือนกันนั้นแตะกับหาปลา

อะไรกับน้ำหน้าอ้ายหกคน

พรุ้งนมปากก็โบหู

จะเข็ดด้อยให้ตุ้อกดิ๊กหน

เส็ดรวอดชวอนนางนฤมต

จับบนเคียงนอนดำราญใจ

ฯ ๓๒ คำ ฯ กัด้อม

ราย ๕
๑ ครนดาวเดือนเดือนดับเมฆา

สุริยาแย้มยิ้มเหตยมไค้ต

พระชมโคม โคมนางทรมไวย

ดวงใจเจ้าค้อยอยู่จตุ

ควันชายบ้ายหน้อยจะกดับมา

แก้วดาอย่าหม่นหมองศรี

ตั้งเดี่ยวเมียแตะจรมิต

มาทรงเกือกแก้วมณั้ทันไค

จับไม้เท้าก้าวดวงจากเคหา ดำแดงอรุณาภาพแผ่นดินไหว
เหาะทยานผ่านเมฆมาไรโร ตรงไปไพรวันอรัญญา

๑ ๖ คำ ๑ เซ็ด

๑๐ ครนถงจิงตงหยุกยง ที่มวังตั้งใหญ่ใบหนา
พระถอดเงาะซ่อนไว้ให้ดับคา แด้วร้ายมนต์มหาจินคาพตัน

๑ ๒ คำ ๑ ตระ

๑๑ ฝูงเหือนไอน้ำมามากมาย ทงตะมังกวางทรายเตะฉมัน
ศตวรรษแดงไปทงไพรวัน เป็นฝูงฝูงฉิ่งพินกันมา

๑ ๒ คำ ๑ เซ็ด

๑๒ เมื่อนั้น หกเซยคิตวิคตหนักหนา
ครนรุ่งรับแต่งตัวกตจะซ้ำ เรียกหาว่าวไพรพร้อมพรัก
บ้างหาเร็วบ่วงหวายหดยายอย่าง ไปถึงกตางพงไพรจะได้คัก
บ้างเอาผ้าพันพุงจุงตุ้มกัซ คักคักชนช่วยชันหลังข้าง
แด้วผูกม้าเคยขับตัวหีบขา บังเหียนขานพานหน้าของหาง
ม้าหตั้งเบ็ดำบ้างผูกเบาะบาง ต่างต่างแต่งอดคประกวตกัน
เถนทกกองกระบือม้าว่าชาวบ้านนอก ตังถ้อหอกเดี่ยวนแทงแข่งขัน
พรานปืนพันแมนหมายดำคัญ โฝงไรโฝงนนั้นไม่ผิดเคย
บ้างผู้ชายตะพายยามถักถ้อง หิวปืนโตตายทองของเด็ดย
บ้างแบกเต็บบึงหาวหามตามเคย อย่าซ้ำเตยจอนสายจะเด็ยการ

๑ ครนพร้อมเสด็จทุกตั้งไม่นั่งชา หกองค์ทรงม้าออกจากบ้าน
รับขับพาขี้ตะตะตะดาน พอดพรานนำพาไป

๑ ๒ คำ ๑ เขีด

๑ ดุดวงมรคามาถึง บ้างซึ่งมฤคาเคยฮาไศรย
ตั้งให้ซึ่งชายโหวชายไพร บ้างคักแล้วแล้วได้มวงราว
ตางคนบักชวากที่ปากทาง หางข้างต้นที่ชดจันห้า
ขี้กระบือเขาคันอยู่เถรียดกรวด ให้ผาดอิงไปตั้งไพรวัน

๑ ๔ คำ ๑ เขีด

๑ พรานป็นขุมรักชนหนง่า ตัดนมาตามรอยจะคอยตั้น
หมายตรงหงงอิงเพอนกัน ตมคินยนิยน้อยแทบตาย
เหนือถกที่หนักไม่มี พบแต่เดื่อหม่มหมู่กระต่าย
ตงนึ่งนีกปลุกษากันบ้าวนาย ตีร้ายจะเป็นเช่นหาปลา
ตางคนบ่นว่าข้าได้ทัก ไม่เด้นฉกพระไพรเจ้าป่า
จึ่งให้ปลุกศาดชนเพียงตา ตั้งเวยเทวดาทันใด

๑ ๒ คำ ๑ เจจจ

๑ แด่ชชนมาพากันเทียบช่น พบรอยเก็ดชนกด่นมาใหม่ใหม่
ชาตอดตอดแต่เห็นแต่ไก่อต โหนมใช้เหอฤรื่องอืออึง
สกเขยอินดีปรีดา ดวงม้าขับใหญ่เข้าไปถึง
เห็นพระตั้งช่นอยู่คุดตั้ง งามตม้ายคต้ายคตตั้งเจ้าของปลา

ถาวรชั่วครู่จงคิดดู
แม่หมียอมให้ไม่ได้เลย

เหนือจะแตกใบหูหกเขย
ผิดวิสัยดังเวรเทวดา

ฯ ๒ คำ ฯ เสร็จฯ

๑ เมื่อนั้น

หกเขยเตี๋ยงนงกมหนา

เสียดใจทุกคนบนนิมิตา
จุมุกเดื่อเห็ดเจ้าเดื่อ
ขั้วขวาน้องอนวอนวิง

เทวดาคคนแข่งมันแกดังจริง
ต้มคะเนคงยักเขาตั้งตั้ง
ผิดกเพียงมหญิงมนไม่รัก

ว่าพธางทางหยิบเอาดาบมา
แต้วเขียงหูเขาไปใจก็ทัก

ตั้งให้เทวดาทงผก
อย่าเขียดให้หนักน้กเดยพ้อคุณ

ฯ ๒ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น

พระตั้งขนิษฐหกระชาดตากหลุดน

จะเข็ดดเค้เบาเบาเอาบุญ
เขยใหญ่ขยันพรนพริ้ง
อย่างนทโชนจะได้นือ

แต้วขกตียบขบ้นออกเงอดเงอ
ร้องถึงอุยหนานาเจ็บเหตอ
ทาทจะเข็ดดเถอแต้ววงรือ

แกตั้งขยับจับจ้องตองใจ
เหนียวหูระวางตั้งให้กังกอ

เดือกเอาข้างโชนจะดีหนอ
แขงขือเข็ดดชาดเดือดดำดไป

ฯ ๒ คำ ฯ บั๊กตอง

๑ เมื่อนั้น

หกเขยพองหนานาคาไหล

จุมุกเดื่อเห็ดเจ้าเค้รว้าเดียดใจ

น้เหนือกรรมอะไรของเรา

เจ็บปวดหนักหนาวอ้ำหันท

ต่างคนบ่นออกนึ่งกอดเข้า

เร่งอารักขาคึกเคอกรรเว้า

เฝ้าจะให้โทษเจ้าอย่าฟังนาน

๑ ๔ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น

พระตั้งชั่งตั้งตักยอชิวาน

เฝ้าถึงทศายกถวายปราณ

มากประมาณต้มหวังตั้งใจ

แต่ว่าอย่าพิงประดักประเดิด

เอาไปเถิดคนตะกั่วตามได้

ถ้าจะตองการเฝ้าอีกเมื่อไร

อย่าเกรงใจจงออกมาบอกเรา

๑ ๔ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น

หกเขยตะห้อยสร้อยเคี้ยว

คำนบบริบตั้งแต่เบาเบา

แต่บึงคัมภีร์เกตุดำมา

ทั้งบัวไฟร่ายนวมุดุ่นววย

ผูกมัดเนื้อทรายชันได้บ้า

หกของคัทรงมาแต่โคดคดดา

ตบตดตดป่าไปธานี

๑ ๔ คำ ฯ เชิด

๑ เมื่อนั้น

พระตั้งชั่งตั้งตักมรณะของยักษิ

ได้เกือกแกวแต่วมคิมฤดี

ครบยี่สิบถ้วนต้วนมรณา

เขาไม่เท่าทำคานหาบห้อย

ยกตอยชันวางเห็นอึ้งษา

ตำแดงแดงอิทธิฤทธา

เหาะทยานผ่านฟ้ามาไว้ไร

๑ ๔ คำ ฯ เชิด

๑ ครนถิงจงตงหยุดอยู่

นอกประตูบ้านคัทริมรวัไว้

นักรจะชูดนรรคาคดาโคต

กัถัวจะไปเตตาระเกาะเกาะกัน

ไปแต่ผู้เดียวคิดว่า

จะได้ตอพ่อตาเดินขึ้นชน

ถึงทงหูกจะชกตอขยคืน

ได้สู้กันแต่ดำฟังไม่กวด

คิดแล้วเดินเตาะเหาะย่าง

ทาบเหนอมากตางทองถนน

แกตั้งท่าเกาะกระประผู้คน

เอาทาบชนด้อมคว่ำค้ำไป

๑ ๒ คำ ๆ

๑ บดินน

หญิงชายชาวเมืองน้อยใหญ่

ต่างคนร้องว่าช่างอะไร

เร็วแรงสุดใจเคี้ยวเจ้าเงาะ

ทาบเหนอที่ไหนดานักหนาหนอ

ไม่หนักแต่ยถุพ่อพาวังเหาะ

ต่างคนบ้างถัดบ้างหัวเราะ

บ้างร้องเยาะงามเหวดยุกเซยพระยา

เด็กเด็กเซ่งเซ้งเข้าแห่ห้อม

พวังพร้อมตอมหตั้งต้อมนำ

บ้างร้องว่าเออเถตอกมา

เฮฮาให้ฉาดกรวดเกี้ยว

บ้างชวนว่าย่าเพื่อไปก่อน

อยู่รัตครดักประเดียด

เจ้าเงาะไม่หยุดจุดเปนเกดียด

หน่วงเหนียวห้ามปรามมาตามทาง

๑ ๘ คำ ๆ

๑ เมื่อนน

เจ้าเงาะเห็นเด็กพร้อมตอมรอบข้าง

พอลถึงทวราบเขาทาบวาง

เข้ายืนกตางแต่เดินค่นำไป

ใครตมมื่อผิดพดงจ้งหวะ

ปะเคะปะคะตอขยทองจ้งให้

แกตั้งทำยี่ดัดจริตใจ

ยกทาบชนได้เดินคุ่มมา

ใครจะห้ามอย่างไรไม่ฟังเจ้า

ตรงเข้าทงพระโรงข้างนำ

ทงเหนอตงไว้ให้พดตง

แล้วเดินไปเดินมาไม่เกรงกต้ว

๑ ๖ คำ ๆ

๑๑ เมื่อนั้น
 เร็วแรงกระไรเหมือนควายฉวัด
 ไม่ล้มหวงตั้งจิตที่คิดไว้
 เห็นมันแล้วฤาเจ้ามณฑา
 แค้นใจขายเซซงหอกคน
 ทำให้ขายขายหน้าทุกคราไป

ท้าวสามตเห็นมันให้คนหัว
 เหนือตีบตัวข้างหามมา
 หุนหันมันได้จะใคร่ฆ่า
 หยามเข้าทรงตัวไม่กลัวใคร
 มันไปเที่ยวซุกซ่อนอยู่ข้างไหน
 อีเมี้ยกไม่กล้าจับกิน

๑ ๖ คำ ๑ เจริญ

๑๑ เมื่อนั้น
 ครนถึงจึงขึ้นพระโรงตัด
 เห็นเนื้อเงาะหนักหนาฆ่าไม่ได้
 คิดถวิลถวิลตั้งครนคร้าม

หกเขยไม่ตั้งบายรีบฝายมัน
 บ่าวแมกเนื้อวันชนไปตาม
 หตภาใจใครช่วยมันห้ามห้าม
 กรวยสามที่แล้วตั้งกัมภักดิ์

๑ ๔ คำ ๑

๑๑ เมื่อนั้น
 ชะตูกเขยข้ามันหน้ารัก
 ยิ่งใหม่แกศดวงซวซ้า
 ันหากคิดนึกด้วยจิตตา
 บ่าวไพร่ไปด้วยก็พร้อมเพรียง
 ก้มหน้าอยู่โยโย่หอกคน
 เซอหลกอะไรเด็ดไ่หุดหยด
 ไปเรื่อจกจกนงนง

ท้าวสามตมุดตูกชนกุกกัก
 ซ่างไ่เนื้อซาหักทให้นมา
 จะใคร่ทำโทษทณที่พันฆ่า
 จะเป้นหม้ายออยหน้าประชาชน
 ซอบแต่ตีบเสี้ยงเตี้ยให้มัน
 ตี้แต่จะบ่นนิหนากัน
 ซ่างเป้นเหมือนกันหมดอย่างไรนั้น
 เข้าไพร่วันหุแห่งกแกตงใจ

๑ ๘ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น

กรวมทุดเยอญกกระอ้กระเอ
ข้าไปหาเนอฉน

ให้บ่าวไพร่ได้บุกชุกชน

ชรอยมีบ่ค่าจประหตาดเหลือ

แต่ดูคเหมือนมีคน้อยดอยดงมา

ทงนกเพราะเคระห้ของตุก

คองปลุกค้าตเด้นสรวงบวงบน

บ่ายคค้อยหน้อยหน่งก้กตบมา

ดำบากบุกข้ก้กตเดยว

รับเดินแทบตายถงชายท่ง

เป้นความถ้คย้ก้กตั้งจรงอย่างน

ฯ ๑๒ คำ ฯ เจริจา

๑ เมื่อนั้น

คบพระหัดถ้ค้ว้ค้แก่นางมณฑา

จุมกแห่วงห้วนค้กค

ทงตั้งหนกนค้ค้ค้ค้หรีาย

ย้งว่าจะหาญย้ก้กค้กค้ค้

คค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้

หกเขยก้กหน้าน้ำตาไหลด

ฉ้นแบรแก้ไซไปค้ค้ค้ค้

ข้างกระไรไม่มีทุกแหงค้ค้

คค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้

ช้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้

ก้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้

มาช้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้

ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้

ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้

ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้

ก้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้

ก้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้

ท้วค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้

ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้

ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้

ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้

ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้

ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้ค้

แล้วเหต็ยมาว่ากับตูกสาวใหญ่ มิ่งเห็นผัวฤๅไม่น่าขายหน้า
 จมูกแห่งหูฉิ้นเวทนา อนิจจาใจเป็นนังกัด

๑ ๘ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น

หกนางต่างพิศดูผัว

สารพิศดูปริศนิศตัว

มันช่างชั่วจริงจริงทุกตั้งไป

จุมูกโหว่าแต่มีหน้าซำหู่แห้ว

เหมือนใครแกตั้งเขามัดเชือกเด็ดไต่

ตางคนบ่นว่าไม่น่าอะไร

จุมูกไปหูฉิ้นตั้งงาม

บ้างว่าน่าอายกับอ้ายเงาะ

มันยึงพันหัดระเาะเย้ยหยาม

ดูหน้าดำเป็นนาคราม

ไม่หมดจคงตงามเหมือนเก่าเคย

ตางคนเคื่องค้อนแล้วค้อนว่า

ด้มเพชเวทนาหนีจาเฮ้ย

ไม่น่าด้มมากมชมชย

แต่ไปไม่เคยแถ้วพ่อคุณ

บ้างบ่นออกคอกอเข้าเกาหิว

โกรธมัวคัวดั้นหันหุน

ทุกขทนพันก้ำตั้งนั่งวงงุน

ตางคนเคื่องซุ่นดุ่นวายใจ

๑ ๑๐ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น

เจ้าเงาะอย่างข่องมองมาโกัด

เห็นพ่อตาชาธรรมเข้ากันไป

ไม่เอาโทษชยใหญ่ตั้งตั้งัญญา

ทำนบเนอตกของตงเตน

จะให้เห็นว่าใครได้มากกว่า

ชไปตรงพระแต่งแกตั้งกตอกตา

เงื่องงำทำที่เหมือนฟาดฟัน

แถ้วชเขาทคอคชยใหญ่

บอกใบให้รู้ดั้นฉิ้น

คบมือหิวรุดชยงอน

เย้ยหยันหิตอกดัยท่านพ่อตา

๑ ๒ คำ ฯ

ขอให้ใส่หัวเสี้ยจากวง
จะระให้บาทหลังเขาวงใน

นำขงชัวชาติอุบาทว์ใหญ่
นานไปจะเคืองเบองบหมาดย์

๑ ๓๐ คำ ๆ

๑ เมื่อนั้น
พิเคราะห์เห็นจริงข้งรำคาญ
โมกพระหัตถ์ครัดตั้งเด้นา
ทงหม่นว่ากุน่ากตัญ

ท้าวสามตร้อนใจตั้งไฟผตัญ
ให้หนวสันต์ส่านไปทงคัว
อ้ายเงาะป่ามีศ่างชาติชัว
ใส่หัวออกไปเสี้ยจากวง

๑ ๔ คำ ๆ

๑ มัดนั้น
ตุกขมขิดเขมเห็นบร้ง
บ้างซู้บจับไม่เงอง่า
ตางคนเข้าไปจะใส่คอ
บ้างยุคนข้างนำว่าออย่ากตัญ
ทกเขยร้องว่าช้ำอัยโย
ผู้คนเข้าพร้อมต้อมนำหลัง
เจ้าเงาะเหวียงอดัดบดมือ

เด่นาค่านับรับตั้ง
พร้อมพร้งนายไพร่ไม่ย้อท้อ
เงาะป่าไม่กตัญทำหัวร้อ
เจ้าเงาะอหมัดขกก็ตกใจ
ปลิ้นปลอกออกกตัญไม่เข้าโกต
เข้ามตักใส่เด่นาให้คว้าย้อ
ตากลุดึงออกอ้งอ้อ
บ้างตมกตงวงฮ้อกระจายไป

๑ ๘ คำ ๆ เชิด

๑ เมื่อนั้น
ประเศค้อยทบถองว่องไคว
ม้อจับตัญนอตัญฮ้างตะคน
ทงต้องร้องคนฮ้อยันน

เจ้าเงาะทำโกรธาคว้าวไคว
เดยวไต้ประชิตคิดพัน
เขาหัวชนกันเด่นให้เห็นชน
เจ้าเงาะหัวเราะงันชอบใจ

เห็นเขยทงหกท่างกั้น
ยั้งถอยยั้งประวัติคิดไป
เห็นท้าวดำมตอขุบนเคียง
ชู่ตะคอกหุดอกต้อพ่อตา

แกว่งไม้เท้าถาวะดินเข้ามาโกดัด
ยั้งวงยั้งไต่กระโศกมา
ถ่มเมียงเม้มมอของบองหน้า
เงืองำทำทจระศรินทร์

๑ ๘ คำ ๆ

๑ เมื่อนั้น
ไม้ส้อมไม่รบหตบเป็นควัน
ด้าคัญว่าเงาะตักค้ำค้ำ
นั้นแนยยุดทฤทเพรียง
นางมณฑาท้าวไฮ้ทไชนั้น
คนเตนเซนนชามเคย
ท้าวดำมตอว่าดักออย่าหนี
ว่าพตางเหวียงวัดสับคไป
หกนางต่างซิงกนึ่งหนี
นักตนมกรมในทงหนี
หกเขยผตุนโจน โคนพ่อตา
บั้งฉิ่งไปซุ่มซ่อนซอชุก

ท้าวดำมตอคนกตอควัดัน
งันงกตงกตอตักค้ำค้ำ
ส้นตคิมานระอ้งเค้มเคียง
หิวชาแตกกเคียงไม่ระเคย
เมือคยอชงนนั้นพอเคย
ตลเขยชอ้งคักตอควันไย
เหตอการตงแตวฟไม่อยู่ไต่
เมยยุดคุดไวพตวัน
ส้นตคิติมประตไม่มีชงญ
ฉิ่งปะทะปะกนตมตัก
คิตว่าอ้ายเงาะเข้าปด้าปดุก
หม่มมณฑทวี่หนีพตวันไป

๑ ๑๒ คำ ๆ เสดิ

๑ เมื่อนั้น
ฉิ่งหนีเห็นอบบอบหอบหายใจ

นางมณฑาทาเห็นผัวกตอเงาะไป
ฉิ่งว่าไฮ้อะไรนี้หน้าซัง

พ่อเจ้าเกิดพ่อคุณอย่าว่านวาย
 ว่าแต่ดวงตาตูกี้
 เห็นผัวควดอันขวัญแวงน
 นางขวยขูดยุดมธอยาคอดัง
 ท้าวสามตได้คิดผิดแวงแม่
 พี่ไม่วาดคอกกบกรตรงตรง
 แต่เห็นคเห็นนัยนัยงว่าน
 หีบจอกพดตักกงัน

ไม่อดสู้ร้ายเขามัง
 ผดกให้งบบนเตียงเตียงคัง
 คอยจะแต่นตูกยนคตทง
 หีบกทบทพหงง หนึ่งตง
 คนแก่คนเถาเฝ้าตมตง
 ทนตงค้อยยังขิวไม่กตวมัน
 แม่คุณเกิดชอนากินตักขัน
 เห็นเงาะยังอยู่นนพรนพริใจ

ฯ ๓๐ คำ ฯ

๑) เมื่อนน
 มองมองแต่แวบเนินเคินถือไม้
 เห็นเงอโหดไคย้อยอยู่โชมหน้า
 หัวหุ่เบี่ยงปอนทวยร้อพรน
 เห็นหูกเขยเตี้ยมกมหน้าอยู่
 แกตงจุงพาเทยวเดยวตติ
 เห็นพี่เมยเมยงมของอยู่ชองนาก
 เขามือคดำทำเจ็บหัว
 เห็นพี่ตาทนาบงขง โกรธ
 ก้มกรานคตานหมอบพินขอบพิเทา
 ขวยไคฝวชอชยหน้า
 ท้าวสามตโกรธาค่าทอ

เจ้าเงาะทำเป็นหาเห็นไม้
 เข้ามาข้างเขยใหญ่ทงหคคน
 ก้หีบกามากมอมนำพ่น
 ทำปากบ่นเค้กหน้าช่าต่าตรด
 ก้ถูดหูชอกไปเตือคโหดหยค
 ถือไม้เทาแทนตะพดเหม้นนงงว
 ก้มขปากให้คูปอผิว
 บัดเมงงนตั้นหัวยิวเข้า
 ทำขอโทษนึ่งตูกคเจ้า
 กราบแต้วกราบเถาเฝ้าตคตจ้อ
 แกตงทำปะตะเต้นเช่นตะกร้อ
 เจ้าเงาะหัวร่อของขไป

เรื่องตั้งชื่อกอง ๘

๓๗๗

แต่ดูคุกเข้าเข้ามาตาแม่ยาย

ทำอุบายซมมอชกบ

ตักชันเคินตอยชวยส่งมายใจ

กตบไปกระท่อมทับฉับพัตัน

๗ ๓๔ คำ ๗ เติค

๘
๙
๑๐ ครนดงจิงชนบเพเคหา

นึ่งโกตรจนาเมียชฉฉญ

แต่จแถงแจงความทุดตั้งอัน

ต้วตตตันคต้วราญทงตั้งองรา

๗ ๒ คำ ๗ เจริจา

สำนักหอสมุด

ตอนที่ ๕ พระสังข์ตัดลิ้น

ขานี้ มาจะรดน้ำศพไป
ทิพอาศน์เคี้ยวอ่อนแต่ก่อนมา
จะมีเหตุมันเม่นในแดนดิน
จึงต้องดั่งทิพเนตรเหตุไทย
เม่นมิไปช่วยจะมีขมขม
จำจะยกพหุดพทเวหา
ชวนเจ้าชานคัคคตพนน
จะขูให้งนงกตกใจ
พระดังชกรงนจะกอดเงาะ
พ่อตาจะได้เห็นเป็นรูปทอง

ถึงท้าวช้หัดในยี่ไตรครั้งษา
กระด้างดั่งคีตาประหตาดใจ
อามรินทร์เร่งคิดตั้งได้ย
ก็แจ้งใจในนางรจนา
ด้วยดั่งช้ทองไม่ถอศรูปเงาะป่า
ดงไปด้อมภาราตามตได้
น้ำหน้ามันจะสู้ใครได้
ออกไปหาบุตรสุดท้อ
งมเหมาะไม่ม้เต็มอต้อง
๕๐ ทงทานองเพดงคคคคชยทช

๗ ๓๐ คำ ๗

รำบ คิ คิดพตางทางมีพจนาคถ
๑๐ จึงเตรียมพททเวหาถ้อเฮาอุช
๕๖ ทงนำหัดตงตามกระบวณทัฬ
เราจะยกพทไกรโคตคตา

๕๖ ดั่งมาคุด์เทพบุตร
นิมิตรเหมือนมมนุษย์ชาวภารา
ให้เสร็จจรพบั๊กชัยปักชวา
ไปด้อมภาราท้าวสามต

๑ บดิน

มาตุตถกราบงามด้ามหิน

รับออกมานอกโพชชนก

เตรียมพดเทวัญมัทธาน

๑ ๒ คำ ๑ ปฐม เจริจา

๑ เมื่อนั้น

อัมรินทร์อินทรองค์ตรงสนาน

สอดใต้เครื่องทรงขดงการ

เนาวิคตษ์ชาวดีย่างแวง

แล้วติดตามมาทรงเวไชยันต์

ยกทัพเทวัญเป็นถ้องแวง

เดินโดยอากาศศศิศาค์แคล้ว

รับชัยรบแก้วตงมาพัตน

๑ ๔ คำ ๑ กราวนอก เชิด

๑ ครนถงภาราตำมถ

ชัยพดเข้าตอมเขตรชันท์

คงค่าขรยารอบเรียงวัน

ปักธงดำคัญทุกหมวดคอง

แล้วขึงบนมณฑกนกลับ

ปัดขยับนคืบคองคอง

บ้างทำสิ่งหน้าท้าวข้อมองตอง

ให้ร้องดำทับให้เกรงกลัว

๑ ๔ คำ ๑ รั้ว

๑ บดิน

ชาวเมืองทงสิ้นไคยันทง

คืนครระหนกตกใจจวนตัว

จะยกย้ายครอบครัวก็ไม่ทัน

ค่างคนตมตามทุกบ้านช่อง

เสด็จสถิตบนของเขยงเงิน

หอบทนอนหมอนฟลุคผืน

ถามกันว่าจะไปข้างไหนคืบ

บ้างอุ้มบุตรลูตมือเมียมา

ไหววอนพ่อตาให้พาหนี

ตกลาดานรุงรังครงน

มีรูที่จะแอบแฝงอยู่แห่งไร

บ้างบนชนแย่งฝ่าหลังค้ำเรือน

ดำคัญพันเพื่อนว่าไฟไหม้

จนเอาเข้าของตงกองไว้

ร้องให้เรียกหากันยิ่งอด

พวกผู้หญิงสาวแก่แม่คำ
เมียบ้เข้าเท่งแตรดวงจน

ตกใจคิดว่าคโมยปัดัน
แน่นถนนปนไปกับผู้ชาย

๗ ๑๐ คำ ๗ เฐิด

๑ พวกพระยาพระหุดวงทงปวงหน ต่างตระหนกอกตั้งขวัญหาย
ไม่รู้เหตุผดคันปลาย
ครนถึงคำตำนำประค
ร้องเรียกเก้าแก่ออกแซไป

ชวงกั้นผันมายเข้าวงใน
พอเพตาเข้าครู่ประแจไซ
เร่งให้ปัดุกบวรมบั้งคมทุด

๗ ๕ คำ ๗ เจรจา

๑ เมื่อนน
หัดบ้อยไม่รู้ความด
ผวาคณพันศวยงมวเมียบ
นางมณฑาคันก่อนนอนไว
ท้าวดำมดตะเมือเพื่อฟ้า
ดุกชนแกฝนชนต้นที่
นางมณฑากว่าใช่อะไรนั้น
เตียงคนอิ่งมีทประค
ท้าวดำมดหวาดหวอนพรนพระไทย
งกเงินเดินค้วนชวงชุน
เบิดพระแถดแถเห็นเต็น
ร้องถามตั้งไปมิได้ชา

ท้าวดำมตราชนเรนทรดี
แวงเตียงต้นมทุดกตกใจ
งัดเงยโงกหงับหัดบไปใหม่
หลงให้ตดตั้งตูกปดุกดำมี
คิดว่าผันอำทำอช
เห็นจะตฤรายช่วยทายค
ยังจะมาแกฝนกนอย
เป็นอย่างไรไม่รู้เตยพ้อคุณ
เหตยวงมาควาโตคาบยบน
เมียบรนหัดตั้งตงตรงออกมา
อิ่งมคกคักหนักหนา
ข้ายงระมันเข้ามาถว่าไร

๗ ๑๒ คำ ๗

เกณฑ์ให้ประจำของบองกัน	ระวางตัวกลตอมนั้นจะปั่นป่าย
ประตหงตั้งคคีให้บิดตาย	แต่ดวงศพรายคัจกรวดเตรียมไว้

๑ ๑๗ คำ ๑ เจริจา

๑ บัดนั้น	เต้นาข้าเผ่าน้อยใหญ่
บังคมตาพากันออกไป	เรียกหาบ่าวไพร่วุ่นวาย
พอกเหต่าชาวคตังชาวแต่ง	เอาเสื่อแดงปั่นผาออกมาจ่าย
แต่ขอขับไพร่ให้ขึ้นเชิงเทินราย	คตนายถือดาบตรจตุ
บ้างตากปืนใหญ่ขึ้นได้ช่อง	ถือซดจตุจ้องเทดินหู
เร้งกันต้นดานบานประตุ	เป็นหม่มหม่มเยี้ยดยัดอดีตไป

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑ เมื่อนั้น	องค์ท้าวมีชิวานเปนใหญ่
ตั้งพระวิคณุกรรมทั้นใด	จงแต่งสารถือไปในเมือง
บอกพระยาสามตมาคตคี	พินนเอาบุรให้ฎาเตอง
แม่นแพเราอย่าพักยักเขยง	จะรีบเอาบ้านเมืองเดี่ยบดิน

๑ ๔ คำ ๑

๑ บัดนั้น	พระวิคณุกรรมเรื่องศรี
รับตั้งพระอินทรด้วยยนิค	อัญชดแต่ดวงดามาพดิน

๑ ๒ คำ ๑ เจริ

๑ ครนถงประตพระนกร	เห็นได้กตอมนั้นคงดงเขื่อนชนช
คนรักษานาที่พินน	เทอญร้องเรียกให้เบ้ครน

๑ ๒ คำ ๑

จงก้มเกล้าเคารพอภิเษก	คอยตั้งรับบรรพชาศีล
นายเราให้มาว่าโดยดี	แล้วคดีราชดำรอกอานไป

๑ & คำ ๑ เจริญ

๑ ในตำราว่าองค์พระทรงเดช	มงกุฎเกษมกระษัตริย์เป็นใหญ่
ยกทัพมาประชิดคิตเวียงไชย	มิใช่จะณรงค์ตั้งคราม
ให้พระยาตำมดคนดี	มาค้ำค้ำพนนในด้าม
จะได้มีเกียรติยศปรากฏนาม	ให้ชู้พรพราหมณ์ราชครูตบเนกถาง
แม้เ็นเราแพ้แก่ท่านในการเล่น	จะยอมเป็นเมืองขืนไม่ขัดขวาง
เราชนะจะรับไม่ตะวาง	ต่างดรรคักำนัตนางเป็นขอของเรา
ในฉนั้นมิออกมาเดินคดี	จะเข้าค้ำกรงไกรเอาไฟเผา
ทำวตำมดแม่ันรุษย์่าคยา	จะรอดตายคายเปเล้าทั้งเวียงไชย

๑ ๘ คำ ๑

๑ ครนอานต้นตำราจึงว่าถ่าถ่า	นี่แน่ทำวตำมดเป็นใหญ่
นั่งนั่งก้มหน้าอยู่ว่าไร	จะค่อค่อฤไม่จงบอกมา

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนน	ทำวตำมดคิ้วต้นพนนักหนา
ทำหน้าเซียดเหล็ดยุดนางมณฑา	หุดบ้องแบงเหมือนแวงคราด
เรียกเมียว่าช่วยพิศวยชี่	ต้นตติศกประหม่าคาชาว
ความกลัดตัวต้น้อยทำวทำว	มันให้หนวดทำนรำคาญใจ
แล้วคิดดิว่าหักเขยขอเรา	จะค่อค่อคานต่อเห็นพอได้
ตุกขนย่นยมน้อยร้องตอบไป	เราไม่ย่อท้อค่อโพ

๑/๐๖/๒๕๖๕

ท่านอย่าอีกซักไปนิกเตย
จะแต่งให้ไปคานคคต
ท่านจงถนัดมือออกไปบอกนาย
พระแกตั้งอวดโหม่ง โฝงอึ้ง

ขอเซยทงหกมันไม่หัน
ใครดัดได้กนไม่พรนพรง
ผิดพอควนบ้ายตั้งหน้อยหนึ่ง
ตงบึงขิงใจเหมอชนไม่กต้ว

ฯ ๓๐ คำ ฯ

๑ เมื่อนน
นี่แน่ท้าวดำมตคนเมามัว
พูดจาปากกล้าแต่คำชาวด
จะให้หึกเซยคคตคคต
แม่นไม่ออกไปสืบนามตามกำหนด
แกตั้งขูด้ทับกำข้มกำชา

พระวิคณุกรรมกยมหุด
ใจคอพอคอวียงชวครน
เเนอแทท้าวกตอจจนคคตคคต
ว่าให้แม่นมันเหมอชนสัญญา
มีรีบตญเมี้ยหมตคคตจจจ
แตงเทวารีบกลับไปฉับใจ

ฯ ๖ คำ ฯ เชิด

๑ เมื่อนน
จึงครัดแกเซยชวัญทันโต
ถ้ากาดงขงหนุ่มเหมอชนแต่กชน
เมอกระหนมหาอกมันหดกแคต้ว
เตยจนเห็นบิตาชาวดง
ชตใจจะใคร่ออกคคตเอง
เจ้าหนุ่มแน่นแทนพ่อออกคคตคคต
เหมอชนชวดยกหน้าพ่อตาไฉ

ท้าวดำมตคิดพริ่นหัวนไหว
จนใจด้วยบิตาชาวดง
พอไม่ใหรชนถึงตญแกว
ไม่ชาจมาวอองแวงโดยดำเกรง
จึงทงอวดคคต้ามารข้มheng
แต่กรังเกรงคาหุไม่ตั้งไฉ
แกกบรีไฉให้ไฉ
อย่าให้อปยศคคตอขาย

ฯ ๘ คำ ฯ

หน้าคาจุมุกหุดชอบบกด
เห็นจะดีทหายาคุดดาเดา
เด็กอด้รกรันมาถ้วนตัวดี
จงเร่งบอกเราให้เข้าใจ

ช่างเหมือนกันทุกคนเจียวหนอเจ้า
เป็นตูกเต่าเฝ้าพงศมูใด
ตัดคตมฝมอฎาไฉน
จึงจะได้สู้กันพนนเมอง

๑ ๘ คำ ๑

๐ เมื่อนั้น
อปรัยศ้อคชายระคายเคือง
เขยใหญ่ขมแห้งแกดงแกหน้า
ขามีไซ้ชายช้วนควด้าคญ
ราวรับฮาด้าออกมาน
ไม่ย่อท้อถอยหลังทงหกคน

หกเขยหน้าจ้อยหงอยเจอง
ต่างธาเดอองเหล็ดยวมาคุดากัน
จึงร้องว่าพ่อเอ๋ยอย่าเย้ยหยัน
แต่ดวันตูกเขยช้วนญทำจด้ามต
จะตัดคตคชตู้ดัดักหน
ตามจนจะแกหน้าพ่อตาไว้

๑ ๖ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น
กเขยเจ้าภาราดัดว่าโย
วังมาตัดคตคตมฝมอ
เ้าพตางชกมาเปนทวงท

โกดี้ยขมแย้มเดดยไซ
ช่างกะไรไม่ช้วนถ้วนตัวดี
ให้ตาฎาเฟองพุงทงกรงศร์
แต่วเตาระคตคตไปมิได้ซา

๑ ๔ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น
วามอชนช้วนรับแตวดหตบตา
างเข้าคตมบอนชื่อนคต
าพยศหันเหียนเจียนวค
16/06/2565

หกเขยตระหนักตคกประหม่า
คนย้าให้ถันนียงงันงค
พาชชุตมุนมุ่นทค
พตคตคตงมาซาแพตง

บ้างเคาะคดคดผดไปเป็นฉา	เห็ดยวดคกรรยาแแต่ยมแห่ง
อาชาพาไผ่น โคนกำแพง	สิ้นแรงร้องโยคนให้เกรี้ยว
ทชมาไม่เป็นต้นตำชา	คิดคว่ำถ้ายถ้อต้องมือเหนียว
คดกถัวพ่อตาทำหน้าเขี้ยว	มันให้ตندانเห็ดยวดตะกวาง

๑ ๘ คำ ๖ เช็ด

๑ เมื่อนน	ท้าวถ้ามตคชคตคอกกลาง
คุดเค็ดเต็มประตาร้องตำพดาง	ไก่อคนอะไรช่างไม่มีอาย
ท่าทางถ่อนให้ก้ไม่จำ	จะแกดั่งทำให้เขาวิบนิบหาย
คุดเขาเต่าเกิดชินางแม่ยาย	ตูกเขยมันจะชายพ่อตา
พดางตำหกริตาพาโต	ผัวมึงดำแดง ไม้ทำงานหน้า
ยังจะท้าวแซนหยดคดคกรिया	จะเป็นข้าเขาไม่ทุกซัดนุกใจ
ท้าวคดเคื่องขุนงุ่นง่าน	คุดถันถ่านแห้งอกาไฟโหด
กอดเขารำพึงตะตั้งตะไต	ครางยชคทชคใจใหญ่ไม่พาท

๑ ๘ คำ ๗

๑ เมื่อนน	จิงของค้อามรินทรเรืองศรี
ร้องท้าวว่าเหวยเขยคนคด	ทำไมไม่เคาะคดคดโตมา
อย่างไรนถกถอกคชทำท้อแท้	จะยอมแพ้อูๆไรให้เร้วงว่า
จะได้วิบเขตรขันธ์ตั้งตั้งญญา	เอาคัวพ่อตาเป็นข้าไท

๑ ๘ คำ ๗

๑ เมื่อนน 2565	หกเขยคุดถันหวนไหว
เข้าช้อนคดพิตถนกันไป	พิตตีไฟตไม้ชุนมาพันคิน

อาชานต์แตกแหกกระเซิง
เรียกบ้างจงนำชอนำกิน
โกษฐ์ยืมเยอนแดงเดือนเช้า
ยกมือชนค้ำนบรับแพ

แต่เห็นยอเห็นวเรียวแรงกึ่งสุดสิ้น
ก้มหน้าคุดินไม่เหตยอแด
ตอบคำอยู่ในคอกพูดอ้อแอ้
ตามแต่จะเมตตวาปราณี

๑ ๒ คำ ฯ เจริญ

๐ บดินน์
เห็นหูกเขยยอมแพแก่ไพร่
ค่างพูดบุบิบกระซิบคำ
มันพอส่มหน้าหน้าท้าวสามต
บ้างว่าจะร้อนใจไปใยเล่า
เห็นจะต้องรีบแน่แต่พระยา
บ้างตะโกนโพนทนาท้าวสามต
ท่น่วยก้านเช่นนิตแต่กิน
บ้างพูดจายกยักพยกพะยิด
แม้เราได้ตูก่ด้าวของท้าวไท
เหล่าห้ามแหนแดนด้าวท้าวนาง
ฉินหน้าปรบทุกชกนุช้อแซ
ตางคนบ่นว่าชานักเดา
ราชการช่าหมนชนนิต

ชาวเมืองทศอุยยังมี
ไพร่ผู้ดีเสียใจสิ้นทุกคน
ตูกเขยพระยาไม่เป็นผล
พดอยให้คนฉิบหายทงภารา
ใครเขามันบุญก็เป็นข้า
เราเป็นไพร่ฟ้าข้าแผ่นดิน
ช่างเชอคนหูแห่องจุมกฉิน
ต้องเป็นข้าเขาสิ้นด้าแก่ใจ
ฟ้าผีเกิดหาว่าเด่นไม่
จะคึดคึดมิให้พายแพ
งานกลางหุดวงแม่เจ้าถ้าแก่
คงเขาริบเราแน่แล้วตรงน
เห็นท่านจะเสยงเราไว้คงที่
จะมานั่งปรารปรารมภ์เ

หญิงชายแซ่ซ่งหงของตำนาน บ่นบ้ำไปตามอธณาไศรย
 ต่างศิโทษโกรชชงไป ทงผู้ตั้งใจไม่วั้นคน

๑ ๑๖ คำ ๆ เจริจา

๑ เมื่อนน พระอินทร์ขับอาชามาตน
 เขามาเกิดแต่ว่าท้าวสามต เขยทงหกคนก็แพเรา
 ยังผวตูกล่างนอยนอยโยไหน จะแก้มือฤๆไม้อย่างไรเล่า
 ขยาดงนั้งปรารภชบเซา ไม้สู้เราแล้วฤๆจะไ้รับ

๑ ๔ คำ ๆ

๑ เมื่อนน ท้าวสามตเด็ยใจไมได้สืบ
 พิไรว่าไศกาจนตาดิบ แตะขอบอุอชชตา
 นังกมหนานกตริกไตร มนก็ยงแต่โองเงระมี
 จะแต่งให้ไปตั้งภวารา นานานาไหนจะตักตเปน
 จะได้ใครดีหนออกค้อต ผู้ครุไม่มีที่เหลยวเห็น
 ไศกาจนเตือดตากระเด็น สันตติไมเปนลัมประดี

๑ ๒ คำ ๆ โอด

๑ เมื่อนน นวดนางมณฑามเหษี
 เห็นพระภักศาต้ามี่ ไมได้ค้อมไฟรีประการโต
 กถัวเขาจะริบเฮาภวารา กัตยาออกถันหวนไหว
 เข้านั้งชิตตักภวโนย แด้วกรวมทตไปตั้งใจบอง

๑ ๔ คำ ๆ

๑ ผ่านเขยผ่านเกตุ้า
 เขอข้างตั้งตั้งคิไม่คิครอง
 ขอบใจไพร่เขากถ่าถ้อย
 เมียเห็นว่าเงาะหมความรู
 เพื่อนพวนถอตัวไม่กตัวใคร
 เห็นจะรุ่งเรื่องอิทธิฤทธา
 แต่ก่อนผ่านเกตุ้าเผ่าซง โกรธ
 เม้นเงาะรับผจญเห็นพันชาย

อย่าชมเชาทุกขัชนหม่นหมอง
 จงฟังน้องซึ่งจิตรคิคิด
 ให้แต่งตูกเขยน้อยออกต่อตู่
 พระอย่าได้ตบหตุว่าชวชชา
 น้ำใจในคอนนแกตวถา
 จิงหาเนื้อหาปลาได้มากมาย
 จงไป้อฮอโทษเดี่ยให้หาย
 ทรายจะได้เวียงไซเขยคน

ฯ ๘ คำ ฯ

๑ เมื่อนน
 จังระงับดับโคกถากถน
 ดูราชาคักจิงตก่อน
 ฉนผัวตูกตัวน้อยของเราไซ้
 แต่ใจคอกของอาจทายาคอย
 กาเพตยงพตราช่าเพทงเจตคน

ท้าวถ่ามตฟังถอยคอยชนมน
 ผุดตูกชนนแฉ้วร้องไป
 ข้าขอผัดผอนแกตัวใหม่
 เปนเงาะป่าม้าไบ้ทรพต
 จะตองให้ออกตู่อีกสักหน
 มินกัจนแฉ้วพ่อไม่ขอตัว

ฯ ๒ คำ ฯ

๑ เมื่อนน
 แกตงทำร้องว่าให้หน้ากถัว
 จะรีบเขาเข้าของในท้องคลัง
 วนนขอทุเตาเราคองต²⁵⁶⁵

ตั้งให้ไปยไคยนกัยมหัว
 แม้นมีมาแกตัวไม่ตระต
 อีกทงตูกเมี่ยเดี่ยให้หมด
 แฉ้วอย่าปตกันหนาท้าวถ่ามต

ฯ ๕ คำ ฯ

๑	เมื่อนน	ท้าวตามตตอบความตามจัดตั้ง
	เราได้ให้ทานมาคาคาตบ	เป็นคนมีให้เสียวาจา
	ว่าพดางทางขอมหมเหี้ย	ทั้งถนตชนทถนทหน้า
	ตจจากที่ประทับพิศมพิศ	กตมมานักเรศนิเวศนัง

๗ ๔ คำ ๆ เสด

๑	กรนถงไฟชนคณเคียรทอง	เด็ดจตรงชนทองพระโรงหตั้ง
	ตคองคตงนงบมตตงก	นังนงควางออกคกตมมือ
	จิงคาวตตตตตเรียกนางมณฑา	แม่เอ๋ยมาเกิดตพถนถ
	ความทกขจะปฤกษาหารือ	จะทำถอเชิงชนถนนโย
	เจ้าเตอนตคตพเมอกน	จรงอยูหาทนคตไม่
	อันเจ้าเงาะตูกเขยของเราไซ้	เห็นจจะกเวียงไซยได้ตงคต
	เจ้าอุต่าห้แวงใจออกไปหา	บอกว่่าพะถานรบมต
	ให้เจ้าเงาะปรานช้วยชวต	มาค่อถฤทตคตคแทนมต

๗ ๘ คำ ๆ เจรจา

๑	เมื่อนน	โถมนางมณฑาเตนทา
	นังเตี้ยไม่ค่านับรับวาจา	นางนังนินทว่่าเบรียบเปรย
	จนจรงจะวิงไปหาเงาะ	น่่าหิวระะนิกหนาเจ้าจ้่าเอ๋ย
	ตั้งมานะต๊ะตะแต้วพระเฮย	เงาะเงยก็จจะให้ไปง้อองอน

๗ ๕ คำ ๆ

ขอพึ่งใบบัญของเจ้าเงาะ
เจ้าอย่าเคืองชคคตาไต่ย

อนเคราะห์กู่เมืองไฉให้ไค
ทำคุณแม่ไฉเกิดตญนัย

๗ ๓๐ คำ ๗ เจรจา

๑ เมื่อนั้น

รจนาพึ่งเด้ากเศร่าสร้อย

ตั้งสารมารดาน้ำคาย้อย
กรามบาทภักศดาแถ้วว่าวอน
พ้อไม่เมตตปราณี

นางพลอยไค้กศัตย์พันท้ว
พระมารดรอู้อ่าห์มาถึงนี้
ช่วยกบฏให้พันไทย

จงถอดเงาะเลี้ยงเกิดนะทูลหัว
จนตกไร่ไค้ยักดำบากใจ

จะช้อนเนื้อช้อนตัวไปถิ้งไหน
ช่างกระไรไม่คิดแถ้วบิตเบื้อน

พระแม่มาถึไม่ทักแถ้วตั้งคำ
ไม่เห็นทุกชรอนเตยช่างเฉยเชื่อน
อินความทุกชครงนเม้นมีช่วย

ตั้งแถ้วทำตะไฉโหดเถื่อน
ตุเหมือนหนั่งไม่ม่เมตต
เห็นเมี้ยจระมอดม้วยตั้งชาร

ว่าพดางทางทรงไค้กา

มีมว่าชั้ววันจะบรรโดย

๗ ๓๐ คำ ๗ โยด

ทองช่อน เมื่อนั้น

เจ้าเงาะพึ่งเมี้ยเลี้ยงไม่ไค้

ตั้งสารรจนายาใจ
แต่คิดเค้นแม่ยายกับพ้อตา
ถ้าเม้นไม่งอนง้อคอกู
แถ้วฉินฉินหันหลังให้แม่ยาย
กระดิกเท้าที่ท่าเป็นถ้ารำย

ร้องให้วอนว่าน่าเอ็นดู
จะทรมาดี้ก่อนให้ช้อนหู
จะทำเชิงเฉยอู้อยให้ชานาน
หยับกระบจมาตงนังถ้วน
ไค้ว่าชานอย่างไรไม่นำพา

๗ ๖ คำ ๗

ร่าย ๕ ๕
๑ เมื่อนน

เจ้าเงาะเขยหนึ่งได้ไม่เมตตา
อินทุทศรือนครงนมไซ้เด่น
ฤพ้อแก่นบิดาว่าขิงขิง
เจ้ามาตักอาไถยเยื่อเยี้ย
จงเห็นแก่แม่เถิดอย่าถือใจ

นางมณฑาทนใจพิไรว่า
จะให้เมี่ยมรณาเสียจริงจริง
ช่างไม่เห็นด้วยมั่งมานั่งนั่ง
แม่อังฉวนหงษ์ขอไทย
ทำให้เมี่ยมหม่นหมองนั่งร้องไห้
นางพิไรพร่ำพรรณ

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑ ๕ ๕
๑ เมื่อนน

จึงขอขมาจามารดาพัน
เงาะนพวงบีค่าจุบาทจรัย
จะพ้อดวงให้หึงขย่าตังกา
ท่านคิดแบายนค้เป้นกตโน
ไซ้ตุกจะรังเกียจเสียดแทง
อินทันทงหูกเขยยอมเคยคต
นับประสาหน้าเงาะนเห็นตัก
แต่ขระของข้าหาใส่ปาก
พึงเห็นว่าชนนน ไปรตปราน

เจ้าเงาะตำรวดต้วต้วนค้
จะรับอาต่านนี้ค้บ้ญญา
มากตมิกตายต้วต้วต้วต้วเห็นเกินหน้า
ตูกกต้วต้วต้วต้วต้วต้วต้วต้วต้ว
แต่หึงขย่าตังกา
พระมารดาอย่าระแวงฤไทยนี้
ค้อต้อยแพ้แก่ข้าค้ก
จะพึงพಾಯ่านักให้ป้อยการ
แต่ชยาก็ไม่มีใครต้งต้ว
อตุ่าให้มาต้งบ้านข้าชอมใจ

๑ ๓๐ คำ ๑

๑ ๕ ๕
๑ เมื่อนน

น้อยฤกถอยคารว่าพิไร

นางมณฑาทนเปาะเงาะพุดได้
สำคัญว่ามาไปไม่รู้เตย

อย่ากรรแดงเกล้าหมองเตยน้องรัก ใต้พนักงานพี่จะอาสา
 ออกค้ำค้ำพินดังสัญญา มิให้เสียภราดาประจามิตร
 แดวผืนหน้ามาทูลขณนี้ ใช้ดูกันจะแกตั้งเบือนบิด
 แต่หากคั่นจนเป็นพินคิด เครื่องทรงแต่ตั้งนิตกไม่มี

ฯ ๒ คำ ฯ

๑๑ เมื่อนั้น นางมณฑาท้ายด้ายบายศตยาคดี
 จึงว่าแก่เขยขวัญทันที เครื่องประดับค้ำค้ำมีดมีไป
 แม่จะให้ไปทูลพระบิดา จัดแจงแต่งมาประทานให้
 ว่าพดวงนางตั้งสาวใช้ เร่งไปทูลองค์พระทรงธรรม

ฯ ๔ คำ ฯ เสร็จ

๑๒ บัดนั้น สาวใช้รับตั้งหมั้น
 ถวายเป็นกมลตาพากัน จรจรัดเข้ามาในธานี

ฯ ๒ คำ ฯ ชุบ

๑๓ ครั้นถึงจึงทูลกิจจา ว่าพระแม่มณฑาทามเหษี
 ให้ขามาทูลพระภูมี บัดนี้ตั้งจิตที่คิดไว้
 พระบิดาว่ากต่างเจ้าเงาะป่า จะอาสาออกค้ำค้ำได้
 ให้จัดเครื่องทรงตั้งออกไป ที่ใหม่ใหม่งามงามพร้อมเรื่อง

ฯ ๔ คำ ฯ

๑๔ เมื่อนั้น ทำวต่างดหัวเงาะเงาะทรงเครื่อง
 ขอบแต่งฝังขานบาทเพื่อง แหวนทองเหลืองถูกปักจัดใหม่

หน้าตาหวิหย

ถ้าได้เครื่องชาครทจะชน

ไม่ชมกับเครื่องทองของทงน

แต่จะต้องให้มันด้วยจำจน

ว่าพตางทางมบัญชการ

ตั้งเจ้าพนักงานเครื่องค่น

จงไปจค้ดมกฏกท

สร้อยค่นตั้งวาทนพบ

ชองกค้ดค้ดนักหนา

เก้าแก่แค่มรรดาเครื่องประดับ

จะเดออกให้ไ้เงาะตักล้ารับ

เร็วเร็วรับกตขมาค้บใจ

๑ ๘ คำ ๑ เจริจา

๑ บค่นน

พวกษามาดานังคค้บไ้

รับมายังโรงพระแต่งใน

เข้าไปเบคค้ดค้ดบายช

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑ จค้ดแจงเครื่องค่นชนออกม

มอขหมายตวรจตราถนถ

แต่งเชญเครื่องตามก้นมาท้นท

วางถวายกฐมค้ดบญช

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมชน

ท้าวถ่ามตเดออกสรกรก่นักหนา

คค้ดเชยคตายเครื่องค่นพนบญญา

จะให้ช้ายเงาะป้าค้ดขจใจ

จค้ดจค้ดเครื่องประดับสำหรับกาย

แต่พอค้ดพอร้ายชงคตายให้

พตางตั้งกำขบค้วาไ้

เร่งไปบอกมันเข้าม

๑ ๔ คำ ๑

๑ บค่นน

ค้วาไ้รับตั้งไ้เกษา

เชญเครื่องไ้พานแว่นฟ้า

แบกคค้ดชยหน้ามท้นท

๑ ๒ คำ ๑ เชค

๑ ครนถงจิงถวยเครืองทรวง ทุดองคิมณฑามเหษี
 รับตั้งให้หาผัวพระบุตรี เขาไปประเคียดนอย่าช่า

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนน พระชนนิตใจเป็นนักหนา
 จึ่งว่าเจ้าเงาะของแม่อา เครื่องประดับประดาเขามาแล้ว
 ชำมรงค์มิ่งกุญตั้งวางถ พระบิดาประทานตุ๊กแก้ว
 เสิญเจ้าทรวงเถตีให้เพริศแพร้ว งามแต่นุ่งห่มพอส่มตัว

๑ ๔ คำ ๑

๑ เมื่อนน เจ้าเงาะครนเห็นกัสนหัว
 ติว่าเครืองทรวงมัวชัว เต็มชวนักหนาช่าไม่เอา

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนน พระมารดาว่าไม่ชอบใจเจ้า
 ยังมตรีกมถองของเรา จะเดือกเอาให้งามตามฤไทย
 ว่าพดางทางตั้งต่างศรี กดับไปชานเคียดนใหม่
 ทุดว่าเจ้าเงาะไม่ชอบใจ เร่งให้จืดเครื่องอื่นมา

๑ ๔ คำ ๑

๑ บัดนน ด้วงใช้บังคมก้มเกษา
 รับพระเส้าฉ่มโตช่า เต็นค้วนเข้ามายังวงใน

๑ ๒ คำ ๑ เชิด

๕๘๘
๑ ครนดงจิงทงพระภุม
เจ้าเงาะเด็กเล็กเดี่ยวไม่ชอบใจ

๕๘๙
เครื่องทรงเมื่อตะกเขาไปให้
มิได้เครื่องใหม่ไม่เข้ามา

๗ ๒ คำ ๆ

๕๙๐
๑ เมื่อนน
อ้ายเงาะถ้อยร้อยอย่างข้างมารยา
น้แม่ยายแฉ้วดีริให้
นำหน้าจะสอดใส่ที่ไหนเปเน
แฉ้วจิตเครื่องทรงอย่างเชก
คิดเดี่ยวตายนักของรักกุ
ว่าพตางทางร้องเรียกไป
จงเตรียมพตผกข้างน้บพตนี้
พระมิได้ตั้งหน้าตั้งว่าเสวย
พร้อมเสด็จเสด็จทรงครหา

๕๙๑
ท้าวตามตพังซังหน้าหน้า
กว่าไม่ผิดปากจะยากเย็น
เมื่อนนไม่เคยพบเคยเห็น
ทำเล่นเครื่องคันเด็กคนน
แต่ครั้งอภิเศกพระเจ้าบ
จนอยู่จำใจต้องให้มัน
เหวยเสนาในใครอยู่นั้น
กจะจรจรตไปปตายนา
มาชนเกยหยุคณคอยทำ
เสนาแห่แหนแน้นไป

๗ ๑๐ คำ ๆ เชิด

๕๙๒
๑ ครนดงจิงหยุชข้างทรง
แฉ้วร้องเรียกกรจนายาใจ
พ้อออกนางของน้อชชไทย
เครื่องทรงตำพตจัดแจงมา
นางแม่ยายแม่ย้อยก้พตอยเฉย
รจนาก็ไม่เร่งรบเร้า

๕๙๓
อยู่ตรงกระท่อมที่ริมไร่
เป็นไรไม่มารับบิตา
ตั้งตั้งตั้งโกรชเจ้าเงาะบ่า
ทนางามนักหนามารับเอา
ไม่ตักเคื้อนตูกเขยเร็วเร็วเข้า
จะให้เขารีบเข้าฤว่าไร

16/06/2565

๗ ๖ คำ ๆ

๑ เมื่อนน
 แวดเลี้ยงบิตรงครองเรียกไป
 ครนถงจิงมิงคมกัมเกด้า
 ทงมังกูฐตั้งวาทมานพัม
 ต่อมตัวผัดแก็ดแต่จ่าชาน
 งามนักษามหนาย่าหัดวาระ
 ทำนเส็ดจมาเองดด้วยเกรงใจ
 ช้อยกเวียงไซยไผ่เอาบุญ

รจนานาวร์ศรีได้
 จำได้ไคตคดาออกมารับ
 รับเอาเข้าของเครื่องประดับ
 แด่กดับเข้าไปให้เจ้าเงาะ
 พระนิดาประทานทนเหมาะ
 เชิญถดรูปเงาะเกิดพ้อคุณ
 ซ้าไปก็เครื่องจะเคื่องซุ่น
 พ้อเนอนพคุณจงเมตตา

๑ ๘ คำ ๑

๑ เมื่อนน
 พิศดูเครื่องใหม่ทให้มา
 เหมือนกันนนแตรกับเครื่องเก่า
 ขายหน้าซ้าศึกจะโยไฟ

เจ้าเงาะนั่งนิงฟังฝ่า
 แด่มี่จ่าจ่าไป
 จะแต่งตัวผัดเจ้าหาควรไม้
 ค่นไปเตี้ยเจ้าอย่าเอามา

๑ ๔ คำ ๑ เจริญ

๑ เมื่อนน
 แจ้งใจในทพิญญา
 จิงตรตั้งตั้งพระวิคณกรรม
 เอาไปให้พระตั้งชครอง

จิงองค์เจ้าไตรตรังษา
 จะนั่งต้อยท่าเห็นซ้าท
 จงจัดตั้งรเครื่องทรงเรื่องศรี
 จะได้ไต้ค้คต้อดพ้อตา

๑ ๔ คำ ๑

๑) เมื่อนั้น

พระวิคัลลธรรม์แกดวักดา

คำนิรมิตเทวบัญชา

แต่พอเครื่องประดับไปนับใจ

๑ ๒ คำ ๆ เชิด

๑) ครนถึงกระท่อมน้อยเจ้าหอยตั้งชื่ ก้างกายาเข้ามาใกล้

เอาเครื่องทรงขององค์หัดไย วางตงสั่งให้กับเจ้าเงาะ

แต่ว่าเครื่องประดับตำรับนี้ สำหรับใส่ทรงตั้งคึดเตาะ

มีช้วนประทานจำเพาะ ว่าพดางทางเหาะกตัมมา

๑ ๔ คำ ๆ เชิด

ลมพัดชายเขา เมื่อนั้น

เจ้าเงาะเกษมสันต์หรรษา

ได้เครื่องพระอินทร์ตั้งจินดา

จึงเดินเข้ามายังห้องใน

รจนายกพานเครื่องทรง

ตามมาคอยตั้งให้สอติได้

พระถอตรูปเงาะพตันทันใด

มอบให้รจนางเงาวัว

๑ ๔ คำ ๆ

๑) ลงสรอมอญ แล้วขจัดตั้งสุวรรณสุดม่อง ตั้งทองชมพูนุทเนื้อเก้า

ตุคนธาประคินกตั้นเกตา ถันับเพธาเชิงงอนซ้อนชับ

ภษาผ้าทิพย์กระเด็นทรง จับโจงหางหงษ์ประจงจับ

บันเหน่งเพ็ชรพรรณรายสายบานพับ เฟื่องห้อยพดอยประดับทับทรวง

ทองกรแก้วภูกามงามเงา ทับทิมเท่าเม็ดเข้าโพธิโชติช่วง

สร้อยต้นตั้งดาววรรณกุดันดอง รุ่งร่วงอำมรงค์เรือนครุฑ

กรรเจียรกจรจำหัดักตายซ้ายขวา บรรจงทรงมหามงกุฏ
ห้อยอุบะนฤมิตริมฝีมนุษย์ งามดั่งเทพบุตรในชั้นฟ้า

๑ ๘ คำ ๑

ร่ำบ ^๕ เสด็จทรงเครื่องประดับขยับพัน พระตั้งชื่เกษมสันต์หรรษา
๕ ^๕ จงชอนพวงนางรจนา มากกราบกรานมารดาด้วยใจภักดี

๑ ๒ คำ ๑

๕ ๕
๕ ^๕ เมื่อนั้น นางมณฑาแต่ดูไม่รู้จัก
๕ ^๕ คิดว่าเทวดารักษ์ ออกใจที่ตกทำให้ครันคร้าม
นางนบหมอบกราบกราบไหว้ ๕ ^๕ ตูถ่าดูยุดดูได้แล้วร้องห้าม
พระมารดานิ่งอยู่ไม่รู้ความ ๕ ^๕ ตกเขยออกเงาะงามแล้วเป็นไร
นางมณฑาว่าอ้อกระหนญา ๕ ^๕ แม่คนชื่อเจ้าศัญจำว่ามีไซ้
๕ ^๕ ตกเขยเข้าออกเงาะเหมาะเหตุใจ ๕ ^๕ นางตบให้ตบหูตึงนั่งมอง
๕ ^๕ น้อยญาน่ารักเป็นนักหนา ๕ ^๕ หน้าตาจิ้มตมยมย่อง
๕ ^๕ สอดใส่เครื่องประดับก็รับรอง ๕ ^๕ ผิดพรรณผุดผ่องดังทองทา
๕ ^๕ คิคคิตขึ้นมาหน้าหัวเราะ ๕ ^๕ เขารูปเงาะสอดมได้ทำใบไม้
๕ ^๕ ขั้ปยศอดอชายชายหน้าตา ๕ ^๕ เจ้าแกตั้งแปดงมาแม่ไม่รู้
๕ ^๕ รจนายาจิตรช่างคิติดุก ๕ ^๕ หมายมั่นพันผูกก็ควรอยู่
๕ ^๕ ๕ ^๕ ทนแดดอยแก้วแล้วตูกู ๕ ^๕ โฉมครุแย้มยิ้มกระหิมใจ

๑ ๓๒ คำ ๑

๕ ^๕ ๕ ^๕ แต่ร้องเรียกภักศาดามี ๕ ^๕ เร็วเร็วมานี้จะบอกให้
๕ ^๕ รวยแล้วทุยหัวอย่างกลัวใคร ๕ ^๕ เห็นจะกุ่มั่งงได้ดังใจปง

อย่าตลกตลกเขยคนนั้น
ผิงเหนือเรือเห็ดของเรือของ
งามเลิศเหลือมนุษย์สุดแล้วพอ
ถ้าใครได้เห็นก็เปนนุญ

๑๑ เมื่อหน
เฮอราวกับใครเขาไม่รู้
ฉันจะให้ไปตลกเขยเงาะ
อย่าอวดโอ้ไปปดตลกเดียว
แล้วครัดกับเดื่อนานินทาเมีย
รูปทองที่ไหนด่าเผ่าชมเขย

๑๑ เมื่อหน
เขาจะวิบริบหายหงเวียงไชย
กตบมาหัวเราะเขยเย้ยซ้ำ
ไม่ดวงหลอดดอกนระพระเคย
ฟ้าดีเกิดหนาไม่ว่าเด่น
จริงจริงนะขออย่าหัวเราะ

๑๑ เมื่อหน 16/06/2565
เห็นนางมณฑาทว่าอ้วนวย

หงในฐานไม่มีต้อง
เบตงปลั่งตั้งทองนพคุณ
ปากคอควคาเหมือนหน้าหุ่น
ไม่เชื่อเชิญพ่อคุณเข้ามาดู

๑ ๖ คำ ๑

ท้าวสามตหัวเราะเขยเย้ยมอยู่
รำคาญหูจู่ไปทีเดียว
มันดีเหมาะหนักหนาเหมือนมาเหมือน
พระอินทร์มาเขยเขยไม่เชื่อเลย
ตะแกเดี่ยวจริตผิดแล้วเหว
เงาะเงยหน้าเกตุยคชเกยจไป

๑ ๖ คำ ๑

นางมณฑาทว่าตุดีไปได้
น่าซังซ่างกะไรไม่เชื่อเลย
จะว่าใครเป็นบ้านิจาเขย
ตลกเขยเราใช้มิใช่เงาะ
ท้าวเห็นกตบแต่จะชมเปาะ
แน้นไม่เหมาะดีเมียเดียวให้ตาย

๑ ๖ คำ ๑

ท้าวสามตด้รวอดต้นคไม่ผันผาย
จึงซังตายค้ำเนินดินมา

เข้าไปในทบัเห็นตูกเขย
 น้อยถรรุปร่างเหมือนเทวดา
 ผิวเนื้อเรอเรืองเหลืองประหตาด
 พุ่ที่เกิดเขยตูกเขยเรา
 ถึงควพเมอศรยงหนุ่มแน้น
 ไม่แกต้งขอดทรวดทรวงหน้าตา
 แต่ไม่เหมาะเหมือนตูกเขยคนน
 เพ่เขาทเนื้อไม่เป็นทอง
 ครัดพิดางแย้มยิ้มพรมพราย
 ตูกรักจงแถตงแจ้งความ
 วงศ์วารว่นเครือเนื้อหน่อ
 อยู่ประเทศธานีบุรีโร

พ่อเจ้าตูกเขยงามนักหนา
 หน้าตาจ่มตมพรมเพรา
 ดั่งทองธรรมชาติห่อเหตาด
 งามจริงแถ้วเจ้านางมณฑา
 รูปร่างก็อ่อนแอ้นไ้อ้อ่า
 ใ้ชฎาเครื่องประดับก็รับรอง
 เปนค่อพ้อยู่ราวสักด้ามตอง
 กระพพองยังรักจัวร์ปงาม
 แถ้วภิปรายปราได้ไ้ไ้กาม
 เจานมนามกรไ้
 พงศ์เผ่าเหล่ากอเป็นไฉน
 ทำไมจ้งแกต้งแปลงปตอมมา

๑ ๓๔ คำ ๑

๐ เมื่อนน
 ยมพดางทางทตูป้อตา
 เปนโอรสท้าวยศวิมต
 ช้งแปลงมาจะหาคู่ศรอง

พระตั้งชบงคคมกัหนา
 ตัดชานชอพระตั้งชของ
 แจ้งตามความค่นที่หม่นหมอง
 จงทรวบฝัดอองบหมาดย

๑ ๔ คำ ๑

๐ เมื่อนน
 ตูกเขยกษัตริ์ค่นตจน

ท้าวต้ามตบพระหัดถัดตจน
 เปนเผ่าพงศ์วงศ์วารกษัตริ์รา

ต้มยี่สามคักคักน้ำรักใคร่
พระธูปหลังธูปโหดไปมา
ข้ายหกเขยพ้อให้ขบเจ้า
บิดาโหดเดาเบาคความ
ขย้าถ้อโหไซ โกรธพ้อเดยหนอดูก
แม่นเจาม เขยชนะคดี

ทนไม่อบชอยชวยหน้า
จุนช้ายจุนชวดูกข้างาม
แค่นใจยายเถ่ากัไม่ห้าม
ไม่รู้เดยว่างามถึงเพียงนี้
จำตบหลังคูกขบหนี
พ้อจระมอบบุรีให้ครอบครอง

๗ ๘ คำ ๆ เจริญ

๑ เมื่อนั้น
ข้าจะขออาสาฝ่าตอง
ซึ่งชาติคักมาชนพนันคดี
แต่จะขอมีงม้าอาชาไนย

พระดังขบข่มกมทูตสนของ
ขย้าร้อนเร่าเศรำหนองฤไทย
ดุกจระคักคักคอกก็พอได้
ทักใหญ่เคตาถ้องทำนองคดี

๗ ๔ คำ ๆ

๑ เมื่อนั้น
จึงว่าขย้าร้อนใจไปไยมี
ว่าพลงทางตั้งกรมม้า
บรรต้าม้าคักที่โรงใน

ท้าวถ่ามตปริตเปรมเกษมศรี
ม้าเราดัดดีมถมไป
จงไปผูกอาชามาให้
มีอยู่เท่าไรเร่งเอามา

๗ ๔ คำ ๆ เจริญ

๑ บัดนั้น
ค่านับรับพระราชบัญชา

เส่นคักนายช้ายชวา
บังคมตาถ่นไปคักใจปูอง

๑๑ ครวนถงจิงผุภพช ตวนตวตผีเทวเคต่าคต่อง
 เบาะฮานพานหน้าเควของทอง เจ้าของคณเจยงเคยงมา
๑ ๒ คำ ๗

๑๒ ครวนถงจิงจุงมาทง เข้าไปยังนำฉานฉานหน้า
 เหต่าพวกขุนนางข้างกรมม้า หมอบคอบบัญญัติษาระกุ่ม
๑ ๒ คำ ๗

๑๓ เมื่อน พระตั้งชเด็กม้าไม่นำช
 จงทท้าวพ่อตาไปทนต์ มาทงทงนไม่ชอบใจ
 ฆ่าเห็นพชตั้งเคเตยว มาเทยฉกฉกฉกฉกฉก
 ท่วงทชชบจะว่องใจ ขอพระองค์จงให้ไปจับมา
๑ ๔ คำ ๗

๑๔ เมื่อน ท้าวสามตได้ฟังพระตั้งชว่า
 จงดำรัสศรีตั้งตั้งเสนา จงไปจับม้ามาให้ตูก
๑ ๒ คำ ๗

๑๕ มิตน เดินดีเหต่าทเผาอยู่
 รับตั้งแถวขงกันฉิงพร มาคเห็นม้ากยนต์
 จงแยกย้ายรายกันเข้าด้อม ฉิงฉอมเอาเชอฉงฉงฉม
 ได้ตั้งคทางโน้นทาง พชหันเหตบว่องใจ
 ตางคนเข้ามาเขาหญ้าพ่อ นวยผมนหน้าควาคอไว้ได้
 ม้าชกหกตมคมีไป ฉิงฉิงได้ตั้งคคกกระจัดกระจาย

๑	เทวัญบัณฑิตให้เสนา	จับม้ามาได้ตั้งใจหมาย
	จึงผูกเครื่องตุ๋นวรรณราย	แล้วจึงมาถวายทันที

๑ ๒ คำ ๑

๑	เมื่อนน	พระตั้งชื่อทรงสัตว์สัตว์คัม
	ตั้งคิดได้ม้าพาช	ยินดีเดินออกนอกประตู
	พระเจ้าชวนนวดนางรจนา	ตงจากเคหาที่อยู่
	ท้าวดำมตร้องว่าหัดกตุกก	ควยไม้ได้ขับผู้คน
	ตลกเขยขันชราชา	พอลากว้างขันข้างคน
	ทรงต้องโหมศรัณิฤมต	ทรงวอจรตตามมา

๑ ๒ คำ ๑ เข็ด

๑	บัณฑิต	หญิงชายชาวเมืองถ้วนหน้า
	เห็นพระรปทรงดั่งดอยฟ้า	ต่างว่าภูถุใหม่มีไฉ่เงาะ
	เกิดมาพึงเห็นเป็นบุญตัว	หม่อมฉั่วพระบุตรีคนเหมาะ
	เทวดาพานำมาจำเภาะ	บังคมชมเปาะไปทรงน
	ต่างอำนวยขอยพรพระตั้งชื่อของ	หนุ่มแก่แซ่ซ่งทงเขตรชัณฑ์
	มาตามคณมนน	เบียดกันถางถนนแน่นไป

๑ ๒ คำ ๑

๑	เมื่อนน	ท่านท้าวดำมตเป็นใหญ่
	ครั้นข้างท่งถึงฉิงใน	ตรงไปประทับกับเกยพัติน

แต่ดูเหมือนผิวของตัวมัน
รักระหนกทั้งพวงมาไต่ย
ต่างคิดถึชยาน้องตัว
เริงว่าหน้าบานเป็นใบบัว
เมื่อยเจ้ารูปทองตีบต้อของหนัก
พ้องพรอชมพวงช่างกระไร

เห็นนงทุกชวรอนกคองให้
จะเดือกเจ้าเงาะไว้เป็นของตัว
มานั่งท้าวแขนเคียงช้อยกับผิว
ตีมกต้วบิครำธองว่าไป
ยศศักดิ์บึงซาห้าน้อยไม่
แต่จะช้อยมือไหวกไม่

๑ ๑๒ คำ ๆ

๑ เมื่อนน

หัวเราะเขาระหยนชันทนท
ออกมานั่งตงกระทุชชัม
เมื่อแรกได้ผองเงาะเขาะฉนวนวย
ประเดียนจะกตบมานับถือ
เป็นผู้ใหญ่อะไรอย่างนี้

รจนาได้พวงทงหูกพ
เขอน้ออะไรช่างไม่อาย
เจ้าคารดีคารมใจหาย
ทงตัดเป็นตัดตายจะตบตี
นิตมไปแต่ฎณะหม่อมพ
ช้ามืออยากไหวให้เดี่ยมิต

๑ ๒ คำ ๆ

๑ เมื่อนน

ปากคอป้อตตโคให้ตบปรีช
อแม่เอี้ยหม่อมเมื่อยเจ้ารูปทอง
จะรวรูงพดุงโพตงโด่งฟ้า
เหตุว่าพระบิดาออกไปรับ
ฝากไว้ก่อนเกิดเป็นไหม

ทกนางต่างจ่าน้อยไปฤ
ยกรือความหดงชนพุดจา
จงทองไม่น้อยออกถอยหน้า
ยิ่งกว่ากรวดดาวแดงคราจน
จึงได้กตบมาเถียงเดี่ยม
ใครตั้นานไปได้เห็นกัน

๑ ๒ คำ ๆ

16/04/2555

๑) เมื่อนั้น

ช่างและโคคือนว่าด้ารพิน
อย่าอ้อของมึงมันกระหนนะ
ผัวพรอดตัวเพราะผัวใคร

รจนาเถียงเตตาระเยาะหยิน

ฝากไว้กับวันจะเอาไป
ไม่ตดตะก้นคอกจะบอกให้
เห็นเขาไม่ว่าไรแล้วได้ที

๑ & คำ ฯ

๑) เมื่อนั้น

จึงว่าเห็นผวกชวด
อย่าดับประมาทกันกระหนนเจ้า
เร่งว่าออกไปจะได้ฟัง

หกนางร้อนใจดังไฟ

อย่างไร่น่าไปให้จริงจัง
นี่เบต่าเบต่าเค่อนค้อนได้ตั้งหลัง
ใครอำบตั้งยังไว้มิใช่คน

๑ & คำ ฯ

๑) เมื่อนั้น

กตัญจะเกิดศอกความใหญ่เห็นไม่พิน
วานอย่าว่าวุ่นวายอายุเขา
ชายหุเดียวมึงช่างเป็นไร

หกเชยคิดพรวนอนอน

ต่างคนห้ามเมี้ยเดียทันใด
อะไรเจ้าไม่อดตุเป็นผู้นใหญ่
จะทำให้เคื่องจิตรพระบิดา

๑ & คำ ฯ

๑) เมื่อนั้น

เถียงเตตาระผัวไปมิได้ซ้ำ
เจ้าช่างอดโมโหไม่ได้ค้อบ
จะมานิ่งเกรงกตัญห้วมันโย

หกนางต่างคนบ่นบ้า

มันว่าฟังเพราะเหมาะฤาไร
ฤาทำผิดคิดมิชอบเป็นไฉน
แต่ถวิลหน้าว่าไปแก่รจนา

ผัวก็ผิดอะไรไม่ว่าออก
ตัดศรัทธันรอนไม่เจรจา

พูดหตถกกันเด่นฤดีหว่า
แม้ว่าออกมิได้รักใจกัน

๑ ๖ คำ ๆ

๑ เหมือน
จึงว่าพันเน่อย่าตั้น
เมื่อคราวไปหาเนือหาปตา
จะใคร่แจ้งประจักษ์จงซักไซ้

รจนาทวีเวระเขาระเขียหยัน
ผัวเมียถามกันก่อนเป็นไร
ผัวหาได้เองฤไควให้
จุมุกหอยุ่ไหนไม่ถามกัน

๑ ๔ คำ ๆ

๑ เหมือน
ผินหน้าว่าผัวของตัวพด้น
ไทหนว่าจุมุกเจ้าปากเป่ากัต
ช่างเงียบเคียงเคียงเขาก็ไม่เป็น

หกนางค่างคนหนุหนั้น
ไต่ยินมันฤไม่เจ้าใจเย็น
ผัดตไบหุ้มผเห็น
ให้มันมาว่าเด่นเป็นอย่างไร

๑ ๔ คำ ๆ

๑ เหมือน
อุบอิบกระซิบตอบเมียไป
ทำไม่กับหูแห่งจุมุกฉิน
เคียงกันเป่าเป่าไม่เข้ายา

หกเขยเงยหน้ามิใคร่ได้
เขาว่าไรก็ช่างมันเกิดนา
ถึงจะควมเสียตั้งตั้งของข้า
บุราณว่าอดใจได้เป็นพระ

๑ ๔ คำ ๆ

๑ เหมือน
ฤไต่ยินแว่วแว่วชยแต่ด้วย

ท้าวต้ามตมุดุกชินแทะกะ
มันต่อจะขอบกตเจ้ามณฑา

จึงซักถามรจนายาใจ

รเห็นเป็นอย่างไรให้เร่งว่า

เมื่อพอใช้ไปหาเนอปลตา

มันไปขอใครมาจงว่าไป

๑ ๔ คำ ๑

๑ เมื่อนน

รจนายมน้อยยมิใหญ่

ตรวจพดางทางทุดเป็นใน

จะว่าไปก็ดูไม่ผิด

เขาจะฎาอ้ออิงเอิกเกริก

เหมือนหนึ่งแกดั่งถ้าเด็กฉวีพ

แต่มีหน้าอศดูพระภูมิ

เติมทเทยวหาเนอปลตา

ทงหกเขยใหญ่ไปกราบกราบ

งอนง้อขอทานผัวซัก

เดี่ยของค้องใจจึงได้มา

จงทราบมาทาทั่วไท

๑ ๖ คำ ๑

๑ เมื่อนน

ทาด้ามตตรวจตต้นคไม่กตนได้

คบมออ้ออิงคนึ่งไป

นางมณฑาชอบใจหัวร่องขอ

จึงถามพระตั้งช้ด้อบเห็นชอบกต

เหตุผดเป็นกะไรโดนหนอ

จงแจ้งคامجริงจรงอย่ารังรอ

เด้าไปเกิดพ่อจะขอพ้ง

๑ ๔ คำ ๑

๑ เมื่อนน

พระตั้งช้ทุดตามความหลัง

หกเขยไปหาข้าต้องคริง

ต้นทงยาวไฟรักไครู

เมื่อขอปลตาชาติคจุมกไว้

เมื่อขอเนอกให้ใบหู

พระองค์จ้งถามทงหกดู

เท็จจริงย่อมรู้ยู่เต็มใจ

๑ ๔ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น

มาหนึ่งกมหนาทว่าไร
จุมกแห้วงแกดั่งว่าปากเบาเกิด
กุกหงเซือเมื่อแรกก็ไม่วู
ไปหาเนื้อหาปตามาแต่หลัง
อย่าดับปลับรับเสี้ยก็แต่ไป

ท้าวดำมดร้องเหวี่ยงหกเขยใหญ่
มึงตงใจเสยวตตปลก
ผีโสมตโกรทตัดเอาใบหู
ค้อตูกกบออกเต้าจึ่งเข้าใจ
มึงไปขอพระตั้งชื่อจริงฤไม่
กูจะไวยัชาไม่ฆ่าค้

๑ ๒ คำ ๆ

๑ เมื่อนั้น

กะอิกกะโสมใคร่จะพาที่
พ้อตากรวจราตตวาดชา
เพ็ดทตเดอะเดื่อนบ่อนไป

หกเขยผู้ตรีทาขู
ม้อชยหิตาประหม่าใจ
ยังตะต่าตะตักหงโหด
ไม่ได้ความจริงสักตั้งอัน

๑ ๔ คำ ๆ

๑ เมื่อนั้น

ผินหนาม่าว่ากับเมียพลัน
อ้ายเหต่านตแต่จะปลโต
จะฆ่าเสี้ยก็ถ่มเพชเวทนา
ตูกเขยเรากนตเต็คแต่
จะยกบ้านเมื่องมอบให้ครอบครอง
อันชาคักซึ่งชนพนนคต
จนนจวนค้ำยำของ

ท้าวดำมดเคื่องซุ่นหุ่นหัน
มันจริงตั้งทงนนเจามณะทา
ไม่เป็นโตเป็นพายชายหน้า
เอาไว้ให้ป่นข้าพระตั้งชื่อของ
คังตวงแกวบริตุทษผู้ค้อง
ปลกข้องไพร่ฟ้าเสนาใน
จะค้อตคตักนหาพรันไม่
หตมันอนเดี้ยให้เต็มคา

ว่าพนางรับเขยทงหกคน	ใส่หัวไปให้พ้นชงนำหน้า
ชวงพระตั้งชกับนางรจนา	เข้าที่ไดยามาคุ่ใจ

๑ ๓๐ คำ ๑ ตระ

๑ ครนรุ่งสุริยาการ้อง	ทำวตามดครักครองไม่หตัมไทด
จ้งชวงพระตั้งชทงชองโย	กับเมียรักร่วมใจแดชิตา
ตั้งกระษัตรีษัตรีตั้งทวงเทรื่อง	รุ่งเรื่อระยับจับเวหา
แฉ้วเล็ดจยุรยาครคดาศคดา	ตรงมาเกษสุ่วรรณทันไทด

๑ ๔ คำ ๑ เต็ม๑

๑ ชนทวงคอกชดาร์ศรี	พวงพีหกศอกต้งใหญ่
พระตั้งชทวงม้งนำอาชาไ নয়	ต้งชงศอกรไทยชนวอทอง
เกณทให้เกณทให้แน่มแน่มนา	ชงทวนนำน่าเปนแถวถ้อง
แซ่เต้ยงแควตั้งชม้งกตอง	ออกไปยงท้องด้นามคต

๑ ๔ คำ ๑ เชต

๑ ครนถ้งจ้งชวงพระตั้งช	ชนยงพดบพดาหตั้งคาศ
พรอมทงหลเขยแถบตุรี	เต้พเฝ้าเห็นแน่มแน่ม

๑ ๒ คำ ๑ เจรจา

๑ เมื่อนน	อำมรินทรบพภพตั้งวงตั้งวรค
ทอศพระเนศรเห็นท้าวดำมตณน	พาดุกเขยชวัญออกมา
จ้งศรตบอทเทวัญจันทร	ทนตัมต้งปรภาณา
จ่าจะให้อไ้เก๊าพ้อตา	เห็นฤททชาพระตั้งชครังน

แต่वनบานธำรุดำเจ้านาย	จะถวายหัวหมักกับบายศรี
มาทเม่นม ไชยชนะคดี	จะให้มือเฝ้าตั้งแก้วอัน
เด็นการม ไหริศพรบตั้ง	จะเวียนเทียนทำมิ่งตั้งขวัญ
นวดนางมณฑามารदानน	ชวณกันอวยไชยให้ถูกรัก

๗ ๑๕ คำ ๗

๑ เมื่อนน	พระตั้งชื่อตั้งวงศ์ทรงศักดิ์
รับพรพ่อตาตำมิภักดี	เหตยุดเมียรักแต่ด้วยมพราย
จึงบงคมดาบิตรวงศ์	มาทรงอาษาเนติชาย
กรกมคั่นคตกรตกราย	ชักมาเรียงรายรำมา
ชายหญิงแซ่ซ้องร้องชม	งามด่มยศศักดิ์หนักหนา
งามทงท่วงที่ชอชชา	ตั้งพระยาดีหราชยาจของ

๗ ๒ คำ ๗

๑ เมื่อนน	โกสัยมีศักดิ์ตั้งตั้ง
ชนชมด่มคิตตั้งจิตรจง	พตางทรงถิ่นชพกระทับโกตน
ดบตัวอย่างวางใหญ่ไวด้อง	ม้าคั่นรน้องดำพองไผน
จักบงเห็นหันหกผกแผ่นโจน	พตาง โยนตูกคตตีไป

๗ ๔ คำ ๗ เสด็จ

๑ เมื่อนน	พระตั้งชื่อชยชยบับไว้ได้
เตาระคตตีคอบไปทันโต	ลหัดไนยกดชกกดบับบอง

ต่างแวงคันคดเป็นทัก
เวียนนวงกวงซิงคตอง

ขมามมีเทาเคตาคตอง
เปตียนทำนองเข้าออกหุดกตอ

๑ ๔ คำ ๖ พระยาเดิน

๑ เมื่อน

คบมือชอเอชชะเง้อชอ
ตูกซันโตดเตนเซมหม่ง
มันเมื่อยเห็น้อยบอบหอยบฮัก

ฉวยคนโทถมยามาตีมน้ำ
หีบบุหริจุกไฟใหม่ตามเดย

ดำตวงตังตังกำดงวุ่น
พิก่พานแก่ชราหุดามัว

ว่าพดางทางเรียกเอาแวง่นตา
ตูกซันมอชองเอชชะเง้อเจย

แต้วฉินมาดำหกเซยใหญ่
ดำคญคิดว่าดำฮายชเคา

ตูกเกิดซันแนตูกเซยก
ไม่เหมื่อนมิ่ง โง่งมกม้อยไย

นางเมยเต่าปากคอกก็พอด่ม
พระกรวโกรธาตาอิ่ง

แต้วเรียกรจนาเขามา
ตาเจ้าดำวอยู่ช้วยคุดแต

ทาวสำมตรอชองรบให้ตพช

เห็นตูกเซยเป็นค้อหิวร้อคัก
พดัดตงตงมาซาแทบหัก

พิงพนกนึ่งโยกตะโพกเพตย
หกดว่าลำดักแต้วบว่นเดย

วัดถุกจุมกเมยไม่รูคว
แม่คุณชอโทษอย่าโกรชฉว

ไม่เห็นค้วว่าใครข้างไหนเดย
ได้จุมกแห่งหน้าตูกเซย

ยายเอยอย่าปรารมกเป่นรองเรา
เอชชะโรกินเข้าสุกเดยเปดำเปดำ

ชอกคตคตแพเขาประเดยวใจ
มาช้วยกแก้หน้าพชตาได้

ชตใจจะใคร่ถองตักถองคิ่ง
เจ้าการมตันท ไม่มถึง

ผวมงชอปรชายชแพ
พอนไม่เห็นหนเป่นคนแก่

ข้างไหนแนดำมีจชต้ว

๕ ๒
๑) เมื่อนน

ชกมาทหนึ่งวงรชไว้

ตูกเขยทำวดำมตคนน

ค่อตเค็ยวขบไม่บปว

ควรทจะครของเมืองเด็องกายศ

ว่าแต่หะคตอัยตอยตบ

พระอินทรแกตงอ้อนหย่อนมือให้

แต่แแต่ตงว่าไปค้วยววาจา

ผู้มีชคคตคตคกหนา

หาไม่พ้อตจาจะค้องรบ

ปรากฏทวทคตทงตบ

กตบไปยงทพิพิมานไชย

๑ ๒ คำ ๑ เขต

๕ ๒
๑) เมื่อนน

ครนทวโกตยหันไป

พระตั้งชผู้มีชมาไครัย

กชบมโนไมยตงมา

๑ ๒ คำ ๑

๕ ๒
๑) เมื่อนน

จุงกรค่อนรบชนพตบพดา

ปรวไต้สร่วมคตคกชคจวบ

ช่างเคตาคคตอ้งวอองไคระไรเดย

พอนแต่คองยงไม่ชว

เมือคองบานเมืองตตพนน

คหันทไต้กไควออง

แต่ตมเตอะทเค็ยงแแต่เค็ยงน

ถักตกแก้วแควตคามิมมาไปรด

เทวตาคให้คูนบุญชองเรา

ทำวดำมตตตตตตตงไปหา

แม่ยายพ้อตจาเข้าชมชย

โตมดุมหลังไต้ตูกเขย

ทวงตง่าง่าเจยกึ่งามครัน

อนคคตชขมานชยน

ก้อออกชชกฏกนว่าตวต

จะเปเนรชองเจ้ารววห้าเอาดี

ไต้ร่ตวงรูกังคตเบา

หมตคตทงโคตรเปนช่าเขา

จรงกฏไม่เด่าเจ้ามณฑา

จะตองรีบหนีหายอยู่รอมร่อ รอดตัวก็เพราะพ่อของข้า
 พดางกอดจูบตบได้ไปมา ผิดเมียบูผ้าตงกำนั้บ
 เจ้าเห็นตเห็นอยหนักหนาหน้าตาแห่ง ปราบรรมกตมแต่้งมันจะจับ
 ทำวพ่อตาครัดตั้งบังคับ ยกดำรับมาตั้งตูกุกิน
 แม้ยายจะตายแบ่งมาทาให้ น้าตอกไม้หอมฟุ้งจรวงกลิ่น
 หยิบถาดน้ำชาออกมาริน เจ้ากินให้สบายหายหิวมา

๕ ๑๖ คำ ๆ

๑ พนักงานจัดดำรับคับคัง ยกโต๊ะเข้าไปตงตงตรงหน้า
 พระตั้งชหนึ่งกนกับพ่อตา นางเมียมาหมอบพัดบตแมงวัน

๑ ๒ คำ ๆ

๑ ครนพ่อตาตูกูชเยเดี่ยวเดี่ยว ทำวถ้ามตมองแล้วเกษมตันค
 ตงจากที่ประทับพดับพตาพตัน พากันเขายังวงใน

๑ ๒ คำ ๆ เชิด

๑ ชนบนพระโรงกตไม้ทนง ครัดตั้งเสนาผู้ใหญ่
 ตูกูชเยกตคตมไชย จะเสกให้ครองกรุงในพรวง
 จงช่วยกันเร่งรัดจัดแจง ตกแต่งตั้งการภิเศกศรี
 แห้แหนให้ส่นุกกว่าทุกที่ แด้วจะมีอิเหนาตักเก้วฉน
 ไปปฤกษาศาครุตครมหนัก่อนเหวย ไครเคยรำคิตชยัน
 อิเหนาเรื่องมีต่าชุนาการรณ จะประชันดาตงเมื่อครงครวญ

ทั้งหุ่นโขนโรงใหญ่จึงผู้หญิง

ทุกตั้งจงใหม่ถลวน

กำขัณฑ์ทำงานการจวน

ตั้งเดี่ยวเดี่ยวตั้งจวนเข้าข้างใน

๑ ๘ คำ ๑ เด่มอ

๑ บดินน

ตั้งรับตั้งผู้ใหญ่

มาตั้งเวรเกณฑ์กันทันใด

นายไพร่เร่งระดมตั้งมทบ

บ้างแต่งที่ปราดาทรราชฐาน

บ้างปลูกโรงงานมโหรีศพ

กระบวนแห่เตรตั้งขัณฑ์ครบ

ตามชนบชกรรมนิยมเตรียมไว้

๑ ๘ คำ ๑ เจรจา

๑ ไม่นอน

ทำดสามตไม่อยู่คู่ชดุดวงไขว่

เที่ยวตรวจงานการข้างหน้าข้างใน

มิได้หยุดยั้งนั่งตั้งเดย

บัดเดี่ยวไปให้เมียแต่งธิดา

บัดเดี่ยวมาจัดแจงแต่งตูกเขย

ครั้นเสร็จจนำพาไปเกย

ร้องห้ามเฮ้ยอย่าขวางทางตูก

ให้ตั้งทรงตั้งวิทายานมาศ

อำมาตย์เดินเคียงเป็นคู่

เกิดขึ้นกระบวนนำหัตถ์พรังพรู

เตยวออกนอกอกประตูเห็นไป

อภิรมชมสายพรายพรรณ

เตยงประ โคมสนั่นหวั่นไหว

ทำดสามตกับเมียมาข้างใน

ตรงไปมณเฑียรที่พิช

๑ ๘ คำ ๑ กตองโยน

๑ ถึงพร้อมแฉวพากันมาง

บนบดตั้งกนงเคียงเคียงบายศรี

พร้อมพระวงคำเด่น

ครั้นใดฤกษ์ดีให้ตมของ

๑ ๒ คำ ๑

๑ บดินน

ปโรหิตผู้เถาทั้งสอง

จึงจุดเทียนติดกับแว่นทอง

ค้อยประคองเคารพอภิวันท์

เวียนทองตั้งไปข้างในรับ
มิให้ศพครบตั้งตั้งตั้ง

ประโคมขับขานเสียงเสนาะดังนั้น
ก็เดินขบวนพร้อมกันทันใด

๑ ๕ คำ ๑ มหาไชย

๑ ครั้นครบเจ็ดรอบตามคำสำหรับ
เอาจุณเจิมเจดิมภักตร์ภักตร์ใน
แต่ด้วยอำนาจของพรศักดิ์
ทุกข์โศกโรคภัยอย่าพามา

จึงดับเทียนโบกควันให้
ทั้งองค์อรไทยพระธิดา
ต้องกระษัตริย์จึงเป็นคู่ชา
ให้ชนเฝ้าชาวอโยธยาหมั่น

๑ ๕ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น
จึงตรัสแก่เชษฐาญชันทน์
ตำรวจพิศพอให้แก่เจ้าหมด
ควพอที่ชราคามัดมด

ทำวาดำมดปรีดเปรมเกษมศัง
ดมบัตินบรูแดร์พด
ทั้งบ้านเมืองเกรงยศเกรงคน
ขอพึงตุดตองคนไปจนตาย

๑ ๕ คำ ๑ เจริญ

๑ เมื่อนั้น
รับตั้งแต่หมอบยอมบอกาย

พระตั้งชันชมนัดหมาย
กราบถวายบังคมก้มภักตร์

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น
ครั้นเสร็จจัดมโภชตกรัก
ตั้งกระษัตริย์เด็ดจเยอย่าง
เห็นเห็นเป็นชนิดฮัดแฮไป

ท่านทำวาดำมดผู้มศักดิ์
มอบเวนอาณาจักรกรุงไกร
จากปรากฏปราสาททองมองได้
คืนเข้าวังในมิได้ช้า

๑ ๕ คำ ๑ เจริญ

ตอนที่ ๖ ท้าวศวิมลตามพระสังข์

๖๓ มาจะกด่าอวดทไป

ครนพระดังชเคตักปรีดา

ยังแต่ถมถนนี้

ท้าวศวิมถนนี้

นางอาไศรยอยู่ค้วมายกับตา

เทียบเกบมกหักพินโพงพ

จำกจะให้อไถ้วผัว

จึงจะได้พบภักตร์รักกัน

ถึงท้าวด้หัดในยไครครังษา

ด้มความปรภาณนัถไว้

ชอจันท์เทอ์ค้วไถ

ขบไถ่เดี่ยจากถน

แค้นทุกขัทรมาเหมือนทษ

มาชยเตยงชวเป็นนรินทร์

ไปรับตัวโคมฉายผยผัน

ในเขตรชณท์ด้ามถภาวรา

๖ ๘ คำ ๖

๖๔ คิดแถ้วแถ้วองศัทรงเครอง

ถอถระบของเหล็กไหญไคตคตา

ร้งเรองระยบจับเวหา

เหาะจากฟากฟ้าในราคร

๖ ๒ คำ ๖ ถม

๖๕ ครนถิงปราด้าทไชยไฟษนค์

เห็นหตบเงยบเยยบเยนทงชาน

จึงเตอนถอยขยับนบญชวไชย

เหวยเหวยท้าวศวิมถ

ท้าวศวิมถเรองศั

ไมม่ไครพินตนดักคน

ร้องเรยกเข้ไปหตยหน

นอกรนถอยไถ่ไม่ชานรับ

๑ เมื่อนน

ทวยควมตมจดับ

ไดยนเรยกเข้ไปตกใจน

ไมรู้คพทฐำเหยงวำเดยงใคร

ค้อยย่งตงจกแท่นแถวถอยหตง

นพงนถพรนทวนทว

เบคแถตแถเห็นศหัดนโย

ถอตระบของเหตถกใหญ่เท่ำดำคต

คควมกตวตวต้งนงนถ

ตบอถคถปรห่มำไม่วำชาน

บคินำค่างทนทคตตระถน

ชมชำนเข้ชอนนถนคคต

๑ ๒ ค่ำ ๑

๑ เมื่อนน

ศหัดนโยเดแถรงแถตงชู

จรงบอถออกนหมให้รู้

เรออยู่ฟากฟ้ำสุรำไถย

ชอวำด่มเดจมชวณ

จมะมตถญชอวรำให้มวยใหม่

เห็นวำพ่นมอแถวฤไ

จ้งไม้ออกมำหำกน

ชย่ำพักชอนชบหลบหนำ

จนนชวำจะชอด้ญ

วำพตงทงถบมญชรพตน

ด่มดตถกถถนควยกำตง

๑ ๒ ค่ำ ๑ เขต

๑ เข้ไปนทได้ย

เห็นหตบคาน้งนถนถนถง

ชนถระทบมคยงเดยงคตง

นชยถญยงนงได้ชางไม้อย

แถตงทำหตบหตถกชำนำค่น

เข้จมเชนถคชกถถคควำหย

ไมตงนถคตมทตให้คย

ทำวุ่นวยชวตคทำนถ

๑ ๔ ค่ำ ๑

๑ เมื่อนน

ทวยควมตงยงหม่นหมถ

เห็นพระชนทวตงทงำคระบถ

เขมอถบถงวยงวำชำพ้อคถ

เมื่อข้าอยู่ดึกไม่มีโทษ
 จึงไปรบบอกข้าเจ้าเฮาบุญ
 ฤจะเอาด้นบศพิศฐาน
 เถี่ยช่วยชแข็งให้แจ้งใจ
 ตัวข้าจะตายอกบวชเสียด
 จะจำคดีภาวนาอยู่หาวิต
 ข้าเป็นคนแก่เก่าเนาใด
 ยกมือไหว้ทวงมหัตถกถวดแล้ว

ท่านมาโกรธาโกรธาว่าดูน
 ชึ่งเคองชุนคังแค้นด้วยชอใด
 ยศศักดิ์ศฤงฆารเปนไฉน
 จะมอบให้ทุกตั้งดาร์พัต
 ขอบแต่เมี้ยตักคนปรนนิบัติ
 ระวังจงหวัดไม่วาง
 ขอโทษเกิดเหตุกระทบหม่อมแก้ว
 แม้นมิไปรดก้แวงไม่เป็นตัว

ฯ ๑๐ คำ ฯ

๑๐ เมื่อนน
 พังท้าวเชอมอบครอบครวั
 นำซึ่งนกกหาพระยาเคอะ
 มินนาค้จริงหนอให้ค้อพับ
 มีแต่ไ้เง่าเฆมำฉ
 เชอแต่เมี้ยนชอยไปเปนนิจ
 นางจันทนนฉิดตั้งไร
 มีหน้าข้าจับพระตั้งขมา
 ทำยุงหยาบมาปกรรมไม่คิดเห็น
 เชอคนฤษยาทางตามี
 แม้นรักตัวกตัญยอย่าฉิ่งเสียด
 แดงเจอดเงอตระบองจ้องไ้

ตั้งให้ไ้ไนไ้ยไ้ยนกกยมหัว
 เห็นเต้เมกถวดิงกระทุชด้าทบ
 พดเตอะหลงโหดไมไ้ได้ศัพท
 ยังจะกตบึงอนง้อชอชอฉิด
 ไ้ไม่ฤทศัตถุกระทำฉิด
 จะทำไ้ไม่ไ้พิจารณา
 ฉิ่งขบหนัตไ้เอออกออยบ่า
 ถ่วงตงคองคมาไม่ปราน
 เตียดแรงเปนถึงท้าวเจ้ากรุงศรี
 วนนชฉวนจะบรวไ้โดย
 ไปตามตกตามเมี้ยมาไ้ให้ไ้
 ทำยัตฉิตชติใจจะตั้งวัน

ฯ ๑๒ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น

ทำคาบปลัดปลัดกงกัน
ซึ่งวงยงหอดงเชื้อผู้หญิง
เหมือนหนึ่งคน โดดเฉาเมามัว
อินนางจันทนชาให้ซบหนี
หอยตั้งซัดดวงตงในคงคา
จะไปตามที่ไหนมาได้เด่า
มิเมตตาฆ่าตัดคงม้วยมิด

๑ เมื่อนั้น

อินตุน้อยหอยตั้งซัดกุมาร
ถึงจะทำอย่างไรก็ไม่ตาย
บัดนี้ได้ตักถ้าวทำวด้ามด
แต่ตั้งวงจันทกัถยา
ยายกับตาเตยงไว้ในพงพี
นางอยู่ยังปดายค่านบ้านนอก
ทำวจรวบร้อนนอย่านอนใจ
ให้ได้สำเร็จในเจ็ดวัน
เมื่อนานเนินเกินวันดีัญญา
เป็นอะไรไต่ย็นอยู่แต่จตุ
พระแกดตั้งซัดดำทับ

ทำยศคีมิตไม่มีขวัญ

ปากดั้นเดียงดั้นขอโทษคว
ไม่ทันคิดผิดจริงแต่ทุกเหตุหัว
ความซบเป็นพันคนนา
ก็ตั้งไปทลายปีกหมา
ปานหนีตามันกินตั้งชีวิต
อินโทษาข้าเจ้าไม่พ้นผิด
ขอพระองค์ทรงฤทธิ์จงโปรดปราน

๑ ๘ คำ ๑

ตั้งหนีได้พึ่งจึงว่าชาน

บุญญาธิการเขาดั้นพัน
บรรยายเจ้าความมาแต่ต้น
ครอบครองไพร่พดมนครี
ทนทุกข์ทรมามาหมองศรี
เทวียากเย็นเข็ญใจ
เราเอนศุดอกจึงบอกให้
ตามไปรับตักกับเมี่ยมา
มิให้สอนฉนั้นผิดสา
จะสงมาตัดทับให้ยุบยับ
มากอดมือนองโยกโงกหงับ
แล้วแผลงฤทธิ์เหาะกดับไปฉับไว

๑ ๑๒ คำ ๖ เเช็ด

โอบี ๕ ๕
๑ เมื่อนม

ประจักษ์แจ้งแห่งคำดีหัดไฉน

วิญญูถนงถนอยหอยสังข์

แต่วุฒุนคควาฟังถนเมย

แต่พดตพรากจากไปหอยบิ

แต่วมหน้าซำตักกจากไป

พระยังคคิดตะห้อยสร้อยเค้ว่า

พระนครของชตนาจาบตัย

ทำวศวิมถหม่นใหม่

พระเว้าร้อนฤไทยคังไฟเตย

พอดิตพดงตั้งให้ไปถวงเตย

ยังตะห้อยตะเหยเตยนาใจ

ปานจะทุกขัตตรอมมอมไม้

จะอยุ่เตยอเบเตยอใจทุกคินวัน

กอดเข่านังโงกโคกคัตย

ดือนอนอยุ่ไนทีได้ยา

๑ ๘ คำ ๑ โอด

๑๑ ครนึ่งรวงร่างต่างแดงทินกร

ไม่แดงของคสังรงเดยโยธนา

พร้อมหมเด้นาซาเฝ้า

แตวดแดงแจ้งความตามคค

พระอินทรบหนส่วรวรคท่านตงมา

ถึถระบองเหตุกใหญ่เท่าไม้ซุง

ความมกลถวิถถันชวณิเชวณ

เชอชิงชช่าดำทับ

เว้งเว้งบริบถคจครพด

ชำนกไม้ได้ณเด้นา

ทำวยังทุกขร้อนเป็นนักษนา

ออกมาพระโรงคคคคคค

จิงคคคคคคคคคคคคคคคค

คคคคคคคคคคคคคคคค

กคคคคคคคคคคคคคคคค

หมายมุงจะทูปให้ยุบยับ

จกคคคคคคคคคคคคคคคค

ให้ไปรับหอยตั้งชานางจันทมา

จะพากันคคคคคคคคคคคค

จะคคคคคคคคคคคคคคคค

๑ ๑๐ คำ ๑

๑๒ บคคคค

กคคคคคคคคคคคคคคคค

16/06/2565

เด่นารับตั้งได้เกษ

ออกไปจากที่พระโรงชาร

๑ ๒ คำ ๑ เด่มอ

คนนครเนตรทวนกรวดกราด
 นหากกชชยของวงวอน
 เพียงเฮยผ่ล่างเทวดา
 แดวจะจับศวกคนฉนร่าย

จะตให้ศวกชาติเป็นตองท่อน
 ผ่นผ่นผ่นผ่นใจจึงไม่ตาย
 ให้ไตตกเมี่ยมมาเหมือนใจหมาย
 ฆ่าเตี้ยให้ตายววยชวศร

๗ ๑๒ คำ ๗

๑ นำเขยนำหัวรอ
 กรวดโกรทโตตเคนพงเห็นฤทช
 เต็มว่านางจันท์เป็นกาด
 นชรอยถกกระทำยาเยย
 อ่างเขาต้วรกรชนอนทวิพรหม
 เกิดมาพงได้ยนิพระอินไป
 น้อยถานางบุญหนักศักดิ์ใหญ่
 ศวกรแดวทพระองคทรวงธรรม
 เขอกถ่วงศกชายตัญหยาไป
 ปานนเดอดเนอเป็นเหยอปลา
 ไม้ว่าศกคิมบุญเตย
 มันหน้าใจตงนำชัวตายไป

เขออะไรใจคอช่างหงุดหงิด
 มาหีบผิตควาซาอิจมาเมย
 เเตยใจไม่ตจ้งชบได้ย
 คัดถงเมยชนมาแดวพาโต
 ใครเห็นตมด้วยมั่งชั่งปดไป
 ช้าไมง้อเจ้าดอกออย่าหลอถกกัน
 ร้อนไปถิงจนบ่นศวกรค
 จะไปรับเมยชวญนางจันท์มา
 มีตองให้ประดานาตงคำหา
 ไปงมเขากระตูกมากเป็นโร
 ออกเอยมาเป็นเซนผได้
 ให้ตมที่รักใคร่พระโอรต

๗ ๑๒ คำ ๗

๑ แค้นเขยแค้นใจ
 แค้นกระแหน่แกเกยวเดยวตด
 ปากกตาดำทอไม้ท้อถอย
 นำช้งจ้งทาดท้าวรานทาง
 ถิงตูกถ่วงถงในคองคว
 พระอินทวิชยกเหตุผตค่นปลตาย

ถลบจะให้กนเป็นชปด
 จริงแตวคะชากคชตดินคาง
 ออกคอยตักครัดถักชวาง
 ร้อยตี้อยอย่างชางไม่ชาย
 จระมอดม้วยมรณานนชอย่าหมาย
 ว่ามั่งนแต่นร่ายค้งชูกุศิม

อย่าพิศเชิงเตตาระเยาะเย้ยข้า
 मैंได้ถูกเมียดมอวรมณคดี
 ฟรุ้งนจะไปปรับนางจันทมา
 พระโกรจกรยวดเคียวพวงนงก

คงจะได้ดูหน้าอกคนผิด
 กุจะคิดไม่ถามสักตำมยก
 กัดบคันไม่ซ้ำยาวิคค
 เคื่องซุ่นมุ่นหมกจะชกดี

ฯ ๓๐ คำ ฯ

๑๐ ชะเขยชะคำ

เฮออะไรมาเป็นเช่นนี้
 มทตคินชนเหตอ
 วิกเคทชววมเวมา
 ตำรพคไม่คิมแต่ชว
 เขาพระอินทรพระอัยมาพตอย โกง
 เจ้าช่าเขยไม้เคยจะพบเห็น
 ยกเมยชนไม่นอยออกตอยฟ้า
 มีไปรบไปพากันมาโย
 ขยาพิศทหมายมนบนนมอ

โมโหโกรจกไม่พอที
 ช่วยว่าให้คักมิเอา
 ปราณดีเอาเรือเดี่ยวอีกเล่า
 จริงอยคชะเจ้าเจ้าเป็นคนโง
 เดียวนกเห็นศวอย โดง โดง
 ปาก โม้งไปกระหนกนินทา
 พดเด่นตามดบายไม้อายหน้า
 ทินนะชะคำจะเดองฎา
 ช่าห้วงเหนยวไฉเมื่อไรฎา
 โกรจของอือจะทำไม

ฯ ๓๐ คำ ฯ

๑๑ ชะเขยอคนคค

เยาะเย้ยหมหัวไม่กตวิคร
 ว่ากแอมอ้างเขาพระอินทร
 ปากคชนอชฎานนไม่ครนศราม
 คุดยงว่าตำทอ
 เตตาระผัดคตวิอคชเป็นเซ็น

ข้างประชตประชันน้ำมันได้
 เฮออะไรได้ถ้อยร้อยความ
 ประมาทหมันจ้วงจวบหยาบหยาม
 ตวนตามนักรหน้าอหน้าเป็น
 ยังชนเข้ามาพ้อดอเต้น
 ชู เซ็นเท่าไรกไม่พง

๑ ออกจากภวราเข้าป่ากว้าง เห็นบ้านเรือนรายทางให้ถามไถ่
 ไม่ได้ข่าวราวเรื่องกริบไป จนเกือบใกล้ที่อยู่ยากกับตา
 โยธาตาเดอยเห็นอ้อยอ่อน จึงหยุดหย่อนผ่อนพักที่กต่างมา
 แด้วคำวิธศรีดีสั่งเสนา ให้องค์พดด้พบตาหนี

๑ ๔ คำ ฯ

๑ บดินน เด่นารับสั่งบังคมไหว้
 มาเกณฑ์กันเร่งรัดคดีไม่ ปลุกพดด้พบตาไซยฉับพดด้

๑ ๒ คำ ฯ เจริจา

๑ เมื่อนน ทำยศวิมตโศกศัลย์
 เด็ดจันพบพดด้พนาวัน รัวฎกถึงเมยชอญจันท์เทว
 จิงศรีดีสั่งบรรดาเสนาใน จงคุมไพร่ไปค้นหาโฉมศรี
 แม้นประสพบปะนางเทวี กตัญญูมาแจ้งคดีจะตามไป

๑ ๔ คำ ฯ

๑ บดินน เด่นาเข้าเฝ้าน้อยใหญ่
 รับสั่งบังคมภาวนาย ออกมาเรียกนำไพร่ทุกหมวดคกของ
 แยกย้ายรายกันเที่ยวสืบข่าว ฟังข่าวเขาวมาตยทุกบ้านช่อง
 เห็นคนมทโทษไปค้ชมอง เทยวท่องทุกแห่งแพร่่งพราย

๑ ๔ คำ ฯ เจริ

๑ เมื่อนน นางจันท์เทวีโฉมฉาย
 ๑ ถ้าไครยเคหาตากับยาย ยากเย็นเป็นหม้ายมาหตายมี
 เข้าค้ำคานงถึงอุทน้อย ให้เปิดยอดเต่าเครำสร้อยหมองศรี
 กินแค่นาคาทุกุราศรี เทว้ชู้บผอมตรอมใจ

อยู่ท่าให้เก็บผักหักพินชวย จะเว้นฉายเวตาก็หาไม่
แต่่นดำบากยากเข็ญเป่นพินไป มิได้มีคู่ชแต่ตั้งควน

๑ ๒ คำ ๑

๐ ครนเพดาต่ายฉนหัดควนบ้าย จึงชวอนตากับขยายผายผน
ตงจากกระโทมทบัณบัติน ช่วยถนคกนาคำเข้าปตา

๑ ๒ คำ ๑ เพลง

๐ บคณน
ได้ยินตำเนียงเสียงพคจา ย่องเหย่าเข้ามามองต
เห็นขยายตาพกนไปคกนาคำ แคนางจันทนนศาคาเข้อย
บ้างบอกเพื่อนว่าเหมือน โนมคร ต่างพินจพิศตเบนครักพิก
พวคขอเผาคนหนงจึงว่า พระแม่จันทกตยาขารจิก
คตฉิครปชบผอมนถัก ถันยคัดฉนคักคตตั้งเวชใจ
ค่างคนค่างจำดำคัย รุจิกฉนคตยถนไม่ตงได้ย
จึงปฤทษาคำเราจะเขาไป ถามทกชกไซ่ชกไม่ต
จะไปทตถตงแจ่งถิจจา เติญเสด็จมาหานาง โนมครี
แต่วแบ่งบณกนอยคตเวถ์ ฉนฉนนายกักถบมา

๑ ๓๐ คำ ๑ เติติ

๐ ครนถงจิงทตเจตยไซ่ ตามท่เทยวไปตบมหา
ได้ประธบพบนางกัตยา อยัดด้วยยายถบคาคนพิการ
รูป โนม โนมพวรรณกัชบเศร้า คักนาคำเข้าอยูกตางบ้าน
ยากจันทนทกขัทรมาน นำตงดำรตมเพชเวตนา

๑ ๔ คำ ๑ เจริจา

๐ เมื่อนน 16/06/2565 ทาวยศวิมตกัทรรษา
จึงว่าตมคเนแต่วเสนา เรื่อเรื่อย้าข้าพากูไป

แต่แวเรียกเหต่ากำหนดชนท
ตงจากพตบัพตาคตาโคต

ทเทวเคยชอบอชฌมาไศรย
เส่นาในน่านาจรต

๑ & คำ ๑ เขต

๑ ถึงไรโกตเรือ่นายตา
เส่นาพาเสด็จพระภุม
ท้าวค้อยแหวกช่องมของเขม้น
นิจาเอ่ยยากเย็นเชญใจ
ผอมชบรูปทรงก้แก่เกา
ยังคึดตัมเพชเวทนา
แต่กวตถนถนกรวีแดงแขงใจ
บรรดาเส่นานางำนัน

ตั้งดเจียบนักรหนาน่ากตวัณ
ไปแอบทสี่มทุมพ่มไม้
แถเห็นเมียรักก้ำไต้
เขาใช้ตรากรตว่าคำเข้าปตา
ผมแผ้วรงรงเหมอนดิงบา
พระพุ่มฟายนาตาจาปตัย
ออกจากพ่มไม้ซ่มซ่มน
พร้อมกันตามเสด็จจรต

๑ ๘ คำ ๑

๑ เมื่อนน
ผ่นแปรแถเห็นพระดามี
อกใจทกทักนักรกตวั
ทงด่ากเถยพตนมทนชา

นางจันทเทว โดมศรี
เทวหवादหวนวิญญา
ฤาจะมาจับตัวไปเช่นฆ่า
วงชนเคหาทนไต

๑ & คำ ๑

๑ ฝ่ายตองเถ่าชราตาขาย
คัวต้งนังนงคคกใจ
เข้าถ้งห้องโนยังไม้หยุด
กตวัจะต้งเก็รยบกรอมหมอบกระเต

เห็นคนมามากมายไม่อยู่ไต้
วงชนกระไตไม้เหต็ยวเต
ยายพาตามตเข้าไค้เคร
ไม้ไหวตึงนังเน่ภาวนา

๑ & คำ ๑

๑ เมื่อนัน 06/2565
เห็นนางหนช่นเรือนไม้พุดจา

ท้าวยศวิมตนาถา
พระตามไปคั่นค้ออำหนถนถ้อง

ศุภาคตงคว่ำคว่ำนักษทานัก
ครวฬนครวิไฟเที่ยวได้มอง

พรนทวดกตวิจะหัดค้อย่างย่อง
แถวเขาไปในห้องเห็นเทวด

๑ ๔ คำ ๑

๐ ชาติ ^๑ นังตงเคียงนางพตางพตจา
จะรับเจ้าเข้าดีพระบริ
ซึ่งโทษพลตพตงแต่หงตงน
อจันทาเจ้ากรรมแกตงชาเคิม
เตยอนรตักตอจาชวชา
ตบไปจันตวยจายชวชิต
เปนตวยเควระหักกรรมทำได
จงปรานตักกันเตยเกิดเรา
นิจาเอยแต่พรากจากมา
ว่าพตางกตของคิงคราญ

๐ ๑ โฉนหนักตยาจิงวงหน
เศ็กเปนมเหยไวดำตามเคิม
เพราะคนม้นยุงตงตงเคิม
จิงจอยงหงตงเคตมไม่ทันคิด
จะออกมาตุงะโทษที่ทำผิด
มิได้คิดหงตงโหดใจเบา
จิงจำให้วิโยคโคกเคว
จะชงโกรรโยเต่าไม่เข้าการ
คยอมแมมหนักหนานำตงตาร
ภบาทชบตงทรงโคกกา

๑ ๓๐ คำ ๑

๐ ๑ ร้าย ^๑ เมื่อนน
ให้คิดเคันตงแต่หงตงมา
ชาคนชวชิตอชบาทอเมอชง
ตงเต่าเกิดมาถักถัด
คความนระบอภญาเตอชง
ชยาพตให้เห็นชยปากชากเยน
จะมารบถคตบคนเข้าภรา
ยศศักดิ์ไม่ประตุงิฐเพริศแพรว

นางจันทเมินเตยไมตหน้า
กตยาจิงตอชไปทนต์
พระเคันเคอชชบเตยจากกรุงศรี
ภมจิบถงเตยทงเป
ไพรบ้านพตเมอชกรเห็น
รชชเห็นตงเตยตงตงเตอช
จะพทหน้ามถมอชไม่ตงอช
ไม่เหมอนเมยแกวนางจันทา

๑ เมื่อนั้น ทำด้วยศิวมตต์กัทธิรชชา
 จึ่งตรัสตอบปัดอบนางกัถยา อธิษฐานคำนึงถึงใจ
 เจ้าจงจิตแจ่มแจ้งกาย ฝันผายไปพดัมพดาฮาไค้รย
 ว่าพดางทางเรียกกันัตใน เอาเครื่องทรงมาให้กัถยา

๗ ๕ คำ ๗

๑ บัดนั้น ฝูงนางกัณธกัทธิรชชา
 ต่างเชิญเครื่องคันต์คนชรา เข้าม้าถวายนาง โดมยง

๗ ๖ คำ ๗

๑ เมื่อนั้น นางจันทชนสมตัมประดังค์
 จึ่งเข้างห้องในตังใจจง ด้ระด้รงทรงเครื่องคันต์คนชรา
 ดำวไร้หมอบกราบอยู่งานพัก นาง โดมยงทรงผดักชชา
 แต่งองค์ทรงเครื่องประดับประดา แด้วกตัมมาเผ่าชงคภูงไผย

๗ ๕ คำ ๗

๑ เมื่อนั้น พระดำมยมย่องม่องไค้
 จึ่งตรัสถามเม็ชชวัญพันโค เออยายคาไปไหนไม่เห็นตัว
 เมอตระกพเข้ามาในบ้าน แกชชเรชนตณตางเม็ชผัว
 ว่าพดางทางมอทในครวั คันคว้าหาทเว็ชจตุแด
 เข้าในห้อมมองไปมองมา เห็นยายกับตาอยู่ไค้แคร์
 พระบอกรมเห็ชฉานแน ตาแกเข้าไปอยู่ในเนน
 แด้วตรัสเรียกยายคาชอกมานิ ไม่พอทเกรงกตวัจจนควัฉัน
 เงินทองของเราจะรางวัล พากันออกมาเกิดอย่างกตวั

๗ ๘ คำ ๗

๑ บัดนั้น ๑๖/06/2565 ตายายถอยถหดหัว
 कांगคนค่างไม่ไว้ใจตัว เม็ชผัวชชนพรวนเต็มทัว

ทำดัมม์บัพพอรอง
แล้วแขงขันอารมณดัมม์ประดี

เหตยอหตั้งตนดานคณานหั้น
ชอกมาเฝ้าภุมมัทนนาน

๑ ๔ คำ ฯ

๑ เมื่อนน
ซึ่งขยายตาเดียงเจ้าเขาวมาตย
จะแทนคุณด้องเถาครวณ
จงตามไปพดัมพ์ตาเถิตายาย
ว่าพธางทางพามเหษี
พร้อมหม่มมาคยาเดณาใน

ทำด้วยศวิมตจึงว่าชาน
ความชอบของท่านนพมากมาย
ให้ผอเมียมั่งมีใจหาย
เราไม่ทำอันตรายอย่าตกใจ
ตงจากที่เคหาเศยาไครัย
กตัมไปที่ประทัมณัมพตัม

๑ ๖ คำ ฯ

เชิด

๑ ครวนถิงจิงขมนนพตัมพตา
จงจิตแจงเสื่อผาแพพรพรรณ
เอามาให้เฝ้าชราตาขาย
แต่บรรรดาพอกเหต่าชาวไพร

พระครัดตั้งเดณาหม่มน
ทงเขียนขันเงินตราข้าไท
แล้วตงให้เป็นนายบ้านใหญ่
ประกาศให้ร้องเรียกคุณนายตา

๑ ๔ คำ ฯ

เจรจา

๑ บัดนน
ซึ่งหมดัมม์จิตจรจินดา
เรียกบรรรดาข้าคนให้ชนของ
ผอเมียมกระหยมพรมพราย

ต้องเฝ้ารับรางวัลทรรษา
ถววยบังคมตาทงตายาย
เงินทองผ้าเตื่อเหตยอหตาย
ใครทักทายทำเมินเดินข้มไป

๑ ๔ คำ ฯ

เชิด

๑ เมื่อนน
จึงตั้งมหาเดณาใน

ทำด้วยศวิมตเป็นใหญ่
เร่งให้ตรวจครัยมรพต

จงหาผู้วางดินหนัก
เราจะไปภาวราตามด

เดินคัตติตป้าพนาถณท
ยกพตให้ทนวนน

๑ ๔ คำ ๑

๑ บดินน
ชอกมาจัตถันทนต์

เด่นารับตั้งได้เกษ
ตามมีพระราชบัญญัติ

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑ เมอนน
จึงเข้าที่ดั่งระดรงคคา
แล้วชวนอรรคชายาคดาโคต
พร้อมกระบวณถวนหมู่จตุรงค์
องค์พระมหะษัตริ
เลี้ยงแซ่แควตั้งช้ของกตอง

ทำยศคีวมิตถ์หรรษา
คกแต่งกายาอย่างค
ตรงไปชั้นเกยตั้งตั้ง
แต่ตั้งทรงข้างที่นั่งหลังคาของ
ช้กมันก้านชดปีบของ
ให้เห็นกองทัพหน้าคดาโคต

๑ ๖ คำ ๑

๑ แรมร้อนนอนป้ามาช้านาน
จึงหยุดพักพดพดไกร

จนเกิดค่านด้ามตกรุงใหญ่
ชุ่มช่อนอยู่ในพนาวา

๑ ๒ คำ ๑

๑ บดินน
เร่งรัดคัตติไม่เกยวคา

เด่นตวงนายช้ายชวา
ปลุกพตบัพตาท้ประทบัณไว

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑ เมอนน
แต่ตั้งยังพดบัพตาทนาโดย
แล้วตรัสเต้าโถมนางโถมยง
พคิตชยन्हอนวิญญา

ทำยศคีวมิตเป็นใหญ่
ภวไยหนึ่งนิกครักตรา
ซึ่งจะไปตามองค์โอรส
เห็นหน้าแต่เจ้าจะเข้าไป

ด้วยแม่ดกชอบชิตัดนิตกัน
อันตัวของพินไซ
จะเข้าไปในบ้านเมืองเขา
พี่เป็นคนผิดเจ้าคิติดู

ความโกรธโทษหนักหมิ่นไม่
เกิดอกจะระไรก็ไม่รู้
ถึงตลกเคาของตัวก็กตัญญู
จะจู้จู้ความไม่ไว้ใจ

๑ ๘ คำ ๑

๐ เมื่อนน
คิดท้าวเธอเอออะไร
นอชญาแกตวงตาประดาเดี่ยว
คิดอ่านออกตัวกตัญญู
โอรสเราไต่ผ่านบ้านเมือง
พ่อแม่มาหาจะฆ่าคั
ซึ่งทรงฤทธิศิศเกรงดกรัก
มิให้ของเคืองทรวงน

นางจันทิมาเยี่ยเฉยไซ
ข้างพดได้ไม่อายชายหน้าตา
ได้เมียออกตงเปดงนำ
ยิ่งกว่าเดื่อต่างกตางพงพี
รุ่งเรืองปรากฏยศศักดิ์ศรี
กษัตริ์ท่านองในคลองธรรม
ไว้พินงานข้าพระอย่าพริ่น
มาไปด้วยกันเถิดพินบี

๑ ๘ คำ ๑

๐ เมื่อนน
ไต่พังกตยาพาท
จึงตรัดว่าถ้าเจ้ารับประกัน
แต่จะต้องแปดงปดอมเข้าไป
แต่วเรียกเตนามากำขับ
คัวเรากับเจ้ากัถยา
เที่ยวดืบแด่ดวงหวงคิงประดงค์
ท่านจงช้อนช่มคุมโยธิ์
ตั้งพด่างทำงเบ็ดตองเคื่องทรง
นางถอคเคื่องประคัมคัมไว

ทำวยศัอมิตเรื่อศรี
ค้อยดบายคตยาคตดีใจ
เฮนตบ้างตย่างนนักไปไต่
อย่าให้ใครพระวงดงกา
เปนคความดืบตักฎกตศึกษา
จะปดอมแปดงกตยาเข้าชานี
ให้พบบองคัโอรสเรื่อศรี
ชยู่ที่กตางนำพนาไต่
เขาช้อนไต่ตงโมยามใหญ่
ช้อนไต่ในกระทวยมิทันเข้า

ภูมิศาสตร์มาตาโง่ง
โถมยงทรงนุ่งตาเต็งดา
พระหทัยยามตระว่ามาตะพาย
ออกจากที่ประทับมายัง

คาดพุงเชยวศรามาณักหนา
ห่มผ้าขาวมุ้งรุงรัง
นางกระเดียดกระทรายตามหลัง
ไปยังภาราตามต

๑ ๑๔ คำ ๑

เพลง

๑ ครั้นเข้าไปในกำแพงเมือง
พระแกลงท่าเหมือนเหต่าชาวชน
เห็นถิ่นฐานบ้านช่องแน่นหนา
เข้าเรือนฝากระดานบ้านขุนนาง
บ้านตาดต่องแถวแนวถนน
ดินค้าหดยหาดากมากมาย
บ้างขายเครื่องเงินเครื่องทอง
ชมพดางทางท่าตะตั้งตะไต้

หญิงชายเดินเนื่องตามถนน
ปลอมปนเบียดเสียดไปตามทาง
ริมแถวมรคาทังตั้งข้าง
รถทบรดรางเรียงราย
เกิดออกถ่มเข้าของกองชาย
ที่นำถ่มเรียงเรียงไป
แพรตวงม่วงทองไหมคใหม่
ท่านขายเตือนให้ไคตคตา

๑ ๘ คำ ๑

๑ บดินน
ครั้นเห็นต่องกระษัตริย์กตั้งกา
ตางคนว่าชาติท่วงที่
รูปพรรณถิ่นฐานพานจะคล้าย
บางว่าข้าเห็นนายก็ชอบกต
ถึงทงแก่แต่คยั้งพรงเพรา
ที่ปากเปราะเราะรายถ์รังทัก
คูช้อแพรเตียงไม้ไครว
ตางคนร้องเรียกพดางทางวงตาม
บ้านชาผ่าฝนตวงคต

แม่คชาชายของถ้วนหน้า
ตักถักนพุดจว่าถ้วนวาย
ตาทิตะพายยามงามใจหาย
กับตักเซยเจ้านายของเรา
ชรอยคนมั่งมฝคเกา
ไรจกโคตแทมเท่าต่องหัด
มาหยคพักให้ตบวยหายหิด
ทงช่นคตมกเกาของเรามี่
เข้าตุดยามท่านตาว่ามาน
เลือกตทงามตามชอบใจ

บ้างร้องหยอกหยอกตลกเด็กเด็ก	จะจับเด็กฤๅษาศาย่ามใหญ่
จงแวะเข้ามาอย่าเพ้อไป	นี้บ้านช่องอยู่ไหนจะใครรู้
บ้างว่าเชียวท่านตามากินหมาก	เคยได้ใครกรดักขำม้อย
ต่างต่างมีจิตครคิดเอนค	เรียกตาเรียกปู่ทุกคนไป

๑ ๓๔ คำ ๑

๑) เมื่อนั้น	ต้องกระษัตริย์มย์ของเมืองใต้
เห็นเขาเรียกหาพาใจ	เขาร่านไหนก็หยดยคนตง
พระเต้แต่วังแกตั้งว่ากับท่านยาย	จะซ้อตายด้หรดตักผ่นหนึ่ง
เข้าไปต่อเฝ้าพระเฝ้าพระนั่ง	ห้าด้ตงมีเด็กไม่ซ้อ
ท่านยายว่านำซังแก่จะตาย	จะนึ่งตายทำหน่มม้อยอีกฤๅ
ว่าพดวงเข้าดูดยดยอ	จงม้อออกมาจากน้าวาน
แฉกแฉกตงพุดเชอนแซเกหนา	เราคซ้อตงกะตาไปฝากหตาม
เทยวค้ออะไรไม่ไ้การ	ม่แต่เขาผ่านแพงแพง
ว่าพดวงคำเนินเตินมา	แม่คำเรียกทักไปทุกแห่ง
เข้าพุดจาปรารภประจบประแจง	ทรวานซ้าวานแฉงทุกแห่งไป

๑ ๓๐ คำ ๑

๑) ครนตาดตเด็กเวตาเย็น	พอแต่เห็นคำดาอาไ้รย
พระชอนโถมนางจันท์คดาโคด	เขาไปหยดยังยั้งคำดา
จึงปฤกษาว่ากับมเหษี	ฉนวนมิตคำหนักหนา
พวกดตระว่าตระเวนเขาตรวดศตรา	จะเตินมิตเพลาตน่ากด้ว
ด้าวพิดไ้ไฟก์ม่มี	ม่รู้ว่าคนค้คนซ้ว
เราก้พานชราตามด้มด้ว	เกตชกถด้วว่าเขาจะจับกุม
๒ 16๓6/2565 แฉกแฉกยามทหนักตคเหตุกไฟ	เก็บด้เกิดม่ให้ตกขไฟด้ม
ม่มีม่านม่มุงยุงชุม	ม่หนักคด้วเป็นคุ่มค้ม่ไป

ครนตักคนเขากัหวานอน

เอาผ้าผ่อนปลงเอนหลังให้

พุดปรับทุกข์ปรับรอนถอนใจ

มิได้หัดบสนิทินิทรา

๑ ๓๐ คำ ๑

เจรจา

๐ ขำป เหมือน

พระตั้งชื่อของทรง โดมเด่นหา

ราตรีเขาทได้ยา

ด้วยนวดนางรจนางศราญ

เมื่อมารดามาถึงพระนคร

ให้เค็ดรอนเคื่องขุ่นง่าน

เมยรักชกชอนให้ดำราญ

จะอย่างนพดื่อกัมพง

เนอศอไม่สำบายระคายคัน

ผินผนให้หงเขากาหลัง

แต่พดบค้ำย่ำม้องจนเคาะระฆัง

เวียนนงเวียนตูกชตูกชตูปไป

๑ ๒ คำ ๑

๐ ร้าย คิดจะใครไปเดียบพระนคร

ให้ดำบายคดาयरอนที่หม่นใหม่

จึงตรัสตั้งรจนายาใจ

พรงนพจะไปเดียบธานี

บายคต้อยหน้อยหนึ่งจะกตัมมา

แก้วคดาอย่าเค็ร่าหมองศรี

ครนรุ่งแจ้งแสงสว่างราตรี

ก็เขาทได้รจจตั้งคงศา

แต่งของศทรวงตชตเค็รื่องประตัม

แต่งแก้วแวงดัมจับเวหา

เค็ร็จตั้งทรามไวยแถวโคตศดา

ชอกมาพระโรงคัตถันได

๑ ๒ คำ ๑

เด็มอ

๐ ตตอองคตงนงเหนออาคัน

ครตั้งตั้งอามาคัยนอยใหญ่

จงผูกข้างเค็รียมพตตักถไกร

เราจะไปเทยจวรบชอบบุรี

๑ ๒ คำ ๑

๐ บัดน

เด็นารบตั้งได้เกษ

ชอกมาจัตถันทนต์

ตามมีพระวราชบัญญัติ

บ้างโกรธท่านตาว่าท่านขาย
บ้างซุกหว่ายเงินง่านักตัว

จะพากนหตั้งถายยายชาติชั่ว
เคยคั่วค้เสี้ยให้เฑมตาย

๗ ๕ คำ ๆ เจรจา

๑ เหมือน

พระตั้งชของร้องห้ามคนถือหว่าย

ช่างเกิดเส่นาออย่าดู่นวาย
พตางพินิจพิศดเหมือนผด
ต่านขายคต่ายกนกับมารดา
ครนจะถามเหตุผตค่นปดาย
แต่พินิจพิศคตระตั้งตะไต
พระคิคคกนงถงมารดา
แต่วแขงชนถนถนชตนา

คายายชาวบ้านนอกคอกนา
ให้เมตตาปราน่หนักหนา
พระราชาอรชางหนึ่งไว้
ให้หนักอขายเส่นาน้อยใหญ่
น้กพระวงตั้งได้ยในวิญญา
จะทกชวอนถงถนหนักหนา
ให้ โยธาถดบ้หตั้งเข้าวงใน

๗ ๘ คำ ๆ เซ็ด

๑ เหมือน

ทำวยศวิมตให้ตั้งได้ย

เห็นเห่เส่ค้จกถดบ้บไป
พตพระโถมยงของกน
แต่หากเรอคิตอขายไม่ทายทก
จิงหยคอยุดเจ้าเปนหนักหนา
จะคิคอานแกเชออย่างไรค้

ภวโนยปฤกษากบเมียรัก
ทำทวงทเหมือนหนิงจะวจก
เห็นจะเป็นตกรักเรากน
แต่ถหน้าดาโคกเส่ร่าหมองศรี
พนอนนอจใจ

๗ ๖ คำ ๆ

๑ เหมือน

นางจันทเทวกคิตได้

จิงว่าจำเราจะเข้าไป
แต่คือน้องจะไปโนนเอดน้
เห็นชอบภตจะไดโคกถมดู

ธาไครยอยุ่ที่นายประค
ให้นายวิเสศเขาไชย
ให้รุ้ครนทักประจักษ์ใจ

แมนตกนอยหอยดังขคนนแน	จ้งจะคิดผนเปเรเก้ไซ
ให้วว่าชานอยกับทาวไท	ตามมาถึงในภารา

๑ ๖ คำ ๑

๑ เมอนน	พระด้ามดีใจหัวร่อว่า
เจ้าชวงคิดชยนถยา	นงอัยโยชามาจะไป
จ้งหียบยามตระวามาดพาย	นางกระเดียดกระทายทำเหมือนไฟร์
แถ้วเดินตามกันมาทนโค	เข้าไปยังททวาร

๑ ๔ คำ ๑

๑ ครนถจ้งเห็นนายประตุ	นงอัยบนรานด้านตะกร
ตรงเข้าไปได้ถามพดจา	แกตงเจ้าคะเจ้าซาให้ชอบใจ
ซาเจ้าจะชอถามตามช้อ	ท่านฤาเปนนายประตุใหญ่
ชานยากจนเปนพันไป	คิดจะมาฮาไ้รยเจ้าชรวัด
จะอัยให้โชด้อัยเปนตูกจาง	เผ่าประตุประด่างก็ไม่ว
พอยไ้กนอ้อมทองดองเวลา	ตามประด่าแก่เจ้าเผ่ารวอง

๑ ๖ คำ ๑

๑ บตินน	นายประตุชนชมด่มหวง
ทงถอยคาพดจากนพง	จ้งเรียกหาโ้หนงแถ้วว่าไป
เคือนนไมมีคนมาซา	อัยตวยกันเกิดเรวจะจางไ้
ด้องคนเมี้ยผวกดวอะไร	จางเคือนกนไปให้สบาย

๑ ๔ คำ ๑

๑ เมอนน	นางจันทเทวโณมฉาย
กิดจะใครไ้พบพระตูกชาย	จ้งเบียงบายพุดจากับด้าม

ตัวข้าจะเข้าไปในวัง
ตั้งแถวแถวคดดำคจรวดี

พระหยดขยงค้อยทำอยุทหน
เทวเขายังวงโน

๖ ๔ คำ ๖

๑ เทียบถามเขาไปในนิเวศน์
จึงพินอบพิเทาเข้าไป
ท้าวจกชกรเรื่องชกราว
เมื่อดูเสด็จบูรณบ้านเมืองดี
จึงได้เมตตาการุญ
ใจดีมีศรีภักทำราชการ
การอื่นไม่ชยนิชนแซง
จะช่วยให้ทำเครื่องชานให้ท่านไซ

เพลง
พบพวงวิเเด็จทำเครื่องใหญ่
แกไขพุดจาพาท
แต่ก่อนชกรชกรวงศรี
แต่ครั้งนยากจนพนประมาณ
จะมาขอพึ่งบุญอยู่ในท่าน
แมนเกลยจกรานชวชยาเอาไว
แต่หึ่งเข้าคมีแกงพอทำได้
ฮาไ้ศรยพวงปากฝากตัวคณ

๖ ๗ คำ ๖

๑ บดินน
ดูไรจกไรกานพานชอบกถ
ผิวพรรณรูปทรงตั้งศรี
ถอยคำพูดจากนารัก
จึงว่าอย่าทกชเดยท่านยาย
อดำให้ท้าวราชการของท่านน
แมนทำเครื่องชานการสันทต
ทงกินอยู่พวยดบวยใจ

นายวิเเด็จฟังว่านางน
จะว่าคนยากจนเห็นผิตนิก
น่าจะเป็นผิตมยศคักก
แต่ด้อมคมาให้ไซคค
ถึงตมตยก็เราจะเผผ
คงจะให้ไ้คตมเป็นไ้
เบยหวัคตมน่าจะว่าให้
ชยไปไ้ตยกันเกิดท่านยาย

๖ ๘ คำ ๖

๑ เมื่อนน
อดำให้เห็นอยยงตมคคกาย

เจรจา
นางจันทชนชมตมหมาย
ให้วิเเด็จทงหodayเขาเมตตา

เขาซ้อนทองดองคักแกงผัก	เห็นชนดัดก็ตั้งได้
พระพิณิจตพดางเอาดวงใจ	แต่จุดกชนมาใหม่ก็เหมือนกัน
จึงเลือกคักแต่ชนต้นขามฝ้า	เพ่งพิจารณาทุกถึงด้รวพ
หตุกใจนิกหนาน่าอัศจรรย์	พระทรงธรรมไม่บอกให้ใครฟัง
จึงเอานามาต่างแต่ดวงวราย	เห็นแปะเรื่องนิยายหอยตั้งข
พระมารตามาคามแต่ถวระมิ่ง	คนฮ่นทงเมืองเราไม่เข้าใจ
ไม่เด้อยเดยฉิม โภชณา	จะกตหนักตหนาตามิใครได้
หยิบเอาชนพกนถอใจ	ด่อนให้ถงพระชนน

๑ ๓๐ คำ ๑ โศด

๑) แต่วระบัตบความโค่กศัตย	จึงตั้งนางก้านัดดาวศรี
ใครแกงผักชนมาเวตาน	ไปหาควมานือยาได้ชา

๑ ๒ คำ ๑

๑) บัตน	นางก้านัดรับตั้งได้เกษา
ตงจากปราสาทไชยโคตคดา	ตรงมายังทิวเเด่คใน

๑ ๒ คำ ๑ เต็มอ

๑) ครนถิงจิงบอกพวกลิเเด่ค	พระทรงเดชให้หาอย่าช้าได้
ใครทข่างแตงแกงผักไป	ทำให้พระองคททรงโค่กา
แต่ก่อนไรไม่เป้นเช่น	เห็นทจจะกรวณักหนา
อย่าทำอิตเออนเชอนชา	รับมาชนไปให้ทนท

๑ ๔ คำ ๑

๑) บัตน	พวกลิเเด่คชกถันชวญัน
คกใจไม่เป้นส่มประดี	ครงนชวญันจะบรโดย
ต่างคนชิ่งโกรชโทชกน	เพราะอีนางจันทฎมิใช่
พอใจคบหาเขามาได้	ตะให้ทวเคว็องนททุกน

ครนจะมิบอกออกเต่า	พวกเราช้วาจะเอาตั๊ญ
ว่าพตางทางเรียกนางจันท	มาเอาค้ำมันตั๊ญญา
เจ้าข้างตกแต่งแกงพักดี	เด็ยจนมรับตั้งให้หา
แมนเคื่องชตครัดถามตั้งโตมา	อย่าช้ตั้งพวกช้ให้วุ่นวาย

๑ ๘ คำ ๑

๑ เมื่อนน	นางจันทเทว โดมฉาย
ดีใจจะไคพบตูกชาย	จิงเด้แล้รังแกตั้งอุบายพตจา
ท่านอย่าประหวั่นพรนจิตร	อันชชบผิดจจะรับแคตควช้
ถึงพระ โดมยงตงอาญา	กั้นกว่าเคราะห้กรรมทำอย่างไร
จะตั้งม้วยมอดออดวาย	ไม่ช้ตั้งท่านตั้งหลายอย่าตั้งได้ย
ถ้าวคร้จิงพาช้ช้นไป	ตามแต่ภูถุไนยจะ โปรตปราน

๑ ๖ คำ ๑

๑ บัดนน	ถ้าวช้ฟังว่าเห็นกถ้าหาญ
คไม่งนังกถตถกถ้าน	ก่ถนถนรับพากันคตาโคต

๑ ๒ คำ ๑ ฐิต

๑ เมื่อนน	องค้พระตั้งช้ของถ้องได้
เห็นมารตามากับถ้าวช้	จำได้ว่าพระชนน
ตตองค้ตงจากบัตถงก้อช้าน	จิงเข้ากอดบาทนาง โดมคร้
มิตันจะพตจาพาท	ไคก็ตั้งชชบตั้งตบไป

๑ ๔ คำ ๑ โยต

๑ เมื่อนน	นางจันทเทวคร้ได้
เห็นพระ โอรถยศไกร	มาร้องให้เนนังไม่ตงกาย

นางตั้งร่วมชื่อคอกคองค้พระตุกรัก นางตั้งชื่อนี้กตั้งชื่อนชวัญหาย
ชตในยไหดหงพรังพราย โฉมฉายนึ่งไปไม้ตมประต้

๑ & คำ ๑ โอด

๑ เมื่อหน นวดนางรจนามารศรี
คกใจนึกหนาเห็นด้าม ใค้กนึ่งไปไม้ไหวองค้
มิได้รู้เหตคุดคันปตาย โฉมฉายคังจะม้วยเปนมุยมง
วงเงากอดบาทพระโฉมยง ใค้กทรงกรรแสงสตัปไป

๑ & คำ ๑ โอด

๑ บัดนน ฝั่งสนมกำนัตน้อยใหญ่
ต่างคนตระหนกตกใจ ใ้แกไขไม้พันสนมประต้
บรรดาข้าहतวงทงแก่สาว ร้องไห้รูกจ่าวอยของมี
บ้างพากันวงเปเนดิงคต๊ ไปทุตพระชนนีกบับิตา

๑ & คำ ๑ เขิต

๑ ครนถิงจิงเคารพบนอบ ต่างกระหืดกระหอบน้กหนา
แถ้วทตแถดงแจ้งกัจจา พระตุกรักตองราพิราโดย
เมื่อเตมทมนางคนหนึ่ง ใ้มาถงก้พากนร้องไห้
เดยวณไม่ไหวคังนึ่งไป ใ้ช่วยแกไขก้ไม้คตาย

๑ & คำ ๑ เจริจา

๑ เมื่อหน ท้าวต้ามตอกตั้งชวัญหาย
ร้องเรียกนางมณฑาว่าท่านยาย ตูกตายเดยแถ้วมาจะไป
ย่างตงจากอาคันพตาดตัมตง นางมณฑาใ้พยงตูกชนได้
ธอกจากปรางค้มาค้ปราวตไทย ึ่งร้องไห้ตามก้นมาทันท้

๑ & คำ ๑ เขิต

๑ ครนถึงปราสาทพระสุทริก หอบชักเข้าไปใน
 ต่ำคณิวาต์มตายวายชื่อ ค่างค้อราโศกาโดย

๑ ๒ คำ ๆ โอด

๑ ครนรตักขนาให้หาหมอ ใครใครไม่รอนหาได้
 ขนกวรวหมกานตใน ไม่ทนใจพิโรธโกรธชั่ชัต
 เตนแรงเตนกาต่าทอ เร่งหมอให้แก่อ้อยแออ็ด
 ม่างนวดบางเข้าเบ้ายานตฤ ด่ามกระษัตริย์กัพนคนมา

๑ ๔ คำ ๆ เจริจา

๑ เมื่อนน พระตั้งชื่อวังค์พงศา
 ตมเนตรเห็นองค์พระมารดา ทงเมยายพ้อตมาพร้อมกัน
 จังบงคกมกราบด่ามกระษัตริย์ เญชชแท่นรัตนเจดณน
 แถ้วทตแจ้งกัจจาพ้อตาทณ ตุกโศกศัตยตั้นตัมปฤคิ
 ตวยของคตัมเต้จพระมารดา อุด้าหตคตตามหามาถึงน
 ใต้คความยากแค้นแค้นทอ มาอยู่ทว.เต้ศเป็นหลายวัน

๑ ๖ คำ ๆ

๑ เมื่อนน ทำอด้ามตแจ้งคำตกเซยชฉฉฉฉ
 จังให้นางมณฑาธาธานน บังคมใหว่นางจันท์เทว
 แถ้วพระพุดจาปราได้ ขอบใจอุด้าหมาถึงน
 หนทางก่เกิดใช้พอดี้ ช่างเดินดงพงพม่าอย่างไร

๑ ๔ คำ

๑ เมื่อนน นางจันท์เทวบังคมใหว
 จังเต้าความตามจริงทุกตั้งไป จนได้มาถึงพระภารา
 แถ้วฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ ฉเหมือนคยแถ้วเกิดใหม่ได้เห็นหน้า
 อนซึ่งความผิดของบิดา มตมวชวช่างมงาย

เดียนตามมางอชชโทย
เจ้าอย่าปองจิตคิดร้าย

ถูกรักหักโกรชเสียให้หาย
พยาบาทมาคหมายแก่บิดา

๑ ๖ คำ ๆ

๑ เมื่อนน

พระตั้งชัพวงษน่นว่า

นบขอบแถ้วคอบวาจา

พระมารดาอย่าถ้วถักใจ

ซึ่งพระบิตุงคให้ตงโทย

จะผูกจิตคิดโกรชนหน้าไม่

เปเนเพราะเคราะห์กรรมทำไฉ

จึงจำให้พดัดพรากจากพระองค์

ถึงคองหญโทยไยนา

ถ้าผ่านฟ้าทางด้องค้องประดั่งค

จะแขวะควักออกให้ตั้งใจจง

ด้วยคุณของพระองค์เป็นพันไป

ครัดพดางทางถามชนน

เดียนเด็คจุมาอยุโทย

จงไปรดแก้ตาเถ่าแถงให้แจ้งใจ

ถูจะไครได้พบพระบิดา

๑ ๘ คำ ๆ

๑ เมื่อนน

พระชนนคใจเป็นนักษนา

พงถูกรักคอบชอบญญา

ดูบหลังดูบหน้าเด็คว่าไป

บดินตัมเค็จพระบิตุงค

ปลดอมแปดงแถ่งองคเหมือนอย่างไฟ

นุงห่มตัมเพคตุดใจ

มาขาไศรยตาเถ่าเฝ้าประตู

เขาใช้ส้อยพดอยทำคะมกคะมอม

ตั้งนกระบุงด้านพ้อมนั้งหังอ้อมอยู่

ชดออยากยากจนเปเนพนร

อยู่ดีให้สู้ตามมาหาถูกรัก

ถ้าเม้นเจ้ามแกใจออกไปรับ

เห็นวามบถของชพระทรงคักค

จะดีเนอดีใจนักษนา

เพราะถูกรักไปรับพระบิดา

๑ ๘ คำ ๆ

๑ เมื่อนน

พระตั้งคั้งคมด้วยหรรษา

จึงว่าถูจะถ้วบั้งคิมตา

ชอกไปรับพระบิดามาวงใน

พระมารดาว่าแม่จะไปด้วย	เจ้าแปดก็จะได้ช่วยบอกให้
ท้าวต๋ามตว่าพ่อก็จะไป	จึงจะได้รู้จักมกักจกน
นางมณฑาเทวดาคัดแต่	รจนาดอกแก้วมาผายผืน
ทั้งห้าองค์ตั้งจากปราสาทพตน์	ต่างด้นนมก้านตั้งก็ตามมา

๑ ๖ คำ ๑ เพลง

๑๐ ครันถึงทมิฬมัททวารวัง	เห็นสองคนนั่งด้านตะกร้า
จึงถามชนนมได้ซา	ไหนพระบิดาข้าองค์ไร

๑ ๒ คำ ๑

๑๐ เมื่อนน	นางจันทเทวศรัได้
ขับออกตกรกทันใจ	ภูวไนยท้าวหนึ่งขยอข้างน
ทnungผาตา โถงถ่มมุดดอก	นางบอกแต่พากันผายผืน
เข้าไปใกล้องค์พระทรงธรรม	ก้มเกล้าอภิวาทกัศดา
พระตั้งช้กขอบาทเบองซ้าย	นางโถมฉายกขอบาทเบองขวา
ทั้งสององค์ทรงโคกโคกกา	บ้มีว่าช้วันจะบรรโดย

๑ ๖ คำ ๑

๑๐ เมื่อนน	ท้าวยศวิมตเปใหญ่
เห็นเมียรักโอรสยศไกร	ด่อนให้ไม่เจยภักตวร
ให้หนักตั้งถารเปนพันนัถ	ทรงศักดิ์ตั้งร่วมกอดโอรส่า
มีอาจที่จะถนโคกกา	ก็พุ่มพ่ายชตนาจบัตย์

๑ ๔ คำ ๑ โอด

๑๐ ครันตั้งวางโคกคัศยวันทค	พระตบหลังโอรสแต่รับชวัญ
พอนชวชาถารพัน	ให้ทำโทษทัณฑ์กับตูกยา
หากเจ้าไม่ตายวายปราน	เพราะบุญญาธิการหนักหนา
อันซึ่งความผิดชองมิดา	แก้ด้วยยาคุมแค้นเคื่อง

ต้องกระษัตริย์ชาติดีจวรรต
ครันได้รู้แจ้งดีจจวรรต

นำคอกไม้ได้ตัดหมัดแม่ขัน
นั่งเหนือแท่นสุวรรณบรรจง

๗ ๕ คำ ๗

๑ เมื่อนั้น

ท้าวตามตชนชมตมประดังค

เห็นกระษัตริย์เกยวคองต้ององค์
พระตั้งขงรณนารชา

ได้รู้แจ้งตั้งนานตั้งารามุกาย
รจนาพชนพวถวย

ปราได้ไค่ตามตามดบาย
ซึ่งพระองค์บักบัวฝ้าหนาม
มีใครไปแจ้งกิจจา
มรคาท่าทางก็เกิดกน
อินพวคพหตมนศรี

ถึงเหตุผตคณปตายแต่เดิมมา
ตงใจคิดตามโอรวธา
จึงรู้ว่าตกยาอยู่เมื่อน
มากจนจึงถึงกรุงศรี
ยับยงอยที่แห่งใด

๗ ๘ คำ ๗

๑ เมื่อนั้น

ท้าวยศวิมตแดงไข

เดิมท้าวมีฆวานชาญไชย
เข้าไปถึงบรรจสุรณชานอนอยู่
นหากษัตริย์ภาพกรวกราน
ว่าพระตั้งชื่อของครองเมืองน

ถือตระกูลของเหล็กใหญ่เท่าดำคาค
จะทบทหัวหุทำหักหาญ
มีฆวานจึงแดงให้แจ้งใจ
พระภมย์ยกราชธิดาให้

ให้ชามารับไปกรุงไกร
จึงรบเร้งยกกริรพต

แต่ในเจ็ดวันตั้งสัญญา
ตั้งหาจนตนตนเดินป่า

พักพดไว้ในอกภารา
เตยวนได้ประตบพบพระตั้งช
หาไม่ท้าวโกสัยเชตต์คาย

ปตชมมาแต่เช้ากับท่านยาย
ทชระประบังกตั้งหมาย
มิเชอถามท่านยายตะแก้ตุ

๑ เมื่อนน
 หนักบญญอุปลมกคธา
 แม่นไม่ปะตูกชายตีตายเปตา
 ทันได้ประดับพบกัณ
 พระองค์จงอยู่กับลูกยา
 อันพอกพดยั้งค่างอยู่กตางไฟร
 ให้อยูทรมวงทงไฟรนาย
 แดวครตั้งนวดนางรจนา
 ว่าพตางทางชอนเม็ยชวัญ
 พร้อมฝุงก้านัดชันท

ทำวต้ามตพดอยว่าน่ากตวอย
 พระอินทรเอนคไม่คัรณ
 ใครเต่าจะชวญผ้อนมัน
 นันวันแต่จะตบบายใจ
 ให้อายเห็นอยที่มาในป่าใหญ่
 พระตั้งชจิงให้ใครไปรับมา
 เดยงคพวายให้หนักหนา
 ปรณนิตพระบิตาให้จิงค
 ตาของคทรวงชรมทงตองคัร
 ไปสู่ที่ปราสาทแก้วแวงไว

๑ ๓๐ คำ ๑ เขต

๑ เมื่อนน
 จิงทุดพระบิตุงคทวงไชย
 ว่าพตางทางถวายอัญชดี
 ดงจากปราสาทไชยโคตคตลา

พระตั้งชขรคัมคัรได้
 ตูกจะให้ไปรับกของทัพมา
 พระชนกชนน้าตา
 ออกหน้าพระโรงคัถันโค

๑ ๔ คำ ๑ เต็มอ

๑ นังเห็นอแทนต้วรอนบัตตงก
 พระบิตาเรามาถึงเวียงไชย
 จงจัดแจงนายไพร้ออกไปรับ
 พุดจาปราได้กัณให้ต

ครตั้งตั้งเตนมาผู้ใหม่
 พตไกรยงออยนอกบรี
 ให้กกองทัพเข้านาในกรุงคัร
 รับไปบคนอยาได้ช

๑ ๔ คำ ๑

๑ บัตนน
 บังคกมกักรานคตานออกกมา

อ้ามาคยรับตั้งได้เกษา
 เรียกหากันอังกนังไป

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

16/06/2565

๑ ทงไพร่นายหลายคนพร้อมพรัก ตัณฑ์แถมเหล็กพดจาชันมาไศรย
ต่างชนชมาศตาไศด ครงไปยงป่าพนาถ

๑ ๒ คำ ๑ เซ็ด

๑ ครนถงจิงเห็นพดชันชี่ ประชุนกันอยในไพรศรั
จิงเขาไปไต่ถามทนต์ พอดนฤทตามเดดีจมา
บคณต้องของศัทรงชรรมี พบกันกับพระโอรดำ
จิงใช้ให้เรายูเด็นา ออกมาพาพวกเจ้าเข้าไป

๑ ๔ คำ ๑

๑ บคณ นายทัพนายกองน้อยใหญ่
ต่างคนรชากท่าวไท ดใจเป็นพันคนนา
ท่น่าวไพร่ของใครไม่อยู่ ใหเพื่อนกันตามกู่ตะ โคนหา
แตวเชอเชอูเด็นทออกมา เขานงรวมพฤษษาพุดจากัน

๑ ๔ คำ ๑ เจรจา

๑ บคณ พวกเด็นาช้ามตคนชยัน
ครนเห็นจวนเวลาด้ายณห์ จิงเตอนพอดทพนนให้เตรียมกาย
พร้อมทงมารคชดาร์ รัพดทวยหาญทงหุดาย
ชอลจากพงไพรทงไพร่นาย ตามกันผ่นผายเข้าภารา

๑ ๔ คำ ๑ เซ็ด

๑ ครนถงจิงให้หยศยง ชยทคทรมวังช่านา
ศัณนายก็ตงจากมา เข้เข้ามาเฝ้าองค์พระทรงยศ
แตวทตว่าช้อออกไปรับ กอทพิในป่าเข้ามาหมด
พร้อมทงโอยรามารถ พระทรงยศจิงทราบถุไทย

๑ ๔ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น พระตั้งชื่อนิดจระมิใหม่
 จึงตรัสตั้งมหาเสนาใน เราจะให้เตียงดหมโยช
 ท่านจงบัตริหมายไปบอก พวกวิเศษคนนอกให้ถวญก
 แต่งตำรับกับเจ้าคราวัน แดะของทศคัจจเฮามา
 ใครเป็นนายเป็นไพร่ก็ให้ร เดียงตเขาตามวาคณา
 ทงของหวานของคาวเหตยาา จัดแจงแต่งมาให้ครบครัน

๑ ๒ คำ ๑

๑ บัดนั้น เสน่รับตั้งชมชมน
 ถวายบังคมตาออกมาพด้น บัตริหมายบอกถวญถวาย

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑ บัดนั้น พวกวิเศษแจ้ใจที่ในหมาย
 ขอนกันหุงต้มแทบต้มตาย ตัวนายจัดได้ในตำรับ
 เบ็ดไก่คั่วแกงพเนงพด้า ทงหวานคาวเหตยาาเดร์จจรรพ
 หาบตามกันไปให้กของทัพ ตงตำรับเคียงเคียงเรียงราย

๑ ๔ คำ ๑ เจริจา

๑ บัดนั้น พวกเส่นรพตทงทอดาย
 ต่างคนกินเหต้าเมามาย ไม่มีชวยพด โมง โมงอั้ง
 บ้างตกชนเค่นรว่าทาท กจะชิตชาตรีตักหน้อยหนึ่ง
 เพื่อนกันห้ามว่าชยานะมั้ง มันจะอั้งออกไปอ้ายเกตอ
 ต่างคนประกอคอดรู่ การ กุแต่่วใครไม่เส่นอ
 พดกกันเอะอะคะเออ บ้างอ้าปากกรากเรอถวญไป

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา เสน่เหต้า

๑ เมื่อนั้น 16/06/2565 ทำวชยศวมิตเปนใหญ่
 อยู่ด้วยโอรสยศไกร ประมาณได้หลายทิวาราตรี

ท้าวคิดรำภากรักศร
 จำจะชวนตูกยาไปชานี้
 คิดพดางทางเรียกพระตั้งชื่อ
 พอนนทประหวัดพรันใจ
 นวยท่านกรวโกรรทำโทษกร
 ขอเชิญตูกแก้วแควคา
 ท่านตงมาเมื่อไรจะได้เห็น
 ทงฝูงหญิงชายชาวบุรี

ถึงคำมั่นสัญญากับโกสัย
 นั่งอยู่อย่างนั้นจะมีโทษ
 มาตบหลังตูกหน้าแดงปราไธ
 ด้วยเกินผิดคิดหัดในหลายวันมา
 เห็นชวศรมิตรจะตั้งชารี
 ไปด้วยบิดายังชานี้
 อย่าให้เป็นนปคไปกับโกสัย
 จะยินดีด้วยองค์พระตูกยา

๗ ๓๐ คำ ๗

๑ เมื่อนั้น
 จึงทูลถนองพระบัญชา
 ซึ่งจะพาชาน้อยไปเมือง
 ทุกวันนทหวงตั้งใจ
 ทดพดางทางผินภักตรา
 เจ้าจะคลาไศตไปด้วยกัน

พระตั้งชวังคมเห็นอเกษา
 พระมิตาอย่าประหวัดพรันฤไทย
 จะให้เคื่องบาทากทำไม่
 จะใคร่แทนคุณของทรงธรรม
 ครีดีถับรจนามือชวัญ
 ฤแจ่มจันท์จะอยู่บุรี

๗ ๖ คำ ๗

๑ เมื่อนั้น
 นบขอบคอบคำพระดำมี
 แม้นเสด็จไปไหนจะไปด้วย
 สัจจิตคิดไว้ในใจจง

นวดนางรจนามารศรี
 เมียนมใดไถดองค
 กว่าชวศรมิตรจะมีอญสง
 ตกไหนน้องคงจะตามไป

๗ ๕ คำ ๗

๑ เมื่อนั้น
 ไม่เดียดคัตกรศรตามไว

พระตั้งชวังมย์ของถนองไซ
 จะหาเมียที่ไหนไต่อย่างนี้

มาเราจะไปทอดตา
พระพระบิตร์รอนเค็มที่
วาพตางทางถววยบังคมคัต
ชวณเมียรักร่วมใจโคตศตวา

พระบิตเรต์มารดาทงต้องศวี
พรงุนจะยกยาศวา
ต้องพระทรงชรรมนำถา
ต่างดร์รคักถยาคักตามไป

๑ ๒ คำ ๑ เพลง

๐ ครนถงจิงถววยอญชดี
แต่ททตว่าบิครนคักทรงไชย
ควยทงมคความผิตคิตคัต
พรงุนถุกกับนางรจนา

พระชนกชนนีเป็นใหญ่
จะรับข้าคินไปยงภววา
เกรงกัตถพระอินทรมักหนา
ขอถววยบังคมตาไปด้วยกัน

๑ ๔ คำ ๑

๐ เมื่อนน
เป็นพระแม่พ่อช้อด้าคญ
จิงวาพอหมายมนทุกวณน
ครนเงาจะพรากจากไป
จงเกณคัพวคพตไกรให้หลายพัน
แมนถันทุกชตุกนชยค้อยด้าราญ
อนึ่งพ่อช้อฝากรจนา
จงคิตหวงตั้งห้องวิวมอทุทว

ท้าวด้ามตฟงคำตูกเขยชวญ
ตุ้ตตุ้จะผ่อนผันคินใจ
จะฝากมัตถรักเมือตักไชย
เป็นจมนใจไม่ว้จะทิดทาน
ไปบ้องกันเกทไทยไนไพรดำณคัก
นานนานแถ้วมาหาบิคร
ผิตชอบเมตตวชอวยตั้งตั้งอน
เหมือนเห็นแก่บิครมารดา

๑ ๘ คำ ๑

๐ เมื่อนน
ค่านับรับพรพ้อตา
อินรจนาหงดกษณ
ควยเป็นเพื่อนช้อชอชอจกไว้

พระตั้งชบงคมเหนือเกษา
พระช้อยากินแหงแคงใจ
ตุ้กตุ้กไม่มทเบรียบคัต
ถึงผิตพดงอย่างไวคักตามท

๑ ๔ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น

นวดนางมณฑาโฉมศรี

ตบองค์ตบองค์พระบุตร

ไต่กัศรณคร่ำรำพรรณ

ฯ ๒ คำ ฯ

โธ โธว่าตุกรักของแม่เขี่ย

ทราวมเขยเจ้าจะไปด้วยผัวช้วน

เมื่อไรจะได้มาเห็นหน้ากัน

นับวันจะดับไปนับปี

เจ้าตายใจไกลตาของแม่แล้ว

จงฝากตัวผัวแก้วนะ โฉมศรี

ทั้งพระชนกชนนี

อย่าให้มั่งเคืองชดชชณา

แม่ผัวพิโรธอย่าโกรธตอบ

จงเคารพบนอบดีกว่า

ปกบ้องครองตัวของลูกยา

ไกลตาแม่แล้วแก้วกตขยใจ

ว่าพดางโตมดุมจุมภักตร์

สร่วมกอดตกรักแต่ร้องให้

ต่างองค์ไต่ถาอาไธย

ครวญคร่ำรำไรไปมา

ฯ ๘ คำ ฯ โธ

๑ เมื่อนั้น

นวดนางรจนาเด่นหา

ก้มเกล้ากรวบทราบมารดา

พิโรธว่าตำตาด้วยอาไธย

ฯ ๒ คำ ฯ โธ

โธ โธเจ้าประคุณเหตุกระหม่อม

เคยถนอมเลี้ยงดูมาจนใหญ่

ครั้นจะพรากจากไป

ยังมีไต่แทนคนชนนี

เมื่อครั้งตบออกไปอยู่ปดายนา

พระมารดาก็ต้องหมองศรี

ไต่กตบมาอยู่วังครั้น

ไม่ถึงปีจะต้องไปไกลถารา

ตบมัทรมทำทุกชั้ให้พระแม่

ถึงต้องครังคองแต่โหยหา

จงยกโทษโปรดเกล้าตบยา

อย่าให้เป็นเวรข้างน่าไป

ว่าพดางนางกรวมตบกับบาท

มีอาจที่จะกตบนานาไต่

ชดเชยพรพุ่มพองของไธย

ไต่กตบให้ไปมา

ฯ ๘ คำ ฯ โธ

๑๕ ๕
๑) เมื่อนั้น

ครนนำชายแต่งสุริยา
แล้วครัดชอนนวดนางเมือชวณีย์
ตงจากปราสาทแก้วแพรวงพราย

พระตั้งชื่อตั้งวงศ์พงศา
จึงก้มกราบพ่อคาตาแม่ยาย
ตัวด้นมก้านัดทั้งหลาย
ผืนผายออกท้องพระโรงไชย

๑ ๔ คำ ๑ เต็มขอ

๑) ตคองคตงนั่งเหนืออาสน์
เวดารุ่งพรุ่งนเราจะไป
จงตระเตรียมม้ารถขตำ
ทั้งตั้งทพิศมทบประจบกัน
ป็นผาชาวชในโรงแต่ง
ตั้งเด็จเด็จจจจจ

แล้วครัดตั้งอำมาตย์ผู้ใหญ่
ยังกรุงไกรบิตรงค์ทรงธรรม
ทวยหาญเด็อกตงนทตำสัน
ให้พร้อมในไก้ชอนน
จัดแจงเอาไปให้ถ้วนถึ
เข้าตั้งปราสาทแก้วแวงไว

๑ ๒ คำ ๑ เต็มขอ

๑) บคินน

มาผูกขางเตรียมพดตักไกร

เด่นาเข้าเผ่าน้อยใหญ่
พร้อมไวคอยเด็จจจจจจ

๑ ๒ คำ ๑ เสรจจ

๑) เมื่อนั้น

ครนรุ่งรางต่างแต่งสุริยา
เคื่อนนางมณฑาวายาเยย
แล้วชอนกัตยาคตาโคต

ท้าวต้ามตเค็วตัวชวยตะห้อยหา
คิดตั้งตคองวาระจากไป
ไม่ไปตั้งตคองเขยเดยเดยได้
ตรงไปปราสาทพระตคองยา

๑ ๔ คำ ๑ เชิต

๑) ครนถงจิงเข้าไปในหอง

บงคคตงกตตามถำดับมา

พระองค์จะตั้งจกดับไป

ทั้งคคตงโขรตบคร

เห็นตองกระษัตริย์นาคา
พคจาปราได้เป้นไม้ตรี
ข้าจะเป็ดยวเปด่าใจอยู่กรุงศรี
เคยอยู่ทนได้อุนวง

16/06/2565

ถ้าพบปะพระอินทร์ดินทุกระแล้ว
มาทเม่นมีรุระปะบั้ง
ไม่คิดว่าคุณเคยเคยแล้ว
อินทวณนางรจนายาใจ

ให้ตักแก้วตองรากดัมมานั่ง
จะได้ฟังพระตั้งชื่อไป
รักเหมือนดอกแก้วเกิดในใต้
ขอฝากไว้ใต้เบ้องมาทา

๑ ๘ คำ ๑

๑ เมื่อนพ
ได้ฟังคำร่ำฝากธิดา
จะรักนางอย่างราชบุตร
ถึงทงต้องดูยกขาพาไป
ถ่ายนักรักแตกจะแตกดี
ทงต้องของค้จรงครองพระนคร
ว่าพดวงชวณนางจินท์มา
ค่างลือคเครื่องทรงอตงการ
ครนเสร์จก้ชวณพระตั้งช้
ทำนทำวดำมตนางมณฑา

ทำวยศัอมิตนาคา
จึงตอบว่าภุชชรยาร้อนใจ
อินจะมีถันทานนหาไม่
คงจะให้กัตัมมาอย่าอาวรณ์
ซ้ำขอตากวโนเยไปก่อน
ให้ผาศักทุกระร้อนอย่าเผื่อพาน
กับตกยาต้อของค้จรงต้นาน
ช้ชวณตวณแก้วแวงจวณตา
ชอกไปยังเกยข้างข้างนำ
ตามตั้งชอกมาถั่งเกยไชย

๑ ๓๐ คำ ๑

๑ ทำวยศัอมิตกับพระตั้งช้
นางจินท์รจนาทรามโวย
ตำวสร์รค้กานันตในช้ายชวา
เสี่ยงแซ่แตรตั้งช้ของกตอง

ค่างทรงข้างที่นั้งสูงใหญ่
ค่างชนพิไชยรดทอง
ช้ข้างหลังคาเป็นแถวถ้อง
ให้เดินกองทัพน้าคตาโคต

๑ ๔ คำ ๑ เซ็ด

จบพระราชนิพนธ์เรื่องตั้งชื่อของ

ครันลงถึงพนพสุธา
พาดหางวัดแว้งว่องไว

ก็กลายเป็นกุ่มภาเดิบใหญ่
เข้าไล่สองนางนารี (หน้า๓๑๑)

นิทานเรื่องไกรทอง

เรื่องตอนต้น ก่อนตอนที่ทรงพระราชนิพนธ์เป็นบทละคร

ที่เมืองพิศตรมีท้าวจรเขยอยู่ไดนาแห่งหนึ่ง ในถ้ำนั้นมั่งแกวเป็นของ
วิเศษส่องแสงให้ตาสว่างเหมือนกลางวันอยู่เป็นนิจ จจรเขยตัวโตเข้าไป
อยู่ในถ้ำนั้นแกวกับคนตาโหลกลายเป็นมนุษย์ แต่มีทพไม่ต้องกินผู้คน
ฤาษีโรคโภชนาหารอย่างใดด้วย ท้าวรำไพเป็นพระยาจรเขยอยู่ในถ้ำ
นั้นรักษาที่ตัดจก็เป็นที่ขมาช้านาน ท้าวรำไพมีบุตรชื่อท้าวโคจร แต่อยู่
มาท้าวโคจรไปมีเหตุเกิดวิวาทกับจจรเขยรายชื่อท้าว เต็นตาเตพระยาพัน
วัง เดยก็ถกกันตายทั้ง ๓ ตัว จึงเหตอแต่บุตรของท้าวโคจรชื่อว่าพระ
ยาชาตวัน ท้าวรำไพเห็นว่าตัวชราแล้วจึงมอบอำนาจให้พระยาชาตวัน
ผู้เป็นหลาน ปกครองพวกจจรเขยบริวารทั้งปวง พระยาชาตวันมีเมีย
หัตวงชื่อนางวิมาดา เมียน้อยชื่อนางเดือนโดยวรรณอยู่ในถ้ำด้วยกัน
แต่พระยาชาตวันพอใจพาตชอบกินคนตามวิธีจจรเขย มีได้รักษาที่
ครองตั้งเหมือนท้าวรำไพผู้เป็นบิดา อยู่มาวันหนึ่งพระยาชาตวันอยากกิน
เนื้อมนุษย์ จึงออกจากถ้ำกลายเป็นจจรเขยชื่อนามาท่านำเมืองพิศตร
ขณะนั้น นาง ตะเภาทอง กับนางตะเภาแก้ว พนองเป็นลูกสาว ของเศรษฐี
เมืองพิศตร ดงเต็นหน้าอยู่กับบ่าวไพร่ พระยาชาตวันเห็นนางตะเภาทอง
ก็รัก เพราะตัวอยู่ในถ้ำเคยเป็นมนุษย์ จึงตรงเข้าคาบเอานางตะเภา
ทองแล้วพาตงไปในถ้ำ นางตกใจสุดบไม่รู้จักถามประดี พระยาชาตวัน
แกใจพอนมาแต่ใจพดจาเกยวพาน นางตะเภาทองเห็นพระยาชาตวัน
เป็นมนุษย์รูปร่างดีด้วยก็รัก ทั้งมีรูทจะทำอย่างอื่นประการใด ก็

ต้องยอมเป็นเมียพระยาชาตวัน ฝ่ายนางวิมาดาเมย์หุดงรว้าพระยา
ชาตวันไปได้นางมนุษย์มาเป็นเมียใหม่ จึงชวนนางเลื่อมโดยวรรณไปค
ด้วยกัน ไปถึงห้องพระยาชาตวันยังไม่ตื่นนอน เห็นนางตะเกาของนงอัย
คนเดียวก็เข้าไปได้ตามถากถางต่างๆ ด้วยความหึงหวง จนเกิด
ทะเลาะด่าว่ากันน้อยของจนพระยาชาตวันคนนั้น ก็ว่ากล่าวขู่รั้งนางทั้ง ๓ คน
ต้องเลิกวิวาทกันไป

ฝ่ายเสฐ์ฐีบิดานางตะเกาของทราบว่าจรเข้คาบเอาตุ๊กต้าวไปด้า-
คัญว่านางตะเกาของตาย ให้บ่าวไพร่เที่ยวตามหาศพก็ไม่พบ จึง
มตบานพวกหมอลงจรเข้ให้จับจรเข้ทกินตุ๊กต้าว พวกหมอลงจรเข้พากัน
อยากได้คืนมด ค่างคนค่างพยายามจะจับพระยาชาตวัน ไม่ว่าจะเป
จรเข้เมี้ยวแถวกายดีทช ก็ถูกพระยาชาตวันชกกัดพัดฟาดตายเสียเป
อันมาก จนมีคนพากันกลัวไม่มีใครกล้าจับมดของเสฐ์ฐี เสฐ์ฐีก็
ขี้ใจจึงออกปลากบดว่าถ้าใครจับพระยาชาตวันได้ จะยกนางตะเกาแ
ตุ๊กต้าวคนเด็กให้เป็นเมีย แต่จะแบ่งทรัพย์สินมรดกให้ด้วยกึ่งหนึ่ง ชาว
หนักเลื่องกฏไปในแควงเมืองพิจักร ขณะนั้นเจ้าไกรทองเป็นชาวเมืองน
ทบุรี คุมเรือขึ้นไปค้าขายอยู่ที่เมืองพิจักร เจ้าไกรทองเป็นคนรักเรียน
วิชาอาคมมาแต่ช้อย เมื่อขึ้นไปอยู่เมืองพิจักรอายุได้ ๓๗ ปี เวลาวัง
การค้าขายอยู่ด้าให้ไปเล่าเรียนวิชากับพระครู ๆ ทวดหน้าพระธาตุเดิมไม่
ขาด ท่านพระครูรักใคร่บอกวิชาอาคมให้จนชำนาญชำนาญ ครั้นเคย
ข่าวที่เสฐ์ฐีมตบานหาคนจับจรเข้ จะยอมแบ่งสมบัติแยกตุ๊กต้าวให้ก็
คิดอยากรับอาดำเอาคืนมด จะได้ตั้งตนให้เป็นหลักแห่งต่อไป จึงไป
ถามพระครู ๆ ผู้อาจารย์ ว่าวิชาความวิเศษได้เล่าเรียนไว้จะพอสอดจรเข้
ตัวดำคณินได้ฤยัง พระครู ๆ บอกว่าวิชาที่เรียนนั้นพอจะดีจรเข้
ได้อยู่แล้ว แต่ว่าพระยาชาตวันนั้นเมี้ยวแถวเป็นจรเข้กายดีทชจะฆ่า

มาเป็นเมีย จึงเกิดกรรมเวรเพราะความชั่วของตัวเอง พระยาชาตวัน
 เห็นทำงาไฟไม่เข้าด้วยกันน้อยใจ กลับมายังถ้ำที่อยู่ของตนมาแต่ความ
 แก่นางวิมาดา แล้วบอกว่าแต่ก่อนมีเคยมีสัตว์ที่จะทำร้ายได้ เดียว
 สัตว์มีฤทธิ์เกิดขึ้นแล้ว คงจะไม่พินอินทรายเป็นแน่แท้ นางวิมาดา
 เห็นพระยาชาตวันถูกแทงเป็นแผลยับไปทั่วทั้งตัว ก็ตกใจรีบออกมา
 เรียกพวกรักษาพยาบาลจะให้ช่วยกันไปรักษาพยาบาล ขณะนั้นพอ
 เจ้าไกรทองจุกเทียนระเบิดนำตามลงไปถึงถ้ำ พวกจระเข้บริวารก็พา
 กันหนีไป ยิ่งเหลือแต่นางวิมาดาอยู่ที่ห้องนอกคนเดียว เจ้าไกร
 ทองถวญข้อมือจับนางวิมาดาไว้ แล้วถามว่าพระยาชาตวันอยู่ที่ไหน
 นางวิมาดาไม่บอก เจ้าไกรทองจึงออกจนจะแทงนางตกใจทรงชน
 พระยาชาตวัน อยู่ที่ห้องในโดยคนเดียว เมื่อยรุ่งก็ถนัดออกมาทางช่องโถง
 พอเจ้าไกรทองแดงเห็นก็รู้ว่าพระยาชาตวัน ด้วยมีบาดแผลโลหิตเป็น
 อยู่ทั้งตัว แต่เห็นรูปทรงเป็นชายได้ภาน่ารักก็ยืนคั่งอยู่ ฝ่ายพระยาชา
 ตวันเห็นเจ้าไกรทองจับเมียไว้ก็โกรธเป็นกำดั่ง ตรงเข้ารบกับเจ้าไกร
 ทองตัวต่อตัว นางวิมาดาที่หนีไปได้ รมกันอยู่พักหนึ่งพระยาชาตวัน
 ก็ถนัดกำดั่ง เจ้าไกรทองจับได้เอาตัวมัดไว้แล้วเจ้าไกรทองจึงนึกว่าพระ
 ยาชาตวันนั้นแปลงเป็นมนุษย์ได้ ทรอยจะตักนางตะเภาทองมาเดียงไว้
 เป็นเมียตอกกระมัง ที่เมืองพิจิตรจึงค้นหาศพนางตะเภาทองไม่ได้ คิด
 แดงจึงเที่ยวค้นหาไปในถ้ำก็พบนางตะเภาทอง แต่นางนั้นคงแต่เป็นเมีย
 จรเขี้ยวควานก็เข้าถึง ถวายเป็นสัดกับพคกับมนุษย์ไม่ได้ ได้แต่ใช้ใบ
 บอก เจ้าไกรทองจึงพานางตะเภาทองขึ้นขพระยาชาตวันมาส่งต่อเจ้า
 เมืองกรมการเมืองพิจิตร แล้วผู้บิดาเห็นนางตะเภาทองถวายเป็นใบ
 มรทจะเกิดไรพระการใด จึงอ้อนวอนเจ้าไกรทองขอให้ช่วยแก้ไขให้
 ด้วย เจ้าไกรทองบอกว่าที่นางเป็นใบนั้นเพราะรางวัลของพระยาชา

ตวันเซาท์บ คือพระยาชาตวันค้ายเมื่อใดจึงจะหาย เจ้าเมืองพิจิตร
 ว่าจรเข้ชาตวันค้ายนั้นคนเสียหนักกว่าหนักแล้วจะเอามันไว้ทำไม
 จึงสั่งให้พวกชาวเมืองฆ่าพระยาชาตวันค้าย แต่พวกชาวเมืองไปทำ
 อย่างไม่รู้ พระยาชาตวันค้ายไม่ตาย ด้วยอำนาจเขี้ยวแก้วรักษาตัวอยู่
 ต้องนอนนอนขอให้เจ้าไกรทองช่วยบอกอบายที่จะฆ่าพระยาชาตวัน เจ้า
 ไกรทองให้เอาหอกตะโงะไปแทงพระยาชาตวันจึงตาย นางตะเกา
 ทงก็หายไบกลับเป็นปกติดังแต่ก่อน เส่รัฐจึงปลุกชาคนับภรรยาว่า
 เตี่ยจนเจ้าไกรทองก็ทำการสำเร็จดังสัญญา จำจะต้องยกนางตะเกา
 แก้วแดงส้มบดให้เขาแล้ว เจ้าไกรทองนมฤตพิเศษมากคงจะได้ม
 ยศศักดิ์ต่อไป ที่ใดใดเป็นตงเขยก็คิดหนักหนา แตนางตะเกาทองนั้นเขา
 ก็ได้พามาทางใต้ช่วยแก้ไขให้หายเป็นไม้ ควรจะยกให้เขาเสียอีกคน
 หนึ่ง จะได้ผูกพันเจ้าไกรทองไว้ใหม่นคง คิดกันตงนแแต่จึงยกนางตะ
 เกาทองกับนางตะเกาแก้วให้เจ้าไกรทองทง ๒ คน เจ้าไกรทองก็ได้
 ครองส้มบดกับนางทง ๒ อยู่ที่บ้านเส่รัฐแต่นั้นมา

อยู่มาเจ้าไกรทองหนักช่นางวิมาดาเมียพระยาชาตวัน ซึ่งได้
 ไปเห็นทในถ้ำจรเข้ คิดริกว่ารูปร่างดั่งด้วยหนักหนา นางก็เป็นมาย้อย
 จะตองตงไปเกี่ยวพานค ถ้าปรากฏว่าตัวปราบพระยาชาตวันแแต่เคยได้
 เมียด้วย ก็จะมีชื่อเสียงในพวกนกแดงเจ้าชู้ คิดตงนแแต่จึงอบายตง
 นางตะเกาทองนางตะเกาแก้วว่า ตงแต่ปราบพระยาชาตวันแแต่ยังไม่ได้
 ไปตงนองคนพระครู ๑ ผู้เป็นอาจารย์เคย จะขอตาไปปฏิบัติบูชาครูศักดิ์
 คราวหนึ่ง นางทง ๒ พาช้อกยอมให้ไป เจ้าไกรทองตระเตรียมตัวออก
 จากบ้านมาพอถึงที่เปตียอ ก็ร้ายมนต์จุดเทียนระเบิดแแต่ประคานาตง
 ไปยังถ้ำจรเข้ พวกจรเข้เห็นพากันถวิลรบหตบหนไม่

ฝ่ายนางวิมาดา ตงแต่พระยาชาตวันค้ายก็เฝ้าแต่ไล่กเส่ร้ออาโดย

ตั้งตัวอยู่ในห้อง ฉันนั้นได้ยินเสียงพวกจรเข้ของ นางออกไปกัดพอ
พบเจ้าไกรทอง ๆ ก็เกยพาด นางจึงหนีเข้าห้องปิดประตูตามเดี่ย
เจ้าไกรทองจะเรียกเท่าไรก็ไม่เบ็ดรับ เจ้าไกรทองรำยมนต์เต้เกาะตาม
เบ็ดประตูเข้าไปได้ นางก็ซ่อนอยู่ในห้องนั้น เจ้าไกรทองเกยพาดมัญ
ญูว่าจะอยู่เป็นคู่ครองแต่เป่ามนต์เทพวิเศษ นางวิมาดาถูกเด้นหัก
กตัญญูยินยอมเป็นเมียอยู่กับเจ้าไกรทองที่ในภายต่อมา เรื่องคนมาค้อ
ตอนที่ทรงพระราชนิพนธ์บทละครเรื่องนี้

หนึ่งมีคำเก่ากันว่า เหตุที่พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภา
นภาโดยจะทรงพระราชนิพนธ์บทละครเรื่องไกรทองนั้น เกิดแต่ต้นทรู
กต่างว่าที่เจ้านายจะทรงแต่งกลอนให้เป็นตำนานชาวคดาคเหมือนสุนทร
ภู่แต่งนั้นไม่ได้ จึงทรงพระราชนิพนธ์เรื่องไกรทองให้เห็นว่าแต่งได้
เพราะฉนั้น ในบทละครเรื่องไกรทองจึงเป็นอย่างปากชาวคดาคคดอค
หงเรื่อง กต่างกันมาดังนี้.

พระราชนิพนธ์เรื่องไกรทอง

ตอนที่ ๑ นางวิมาลาตามไกรทองมาจากถ้ำ

ห้าปี ๕ ๕
๑ เมื่อนั้น

ตั้งอยู่ด้วยวิมาลา
ตั้งเกิดเขตมนต์ทว่าเรียน
ตั้งของภรรยาแต่เช้าไท
ร่วมภิรมย์ชมรสต่างคู่
อยู่เย็นเป็นสุขทุกเวลา

โคมเจ้าไกรทองพงศา
คู่ชา^๑ ดำราณบานใจ
แต่ด้วยนอนอนนั่งเจ็บหลังโหด
อ้อมไปด้วยทิพโศธา
กมลถัดถัดอย่างต่างภาษา
ถึงได้เป็นเจ้าพระยาที่ไม่ปาน

๑ ๖ คำ ๑

สิบตี่สิบ ๖ ๖
๑ วันเขยวันหนึ่ง

แต่กลับมาอยู่ที่ชานาน
ด้วยค้นหาว่างอยู่อย่างนั้น
แต่คิดคณีนึกครึกไคร
ปานนั้นเองต้องคนจะบัง

ตัวกหลงอยู่ด้วยกมภา
อย่าเตยจะชวนนางชนไป
ให้คนภาซอเราว่าเจ้าชู้

ให้คิดคำนึงถึงปาน
ตั้งก็วันวารไม่แจ่มใจ
จะดำคณีนึกไม่ได้
เห็นจะได้ตั้งเจ้าควินมา
วันนั้นจึงดำตักนักหนา
จะเด็มเด็ยวิชาที่เรียนรู
เตยเป็นเมียไฉจะตั้ง
จะมีผู้สรรเสริญสืบไป

๑ ๗ คำ ๑

ร้อย ๑๐
๑ คิดพธางทางเรียกวิมาลา
พริกกนางพ่างเพียงจะกตั้งไว้
แต่จนใจที่จะอยู่ในคหา
จำเป็นจำไปใจเด็ยตาย

เข้ามาแต่แจ่มแจ่มใส
หมายจะไม่จากกันคงวันตาย
เขตมนต์เรียนมาจะเด็มหาย
ไม่เคยขาดคตาศคตตายตั้งเวตา

๑ บางฉบับว่า นีลิตา

ขอเชิญดวงใจไปด้วยพี่
พี่จะเลี้ยงเจ้าเป็นภรรยา

เป็นที่สนิทเสนหา
แก้วตาอย่าจะห้อยน้อยใจ

๗ ๖ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น
ได้ฟังคังแก่นขัดใจ

วิมาตานุรักษ์รีไธ
จึงตอบคำไปด้วยไกรธา

๗ ๒ คำ ฯ

๑ แต่เคยแต่เดิม
ตั้งนจะรักจะใครให้สัญญา
ถ้ารักผิดคตต้องเหมือนตองน้ำ
สมเดวฤชาทว่าไฉ
ถอยยาคำมันเจ้าพาท
ครนדםใจได้ชมตมตอง
มีหน้าซ้ำจะพาเอาชนไป
จะมาตอดดวงเด่นเหมือนเช่นขู

ช่างแค้นเค็มคตคตประตีสรู้ว้า
มีตบปตบกับช่าฤห่มอมไกร
จะมีจริงสักคำก็หาไม่
จะอยู่ด้วยน้องใดในถาทอง
มิให้อายกุมภตต้นทอง
จะทงน้องเสียได้ไม่เอ็นดู
จะให้ห้อยยาคอคตดู
สุดวิทหนองจะตามไป

๗ ๘ คำ ฯ

โอ้ไอมา เจ้าเอ๋ยเจ้าพี่
๑ ไซ้จะกต่าอแกตังแสร้งได้ไคต
พี่เปนมมนุษย์คตวิไฉย
นี่มาไตด้วยฤทอิทธิยา
ถาอยู่ไคไม่ร้างห่างห้อย
จะตดเตยวเบยวบิตตะกตไป
น้อยฤทรักเจ้าตักเท่าพี่ชม
จะเผ่าวอนงอนงอยไปโยม

ไม่พอที่จะพระวงดังไฉย
สิ่งโรมิจริงไม่เจรจา
จะอยู่ในนทคหา
แม่นประมาทไม่ซ้ำจะบรรไศย
จริงจริงนห้อยอย่าดังไฉย
เหมือนเจ้าไม่เมตตาปราณี
ยังไม่ยอมพร้อมใจไปด้วยพี่
ค้อยอยจคงคัพชชตา

๗ ๘ คำ ฯ

๑ เจ้าเฮยเจ้าไกรทอง
 เจ้าอด้าห์ประธานำตำตงมา
 เจ้ากจตขบเทียบเวณต้องทัว
 กั๋ยอ้มเห็นย้อมรอยแก็ใจ
 ไม่เห็นฤห่มหม่มในห้อยห้อย
 ชัวจริงเจ้าเฮยชาติกัณภา
 ถงเจ้ากเป็นคนไม่พหชัว
 เตี่ยชาติญาคองคังคังมนุษย์
 มางงงวยด้วยหญิงแพศยา
 เจ้าเป็นคนมนต์เวทเชี่ยวชาญ

ขอโทษเถิดใช้น้องจะแกตั้งว่า
 คั้นควาหาน้องที่ห้อยใน
 หม่อมผัวจะงมมากี่หาไม่
 ที่ในชัวตัวมาตา
 มันออกช้องเตี่ยนักอย่าพักว่า
 ใครเข้ามาที่พุดชยพุดสระรด
 มาเกดชอกกตวดศีร์ไม่บริดช
 เปนบรุษโหดไรน้ำใจพาด
 จนหน้าตาหมองศดาตาตาดาน
 วิชาการมีเดื่อมกัจจาคตาย

ฯ ๓๐ คำ ฯ

๑ เจ้าเฮยเจ้าคารม
 แด้นวีรช้อยอย่างช่างคบาย
 มีเตี่ยทกเป็นเมยชาติวณ
 นำหัวผัวตายประเดี่ยวใจ
 หญิงร้ายแพศยาด้ามาญ
 เจ้าเฮยแพศยากุมภาม
 ถารเหตผดแตกตนา
 คณนาใจดีศรีนไช
 พระมหาตมุตตฤกชง
 หญิงด้ามร้อยกตมารยา

ปากคอพอดมกับเป็นหม้าย
 ยักย้ายหลาดทำนองว่องไว
 น้อยถุณนบุญหนักคักคิดใหญ่
 ไม่ทันไรฤมาเปนเช่นนี้
 เขาชครานคบหาให้เตี่ยศรี
 อย่างนเจียดดีหว่าจะตราไว้
 ที่จะไวชวอาอย่าตั้งไสย
 ยากที่จะหยั่งไตตงจินดา
 ถ้าจะหยิงให้ถึงก้งายกกว่า
 ดุคทีจะคักษาให้แจ้งใจ

ฯ ๓๐ คำ ฯ

รำบ
 ๑ เจ้าเฮยผัวหัว
 ฉายแกมต่างบ้างเป็นไร

จริงแล้วคะขวัญชัวหาเดียงไม่
 นี้ใครไซให้เจ้ามาคบบำ

ข้าเจียมตัวกลัวความหมามเดียน
 เมื่อเจ้าชานชมงมงายมา
 คิดมากน่าลุ่มเพศผิว
 เหมือนพระยาราชหงษ์เขาดึงเคย
 จนข้างหางปีกไม่เหลือหลุด
 ไม่พอที่จะกดเข้ามารับ
 เท่านั้นเกิดเป็นไรเจ้าไกรทอง
 เดี่ยเดชะเวทมนต์จันมัตมัว
 ถึงมิอยู่จะไปก็ให้งาม
 รู้ว่าเจ้าอย่าว่าให้หนักไป
 อย่าเพื่อสาวได้ให้กาทาง
 เห็นขยปากชครานตานด้านอน
 ซึ่งว่าสามร้อยกตสัตว์
 ไม่เหมือนบุรุษนัตใจ
 ทำโกหกพกลมด้อตวง
 ดำรพิคัตถ์ก้อด้อชน

มดเมียน้อยหาบประตูประดา
 มดตมาจนดเดี่ยกอนเดย
 มาพตอยชวดควยชานจาเอ๋ย
 จะก้มเงยหมามเหนียวกยวยบ
 เขาคนกอดต้นเดี่ยงใต้เชิงลับ
 เอาอาภัพอัปรีได้ตัว
 ได้หมิ่นหมองแปดปนกับคนชั่ว
 เจริญไปชำระตัวเสี้ยนปนไร
 อย่าเอาความอัปรีมาได้ให้
 อธิมาเอาไครยแต่พอดควร
 ขี้ของฎาเจองเคืองคนดร์รอด
 อันกระบวนของเจ้าข้าเข้าใจ
 มากมีเดี่ยเบตาไม่เขาได้
 ว่าไวกัดมดิมด้องกต
 หึงษ์หวงดำว้าเหมือนบบ้าน
 เกิดข้าเดี่ยกตเจ้าคนคด

๑ ๓๘ คำ ๆ

๑ น้อยเขยน้อยฤ
 กันแต่คิดเดียนเวียนประชด
 มันจะเหมือนผิวเก่าของเจ้าฤ
 แต่ออกช้อชธาถ้วนกกรนคราม
 ไหนนั้นความชวดควออัปรี
 เมื่อขี้ของไปเองไม่อชใจ

นางคนช้อดดำรพิชยันหมด
 จริงแล้วกระช้อคดไม่ดังงาม
 ดุดช้อแล้วเจ้าเอ๋ยอย่าเขี่ยหยาม
 ดุดคิดจะกิตตคามให้ค้องใจ
 ว่าพมาบร่าข้าได้ให้
 กตบว่าดำวได้ให้กาทาง

เจ้าสีดันทัดดาบตีดาบจน
 ดึงหนองหน้าดาบธารอนเขาระวัง
 เสนองาของพิงมา
 ให้พุ่งเพื่องทงเมืองพิงครได้
 จะชมทงกริยามารยาตร
 เจ้าจะได้เห็นหัวผัวกมภา
 ว่าภูกถึงเมื่อไรจะไปเยือน
 ดอนหนุ่มหนุ่มประทุมชอบกต

ทงกระบวนกระบิตคิดบับึง
 เป็นทงดาร์พัดไม้ขัดไกร
 หวังจะพาไปชมคารมใหญ่
 เขาจะได้ชมรสวาจา
 เชื้อชาติโดมนางต่างภาษา
 ยอยที่ค่างเทวอารักษ์บน
 ก็พอเค็ดอนคตตายได้ไม้ขัดตั้ง
 เขาเคยไปบวงบนบูชา

๗ ๓๔ คำ ๗

๑ เจ็บเขยเจ็บใจ
 ดาร์พัดจตีหัวมาตา
 อินค่างเจ้าที่หัวผัวเก่าอยู่
 ทำคอกยกกมชออะไทย
 อะไรไม่หยดหย่อนเผ้าค่อนแคะ
 แด่กมภิตทานนไม่คณนา
 เขาจะได้เซตชอภาทัว
 จะปรากฏยศศักดิ์ของหม่อมไกร
 ถ้าเห็นงามตามแต่จะเมตตา
 จะชูราศีหม่อมชินทุกวัน

ช่างพิไรเค็ดรรวิำพรรณว่า
 ด่มนำหน้าแล้วดีด้นใจ
 ข้าไม่วแห่งหนค้ำบตไหน
 เห็นแต่หัวผัวใหม่ทงมมา
 นั้นเหตระพอดมกับแพศยา
 ยังช้ำมธุชาจึงด่มใจ
 ว่าหญิงชวดตัวเจ้ามารักใคร่
 ดับไปช้ววงคัพคัพพันธุ
 ฝ่ายข้าไม่วังเกยจเคียดฉิน
 เหมือนเอาจันท์นเถติมเจิมจุน

๗ ๓๐ คำ ๗

๑ ดมเขยดมเคิบ
 ดันชาติจรเข้เहरुณ

อย่ากำเริบนัคนะมันจะดูน
 ทำบุญไม่ขอพบฉบับใจ

ชนะนางศอชยหนักด้นกตา
ถึงจะเสียมดหมอกเดี่ยวไป

ราคาต้องสั่งหาถึงไม่
หาตามทำใหม่ประเดียดเดี่ยว

๑ ๔ คำ ๑

๑ นำเขยน่ากตัญ
ตั้งหน้าเขากระหนชยขึ้นเฉย
เหตุว่าเจ้าคิมผิมอ
เขาจะได้ว่าเจ้าหาจหาญดี

หม่อมผิวโกรษาจนตาเขี้ยว
เขาว่าบ้างเช่นเขยจะฆ่าดี
เอาเถิดให้เขาภ้องมี
ฆ่าพันสัตว์ให้บรรโดย

๑ ๔ คำ ๑

๑ เหลือเขยเหลือชอด
อย่าพักทำทายมากมายไป
หญิงร้ายปากกตัญไม่น่าเจียง
ฉวยชกมีดหมอกเห็นบมา
จะไปไหนเล่าเจ้าคนคม
หน้าตาคดอศาน่าปราณี

ยังประชดประชันนำมันได้
เขาจะเกรงอะไรกับนิทาน
คนผิมจะเดี่ยงไปภายหน้า
ทำเป็นโกรษาจะฆ่าดี
เอาคารมตงหน้าแต่ดูอย่าเห็น
ชะช่างทำที่ให้ออนใจ

๑ ๒ คำ ๑

๑ ไต่เขยไต่ฟง
กระตบเท่าเกาหัวแฉอว่าไป
เห็นคณชองเป็นชาติกุ่มกัต
เห็นบแนมแต่มเติมเต็มประดา
เป็นเคราะห์เพราะหตงคดยถอยคำ
เจ้าไต่รวมรักกเพราะกตอ
ริแฉอว่าหม่อมไม่เมตตา
เจ้าอย่าพักเคลือบเคล็ดได้กต

ยังคังแค้นอกหมอกใหม่
ช่างกระไรไม่คิดเวทนา
ดงนมแต่ชเชนจะเช่นฆ่า
หยาบชานดนมไม่ส้มคุด
จงกระหน่าช่าว่าจนหน้าชอ
ชาจึงได้มผดถดต้องคน
จะทงชวางวังอย่าไว้กตางหน
เห็นว่าจนอยทจะตามไป

16/06/2565

ถึงนั้จะรักใคร่ให้ใจขาด
 จะเอาที่ว่าชนแควมไป
 ว่าพตางนางร่ำร้องให้
 โยเตนไปนออกตา
 ทงนเปตนเพราะผตกรรม
 คัดเค้นชนมาไม่ว่ากะไร

ไหนดจะอาจเอออวยไปด้ว้ยได้
 แจ้งใจอย่ด้ว้ยยาเจรจา
 ้หน้าตาไหดโชมชานอาบหน้า
 จะบ่ายหน้าไปพ้งน้ไต
 ชกหน้าทำช้วมผ้งใหม่
 เข้าหยิกช้วมเจ้าไกรแด้ว้ไศกา

๗ ๑๔ คำ ๆ โยด

ชาตรี ยอตเอยยชคั้ง
 ๑ พชหยอกคอกเจ้าอย่าไกรธา
 ช้กถด้ว้ว่าจะถตายเปนกุ่มภักดิ์
 พจะตงเตชชนตกันไว
 ช्यानั้งนั้งไถดทำไชห
 ๒ ร่ำคาญชศรานเข้าช

ความจรงพกรักเจานกหนา
 ไมทงชว้างร้างหย่าจะพาไป
 ไม้อาจอออกจากถถาได้
 มีให้รูปกตบเปนกุ่มภักดิ์
 จะไปฤจาจะอยให้รู้ท
 เมอมไปแด้ว้กแด้ว้ไป

๗ ๒ คำ ๆ

ร่ำย ๑ ไตเอยไตแจ้ง
 ๒ ทงรักทงเค้นแน้นใจ
 คัดถ้กความรักก้ชกชแ
 แด้ว้ถอยหลังดาร์หวิตรอง
 คัดพตางทางว่าก่เจ้าไกร
 เจ้าจะพานองไปค้วน
 ๓ แต่เกรงเกตุชกเจ้าจอมหม่มมเมยหดวง
 จะว่าน้องโอดชตาเบาความ

๑ มิตแห่งจะทำกะไรได้
 ๒ เค้นใครไมท่่าเจ้าไกรทอง
 จะใครแรว่รอยตามไปคดต้องคดต้อง
 ๓ เกตชกพวกพ้งตกเมยชของเขาม
 ๔ ไช้อะไรรำคาญหัจจุ
 ๕ ถคามทมิชิตจะไปตาม
 ๖ ไม่ไค่ถามคานผ้วชชนไป

น้องจะได้อัปยศอดสู
จะซ้ำร้ายอายยิ่งกว่าทางใด

จะแตกหน้าคนกะไรได้
เจ้าจงครึกโครมดูให้ดี

ฯ ๓๐ คำ ฯ

๑ แต้นเขยแต้นแขนง
ประเดี้ยวใจไฟตั๊กไปอย่างนี้
เดิมททำกระบวรจนเร
พบจะตงยนิศกันใด
ภักตสันจนอยทชอนน
นฤกว่ารักแกตงชกษา
ตกเมยของพกมอย
พิจะปราบปรามความทงปอง
อย่าส่งไสยว่าจะใดเคองระคาย
ถ้าสมัครักจริงจงปรองตอง

ข้างกต่างแกตงบิตเบือนเขอนหนี
ร้อยด้ร้อยอย่างข้างว่าไป
กตวิจะเป็นจรเซไม่ไปได้
มิให้กตบเพศเปนกุมภา
กตบหนีว่าตกเมยจะคำจำ
แต่แย้มมากเห็นว่าตอตรง
แต่เขาไม่วิ่งหึงษ์หวง
มิให้จับจ้วงตวงเกินน้อง
อับอายเพื่อนบ้านเรือนชอง
เว้งแต่งตัวถกตนี้้องจะคว่นไป

ฯ ๓๐ คำ ฯ เจริญ

๑ เมื่อนั้น
ความรักกตักถุ่มคตุมใจ

นิมาตนาหรีครี่ได้
กตวิเจ้าไกรทองจะหมองมัว

ฯ ๒ คำ ฯ

ใช้ร้าย จึงตูกเข้าไปในห้อง
๑ ผ่าฉอนเงินทองของแต่งตัว
แต่วเลือกของรักใคร่ใส่กระทาย
พดางพิศศูห้องแก้วแพรวพรรณ
เตี้ยตายของค่างค่างอย่างดี
มีคุณแก่ผู้กุมภรา

จัดแจงสิ่งของจะตามมัว
แหวนหิ้วแหวนมณฑปครบครัน
มากมายสารพัดจัดด้ร
เตี้ยสูงวรรณเคยนอนแต่กัษณา
เตี้ยตายคดวงมณีนาคหา
จะปรารถนาตั้งใดกตัมคิต

จะอาบนํ้าทาแป้งแต่งตัว
ว่าแล้วกลับคืนเข้าห้องใน

หัวหวัดหน้าผากผ้าใหม่
ดูได้กระแจะแป้งแต่งกาย

๑ ๓๒ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น
แปรมปรีมย่มย่องต้องวิญญา
ครั้นเห็นนางแต่งตัวด้รวรเพชร
เศกด้วยวิทยาเรื่องไชย
แล้วดวงย่นต์เสขเศกซ้ำ
มิให้หนอดนางวิมาดา
แล้วจุดเทียนระเบิดเตีศ์ดำ
มาตามเปิดวปด่องช่องนที

โฉมเจ้าไกรทองพงศา
ด้วยนางวิมาดาจะคลาไคต
จึงถอดแหวนเพชรทนต์
เอาใส่ใหม่ด้วยผมกัถยา
ปิดประจําท่ามกตางเกษา
กตบคันทกายาเปนกุ่มกัถ
ออกจากรถนำนางสาวศรี
วาริแหวกกวางเปนทางไป

๑ ๑ คำ ๑ เชิด

๑ ขึ้นจากฝาอกฝั่งมหาสมุทร
พานางย่างเยื้องคลาไคต

จะยงหยดอัยชากหาไม้
เข้าในเมือองพิศิตราภรา

๑ ๒ คำ ๑ เพลง

๑ ครั้นถึงซ่งสวนเศรษฐ์
จึงแวงนงยงหยดในคำตา
แล้วเต้าโตมโฉมนางกุ่มกัถ
จงอยุ่คนเค็ยวประเค็ยวใจ
จากตาวนางโฉมเศยให้ด
พิไปดักครุไม้อยูช้ำ

ไมไคตไคตกับทเคหา
มีฝ่ายกพันอัยหองใน
เจ้าพ้อยารัอนรนมั่นใหม่
พิจะไปบอดถของภรรยา
มิให้มเค็ยคชงหงษา
จะกตบมารับเจ้าเข้าไป

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น
ค่อนให้แล้วตอบว่าขอมใจ

โฉมนางวิมาดาศรีไว้
เจ้าจะทิ้งนงใจเอกรา

เกิดอภิวาตวิรุณภัย
 ด้วยข้าเป็นชาติกุมภ
 แม้นหม่อมไปไหนจะไปด้วย
 ว่าพธางนางยุคเจ้าไกรทอง

มันจะมาทำร้ายฤษยา
 ไกรเดยจะมาปรานี่น้อง
 บุญเจ้าจะได้ช่วยปกบ้อง
 ซึ่งบีตประคองห้องคำตา

๑ ๒ คำ ๑ เจริญ

๑ บัดนั้น
 ก็บยายทาสีภริยา
 เห็นเจ้าไกรทองพา
 ต้องเฝ้าทูลรังจาง
 ไม่ทันเก็บดอกไม้ใส่กระຈาด
 บีตประคองขึ้นกระโถมได้ข้า

ฝ่ายว่าตาเถาทาสี
 สำหรับรักษาตอดอกไม้
 มาหยุดอยู่คำตาอาไศรย
 คิดจะไปบอกนายเอาหน้าตา
 ฌวยผ้าขาวขาดซิ่นพาดบ่า
 ยายตางงันมาทันที

๑ ๒ คำ ๑ เชิด

๑ มาเยี่ยมมาถึง
 เห็นต้องกิตยานารี
 บอคนางตะเกาทของตะเกาทแก้ว
 ใไหนหม่อมผู้ชายว่าหายไป
 พายุหึ่งคนหนึ่งมาด้วย
 งานประหตาดเหลือจนพบบัญญา

จึงเข้าไปบ้านท่านเศรษฐี
 อยู่ที่หอถางวางเข้าไป
 ทนงามแสงทองหาไว้
 บัดนั้นมาอยู่ในคำตา
 รปรวยด้วยดมผมประบ่า
 พนองต้องวางจางใจ

๑ ๒ คำ ๑ เจริญ

๑ เมื่อนั้น
 ทงนางตะเกาทแก้วแว้วไว
 จึงว่าตเภาฤเจ้าไกร
 มรขางไปบิตตติเตย
 นอยฤทำไต่เป็นไรมี

โฉมนางตะเกาทของม่องใต้
 ครนได้ชาวผัดควเป็นเกยว
 ว่าจะไปหาครัดักประเดียด
 ไปเทยวเกยวชแวงพามา
 แม่นมอองคณงกัจงว่า

มีคนไรรบงามที่ตามมา
ว่าพดวงเรียกหาข้าไท
ตงจากเรือนพดนทนต์

จะออกไปตหน้ามันักตัด
ไม่ทันใจไกรซั้งอ้อม
ทาสพี่เลี้ยงก็ตามไป

๑ ๘ คำ ๆ เพลง

๑ ถึงสวนก็ชวนกันหยุดอยู่
ค้อยย่องมของคเข้าไ
นางยังกรวดไกรชไกรธา
โมโหหงหึ่งซั้งตัน
จั้งเขาคักคกผลัดกประตุ
พี่น้องจั้งร้องว่าไป

ยังประศาศาตาไครย
เห็นคนไฉโยยไฉน
นุ่งผ้าโจงกระเบนเห็นหมัน
ส่องพี่เลี้ยงนწყให้ใจ
เห็นมนคองอยู่ไม่หวาดไหว
ไครอยู่ข้างในจงเบ็ดรับ

๑ ๖ คำ ๆ เจรจา

๑ เมื่อนน
ไฉยนเรียกเข้าไปคกใจฉับ
จั้งร้องทักออกไไปว่าไครน
ครนแจ้งว่าต้องนงคราญ

เจ้าไกรทองเอนหลังยังไม่หัด
ตูกขยับดับตงดนตงาน
ไม่เกรงใจกันทำหักหาญ
ออกมาค้นบานประศุไว้

๑ ๕ คำ ๆ

๑ เมื่อนน
จั้งว่าขุแหม่นแ่นเจ้าไกร
แค่ค้อยคองนწყนอยไปฤา
มาแล้วทำไมไม่ไปเรือน

ต้องนางหุนหันมันไฉ
หนีไปแทบถึงตักกิงเคตชน
โหยกเหยกอย่างนไม่ม้เหมื่อน
ยังนชเชื่อนซักข่าอ้อยว่าไ

๑ ๔ คำ ๆ

๑ เมื่อนน
พุดจกูกกักกระอิกกระไ

เจ้าไกรทองฟังคำทำเอด
เก้อเก้อแ่ใจไปตามจน

เรื่องไกรทอง ตอนที่ ๓

พี่จะเข้าไปบ้านประเดียน
เห็นค่าตาฬารวมชอบกต

พอเดินมาถึงนภีปะฝน
จึงแฉะนงหันฝนอยู่บน

๑ ๕ คำ ๆ

๑ เมื่อนั้น
จึงถามเจ้าไกรไปทันที
จะเป็นเมียของเจ้าฤๅเขื่อน
ฤๅพบยายายมาทวยทัก

วิมาดาออกต้นขวัญหนี
ใครนี่ของอาจประหลาดนัก
เขามายื่นเรียกขอยังวรก
จงบอกเมื่อยรักให้แจ้งใจ

๑ ๕ คำ ๆ

๑ เมื่อนั้น
ซึ่งมาเรียกพบคนไข้
ทงนางตะเภาแก้วแววตา
เจ้าอย่าตกใจไปเดยนี้้อง

เจ้าไกรทองขมเหงแสดงไข
โถมงามทรมไวยตะเภาทอง
ภรรยาของพิทงต้อง
พมิให้ชัดของเคื่องกัน

๑ ๕ คำ ๆ

๑ เมื่อนั้น
เรียกหาข้าไทให้ช่วยกัน

ต้องนาง ไกรรมีวจนควัดัน
เข้าผดักคั้นประศุดตอง

๑ ๒ คำ ๆ เสด็จ

๑ ต้มต้ตักหักไค่นไม้ทนได้
ชี้หน้าว่าชะเจ้าไกรทอง
ไหนดว่าจะไปหาพระอาจารย์
คือเธอของคนเสวฤๅไร
เป็นไรไม่เอาเครื่องบริขาร
จะพดอยพกโมโหโมทนา
หม่อมตักศิษย์คิอ่านไปหาเพน
มานั่งชงเขินคางอยู่อย่างน

ต้องนางวางเข้าไปในห้อง
ข้างปลดเด่นคดองคดองตมายุใจ
เป็นที่มัสการอันโตใหญ่
ซึ่งนิมนต์มาไว้ในศาลา
มาถวายพระอาจารย์ให้หนักหนา
สาธุศรัทธาเต็มที
ยกประเคนให้ฉนเดี่ยตั้น
เป็นโรมมีมัสการท่านครูบา

ไม่เหมือนอชูปาทวชาติกุมภัต
ตอยหน้าตอยตาว่าช่างาม
กูจะว่าให้ดำดมใจ
แมนไม่เข็ดหยาบยังหยาบซ้ำ

ตัวกะต๊ะดำดำด้าม
แต่งจริตคิดคามผัวกูมา
อชัวร์ไรร้อยแปดแพศยา
จะให้ชู้จากตบได้คอไป

๗ ๓๐ คำ ๗

๑๑ แค้นเขยแค้นนิก
จะเป็นไรก็ให้เป็นไป
ชะช่างชั้นหน้าว่าเมียหดวง
ไม่รู้จักฎาเจ้านางตะเถาทอง
จริงแต่จระร้อยแปดแพศยา
เป็นไรเจ้ามีประจบให้ครบพัน
เขอน้อยไปถ่านน่านผู้หญิง
สาวพดบคิดอ้อมมนุษย์
กุกว่าบางไวบาง
แดงแดงกิดไปตวยกัน
ครนผัวมึงไปปากกวนมา
กตาคมึงเข้ามาตองตู่

ชู้ต๊ะจะห้ามหักโมโหได้
กุกหากตวมึงไม่อ้อพี่น้อง
หิงษ์หวงจวงจาบของทอง
ไหนไหนมันก็ต้องเหมือนกัน
จึงตอยหน้าเตดาระผัวจนตัวตัน
จะได้ตมใจมันอ้อมมนุษย์
ขยันยังโมโหโยไม่หยุด
เมื่อมึงมุดไปเขาผัวกวน
ไม่ต้นชาติตันยางพอดเคมกตณ
คุณของกวนมึงคิดต
จะให้ชู้ตอชคตบทำตบหลู่
อันนิกจะถอยอย่าดั่งกา

๗ ๓๒ คำ ๗

๑๒ เมื่อนั้น
เจ้าชู้ด้วยคำจมาดา
อันนางตะเถาทองผู้พี่
ด้วยเนอความทงต้องช่างไซ้
คิดพดางนางออกตักตักว่า
ปากกต่าหน้าด้านตังตัน

ตะเถาทองไกรทองหิงษ์ช่า
หยาบซ้ำดำหัดยั้งชืดใจ
จะว่ากต่าวช่มชิ่มนไม่ไค้
ก๊ะกะไรกะไรช้อยเหมือนกัน
เหวยอ้อมภาตอชยัน
จะประชันให้ชนะไม่ตะตด

เรื่องไกรทอง ตอนที่ ๓

ชอบแต่ใจหวงมาตบเด่น
จริงจะตมทมมมพยค์

ให้เพื่อนบ้านเขาเห็นเสียให้หมด
ให้รรุศรัจกณมือไว้

๑ ๘ คำ ๆ

๑ นำเขยนำหัว
มันตั้งเือนไปถึงมึงฤาไร
ครนคอบพมึงถึงแถม
นางตัวถักดำมาค้าคารมคู้
ชนหน้าว่าเป็นเจ้าผัว
ถึงกเป็นชาติกมกิดไซ้
อิมนุษยออบาทวชาติชว
ชาติดำมตั้งวนไมทนต์
เมื่อแฉะเจ้าชาติตงมิรอด
เข้ายจนชวนชมกักรมย์ใจ

ช่างเปตียนคัวเปตียนหน้าเข้ามาใหม่
ใครไซ้ให้พี่สาวดำเด็กก
อแฉ่นแฉมช้อหนาเข้ามาตั้ง
ทำกุดเด็กก็เป็นไร
อินจะให้กักถวอย่าดังไฉย
กไม่โศคโหดไรเหมือนมึงน
พนของร่วมผัวหน้าบคตตี
เป็นกุดำกุดถยานใจ
เป็นไรไม่กชดไว้ให้ได้
อย่าให้ว่างเว้นสักเวลา

๑ ๑๐ คำ ๆ

๑ อเขยอหัวพดัด
ถึงกร่วมผัวก้นมา
กไม่เหมือนมึงอหน้าเป็น
มึงอวดกลตาทาดจะตบตง
ทำให้ตมหน้าหน้าดำหัด
ถึงจะเสี้ยดินใหม่พิไนย
ว่าพดางนางเรียกปตมอาไดย
นงน้อยโยเฮต่าน

ด้วพดัดตดอตดอด้ว่า
มิตายกให้จ้งใต้ครอง
ตักเงินผัวเขาทำจงของ
จระร้องฟ้องโรงศาลกเร่งไป
เขาพันเด่นกำคตเสี้ยให้ได้
มากน้อยเท่าไรก็ตามท
กับข้าไทถวนหน้าทาศี
ชวดยกนตบตให้หน้าใจ

๑ ๘ คำ ๆ

เรื่องไกรทอง ตอนที่ ๓

นางพี่น้องสองคนกัถนเหต้อ
 นางวิมาดาเต่ากเพราะพรัง
 เจ้าครัดคารมไม่ล้มหน้า
 ชนเลี้ยงเถียงเตตาระตนตน
 จะเขียนหนังสือขยำดักห้าไป
 ทำประหนึ่งขง ไกรชเคมที่

บ้าโหดขวิดเผื่อเหมือนมึงษ์
 นอยถุณนทานผู้หญิงทงดำมคน
 เหมือนอแม่คำปดาคีหัดน
 จะกรวดนาคำคะนณเตยเตยวัน
 ชัดแวงไตให้ตอย่าจัจ
 เคนหน่อออกไปเสี่ยให้พิน

๑ ๘ คำ ๑

๐ เมื่อนน
 เจ้าฟานองชนมาถิงเมืองคน
 มีรักถมอับอายชายหน้า
 ว่าพดวงทางกอดเจ้าไกร

วิมาดาตามไปพิโรบน
 คิดว่าจะเปณผลดับไป
 ดุดบัญญัติจะงคอดได้
 ล้อกตั้งอินให้ไปมา

๑ ๔ คำ ๑ โยด

๐ เมื่อนน
 พริกเจ้าจริงจริงจิงพามา
 อันโมใหม่หญิงนงยวด
 มาถิงจะไปบอกแต่เดิมที่
 จิงเกิดเหตุเภทโทษชนทงน
 เจ้าอย่าสะห้อยน้อยใจ

เจ้าไกรทองปดอบนางพดวงว่า
 ไซ่ว่าจะให้เป็นเช่นนี้
 จะชวดสวดเตยเปตำเฝ้าจัจ
 เจ้าณคชายผ่าพมให้ไป
 ดุดที่จจะดับไฟหัดมได้
 มิไซ่จะให้เสี่ยสัญญา

๑ ๒ คำ ๑

๐ เมื่อนน
 แดไปเห็นนางวิมาดา
 จิงร้องว่าเหวยเหวยอถุมกัถ
 แถตั้งชออินวอนชฎุไร

ต้องนางแค้นคคิยจจา
 พมฟายน้ำคากัชใจ
 เตหัดถมงคทารองให้
 จะให้มาทำไมกัถ

เรื่องไกรทอง ตอนที่ ๓

กตบมาชนเดียเงยเจ้าผัว	แต่ตัวนี้ไม่กลัวจะต่อตัว
ทำไมเล่าจึงเข้าแฝงขู่	อันจะพันมือก้อย่าดังกา
ว่าแล้วรุกรามเข้าไปใกล้	เดียวได้จะจิกเขาเงษา
เพียงทาสกัณมา	อดตตตตตตราจะตบตี

๑ ๘ คำ ๑ เซิต

๐ เมื่อนั้น	วิมาดาขยับขยับไม่ถอยหนี
ร้ายกาจด้วยเป็นชาติกัมภีร์	คอคมักดังเรียวแรง
จะเข้าจิกคัสระนางไม่ได้	บัตบองว่องไวเข้มแข็ง
หยิกข่วนกอดกัถัดแว้ง	พดิกแพลงผดักไล่ไปมา

๑ ๔ คำ ๑

๐ เมื่อนั้น	ต้องนางขัดแค้นแค้นดำ
ไม่ย่อท้อต่อสู้วิมาดา	จนหน้าตาแดงคุดเป็นรอยยับ
พวงผู้หญิงต่างต่างบ้างไพร่	หลงใหลได้ทบทันคืบคืบ
ปากจมูกกุกเต็มจนเดือตขับ	บ้างจับทบบพวกเพื่อนพดวน

๑ ๔ คำ ๑ เซิต

๐ เมื่อนั้น	เจ้าไกรทองเข้าขวางทางกัน
จึงห้ามน้องต้องนางให้วางกัน	ขยาดรันหันหันวุ่นไป
จะชนทำตาเหลือไม่เชอพิ	น่าที่จะเกิดเหตุใหญ่
อันนางวิมาดาหนีไซ้	พี่เขายนันตักได้ครึ่งตรา
แม่นางเด็กเดขยันค้ออกเดี่ยวได้	จะเป็นกุ่มภักดีใหญ่ใจกล้า
จะชนกตพัดฟาดเขาธองรา	อย่าเด่นแรงเด่นกาหนักไป

๑ ๖ คำ ๑

๐ เมื่อนั้น	ต้องนางจะเชออีกหาไม่
ร้องว่าอู่หม่มแน่เจ้าไกร	จะเขยหนีเดือไว้ให้วักตัว

เรื่องไกรทอง ตอนที่ ๓

เจ้ารักชู้ของเจ้าเขากบข
เมื่อนั้นเป็นมนุษย์อยู่เห็นตัว
เกิดวิวาทเตลารเพราะไครนั้น
ทำเหตารเหตารแนะนำให้ใจ
ว่าพดางทางรุกเข้าไป
บ้างไพร่พร้อมกันทนต์

แกตั้งจะชู้ข่มไครนำไครหัว
จะหุดอกข่าให้กตวฤกว่าไร
เพราะหม่อมมัวคัวชยันฤมิใช่
มันจึงทำได้ถึงเพียงนี้
มิได้ยอทัตถอยหนี
เขากตุ่มรุ่มคานางกุมภา

๗ ๘ คำ ๗ เขต

๑๐ เมื่อนั้น
จะแก้แค้นเด็กยนต์แฉ้วรงรา
ศวมวิกรมวังตตั้งหุดง
หน่วงหนกรักพแต่ยคายน้อง

วิมาตาแค้นขตั้งหัดตัดา
ด้วยแค้นเด็นหาเจ้าไกรทอง
นางนังตงกอดเข้าเค้รำหมอง
พุ่มพองหน้าตาแฉ้วว่าไป

๗ ๔ คำ ๗

โอบี
๑๐ พ่อเจ้าประคนของเมียเฮย
เจ้าพาเมียมาไมทันไร
ตุ้ตกรักตุ้ตกรไม่อยู่ได้
ถึงแต่ือต่างกลางป่าพนาวัน
จะตกรเนื้อเถือหนงเสยทงเปน
ไไหนเด้าเจ้าชมว่าเมียตุ้
จะขอตาดงไปอยุในถ่า
นางคิตขตั้งช้องหมองมัว

กรรมตั้งไรเตยมาขตั้งให้
จะจำใจจำจากพรากกัน
ตุ้ตใจเหตอกจะอดกตณ
ไมคตุนรายกาจเหมือนเซ่น
ไมเคยพบเคยเห็นหน้าบตุ้
ทนรเซ่นได้เห็นคัว
ตามบุญตามกรรมททำชว
ค็อกชกหัวเขาร่าไร

๗ ๘ คำ ๗ โยค

รำบ
๑๐ คิตเคยคิตพดาง
ตุ้กชนเคือขตั้งขตั้งบตุ้ไบ

นวดนางหนหันมันได้
ช้หนว่าไปไมคตกตว

เหวี่ยงตะเกาแก้วตะเกาทอง
ทฤโหดโหดเซตเอาแก้ว
ทนกดตโถมงอย่าวาง
ผลัดกันวิ่งรัดให้ถนัดใจ
ว่าพดวงนางหวนเข้าในห้อง
แต่ดูดอบเด็กย่นตมัทนช้ำ

พี่น้องอุบาทว์ชาติชั่ว
มึงมาเอาแก้วของมึงไป
มึงเขาคนทะข่างอย่าห่างไต่
อ้น้ำไพร่ตั้งตานมารยา
แก้แหวงในข้อเงษา
โจนจากศาลาดด้วยจิตใจ

๑ ๘ คำ ๑ เขตนี้

๕ ๕ ๕
๐ ครนตงถึงพนพสุธา
ฟาดหางวัดแว้งว่องไว

ก็กตายเป็นกมภาเคิบใหญ่
เข้าไล่ถองนางนารี

๑ ๒ คำ ๑ วิว เขต

๕ ๕
๐ เมื่อนน
ร้องกรีดหวัดวงไม่ล้มประต
วงประทะประกนอสมมาน
บางชนคนไม่มอตะกาย
บางเรียกพวพ้องร้องให้ช่วย
ตั้งกำตงตงหงภาวนา
ต้องนางวางวงเข้ากอดฉิว
เอนคตด้วยช่วยเอาชีวิตไว้
ตักได้ผิดแต่ขออย่าถือโทษ
รอนอกหมกใหม่เหมือนไฟเตี้ย

พี่น้องอกตั้งขวัญหนี
ทนายพเคียงก็ถวนฉาย
ตงตงตงตมตมตมตมตม
บั้นบายไม้ต้นทตพตตตตมา
เจ็บบ้วยดำปากตากขา
กยข้ออกกาว่าเบื่อนไป
ความกตงตงตงตงตงตง
นางกมภักใหญ่ได้ชมเมีย
พ้อโปรตช่วยขบให้ไปเตี้ย
ทงเมียเตี้ยได้ไม่เอนต

๑ ๓๐ คำ ๑

๕ ๕
๐ เมื่อนน
ทำเฉยเขื่อนเหมือนหนงไม้

เจ้าไกรทองโคเฟงหงเวท
เป็นครุจงตบควาจา

เรื่องไกรทอง ตอนที่ ๑

พลิกโตบออกแฉ่แค้นหงตั้ง
ไไหนเด้าเจ้าไม่กตวิมาดา
เบเนโรมิทำให้หน้าใจ
เวียกหาซาไทให้ช่วยกัน

ไกรทองคงคงไม่ฟังว่า
ทงเจ้าทงซาเขารวมริน
ฉิ่งฉิ่งมาเียจนควด้น
คั้นเด้นตามดบายใจ

๗ ๖ คำ ๗

๑๑ ว่าแล้วตุกเดินออกมา
แต่มัวจ๋าจ๋าไป
เปนมกรรมเราแล้วทงต้องข้าง
อย่าตะห้อยน้อยใจจงโคตคตา
ค้อยเจ้ากตบรปเป็นกมภัด
มาอชบบถพเชนน้อง
เจ้ากตบไปก่อนเกิดวิมาดา
ความรักพิศมคตมาคม

จากที่คำตาอาไศรย
วิมาดาอย่าได้โกรธา
ไซ้พจะทงขว้างร้างหย่า
กตบไปคุดหาห้องทง
เคยอชนทเทยวทง
จระอนรนมหม่นหมองด้วยแดดตม
ไม่ข้าพิจะตามไปสู่ต้ม
ยังนิยมชมชิตคิตใจ

๗ ๗ คำ ๗

๑๒ ๒
๑๑ เหมือน
ฮาวรณรอนรมกตมใจ
จนอขมวิทจะเจรจา
ถาฉิวชบหัดตงค้ำบับ

นางกุมภัดเค้ราศร์รอยตะห้อยให้
คังถ่านไฟพินส้มท่มทับ
แต่พริบคาฮาปากทงบหับ
คตานตะกุกตะกักกับกลับไป

๗ ๘ คำ ๗ แฉดะ

๑๓ ๒
๑๑ ครนถงผังคองคาก์กาโถม
โบทหวางวางว้ายว่องไฉ

โติดโครมตงในแม่น้ำใหญ่
ตรงไปสู่ทถาทอง

๗ ๙ คำ ๗ เชิด

ตอนที่ ๒ ไกรทองตามนางวิมาลากลับไปถ้ำ

๑ รูปร่างนางกตายเป็นมนุษย์ โฉมงามบริสุทธิ์ผุดผ่อง
เดินพิศวงครวญคร่ำรำร้อง เข้าไปในห้องแถวโคก

๑ ๒ คำ ๑ โอด

๑ เมื่อนั้น โฉมเจ้าไกรทองหมองคร่ำ
ครนนางวิมาลาตัว กตายเป็นกมมถัดดับไป
หงส์ลายทงรักเป็นหนกหนา คืดคืดขึ้นมาตาไหล
ให้ตะห้อยตะเหี้ยเสียน้ำใจ เหมือนบาใบไม่เป้นส้มประดี
ภรรยาฆ่าเคื้อนให้ไปบ้าน ยังเดอดตาตคืดนหันหน้าหัน
ชะนางศอชยชนสนันท์ ช่างชอชกนคำศอชมาตา
เหมือนแกลงคืบดำน่าไซ เอออะไรมาคืดฤษยา
หวงแหนแค้นร้ายราม่า จะปิดประตค้ำแค่ข้างเดียว
เมือกพมหามนางกมภา ที่ไหนจะคะระนาคาเขยง
ทงบัวไพร่ไม่ชอชคเป็นเกตุยอ นหากคืดนคเดียวดอกกระมัง
ว่าพตางทางเดินออกจากถงน หุนหันบ่นบ่นจนคตุมคตัง
เมียงามตามไปไม่อนึ่ง มายังบ้านพตันทันใด

๑ ๓๒ คำ ๑ เพลง

๑ ครนถงจรงชนบนเคหา จะอาบนายตค้มักไหไม่
โมให้ชืดชืดชืดใจ เดินตรงเข้าไปในทนอน

๑ ๒ คำ ๑ เส่มอ

๑ ช้ำ ท่มทอคคืดคตมตงบนเคียง เชนเอียงแอบอิงฟังหมอน
๑ คืดคังวิมาตายังอาจรงน ทุกชวอนว่าไรไปมา

เรื่องไกรทอง ตอนที่ ๒

๓๓๕

แต่ด้วยฝ่ามือจะผูกคอตาย

ทำตะเกียกตะกายเก้อเก้อ

ไม่อดสู้ผู้คนบันเพ้อ

คลังโคตโหดเด้อด้อมคน

อย่าดังไสยไม่ผิดปากว่า

จะเป็นบ้าเที่ยวเดินกตางถนน

เดี้ยแรงเรื่องฤทธิเดชเวทมนต์

ฝูงคนเขาจะกั้มรุมต้อ

(บทจำลองแทรก)

ครนถึงจึงพึงพาบกราบไหว้

เขาอ้อยขวนมาให้ห้าหกข้อ

(บทนาง)

จงออกไปวัดจันทาท่านขวัญ

รักษาตัวรัตนามนต์เดี้ยดักหม้อ

จับมวงคดีได้ด้อมกรวมคอ

แต่พอต่างดระประทะประทัง

(บทจำลองแทรก)

ตองกินคูตักที่แม่นมีพขอ

จะต้องเดินมะตะกอกกับแกงผัก

(บทนาง)

ฤไปอยู่ต้อมนางจรเข้

ถูกเด้นหี้ยาแปลของเขาตั่ง

น่าจะเป็นเช่นนั้นคอกกระมัง

ฤกตักต้อมค้อมค้อมค้อมตั่งประวังควาน

(บทจำลองแทรก)

ฤตงไปในท้องคตองเด้นจ้องเต

ให้เมียจรเข้นชตั่ง

เรื่องไกรทอง ตอนที่ ๒

บทนาง

ขรอยผีทองแดงในเหวถ้ำ
จะเดี่ยผีพตบคบตะพาน

เข้าประจำผัวชามาถึงบ้าน
กลัวคเขาเป็ดอกเข้าตำรังไป

บทเจ้าอดแทรก

ขรอยผีพระประแดงแขวงปากน้ำ
เข้าประจำเจ้าพระคุณจึงงุ่นง่าน

บทนาง

ว่าพตางหัวเราะเยาะเย้ย
เขามือคอกทำตกใจ

ยังหาเคยพบเห็นเช่นนั้นไม่
ยัวเยาเจ้าไกรไปเมา

บทเจ้าอด

แกงหมป่ตเตเตเดี่ยตี้น
ข้างไม้อายพวดดาวชาวยศบอ

มางมกิบกบเขียดไม่ถ่อยดฤ
คบมือหัวเราะเยธา

๗ ๑๔ คำ เจริจา

รำย ๕ ๒
๑) เมื่อนน
รับแพแฉวงนางแม่คำปดา
นำจะจริงของน้องคองเต้นให้
วีรแบบเขยชนคกตฤมภถ

เจ้าไกรทองยมพตางทางว่า
จะชนชคธิธาไปโยม
เจ้าเคยคบจรเข่มาก่อนพิ
เห็นทจะเป็นบาเหมือนว่าจริง

ฟูไปอยู่คหฬาค่าหกวณ
 ให้หตงโหดแต่จะใคร่เขมบอง
 จริงฤหาไม่เจ้าตะเกาแก้ว
 เตี้ยจรีตติใจชาตวัน
 ใครดำเจ้าเอี้ยช่วยรักษา
 กตบมาเยาะเย้ยหยนฉนต้นท
 เฮออะไรได้ความว่าเจ้า
 ผชาตวันผวตอหยาบช้า
 ออย่าเยี้ยเยาะเทตะเตนเช่นน
 จงมาค้อนรับประคืบประคอง
 ว่าพตางฉดยฉดยคหยก
 นางนึ่งด้าวก้ออย่าออดาวไป
 จำเกาะพิทกับเจ้าตะเกาทอง
 คอเมื่อไรผ้ออกจะบอดกน

ผบาระไรน่มนเขาดัง
 ถึงผหญิงผชายกคตตายกน
 หม่อมพตางครวแแต่อย่างไรน
 บังวนบเป็นบ่ายังกวางน
 จนหายมาได้เตี้ยเป็นเมี้ยพ
 ร้อยด้ร้อยอย่างช่างเจรจา
 ด้หาใหม่ใครเต่ามาเข่า
 ตามมาหาเจ้าตะเกาทอง
 ชาตวันชติใจจะได้ถอง
 ชวนชมตมตมตองให้ตขงใจ
 ผวเก่าเจ้าคอกอย่าผตักได้
 เจ้ามิใช้ภรรยาชาตวัน
 เคยรับรองคตขงอยู่เป็นคตขง
 จงกะนนกะนกับพชาย

๑ ๓๗ คำ ๑

๑ เมื่อนน
 จงว่าผเจ้าเตให้เกทบาย
 เกิดชครานว่าคาญหจจุ
 ทำเคยคเค้นแแต่งอนค้อนเจ้าไกร

ตองนางคางเตอดไม่เหอตหาย
 แยมคายของเจ้าข่าเขาใจ
 ไม่พอที่จะค้อยามคความใด
 แแต่กตงคินเขาไปเตี้ยในเรือน

๑ ๔ คำ ๑

๑ เมื่อนน
 เห็นเมี้ยแแต่รงได้จรีตติเบือน

เจ้าไกรทองวองใจใครจะเหมือน
 คินหน้เขาเวอนกรูใจ

พึดคิดว่าจะไปไกลแต่ถี่ย
หาบุญไม่เบองนำไป

ให้หางายโทษแต่ยจึงจะได้
มนุษย์ก็จะได้อยู่สบาย

๗ ๘ คำ ๗ เจริจา

๑ เมื่อนั้น
ได้ฟังนงนพมพราย
สวาทพิณผ่นอนย้อนออก
นั้นแน่คะหม่อมไกรมิใช่ดัง
ชะช่างพุดจาว่าชาน
ยังไม่มั่นคนกะเทได้เจือ
ไปไหนไปเกิดไม่จันฉัด
เหมือนปลด้อยปลดอปด้อยเท่าเดียวเขาบุญ

พี่น้องต้องนาง โฉมฉาย
น้อยถุณั้นแบบคายนชยนิจิง
ดวงหุดอกเดยวอดคปผู้หญิง
จะดวงให้กินจึงกับเกิด
คิงนำออยนาคาสดหวานเหตือ
คงจะเชือถอยคำของเจ้าคุณ
จะทานทักค้เครื่องจะเคื่องชุ่น
จะช่วยรุนได้ตั้งลงไป

๗ ๘ คำ ๗

๑ เมื่อนั้น
ได้ฟังภรรยาว่าถูกใจ
ปลตาเท่าเอาอะไรมาบ่นบ้า
จริงถุจะเดื่อกได้เดี่ยให้พัน
ถึงพไปก็ไม่อยชา
อย่าเดี่ยตดีททำแต่ตำพิง
ว่าพตางตบหตังแต่ดั่งเดี่ย
นวยชกผ้าห่มชมว่างาม
เนอะไรคือนคอกฉดกพิ
แต่เวียนเผ่าเข้าหยอกภรรยา

เจ้าไกรทองช้องชัดอชัฒมาไศรย
ข้มแห่งแกตังโถดไปตามจน
ไม่เดื่อกหน้าเดยนางสรวงกุศต
แต่จะชวดตสวดมนต์คอกกระมัง
จะกตัมมาให้ทนทชางนมัง
เหตือก่าตังหนักนก็จะยักตาม
ต้ใจค้วยเมี่ยไม่หวงห้าม
ตวนตามเดยวอดตดตือคคว่า
ไม่พอทกนเองก็อิจจา
จนเวธาจวนแจ้งแต่งทอง

สามเส้า ครนถถึงผิงวงงวนชดธาร	จึงโหมอ่านอาคมคาถา
๑ แดงจุกเทียนไซมได้ซา	คงคาแหวกช่องเป็นปล่องเปิด
เจ้าไกรทองคว่นเดินมาตามทาง	น้ำแห้งแข็งกระด้างไม่ไหลเหือด
ม็ดหมอเห็บม่นกบบนเอง	ตรงไปปากเหวถ้ำทอง

๑ & คำ ๆ เซ็ด

๑ ร้าย ค่อยย่องเข้าไปดังใจจง	ดำคัมภีร์นกงไม่เหตงห้อง
หยุดยั้งแผ้วม่านเมี่ยมอง	ดูท่าของวิมาดาจะว่าไร

๑ ๒ คำ ๆ

๑ ไร่ปี ๑ เมื่อนน	วิมาดาเค็ร่าดรัยยะห้อยให้
๑ กอดเข้าเจ้าจุกเป็นทุกซ์ใจ	เหมือนบาใบนี้บ่นอยู่คนเดียว
๑ ยงเจ็บใจด้วยอพหนอง	ให้ชดชองเคื่องขันฉนเฉย
๑ แคนนถกตั้งอกศคจเจยว	มันได้จะใครเคยวเนอกิน
๑ เหตุผลเป็นคั้นเพราะผัวใหม่	พาไปให้เมียคหมัน
๑ ข้างโบปดตดเจยวเจนน	ไม่มีชนชาติชายทำโยยของ
๑ เพียงเขยผต่างเทวดา	ทริทษากาเหวเปิดปล่อง
๑ จงคิดจิตรดตใจเจ้าไกรทอง	ให้หิงตงมาตองอิกถักครว
๑ จะคักถือต่อว่าประดาเดี่ยว	ให้ส้มท้อเมี่ยมันรังหยาว
๑ จะหยิกช้วนให้เจ็บด้วยเด็บยาว	เด็ดมิซาวไซมอยักัดเขา
๑ แดงชุกคิดชนมมาถิงชาตวัน	ยังวโยกโสกศัตยสัตว์รอยเส้า
๑ เมื่อยามยังอยู่เป็นคู่เคด้า	ไม่อาทรนอนเปล้าเปลี่ยวใจ
๑ ใหน้อะเถาแก้วเถาของ	จะจบบจ้วงจองหงกับน่องได้
๑ ทุกรชนรำพึงตั้งตใด	ครวญครำว่าไรไปมา

ร้าย ๕ ๕
๑) เมื่อนั้น
เข้าใจในทิวมาตา

เจ้าไกรทองแผ่ม่านเมียงหน้า
ยิ้มพาดวางทางว่าไปทันใด

๑) ๒) คำ ๑
พัดคอเทวดาสุวาฤทธิ
เห็นนาง โคกพิรุฬโพร
เดิมดีตามไปกับไกรทอง
ฤาเขาชู้เช่นไม่เอ็นดู
จึงมานั่งบนหาชาตวัน
ถึงจะเข้มแข็งชนขยันทัด
จงอดรำหู่ฝากศวมวิใหม่
ถ้าเชอคำทำตามเทวดา

๑ ๒) คำ ๑
ซึ่งสถิตย์ในถ้ำคำใด
คิดพะวงดังไธยจะใคร่
ทำไมกดับมาร้องให้อยู่
อุปถัมภ์ค้ำชูไม่ถึงที่
ต้องการอะไรหนักบผผ
ไหนจะรอดชีวิตกลับมา
รักใคร่ข้างนั้นจะดีกว่า
จะตัดสินใจให้มาประเดี่ยวน

ร้าย ๕ ๕
๑) เมื่อนั้น
รู้ว่าหม่อมผผผผผ
ตำระวนนินทาว่าร้าย
แก้เกอนั่งกตปฐนพดู

๑ ๒) คำ ๑
วิมาดาตั้งจิตคิดบัดดี
ตงมาเมื่อไรไม่ทันรู้
ให้ได้เห็นเงินอายอดตุ
ก้มและเก็บอยู่ไม่เจรจา

๑) ๔) คำ ๑
๑) เมื่อนั้น
ทำเป็นไม่เห็นวิมาตา
ใครนินทาว่าร้ายเราเมือก
ถ้ามันพบปะไม่ละไว้

๑ ๔) คำ ๑
เจ้าไกรทองย่องเดินเข้าไปหา
แหงนเงยเฉยหน้าแदैว่าไป
ประเดี่ยวจใจโพดหันไปข้างไหน
จะทำให้คุ้มค่านินทาถัน

ไอ้โหลม ๑) ๕) คำ ๑
๑) ออหนงอยู่นเดยอดีหว่า
ก้มและเก็บเด่นอยู่เช่นน

๑ ๕) คำ ๑
หน้าตาคนเกอนตุชุน
จะหักถันเตี้ยเปเต่าไม่เข้าการ

ถึงข้างเข่าข้างเราก็ก่อนแหดะ

ไม่โหมมากปากคอกพอตัว

จะมากตบซึ่ง ไกรทองใคร

๕๘.๕๕
พีกว่าขแรงเป็นแพ่งขรรมี

๕๘.๕๖
จงนั่งดูที่ใครจะตักว่า

ยังไม่หน้าเข้ามาเปรียบประชด

มันเกาะเกาะกอนใจมิใช่ชั่ว

ไม่จัดเจ้าเขามาด้วยเหมือนกัน

๕๘.๕๗
ข้าไซ้ให้หงษ์ทองกันฤน

๕๘.๕๘
แต่ตะคนตั้งดินไม่เงื้องด

๕๘.๕๙
ต่อนเหตุกถาขยั้นเหมือนกันหมด

๕๘.๖๐
ว่าข้าปดก็คกนรกเอง

๖ ๑๐ คำ ๖

๑ หน้าเอยหน้าหัว

๑๑
เกิดวิธาบาดเทตาระศรีนเครง

๑๒
จะขว้างงตุกคอกอศรพิศม์

๑๓
แยบคายของเจ้าข้าเข้าใจ

๑๔
เมื่อข้ากดับกถายรูปเป็นกมฤต

๑๕
เข้าประคัมประคองแต่ตั้งองนาง

๑๖
ยชดรักของเจ้าคะเถาทอง

๑๗
สาวพรหมจารีดีสุดใจ

๑๘
หม่อมไกรได้ข่มตมตั้ง

๑๙
จะค้อมโทษโทษาห้าประการ

๒๐
ขยาปด้นปดอกออกตัวไม่เหมาะเหม็ง

๒๑
เพราะหม่อมมัวชั่วเองฤาเพราะใคร

๒๒
มันจะผิดพันคือไปข้างไหน

๒๓
จงมาจงไปเป็นคนกลาง

๒๔
เจ้าขบเหมือนขบขบขบต่าง

๒๕
กอดไว้คนตะข้างไม่ห่างไกล

๒๖
ตั้งจะตั้งถอยฟ้าไม่หาได้

๒๗
ไม่มีใครถกค้อมพ้องพาน

๒๘
เหมือนได้นางรูปทองไว้ที่บาน

๒๙
ขปรีดีกระบานไม่มีเตย

๖ ๑๐ คำ ๖

๑ เออเอยเออบาง

๑๑
ถาวรพิถ่ม่อนปรนเป็นคนเคย

๑๒
เงินจัดหัดมาแต่ชาติวัน

๑๓
มิใช่ชายเจ้าสรฤทษ

๑๔
๕/16/09/2565
นหากพิเองวิเพตงมอง

๑๕
ยีนางตะเถาทองทำนองคน

๒๐
ชะข้างชูเชิดเปิดเผย

๒๑
ไม่ตมเตยตมตมคมชิต

๒๒
หลายชนเชิงชวณกระบอนกระบิต

๒๓
จะตั้งคิตคิตกุกอยู่ทุกคน

๒๔
๕/16/09/2565
จึงตามรอยคตยัคคตองไม่ชัดตม

๒๕
แยบยนคไม่เท่ากมฤตใน

เจ้าลี้กตบักตายได้หลายอย่าง
 ดันหัตถ์จัดเจนอนุญในใจ
 พักขงคองจิครคคิใจอยุ่
 เจ้าคักรอนค่อนไค้ไม่ไยคั้
 ถ้าพี่เปนนทเวาดูราฤทธิ
 จะบิตทองทงคัวให้ทัวไป
 จะสำลัศรรเสี้ยบ่างเหมือนอย่างน
 เจ้ากระบิตกระบวงมารยา

รูทางจะหนทีจะไค้
 มนุษย์ฤจะไค้เหมือนเช่น
 อุด้าหัดขังตายมาถึน
 เพราะผิดที่ทำนองไม่ค้องใจ
 จะนิมิตรชาตวันชั้นให้ใหม่
 นั้นแตรจะชอบใจวิมาธา
 กุมกัถัรยการจไม่ปราถนา
 แด้เต็กมาจนใหญ่ฟังไค้พบ

๗ ๓๔ คำ ๗

๑ หม่อมเฮยหม่อมผัว
 วิชาเขี้ยวชาญชำนาญครบ
 ไครขอควาข้าชาวศักรคฤ
 ไครซักไครจงจุมกมา
 ไม่รู้ฤว่าชาติเค็ยรชาน
 ทำให้เสี้ยเค็ยมเวทมนคัขังคั
 เจ้าช่วงคิตนิมิตรชาตวัน
 เขาไปฝากนวดนองทงต่องว
 น้เขาไปฝากเจ้าคะเภาแก้ว
 เสี้ยแรงหม่อมผัวนิมิตรบิตทอง
 ทำไมมิให้คิตถึงผัวเก่า
 ไม่โกหกพกดมเด็ยวคัค

มิใช่เช่นชายชั่วหัวประจบ
 ไครใช้ให้มาคบบักกุมภา
 จงชมชานคานคองตองมาหา
 ไครเรียกไครหาไครแะนคั
 มาตมามันตมาคตมคัคคัว
 คัรพคัคคัปรักม้มา
 จะเอาไวไยน้ในคัว
 ของทยาของเจ้าคะเภาทอง
 คัคเด็ยช่วยทำฉฉฉฉอง
 ทงตองจะไค้ไม่เร้งรคั
 ถึงโศคเนากัคคองคองในคัคคั
 ขัวข้าสารพคัคเหมือนมนุษย์

๗ ๓๒ คำ ๗

๑ น้อยเฮยน้อยยุ
 จริงแควเจ้าเผาคิผัวมนุษย์

ยังจะรอกวนใจมิให้หยุด
 ไม่เหมือนหม่อมหนักกระผัวนาง

เมื่อยหม่อมมาชหน้าคำทอ
 หยาบหยามข้ามหัวหม่อมผัวไป
 เขารุมก้นศดาของอ้อ
 เหตุว่ารักแต่รักพามัน
 โดเอียงแต่จะไรให้จันตัม
 จับไตไหนนั้นข้อพิรุช
 จะไวยุยกับอ้อวิมาดา
 ว่าเด่นเปลดาเปลดาแล้วจะไป
 เขิญชชายชูชาก่อน
 แก่ถึงพาดพาโตโกรธา
 มีห่าหันพันช่าให้ยอยยับ
 ว่าพตางควรมญครำรำไร

ได้คอช้ำก่อนจริงฤไม่
 หูห่างข้างกะไรไม่ได้ยิน
 ศดาเจ็บอดไปฤไม่เห็นต้น
 ชั่งแต่ดวงมดินให้โทรมทรุด
 ได้ชมแต่จะไรให้ตั้งตุค
 ที่ทุจริตคิดนอกใจ
 ทำตามโทษอาอย่าปราได้
 ช้ายังไม่ให้โคตศดา
 ได้แล้วจะนอนตงให้ฆ่า
 นีหม่อมเมี้ยต่อนมาช่าเข้าใจ
 อันจะให้ช้ำกตบย่ำดังได้ย
 ดุชชายผ้าไฉไม่วางมือ

ฯ ๓๘ คำ ๑

๑ งอนเอียงอนชด
 เจ้าดีแต่คนคมคารมภา
 ช่าเป็นคนพาทไม่มีตคย
 จะมาบับหน้าตาเขาช่าโย
 เป็นไรมิโตดเค้นเด่นคัว
 จนออกเข็ดคารมระอมระอา
 ทงตองเมี้ยต้ามเมี้ยมิดีแยง
 เจ้ากระบิตกระบวนกวนใจ
 จะหาใหม่ให้ตช้นกว่า
 แน่เจ้าจะมีใหม่มังกตาม

เข้ะอ้อนหย่อนพยคตงแล้วฤ
 ทำไมมาชคยช่าไวย
 ไม่จคดเขาจริงตักตังได้
 ช่าทำตังไรให้เคองตา
 เข้ายวเอียงยักให้หนักหนา
 มันไม้นำแล้วจะช่าจะไป
 ปากกต่าหน้าแขงคารมใหญ่
 เอาไวยหย่าเดี่ยนางเมี้ยงาม
 อิกตักตี่ห้าคนให้พันต้าม
 แต่ให้งามตมหน้าเหมื่อนชาตวัน

เรื่องไกรทอง ตอนที่ ๒

นั่งอยู่ใยเต่าเจ้าคนคม
ทำหน้าที่บดบังเห็นขงครัน

มีคำคารมอะไรไวโน่น
ใครบอกบุญคุณธรรมไม้ศรัทธา

ฯ ๓๒ คำ ฯ เจริญ

๐ เพื่อน
ได้ยินไกรทองวิมาลา
ความขางนางเมื่อกี้ไม่ช้า
ท้อยทักขยนิคินดิ่ง

นางเต็มตายวรรณอยู่ในคหา
จิราทวาหากันน้อยอิ่ง
ข้างเจ้าสวักไปไมหนิ่ง
นางจึงตุดकिनออกไปต

ฯ ๔ คำ ฯ เพลง

๐ เข็มเขยมมองมองแต่วรองว่า
ทงหม่อมเมียมหม่อมมวตวนตวร
จะดำได้ให้กาแยงแรงทง
ไซ้จะแกตงแต่วรช่าเปรียบเปรย
จะมาชนพนผ้อยหาคะเซ็บ
เมื่อกินอยที่ตบแต่วเป็นไร
จะพลอยให้เพื่อนเมียมเตี้ยวังวัด
ยิงจะฎารยาช่าราย

อะไรนับบ่นำหน้าหนวกห
ไม่อดดีมีดังบางเคย
อของมนไมคณพเอย
พักเป็นคนเคยคนเข้าใจ
หยิกเต็มจะเจ็บนอฎาหาไม้
จะมาไซ้กตางแจ้งให้แพ่งพราย
ถ้าฉวยพตัตขาดดอยดีคอยหาย
เปนต้องหมายตามหมายหน้าอายใจ

ฯ ๘ คำ ฯ

๐ เพื่อน
อแม่เอยเจ้าจอมเมียมหม่อมไกร
น้อยฎาห้ามปรามเหมื่อนหนามเหน็บ
นางไมมีทชวผวเอนค
ชอมจะช่วยกันเจ็บเก็บได้ใจ
จะไตจตุจาริกไว้ศรทศร

วิมาดาตอพบตางทางค้อนให้
ออกมามีต้อนตั้งคองกะท
มันเจ็บปวดเหลือแตวดังแหว
นเจ้าวอะไรมาเจริญ
นานไปเมื่อจะเป็นเหมื่อนเช่นช่า
ไหนไหนก็ราคาเดียวกัน

จริงแล้วกระซำเป็นคน โดนเซต
อย่าพักพิกร้อยบทประศตประชน

ไม่เหมือนเจ้าคัมหมตช่างอดกณ
แค่เพตาเพตาเท่านั้นเกิดเป็นไร

๑ ๘ คำ ๑

๑ เมื่อนน

วิมาดาเมยขาแฉวเหต้อใจ
พบปะหน้าไหนได้เขาหมด
ตะกิงตะเกียงเงียงงารอบตัว
เกิดซีตามถนัดไม้ซัดขวาง
ใครกรรมส่มควรราคา

เจ้าไกรทองร้องว่าอั้งมาไครย
เหมือนหนามไหนเกาะกระรว
ไม่ตะดเตตตะคนเดี่ยจนทัว
ความวัวยั้งไม่หายความควายมา
ทงตั้งข้างวางกันให้หนักหนา
จะเปลื้องผ้าคาดพุงออกวางวัด

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนน

เฮอะไรเขาว่าประดำกัน
ตำรวอนก่อนว่าประดาเดี่ย
เจ็บใจใครมั่งจะไม่แค้น
จริงแล้วขำหมอความเหมือนหนามไหน
พุดจาพด้อยพด้อยร้อยประค
ถึงคราวจะหยิบผัดไม่คิดหน้า
เจ้าเฮยจงถนอมหม่อมเมยได้
ชะนางคนคิไม่มีชัว
น่านไปจะชนถงหลังคา

วิมาดาตอบไปข่มขมัน
หม่อมผัวควัดันออกเฉียงแทน
ให้หม่อมเมยได้หน้าชนกว่าแขน
นี้แฉวแมนเท้วว่าเป็นตราช
เหมือนใครไม่วไม่เข้าใจ
เงียงงาตำรวพุดได้
อย่าให้โกตเคี้ยงกับเงียงงา
เอาหม่อมผัวออกตงเปดงนำ
หน้าคาตตะชาตเดือตผาดแดง

๑ ๓๐ คำ ๑

๑ เมื่อนน

ช่างไม่ชนคันแตกแหกกระเซง

นางเดือมตายวรรณเกียงเดี่ยงเซง
มาตะแคงแวงวัดเอากันเอง

เรื่องไกรทอง ตอนที่ ๒

เห็นข้ออึ้งจึงออกมาห้ามปราม
 ข้าเป็นคนเจียมตัวกลัวเกรง
 เขอจะเอาอะไรมาขึ้นหน้า
 ทำคุณบูชาโทษ โทษใดใคร
 มาคหน้าข้าเกิดทำนผู้หญิง
 สำคัญว่าผัวรักภักดีกลาง
 ทำไมเล่าจึงไม่เอาให้ขาดเด็ด
 กตัญถมาครางครืดผะอืดผะอม
 เกิดคะรำคาญชักรวนเทดาะ
 กระทบเท้าตงตันเดินบ่นไป

กตัญได้ถ้อยร้อยความไม่เหมาะสม
 ไม่เป็นใครเป็นแดงหน้าอายใจ
 เป็นแขนเป็นขาข้างว่าไต่
 ดำพันสัตว์ได้ไม่ไว้วาง
 มันแดงจริงยิ่งกว่าข้อมนำฝาง
 ดำตั้งดวงวางไปตามตม
 ฤไปปะบรเพ็ดเซ็ดขม
 ก็พอดมหน้าหน้าดำแก่ใจ
 นเหนอเคราะห์หมาเหี้ยบหนามใหม่
 เข้าในท้องหับฉับพัตัน

ฯ ๑๒ คำ ฯ

โอ้โถม เมื่อนั้น
 ๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐ ๑๐๑ ๑๐๒ ๑๐๓ ๑๐๔ ๑๐๕ ๑๐๖ ๑๐๗ ๑๐๘ ๑๐๙ ๑๑๐ ๑๑๑ ๑๑๒ ๑๑๓ ๑๑๔ ๑๑๕ ๑๑๖ ๑๑๗ ๑๑๘ ๑๑๙ ๑๒๐ ๑๒๑ ๑๒๒ ๑๒๓ ๑๒๔ ๑๒๕ ๑๒๖ ๑๒๗ ๑๒๘ ๑๒๙ ๑๓๐ ๑๓๑ ๑๓๒ ๑๓๓ ๑๓๔ ๑๓๕ ๑๓๖ ๑๓๗ ๑๓๘ ๑๓๙ ๑๔๐ ๑๔๑ ๑๔๒ ๑๔๓ ๑๔๔ ๑๔๕ ๑๔๖ ๑๔๗ ๑๔๘ ๑๔๙ ๑๕๐ ๑๕๑ ๑๕๒ ๑๕๓ ๑๕๔ ๑๕๕ ๑๕๖ ๑๕๗ ๑๕๘ ๑๕๙ ๑๖๐ ๑๖๑ ๑๖๒ ๑๖๓ ๑๖๔ ๑๖๕ ๑๖๖ ๑๖๗ ๑๖๘ ๑๖๙ ๑๗๐ ๑๗๑ ๑๗๒ ๑๗๓ ๑๗๔ ๑๗๕ ๑๗๖ ๑๗๗ ๑๗๘ ๑๗๙ ๑๘๐ ๑๘๑ ๑๘๒ ๑๘๓ ๑๘๔ ๑๘๕ ๑๘๖ ๑๘๗ ๑๘๘ ๑๘๙ ๑๙๐ ๑๙๑ ๑๙๒ ๑๙๓ ๑๙๔ ๑๙๕ ๑๙๖ ๑๙๗ ๑๙๘ ๑๙๙ ๒๐๐ ๒๐๑ ๒๐๒ ๒๐๓ ๒๐๔ ๒๐๕ ๒๐๖ ๒๐๗ ๒๐๘ ๒๐๙ ๒๑๐ ๒๑๑ ๒๑๒ ๒๑๓ ๒๑๔ ๒๑๕ ๒๑๖ ๒๑๗ ๒๑๘ ๒๑๙ ๒๒๐ ๒๒๑ ๒๒๒ ๒๒๓ ๒๒๔ ๒๒๕ ๒๒๖ ๒๒๗ ๒๒๘ ๒๒๙ ๒๓๐ ๒๓๑ ๒๓๒ ๒๓๓ ๒๓๔ ๒๓๕ ๒๓๖ ๒๓๗ ๒๓๘ ๒๓๙ ๒๔๐ ๒๔๑ ๒๔๒ ๒๔๓ ๒๔๔ ๒๔๕ ๒๔๖ ๒๔๗ ๒๔๘ ๒๔๙ ๒๕๐ ๒๕๑ ๒๕๒ ๒๕๓ ๒๕๔ ๒๕๕ ๒๕๖ ๒๕๗ ๒๕๘ ๒๕๙ ๒๖๐ ๒๖๑ ๒๖๒ ๒๖๓ ๒๖๔ ๒๖๕ ๒๖๖ ๒๖๗ ๒๖๘ ๒๖๙ ๒๗๐ ๒๗๑ ๒๗๒ ๒๗๓ ๒๗๔ ๒๗๕ ๒๗๖ ๒๗๗ ๒๗๘ ๒๗๙ ๒๘๐ ๒๘๑ ๒๘๒ ๒๘๓ ๒๘๔ ๒๘๕ ๒๘๖ ๒๘๗ ๒๘๘ ๒๘๙ ๒๙๐ ๒๙๑ ๒๙๒ ๒๙๓ ๒๙๔ ๒๙๕ ๒๙๖ ๒๙๗ ๒๙๘ ๒๙๙ ๓๐๐ ๓๐๑ ๓๐๒ ๓๐๓ ๓๐๔ ๓๐๕ ๓๐๖ ๓๐๗ ๓๐๘ ๓๐๙ ๓๑๐ ๓๑๑ ๓๑๒ ๓๑๓ ๓๑๔ ๓๑๕ ๓๑๖ ๓๑๗ ๓๑๘ ๓๑๙ ๓๒๐ ๓๒๑ ๓๒๒ ๓๒๓ ๓๒๔ ๓๒๕ ๓๒๖ ๓๒๗ ๓๒๘ ๓๒๙ ๓๓๐ ๓๓๑ ๓๓๒ ๓๓๓ ๓๓๔ ๓๓๕ ๓๓๖ ๓๓๗ ๓๓๘ ๓๓๙ ๓๔๐ ๓๔๑ ๓๔๒ ๓๔๓ ๓๔๔ ๓๔๕ ๓๔๖ ๓๔๗ ๓๔๘ ๓๔๙ ๓๕๐ ๓๕๑ ๓๕๒ ๓๕๓ ๓๕๔ ๓๕๕ ๓๕๖ ๓๕๗ ๓๕๘ ๓๕๙ ๓๖๐ ๓๖๑ ๓๖๒ ๓๖๓ ๓๖๔ ๓๖๕ ๓๖๖ ๓๖๗ ๓๖๘ ๓๖๙ ๓๗๐ ๓๗๑ ๓๗๒ ๓๗๓ ๓๗๔ ๓๗๕ ๓๗๖ ๓๗๗ ๓๗๘ ๓๗๙ ๓๘๐ ๓๘๑ ๓๘๒ ๓๘๓ ๓๘๔ ๓๘๕ ๓๘๖ ๓๘๗ ๓๘๘ ๓๘๙ ๓๙๐ ๓๙๑ ๓๙๒ ๓๙๓ ๓๙๔ ๓๙๕ ๓๙๖ ๓๙๗ ๓๙๘ ๓๙๙ ๔๐๐ ๔๐๑ ๔๐๒ ๔๐๓ ๔๐๔ ๔๐๕ ๔๐๖ ๔๐๗ ๔๐๘ ๔๐๙ ๔๑๐ ๔๑๑ ๔๑๒ ๔๑๓ ๔๑๔ ๔๑๕ ๔๑๖ ๔๑๗ ๔๑๘ ๔๑๙ ๔๒๐ ๔๒๑ ๔๒๒ ๔๒๓ ๔๒๔ ๔๒๕ ๔๒๖ ๔๒๗ ๔๒๘ ๔๒๙ ๔๓๐ ๔๓๑ ๔๓๒ ๔๓๓ ๔๓๔ ๔๓๕ ๔๓๖ ๔๓๗ ๔๓๘ ๔๓๙ ๔๔๐ ๔๔๑ ๔๔๒ ๔๔๓ ๔๔๔ ๔๔๕ ๔๔๖ ๔๔๗ ๔๔๘ ๔๔๙ ๔๕๐ ๔๕๑ ๔๕๒ ๔๕๓ ๔๕๔ ๔๕๕ ๔๕๖ ๔๕๗ ๔๕๘ ๔๕๙ ๔๖๐ ๔๖๑ ๔๖๒ ๔๖๓ ๔๖๔ ๔๖๕ ๔๖๖ ๔๖๗ ๔๖๘ ๔๖๙ ๔๗๐ ๔๗๑ ๔๗๒ ๔๗๓ ๔๗๔ ๔๗๕ ๔๗๖ ๔๗๗ ๔๗๘ ๔๗๙ ๔๘๐ ๔๘๑ ๔๘๒ ๔๘๓ ๔๘๔ ๔๘๕ ๔๘๖ ๔๘๗ ๔๘๘ ๔๘๙ ๔๙๐ ๔๙๑ ๔๙๒ ๔๙๓ ๔๙๔ ๔๙๕ ๔๙๖ ๔๙๗ ๔๙๘ ๔๙๙ ๕๐๐ ๕๐๑ ๕๐๒ ๕๐๓ ๕๐๔ ๕๐๕ ๕๐๖ ๕๐๗ ๕๐๘ ๕๐๙ ๕๑๐ ๕๑๑ ๕๑๒ ๕๑๓ ๕๑๔ ๕๑๕ ๕๑๖ ๕๑๗ ๕๑๘ ๕๑๙ ๕๒๐ ๕๒๑ ๕๒๒ ๕๒๓ ๕๒๔ ๕๒๕ ๕๒๖ ๕๒๗ ๕๒๘ ๕๒๙ ๕๓๐ ๕๓๑ ๕๓๒ ๕๓๓ ๕๓๔ ๕๓๕ ๕๓๖ ๕๓๗ ๕๓๘ ๕๓๙ ๕๔๐ ๕๔๑ ๕๔๒ ๕๔๓ ๕๔๔ ๕๔๕ ๕๔๖ ๕๔๗ ๕๔๘ ๕๔๙ ๕๕๐ ๕๕๑ ๕๕๒ ๕๕๓ ๕๕๔ ๕๕๕ ๕๕๖ ๕๕๗ ๕๕๘ ๕๕๙ ๕๖๐ ๕๖๑ ๕๖๒ ๕๖๓ ๕๖๔ ๕๖๕ ๕๖๖ ๕๖๗ ๕๖๘ ๕๖๙ ๕๗๐ ๕๗๑ ๕๗๒ ๕๗๓ ๕๗๔ ๕๗๕ ๕๗๖ ๕๗๗ ๕๗๘ ๕๗๙ ๕๘๐ ๕๘๑ ๕๘๒ ๕๘๓ ๕๘๔ ๕๘๕ ๕๘๖ ๕๘๗ ๕๘๘ ๕๘๙ ๕๙๐ ๕๙๑ ๕๙๒ ๕๙๓ ๕๙๔ ๕๙๕ ๕๙๖ ๕๙๗ ๕๙๘ ๕๙๙ ๖๐๐ ๖๐๑ ๖๐๒ ๖๐๓ ๖๐๔ ๖๐๕ ๖๐๖ ๖๐๗ ๖๐๘ ๖๐๙ ๖๑๐ ๖๑๑ ๖๑๒ ๖๑๓ ๖๑๔ ๖๑๕ ๖๑๖ ๖๑๗ ๖๑๘ ๖๑๙ ๖๒๐ ๖๒๑ ๖๒๒ ๖๒๓ ๖๒๔ ๖๒๕ ๖๒๖ ๖๒๗ ๖๒๘ ๖๒๙ ๖๓๐ ๖๓๑ ๖๓๒ ๖๓๓ ๖๓๔ ๖๓๕ ๖๓๖ ๖๓๗ ๖๓๘ ๖๓๙ ๖๔๐ ๖๔๑ ๖๔๒ ๖๔๓ ๖๔๔ ๖๔๕ ๖๔๖ ๖๔๗ ๖๔๘ ๖๔๙ ๖๕๐ ๖๕๑ ๖๕๒ ๖๕๓ ๖๕๔ ๖๕๕ ๖๕๖ ๖๕๗ ๖๕๘ ๖๕๙ ๖๖๐ ๖๖๑ ๖๖๒ ๖๖๓ ๖๖๔ ๖๖๕ ๖๖๖ ๖๖๗ ๖๖๘ ๖๖๙ ๖๗๐ ๖๗๑ ๖๗๒ ๖๗๓ ๖๗๔ ๖๗๕ ๖๗๖ ๖๗๗ ๖๗๘ ๖๗๙ ๖๘๐ ๖๘๑ ๖๘๒ ๖๘๓ ๖๘๔ ๖๘๕ ๖๘๖ ๖๘๗ ๖๘๘ ๖๘๙ ๖๙๐ ๖๙๑ ๖๙๒ ๖๙๓ ๖๙๔ ๖๙๕ ๖๙๖ ๖๙๗ ๖๙๘ ๖๙๙ ๗๐๐ ๗๐๑ ๗๐๒ ๗๐๓ ๗๐๔ ๗๐๕ ๗๐๖ ๗๐๗ ๗๐๘ ๗๐๙ ๗๑๐ ๗๑๑ ๗๑๒ ๗๑๓ ๗๑๔ ๗๑๕ ๗๑๖ ๗๑๗ ๗๑๘ ๗๑๙ ๗๒๐ ๗๒๑ ๗๒๒ ๗๒๓ ๗๒๔ ๗๒๕ ๗๒๖ ๗๒๗ ๗๒๘ ๗๒๙ ๗๓๐ ๗๓๑ ๗๓๒ ๗๓๓ ๗๓๔ ๗๓๕ ๗๓๖ ๗๓๗ ๗๓๘ ๗๓๙ ๗๔๐ ๗๔๑ ๗๔๒ ๗๔๓ ๗๔๔ ๗๔๕ ๗๔๖ ๗๔๗ ๗๔๘ ๗๔๙ ๗๕๐ ๗๕๑ ๗๕๒ ๗๕๓ ๗๕๔ ๗๕๕ ๗๕๖ ๗๕๗ ๗๕๘ ๗๕๙ ๗๖๐ ๗๖๑ ๗๖๒ ๗๖๓ ๗๖๔ ๗๖๕ ๗๖๖ ๗๖๗ ๗๖๘ ๗๖๙ ๗๗๐ ๗๗๑ ๗๗๒ ๗๗๓ ๗๗๔ ๗๗๕ ๗๗๖ ๗๗๗ ๗๗๘ ๗๗๙ ๗๘๐ ๗๘๑ ๗๘๒ ๗๘๓ ๗๘๔ ๗๘๕ ๗๘๖ ๗๘๗ ๗๘๘ ๗๘๙ ๗๙๐ ๗๙๑ ๗๙๒ ๗๙๓ ๗๙๔ ๗๙๕ ๗๙๖ ๗๙๗ ๗๙๘ ๗๙๙ ๘๐๐ ๘๐๑ ๘๐๒ ๘๐๓ ๘๐๔ ๘๐๕ ๘๐๖ ๘๐๗ ๘๐๘ ๘๐๙ ๘๑๐ ๘๑๑ ๘๑๒ ๘๑๓ ๘๑๔ ๘๑๕ ๘๑๖ ๘๑๗ ๘๑๘ ๘๑๙ ๘๒๐ ๘๒๑ ๘๒๒ ๘๒๓ ๘๒๔ ๘๒๕ ๘๒๖ ๘๒๗ ๘๒๘ ๘๒๙ ๘๓๐ ๘๓๑ ๘๓๒ ๘๓๓ ๘๓๔ ๘๓๕ ๘๓๖ ๘๓๗ ๘๓๘ ๘๓๙ ๘๔๐ ๘๔๑ ๘๔๒ ๘๔๓ ๘๔๔ ๘๔๕ ๘๔๖ ๘๔๗ ๘๔๘ ๘๔๙ ๘๕๐ ๘๕๑ ๘๕๒ ๘๕๓ ๘๕๔ ๘๕๕ ๘๕๖ ๘๕๗ ๘๕๘ ๘๕๙ ๘๖๐ ๘๖๑ ๘๖๒ ๘๖๓ ๘๖๔ ๘๖๕ ๘๖๖ ๘๖๗ ๘๖๘ ๘๖๙ ๘๗๐ ๘๗๑ ๘๗๒ ๘๗๓ ๘๗๔ ๘๗๕ ๘๗๖ ๘๗๗ ๘๗๘ ๘๗๙ ๘๘๐ ๘๘๑ ๘๘๒ ๘๘๓ ๘๘๔ ๘๘๕ ๘๘๖ ๘๘๗ ๘๘๘ ๘๘๙ ๘๙๐ ๘๙๑ ๘๙๒ ๘๙๓ ๘๙๔ ๘๙๕ ๘๙๖ ๘๙๗ ๘๙๘ ๘๙๙ ๙๐๐ ๙๐๑ ๙๐๒ ๙๐๓ ๙๐๔ ๙๐๕ ๙๐๖ ๙๐๗ ๙๐๘ ๙๐๙ ๙๑๐ ๙๑๑ ๙๑๒ ๙๑๓ ๙๑๔ ๙๑๕ ๙๑๖ ๙๑๗ ๙๑๘ ๙๑๙ ๙๒๐ ๙๒๑ ๙๒๒ ๙๒๓ ๙๒๔ ๙๒๕ ๙๒๖ ๙๒๗ ๙๒๘ ๙๒๙ ๙๓๐ ๙๓๑ ๙๓๒ ๙๓๓ ๙๓๔ ๙๓๕ ๙๓๖ ๙๓๗ ๙๓๘ ๙๓๙ ๙๔๐ ๙๔๑ ๙๔๒ ๙๔๓ ๙๔๔ ๙๔๕ ๙๔๖ ๙๔๗ ๙๔๘ ๙๔๙ ๙๕๐ ๙๕๑ ๙๕๒ ๙๕๓ ๙๕๔ ๙๕๕ ๙๕๖ ๙๕๗ ๙๕๘ ๙๕๙ ๙๖๐ ๙๖๑ ๙๖๒ ๙๖๓ ๙๖๔ ๙๖๕ ๙๖๖ ๙๖๗ ๙๖๘ ๙๖๙ ๙๗๐ ๙๗๑ ๙๗๒ ๙๗๓ ๙๗๔ ๙๗๕ ๙๗๖ ๙๗๗ ๙๗๘ ๙๗๙ ๙๘๐ ๙๘๑ ๙๘๒ ๙๘๓ ๙๘๔ ๙๘๕ ๙๘๖ ๙๘๗ ๙๘๘ ๙๘๙ ๙๙๐ ๙๙๑ ๙๙๒ ๙๙๓ ๙๙๔ ๙๙๕ ๙๙๖ ๙๙๗ ๙๙๘ ๙๙๙ ๑๐๐๐

จนเหยยยเหยให้ตึกไม่คิด
 มั่นงามเหต้อแถวเจ้าวิมาดา
 ะไรเล่าเฝ้าข้าเลื่องเคื่องค้อน
 ช้วนคนเจ็บเจ็บเจ้าเจ็บยาว
 ไปเอนหลังเอนไหล่เด่นตึกว่า
 ว่าพตางจงนางเข้าห้องใน
 ขย่ำคีตคีตผดแวงเครื่องแบ่งจะหก
 ช่วยยกคกแดงแบ่งกระแจะตะตายทา

เจ้าไกรทองถนตมคมถน
 ขย่ำป่วนบ่นหันหันถวนวาย
 หนวกลหุเค็มทจนหันห้าย
 เคยดเค้นแค้นร้ายรามา
 แบ่งปุ่นแค้นถนถนไม่คิดหน้า
 หน้าคามอมแมมหม่มอนแมวคราว
 ทำแค้นขนท่งท่งยงถั่วถั่ว
 นำซังรังหยาวดุดใจ
 หนักถั่วชอเข้าหอกใหม่
 หนักบ่นเคียงเคียงให้โต้วคว่า
 หนีบกระจกมาให้น้องถ้องตหน้า
 วิมาดาเคื่องชัคบัคมือ

นี่จะหยิกจะทงไปตั้งไหน
ชักชายผ้าห่มหุดตยดยอ
กตณชคคือศักรยรัตนเดอน
เจ้าโตมเดียวดอดด้อยคคดออง

จะทำให้พี่บวชไปเสียฤ
ถูกถศคามขรรคมเนยมเดยมดอง
ศัทานต์เทอนถาเหวเปดอวตั้ง
ทงตั้งท้อยที่ปรีดา

๑ ๑๖ คำ ๑ โนม

รำบ ๕ ๕
๑) เมื่อนน
คดิ่งเคตาแยยวณชวณกัศดา
ไคยีนช่าวเจ้าภามาจะแจ้ง
หม่อมไคฟ้งมั่งฤไม่เขาไปงาน

วิมาดาสรวดเศเส่นหา
ให้พุดจาเรื่องราวเจ้านิทาน
ว่านายแพ่งกับนายนิมอัยริมบ้าน
โปรดประทานเจ้าไปให้ห็นฟ้ง

๑ ๔ คำ ๑

๑) ๕ ๕
เมื่อนน
เมื่อนพระประนายนิมทรมวง
จำเขาไคคอกนหะนอองตั้งอามมุก
แฉ้วบวณปากกายหมากกระแอมไค

เจ้าไกรทองครของครกนุกความหลัง
เขาแฝงฟ้งพอเขาเล็กเขาไค
พอแกททุกชุกเชมูเห็นจะไค
เอาหมอนไคหลังฟ้งแฉ้วอึงเฮน

๑ ๔ คำ ๑

๑) ๕ ๕
พจะกต้าวราวเรื่องเนองมา
อัยตั้งคนโนทฎไม่มเนร
ชงศทนงเทยวบนิทบาทคยาจนา
จันหันหลายทารพกตไค

ชารามวังกลางนามัศาเกน
บิณฑบาทเข้าฉินเพนทุกวันไป
พอตั้งกาเขาแกงจับแจงไค
กตบไปยงทกฏพตน

๑ ๔ คำ ๑

๑) ๕ ๕
ครนถงหือกตางกัวางบาทร
แมนอัยให้ทวงตาทนมาทน

เซ็งนดาตจะหล็กหตบชบฉิน
จะตอองบนแกงหอยนนอัยไป

พอแต่เห็นคุ่มวางกลางภู	เห็นท่วงที่จะตงฉิ่งในนั้นได้
จึงหย่อนองค์ลงในคุ่มสุโขไทย	เอาแผ่นอิฐปิดไว้มิดชิด

๗ & คำ ๗

๑๐ จระก่าวถึงเถนคองคตหนึ่งน	ไตจันหันนิตเดียวเทียบนกหนา
แหงนคตริยฉายสายเค็มประดา	ก็กตบมาถึงทักภูพต
คิดว่าเพื่อนยังไม่มาที่ค่าโผง	ย้ายตายโหงเที่ยวไปถึงไหนน
ก็แต่บ่ต้งนั้กหนาไม่ทำมัน	ขัดตมาธต้งช่นเอาช่อนโง

๗ & คำ ๗

๑๐ ต้งนเถนในคุ่มนฉิ่งตะบอย	ทำปากคตคตหอยค้งจับโง
คาเถนอยู่ข้างบนเห็นทนนโคตง	มาเบ็ดอิฐปิดโง้งแฉ้วเฟ่งพิค
ต้งนเถนอยู่ในทนนพ่นแกลงเขา	ถูกเข้าทหน้าในคาบิต
เถนคองรอกค่นแทบต้งชวต	เอ๊ะอะไรพ่นพิคมีแต่บตตใจ
เถนองค่นจ้งถตตตคอกออกมา	แฉ้วว่าข้าจจะช่วยคตบพิคให้
จ้งเขาโอะคก่นำมาท่นโต	รตตงไปที่หน้าคาเถนคง
เห็นเพื่อนก่นหายปอดช่าอวด	นว่ากได้คาถาตบญต้ง
จ้งแกเองไว้ได้ไม่ปตตปตง	ทนจ้งชอช่าห้รักษาตัว
เองอย่าไต่ไปมองทปากโง	ย้ายจับโง้งม่นร่ายมใช้ชว
คาเถนคงแจ้งจิตกรกคตคต	รักษาตัวช่วยคตด้วยกันทุกฉวัน เอย

๗ ๓๐ คำ ๗

๑๐ เมื่อน	จิมตาบรตตเปรมเกษมต้งนค
ชมว่าเพราะนั้กหนานำรางวัล	แต่กระนคควันช่นจริง
ถ้าปะเขาหางานการของราชฏ	ต้งพินพาทช่นายมจจะคย
ไม่ว่าต้งเร้นหม่อมเธอพร้อมพรง	ไปงานไหนได้มูหยงฉิ่งตามมา

๗ & คำ ๗

เรื่องไกรทอง ตอนที่ ๒

๑ เมื่อนั้น

ผู้หญิงหาไหนแต่เฝ้าตามมา
ไหนแต่เจ้าจะตกรางวัดพิ

ดัดกีดแก้มแนมนมขมสไป

อัสจรวรยบันดาตอย้อยบ้อย

พิรณรวงดวงไฉนคุ้มคุ้มแต่

การต้มผัดเขายวนชวนชน

หยุดดีวาดิฆาดพิดาเข้ามาเตือน

เจ้าไกรทองยมพตางทางว่า

คือผู้หญิงกมภาทักตามไป

หันหน้ามานั้นจะบอกให้

ศว่าไซช่วยอนเฝ้าต่อแย

รศอว้อยมิได้จุดให้ชัดแท้

รักกันคุ้มแก้วไม่แซเซอช

จะหาอันมาให้ดีไม่เหมือน

มิได้เตือนนคตาคศตารวรอ

ฯ ๘ คำ ฯ

กลอนตำนาน

เรื่องพระราชนิพนธ์ไกรทอง

๑ พระนิพนธ์ไกรทองต้องต้ม

ใครตีเคียนแฉ้วเจียนจะเป็นบอ

ทรงประดิษฐ์คิดได้ให้เป็นกลอน

แต่ก่อนแก้วได้ตั้งอยู่เป็นนิจ

คงโรงต้นต้นคนแฮอด

เมื่อช่างเผือกมาใหม่ได้ออกงาน

ตัวดครเด็กเด็กเด็กหมด

มีแต่คนมาตำมีภักดี

เหต่าขุนนางค่างถวยบตรี

ปะเทเป็นหมันบุตรกันดาร

เขียนเต็มตัวผจงลงเส้นต่อ

ถึงจะต่อก็เต็มยากถ้าปากคิด

ไว้ว่าเค้นเค้นดครงอนจริต

บำรุงจิตรชาดประชาข้าราชการ

ซ่อมหัดแก้ไขในราชฐาน

ทงเครื่องฮานโอฮ่าน่ารัก

ต้มเก็บรติต้มยศต้มศักดิ์

จงรักวองบาทบพมาตย์

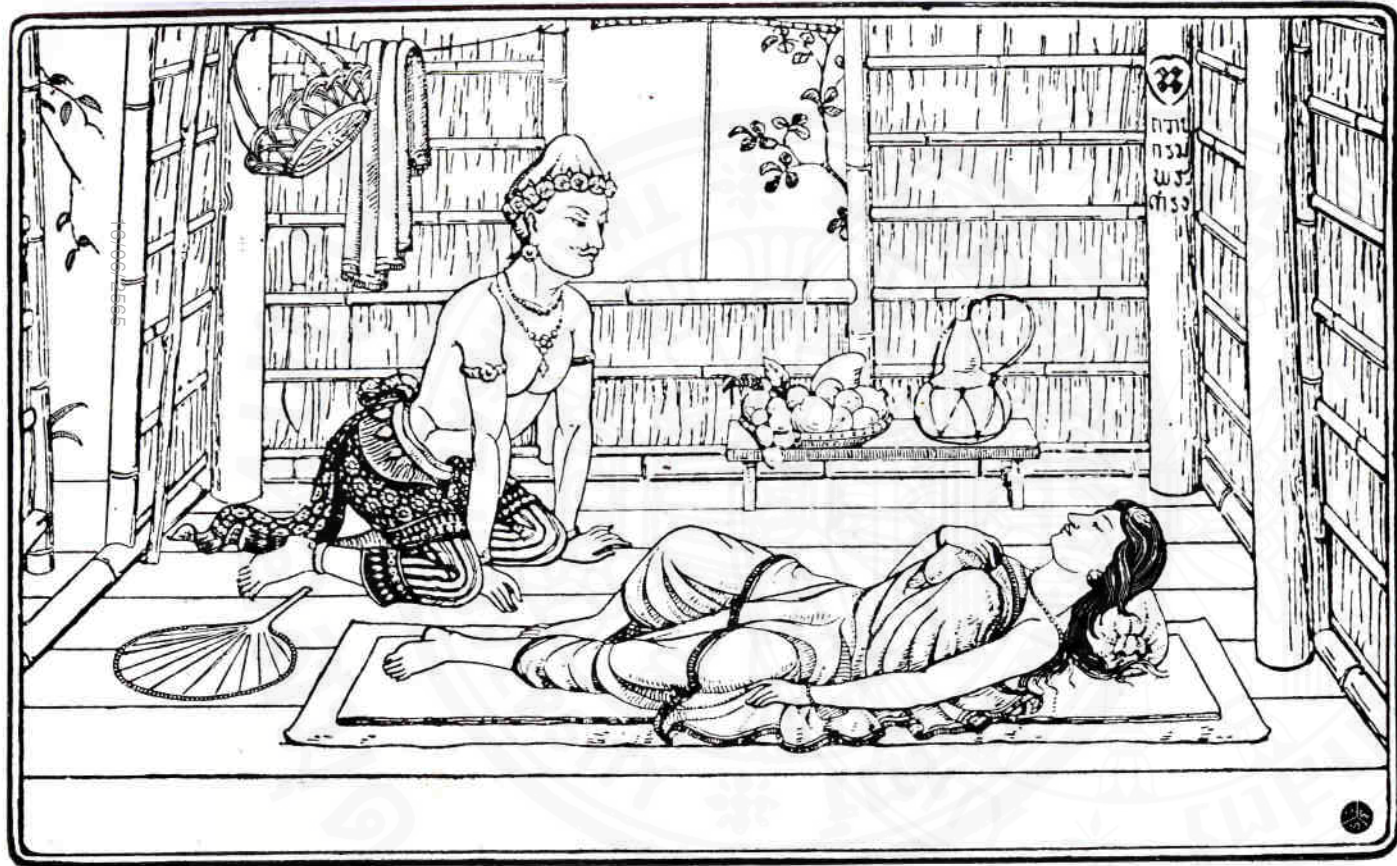
พวกทมิบุตรชายถวยหหลาน

คิดอ่านไปเกิดเกิดขงเมี่ยมมา

ทั้งฉันแซกดาวพวงมณีจนทวายเป็น	ต่างถวายตักเต้าเอาหน้า
เขมรมณเฑียรราชชุมพรไชยา	ทุกภาษามาทองพระบารมี
ทรงพระเดชปกเกษรราชฎ	ให้เป็นคู่ชุกดาวเกษมศรี
บัวบัวโคกโรคนิโยไม้อายี	ทั้งพราหมณ์ชัฒม์ณะได้ส่วย
ตูกคำพานิชต่างประเทศ	บรรทุกของวิเศษเข้ามาถวาย
ตัมบัตพิศกานมากมาย	ทรงแจกจ่ายนิจกตรเบยหุดับ
พร้อมหมู่โยธาข้าเฝ้า	ถ้วนเหล่านมั่งคั่งตงเศรษฐี
ต่างคนคู่ชุกเกษมเปรมปรีดี	ทุกทีฉวราตรีบเดือน เฮย ๆ

๑ ไกรทองต้องเต็มตัว	ตายฉจง
เป็นพระนิพนธ์ทรง	ดับไว้
คือจอมพิภพวงศ์	ภานูมาศ
แดงพระนามท่านไท่	เด็กห้าฎาแดง ๆ

กตอนแดงโคตงนี้ เขียนไว้ในท้ายบทละครพระราชนิพนธ์ไกรทอง
กตอนเป็นของเก่า เข้าใจว่าแต่งในรัชกาลที่ ๓ แต่โคตงแดงเมื่อ
ในรัชกาลที่ ๔

หรือจะเป็นนวล ดอองน้องแก้ว
พลางขยับเข้า ใกล้ใจผูกพัน

เมื่อยพิศคนนี้แล้ว เป็นแม่นมั่น
ตีมอญค้หลงสำคัญว่ากัลยา (นำ ๓๕๖)

นิทานเรื่องมณิไพไทย

เรื่องตอนต้น ก่อนตอนที่ทรงพระราชนิพนธ์เป็นบทละคร

ท้าววรกรรมครองเมืองป่าตะดักกับนางบุษบงมเหสี ไม่มีราชบุตร มีแต่
ราชธิดาองค์หนึ่งทรงนามว่านางเกษณี ท้าววรกรรมเป็นหัวพระราชสมบัติ
บ้านเมือง ด้วยยังไม่มีผู้จะสืบสันตติวงศ์ตามราชประเพณี ครั้นนาง
เกษณีอายุได้ ๑๖ ปี ท้าวเธอจึงปรึกษากับมเหสีว่าควรจะให้นางเกษณี
มีคู่ครอง จะได้อภิเษกราชบุตรเขยไว้บริษัทยาเขต แต่จะเลือกหาผู้ครอง
ให้นางเอง ถ้านางไม่ชอบใจก็จะมีคู่ความคู่ขอไป จึงสั่งให้ทาฬช
ด्यूมพร ประกาศบอกหน่อกระษัตริย์ทั้งปวงให้มาประชุมกัน ถ้านาง
ชอบองค์ไหนก็จะให้อภิเษกกับองค์นั้น หน่อกระษัตริย์ต่างพระนครพากัน
มาเป็นอันมาก นางเกษณีก็ไม่ชอบองค์หนึ่งของใด ท้าววรกรรมเห็น
นางไม่ชอบพวกกระษัตริย์ต่างเมือง จึงให้ประกาศตั้งพวกชาวเมือง
ป่าตะดักนั้น ทั้งผู้แตกคนเข็ญใจไม่เดือดกว่าผู้ใด ให้เข้ามาประชุมกัน
ให้นางเกษณีเลือก ขณะนั้นบุญของนางบันดาลให้พระอินทร์ธรรมาศัน
จึงแต่งทิพเนตรดูกันว่านางเกษณีมีบุพเพต้นนิวาศมาแต่ชาติปางก่อน
พระอินทร์จึงเหาะลงมาเมืองป่าตะดัก แล้วจำแดงเป็นชายทศตะเข็ญ
ใจเข้าไปยังหน้าพระดานกับชาวเมืองป่าตะดัก นางเกษณีแต่เห็นก็รักใคร่
ทั้งพวงมาลัยให้แก่ชายทศตะเข็ญ ท้าววรกรรมได้ความอภัยคือตัญโอรช
แก่นางเกษณีเป็นกำลัง จึงให้ขับนางไปเสวยจากพระนครกับชายทศตะ
เข็ญด้วยกัน ขณะนั้นพระอินทร์ก็กลับเพศเป็นเทพยดาอุ้มนางเกษณีพาหะ
ไปยังเมืองสุวรรณดาวดั่งษ์ ท้าววรกรรมกับมเหสีแต่พวกไพร่บ้าน

พดเมือง ครนเห็นนางโคกบพระอินทร์ถักดบปากนมหความยนิค

เมื่อนางเกษนชนไปอยู่บนสวรรค์กับพระอินทร์ อยู่มานางมี
ครรภี ครนจจนจะถึงกำหนดคลอดพระอินทร์นกร้าพวงว่า นางเป็นมนุษย์
คลอดตถกติดกับเทวดา ถ้าให้คลอดบนสวรรค์เกรงจะเป็นอันตราย จึงพา
นางตงมายังมนุษย์โลก นฤมิตรพดับพตาชนที่ป่าไม้แห่งหนึ่งให้เป็นที่อยู่
แฉวเรียกเหต่าเทพบุตรเทพธิดาซึ่งอยู่ตามรุกขพิมานให้มาช่วยกันพิทักษ์
รักษาจนนางคลอดตถกติด ตกนบนเป็นชิตามกถนหอมคิตตควมาแต่กำเนิด
พระอินทร์จึงให้มีนามว่านางยอพระกถน พระอินทร์เอยงดถกอยู่กับ
นางเกษนไค ๗ วันนถกเป็นห้องเมืองสวรรค์ เกรงว่าถารไปถงพถกขสุ
ว่าพระอินทร์ไม่ยถกจะพากนกำเวิบมาเบียดเบยพเทวดา ครนจะพาดถก
ไปเอยงบนสวรรค์ตถกก็เป็นทารกอย่างมนุษย์จะชนไปรชงชอนอชอง
ให้เกิดกรเกยจของเหต่าเทวดา จึงนฤมิตรชาภรณนเครชงทพยให้แกถก
แฉวพาไปไคในปถองไม้ไม้ตถกถ่าหนึ่งในบ้านน ถ่าปถวรไคว่าถ่าไม้ไค
มีไคค้ครองของนางยอพระกถนถงจะมาพบแถมาคิตไมถ่านนถกชยาให้
คิตไคค้ ค้อไครมบญญาภินิหารถ่มคถรจะเป็นค้ครองของนางจึงให้พบแถ
ไค่นางไป ครนเฝ่ากตถกเดรัจแฉวพระอินทร์กพานางเกษนถักดบไปอยู่บน
สวรรค์ช้อย่างเดิม

ครั้งนั้น ท้าวพิไชยนุราช ครอง เมือง ชยุช ชยา กับ นางจันทรนมเหษี
มีราชบุตรองค์หนึ่งทรงนามว่าพระมณพิไชยพอกำถงรูนหม่ม วันหนึ่ง
พระมณพิไชยออกไปประพาศป่า เทวดาตถกใจให้ไปพักแรมอยู่ในป่าไม้
ที่พระอินทร์เฝ่ากนางยอพระกถนไค พระมณพิไชยเฝ่นไปว่ามถอกไมเมือง
สวรรค์คถถงมายังทบรรมชชไคคถอกไมนนไค ถถนหอมรชชใจยงนถก
ครนคถนชนมพตมาแต่ป่าพากถนหอมช้อย่างคถอกไมในเฝ่นนชยามาอีก

ก็ยังคงพิศวง พอรุ่งเช้าพระมณเฑียรจึงพาพวกคนสนิทเที่ยวค้นหาในป่า จนถึงกอไม้ที่นางยอพระกัณโถย เห็นไม้ใหญ่โตมากว่าเพื่อน ชยี่ตำหนึ่ง นึกว่าคงจะมีของล้ำค้ายูอยู่ในนั้นแน่นอน จึงตั้งพวกคนสนิทที่ติดตามไปด้วยให้ช่วยกันตัดไม้ไผ่ตามขนาด พวกคนสนิทก็ตัดฟันไม้เข้าพากันครั่นคร้ามว่าจะเป็นไม้ผัด จึงพระมณเฑียรจึงเข้าไปพิจารณาตนเองก็ไปได้กลิ่นหอมที่ไม้นั้นออก จึงอธิษฐานว่าถ้าจะได้ของล้ำค้ายูที่อยู่ในต้นไม้ไผ่เหล่านั้นขอให้พบไม้ขาด แต่เอาพระขรรค์ฟันต้นไม้ไม่แตกขาด แต่เห็นนางยอพระกัณโถยในป่าดงไม้หนึ่ กำลังรูดาวรูปทรงโล่กา พระมณเฑียรก็รักในทันที จึงได้ถามว่าเหตุใดนางจึงไปอยู่ในป่าดงไม้เช่นนั้น แต่นางยอพระกัณโถยก็กำลังตกใจไม่ตอบประการใด พระมณเฑียรจึงอุ้มนางขึ้นอุบพาดับมายังพัฒน์พดา แล้วบอกให้นางทราบว่าเป็นตถุพระยามหากษัตริย์ออกไปเที่ยวป่า เกิดนิมิตฝันแต่ได้กลิ่นหอมจึงได้ตามไปจนพบนาง นางก็เล่าเรื่องของนางให้ฟังตามเหตุการณ์ที่เป็นมา จนพระอินทร์เอามาฝากไว้ที่ป่าดงไม้ไผ่ พระมณเฑียรได้ฟังก็รักใคร่นาง ฝ่ายนางก็รักตอบพระมณเฑียรด้วยเห็นว่าบุพเพสันนิวาสบังเอิญให้ได้ประสมพบกัน พระมณเฑียรจึงพานางยอพระกัณโถยเข้าไปอยู่ด้วยกันที่ปราสาทในวัง แต่เกรงพระบิดามารดาจะกริ้วว่าไปหาเมียแต่โดยลำพังจึงหาเหตุผลมาให้ทราบไม่

ครั้นนั้นพระเจ้ากรุงจีนมีราชธิดาอยู่ ๗ นาง ได้แต่จะให้มิดูครองไปแล้ว ๖ นาง แต่นางผู้เป็นน้องน้อยยังห้ามมิให้ใครได้ แต่ชนชั้นของนางนั้นเป็นพของนางจันทรมเหษีท้าวพิไชยนุราช พระเจ้ากรุงจีนได้ทราบว่าท้าวพิไชยนุราชกับนางจันทรมเหษีบุตรรุ่นหนุ่มยังไม่มีความรัก จึงให้ทูตเชิญราชธิดาไปยังเมืองอยุธยา ขอพระมณเฑียรไปเป็นราชบุตรเขย ท้าวพิไชยนุราชกับนางจันทรมเหษีได้ทราบราชดำรัสนี้ก็มีความยินดี

นางเจ้าเรื่องทรงปวงให้พระอินทรทราบ พระอินทร์ก็โกรธนางจันทร์แล้ว
 เเต่ขจัดเคืองพระมณเฑียรไชยว่าหตงเชื่อแม่ไม่ช่วยแก้ไข จึงแปดงนางยอ
 พระกัณฑ์ให้เป็นพราหมณ์ สอนเวทมนต์ให้มฤคธแต่ให้พระชรรค์ไว้
 สำหรับคั้ว แต่วณมิตรคำดาอาศรมให้อยู่ในป่าที่ใกล้เมืองอยุธยา บอก
 เจ้าพราหมณ์ว่าจะให้แก้แค้นแม่ผู้ให้จึงได้

เรื่องมณเฑียรไชยคอนต้นมาค้อคอนททรงพระราชนิพนธ์เป็นบทคร
 ครงน

๑ บรรดาข้าหลวงตงปวงหน ต่างตระหนกอกตั้งขวัญหนี
เขากดุมอุ้มองค์เทว พาไปยังที่พระบรมม

๑ ๒ คำ ๑ เซิต

๑ เถ้าแก่ท้าวนางต่างคกใจ อดห่ม่านอกใหม่ได้ข่ม
บ้างไปเรียกขอเฝ้าเจ้ากรม บ้างขี้นมาบังคมทูลคดี

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑ เมื่อนน ท้าวพิไชยนราราชเรื่องคีรี
ครนกรับจรต พระมณพิไชยก็เคตคตา

๑ ๒ คำ ๑ เซิต

๑ นังตงทรงตบปฤษฏางค์ ภายนางเย็นฉ่าตังนำท่า
คกใจล้ำคัญว่ากัตธา มอคม้วยมรณากัจจันดัย

๑ ๒ คำ ๑ โอด

๑ จังตรัสสั่งตกรักให้เร่งหา หมองเข้ามาข่มขมัน
ใครแก่ไขให้หายจระวางวัด แพรพรรณเงินทองถ้วนของดี

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑ เมื่อนน พระโอรสรับสั่งได้เกษ
มาหาหมองุ่นฉิ่งเป็นลึงคดี องมตงตงทงวงใน

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑ มดหมอแก้ไข้กนักหนา นางจะพินคนมากหาไม่
จึงให้ตงของรื่องป่าวไป หมองอยู่ที่ไหนเอาตัวมา

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

ลาวบหนตลิ่ง เมื่อนน โดมเจ้าพราหมณน้อยตะห้อยหา
นังอยู่ยงบริวณคำตา เห็นเขามาร่องป่าวกก็เอาใจ

ขรอยท่านแม่มีดวงจิต
เหมือนคำโกธีย์ที่ดำไปไว้

บาปหนางขบชดตบไต้
ธมน้ำหน้าธาใจนางเทวี

๑ ๔ คำ ๑

๑ ๕
๐ ครนหยุดเสียงของกรองถาม
เชิญแวงมาหาข้าข่าน

ถอยความอะไรชาว่าเมือก
เด้าคคี่ให้พมั่งเปนไร

๑ ๒ คำ ๑

๐ บดินัน
จึงบอกห้ามเหี้ยของท้าวไท
หมองเฮาษาทาถววย
ถ้าใครแก้พันคนคง
เข้าใจมั่งฎุพ้อเปนมอง
ปากเปราะระะรายมาทวยทัก

เสนาฟังพรหมณัถามไถ่
งขบชดตบไปไม่พนของค
ก็ไมคตายตักนคคี่พิคมีตั้ง
พระองค์จะให้ทองเท่าตักพัก
ช้พรหมณัถความรุ่มกัแหตมหลัดก
จะรับรักษาได้ฎุไรนา

๑ ๒ คำ ๑

๐ เมื่อนน
ข้าเจ้าเปนมองรุ่มนครา

เจ้าพรหมณัถยมพดางทางว่า
จะรักษาได้เปนมี่

๑ ๒ คำ ๑ เจรจา

๐ บดินัน
จึงว่าขอเชิญเจ้าพรหมณัช

เสนาได้ฟังถวณค
ไปรักษามเหี้ยท้าวไท

๑ ๒ คำ ๑

๐ เมื่อนน
เท่าข้าบวยเจิมเปนเห็นไป
ท้าวทางถดางดงกัถนิตาร
จงไปทุตฮากถารพระสัจนพ้า

เจ้าพรหมณัถกถ่าวแกตังแกตงไซ
เดินเห็นไม้ไถ้ถึเสนา
เม้นท่านจะให้ไปรักษา
ให้เอาวอออกมารับเวา

๑ ๔ คำ ๑

๑ บดินน
ชกใช้ไค้ความตามดำเนา

เด้นค้ใจใครจะเท่า
เด้อกตบเขามูรเร็วพด้น

๑ ๒ คำ ๑ เซ็ด

๑ ครนถงทตแถงแจ้งความ
เป้นหมองร้บครบครัน
จะพามาค้ด้วยก้บ่อยทำว
ตั้งมาว่าจะขอเขาวอทอง

ข้าไปพบเจ้าพราหมณ์ในไพร่ดิ้นช
หยกยาว่าชยนเคยทตตอง
เดินก้าวไม้ถนค้ชชชอง
ไปรับรองจ้งเจ้าจะเข้ามา

๑ ๔ คำ ๑ เจริจา

๑ เมื่อนน
ไค้พงจ้งตั้งเด้นา
วอทองชองกททำใหม่
เชอเชอญพุดจาให้จ้งดี

ทาวพิไชยนรชานาถา
อย่าชาเว้งรดกนบดิน
จ้งเอาไปให้เจ้าพราหมณ์ช
รับเจ้าพราหมณ์ชเข้ามา

๑ ๔ คำ ๑

๑ บดินน
มาจิดแจงแต่งวอช้อฟ้า

เด้นรับตั้งได้เกษา
เด้อจ้แต้อก้พากันคตาโคต

๑ ๒ คำ ๑ เซ็ด

๑ ครนถงจ้งบอกแก่เจ้าพราหมณ์
บดินนพระองค้ทรงภพไคเร

เด้อความจะแจ้งแถงไช
ตั้งให้มารับฉับพด้น

๑ ๒ คำ ๑

จระเข้หางยาว
๑ เมื่อนน
ในจิตรคคิจะใคร่จระจรัต
แต่เมื่อยพดัดพรากจากมา
ฉนเขาไปไค้พบภคคตร

เจ้าพราหมณ์เพราเพริศเนคคินัน
ไปประดับพบก้นกับฉ้อวัก
พระจะแล่นไค้กาเพียงอกหัก
จระจกเมียง่างถุาอย่างไว

คิดพระดวงตั้งไต่ยอขยไม่วาย
 จะใคร่รัชชอข้าดำคณ
 นามกรของเจ้านมชอไรว
 ตูร์วงศ์พงค์เฝ้าของเจ้าม
 อินถิ่นฐานบ้านช่งนอกรัก
 บอกรักเกิดเจ้าพราหมณ์ชอชามใจ

เหมือนตม้ายอพระกตั้นเมยชวัญ
 จังถามไถ่ไปพดนทนต์
 ออย่าไต่โคตยอนยอกจงบอกรัก
 ฤก่าเนตเกิดทแห่งใด
 แรกเริ่มเดิมต้นก้อยทไหนด
 เหตุไรวมาชยทคำดา

๑ ๘ คำ ๑

๑ เมื่อนน

แต่แต่วังแกตังกต้าววาจา
 ตัวชอชอว่าอารยพราหมณ์
 บิตรมารดาชอบรวไต่ย
 จังเทยวตั้งจรชอนชอก
 เรยนวิชาหาครคความรูต

เจ้าพราหมณ์นยเมยอนเบอนหน้า
 พระชอชอกินแห่งแคงใจ
 ชนนานนามตามตั้งเกตเพศไต่ย
 แต่ชายชอไต่ยบปี
 ชยบ้านนอกรปตายแตนกรุงศรี
 แด้วมาชยยังทคำดา

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนน

ถอยคานาเตยงจันรวรจา
 ชนงนครเกษเกมแจมเยอน
 กิริยาพาททชวยชอย
 ถอยถดชยตเช้างงชค
 จะใคร่ทไทรดำคณ
 นังนักรกถกถยงกนแห่ง
 ยามรอนผ้าผอนเจ้าห่มโย
 เนื้อหนังสือจะชอชม
 นุคชงชายตไปชอวคว่า

พระมณนงพงใหญ่ชวา
 เหมือนแต่ยงแกจเวดดาชองพี่ชาย
 ตมายเหมือนยอพระกตั้นโณมฉาย
 นิตชายนกหนานาชอศัจจรย
 ทอศตนิทตติใจไต่ย
 เปนไรนังกตั้นชอยทหายไป
 จังแต่แต่วังแกตังกต้าวถามไถ่
 ชอชอใครให้จังไต่ยมา
 เจ้าพราหมณ์ห่มตมตัวนักรหา
 ไต่ยนาแตดอชตชคค

1๘/๒๕/2565

ไม่เห็นแยบคายก็อายใจ
แกเกอนงกตปุ่นพดู

ทอดกลอนใจใหญ่แถมมอยู่
อดดูแก้ใจไม่เจรจา

๑ ๓๒ คำ ๑

๐ เมื่อนั้น
ผ้าของชานทหิมมา
ไม่เคยพบผ้าฎาเข้ามอหีบ
ประเวณฐพราหมณพรมจรวย
ชาเจานฎาคณช้อตตาย
เป็นคนโง่ง่าไม่เท่าเทียม
ชย่ำทำตามตจนหาควรไม่
ไปรับมาใหรักษาชนัน

เจ้าพราหมณยมพตางทางว่า
ไปรักษาคณไซ้เขาให้บน
มิใช่ว่าผ้าทพยผาด้จรรค
ห่มผามากระนหนตามธรรมเนียม
ไม่วรทาแยบคายอายเห็นยม
ตั้งบตั้งยมอยู่ตามพราหมณฐ
สับตกรค่อนให้แควดกหน
กันแต่เฝ้าเซาชวาคาญใจ

๑ ๘ คำ ๑

๐ เมื่อนั้น
ดำเนินเดินตามเจ้าพราหมณไป
จึงว่าตัวเจ้าก็เป็นชาย
หามาจะให้บศพิศมิ่ง
เครื่องเทศเครื่องไทยอะโรม่ง
เหมือนหนึ่งกันเองชย่ำเกรงใจ

พระมณีนกพะวงดังได้ย
รชเรียงเคียงให้ตั้งชำตองดู
ไม่พอที่จะอายอดต
จงท้วตามความรทเรียนไ
พี่จะตั้งให้เขาเข้ามาให้
จะต้องการตั้งไรจงบอกเรา

๑ ๒ คำ ๑

๐ เมื่อนั้น
เครื่องเทศส้มในไพรกไม่เอา
แมนพระมารดาพินคณคง
จงให้ศความต้คยต้ญญา

เจ้าพราหมณว่ารชนใจไปโยเต่า
ชำเจ้าจะให้หายด้วยวิทยา
พระองค์จะให้อะไรชำ
ค่อหน้าทงปวงเปนพยาน

๑ ๔ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น เจ้าพราหมณ์ไต่ฟังก็หรรษา
ชวของค้พระมณัต์ตา เข้ามาสู่สถานพระมารดร

๑ ๒ คำ ๑ เด่มอ

๑ จึงหยิบเอาหมากมาถ่ามคำ เค็กทำตามที่โกด็ย้ต่อน
ตำรวมจิตรใจให้แน่นอน ประนมกรรมต์การอ่านมนต์

๑ ๒ คำ ๑ ตระ

๑ เชื้อ โอมอสรพิศม์ฤทธิกถ่า
งแห่งงอดคอดคน งทับต่มิงศตาเป็นต้น
พระอินทร์ตรัสใช้ให้กุมาร กั้นขบจงอาจขว้างก้อน
ศวกโตที่ขบนางจันทร ร้องเรียกร้องหาอย่าซ่มซ่อน
เม้นข้าจะใช้ให้จักเพ็ชร เร่งมาสู่บถอนเขาพิศม์ไป
อ่านจบเจ็ดคาบกำราบไป บัดใจร้ายก็เด็ยมา

๑ ๒ คำ ๑ คุณภษา

๑ ๑ ร่าย เมื่อนั้น พระมณัต์ระหนกคกประหม่า
ต้นตคคกใจภางนา กตวงหตาเหต้อถาน
ร้องเรียกเจ้าพราหมณ์ให้ช่วยด้วย พจ่มวยชวงตั้งซาร
น้อยถานนมนเด็กพงพาน ไม่ได้การแต่จะไปข้างไหนค้
ฝ่ายฝั่งสาวสวรรค์กานันตีใน คกใจตัวต้นชวัญหนี
ร้องกรัดหัวคองเป็นสังคต อังมีเป้ทงวงใน

๑ ๒ คำ ๑ เสิต เจรจา

๑ เมื่อนั้น โนมเจ้าพราหมณ์ช้ครี่ได้
จึงร่ายพระเวทอันเรืองไชย เป้าไปได้ครบตามครา

งเห่าเข้าดับเอาพิศม์ซึ่ง
แฉ้วเดอยหายไปมิได้ซ้ำ

โดยดั่งจำนงปรากฏา
กตยาค่อยรู่ดีคองค้

๑ ๔ คำ ๑ รวี

๑ เจ้าพราหมณ์จึงตั้งไปทันใด
สุคนธาตูปได้ไซ้โตมตง

เร่งให้เอาน้ำมาโด้จรดรง
นางโถมยงคองคั้นพันกาย

๑ ๒ คำ ๑ ต่ชุกกร เจรจา

๑ ๕ ๒
๑ เมื่อนั้น

ท้าวพิไชยนุราชฤๅช่าย

พิศโถมเจ้าพราหมณ์งามเพริศพราย
หน้าตาจุมตมยมแย้ม
จิงครัดแก่พระมณฑลพิไชย
เฮงของค้อขรชวอ้นแค้น
กิริยามารยาตรแนบเนียน

เหมือนนตม้ายเทวด์ศรีได้
ต้องแก้มนวดตอกดั่งปอกไข่
เหมือนเมื่อยเจ้ากระไรไม่ผิดเพี้ยน
แซนแมนรปร่างเหมือนอย่างเขี่ยน
พระพิณจพิศเพี้ยนไม่ดวงตา

๑ ๖ คำ ๑

๑ ๖ ๒
๑ แดงมีบุญชวาว่าไป
อยู่ด้วยพ่อเกิดอย่าไคตคตา
ต่ำดรรคกตยาจะหาให้
เขารองนงเนื่องเครื่องยศ

เจ้าพราหมณ์ได้ม้คุณหนักหนา
บิดาจะเตยงเป็นโอรต
ขยาพะวงสงได้ยพ้อไม่ปด
ขอเชิญโอรตครอบครอง

๑ ๔ คำ ๑

๑ ๕ ๒
๑ เมื่อนั้น
โศไคยไคดร์ย่มตมของ
พระมณฑลพิไชยได้สัญญา
อย่าให้เดยดตยปฏิญาณ
ว่าแด้วเข้าใปให้ตี
จิงมิงคมทตถามความใน

เจ้าพราหมณ์บับนวดตตงนง
แก้งแหวนเงินทองไม่ค้องการ
จะยอมไปเปนข้ากระหม่อมฉาน
จะขอรับประทานเอาค้วไป
เฝ้าพระชนนัตรีได้
เขาเดอชงฎาขอไปทงภาวา

ก็มีใช้กตกรของซึ่งพราหมณ์	แต่มีความสงได้ยอหนักหนา
หนักแห่งจะใคร่แจ้งกิจจา	พระมารดาจึงเด้าให้เข้าใจ
ไฉนว่ายอพระกตัญญูกินแมง	จริงแต่เหมือนภุกฏาไฉน
ดับดับก็ระกตบตายไป	ถูกช่วยไม่ได้พระมารดา

๑ ๓๐ คำ ๖

๐ เมื่อนั้น	นางจันทร์ร้อนใจเป็นหนักหนา
ครั้นจะไม่แจ้งอรรถกตัญญู	ก็กลัวว่าจะตายวายชีวิต
แต่เห็ดยอหนาเห็ดยอหลังกะทังโฮ	ตอขายใจอดเข็นเบือนบิด
ค้อยชยคตตเข้าไปให้ชีวิต	แล้วตั้งกตบอกความเจ้าพราหมณ์ไป

๑ ๔ คำ ๖

๐ เดิมเคยเดิมที่	พระมณตูกยาไปป่าใหญ่
ได้นางคนหนึ่งในปีต้องไม้	หลงให้พิศว่าศเคอ
กรุงจีนให้มหาราชสาร	ไปแต่งการกับตูกสาวศรี
พระมณพไชยไม่โยค	รักเมียข้างนอกยอมไป
แม่กตวกรุงจีนจะโกรธา	ยกมารบพุ่งเอากรุงใหญ่
จึงแก่งทำแบายนศกตใน	พาโตตูกสโภคด้วยมารยา
เขาเดื่อคหวารท่าปากนาง	คัดทางแซมได้ในเกษา
แล้วขับไล่ไปเสียจากภารา	พาดผิคฤชยา นางทรมไฉย
แม่ทำชวงนางชงทงน	เพราะจะให้พระมณมีเมียใหม่
บอกเจ้าตามจริงทุกสิ่งไป	อย่าให้แม่ม้วยชีวิต

๑ ๓๐ คำ ๖ เจรจา

๐ เมื่อนั้น	ท้าวพไชยนรราชเรืองศรี
แอบองค์แฝงบังฟังคดี	ภุมกรวดกราดตวาดไป

ชีระพระมเหสีเอก
 ได้ถ้อยร้อยความตลกได้
 ขบเมื่อยเขาพรากไปจากผัว
 ถึงกรุงจีนจะยกทัพมา
 ทงแก่กระหนไม่หันเศย
 ชาติเจ้ากนิหมจะสู้ไทย
 นอยญาอเจ้าความคิด
 เสกสรรับหน้าเป็นตัว
 นนแต่ทวดตาจึงอาเภท
 เจ้าพราหมณ์แก่ไซชนโยนา
 พระพิโรชโกรธเกรี้ยวเคียดพิน
 ฉวยได้ไม่เรียวเดียวไป

ทำย่อนยอกโยยกเหยกขอย่างนได้
 ข่างไม่ส้มเพชเวทนา
 ทำตามใจตัวไม่ปฤกษา
 กัดกันตีหนาไม่พริ้นใจ
 มิ่งไม่เคยเห็นผู้มีอญาไหน
 โกฎิแค้นแน่นไปก็ไม่กัตตัว
 ทุจริตอิจนาชายหน้าผัว
 เอะอะไรไม่กัตตัวเขานิพทา
 ปติเหตุงขบส้มหน้าหน้า
 ให้หม่มม้วยชวดาตาแก่ใจ
 กระทบบาทตัวตั้งหม่นได้
 แค้นได้ครันนางจันทร

๗ ๑๔ คำ ๗ เชิด

๑ เมื่อนน
 นางได้รบผิดแต่ฉวีคร
 เห็นเพราะเข้ามาได้ถาม
 จะเปนบาปเปนกรรมแก่พราหมณ์ช

เจ้าพราหมณ์เพ็ดทตณผ่น
 ขอโทษไปรดก่อนอย่า โบายค้
 นางจึงบอกลอกความถ้วนค้
 ภูมิจงทรงพระเมตตา

๗ ๕ คำ ๗

๑ เมื่อนน
 จะขอโทษมันไว้โยนา
 เจ้าพราหมณ์ช่าวอนก้อฉอนจิตร
 จึงว่ามนพาพ้อได้อาย

ทาดพิไชยนราขจึงร้องว่า
 ชงนาหน้าค้เดี่ยให้แทบตาย
 ได้คิดเค็ดคค้อยเห็ดคหาย
 พอดพอยร้ายไปเมื่อไร

เรื่องมณฑลไชย

๓๕๓

มีหากพอเห็นแก่เจ้าพราหมณ์
ว่าแดงทมิไม่เดียดนใด

ถ้าคนอื่นมาห้ามหาฟังไม่
ตงนังหอบหายใจไปมา

๑ ๒ คำ ๆ เจริญ

๑ เมื่อนั้น

จึงชวนพระมณฑลพายา

เป็นห่วงบ่วงโยชะไรเด่า

จะห่วงงหนักชกชช้อย่าไร

โถมเจ้าพราหมณ์น้อยเด็นหา

เวตาเย็นแต่จะค่อนไป

ตูกเต่าเมี่ยม้อยูที่เหน

มาจะไปยังบรรณค้ำดา

๑ ๔ คำ ๆ

สามเส้า

๑ เมื่อนั้น

ทอดถอนใจใหญ่ไปมา

วันนเวดากี่ต้ายฉนี้

ค้อรุ่งรางต่างแสงทินกร

พจะให้ไพร่พตมนคร

มรคาปากกว้างทางไกล

เขาจะได้ฤฎ่าเจ้าพราหมณ์

เป็นหมของรู้เวทมนตรา

พระมณฑลฟังความเจ้าพราหมณ์ว่า

แต่ฉนี้คิดว่ากัถ่าอวิงวอน

จึงอยู่นอนด้วยกันตักคั่นก่อน

จึงค่อยมทจกรก็เป็นไร

ออกไปส่งถึงที่อาไศรย

จึงชิวอกตบไปเหมือนเมือมา

ชิวอกคนหาหมางมหนักหนา

จะสัรียงส่าชุกรการสำราญใจ

๑ ๘ คำ ๆ

๑ ร่ำ เมื่อนั้น

ข้าเป็นพราหมณ์ชนไช

เคยอยู่แต่ค้ำดาพนาเวศ

อย่าเฝ้าห่วงงหนักชกชชอน

เจ้าพราหมณ์กัถ่าอแกตังแถตงไช

จะนอนในรวิงไม่บังควร

รักษาพรตตามเพศพระอิศวร

ต้ายฉนี้ที่ตวันจวนจะค่อนไป

๑ ๔ คำ ๆ

๑ โอ้ เมื่อนั้น

16/06/2565

ตั้งตารตูกน้อยกตอชใจ

ต้องกระษัตริย์ไคกศัตย์ไม่กตงได้

จะต้อไปเป็นข้าพราหมณ์เช

จะกระตกรกระตว่าดำมาก
รับยงบุงร้านใช้พอดี
ยากแค้นเพราะแทนคุณแม่
พดวงกอดตงยาไคกาไค

อดอยากอยู่ในไพรศรั
ทุกทีจวราศรัจะตรอมใจ
ความดีขยเที่ยงแท้จะหาไหน
ตั้งอกตั้งใจให้ไปมา

๑ ๒ คำ ๑ โยด

ร่ำ ๕ ๕
๑) เมื่อนน
เห็นตำกษศรัยไคกา
จึงแย้มเขยนเคอนของศรัพระมณ
แม่นรว่าภูกถึงต้องท้าวไท
ว่าแต่จวดวยบงคมตา
ผนภักศรักจกเรียกพระมณ

โถมเจ้าพราหมณน้อยคอยท่า
พิไรว่าดำดาอาไค
อย่าไคไคศรัว่าศรัขยจะห้อยให้
จึงกตบมกได้เป็นโรม
บิตเรศมารดาทงต้องศรั
อย่าเข้าขมาไปตวยกัน

๑ ๒ คำ ๑

๑) เมื่อนน
บงคมตาต้ององศรัทงขรรคม

พระมณศรัว่าศรัขยไคกศรัขย
แต่จจจรัดเดินตามเจ้าพราหมณไป

๑ ๒ คำ ๑ ทยอย

ไอ้ลาว
๑) เดินพดวงมาทางมรคา
ไอ้ว่าเวรกรรมได้ทำไว้
อกเขยไม่เคยจะตงยาก
ไม่รู้ใจนายร้ายฤกดี
ครันเจ้าพราหมณให้ตยมาตำหน้ามอย
ตำนวกภักศรักขกหนามขบพตฉ
เห็นตมทมพมไม้ในไพรศรั
เดินพดวงทางนภภาจนา

พระราชาทอดตอนใจใหญ่
จำไปเปนข่าเจ้าพราหมณเข้า
ตำบากเคื่องของหมองศรั
แต่จจะคักนเดินไม่เวณฉ
ขยหน้าหนามยอกนอยไปฤกน
คอยเหยยบยฉ โขยกเขยกมา
เกรงกรังถึงตศรัทในป่า
ร้องเคื่อนนายขาระวังคฉ

16/06/2565

เรื่องมณพิไชย

๓๕๕

ไฉนเดียงสถกณมกของ

ชนเหนียวไมรวงเรียกผัว

ใจหายกายสิ้นอัยวิธวิ

คิดถวิลดังปรางความ

ดำเนินเดินตามเจ้าพราหมณ์ไป

เปลี่ยวเปลี่ยแคว่ใจในไพร่ด่านที่

ชนเขามาหน้าถาวร

คิดตนตงตาดเดินมา

๑ ๓๒ คำ ๑ เขต

ร่าย เมื่อนน

เจ้าพราหมณ์ชมใจหรรษา

มาถึงทบวรรณศาตา

จึงพาพระมณเฑาะไป

๑ ๒ คำ ๑ เต็มข้อ

๐ นิ่งเห็นอเดือดำดาดาบุญ

ที่เคยอยู่นิทรอาไศรย

พิศภักตวิศศักดิ์อาไศย

ตั้งตำรภูวไนยช่างไม่รู้

ครนจะตามดวงนชวนจิต

ก็เกรงเดชโกตีศบิดาอยู่

แคยมใหญ่ย่น้อยชม้อยดู

คิดอดดีแต่รงกล้าวเปนมารยา

ฉนวนเห็นอชนกจักเอนหลัง

พระองค์จงนั่งระวงษา

ต่อคักหน้อยจึงค้อยนิทรา

แต่จหวัดบ้านั่งอยู่ตทองที่

๑ ๖ คำ ๑

๐ เมื่อนน

พระมณพิไชยเรื่องศรี

ถ่อมตัวถวิลเกรงเจ้าพราหมณ์ช

ปรนนิบัติพิศวเห็นทรา

๑ ๒ คำ ๑

ชมโฉม นิ่งพิศพิศโฉมเจ้าพราหมณ์น้อย เข้มข้อยนำรักเป็นนิกหนา

พิศภักตวิศโฉมผิวดไธภา

ดังจันทราทรวงกตคหมตมตทิน

รูปทรงตำรพิศไม่ซัดชวาง

เหมือนตม้ายค้ายนางยอพระกตั้น

หวอดตของตองแกมตงตอกิน

จะแยมเขยนเหมือนตั้นทุกตงอิน

ฤๅจะเป็นนวดตอองของแกว	เมยพคนงแกวเป็นแมนมน
พตางชยดเข้าโกตไจผกพัน	ตมอองคหตงดำคัญว่ากัตยา

๗ ๖ คำ ฯ

๐ คอยยกพระหัตถ์ดมยต์คอง ยมพตางทางมองคหญา
 เห็นคต้ายตมายเหมอนไม่เคตอณคตา พระราชาต์รวมต้อตกขลวัก
 ครนเจ้าพราหมณถามมาว่าอะไร ก็คกใจแกเออว่ายังกัต
 ทำหตยวหตงหตยวหน้าควำพต โบกบคพคตวไปมา

๗ ๕ คำ ฯ

๐ เมื่อนน	เจ้าพราหมณยมตระไมอยในหน้า
คทานของพระมณฑลยา	เห็นว่าจะจัต้วาม
จิงพตกตวอชยถคตวอชดต	ตกขนนงคตงกระทชตาม
เอออะไรไม่คอรมาตจนตาม	เข้าชชพราหมณเป็นนำชง
ชานมไช่นายหม่อมฤ	ไมนับถอยำแยงเกรงใจมั่ง
จจะว่าโดยคกมพง	ไมเรยจะตงหตงตักที่
จงบรกรรมเตยเถคให้ดำรามย	รำคาญวานออย่าจจ
ว่าแควนทราในราตรี	พระมณฑลไชยก็ไถยา

๗ ๘ คำ ฯ ตรี

๐ รุ่งเอยรุ่งราง	แตงทองต้อตงต้วางเวหา
เจ้าพราหมณนงนทกริกตรา	จระตองใจกัตตาต้าม
ท้าวเชอจะตคยช้อช้อยฤไม่	ฤๅจะเป็นไฉนให้วิท
คิตพตางทางว่าไปทนท	นแนพระมณต้วองค
วันนคตวชาจจะคตาโคต	ชอกไปหิมฉวาบารหง
เทยวหาษาหยุกในเตนคตง	พระองคจอยู่เฝ้าคตา

๑ อย่าเขยอย่าว่า
ถึงทงยากอย่างนกมอขาย
เจ้าพราหมณ์ไปพาเอามาได้
ปรนียบตัวดัดลากทุกวัน
ใช้จะพามาให้หม่อมน้องสาว
ถาวรอื่นจะใช้ด้อยไม่น้อยใจ
ไม่ได้ให้หับได้ม้อยดักหน้อยหนึ่ง
น้องนายคนนคจรงเจียด
มายออยคุดคุดชายเซนน
เจ้าตัวพหุ่มจะคุมกัน

ตัวข้าไม่คิดหนีหาย
ไม่พักหาผู้ชายนายประกัน
หวังจะให้ใช้ด้อยค้อยชยัน
โดยฉันเหมือนเช่นเป็นข้าไท
สำหรับเตนชักตัวอึกหาไม่
นอะไรเข้าซีไปท่เคยด
หยิกทั้งชวนชาจนาเซียด
ชอแข่งแรงเรียดครันครัน
เห็นดแก่ใจฤไเรนัน
เหมือนดินดำกำมะถันอยู่ใกล้ไฟ

๑ ๓๐ คำ ๑

๑ ไม่เอยไม่รู
ใครใช้ให้มาเป็นข้าไท
จะเปนกะไรก็ให้เป็น
ด้าแก่ใจไม่เส็งยมเดียมเด
ตัวข้าเป็นน้องของนาย
จะคะ โทณ โทณทนาว่ายุดยอ
ย่นอยนทเคยดูให้แน่ง
อย่าแต่อย่าเห็ดยวอย่าพุดจา
แมนไม่ฟังยงชนจะดุกดิก
ว่าคนพด้อยพด้อยรยอยประค

จะเข้าซีมิให้อยู่คู่ชได้
อย่าพักคิตคิตใจไค้แคะ
จะตาดักถัดเตนกระหนแหะ
อย่าพักเกาะไปเดยไม่ดวงมื่อ
จะตั้งเตนตามสบายไม่ได้ฤ
ก็ตามเถิดไม่ถ้อถบนิททา
อย่าไหวดคิงนงอย้อย่างเยยหน้า
หัดบหุดบคาเดี่ยอย่าค
จะหยิกให้กตวดักเป็นหน
เจ้าช่างรัฐชอนผิดควมคิตคิต

๑ ๓๐ คำ ๑

๑ แล่นขยงร่นแขนง
จะบังคับบีบเย็นไปอย่างน

ชั้นแกดงทาทระกำคำพิ
ยากทจะประกอบให้ชอมใจ

จะขอศวกตวหนูกัมพ
เจ้าพราหมณ์มาเกิดคะไมตรีใคร
เจ้าอย่ามาทำทายเป็นต่อ
จะขอออกจากท่าโทษให้ โกรธพุง
นายขามาตหม่อมน้องต่าง
อยู่หน้าให้ดังจะหลุดตบเบาเบา
เขามา โนนแฉ้วแน่เจ้าพราหมณ์
จะนั่งที่ไหนไม่ได้เลย
เจ้าพราหมณ์ไม่อยู่ไม่ไว้เห็น
ดำดำจะขยับจับข้อมือ
ขยมพตางทางว่าเจ้าอย่าเด่น
ไว้ใจจึงให้เจ้ามา
เดี๋ยวนี้เจ้าพราหมณ์ยังไม่กลับ
ข้าจะเอาไม้วางไว้กตางคัน

ตากตลกกนไปได้
จะบอกกต่างเต่าให้ตื่นได้ฟัง
ไม่ยอมท้อถอยหัดเหมือนอย่างกุง
ถามยุ่งยุ่งอยักดูเอา
จะมาเดินซึกต่างกับข้าเจ้า
ยิวเยาอย่างนั้นขามิเคย
น้องต่างทำงานเจ้าพราหมณ์เฮ้ย
เผ่าเทตาระเยาะเย้ยขุดยอ
แปนไรก็แปนไปเกิดฤ
แฉ้วรือถอยหัดวังรา
พี่ชายมาเห็นจะ โกรธข้า
ขยู่เผ่าศาตาดด้วยกัน
จึงขยับไปขยู่เดี่ยวถึงหน
ถ้าใครเดินเกินกันได้ซึกใจ

๑ ๓๖ คำ ๑

๑ หน้าเอยหน้าหัวเราะ
ถึงจะบอกหม่อมพมบอกโย
เจ้าเห็นว่าซาอัยแต่ผเดียว
คะเยาะก็ออกหยอกเยาเข้าซี
ข้าจึงนคยคตวอกตวจะวัง
ตากตลกเห็นขวยด้วยเรียวแรง
มีหน้าข้าว่าผู้หญิงหยอก
ตนมตมคตตขยุนต์

อย่าเปดาระเคยคะหาจะไม่
ซาบตปากไว้เมื่อไร
มาพดเกยวแกดงเมยตเดยตต
ว่าตติ โกรธาทำตาแดง
เจ้าตบงตบตขตขาง
จนแขนขาซาแพตงขยู่เดยจน
พดขอกมาได้ไม่บดตี
หม่อมพกตบมาได้วักัน

๑ ๓๗ คำ ๑

๑ เจ้าเอยเจ้าโมโห
เมื่อไรชาโตทาเช่นน
แพเจ้าโทษเวาทหียกหยอก
เจ้าพราหมณ์จะได้เห็นเปนกตาง
เถียงกันเบตาเปตาไม่เข้าข้อ
เจ้าชาเอยผู้ต่างที่กตางไพร
ว่าพตางทางเดินเหมินเมียง
เห็นนางเข้าโกตไม่เจรจา

นางนชพาโตคนขยัน
ตงตำน้ำกันเกิดฤนาง
ให้ศคแซนเพียงศอกทงต้องซ้าง
เม้นนางแพชจะว่าไร
ข้าคอบโตปากคอบเจ้าไม่ไหว
ช่วยคตใจให้เจ้าพราหมณ์มา
นั่งตงบนเคียงไม้คหน้า
ตูกมานั่งใหม่ให้โกตกัน

๑ ๘ คำ ๑

๑ เมื่อน
ครนมายแต่งดริยาธาัยนห
เขานั่งชคตักคิดว่าหม่อมพ
เย็นแตวของจะตาคตาโคต
ว่าพตางยมพรายชมายชมอัย
เมียงเหมินเดินทำเป็นทวงท

ขอพระกตนเขายอผัวชวงญ
จิงผอนผันพคจาให้อาไดย
จะทำทโกรชชงไปถิงไเหน
นี้แน่ครชาให้อวยจุงค
ค้อยชยคตถลชยจาท
ข้าตองคตภมแตวโคตคตา

๑ ๖ คำ ๑ เพลง

๑ เตยวเข้าตุ้มทุมพุ่มพวง
ตำรวมกายว่าขมนคชองอินทรา

เพลงองคตบเนครเชษฐา
นฤมิตรกายาทนโต

๑ ๒ คำ ๑ ตรี

๑ กตบเปนเจ้าพราหมณ์ตามเดิม
ออกจกตุ้มทุมพุ่มไม้

จุนเจิมภักตราแจ่มใต
คตาโคตไปบรณศาตา

๑ ๒ คำ ๑ เพลง ฝรั่ง

น้องข้าร้องไห้ออกไปบอก
กระทบบกระทงหงแนบแอบอิง

ว่าเจ้าทำหยิกหยอกขยี้ขยี้
กระหน่ำจริงฤเจ้าจงเส้ามา

๗ ๔ คำ ๗

๐ เมื่อนั้น
จึงว่าข้าจะบอกแต่ดีจจา
เต็มทนางน้องของเจ้า
อดคตุดตุดที่จะห้ามปราม
ข้าดีหัดกไปเดี่ยวให้ห่าง
น้องนายพาโตโพคตุ่ม
ทว่าข้าหยอกเย้านนเป่าหมค
แม่นเจ้ายังระแวงแคงใจ

พระมณเฑียรชอกคกประหมา
เจ้าอย่ากินแหงแคงความ
มายั่วเย้าตัวเองไม่เกรงขาม
ว่าเจ้าพราหมณ์ไซ้ให้มาคอบคุม
ด้วยเห็นนางเป็นสาวข้าเป็นหนุ่ม
เจ้าจับกุมว่าข้าจะหนีไป
พามเถิดไม่ปดสับถได้
จะดำนาดูยไฟให้เห็นจริง

๗ ๘ คำ ๗

๐ เมื่อนั้น
ความนโม้มทข้างอิง
ว่าพตางยมพรายชวยตา
ทำที่ทอตต้นทคตัพัน

เจ้าพราหมณ์ว่าข้าเซออยทุกสิ่ง
กระหน่ำแต่ยเถดชอยถอกน
พคจาชักชวอนต้งรอดต้นค
สำราญใจในบรรณศ่าตา

๗ ๔ คำ ๗

นิทานเรื่องมณีนีไซย ตอนปลาย
ต่อเรื่องตอนทรงพระราชนิพนธ์เป็นบทละคร

เจ้าพราหมณ์ยอพระกัณ ได้พระมณีนีไซยไปไว้ที่ศาลาอาศรม
หลายวันเห็นเธอมีความซื่อตรงกักตบรัก แต่ไม่กล้าจะบอกให้รู้ว่าตัว
เป็นนางยอพระกัณ ด้วยเกรงพระอินทรจะโกรธ จะเอาพระมณีนีไซย
ไว้ใช้สอยต่อไปก็ตั้งสาร จึงอบายบอกว่าได้ใช้สอยพอแก่ความประสงค์
แล้ว จะโปรดปล่อยให้กลับไปอยู่ในบ้านเมืองกับพระบิดามารดา
อย่างเดิม ฝ่ายพระมณีนีไซยก็ขบคิดเขื่อนไม่อยากกลับ ด้วยรักใคร่คิด
พันเจ้าพราหมณ์ยิ่งนัก แต่เจ้าพราหมณ์มิยอมให้ยักก็ต้องจำใจกลับมา
ขณะเมื่อพระมณีนีไซยกลับมาถึงเมืองนภาตงทจันมาต่อว่าท้าวพิไชย
นุราช ว่าพระเจ้ากรุงจันคอยอยู่ชานานไม่เห็นพระมณีนีไซยไปแต่งงาน
กับราชธิดาตามที่ท้าวเธอได้สัญญาไว้ จึงให้ทตามาคตามตัว ถ้าไม่ได้พระ
มณีนีไซยไปก็จะให้กองทัพยกมาตีเมืองอยุธยา ให้ล้มกับที่หุดอกทอง
ให้พระเจ้ากรุงจันได้ความอภัยข้อคดี ท้าวพิไชยนุราชเมื่อจะผ่อนผัน
ฉันทใด พอพระมณีนีไซยกลับไปถึงก็ต้องให้ไปเมืองจันกับราชทูต

ฝ่ายเจ้าพราหมณ์ยอพระกัณ ตั้งแต่ให้พระมณีนีไซยกลับไปบ้าน
เมืองแล้วก็มีความสบาย ให้แตกคิดถึงพระมณีนีไซยเป็นกำลัง จึงตาม
เข้าไปในเมือง ครั้นรู้ว่าพระมณีนีไซยต้องถดงไปแต่งงานที่เมืองจันก็
ตกใจ รีบตามพระมณีนีไซยไปทันที่กลางทาง เจ้าพราหมณ์ก็เอาธำ
เป็นพรคพวกไปเมืองจันด้วย ครั้นพระมณีนีไซยไปถึงเมืองจัน ทดไป
ทูลความให้พระเจ้ากรุงจันทราบว่าเป็นเหตุเพราะพระมณีนีไซยมีเมีย
เดิมก่อนจึงไม่ไปแต่งงานพระเจ้ากรุงจันก็คิดเคืองคิดอบายหาข้อผิดจะ
ฆ่าพระมณีนีไซยเสีย จึงแต่งตั้งให้หาฤกษ์แต่งงานแล้วกำหนดให้พระมณีนี
ไซยทำขันหมาก ๑๐๐๐ ให้แล้วแต่งงานแต่ในเขตเดียว ถ้าทำไม่ตั้ง

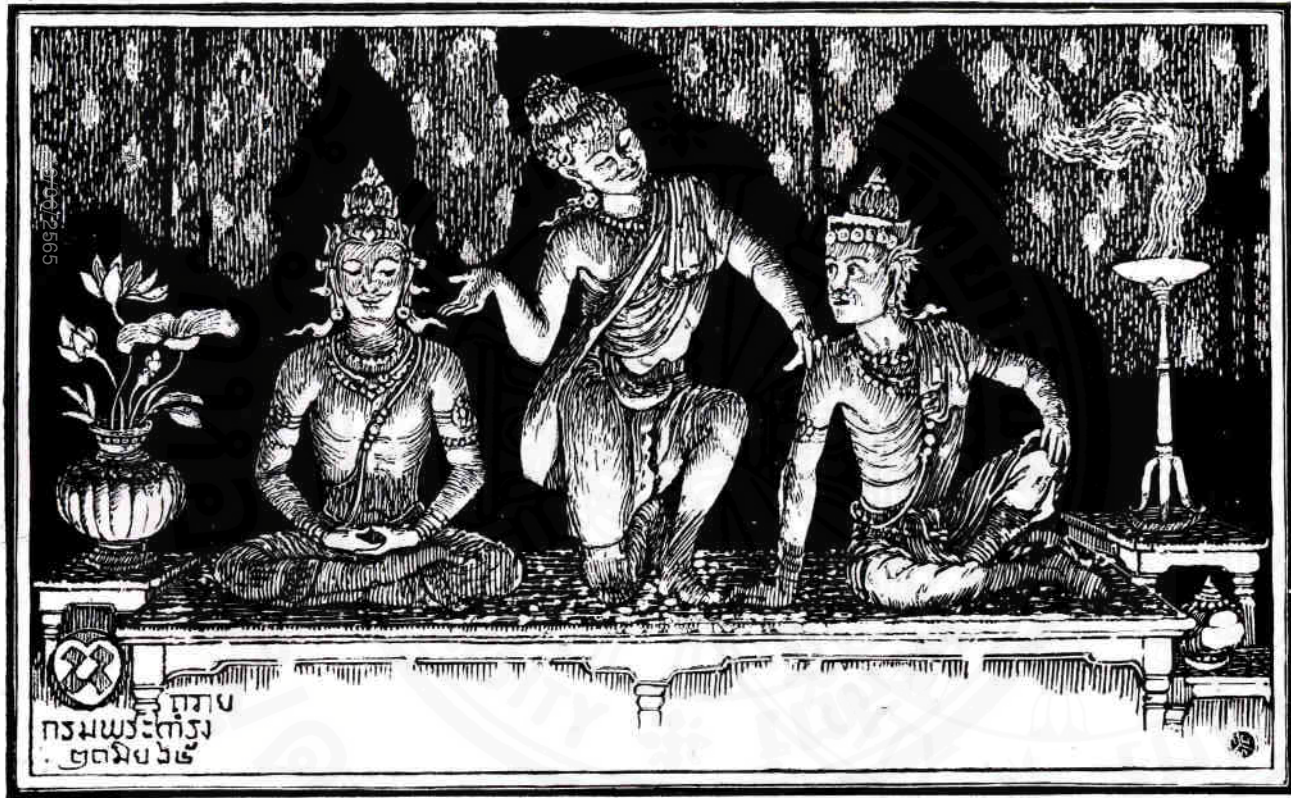
16/05/2565

เร็จจะเอาโทษ พระมณฑปไชยมีความทุกข์ร้อนปฤกษาเจ้าพราหมณ์ ๆ
จึงบอกว่พระเจ้ากรุงจีนคิดร้ายไม่สู้จริตเดี๋ยเด๋ว ถ้าชนอนอยู่ในเมืองจีน
คือไปก็คงไม่พ้นอันตราย พระมณฑปไชยเห็นชอบด้วย เจ้าพราหมณ์จึง
ชวนพระมณฑปไชยหนีออกจากเมืองจีนแต่ในเพตาด่างคั้น พวกกันตน
กันไปในปีจั้นเห็นว่าพ้นแดนจีนเด๋ว ต่างคนเห็นจเห็น้อยกันนอนหลับ
ไปทั้ง ๒ คน

ตามตทพระมณฑปไชยกับเจ้าพราหมณ์ไปนอนหลับอยู่นั้น เป็น
แดนของยักษพวกหนึ่งซึ่งชอบกินมนุษย์ จันนันทการเฒ่านายักษเที่ยว
มา เห็นพระมณฑปไชยกับเจ้าพราหมณ์นอนหลับอยู่กั้นคิด หมายถึงจะได้
กินเป็นเป็นภักษาหาร จึงร้ายมนต์ดักตไวทาง ๒ คนเด๋วเขาไปพิจารณาดู
เห็นคนหนึ่งเป็นพราหมณ์กว่าคงชำนาญเวทมนต์ตามวิธีพราหมณ์จะ
ทำร้ายเห็นจะไม่สู้ประดังค์ แต่พระมณฑปไชยนั้นคอบอดอนเหนือตมุน
น้ำหนัก นนทการจึงคิดว่ความมนุษย์เช่นนห้ายากนาน ๆ จะพบดักคนหนึ่ง จะ
กินเดี๋ยเองหากดวไม่ เขาไปถวยให้เจ้านายเด๋วจะดักถว่ จึงดักถว่
เด๋วเข้อมเอาพระมณฑปไชยพาเหาะไปยั้งเมืองยักษ ขณะนั้นพระยา
ยักษผู้เป็นเจ้าเมืองฟังตย เหตุแต่นางวาดันผู้เป็นแม่เหี้ยกับชิตาชอว่
นางษภา นนทการพาพระมณฑปไชยไปถวยนางวาดัน ๆ คิดว่ถว่ถว่
ยั้งไม่เคยกินเนื้อมนุษย์ จึงให้ตั้งไปให้ตถถว่ถว่ถว่ แต่นางษภานนทพเห็น
พระมณฑปไชยก็กิดกำหนัดยินดีอยากรจะใครได้ไวเป็นผัว จึงมารยาดังให้
พาเข้าไปไวในค้ำหนักว่จะกินให้ตบย แต่ถว่จับถว่ไชให้้อออกไปเดี๋ย
นางแก่ให้พระมณฑปไชยพ้นจากมนต์ดักเด๋วเกิดตอมเกยวพานให้
ยอมเป็นตำมโดยดี ถ้าไม่ยอมจะกินเดี๋ย พระมณฑปไชยก็ถว่ยักษก็ตอง
ยอมเป็นตำม้อย กับนางษภาต่อมา

ฝ่ายเจ้าพราหมณ์ยอพระกดินนอนอยู่ในป่า ครวันมนต์ดักคชของ

ยักษต้นฤดูทศ พินชนไม่เห็นพระมณพีไชยก็ตกใจ พิจารณาได้เห็นรอย
 ค้นยักษเกิดออกไปในทันทันจึงเดินตามรอยไป ครั้นเห็นรอยไปหายก็เข้าใจ
 ว่ายักษคงอุ้มพระมณพีไชยเหาะไป เจ้าพราหมณ์จึงตามไปทางโลมน่า
 ที่ยักษพาไป ไปพบยักษบริวารพวกหนึ่งจะจับเจ้าพราหมณ์กิน เกิดรบ
 กันเจ้าพราหมณ์จับยักษได้ ได้ถามก็ได้ความว่านทการพาพระมณพี-
 ไชยไปเมืองยักษ เจ้าพราหมณ์ก็รบตามไป ครั้นไปถึงเมืองเพตาค่าจึง
 สั่งคนให้หัดปีโหดแหวงขึ้นไปค้นบนปราสาท ไปเห็นพระมณพีไชยกำ
 ตั้งนอนกอดอยู่กับนางยักษ เจ้าพราหมณ์ก็โกรธ จึงปลุกพระมณพีไชย
 ขึ้นแล้วถามว่าเหตุใดจึงห่มมาเมื่อยยักษ พระมณพีไชยเล่าความให้ฟัง
 ตามจริงเจ้าพราหมณ์ก็ไม่เชื่อ ด้วยกำลังหึงหึงปนอารมณ์ เจ้าพราหมณ์
 แสดงตัวไม่รู้จักว่าได้แปลงเป็นชาย ก็ว่ากล่าวตักเตือนพระมณพีไชยว่า
 แต่เดิมได้สัญญาว่าจะเลี้ยงดู ครั้นแม่แกตั้งได้ความว่าเป็นผู้กระตือกริน
 แมว แต่จะได้ตามให้เห็นเท็จจริงก็ไม่มี กลับปล่อยให้เขาเอาได้หีบไป
 ผึ่งแดด หากว่าบุญมีจึงรอดมาได้ สอดำหัดตามมาแก้ไขให้พ้นทุกข์แล้ว
 ยิ่งกลับทวงมาเมื่อยเลี้ยงดูนี้ เห็นใจพระมณพีไชยเลี้ยงดูว่าไม่มี
 ความดีใจ พระมณพีไชยได้ฟังว่าเจ้าพราหมณ์นั้นคือนางยอพระกตน์
 เป็นแน่แท้ ก็ยินดีปดอบเตาโถมเผ่าดวงวอนไปต่าง ๆ หวังว่าจะให้นางดี
 ด้วยอย่างแต่ก่อน ฝ่ายเจ้าพราหมณ์รู้สึกว่าจะอ้าววางไม่ได้คือไป
 แต่จะยอมคิดด้วยกถัวพระอินทร จึงแกลงทำโกรธขงหึงหึง หวังไม่เชื่อฟัง
 พระมณพีไชย ๆ เข้าใจว่านางศดรอนไม่ยอมคิดด้วยกัโถมหนีเสียใจจน
 สดับไป เจ้าพราหมณ์เห็นพระมณพีไชยสดับสำคัญว่าตายก็ตกใจ ร้อง
 ให้วารีรักษนดับไปด้วย ขณะนั้นรอนถึงอาศน์พระอินทร จึงลงมาแก้ไข
 ให้พินชนทง ๒ คน 06/25 แล้วพามาตั้งยังเมืองอยุธยา ท้าวพไชยนราธิก
 อภิเศกพระมณพีไชยกับนางยอพระกตน์ให้อยู่ด้วยกันต่อไป

จึงเอาพระคำว้อออกจากยาม
นั่งแทนรูปปั้นไว้ทันใด

จะให้ เห็นสมความว่าชบได้
สกิดให้ พระยาลืมตา ดู (หน้า ๔๑๕)

นิทานเรื่องดาว

(เรียกอีกอย่างหนึ่งว่าเรื่องเด็กโค)

เรื่องตอนต้น ก่อนตอนที่ทรงพระราชนิพนธ์เป็นบทละคร

มีแม่เด็กกับลูกตัวหนึ่งอยู่ด้วยกันในถ้ำ วันหนึ่งแม่เด็กเที่ยวหา
กินเดินไป ทั้งลูกได้ให้อดนมจนหิวโหยถึงต่ำหัด ขณะนั้นมีโคแม่
ลูกอ่อนเดินผ่านมาทางปากถ้ำ ลูกเด็กจึงร้องขอนมแม่โคกิน ครั้นเห็น
แม่โคเฉยเฉย ลูกเด็กก็อ้อนวอนว่าหิวระหวยเหลือทนแทบปางตายอยู่
แล้ว ขอให้ช่วยชีวิตไว้ด้วยเถิด ลูกโคคิดดังตำรับถามแม่ ว่าลูก
เด็กขอนมกินสักหน่อยเป็นไรจึงไม่ให้อีก แม่โคตอบว่ากรรมตาเด็กย่อม
แปลสัตว์ของโค จะเป็นประโยชน์อันใดที่จะไปช่วยชีวิตลูกเด็กได้ต่ำ
หรับให้ทำร้ายโค ในเวลาเมื่อเติบโตใหญ่ต่อไปภายหน้า ลูกโคจึงตอบว่า
ถึงเด็กกับโคเป็นสัตว์กัน โดยกรรมตาก็จริงแค่ลูกเด็กตัวนี้ก็ยังมิได้เป็น
สัตว์ บัดนี้คงตกทุกข์ยากมาจึงวอนขอให้ช่วยชีวิตไว้ เมื่ออาจจะ
ช่วยได้แต่จะทิ้งให้ตายเสียนี้ก็จะเปนนายปกครองมหาศรไม้ม่าโคเห็น
ชอบด้วยจึงเข้าไปให้ลูกเด็กกินนมจนอิ่มหน้าตำรับถามหิวโหย ลูกเด็ก
รู้สึกคนของโคถึงต้องเกิดมีความรักใคร่ จึงซักชวนว่าที่คาบดินหญ้า
นำตำรับโคจะบริโภคนมอยู่บริบูรณ์ ท่านจงช่วยด้วยกันในคาบดินเถิด
ข้าพเจ้าจะปฏิบัติท่านเหมือนอย่างเปนมารดา แต่จะรักลูกของท่าน
เหมือนเปนน้อง แม่โคตอบว่าซึ่งเจ้ามีใจรักใคร่เราแม่ลูกนั้นก็ชอบใจอยู่
แล้ว แต่จะให้ช่วยด้วยในคาบดินเรายังมิได้ใจด้วยเป็นทอຍของเสีย
แต่มารดาของเจ้าจะร้ายด้อย่างไรเราก็ไม่รู้ เกรงจะเกิดภัยอันตรายขึ้น
ในภายหน้า ลูกเด็กจึงว่าที่ตรงมารดาของข้าพเจ้านั้นท่านอย่าวิตกเลย

เมื่อใดที่ทราบว่าท่านช่วยชีวิตรถไว้คงจะขอบคุณของท่านยิ่งนัก ข้าพ-
 เจ้าจะขจัดแรงให้ยินยอมพร้อมใจด้วยจงได้ แม่โคก็ยอมจะอยู่ในค้ำบด
 นนด้วย ตกเมื่อจึงบอกให้แม่โคพาตูกไปซ่อนอยู่ในที่แห่งหนึ่ง เพื่อจะ
 ว่ากต่างกับมารดาของตนเดี๋ยวก่อน ครั้นแม่เดือกตบมาตูกเดือกก็ทำเป็น
 โทมนัสน้อยใจคิดพ้อแม่ว่าแกต้งทงเตี้ย หากจ๋าแม่โคม่แกใจให้หม
 กินหาไม่ก็จะตายเตี้ยเตว แม่เดือกรู้สึกความผิดของตนก็บ่ตอบโยนวิง
 วอนเพื่อจะให้ตูกหายโทมนัส ตกเมื่อจึงว่าจ๋าจะให้หายโทมนัสเดว
 ต้องขอให้ช่วยกินถ่นของคุณแม่โคให้ตมกับที่โคช่วยชีวิตไว้ แม่เดือก
 ยอมสัญญาว่าจะให้ทำอย่างไรก็จะตามใจ ตกเมื่อจึงบอกความตามที่
 โคชักชวนให้โคแม่ตูกอยู่หากินในค้ำบดนั้นด้วยกัน ขออย่าให้แม่เดือ
 ทำร้ายแต่ให้ช่วยบ่อกันกันนัยนตรายแก่โคแม่ตูกด้วย แม่เดือกรับคำ
 แดวให้ไปพาโคทงตองมายังถ่า กระทำตัจตัญญาให้ว่าจะไม่ทำร้าย
 อย่างหนึ่งอย่างใด แต่ในเดือโคแม่ตูกก็อยู่ด้วยถ่นที่ในถ่า แม่เดือ
 ทงตองช่วยเตียงตูกให้แก่กันมาเหมือนกับตูกของตนทงตองฝ้าย

แม่เดือเห็นนมโครักใคร่โคทงตองโดยตัจจวิต หากเกรงใจตูกของ
 ตนก็ทำตด้วยนอกถ่า แต่ในใจนั้นคิดหาโอกาสที่จะกินโคทงตองอยู่
 เต็มอก ก็กรรมตาเดือกกับโคยอมหากินต่างเวตากัน แม่เดือออกจากถ่า
 เวตาย่ำตามวิสัยพวักพาพมฤตเตียงหากินในถดาวตั้น ถ่าบ่มาถ่าต้อ
 เวตาจวนรุ่งสว่าง ส่วนแม่โคออกจากถ่าแต่เวตาเข้าเตียงหากินในถดาว
 วนกตบมาเวตาเย็นเป็นปรกติตงนี้ แม่โคก็ม่ไว้ใจแม่เดือ วันไหนรว้า
 แม่เดือจะไปหากินทางทิศเหนือแม่โคก็ไปหากินเตียงทางทิศใต้ ถ่ารว้า
 แม่เดือจะไปทางทิศใต้แม่โคก็ไปทางทิศเหนือ ส่วนตูกนมให้เตนอยด้วย
 ถ่นที่ถ่า ตกเมื่อกับตูกโคก็รักใคร่กันยั้งจนทุกถ่ อยู่มาแม่เดือตงเกิดได้
 ว่าแม่โคคอยหลัดเตียงไปหากินทางทิศที่เป็นปรบกับกับทางทิศตนไปเป็น

นึกก็เห็นเป็นโอกาส วันหนึ่งจึงบอกว่าจะไปหาภิกษุทางทิศเหนือ ครั้น
 ออกไปพ้นถ้ำแล้วลอบวงมาข้างทิศใต้มาซุ่มดักทางอยู่ พอเวลาเย็น
 แม่โคเดินมาทางนั้นแม่เตี้ยก็ตกใจเสีย ฝ่ายลูกเตี้ยโคคอยอยู่ไม่เห็น
 แม่โคกลับมาก็หงุดหงิด ครั้นแม่เตี้ยกลับมาเมื่อใกล้รุ่งได้กลิ่นโคคิด
 คิวมาผิดสังเกต จึงถามถึงแม่โคแม่เตี้ยตอบว่าไปหาภิกษุต่างทิศต่าง
 เวลากัน ทราบว่าแม่โคจะไปทางไหนไม่ ถูกสัตว์ทั้งสองคิดตั้งด้วยครั้น
 แม่เตี้ยไปหาภิกษุแล้ว จึงพากันเที่ยวค้นหาในป่า ไปพบซากศพแม่โค
 เป็นรอยเลือดเตี้ยก็หนีไม่ห่างจากที่ถ้ำนัก ก็รู้ว่าแม่เตี้ยตอบกับแม่โค
 เสียแล้ว ถูกสัตว์ทั้งสองก็พากันโหมหนักรัดเค้นแม่เตี้ยเป็นกำลัง จึง
 ปกฤษากันว่าเราก็ได้นับถือทั้งแม่เตี้ยแต่แม่โคว่าเป็นมารดาของเราด้วย
 กัน เมื่อแม่เตี้ยมาทำทุจริตเช่นนี้เราจะไม่ถือว่าเป็นมารดาของเราคือ
 ไปอย่างไรได้ แม่เตี้ยฆ่าแม่โคเสียฉันใดเราก็ควรจะให้แม่เตี้ยตายตาม
 ไปบ้างอย่างนั้นจึงจะชอบ คิดกันดังนี้แล้ว ครั้นแม่เตี้ยกลับมาต่างก็
 แกตั้งทำหิวโหยอยากนม แม่เตี้ยไม่รู้เท่าทันตั้งนอนให้กินนม ลูกเตี้ย
 กับลูกโคก็ช่วยกันกัดแตรวิดแม่เตี้ยจนตายอยู่ณที่นั้น แล้วปฤษากัน
 ว่าที่คาบดินเราทั้งสองไม่ควรจะอยู่เสียแล้ว อยู่ต่อไปก็จะไร้อายุใจ
 เป็นนิจ จึงชวนกันออกจากถ้ำเดินไป ประสงค์จะไปเที่ยวหาที่อยู่
 ค้ำบดอื่น พอเย็นผ่านที่อาศัยรมฤษาแห่งหนึ่ง พระฤษาเห็นลูกเตี้ยกับลูก
 โคเดินมาด้วยกันก็ปลาดใจ จึงเรียกไปตามว่าเจ้าเป็นเตี้ยกับโคกรรมดา
 ตัดต้องจำพวกนย่อยมเป็นสัตว์กัน เหตุใดจึงมาเป็นมิตรกันเช่นนี้ ลูก
 เตี้ยโคก็เล่าความให้พระฤษาทราบเรื่องกันหนหลังตามที่มีมาทุกประการ
 พระฤษาได้ฟังก็เกิดเมตตา จึงว่าถ้ารักโครักกันอย่างไรแล้วที่จะเป็นเตี้ย
 กับโคอยู่ด้วยกันผิดด้วยหาสมควรไม่ เราจะชุบให้เป็นมนุษย์จะว่าอย่าง
 ไร ลูกเตี้ยโคก็ยินดี พระฤษาจึงตบพิชชุบให้เป็นมนุษย์ชน ลูกเตี้ยนั้น

ท้าวเจียงจันทน์แก้คำที่ว่า ซึ่งเจ้าชายกษัตริย์ให้พวกเราและไพร่บ้านพด
เมืองต้นความรอนใจครั้งนี้ ความชอบของเจ้ามากนัก จะให้บำเหน็จ
รางวัลอย่างอื่นก็ไม่คุ้มกับความชอบ เราจะยกตักตั่วให้ แดงแดงด
เจ้าใหม่เกษมศอยในเมื่อนั้นไป คำจึงกราบทูลว่า ซึ่งทรงพระ
กรุณา โปรดหนักเป็นพระเดชพระคุณยิ่งนัก แต่ข้าพระบาทเป็นน้อง
จะแสวงหาตักตั่วก่อนพิพากษาไม่ ชนึ่งซึ่งชายกษัตริย์นั้นจะได้เป็น
เพราะข้าพระบาทมฤตยูยิ่งกว่าพันนักษัตร หากว่าไปพบยักษ์เข้าโดย
ตำถ่วงตัวจึงได้ชายกษัตริย์ ภายหลังพบพิ ๆ ก็คงฆ่ากษัตริย์เช่นเดียวกับ
กษัตริย์พระองค์จึงทรงวินิจฉัยยุติเด็ด ท้าวมคธราชได้ทรงฟังก็เห็นชอบ
ด้วย จึงยกนางศรีสุตาราชิตาประทานหัตวีไชย ให้อภิเษกเป็นอุปราช
อยู่ในเมืองจันทบุรี

ฝ่ายท้าวเมือหัตวีไชยได้เป็นอุปราชแล้ว จึงเข้าไปเฝ้าท้าว
เดียงนพทักไตบ้านเมืองที่จะครอบครองร่วมกับพรพระฤษีแล้ว ข้าพระเจ้า
จะขอตาไปเที่ยวหาบ้านเมืองซึ่งจะเป็นของข้าเจ้าต่อไป หัตวีไชยมี
ความฮาดฮายไม่ฮายากจะพรากจากน้อง แต่จะขัดขวางก็เกรงน้องจะน้อย
ใจ จึงอนุญาตยอมให้ไปตามประสงค์ เมื่อก่อนจะจากกันไปนั้น
หัตวีไชยชวนน้องเลี้ยงคอกบัวคนตะคอก ต่างอธิบายว่าถ้าภัยอันตราย
จะเกิดขึ้นแก่ฝ่ายใด ขอจงมีนาคาให้คอกบัวเหี่ยวแห้งเห็นประจักษ์แก่
อีกฝ่ายหนึ่งให้ทนไปช่วยกัน ต่างให้คอกบัวกันไว้เป็นสัญญา แล้ว
ท้าวก็ออกจากเมืองจันทบุรีไป เดินทางไปหลายเดือนไปพบเมืองแห่ง
หนึ่งคนเมืองยังคิดว่า เป็นเมืองร้างไม่มีผู้คน ท้าวคนปลตาดใจจึงเที่ยว
คนไปในเมืองนั้นจนถึงบนปราสาทราชมณเฑียร เห็นมัตถองใหญ่อยู่ใ
16/26/2565
หนึ่งตองตักห้ามเสียงก้องกังวานเหมือนอย่างกตองทองไม่ ท้าว
สงสัยว่าจะมีสิ่งอันใดอยู่ในกตอง จึงเอาพระขรรค์เขวระหนักตอง

พระราชนิพนธ์เรื่องคำขวัญ

ตอนที่ ๑ ทำวสันนุราชทานางฉมหอม

ข้า มาจะกด่าวทไป
ด้วยราชธานีบรรดิน
ทำวสันนุราชธานี
อยู่ด้วยกันแต่หนุ่มคนชรา
นำพระทนต์บดต่างห่างหัก
เกษราพังจะประประราย
พระเสด็จมือตะขามตามเวตา
พอใจเกษมหญิงริงเรือ
ราวกับหนุ่มคนตมตลงนงบัน
ว่าพังกนังคิดเป็นนิจไป

ถึงทำวสันนุราชธานี
กรุงพิททวิไชยสงคราม
ชื่อคนชราแต่เด้นหา
ชันษาหกสิบตีปีปลาย
ดวงพระภักตรเห็นเห็นด้วย
รูปกายชายจะพมเนื้อ
ทรงกำดั่งวงษาประหตาดเหตือ
ผูกพันพมเนื้อไม่เบื่อใจ
จะหางามเด่นตักคนหนึ่งให้
มีได้วางเวณตักเวตา

๑ ๑๐ คำ ๑

ร่าย
๑ เมื่อจะมีเหตุเภทไทย
จึงชวนกันตักตยา

ให้เราร้อนฤไทยเป็นนักรหา
ตงมายงกตาคันกแพ

๑ ๒ คำ ๑ เพลง

๑ ทำวสันนุราชธานี
พระเอนอิงพิงพนักผันแปร
หยิบขันหมกน้อยเป็นขวัญ
หอมกตนิกรวณชนวินญา

ดาวตมกรมวงษ์แข่งแข่ง
เหตือวตเห็นผอบตอยมา
เปิดตักเห็นเด้นเกษรา
พระนิงนักรทราในอารมณ

ฉมนตราวางตัวน้อย

แกตงตอยหาคู้ดัดม

ชรอยมญเราเคยได้เขยชม

จึงพมละอบผมกตยา

คุณคิดเคตมคตงชนทงแก

กระตั้นเดี่ยวเหตยอแดเข้าเตองหา

เห็นนางพนกงานคตงานเข้ามา

ยมแยมพยกทหน้าว่านางตกชน

ค้อยชยคตตองคตงนังโกต

เห็นมิใช่ผู้ตตกชนกุกกัก

คตงห้ามแหนยงแคณนค

ให้ตระต่าตตะตกตมองค

ท้าวกตคละอบทองประคองไว้

มิได้ชาระตระตง

ชนจากรือต้วรตมบรรจง

เสตจตงมมายังวังใน

๗ ๓๒ คำ ๗ เซต

๑ ครนถงจิงเขาในหือง

ชนมนแทนทองผองใต้

กตคละอบประตักกับทรวงไว้

ถอนฤไทยครตญครว้าว้าพรตม

๗ ๒ คำ ๗

ไอ้ช่า ๑ โอวาทนของเจ้าของผม

ถ้าได้ชมจะกนอมเป็นจอมชวัญ

เกษาหอมฟุ้งคังปรุงจันทน์

จะทรวงโนมโนมพรตมณันใด

ทรวตทรวงต่งคำคำชวอ

ชตษาแก่ต่าวตักครวอไหน

แม่ทรว่าชยบรใด

พิจะไปตคตตามเจ้าทรามชม

ถงจะเปนกะไรก่ไม่ว่า

แต่ให้ตได้เห็นหน้าเจ้าของผม

คคตระหือยตะเหยเตยอรตมณ

รือชงให้รือชงห่มไม้ตมประต

๗ ๒ คำ ๗ โยค

ร่าย ๑ เมื่อนน

นางคณชมาตมเหษ

เห็นพระพร้าก่าตรดคัก

จิงเขาไปในทมบรรชม

แต่วนางทตทตคคคค

พระชย้าคักครว้าด้วยเผ้าผม

จจคคตงรูกักทอรตมณ

เม้นเคยคู้ดัดมไม้คตตาคคเคต้ว

ทั้งเขารือนโร้น่าจะหาให้
จงเร่งรีบตรวจคน

ข้าไทชายหญิงทุกสิ่งสรรพ
ไปบ้างร้องไห้ทนนอน

๑ ๒ คำ ๆ เจริจา

ว่า บดิน

อำมาตย์รับสั่งได้เกษ

ออกมาเกณฑ์กนทนต์

เด่นคัษร็องบัวไป

๑ ๒ คำ ๆ เจริจา

๐ บดิน

ฝ่ายเก่าที่สประสาทชาติไพร่

ฟังเสียงร้องบัวก็เข้าใจ

นึกได้ลูกสาวของเจ้านาย

ผมหอมปรากฏรู้แล้ว

จะนำเขาไปพามาถวาย

ก็จะได้ฟังบุญเป็นคุณยาย

คิดแต่จะเดินขายมาถามซัก

ท่านชามาจนจะบอกเล่า

นางผมหอมข้าเจ้านรวิจัก

รูปโฉมใหม่พรรณชนินันท์

จะอาษาทรงคักคิดไปพามา

๑ ๒ คำ ๆ เจริจา

๐ บดิน

เด่นถามซักเป็นนักรหา

เห็นถอยย่ำคำมันสัญญา

กรับพยายเถาเข้าวงใน

๑ ๒ คำ ๆ เจริ

๐ ครนถงจิงคตานเข้าไปเฝ้า

ก้มเกล้าทูลแจ้งแถลงไข

ยายเถารับคำจะนำไป

ว่าได้รู้จักนางเทวี

เป็นลูกสาวท่านท้าวมหจักร

บิณฑกัจฉนทรามบุรีศรี

แต่เมืองนนทไพร่ไม่มี

นกลินทรยักษตายเสียกายกอง

ทุกในวงยังแต่นางผมหอม

งามพร้อมดั่งฟ้าพิศไม่ซัดซ้อง

บิดาชื่อนางไว้ทีในกตอง

จงทราบดของพระบาท

๑) เมื่อนั้น

ชั้นหม่อมถวิลจันทา

จึงตรัสว่าถ้าสมคนเนน

มังมดกกว่าค่าตะเกา

ยายจะเอาอะไรไปบ้าง

เร่งรีบศดาไคคดั่งใจปชา

ท้าวด้้นนุราชเจ้ารวตว่า

ดั่งได้เห็นหน้านางงเขา

อึ้งกะทกใจหายแต่้วยาใจ

ทุกร้อนอะไรเด่ากับเงินทอง

ทำทางกันดารบ้านช่อง

ให้ได้นางในกตองกตัมมา

๑ ๖ คำ ๑

๑) บัดนั้น

จะเอาเรือเอกไชยไคคศดา

ยายเจ้าทุดพตันด้วยหรรษา

ไปรีบักถยามากรุงไกร

๑ ๒ คำ ๑

๑) เมื่อนั้น

ไคพงจึงตั้งเด่นาใน

เกณท์ยกดำรับใหญ่ใต้ให้เต็ม

เรือนำเรือคามจงครวมครัน

ท้าวด้้นนุราชเปนใหญ่

จงจัดเรือเอกไชยฉับพตัน

ตั้งกตวันแต่เด่มคณชยัน

ให้ทันแต่ในเวदान

๑ ๔ คำ ๑ เจริจา

๑) บัดนั้น

ชอกจากวงวังเปนตั้งศด

เด่นารับตั้งใต้เกษ

จัดเรือตามมีพระบัญชา

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑) บัดนั้น

ชั้นชเควคานหามคนตามมา

ยายเจ้าทำประหนึ่งงัก

ประศดินคนทำหน้าศพาน

๑ ๒ คำ ๑ เซ็ด

๑) ตงนงยงเรือเอกไชย

ชอกเรือพร้อมหม่มทนนาน

พดพายนายไพร่อดหม่าน

ร้องชานโยนหยาดนางมา

๑ ๒ คำ ๑ ให้เรือ เซ็ด

๑ ผ่อนพิภพพวยมาหลายแห่ง
สืบหาจนถึงจันทบูร
จึงตั้งผู้คนพวย
แต่ตัวของเราจะเข้าไป
ตั้งแต่เช้าสู่พระบุรี
เห็นกระตูกเกตจนกตาดาศา

นำเขยวเรียดแรงนักหนา
ประคบทำทหายเวียงไชย
ทงไฟรณายอย่าเที่ยวไปข้างไหน
งมคเนเมื่อไรจะกตัมมา
พรันตวงกตฉมเป็นนักหนา
รับเดินภาวนาเข้าในวง

๑ ๖ คำ ๑ เขต

๑ ครนถงจิงชนปราคาททอง
เลี้ยงคนพุดอัยเจียหุง

เมียงมองถมดอแต่วกอยหตั้ง
ทรวตึงแอมประคุดท่วงที

๑ ๒ คำ ๑

๑ เหมือน
ดมด้อยด้วยพระคา
หยอกเขายมแย้มแกมกต
ตั้งดเจียบเขียบเตียงทงเวียงไชย

โถมนางจันท์สุดตามารศรี
เปรมปรีดปรีดพิททกำหนดใน
จะระคายผู้คนก็หาไม่
ดำราญใจอยู่ในห้องสองคน

๑ ๔ คำ ๑

๑ บคินน
ชายนทท่วงชอมกต
ได้เครื่องประดับของคทงพระขรรค์
ค่อจะเป็นตูกเต้าท้าวพระยา
กคิดไว้ไม่ดมอารมณ์คิต
แต่องค์ภิตยาจะพาไป
คิดพตางทางคตานเข้าไปหา
กัมกรามบาทาดูคำจันท์

ยายเถ่าเพ่งพิศคิตถงน
เห็นจะไม่ไซ้คนคำชา
รูปโฉมโฉมพรรณงามนักหนา
จันท์สุดจางังปตงตงใจ
จะตวงตางชวติตรเดี่ยวให้ได้
ทตถวยท้าวไทเอารางวัด
ทำทกิริยาไค่กศัตย์
แต่วคคองถงนร่าไร

๑ ๘ คำ ๑

16/06/2555

๑ เมื่อนั้น

เป็นข้าเก่าเจ้าเคยช่วงไข
ย้ายหนังกอินทรไปช้านาน
ฤๅนภมณกันดินชวา

โฉมครตยายก็จำได้
จึงพุดจาปราได้ด้วยเมตตา
ตักหลานอยู่ไหนไม่เห็นหน้า
เขอคาผัวอยู่ตอกถุขาย

๑ ๔ คำ ๑

๑ บดินน

ตักหลานกระจัดพดัดพราย
ข้าไปอยู่เถอนถาดามาก
ไต่ย็นเหต้วาขวบ้ำพุดจากัน
ชาติดินตนมาจนถึง
ยังพริ้นตวงตวงแต่นกอินทรย์

ขายเด็กต่างเกดยงเบียงบาย
ท่านตาก็ตายแต่ควางน
จึงพินปากมกษาไม่อาตัญ
ว่าแม่จันที่สุตาได้สามี่
จะอยู่ฟังบุญทงสองศรี
มันมานฤไม่เขาวมาตย์

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น

ผัวเข้ามาดั่งมันววยปราณ

โฉมจันที่สุตาจึงว่าชาน
หายมาช้านานจนปานนี้

๑ ๒ คำ ๑ เจริญ

๑ บดินน

จึงว่าแม่คุณบุญดินที่
งามทงรูปโฉมโฉมพรรณ
ดมคิตของยายที่หมายมา
แต่จัดทำวงที่กะเปรี๊กระเปว้า
ครนต้องเจ้าเขาทบบรรหมใน

ขายเจ้าทำเป็นเกษมศรี
ได้สามี่เรื่องอิทธิฤทธา
นำชมดมกกันนักหนา
จะอยู่กับกัตยาเป็นข้าไท
ตักน้ำตาเข้าเอาใจได้
ขายไปปฏิบัตพิศดู

๑ ๒ คำ ๑ ตระ

๑ เห็นพระราชานิทราธนิท
ฝิดกับกระษัตราทุกชานี่

นั่งพินิจพิศคุดวงนี้
จัดพระขรรค์เขาทบบรรหมใน

คิดพระองค์ได้อย่างไรอยู่
ครันรุ่งรางต่างแดนอโณไทย
จนที่สู่ตามาทำเครื่องเสวย
ยายเขาเมียงหมอบขอบตัว
อันของศรัทธาคำล่ำม

เห็นพระขรรค์บรรทมทุกคืนไป
แม่จึงถามไถ่ให้ประจักษ์
แม่นมบอกออกความดับดี

๑๒ เมื่อหน

คำคัญมั่นหมายว่ายายตรง
จริงอยู่ยบายว่าชานกพริน
จะทอดถามทรงศักดิ์ซึกใช้
ว่าพตางนางเข้าไปใน
ท่าที่ทอดสนิทศิตพิณ
ดีพยอกหยอกเข้าแย้มสัตว์
ได้ช้องก็ช้ออนอนนิง
น้องนิกกินแห่งแคงจิต
มิได้ระวางให้ห่างไกล

๑๓ เมื่อหน

ทวนหวาดประหตาดจิตรมิตทำนอง

จะล่อดวงตามดูให้จงได้
ยายเล่าเข้าไปอยู่ในครวั
ตามเคยจิตแจ่มแ่งให้ผัว
แต่ว่าแม่ทอดหัวอย่าไว้ใจ
เห็นทหาช้อต่อแม่ไม
น่าจะแห่งแคงฤไทยเทว
ถ้าทาวรกกจะแจ่มถวนถ
นานไปจะหั้นแม่มั่นคง

๑ ๓๐ คำ ๖

จนที่สู่คาพาช้อตุ่มหลง
โถมยงเห็นชอบก็ตอบไป
ช็คพระขรรค์ศคของค้ำนำส่งได้
ให้ได้ความซำคำคัญ
ปรนนิบัติพศวีให้ผัวชวัญ
นวดพิณนังแนบแอบอิง
ชักชอนพุดจามารยาหญิง
ทอดถามความจริงภวไผ
พระขรรค์ของทรงฤทธิเป็นไฉน
ฤกว่าไม่ไว้ใจน้อง

๑ ๓๐ คำ ๖

พระคำว่แจ่มระหัดช็คช้อง
ค้อยประคองเต้าโตมโถมงาม

ทั้งต้องสนิทพิศมัย

ท้อยทมใจเกษมด้านต์

คตงเคดาเขายอนชวนช่นบาน

• เยางมาตยไม่มรักเคอง

กรินเวตาควนป่ายชายแดง

นางออกมาจัดแจงแต่งเครื่อง

ได้ศุพรรณภานของรองเวอง

แต่เห็นยายชายช่าเคองเข้ามา

ยมพดางทางว่าอย่าทุกช่เดย

ยายเอยผวรักช่านักหนา

เด้าความคามคำภักศดา

แต่ถ่าชบกำช่าสารพัน

๗ ๓๐ คำ ๆ เจริจา

๑ บคินน

ยายถ่าพิงคำทำรับขวัญ

จูบมาทช่ายชวาแล้วว่าพลัน

ดุกไม่เป็นเช่นน้นดอกแม่ทูน

เกิดอกดำมีมรักจึงให้ถาม

ใช้จะแกต้งกต่างความให้เคองชุ่น

ช่าเป็นผู้นอยพดอยพิงบุญ

ไม่วไ้ใจเนรคุณอย่าแคงใจ

๗ ๔ คำ ๆ

๑ เมื่อนน

จันท์ศดาพาชื้อไม่ต้งได้ย

คิดว่าช่าหดวงเคมเคตมไป

หลงใหลนบ้ก็อว่าชื้อตรง

กรินจัดแจงแต่งเครื่องเดร์จัตรรพ

ให้ยายยกตำรับออกไปต้ง

ตงถววยภวไ้โดยด้วยใจจง

โถมยงหมอบกราบนอย่งวนพัต

๗ ๔ คำ ๆ

๑ เมื่อนน

พระคาวถุทชริงค์ทรงต้วตัก

แกต้งเดด้วยเข้าชองจันท์ชองคค

แต่ดวริสตั้พยอกหยอกน้อง

๗ ๒ คำ ๆ

๑ บคินน

ยายถ่ากระหยมขมย่อง

ตัมหวงตังจิตรคิตปอง

ได้ชองจะฆ่าพระคาว

ทำเปเนเข้าไปให้ไรชื้อชย

หมอบคอยถอชตจคบหริ

พุดชกนทานบ้านเมืองต

ประเพณักระษัตริยตุริวงค์

แม่นได้ด้อมบศัพคักถาน
ไปยงผิงนาตังจ้านง
นี่พระจะผ่านไธสูรย์
เชิญเสด็จไปสรงคงคา

ข้อมแต่งการมูรธาภิเศกตั้งรวง
สระเกษทุกของคกษัตริย์ตรา
ตั้งประยูรสุริวงค์พงศา
ตามอย่างทำวพระยามาแต่ไธ

ฯ ๗ คำ ฯ เจริญ

๑ เมื่อนน
จึงศรีสวักคิดชอบเราชอบใจ
ยายเป็นผู้ใหญ่ไธเคยพบ
แม่นไธถูกขงามยามคัก

พระคำว่ต้อมหลงไม่ตั้งไธย
จะทำให้คักของตามประเพณี
จงแต่งเครื่องให้คกรบคามาที่
จะไปสระเกษให้ดำรารัญ

ฯ ๘ คำ ฯ

๑ บคินน
หยิบโน่นฉนวนนคักตถาน

ยายเอ้ารับตั้งเกษมด้านคัก
จัดไธในพานแล้วยกมา

ฯ ๒ คำ ฯ

๑ เมื่อนน
ชวนเอ้าทักประดำทยาตรา

ตั้งองกระษัตริย์ยนต์เป็นหนักหนา
ตงมาตามฉนวนโน้วจิง

ฯ ๒ คำ ฯ เพดงช้า

๑ บคินน
แฉะเข้าก้อไฟไธประตัง
ทั้นตองกระษัตริย์วิมหนท
เห็นพระจะตงในคงคา
ไธนเห็นบพระขรรค์ไธมันคง
เสี่ยตายพลอยประดับฉ้วนทิมทิม

ยายเอ้าเจ้าเสให้ทำดาหตั้ง
แล้วตั้งตงตงตามมา
วางพานไธตั้งวิมพฤกษา
ยายทำเป็นว่าแล้วแย้มยิ้ม
ตงตั้งรวงหน้าจะเป็นถนิม
จะชว่ยเชิญไธวิมขตถาร

ฯ ๖ คำ ฯ

๑ วางนางตงเห็นเรือทมิฬ
ให้เร้งออกนาวาคดาคิด

บีตบึงม่านทองผ่องใส
ตุ้มไต้ดำมเต๋มมาเต๋มที่

๑ ๒ คำ ๑ เข็ด

๑ เมื่อนั้น
ควนพินคนไต้ลัมประคิ
ผืนแปรแต่เหต้อมมาเห็นยาย
ทศอ์เถาทรชนคนพาด
ตอบฆ่าลัมเต๋มเด๋มหน้า
ชัวชัวดำรพัดหน้าชัวใจ

โถมจันท์ลัดตามารศรั
คว่ำหาลัมไม่พบพาน
โถมฉายชัวหน้าเด๋มว่าชาน
อับรี้ตักกระบานเป็นพื้นไป
มึงจะชัวปากไปข้างไหน
จะตบให้ย้อยยัมตงกับมือ

๑ ๒ คำ ๑

๑ บัดนั้น
จะพาไปนานเมืองให้ตองภฏ
ทรงธรรมสันนราชเร้งไชย
ชอย่าทรง โศกโศกถั่งลัม

ยายเถ่าปดอบว่าอย่าอั้งอือ
ไต่ออกหน้าคาชอชิงกว่าน
จะเศ็กให้แม่เปนมเหษี
เทอ์จะเป็นศุขทุกเพราราย

๑ ๔ คำ ๑ เจรจา

๑ เมื่อนั้น
โกรธาค่ำทอมากมาย
ผัวกอดตายจะตายด้วย
ว่าพตางทางทรง โศกกาไต่ย

จันท์ลุดาคาดเค็ดอิดไม่เห็ดคหาย
ชอย่าพักพุดอบายให้ต่ายใจ
ที่จะให้เฮ็ดอวยอย่าสังไต่ย
ครวญครวร้ายไรไปมา

๑ ๔ คำ ๑ โยด

๑ โอ้
๑ โอ้พระทุตถะหม่อมของเมี้ยเฮ้ย พระคุณเคยปกเกล้าเกษษา
ช้อยเย็นเป็นศุขทุกเวตา
เพราะเมี้ยชัวชัวพาชือ
บอกความตัมมันไม่ทันคิด

จันท์ลุดาคาดเค็ดอิดไม่เห็ดคหาย
ชอย่าพักพุดอบายให้ต่ายใจ
ที่จะให้เฮ็ดอวยอย่าสังไต่ย
ครวญครวร้ายไรไปมา

16/04/2565

พ่อเจ้าประคุณของน้องเฮ้ย
จึงมือเถามาตามต่าง
นำตั้งตำราปานหนวดแก้ว
ยังคิดขุ่นของหมองมัว

กรรมตั้งไรเคยได้เคยสร้าง
เรีสร้างภักดีตามาแต่ตัว
จะตราแต่ด้อยแต่ผู้พระทนต์หัว
ทอดตัวเกิดอกกตึงหนึ่งไป

๑ ๘ คำ ๑ โยค

ร้าย บัดนั้น
เห็นนางได้สัมผัสประตักัดใจ

ยายเถ่าวักหนำมาตูปให้
เร่งผีพายพายไต่ตุ้มมา

๑ ๒ คำ ๑ เซ็ด

๐ ครนถงจึงประทับตำหนักแพ
ยายเถ่าเถ่าความความกิจจา

พอเห็นท่านเถ่าแก่ก็ไปหา
ขย้าข่าช่วยทูลพระทรงธรรม

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๐ บัดนั้น
ครนถงจึงทูลถวายยพน

เถ่าแก่แรไปชมช่มมัน
ไต่นางจันที่ตุ้ตามาแล้ว

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๐ เมื่อนั้น
จึงเสด็จจากอาสน์ศกาศ์แคตว

ทำวถันนุราชเร่งมือ่งแผ้ว
ตามแถวทองฉนวนค่อนไป

๑ ๒ คำ ๑ เต็มมอ

๐ ครนถงตำหนักแพแต่เห็นยาย
ยายทำความชอบข่าชอบใจ

พระแย้มยมพรมพรายปร่าได้
ว่าพดวงพยักให้เผยม่านทอง

๑ ๒ คำ ๑

ขมโลบ
๐ พระพินิจพิศโคมจันที่ตุ้ดา
พิวเหนือเรือเหตองเวียงรอง

นางในไต่ฟ้าไม่มื่ออง
ภักครมือ่งเพียงดวงจันทรา

อรชรอันเอ็นแค้นเองค้
คั้งแต่คองไม่จางคา
เนตรชนงนำรักน้กหนา
พระราชาแย้มยมกระหึ่มใจ

๗ ๔ คำ ๗

ร่าย ๑
๑๑ จึงเรียกวอดสุวรรณบรรจง
แห้ห้อมพรอ้อมพรงเขาวังใน
รับองค์เทวีศรีได้
เสด็จตามทราวมไวยมาทันท

๗ ๒ คำ ๗ เสด

๑๑ ครนถึงจงตั้งไหพานาง
ครัดพิถางย่างเยองจรวดี
ไปอยู่ห้องบราวปราสาทศรี
มาเข้าทวารประตูระดังหน้า

๗ ๒ คำ ๗ เต็ม

โทน ๑
๑๑ ดูนได้ดูคนขับปรุง
หยาบภาษามาทรงแฉ้วดบคตา
หมัดทับทิมกรองคตองคอง
น้มงต้องกระจกยมตะไม
ผมเผ้าพิศดูไม่ด้หองอก
ถึงกระหนนโถมยงกัคงรัก
ตมตุดนพุงห้อมฉ่า
ยกทองห้องข้าขอบพระไทย
ใครคูกห่มพ้อชณญาไม่
กียงไม่แก่กะไรที่เดยอนัก
เดยตั้งเดยวดอกแต่พันหัก
แฉ้วทรงศักดิ์เสด็จจากแท่นทอง

๗ ๒ คำ ๗ เต็ม

ร่าย ๑
๑๑ เดินเหินวัดกุมเหมือนห่มแน่น
พิศดูคัวพดางทางเยยมมอง
เห็นนางชบภักตราไค่กาอยู่
ค้อยนั่งดงข้างองค้อรไทย
ดอยชายกรวยแขนเข้าในห้อย
ตามช่องฉากบังกระทั้งไอ
จะเหลยวดุมักหาไม่
แฉ้วปราได้เกยวพานหว่านด้อม

๗ ๔ คำ ๗

ชาตรี ๑
๑๑ ถ้าวเฮยถ้าวสรวค้
งามสันทุกตั้งพรงพริ้อม
นอยถ่านหน้าชมนางผมหอม
ตุดะม่อมหมคยอย่างเหมือนนางฟ้า

นึกคัดหนหลังเราหงส์ดอง
 เก็บดอกไม้ไหวพระศดวยกันมา
 แแต่วันพบพระสมเฒเจ้าตอยน้ำ
 ให้เส่นข้าเฝ้าเทียบว่าวร้อง
 ทนเดรั้งจตุ์มอรรณนิก
 ถึงจะได้นางฟ้าสุธาโดย
 เชิญผินภักศรามาพาท
 จะศรวณญคว่ำว่าวร้องไม่ต้องการ

เคยเป็นคู่ครองเส่นหา
 วาศนาคาไวจิงได้นอง
 พิศรวณญคว่ำไค้ถาหาเจ้าของ
 ได้ข่าวฉ้องเพราะยายค้อยคตายใจ
 ดั่งเขาน้ำอำมฤศมารตให้
 ไม้ดีใจเหมือนเจ้าเขาวมาศย์
 เด็ยแรงพัววอนค้อยอ้นหวาน
 จงพุดจาวว่าชานกันโดยดี

๑ ๓๐ คำ ๑

รำบ ๕ ๒
 ๑) เมื่อนน
 พังทาวเจ้าภาราวพาท
 ถอยของค้อออกไปเด็ยให้ห่าง
 นี้น้ำอ้อเถาเจ้ากรงไกร
 จะตายวันตายพุงักไม่รู
 จมพินหกผสมหิงออกเหมือนคดอกเถา
 คบกันกับอ้อเถาเจ้าเดห์
 ถอบซ่าด้ามกม้วยมิด
 ขย่ำพักว่าวอนให้อ้อนใจ
 ว่าพดางนางทรงไค้กา

โถมจันท์ลุดตามารศร์
 เทวักตุ้มกตัตตชใจ
 แแต่นางค้อนว่าไม่ปราคาได้
 ช่างไม้คิดถึงค้อมัวเมา
 ยังจะเทียบเกยวช้อยอ้อเถา
 ถูกเขาเม็ยเขากไม่คิด
 ทำการเกเรทจวิต
 มีหน้าซ่าปดิดเขาเม็ยมา
 กไม่มุงมาดปราคา
 กตยาไค้กค้ตยรนทต

๑ ๓๐ คำ ๑

ไอ้โถม
 ๑) ทรามเฮยทรามตงวณ
 ถึงเจ้าโกรชโกรชว่าประชด
 ขย่ำเยาะเย้ยเด็ยเจ้าว่าเถ้าแก่
 ฉันอายูชานามกับทรามไวย

ขย่ำรณิจจนศรวณญคว่ำก่าศรต
 จะออมอดไม้ถ้อชอไทย
 พิแพพินคดอกจะบอให้
 เห็นจะไม่กะไรกนั้ก

อย่าชิงชังรังเกียจที่หนุ่มแก่
พี่จะเศกโฉมยงนางดักขณ
ทุกวันที่ท่านยายก็แก่เฒ่า
ดั่งมดพิศถานเรามิ่งมี
พี่ให้ไปรับน้องมา
จะแข่งขัศคัศรอนไม่ผ่อนปรน
ว่าพดางทางถดเข้าใกล้
ให้เราร้อนฤไทยตงไฟชื้อ

จงชมแต่ยศถาบันนาคศักดิ์
ให้เป็นเอกอรรคเทวด
ขอเชิญเจ้าร่วมแทนแทนที่
คงดีกว่าผัวเก่าของเจ้าจน
หวังว่าจจะรักเป็นพักผด
ไซ้ที่นฤมตจะพินมือ
ดบได้เตยมตองจจะตองถือ
แดงหม้อชอทยหลังวังวอ

๗ ๓๒ คำ ๗

ร่าย ๕ ๒
๑ เมื่อนน
คมือชพินคาทอ
อย่าอวดโอ้โอ้หวังว่ามิ่งมี
พดจาบัดำโพงโป้งไป
ไม่คิดว่แก่เฒ่าจะเข้าโตง
ไม่ชานกตักกับหึ่งตองมี
นำหิววอชททุกขัตนุกจัน
คเหมือนมิไซ้ท้าวพระยา

จนที่สดาไม่กต้วทำหิววอ
เคื่องชตคตักภูไณย
หานิยมยนิตของมิ่งมี
คนอะไรใครบ้างอย่างน
ยังโอ้โตงทำหนุ่มหน้าบดดี
จะได้เถยวกับผพี่ฆ่า
คือตานชานชมนักหนมนักหนา
เวทนาเชิญไปเสี้ยให้พน

๗ ๘ คำ ๗ เจริญ

๑ เมื่อนน
จะเจ้าโฉมโฉมนางนฤมต
อำนาจนางชื้อตยคตักศา
จึงเสด็จย่างย่องจากห้องใน

ท้าวต้นนราชคิศจิตตสัน
เห็นไม่หย่อนผ่อนปรนก็จุนใจ
พระราชาวิธรรนไม่ทนได้
รีบไปตรงชตกระวนกระวาย

แม่ณุกมาทหงยงคองตง
ตั้งพตางยางเยองจรจรัด

ชวครมงเหตางจะอาชัญญ
ออกทอองพระโรงคัตทนต์

๑ ๘ คำ ๑ เด่มอ

๐ นังเหตอแท่นรตทชชวตย
จิ่งเรียกเด่นทไวกใจ
จงดืบหาหมอเด่นทเด่หัด
ทำรปรอยปดุกเศกเดชยนต์
ถ้าแม่ททำเปนเห็นจรง
เดื่อผ่าเงนทองจะถิ่งใจ

พร้อมชวราชการนอยใหญ่
มาโกตทาทนังเดวตั้งพตง
ทมนคตตอาคมชดงชยน์
ตามทำนองของมันเคยช
ให้ผู้หญิงด่มครกใคร
ใครรับได้เอาควมันเข้ามา

๑ ๒ คำ ๑ เจรจา

๐ บัดนน
ค่านบับราชบญชา
เรียกบ่าวตูกเด็กเจ็กหวบเปย
ถึยหือผ่าการ่มรุงรัง

เด่นค้ใจอยากไคหน้า
บงคตตามารวมทิมชวอจง
ค้วเตยกะจริตคิตตามหลัง
ไม่วอรังเดินออกนอกประค

๑ ๔ คำ ๑ เซ็ด

๐ เทยวดืบหาหมอเด่นทเด่หัด
วัดวาอารามเทยวถามต
เด่บทอองแทบตายด้ายเด่มท
เดวได้เอาเหต่าเซมพอเด่มตง

ทกถนนโนนครจนอ่อนหู
ไม่มุรทาทาฏกชง
เขาชอหมเจ็กกนด้นตองตั้ง
หยุดอยู่ครู่หน่งจงจะไป

๑ ๔ คำ ๑ เจรจา

๐ บัดนน
ไม่มี่มุดนายดบายใจ
เปนทศำบ่าไมกชัพวกโหยกเหยก
อวดก่าตั้งหน่งเหนยวเรยวแรง

หมอถ่าเจ้าความรครใหญ่
อยโรงมรุ่มไม้ในก่าแพง
ค้วเอกออกช้อฎาทกแห่ง
พันแทงไมเข้าเปต่าทงน

ทำเดินที่เด่หักดีให้คนเชื่อ
 เมยขุนนางวางนาไปกำนัน
 พวกหนุ่มหนุ่มปวารณาจะหาเมีย
 เจ้าชราหากินด้วยดินถม
 เหล่านักเดงเดงเบยเดี้ยถอง
 บ้างเรียนซักไม่เก่งพดพิคเต้นกต
 พวกหัวไม้ไปหัดซาพิดเหต่า
 เงินทองไม่มีบัต่า
 ตัวนักเดงเด่งพากปากโป่ง
 พอลงวันพฤษศันดีไหวศรั

ฉลาดเหตือหลดอกหลดอนผ่องฉั้น
 ขอบเตยขันตหยกยาอาคม
 มาเรียนรูดีเดี้ยผ่านุ่งห่ม
 ใครขีดขมฉิบหายเดี้ยหลตายคน
 มาฝากตัวคาหมอคิดฉัดฉน
 คอยถวงคนชาวบ้านนอกคอกกนา
 ฟันไม้เขาคงตั้งทงหินผา
 อุด้าหมาคิดเทียบเรียนรู
 บาด่าโพงเพอนบ้านว่าคาญหู
 กินหัวหมักกับเหต่าเมาโมเย

๑ ๓๔ คำ ๆ เจริจา

๑ บัดนั้น
 ถึงบ้านหมอรอฟังยังดังเด
 ได้ยินเดี้ยงคนฉ้อยหนักหนา
 จังซามร้องย่องยมมาริมโรง
 เห็นหนุ่มหนุ่มนั่งตอมพร้อมหน้า
 ค่อยเคาะเปาะเข้าที่เต่าประศู

เดินเห็นชยเห็นคเทยวเตร็จเตร
 พอกเนเวตาตั้งห้าโมง
 เตนหมากรุกฤฤตกาพุดจา โมง
 ฝ่าไปรังเปเนชองเมียงมองดู
 ขบคาถาตาหมออดจ้อช้อย
 ถามหาศาครุดท่วงที่

๑ ๖ คำ ๆ

๑ บัดนั้น
 เออช้อคอจะจับเจ้าเหต่าน
 พวกหลตบเจ้าหนหนนายบ่อน
 บรรคามีความผิดคคคคค

คาหมอมองบ้องหน้าใครมานี่
 เสนี้เดวดีหัวคูนากตัว
 ตกใจไปช้อนนอนคตมหัว
 ขารามกตัวตูกทตั้งตั้งตั้ง

ที่ใจคิดว่าเกิดออย่าเพื่อหนี	ร้ายตคงสูตักตักคง
คาหมอทำอีกชกทกเดี่ยงคง	ใครแปดกหน้ามานั่งวังรอร

๗ ๒ คำ ๗ เเงจจา

๐ ครนเขาเกิดไตความตามช้อ	จงมอมาพตางทางหัวร้อ
ผูกรักชกชวณชอบพอ	พดต้อเงจจาฮาเย

๗ ๒ คำ ๗

๐ บดินน	เด็นนีกเตงเกาเงาเดห์
เข้าคบค้าดมาคตมคเน	บอกรอขายถ่ายเทชुरะร้อน
เดยวณะพระองคทรวงชรรม	แต่นกระเด็นจันท์สาคดองดมร
แต่เกยพานพคจาว่าอน	เปนหลายควงบงชอไม่เออชอวย
ถ้าทำได้ใหองคณงตักษณ	พบภกคกรรมนิตด้วย
นางนียมตัมประตังคังงวอย	คกรวยเคมประดาแถวดาคร
เงินทองชองเขาจะเอาอะไร	ชยาตั้งไดยไค้หมตไม่ปตป
ทงเมยล่าวบ่าวไพร่พรงพร	ทอยคกกวานบ้านเรือนรด
ฤจะเปนชุนนางข้างกรมท่า	แตงดำเกาเถากาเปนเจ็ดัว
จงออกกรบอธาเถคอชากตว	จะช้อนคัวชยไยไม่ค้องการ

๗ ๓๐ คำ ๗ เเงจจา

๐ บดินน	หมอเถาไค้พงตบหลังหลาณ
หงตระโมกโถกตั้นพันประมาณ	ชยากจะไค้ชองประทานพานพคเพื่อ
จะทำให้ตัมประตังคังจไค้	การเด็นห์แถวใครไม่เดมอ
คอยคุดความมูเราเอาเถิตเรอ	อดชอฮิวร้อเรอชอชอ
อันชากมคาคาคำราคำหรับ	มากมายหลายคบบคยณบคค
คณมาชอเรียหรีวำด่าก	เห็นแถวฤคิษยเราดวณเงาช

ช่วยแนะเห็นแต่เด่นให้เขรชราย	ได้ดื่มหมายมนตขตั้งอยมงอย
วนนเขาเขาของมาไหวคร	หวิหมบายศรัยูนแน
พอเตียงทองต้องมอไม้ขัดต้น	ไตนงกนถึนบนมาจนแก่
เมื่อเข่นวานทานมูหญิงทแพ	โผผาแพรบงดีดีหาพบ
ทงนอกในไปมาหาไม้ชาด	แต่ไม้อาจออกกักตัวเขาจับ
นิกนเองไม่เกรงคอกจิ้งออกกรับ	เป็นคความตบฏกตาด้าคัญ

๗ ๓๒ คำ ๗ เจริจา

๐ บดินน	เต้นาพาช้อถอมน
เห็นชอบกตมนคเวทวิเศษครน	จะชยีนทายาคคิตตาดเตา
คิตพิถางทางดำกับตาหมอ	จะรงรชอยุโยทำไม่เต่า
มิ่งมตักดำคำดำเกา	กถวอะไรไปเฝ้าเขารางวัล

๗ ๔ คำ ๗ เจริจา

๐ บดินน	ตาหมอมุ่งหมายจะผายณ
มาชาบหน้าในครว้แ่งค้วพต้น	แบ่งนามน่มพรอมหอมพุง
เตือกผ่านุ่งห่มส้มรูปร่าง	ตายณตางอย่างนอกเอาออกนุ่ง
กรุกกรักประคักประคิตเปิดฝาดึง	เอาแพรบางกวางคั้งคาคพุงพิน
แถ้วไขศคค้ำราของอาจารย์	บิตทองของบราณถานต้น
ตมุดชาดเขยนหมักกคิตาบรรพ	ตจนเตชยนคเต้นห้เตหัด
หื้อผ้าดำดำรองไปตองฉบับ	ถึงไต้เคี้ยวเคี้ยวชบไม้ขัดต้น
ปากดำดำ รยายเวทมนค	จำได้หวิใจตึนชบ้นชอกมา

๗ ๘ คำ ๗

๐ บดินน	เต้นี้ตึใจเป็นนั๊กหนา
จิงพาหมอเก้าเจือค้อจึ๓65	เดินมาตามทางกตางนคร

๗ ๒ คำ ๗ เขต

ผงดินต่อขอถวายให้ผดภักตร์
ขึงดีเศกด้วยฤทธชิตชใจ
เครื่องตั้งคนข่มคนเทพราชจน
ตั้งต้นานนาทพิช ตีบกระหอม
ทุดพตางพดิกหาคำรวเด่นห์
เคยทำเป็นเห็นจริงหญิงรักชาย

นารวิกรรปทรวงหลงเต้
เป็นเด่นห์พุดผหญิงให้ยิงยอม
ให้เนื้อหงน่มนนวนนวนหอม
นางผมหอมเห็นพระองค์คงทักทาย
อุปเทหัทไบตางอ่านถววย
บ้านาถวยพุดโผง โบ่งไป

ฯ ๓๒ คำ ฯ เจริจา

๑ เมื่อนั้น
นอยฤหมอเถาคคนเขาใจ
ทนนางนฤมตไม่พนพ
คตพเตตาเข้าพตางทางข่มพราย
ชชะหมอคคนนตทายาค
เนื้อคตคตกระขังประเปรี้ยว
ถ้าทำได้ล้มหวังตั้งว่า
จะให้เมียรปรางมดักดำมคน
ปรระทางเงินตราห้าดิบขัง
ฤวิกทำโรงเหต่าเคาสุรา
ว่าพตางทางดำรวตตรวตเต
แต่วคตริตั้งขนนางวางพระไทย
จงจัดแจงแต่งที่ตรงต้นาน
ให้คองคตตามคำรวของคตากร

ทำวต้นนราชต่มหลงไม่ตั้งได้ย
เรียนว่าจำไว้ได้มากมาย
เพราะเวทมนต์ตตใจหาย
คงได้ข่มต่มหมายถ้ายเดยว
รหตถนกกปราชญ์นตาดเฉยว
ไต่เดยวเดยวขบไม่อับจน
เสื่อผาดำรวพตไม่ขัดต้น
เป็นดินบนพหมอเถาเจ้าดำรว
แต่วจะคงเป็นขนนางข่างกรมท่ว
ตามแต่ค่วขรวคตจะชอบใจ
ต่มคเนแม่น่มนพนันได้
อຍาอຍของคตงไปให้ใครรว
เครื่องอานตางค่างหตายอຍางอຍ
เห็นได้ชของตองคตวนนคตอกร

ฯ ๓๔ คำ ฯ เจริจา

๑ มคินน 16/06/2565
ออกมัททหมคตตั้ง

เด่นค่านับบคตตั้ง
เจบหตงนงอองพิงพนิก

บ้างคะบันหมากส่งมาตั้งให้	เขยวไม่ได้พนพางห่างหัก
ลวดยคนโตคิมน้ำจนต่ำดัก	เบตต้องส้มบักเบี่ยงไปให้ทนาย
หียบน้ำขามารินกินต้องบ้าน	ตั้งพินภาณให้เต็มยั้นเขียนหมาย
หมอลเกล้าจะเสด็จระพระเคราะห์ราย	บอกอธิบายมิให้ใครตั้งกา

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑๐ บัดนนี้	ตำรวจรัมหมายบายนักหนา
ตมตนาการคว้นจวนเวธา	วังหานายมุดคว้นทงเวร
บ้างคกแต่งเตียงตั้งรงค์เก่า	ออกไปเอาช่างมาทาหาเด็น
นางงานพานต้นหักจักเจเน	อิดอียดชคเขมรยกเข้ามา

๑ ๔ คำ ๑

๑๑ บัดนนี้	ตมตมเพดานดวงพวงบุงมา
ขันดำครใหญ่ใส่คองคา	ครอบดำริคบิดฝ่ามือรอง
เครื่องสำอางวางเรียงเคียงกัน	เกณท์กำหนดนงเฒ่าเป็นเจ้าของ
ธษาผ้าทรงใส่พานทอง	จัดแจงแต่งคองคามธรรมเนียม
ตาเถาขาวที่ดำมืดคน	ตักเต็มหมอนนามนคัจจนออกเบี่ยม
เตียงดำหรับตาครูปพรมเจยม	ตระเตรียมพร้อมตั้งเจ้าเร้จการ

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑๒ บัดนนี้	หมอลเกล้าเจ้าคำวราตราดำร
ให้แต่งตั้งกานนบนบาน	ตามโบราณคำรบครบครัน
เรียกเอาเข้าของค่านับคร	หัวหมบายศรีขมิ้นขมิ้น
ด้ารพคิบคัพพะตพระดกรรม	กระเจจันทนนามนหอมพร้อมเพรียง
ครนเส้ร็จจัดรวพทตั้งไม่งงข้า	หมอลเกล้าเอาผ้าดีไปเฉียง
๕ ๐ 16/06/2565	เศ็กเตียงพมฟ้าพราไม่
ชนทวารอานมนคบนคเคยง	

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑ ยินเฝ้าฝ่ากษณขยน้อย
 ปากบ่นบริกรรมท่าทวงที
 นางเหตยอดภิมาตักอ้านเวท
 เห็นชอบกตักตยาไม่ว่าไร
 จึงค้อยย่องย่างมาข้างหลัง
 ยิ้มแย้มกระแอมไอไปมา

แอมประคตศตตามารศรั
 ดับบหุรรายมณฑพนควนไป
 ประสัสมเนตรนักรักยกคอกให้
 หมายได้ตัมคิตด้วยวิทยา
 ขนนางบนเตียงเมียงเม็นหน้า
 พุดจาปตอบนางพุดางแดง

๗ ๖ คำ ๗

๑ ชาติรี น่องเอยน่องรัก
 ๑ ภาคตมอองเพียงจันทรเมอดนเพง
 นอยฤพรวกนทหมา
 ๑ หนีเอเคราะห์เพราะชราหุทามัง
 ๑ อยาเดี่ยวอดตตตองให้ถองแท้
 ๑ ว่าพุดางทางขยับจะจับกุม

๑ กาดังตำรวาวตักปมตั้ง
 ๑ ครตเครงเปดงปดงอยทงตวง
 ๑ กระเนแแดงแแดงตายงว่าชวด
 ๑ ไม่เหมือนผดของเจ้าเฝ้าเคียดคุม
 ๑ กตตแต่แก่จะชนะหนี
 ๑ ไหรือนรุมราวกับไฟไหม่มอ

๗ ๖ คำ ๗

๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑
 ๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑
 ๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑

๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑
 ๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑
 ๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑

๗ ๒ คำ ๗

๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑
 ๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑
 ๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑
 ๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑

๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑
 ๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑
 ๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑
 ๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑

๗ ๔ คำ ๗

๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑
 ๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑
 ๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑

๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑
 ๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑
 ๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑

จะหุ่หั้น โม่ โห่ โต้ คอบ เต่า
ให้ หุ่ค จาบ ำ บัน อยุ่ คน เตียว

เหมือน ทำ ให้ าย เถา ม เผา เกยว
นาง ขัด ใจ ไม่ เหล่ ยว ไม่ เตตุ

๑ ๔ คำ ๑

๐ เมื่อนั้น

หมาย ไค ดว ย คา ถา ของ ตา คร
ตุ ทำ นอง คอง จิต รม ติ ประ หาด ต
น อย ฎ นาง แด่ น คม คาร ม ริบ
ท่วง ที่ ถุก ด้ น หัก เน เน
กระ ดิก เข้า ทา ง แชน แหง นง ย
กิน หมา ก ติบ หย ข ณ ึ่ง เค ก ด้
แถว ไก ด้ เกต ย เกต ย ก ด้ อ ม ด้ อ ม ว ง

ทาว ด้ น น ว ราช แยม ย ม ณะ รั ย ม อย
อ ด้ ำ ห ด้ บ ณะ ณะ อย ค ้อย ณะ รั ย ม
ไม่ รั ย ก ำ จ ก ม หน้า ตา ปร ิบ ปร ิบ
น ึ่ง กร ิบ ไป ที่ เต ย ว ไม่ เหล่ ยว เดย
เห่น ปร ะ จัก ษ ทั ก ทั แถว ด้ แม่ ด้ ย
เอา เชน ย หน หต ง น ึ่ง ทำ ท ร ง
ด้ บ บ หรี ใ ด้ จ ัน ท น ค ว ัน ช ม ง
โหด หต ง พุด ตะ เม อย เพื่ อย ก

๑ ๘ คำ ๑

โห่ โลม ๕ ป ด้ ม ๕ อย ๕ ป ด้ ม จิต รม
๐ เหมือน ท ก ข พ ม ด้ ม มา ห ย น ๕ ก
จ ะ น ึ่ง อย ุ่ เ ย น ึ่ง ไม่ ด้ อ ง ก ำ ร
ข อย เ ฉ ญ เจา เขา ท ก บ พ ีย ำ
๕ ๕ ๕ ๐ ๕ ๕ ๕ ๕
ว น น ท ทา เหน อ ำ อ ึ่ง
ด้ จ ร ิง เจ ย ว แม่ ไม่ แง่ ง อย
แถว รั ย ม น ด้ ห ม อย เถ ำ เป ำ ช ำ
เอ ะ อ ้อย ค ้อย อ อย น อย น พ ุ ย ค
นาง ช ย บ ก ด้ บ ด้ ว ก ด้ ว จ ะ เหน
ม อย เฆ ม ัน เหน ด้ ไป ไม่ ด้ ม ด้

๕ ๕
ท น ค ง บ ด้ ง ป ญ ๕ นา ค ก
ใ ้ เ บา อ ก อ อ ก ด้ วั ณะ เถ ำ ด้ ตา
น ึ่ง น ำ น เหน ด้ เหน อย เหม อย น ัก หนา
ใ ้ เ เป น มา ค ด้ ก ด้ บ าย ห าย ห าว น อย
ไม่ ไกร ช ข ง ต ง ต ง เหม อย ค ร ง ก อย
จ ิง โอน ้อย น ้อย น ตาม ใ ้ ง ำ ม ง ด้
บ ริ ก รม ทำ ป ำ ก บ ค บ ด้
ค ้อย ช ย ค ก ด้ ไก ด้ เ ข ำ ไป ข ิด ิ
ทำ เ เป น ผ ิน ห ด้ ง น ึ่ง เเก ห ิด ิ
จ ิง ย น ี่ ม ำ น ำ น ิด ด้ ก ิด ก ำ ย

๑ ๓๐ คำ ๑

ว่าช ๕ ๒
๑ เมื่อนน

ชั่วชาติประหตาดเหลือเบือจะตาย
ยังจะชนบนมอมาชอหอยอก
เหลือแค้นแน่นอกยกหมอนนึ่ง
ช่างกะไรช่ายหมอนไม่นอนหลับ
แม้นมไม ไกลศวหัวจะนอ
เหลือศวหัวหไปอยุโทน
ฎพงเด็นเย็นฉาเหมือนน้ามนต์
ไม่ว่าเด็นเห็นฎกชยานภหมาย
ตฤษนกระทบเคียงเคียงคกงตง
พานหมากพานพลทชอยไกล
ฉนวนาชาตาดรครด

จนทศตาร้องกรวดหวดควาย
ช่างไม้อายช่ายหน้าบ่าจริงจริง
เดี่ยวนตอกจะได้ชมคารมหญิง
กระแทกทงตงตรงหน้าแสดดำทอ
จนเขาชบชนเกยวไปเจียวหนอ
ใจคอไมตนเหมือนหมิ่นทน
จึงทนได้ให้เขาตัวตงห้าฝน
ช่างผิดคนทนทนคานคิง
ตายร้ายตายดีกทหนิง
คือคิงคิตะไม่ตะตด
กบดไปเป็ร้องปร่างชว่างเดี่ยวหมด
ทำประชคชงชังรังเก

๗ ๓๒ คำ ๗

๑ เมื่อนน

เลี้ยงนาใจในคอทอแท้
ให้เวชนหัวมัวตาหนามด
ตตเต็มเห็นตมณาใจ
มรักตบแกตวกดาบาชะอต
ไม่วอคิดผิดหญิงจริงเจียว
ยังเจ็บชวระยาอยไม่วิหาย
ทำหนาเชยวคยวเฮียงเงองงน
แต่ยกย้ายหตายทำนองครองศรี
ตือเจ้าให้พนาตองนทานทน

ท้าวต้นนราชประหตาดจิตผิดแदैวแหต
จนเปนมตมตมหนึ่งไป
ครางอดบ้นชอชทอตใจใหญ่
หมายได้ไมแदैวแदैวที่เดี่ยว
ตเคือคตมประศาตาเชยว
ชเกยจเกยวรบแพแदैวแม่คูน
ราวกบถกตกลปรายหตายกระตุ่ม
ต้นทนต้นรอนจะม่อนปรน
ต้นตคิตายคานฉอน
ถึงตองหนแदैวเห็นไม่เช้นค

เอออะไรใจคอกิ่งดินประสี
เห็นไม่เป็นเช่นคำราชของศาคร
ขยับดุ๊กแตวดงนางรงรือ
ไม่เห็นคุณเห็นค่าศาแรง
คิดเคืองขุ่นหม่นออกนอกปราดำต
เขียนให้หลังตายจนคนคอ

คุณวิ้งกว่าชุดุคุดินหู
ถ้าขมอยจะหยาบคายร้ายแรง
ปากบ่นมนต์หม่อจนคอแห้ง
เหมือนหนึ่งแดงให้มาถักคำขอ
เกรียวกรวดกรวดร้องไห้ของหม่อ
คำทอถบเถาเจ้าคำวา

๗ ๓๖ คำ ๗

๑ บิดนน
ถุกถองค้องพระราชาญา
วงออกนอกวงไม่ยงหยุด
เส่นานใหญ่่น้อยความค้อยชก

หม่อเถาขานชมด้มถดา
ตกประหม่าคำวิตั้งนังก
จนส่มุดทงมัตพดัดคก
วงวกเข้าดัดตหันไป

๗ ๔ คำ ๗ เซ็ด

๑ เมื่อนน
ไปเกยวพานพุดจาเพดาไร
ประหลาดหนอหม่อมตมาปดเด่น
ดำแก่ใจเจ็บปวดอดอชิตริฤทช
พอเข็ดหลตามบาปกรรมทำเปด่าเปด่า บ่นออกดอกตเข้าเจ้าจุก
นึ่งโยกโงกหับบปรับทุกช
แต่เด่นขลุ่ส่าวมาราจร้อย
นำชมส่มส่าวติระวาคระใจ
เดี่ยวแต่ร้ายราวกับเดี่ยวเหลือแต่วพ้อ
อด่าให้ดูยออันวอนวง
อันอดเห็นขวเทยวชวทวงท
จะหักโหมโตมเถาเคดาคดง

ท้าวต้นนุราชมาดหมายหาหายไม่
ก็ไม่ได้ตั้งมชมชิต
ทำอะไรไม่เห็นเป็นตักหินิต
โทษผิดคิดจะใคร่เอาใส่คูก
บ่นออกดอกตเข้าเจ้าจุก
กับหมุ่มชมนครเส่นใน
หางามคชช้อยเช่นนี้ไม่
เออให้ด่มนตม่อมพริ้มพริ้ง
การมรอไม่คิดผิดมพิญ
ไม่ยอมยงยงรือคยคิง
มิใช่ชวควดไม่มก
ให้มริ้งรือมรณดกตกาย

มีชิตีขวงอย่างนั้นแล้วที่ไหน ประเดียดใจก็จะดมอารมณ์หมาย
ครองศรีกปฤกษาหาอุบาย ไม่ให้ชอดหายวายนันต์กเวตา

ฯ ๑๕ คำ ฯ เสรจฯ

ตอนที่ ๒ ทำวสันนุราชชบตัว

ข้าบ มาจะกต่างบทไป ถึงพระหตวิไชยเชษฐา
เมื่อพระศวสันชวา ในอรารันรมตั้งตุ่มไฟ
จึงคดอกประทุมทเตียงทาย ก็กดับกตายมัวหมองไม่ถ่องได้
พระเว้งตระหนักตกใจ เหตุไฉนฉนเจ้าฟ้า
ทุกชวอนอย่างไรก็ไม่รู้ จำจะไปเที่ยงตามหา
เม้นมีพบน้องแก้วแวงตา พยาไม่กดับเข้ากรุงไกร

ฯ ๖ คำ ฯ

ร้าย คิดพตางทางตั้งมเหษี ดัรยอตุ่ตานารศรีได้
พี่ชอตาโฉมงามทรามไวย รับไปตามหาพระศว
เม้นพระบิดาบัญญัติชาม จึงทตความให้ทราบบทศรี
ตั้งพตางทางเด็จจจรดี มาเข้าที่ดระตั้งรงกงคา

ฯ ๕ คำ ฯ เต็มช

๑ ทรงเศร็องประดับกายพรายพรรณ จับพระชวริคเยียงย่างออกข้างนำ
ยกพระหัตถ์มัตการทเวา ทุกเหวดมาท่าทางกตางดง
เม้นน้องของช้อยแ่งใจ ช้อยนำไปให้พมดบประตั้งค
เด็จรับชอกนอกอุงตั้งจำนง เด็จจตรงมาตามมรคา

16/06/2565

ฯ ๕ คำ ฯ เชิด

๑๐ เศษความดีด้วยช่อถอมน
 บันคาตตใจให้โคตตตา
 ทางโกตเดือนหนึ่งมาครั้งวัน
 ไม่พบคนไปมาทางธานี
 แต่เห็นพระชรรค์ทนต์
 แม่มนพระชรรค์ของน้องกู
 ชรอยน้องรักเจ้าตักไชย
 ยิงวโยกโคกศัตยพันทว

เทวัญช่วยพิทกษรึกษา
 ย้อย่นมรคาพนาดี
 ถึงจันทบราบริตรี
 ภูมตตเดยวเทยวดู
 หยิบได้เจมน้อยเป็นครู่
 เหตุใดมาอยู่กต่างอีกคี่
 ทำไฉนจะพบทรากผี
 ภูมตตเดยวเทยวมา

๑ ๘ คำ ๑

ไอ้ลาว
 ๑๐ เดินพดวงทางคิงถึงน้อง
 ไอ้เจ้าคำว่ของพี่ยา
 พระชรรค์คนชวศรกี้อยมร
 ชรอยคนฆ่าฟันเจ้าบรโดย
 ใครหนอดำมารถอาจง
 ต่างขพันธ์ชชายกวางปรมาณ
 กุจะทำทดแทนให้แค้นดำ
 ว่าพดวงทางเสด็จจรจรัด

ครวญครวรำร่าร้องเรียกหา
 แก้วตาจะเป็นประการใด
 มาทางอยู่โกตองค์นำดังไต้ย
 พจงไม่ประดับพบพาน
 แกตังมาจันจงผตามู
 ไม่นานจะได้เห็นกัน
 แต่เนื้อเกิดอทาจนอาดัญ
 ทรงธรรมเทยวแสดวงทุกแห่งไป

๑ ๘ คำ ๖ เพดงเร็ว

ร้าย
 ๑๐ ถึงหาดทรายชายฝั่งชตช
 กิ่งเขาดร้วมต่อคอกอดไว้

เห็นคำว่ของรักตักไชย
 พระว่าไรโคกจาจับตัย

๑ ๒ คำ ๓ โยด

โอบ
 ๑๐ ไอ้วอนนิจาพระน้องแก้ว
 เราไรตุ้วงศ์พงศัพทช

ทั้งพี่เสียแหวไปสู่ต้วรกรค์
 ได้เห็นกันพี่น้องต้องชวย

เคยร่วม โศกร่วมทุกข์ทุกซีก	มาตายจากพี่ไปน้ำใจหาย
ไม่รู้เหตุผดคันปลาดาย	จะมีวญมอดวอดควายคัวยอันใด
กรรมแต่แค้นเกล้าตาของพี่เขี่ย	ใครเคยจะช่วยแก้ไข
รำพาตางทางทรงไต่กาโดย	สอนให้ไม่เป็นตมประดี

๑ ๒ คำ ๑ โยค

๑๐ ครนค้อยคตตายววยคววม โศกคัศย์	จึงพิคัศพระขรรค์ไชยศรี
เป็นแต่มีวหมองคตองอ็คคั	เห็นทีจะไม่ม้วยมรณา
จึงคังคววมตศัยอชิวาน	เดชะคุณอาจารย์ณานกถา
ขอให้องคพระอนุชา	รอดชพชวาคนคัง
แต่วเป่าบคชคัศพระขรรค์แกว	ผ่องแผ้วคัศนเท้าวรคตัง
จึงเอานาชาวระรดคัง	กักคตบพนคณองคเป็นมา

๑ ๒ คำ ๑ ตระ วิ

๑๐ เมื่อนน	พระคาวคตมเนตรเห็นเชษฐา
ชนชมกัมกราบกับบาทา	แต่มีวจาว่าไป
คุณของพระองคทรงธรรม	พนทจะพรรณาได้
นองนในคณาเบาใจ	หลงใหลคตห้กถคตคัศ
จึงเตาคววมคตคัศนจนปลาดาย	บรรายยให้พงถนถ
ครงนของคณคณคัศนทว	จะคตาคคตเกช้มนนคัศยบไว้

๑ ๒ คำ ๑

๑๐ เมื่อนน	พระเชษฐายมแย้มแจ่มได้
จึงว่าเจ้าพตงพตาดประมาทใจ	พระฤาษีคตอนไว้ไม่ยงคค
อนเชอชวคชางสวารคตงเหว	ช้เก่านเมยริคกยอว้างจคต
ทงคตอย่างมกคตงเอาชวคต	เจ้าไม่จ้ทำคตคัศจ้งบรโดย

นอชญาอเถาเจ้าเดห์	โหว่พานางไปข้างไหน
จะแก้แค้นแพนทำให้หน้าใจ	ตามไปฆ่าเดี่ยให้ว้อคฉวย
ครัดพดวงทางชวอนชอนชา	ต้องราจรรจรัตนผาย
เห็นรอยเกดอณกตาดทหัดทราย	ดำคณุมันหมายตามมา

๗ ๘ คำ ๗ เพลง

๑ ร้องรอยสูญหายททายเมือง	ดัดเดยวเดยวชาเดองแตหา
เห็นแต่ทางตงในตงคา	จึงตรองตรักปฤกษาพระคาว
ศิรายยายเถาทรชน	พานางนฤมตตงเรือหนี
นาเซยวณกหนานาน	เห็นที่จะต้องตงไป
บ้านเมืองทศันจะมออยู่	จะตามดูให้ตงตงได้ย
ว่าพดวงทางพากันคตาโคต	เดียบไปริมแนวนท์

๗ ๒ คำ ๗ เธติ

๑ หตายวันตงเตนในบ่าวชฎ	มาตงพิทชฎได้ยกรวงศรี
จึงหยดขงชอนชอกชาน	แตงพตจพาทกบนองชวย
ครวงนตจเราจะเขาไป	กตจเกดอกจะไมเหมือนหมาย
ถาอเถาทรชนคนรวย	รจกทททายจะเดี่ยท
จะต้องทำโดยหนักหักหาญ	รบราญค้ำตอไม้พอก
จะบ้องบตกคศพิทไหดบต	ให้ได้โดยตคด้วยปวีชา
พิคตจะจำแดงแดงองค	เปนตาศศตงค้มาแต่บ่า
จะแดงตจเจ้าเท่าตจกคะตา	อยู่ในยามพียาจะพาไป
ว่าแตงหตบตาคตงตค	ตามตทชือาจารย์ดอณให้
โอมอ่านพระเวทเรื้องไชย	จำแดงแดงไคคิงจินดา

๑ พืชายกตายเพ็คเป้นตบศั ทรวงพรตงคิงามนั๊กหน้า
 พระคว่ตงช้อนภายา ชุ่ยไหญ่ยามเชษฐาทันใด
 ครนเดรัจธัมคิตนิมิตรกาย ถือไม้ท้าวคระพายยามไหญ่
 พัดชนนบกบ้องหน้าคดาโคต เดินไปตามครอกนอกภาวา

๑ ๔ คำ ๑ เชิด

๑ เทยวตัมแบ่ตวงหวงจะพ้งชาว ประชาชาวเวือกถ่นถ่นหน้า
 ไม่รู้เหคุผตคนพุดจา จ้งหยุดอยุ่ย้งค้ำต่าน่าเวียงไชย

๑ ๒ คำ ๑ เต็ม

๑ เมื่อนน ท่านท้าวถ่นนราชเป้นไหญ่
 คิงแต่ไตจันทสุตยาใจ มาไว้ในทิมณเทยรทอง
 ๑ ดัดแ่นรักใคร่ไหลหลง นางไม่ปดงประคิพัทชให้ชดช้อง
 พระครวญคว่ำคาวีหัตริครอง ไฉนหนอนอดตองจะเอนดู
 ทำแ่นให้เด้หักตักหลายตั้ง นางยั้งตำว่าน่าอดตุ
 ๑ ต้นตำหรับตำราวิชาคร เพราะกายกแก่เกินขนาดไป
 จำจะหามุน่ญาชิตีทชั ที่เรือกฤทช้ชบุรปเราเสียใหม่
 ๑ ให้หน่มน่อยไธ่ภายาใจ เห็นจะได้เรยชมดัมคิต

๑ ๘ คำ ๑

๑ คำวิห่พดางทางมับญา ครดีตั้งแ่นนาคนสันนิท
 ๑ จงคชของรองป่าวไม่ทอพิศ หาผู้มิดทยาคุณ
 ๑ จะให้ชบุรปวกแก่ชรา เป้นหน่มน่อยไธ่ภ่าพั้งแรกวัน
 ๑ ถัดมคิตกัถยาการุญ จะแทนคุณแบ่งเมื่องให้กัณ

๑ ๔ คำ ๑ เจริจา

๑ มัตน

เด้นาบริบตั้งขมขมน

ถววยบังคมตาออกมาพด้น

แขกกันบ่าวร้องรอนบรู

๑ ๒ คำ ๆ เจรจา

สามเต้า เมื่อน

พระหัตถ์ไชยฤกษ์

นั่งอยู่ในศาลาริมชาน

ชักประคำทำที่เคร่งครัด

เห็นเขาบ่าวร้องมาตามถนน

ประหลาดตอข่มคนแออัด

เงยหน้าหงฟงนงมรยต

มิได้ครัดว่าชานประการใด

๑ ๔ คำ ๆ

ร่าย มัตน

เด้นคิมของร้องมาโกด

เห็นพระผู้เป็นเจ้ากเขาไป

หยุดยงนงไหววณฑ

แต่วปราได้ไต่ตามพระคาบค

ทรงพรตงดงามเปนนักหนา

ไต่เรียนร่าบำเพ็ญภาวนา

รู้วิชาขบค้อมงฤไ

๑ ๔ คำ ๆ

๑ เมื่อน

พระฤกษ์ได้พงยงตั้งไต้ย

แกต้งทำตำรวมจิตจิตใจ

มิใคร่จะพดจาพาท

กะทังไคกะแอมแย้มเขอนถาม

เหตผตคณความอย่างโรน

จะชบคัวใครเปนมใหม่

ความรตั้งนเราเรียนไ

๑ ๔ คำ ๆ

๑ มัตน

อามาตยสมมอชณาไศรย

พงพระมนกตใจ

กรามไหวไคเารพนบ้น้อม

จึงบอกว่าท่านท้าวเจ้าภารา

ไต้นางจันท์สุดถามหอม

เกยวพานพดจาไมยนิยอ

คิ้วท้าวเธอแก่หังอมนมิ่งดงาม

จึงตรัสใช้ให้พวกข้าพเจ้า

เทยวคิมของร้องเป้าไต่ถาม

จะหาพระมนุชพรหมถน
แม่นาง โคมยงปดงรัก
พระองค์ทรงญาณชาญไชย

ชুবรปให้งามพึงใจ
ทรงศักดิ์จะแบ่งสมบัติให้
ชুবได้ช่วยเข็นคัมภีร์

๗ ๘ คำ ๗

๑ เมื่อนน
รู้ว่าจันท์ดีคานาร
นึกขมน้องดีไก่ออยู่ในจิตร
จำกูจะแก้เผ็ดพระยา
คิดพธางทางว่ากับเด็น
ถึงอายุแก่เจ้าตั้งเท่าไร
รบไม่พอใจคอกขอกตัวคน
เมตตาตวงมันกตัญญู

พระหตวิไชยฤกษ์
ไมยนัดด้วยท้าวเจ้าธรา
สุจริตรักผิวเป็นนิกหนา
ตวงฆ่าเตี้ยให้มันบรโดย
เป็นไรรบพอจะรบได้
จะชบให้ห่มน้อยหน้าเขนดู
แต่ได้มานมนต์กัจจนอยู่
จะอุปถัมภกคาวชกม

๗ ๘ คำ ๗

๑ บดินน
จึงพาผเป็นเจ้าเขาบรี

เต็นหาเชือกอพระฤกษ์
ยนิคเดินคองรบมา

๗ ๒ คำ ๗ เชิด

๑ ครนถงวงไหยงหยดอยู่
เต็นนายใหญ่ดีโคตคตา
บังคมทุดเถตงแจ้งเหตุผต
จะตั้งมหวังตั้งหนงมโนรต

ที่ทมิรมประคข้างนำ
เข้ามาเฝ้าองค์พระทรงยศ
คามกระแต่แต่ต้นไปจนหมด
เพราะพระดาบศของคณ

๗ ๔ คำ ๗ เจริจา

๑ เมื่อนน
มาตอทรบขบตีพระมน

ท้าวตั้งนุราชเกษมศรี
ให้ชนนงยงกแทนรัตน

พระเคารพนบนอบนมัสการ ประเคนพานหมากพญเถตีช
ร้องเรียกเสนาเข้ามาพัด ปฏิบัติด้วยดีจากพระอาจารย์

๗ ๔ คำ ๗

๑๐ แล้วครัดปราไต้ต้นหนา ด้วยวาจาต้นทร้ออ่อนหวาน
ทุกวณนมุระว่าคาณ เกยพานผหญิงเขาชิงชัง
เพราะแก่งอ้มผอมชบุรปร่าง แก้มคางไม่ครัดเคร่งเปต่งปลั่ง
พันพางห่างหกระยำมิ่ง ถอยกำลังพดิ่งตงมากมาย
ถ้าพระองค์ช่วยชบุให้หนุ่มได้ โภไคยไฮ่สัตว์รยจะบั่นถวย
ทรพียสิ้นตั้งไดไม่เดี่ยตาย แแต่ดมหมายหนุ่มงามกัตามที
หวตนางจันท์ดูจะการุญ กัเพราะได้ฟังบุญพระฤษี
ซึ่งจะชบุรูปโคมโยมนั ตองตงกัจพิร้ประการได

๗ ๗ คำ ๗

๑๑ ราชเมื่อนน พระฤษีเต้แล้งร้างแถตงไซ
รูปเปนนุชไฟ โภไคยไฮ่สัตว์รยไม่บุนบอง
แควร์ชาว่ามหามพิตร มกัจกัองวถหม่นหมอง
จึงมาช่วยชบุบริบอง หวังต้นของคณพระภูวไนย
อันจะตงการกัจพิร้ ตามคัมภีร์พรหมศเพศไต้ย
เงาะแต่ตัวรูปกับท้าวไท ไครไครมีให้เข้ามาเต้าดุม
จงเอาม่านมาบังไว้เจ็ดชน ทโนนษุดตงให้เป็นหุดม
แต่ัวเอาพื้นไต้ไฟประทุม จะอ่านเวทขุมนุเมเทว
เชิญท้าวเขานงทกองไฟ ดำรวมใจเหดับเนตรทงซ้ายขวา
จึงจะชบุบพิตรด้วยวิทยา ให้ไต้ภาหนุ่มนัยนงเยาว์

๗ ๓๐ คำ ๗

๑ เมื่อหนี

วงยงหงโตด้วยใจเบา
จึงครัดตั้งเดินขมขมน
ซุกหุดมตุ่มใส่อกค

ทำวสันนุราชคนโหดโหดเฉา
ไม่รู้เท่าแต่หัดพระมน
จึงเกณทกนบนบงกาท
เราจะตงพรชูปตัว

๑ & คำ ๑

๑ บัดหนี

รับเร่งชอกมาด้วยความกลัว
บ้างซุกหุดมตุ่มพันใต้ไฟ
บ้างบดบุงเคี้ยวตาดตาดเพดาน

เดินารับตั้งพระอย่หัว
บอกกนทุกท่วงพนกงาน
แถมบักไม่หัดกมหนักน่าน
ทำตามภบาทบัญชา

๑ & คำ ๑ เจริจา

๑ เมื่อหนี

จึงชำระสระสระวังคงคา
ทรงตั้งพักบักตระนาอชาวด้อต
ครนเจรีจ่มคคคังจิตรปอง

ทำวสันนุราชวังทรรษา
แถมทรงผาพินชาอเขียนทอง
เข้มซัดคาคักถ้ายตายต้อง
กเียงย่องเข้าไปในม่านบัง

๑ & คำ ๑ เต็มอ

๑ เมื่อหนี

จึงจูงท้าวภาวชนบนบดตงก

พระฤาษชนมด่มหวัง
ต่อนโทนงฉนหนาเข้าหาไฟ

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อหนี

ตูกตงคังคังคกใจ
เอออะไรให้หนังริมกองเพลิง
มันจะงามมิงามก็ตามที

ทำวสันนุราชร้อนเหตอจนเหงอโหด
แถมว่าทนไม่ได้พระมน
เนื้อหนังจะปอกเบ่งเตี้ยแถม
เชนนแถมเห็นไม่เป็นการ

๑ & คำ ๑

๐ เมื่อนั้น

ใจคอห่อเหี่ยวไม่ทันทาน

แต่ถกร้อนนิตหนึ่งก็ถอยหนี

รกระนชครานชบุทาด

พระคาบศัยมพตางทางว่าชาน

จะทำให้เสียการเสียทรงครา

นฤยงจรมี่เมียดาว

เอออะไรใจราวกับปตาชิว

๑ ๔ คำ ๗

๐ เมื่อนั้น

ดูคตจะคิดบิตพต

ชาคไฟในหลุมเหตอกำตง

ถ้าเม้นพตคตตุงตงตวงชคค

อย่าเพื่อโกรชไปรดเกิดพระอาจารย์ช่วยคิดชำนยักหาตำราใหม่

อย่าให้คองกองพันได้ไฟ

ทาวดินนราชฟังว่าทำหนานว

จึงนบนวดอนว่าพระมน

ทงทงหมนนภพระฤษ

ราวกระตอกอวิจ้เป็นจุนไป

จะไม่ได้เจียวฤาพระดีทธา

๑ ๖ คำ ๗ เจรจา

๐ เมื่อนั้น

ฤท้าวไทไม่เชื่อวิชา

ว่าพตางทางหีบเอาชฝง

เปนรูปคนเดรัจตุรพนบพต

เราจะชบุรปนคตวยเวทมนค

ท้าวจงฝินหงนงหงตบคา

ว่าพตางทางทำเตห้กต

แถวตกรบปนนทท

จึงเอาพระศาวออกจกรกยาม

นงแทนรูปนไวทนไต

พระฤษได้แต่รังแกตงว่า

จะให้เห็นแก่ตาเสียด้วยกัน

มาเคตาคตงคตคตประคิษฐุบ

ให้ทาวดินนราชทคค

ให้เป็นคนนารักหนักหนา

อย่าฝนแปรแตมาชางน

ปากบ่นภกรรททำชอ

คกตางชคคตตายไป

จะให้เห็นตมคตวว่าชบุได้

ดกคให้พระยาตมตาค

๕ ๕
๑ เมื่อนั้น

หมายว่าารปณไม่ทร
จึงฉินมาว่ากับพระมน
จงโปรดช่วยชุบชีวิตด้วยอาคม
โยมจะไปนั่งอยู่อย่างเก่า
แต่வுตุกเข้าไปโกตตอกค้

ท้าวตันนุราชเขมน้อยอยู่เป็นครู่
พิศดังงามประกอบชอบอารมณ์
แต่อย่างนั้นงามเดี่ยมิถม
ให้ได้ภาน่าชมเหมือนรูปน
ถึงรอนเราเท่าไรไม่ถอยหนี
ภมณนงพมมมือ

๑ ๒ คำ ๑

๕ ๕
๑ เมื่อนั้น

แกตงหยิบเอาพดบตกระพือ
แต่วเดินเวี่ยนฉนวนบ่นบริกรรม
ตุตถผลกท้าวเจ้ากรุงไกร

พระตบค้เห็นท้าวเชอเชอถ้อ
ให้เพตงฮ้อตมหวังตั้งใจ
จึงม่งพิมพ้าเข้ามาโกต
คะม้าม้วนตงไปโนอคค้

๑ ๔ คำ ๑ เขตนี้ง โอด

๑ เห็นม้วยมดคคคคอยู่ในหลุม
ทรากค้ฟโทรมต้นกยนค้
จึงให้นองแต่งองคทรวงเคือง
แต่วตั้งคนช่างนอกออกไป

เขาพินตุมได้เข้าเหมือนเผ่า
ท้อยที่ลรวตต้นค้ดำราวญใจ
แทนท้าวเจ้าเมืองทมวยใหม่
เร่งให้ระโคมชันบคค

๑ ๔ คำ ๑ เจรจา

๑ บคคค

แควตงชกงส์ตาดคคคค

พนังงานตั้งคคคคคค
ประโคมชันองมนน

๑ ๒ คำ ๑ มโหรี

๕ ๕
๑ เมื่อนั้น

จึงค้ำเนินเดินตามพระนงน

พระฤกษ์ปรีค้เปรมเกษมต้นค้
ออกจากม่านกนเมทนชา

๑ ๒ คำ ๑ เต็มอ

๑ ขนยงพระโรงรัตนบุรี
พร้อมหมู่อำมาตย์มาคยา

นั่งเหนือแท่นมณฑลข้างหน้า
เข้ามาเฝ้าเห็นแน่นไป

๑ ๒ คำ ๑

๑ บดิน

เห็นพระองค์ทรงโฉมประโตมใจ
พิศโฉมไม่เสียแต่สักตั้ง
ค่างบังคมชมโฉมพระราชา
บังชมวิทิตยาพระอาจารย์
แซ่ช้องร้องอำนวยอวยไชย

เสนาข้าเฝ้าน้อยใหญ่
ตั้งศโตแตกไม่พริบตา
งามจริงยิ่งมนุษย์ในใดเหล่า
ถ้าคณิว่าท่านท้าวเจ้ากรุงไกร
เขี้ยวชามุขบุบแก่เป็นหนุ่มได้
ข้ออองคองไปทุกคองคน

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑ ขำปี เมื่อนน

จะทักทายเสนาตามนค
จำจะพดยอ้นยอกहतอกดวง
คิดพดางทางครัดประภาชไป
ใจจิครคิดเพื่อนไม่เหมือนเก่า
ใครเป็นที่หมั้นขุนมุนาย

พระควาหงคิตชิตตัน
ไม่รู้จักตั้งกคนกัจจใจ
มิให้คนทงปวงตั้งได้ย
เราชบคัวใหม่ยังไม่สบาย
ดิมบรรตราชาเฝ้าทงหลาย
จดหมายรายชอมาให้เรา

๑ ๒ คำ ๑

๑ รำย แต่วเดแต่รงแกตั้งว่ากบิตาบค
ตั้งตั้งวันตามวันพอบันเทา
ว่าพดางทางชวณพระฤกษ์
ยุรยาครเขียงย่างเข้าข้างใน

นิมนคังคชยูก่อนผู้เปนเจ้า
ให้ใจคองเก่าจึงค้อยไป
ตงจากที่แท่นของมืองได้
ได้ไค้ให้เหมือนเจ้าธานี

๑ ๔ คำ ๑ เต็มอ

๑ เมื่อนน 16/06/2565

๑ มาคยวิบแต่คัจพระดำมี

นางคันชมาดิมเหษ
อยู่ทฉากกนชนใน

เห็นพระดาวตำเนินมา
 น้อยฤรู่ปร่างข้างกะไร
 หมู่มน้อยนำวิกหนักหนาหนอ
 ท่วงท้อครกร้ออันตมุน
 จังวงออกไปรับถึงดับแด
 ชม้อยชมายชายคกรวงไย
 กราบถวายเป็นภักคมชมนโณมัว
 คุใหม่ให้ประ กอบขอบอชัณณา
 เห็นพระเฉยเชื่อนไม่เขื่อนทัก
 แกตั้งทำเต็มและกระแสะชิต
 นิจาเขยพระทตกระหม่อมแกว
 ไม่ผินภักทรททหายพุดจา
 เมื่อท้าวหมู่ข้าดาวครวณน
 เดียวนมาดีเห็นเขินคาง

ถ้าคิดว่าทำวมัวชบตัวใหม่
 งามถ้าเหตอใจเจ็ยพ้อคุณ
 ปากคอคควตาเหมือนหน้าหุ่น
 ให้ว่าวุ่นพิศวาค์เพียงชาติใจ
 จะเจ็ยมตวงว่าแก้ก้าไม่
 ยมใหญ่ยอมน้อยดตยหน้าตา
 ช่างชบตัวใหม่เหมาะเป็นนักหนา
 กัตยานิยมตมคึก
 ความรักขนิมมือมาตคึก
 ตบึงตมตคตจวิตกิริยา
 ตมเม็ยเส็ยแตวกระมังหนา
 ฤาเห็นแก่ชราจะหย้าร้าง
 ตัญญาถักน้าไม่ทิ้งข่วง
 จะพุดกับเม็ยบังเป็นโรม

ฯ ๓๖ คำ ฯ

๑ เมื่อนน
 นกในใจพตางนางคนน
 ท่วงท้อเถามใช้ชว
 จะเต้แต่รังแกตั้งทาททหาย
 เห็นนางเขามาว่าจจ
 เมินหมัดยืมโคเขาโกตชค

พระดาวชวดยเขินเมินหน้าหน
 จะเปนมเหษ้แตวคราย
 หน้าเป็นเด่นตวใจหาย
 กคคตอขายอดตไม่วฤท
 น้าบคตชเก็ยจเกิดยคจวิต
 แตวตคิตตวคให้ตอตอบความ

ฯ ๒ คำ ฯ

๑ เมื่อนน 2565
 ตีกายยาควณตวนตาม

พระฤาษีเต้แต่รังแกตั้งร้งห้าม
 เดินตามคิตพันกระหนนง

ท้าวเชอพังชบควใหม่
ชะข้างข้าเดื่องเยองยัก
ฉวยกระไรไม่วั้นะตั้งกา
บอกให้รู้ควแต่ห่อท

หงิงโหดตูกเมยไม่วั้นจัก
ควัดตูกจุมกหูกเดี่ยตั้งที่
แต่ด้วย่าติโทษโกรธฤกษ์
ถ้าเม่นมิพ้งห้ามก็ตามใจ

๑ ๒ คำ ๑

๑๑ เมื่อนน
ต่ำตวณแตกภูวโนย
ไต่ย็นพระสีทธาเชอร้องห้าม
หยดยงรงรอไม่วั้นจรวัด

นางคันธมาถ์หงิงโหด
รักใคร่รูปโฉมโนมพรรณ
นางด้เทินเชินชามคิดพริ้น
แตวดเดียวไปย่นตนหนาไว

๑ ๔ คำ ๑

๑๑ เมื่อนน
ต่ำเนินดินหน่นางไป

พระควาเคอองชัตตชมาไศรย
ช่นตู่ปราวต่ำทไชยไพษนต

๑ ๒ คำ ๑ เพง

๑๑ นิ่งเหนือแท่นรคณชชวตย
พระชายเนครตทวทุกตวคน

ต่ำวต้นนมหมอบกรานชยู่เกตอถถ่น
ไต่กตมิให้ใครถินใจ

๑ ๒ คำ ๑

๑๑ บคินน
ต่ำคณม่นหมายว่าท้าวไท
น่ำรักน่ำชมคณฉน
รูปว่างรคคณหม่มพ้อแพ
นางก่านตบรรดาทไปรดปราน
ชม่ายชม้อยคชยรบไยนา

ก่านตนางค่างคนไม่สงได้ย
ชบควมาใหม่เป่นเพียงแท้
ต่ำรพินตักวามือยังแก่
พิศวงหงงแต่ไม่วางตา
ค่างคตานเข้าไปเฝ้าจะเอาหน้า
เต็นหาททรงชรรวมพทว

เหล่าพวกเจ้าจอมหม่อมอย่างน เขาไปตงเครื่องอาณพานพระศรี
 นางข้างขยู่งานพชน ท่วงที่ท่าของไนโซติด

ฯ ๘ คำ ฯ

๐ บดินน

แอบประตคองคพระทรงฤทธิ
 เฝ้าเขมมเห็นทุกกมมตง
 ผิตทำนองท่านทาวเจ้าธานี
 นผวนางจันต์ดูตายาใจ
 ยิงแสงยิงตะแคงคาต
 เห็นทาวชยบถบพระเพดา
 ตกใจคิดว่าจะฆ่าต
 ครนไม่รอดเห็นวอดวาย
 ถึงอัยไปกไม่รุ่งเรือง
 ทาวจะเขียนจะรบบคงนิบหาย
 คิดพตางต้อนให้ไปมา

ยายเถาที่คประต่าทประหตาดจิตร
 ยิงพิคยังเหมือนพระคาว
 โกรชชงเขนเขยวอยเจยวน
 ชยบพันถอยหลังบึงประต
 จำได้ประจักษทุกเทอย
 จะเตนถแถวกระมิงครน
 กถวตายยายเถาชยคหน
 ดวยคตมตภมคแค้นเคอง
 ถาแมนมตายก็คางเหลตง
 จะมีแต่เคคเคองเวทนา
 จะไปโจนน้ำตายเดียดกัว
 เซตนามุกหน้าตพมฟาย

ฯ ๑๒ คำ ฯ โยติ

๐ เมื่อนน

คิดแค้นอเถาแถ่นร้าย
 จะผูกเขาเขียนชบ้นบร้อย
 ทงเจตโคตรค้ำมเท่าไร
 ครนจะฆ่าตเคยวนเถา
 จำจะตคตไว้ให้หายวัน

พระคาวตาดเตอดไม่เหตตหาย
 มาตหมายจะทำให้หน้าใจ
 คบค้อยให้หนักหนาไม่ปรำได้
 จะตคหวเดียดไม่ไวมัน
 พวกเดณาข้าเฝ้าจะหวาดหวอน
 บองถนควนคความให้งามต

คิดพาดทางตั้งเปรยไป
จงไปบอกจันท์สุคันหาวี

กำหนดในใครชอบกับโฉมศรี
เชิญนางเทวให้ขึ้นมา

๑ ๘ คำ ๑

๑ บัตนน
ซึ่งกันรับตั้งบังคมตา

กำหนดนางต่างคนจะเอาหน้า
รับมาปราดาทางโฉมยง

๑ ๒ คำ ๑ ชุบ

๑ ครนดิ่งจึงเข้าไปทูล
บัตนฤๅช้ชุปพระองค์
ถึงแม่จะเป็นมเหสี
ภวไฉนคิดถึงคณิงนัก

ว่าพระนเรนทร์ผู้ตั้งตั้ง
รบทรงไธ่ภาวนารัก
ไม่เสียทั้งงามตั้งมทงยศศักดิ์
ให้เชิญของคณิงตักษณได้ตั้งไป

๑ ๔ คำ ๑ เจรจา

๑ เมื่อนน
จึงขีมนางกำหนดทันใด
ให้พระอินทร์ลงมาเขี้ยวเขี้ยว
ไม่ขอพบขอเห็นเช่น
ว่าพดวงนางผินผันภักตร์
ชตเนตรพุ่มพองนงไฉน

จันท์สุคันหาเคื่องชดอชฌณาไศรย
ออกไปเสียขยามาพาท
ก็ไม่ได้ยวแดดอย่าจจ
จะสู้มอญช้อมขอไป
คิดถึงผัวรักก็ทำให้

ทรามไฉนช้อนทรวงเข้าไค้

๑ ๒ คำ ๑ โศค

๑ บัตนน
เชิญเจ้าจ้ไปเฝ้าพระกมุ
แม้อย่ารัญจวนครวญคร่ำ
ปตบโยนเท่าไรไม่ไปเตย

กำหนดในเจ้าโฉมนางโฉมศรี
จะได้ตาดจากคณิงทรามเขย
จงแต่งองค์ตั้งหน้าตั้งว่าเขย
ฟ้าผีเกิดเขยหน้าแค้นใจ

บรรดาฝูงกำหนดชวณกันปดอบ นางจะตอบวาทจาที่หาไม่
ต่างคิดซัดต้นเป็นพื้นไป บังคมไหว้แล้วรีบกลับมา

๑ ๖ คำ ๑ เธิด

๑ ครนถึงจึ่งทูลพระโคมยง ข้าไปเชิญองค์พระนริศ
ช้อนวอนเท่าไรไม่ไคดคดา เผ่าไค่กาครวญคร่ำรำไร

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น พระคว่ำฟังแจ้งแแดงไข
มิได้ว่าชานประการใด ภาวไยหนึ่งนึกครักครา
จำจะไปเต้าโถมโถมงาม ให้รู้ว่าพี่ตามมาหา
คิดพดวงทางช้วนพระดีททา ตั้ดามาปราสาทนางเทวี

๑ ๔ คำ ๑ เพดงข้า

๑ ครนถึงจึ่งเห็นพระนอกรัก กรรแแต่งชบภักศรช้อยในท
นงดงกับองค์พระมณี แด้วพาทัดทำนองดองใจ

๑ ๒ คำ ๑

๑ ชาติ โคมเขยโคมเจดดา นี้จะเผ่าไกรชชงไปถ้งไหน
๑ พี่มาหาน้องถ้งห้องโน เอออะไรไม่ผินมาพดจา
เม้นพี่เถาแก่เหมือนแต่ก่อน จะเคื่องซัดศัตรอนกไม่ว่า
บดินนมณฑพระดีททา ช่วยชบพียาเป็นหนุ่มแด้
รปรงามนักหนาไม่ว่าเด่น ส้มเปนนคู้ครองกับน้องแด้
ยศศักดิ์ประเสริฐเพริศแพร้ว เห็นแหวดวงนิตาจะปราณี
ถ้งรปร่างผัวเก่าที่เจ้ารัก ไม่กะไรกันนิกนะโคมศรี
จงผินผินหันหน้ามาชางน คู้พี่ให้เห็นกเป็นไร

กลัวแต่คุณแม่เขี้ยวนางโฉมยง
ว่าพดางทางทำกระแอมไอ

จะตองจิครพิศวงหลงโหด
แย้มยิ้มตะไมไปมา

ฯ ๑๐ คำ ฯ

ร้อง ๕ ๕
๑) เมื่อนั้น
ตั้งคณินว่าท้าวเจ้าภราธา
ให้เคืองขุ่นหนึ่นผืนหลัง
๕ ๕ ๕ ๕
ชครานพวงนงยกกนพด

จินตสุตาไคพิงนงกมหนา
กตยามไคประคิพิช
๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
เคนคองซงซงตั้งดับค
ตั้งหัดคตภกรรมเดี่ยทนไค

ฯ ๔ คำ ฯ

๑) ๕ ๕
เมื่อนั้น
จึงเต้เต้งรังแกตั้งพุดเปนใน

พระคว่ำเห็นนางยังตั้งไค
หวังจะให้โฉมครุรัควม

ฯ ๒ คำ ฯ

ไอโถม เจ้าเอยเจ้าพี่
๑) ๕ ๕
พิชี่แต่นทรมาพยายาม
ตามใจสารพิชี่ไม่ขัดของ
ยากที่ตรองตรีกันกนิยม
น้อยฤเดี่ยวแรงรักไค
ตวงถามความดับภคิตา
แยบยนคักตใหม่ไซชัว
ตั้งคเนนถนางซ่างอุบาย

ไม่พอที่จะดีเทินเขินชาม
เพราะนางรปงามทรามชม
ถนอมนองคองจิครตั้งนิทถนม
เหมือนเสน่ผมบังภเขาเตกา
๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
ชอบใจเจ้าหนักชนิษฐา
แต่้วยายอันยอกบออกยาย
๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
ซาผอเดี่ยวไคตั้งใจหมาย
๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
จะพุ่มพ่ายชตนาอยู่ว่าไค

ฯ ๘ คำ ฯ

ร้อง ๕ ๕
๑) เมื่อนั้น
กมหนานั่งอยู่ไม่คไป
๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
เรื่องราวกตาวคควมคั้งจิมตั้งม
ผิดกับตาเถาเจ้าเมื่อนัก

จินตสุตาต่าตวงนว่าไค
พิงเดี่ยวเดี่ยวใจเหมือนผัวรัก
๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
ตั้งตมเห็นบแนมเหตมหัดก
๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
นงตั้งกษณนึ่งนึ่งประหลาดใจ

ครนจะว่าพระคำวี่มัวแก้ว	ตายแล้วจะตามมาทีไหนได้
คิดดวงทางทรงไศกาไทย	ทรมไวยช้อนุระประปราน

๑ ๒ คำ ๑ โศค

๐ เมื่อนน	พระมน่มัจจรถคตตั้งดาร
จึงเต้าโตมโถมเฉตาเขาวมาตย์	จงคำวิหัตริการก่อนเป็นไร
เลี้ยงท้าวครวากแก้วกับเคียวน	มารศรีพึงเห็นเป็นไหน
เคยไต่ยนกับหูกกับใจ	ไม่จำได้ฤเจ้าจึงไต่ก
อยากมภักศรเศวตวิษยชะหอยจจร	จงตรปนิมิตฤษี
ถึงไม่เหมือนกันเม้นพระคำวี่	จงเตตภมให้เต็มตา

๑ ๒ คำ ๑

๐ เมื่อนน	นางโถมยงตั้งไต่ยเป็นนั๊กหนา
พดวงขมายชายคพระราชา	เหมือนองศภักศาตำมี
ยมเยอนเหมอนต้นทกตั้งด้รพ	ด้รพพิศัตถ์ถวนถัก
มันคงนองศพระคำวี่	ภมไม่ตายตามมา
พระดาบศองคนอยุทไหนด	ฤเชษฐาภูวไนยกระมังหนา
จะถามไถ่ให้แจ้งถักจจา	กัตยาประหวจนครนคร้าม

๑ ๒ คำ ๑

๐ เมื่อนน	พระมนูเห็นนางระคางขาม
จึงขยดเข้าไปโกตโถมงาม	แต่ถกระขิมบอกความแต่เบาเบา
น้พระคำวี่ฤมิใช่	ยังหงให้ตจิกบ่กอยุอีกเต้า
ตำมันคงแล้วนงเยาว์	มิใช่ถ้อยถ้ำทรถักจน
จึงแจ้งตามความดับแต่หงน	ทุกตั้งด้รพพรณาให้ประจักษ์
เจ้าอชยาดเห็นเม้นภักศร	จงทหายทักพุดจากับตำมี

๑ ๒ คำ ๑

๕ ๕
๑ เมื่อน

ฟังพระดีททาพาท

กราบตงกับบาททองตององค

เพียงจะพินาศชาติใจ

นางจันทสูตตามารศรี

เทววิแจงไมแคงใจ

ไฉนยงครวญคร่ำรำให้

ทุดขอใภยภักศา

๑ ๔ คำ ๑ โอด

๑ โอ้ โอ้พระทุดกระหม่อมของเมียแก้ว เมียหนีตแตกเป็นหนักหนา

ไมรักตอเถาเจ้ามารยา

ยิ่งคิดยิ่งแค้นแค้นใจ

อกเมียดงพระเมรุเอนทัย

ร่ำพดวงนางทรงไค้

เชษฐาคาบศตตใจ

อนว่าไค้ตามเอาความตบ

มันไค้หนักหนาน้ำตึ้งตบ

แต่นงนบคนวันจะบรรโดย

พระควาไค้กศตยไมกตงไค้

พลอยรำให้ไมเป็นตมประต

๑ ๒ คำ ๑ โอด

ตอนที่ ๓ นางคณธมาลีชนเฝ้า

๕ ๕
๑ เมื่อน

รู้ว่าจันทสูตตานารี

นางไค้แค้นชดกตตคตม

นงนงหนาบงรำพงคต

หมายไค้ตดวยกำตงยงตาด

ตวก็เปนโศดไปรดปรานมา

จำจะชนไปเฝ้าพงค

๕ ๕ 16/09/25๕๕
เมียนอยเมยหลตวงทวงท

นางคณธมาตมเหษ

ขินตตดวยองคพระทรงฤทช

เหมอนบ่าหลงคตงคตมเคตมจิตต

อ้เจาถรรวมมันจะปัดประตควา

เห็นที่ทาวเธอจะรักหนักหนา

ตงจะคิดเมตตปราน

จะเปนอย่างไรอยให้รท

ข่างไหนไค้รจะตคกวากน

๑ ๘ คำ ๑

๑) เมื่อนั้น

ข้อบาททวบดีดีไม่มีอาย
เห็นมันจะมันหมายเอาว่าผัว
คิดทริยาเป็นบ้ายอ
ซ้ำเดอคงคี่เมียขวัญจันท์ดีคา
ท่าเมินเตียมได้โยตี

พระคาวนักในใจหมาย

มาเขี้ยวจนชวณชายได้ดังคอก
จึงแต่งคัวเต็มประดาชนมาต่อ
นำหวัรอน้อยถุณนชนดินท
แถวแถวคาวพระฤกษ์
จึงชคขวานว่าคาวญใจ

๑ ๒ คำ ๑

๑) เมื่อนั้น

ลึกคองค่อนชวแต่ดว่าไป
เจ้าจงทหายทักเตียมตักนิต
ถึงเถ่าแก่แต่ยงไม่เก็นการ

พระคาวค้อคยมมใครได้

อ้อจรรโรมันจะทำให้ราคาญ
บ้องบิตออย่าให้ความฟุ้งชาน
จึงคิดอ่านหว่านต้อมไว้ให้ตี

๑ ๔ คำ ๑

๑) เมื่อนั้น

จำเปินเห็นชอบท่วงท

พระคาวโตพงคาวคี่พี

จึงมีวจาปราได้นาง

๑ ๒ คำ ๑

ชาตรี โคมเขยโคมเฉตา

๑) ยนอย่นนโยไซททาง

ด้าตะวณต้นทนากับอาจารย์

คิดว่าค้อเวลาเย็นเย็น

๑) เจ้าชนมาถนียงตนัก

๑) น้อยถุณนชนเชิงทริยา

๑) แต่งคัวเต็มประดาหน้าเปินนวด

๑) ขอบเชิญนางเมือหุดองทักตี

เปินไรเจ้าจึงตเคินเห็นห่าง

๑) แต่ถ่อนนางน้องเอี้ยไม่เคยเปิน

๑) เจ้ามานานแล้วฤฎไม่ทันเห็น

๑) จึงจะไปพดเต้นเจรจา

๑) ขอบใจไม่พักถงไปหา

๑) คตะด้าวตีบห้าตีบหกปี

๑) เหมือนจะชวณให้ชนใจพี

๑) มานงบพนนดวยพชาย

๑ ๗ คำ ๑

๑ ราช ไต่เอยไต่พง
 ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔
 ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘
 ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒
 ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖
 ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐
 ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔
 ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘
 ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒
 ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖
 ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐

นางฉนหลังหดเตียงเมียงม่าย
 อดดีตร้ายรำคาญใจ
 แฉนแงแฉงอนค่อนให้
 มีนไม่เหมื่อนเมือกระหนเดื่อ
 อุประมาเหมื่อนราวกับไต่แก้ว
 อย่าฟังนักภักเดื่อจะเหตียวดู
 อาภัพอภัยยศอดสู
 ไม่ดมควรเข้าไปอยู่ในที่ทาง
 ในใจให้คิดรักกรูปร่าง
 แฉวระคางชวยเขินเมินเมียง

๑. ๓๐ คำ ๑

๑ ๒ ๓ ๔ ๕
 ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐
 ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕
 ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐
 ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕
 ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐
 ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕
 ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐
 ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕
 ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐

พระศาวเห็นนางยงกางเกียง
 แฉวักต่างเกลตยงแฉงมดอบให้ชอบใจ

๑. ๒ คำ ๑

๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐
 ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐
 ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐
 ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐
 ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐

๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐
 ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐
 ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐
 ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐
 ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐

๑. ๘ คำ ๑

๑) นำเขยนำหัวรว
 แต่ก่อนร่อนชะโร้กไม่เคย
 ถึงวรวกเมยก็ร่อยต้น
 เมื่อกำแกชราเคยมาไป
 รปร่างกระจอยร่อยน้อยถ้วน
 นองนแกเถาอย่าเฝ้ากวน
 ดำรพัดเฝ้าผมไม่เต็มประกอบ
 ชปรัยศอตุตไม้ค

ช่างยกยอนักหนาเจ้าข้าเอ๋ย
 มาเขาระเขยยมพรวมนำอายุใจ
 จะแกตงตอพอให้กินเข้าได้
 เคยจนชบตัวใหม่เป็นหนุ่มนวด
 ผิดก้นกับเก่าตักเก่าตวง
 ไม่เต็มควรรเคยงค้ววยกม
 แก้มตอพบหักน่ายคิด
 อะไรนาซงทำซงตาย

๗ ๘ คำ ๗

๑) นำเขยนำด้รวด
 ถึงว่าเถาแก่ก็แต่กาย
 ความกำหนัดดีตรกับบรุษ
 จะอศตร้ายอายุใคร
 เมื่อกครั้งยังแกชวยตวยกน
 เคยจนกมไซ้จะตะเตย
 พจะชวยอชอนวอนพระมุน
 จังจะชบรูปเจ้าให้งามจน

ยังไม่ควรวดอกเจ้าจะเบือหนวย
 เช่นนั้นมันจะหายไปเมื่อไร
 ไม่รู้ตต้นตงทตรงไหน
 เจ้ากับผมไซ้ไม่เคยเคย
 พักหมนเขยมเขยอนไม่เขยอนเคย
 นวดตอของน้องเอ๋ยอย่าทกชวริชอน
 หาถูกชงามยามดีให้ได้ออน
 ขอผัดผอนตักหนอยเกิดกตอยใจ

๗ ๘ คำ ๗

๑) ฉาเขยฉาฉา
 อแม่เอ๋ยจะชบให้ช่าไซ
 มันจะงามมิงามกัความท
 เว้งหาถูกชเกิดพอให้หมอด
 นำชมตมเปนมเหย
 มีบุญประเดรัฐูเกิดตอย

น้อยถาข้างโอรภาพราได้
 ทำไมกับชเถาเฝ้าประตุ
 อากัพอปรีไม่ควรวค
 จะได้คัถมถ่นางฉาฉาน้อย
 ท่วงทกรियाไม่ราตอย
 จะได้พตอยเกอหนาพระถาม

แพนงรูปงามชอคามไถ่
ไม่เดียดตายภักตราจะวาค
ชะข้างมารยาพิรภาต

แต่แรกเห็นแก่ห้องอมไม่ยอมยง
เคยฉวนหน่มนารักทำอกอฉวน
ไม่อดคตมคทงรวอง

รจกมิงฎาไม่วอครน
เจ้าของเขามมาช่งชิง
ทงระแบบแยบยนคชยณยง
ทำตมคตมบงชิงชง

เขานงชตตคตคทวนให้เกาหตง
เจ้าซาเขยใครมิงเขออย่างน

๗ ๑๒ คำ ๗

๐ เมื่อนน

ยมเยอนเบอนหนาคด้าม
อเถานชนจรงหยงเยช
คิตพิตางทางเดินออกไป
เขอนอะไรเด่าไม่เข้าการ
ร้องแรกตะ โจน โปนทนา
แรกเริ่มเคิมที่ด้ามทำน
ข้ามได้ปดตปตงลงใจ

ตาหซานซมไม้คมตัน
เคยฉวนชบควใหม่วิโดยตคทณ
ชย่ำว่าแต่วันราวด่าดแต่
ช่นอารมณช่มใจมิใคร่ตง
ทำเทียมเดยมตวนจะชวณช่น
โกรธาตาแดงมาแดงฤทช
แนพรรมเหษชย่ำมฉาว
จงคั้นเอาผวของควไป

จันทตคตพ่งว่านบคตต
แดงเทวดตตตททททท
กตชเตนให้เกอชคจะคได้
ได้ไคตแกตงกต่าจวจา
จะมาพาดโกรชชงหิงษา
เขยหยัณหยาบช่าประชคใคร
มาเกยฉวนพุดจาปวาได้
คด้วยเห็นภวไนยณนแก่นก
เดวยหมากคตบ้นพ่นฟางหัก
หน่มนอยนารักทปรทง
ถึงเถาแกกคตคพิคตง
คตงหตงแดงเพ่งพิค
ท่านกไม่อยากยนมอชคคค
หงดหิงคตงน่งานทยานใจ
ชบควให้ด่าจชนเดยใหม่
ว่าพตางทรามไวยกหัวเราะ

๗ ๑๖ คำ ๗

๑ แค้นเขยแค้นจริง
 หนักหนาทำทลายเถียงเตตตะ
 จริงอยู่กะข้าเจ้ามันเก่าแก่
 เป็นดีที่ชราคชของเจ้าจงเอาไว้
 อย่าพอกมาหัวเราะเยาะเขย
 ถึงผู้รักหนักหนากทำเนา
 เซอรบเซอร่างเหมือนนางฟ้า
 ใต้น้ำมันจันทนเจืออยู่เป็นนิจ
 เขาผมตอย่นามาเลี้ยงหาก
 ตมผัวตวยววยชวอน
 คุ้หมนเมยหดวงเข้าช่วงชิง
 คุ้หมนคนไม้นาใคร่ทุบ

เจ็บปวดขยวดขยงกว่าปดิงเกาะ
 จะใคร่ทำให้เพราะธำแก่ใจ
 ต้องคาทามจะแตกที่ไหน
 จะคืนให้ชวไยนางนงเยาว์
 เกินเคยเหลือก่าตังไม่ฟังเจ้า
 อเถ่าจะพรนพรงอย่าพงคิด
 ทงเกษาหอมพุงจริงจิตร
 ความคิดแยบคายเจ้าให้ตายชน
 จนไคชชอบใจคังไม่ผัน
 มาผูกพันพระวงหงดรูปชบ
 จะทำกให้กตงเป็นตูกชดบ
 เขาดีกตั้งด้อมอบคอกกระมัง

๑ ๓๒ คำ ๑

๑ เมื่อนน
 จิงห้ามว่าอย่าทำแต่ถ้าพง
 เจ้าเป็นถึงมเหษม์คักัด
 ช่างนพงมาใหม่ยังไม่ว
 เขาจะภา้ออธาวว่าเมยหดวง
 เถียงเตตตะเกาะเกาะไม้แเงงงาม
 จงปราน์ปรานอมออดมอด
 เขาจะได้ย้าเขงเกรงกต้ว

พระควาเคยงนางชยชางหง
 จงหยดขยงชงจิตรคคค
 พักรักแยบคายมากมายอยู่
 อย่าเพื่อทำจตุ้วความ
 มาหิงษหดวงจิงจาบหยาบหยาม
 เหมือนหนิงหนามเกาะกระระรว
 งตงคเดี่ยมั่งจะยั้งชัว
 เป็นผีใหญ่ไว้ค้วให้ตั้งคดว

๑ ๓ คำ ๑

๑ น้อยเขยน้อยญานน
 ชักทำเนียบเปรียบปรายหตายกระบอน เถียงแต่แต่ตวนไม้ดำเขยง

16/06/2565

เห็นว่านางเม็ยจะเสี้ยที่
 อแม่เข็ยน้อยเป็นคเคียง
 นารักหนักหนานางหน้าเป็น
 จงเต้าโตมตบคต่าให้หน้าใจ
 บุญควผวหนุ่มเม็ยเต้าว
 ทำไมชฉวนกันเข้าบรรม
 ขอโทษไปรดเกิดพระมน
 ผิดท่านจะคตังเคต่าเยาหยอกนาง
 ยิงว่ายังมาหัวเราะเขาะ
 จะใครว่าให้เต้าแก่น้ำใจ

หม่อมผวคตังคชอกชวดยเคียง
 แถตั้งมาเรียงอวดรบเข้าฤไว
 ผวคชอเย้เขม้นหาเม็ยไม
 ออย่าให้หม่อมตองแคคตม
 เช่นนเด็วราวกับขนม
 เขยชมเข็ยเข็ยอย่าเง้นวาง
 ะไรนนอกกริตมากตชวาง
 ห้องกตางเปเต้าออยนิมนคไป
 เป็นเหตุเพราะฤษฤมิใช้
 บาบกรรมอะไรทใหม่

๗ ๓๒ คำ ๗

๑ เมื่อนน
 เขออะไรรบหนึ่งอยคต
 กก็หาโกรชขงม้งไม
 จึงตุดเคินออกมาหน้าองชขาย
 ข่าเต้าวชางแม่แฮอคชอ
 คัวโยมกเป็นใหญ่อชอในวง
 เปนถึงเม็ยทวเม็ยพระยา
 ะไรนเก้เก้จะเข้าโตง
 จงคคชอนิจจิงฟงรบห้าม
 ไมพอทจะหนหนคชนคตง
 แม้นใครไต้ยินจะนิหนทา
 เอนคชอกจิงห้ามเปนคความจิง

พระดีทชวาว่าเหม่มเห็ช
 มาพานรพานชวางชางไมอาย
 จะชวดยว่าเกดยไคตเด็ยให้หาย
 เต็วว่าตีกายยทำหน้าชง
 ไมอปรยศอตตชอชามัง
 มาชอชองตงคตงคตงโหมโรง
 ไมไวยศไวสังวอชอโง
 โหมโหมคปากไมงโผงอชง
 นันแนร้งม้นคชามชวอชง
 โกรชขงหิงชหวงชวอชง
 พตชอชอชขายหน้าเพอนผู้หญิง
 นงนงเด็ยม้งนงตงชขาย

๗ ๓๒ คำ ๗

นฤๅเปนนตยประทศเตยง
 ศตรอนค่อนว่าธำระยำ
 เจ็บร้อนอะไรไรหัวคัว
 ซื่อของแม่เอ๋ยมาเยี่ยเย้า
 ออย่าพิทพิไรมิใช้การ
 เร่งออกไปเสียดังกฎ

ถึงทไตเอียงแฉวงเอียงคว่ำ
 หัวหงอกหัวดำกทำเนา
 มันหงอกก็แต่หัวของข้าเจ้า
 ดอนให้จับเขม่าเมือปาน
 ำคาญเคืองหูใจ
 ขนอยทนจะเป็นความ

๗ ๘ คำ ๗

๑๑ ดมเอยตมเคิบ
 ดหมื่นฤๅษชพราหมณ
 จะมาขับไล่ใครน
 สัมบศพิศถานในแผ่นดิน
 จรงจรงนะดีกาไมว่าเด่น
 ถึงศตเองอเถาซอริ

ถ้อยคำกำเร็บหยาบหยาม
 ดอนตามเดยงดตชดตณ
 รวดงทงนชองกตณ
 ทำวจนียอมยกให้แก่ก
 พระยาเรอเป็นพยานอัย
 กเป็นข้าชองกด้วยเหมือกัน

๗ ๒ คำ ๗

๑๑ นำเอยนำหัดเรา
 เอกกระนนฤๅคะพระนกรธรรม
 สัมบศบานเมืองเตเครืองยศ
 บริบูรณทุกสิ่งชำหญิงชาย
 นางยอศรกร่วมอารมณเฝมหอม
 ฤๅจะไฉฉงแอบแนบเคตา
 หญิงชัวฆ่าฉวศวเดี่ยไต
 ำนหาชชมกตมคิต

พตางศบมอเยาะเย้ยหยัน
 ศดณพงรือว่าเป็นนาย
 พระยาขกให้หมตมอบถวย
 มั่งมีมากมายเจียดนายเรา
 ฉวดยอมยกให้ฤๅไมไ่
 หยอกเย้ายฉวนชวนชิต
 ไมมีอาไดยแต่ตักหมิต
 ตตจวิตคิตตามแม่สื่อมา

เขาครีบครองเอาเป็นเจ้าของ
หน้าเป็นเด่นตัวเต็มประดา
จงห้องอีกอีกหนักหนา
กตบยืมเขาระชาหน้าไม่อาย

๗ ๓๐ คำ ๗

๑๑ เมื่อนั้น
จึงว่านำรำคาญกับท่านยาย
นั้นแน่หัวหงอกเป็นดอกเตา
อืดฮืดกตเหงือกต่างกัน
เศกแต่รังมูตัวว่าฆ่ามัว
พดได้ไม่อายแก่ปากคอ
นี่เนื้อว่าเคราะห์เพราะใจเบา
ตวงฆ่ามัวตายววยชัว
จนท่านเมยหดงมาหวงหงษ์
พระคาบศเมตตชาวลักคราว
จะได้เต็มใจหมายหายงุ่นง่าน
อแม่เขยอืดฮืดหมัดมอยตี

นางจันท์ตุ้คาโถมตาย
จวงจวบหยาบคายขมมึงมัน
ไม่เจียมตัวมัวเมาไม่หัน
ยังไม่ช่นช่นหน้ามาคำทอ
ต่อจะเคยกับตัวกรรมงหนอ
ดับประคิตดับประท้อเจรจา
เซอเถาทจรตือจิดา
แถวฆ่าพามาให้มึคาถ
น้อยฤทธิของมึดาถ
ช้อยชบให้เป็นดาวดับห้าม
ชาชครานรำคาญจุจุ
เฮอกระหนทาเขากเป็นโร

๗ ๓๒ คำ ๗

๑๒ เหลือเขยเหลืออด
ขยาพักทำเตยคะไม่ตะใคร
นวยนดขยตมือไม่ถนัด
ยังคิดแค้นใจรองให้พิถาง
ผิวเขากเห็นกันเป็นด
จะทำไมได้มทนวย
หาไม่ไหนจะคณนามอ
ช่นหน้าคำคารมคมริบ

มาประชดประชันหน้ามันได้
ว่าแถวเตยวได้จะตนาง
ตั้งพระองค์บ้องบดชชชชววง
ดีตายววยววงชวตรมวย
พระฤษณ์เตากเขาถววย
มผชชวยนางเหนือทพย
เช่นแถวฤกกกนคิบ
ใหม่่นมาห้าดับไม่พรนพรง

ท่าไม้กับขวิดครนคัทหงน
ไม้โทหุหนันคันทัง

คายนายคายนคัทหงน
เขาโตหยกทงทูปค

๗ ๓๐ คำ ๆ เช็ด

๐ เมื่อนน

แถววายยถาดเขาช
คตชีกชีกเข้ามตักได้
นอยฎาคอคตคันทัง

พระคาวยหนขวางนางโคมศรี
ข่าหามคตแถวมพง
เคียวนกขคใจชนมามิง
พระได้หตงตมควาคมาไป

๗ ๔ คำ ๆ

๐ เมื่อนน

อับอายต่างดรรคกานตโน
แต่ก่อนร่อนชระไรก็ไมเคย
เพียงไตนางต่างศรีคณนมา
พาสนิคค้ำทอได้คอดีย
พระฎาษนคช่วยแถมเคม
ทนนางต่างนอยคตงอยด้อง
อย่าพกชนวนงคตงกระท
อกเคยอับอายส้ตายเคย
ไหนไหนไมเปนโคงเปนเคง
อ้เกาทศัประตาทมนัดอพต
เจ้าชรวายนายเรือเอกไชย
ทำให้เคองชุนวุ่นทงวง
จะคใหม่คชบคบคด้วยกะตา

นางคณมาตกรองไห
แคณใจอ้อคตภคคตา
จะเกนเคยตงนตามหยวมหน้าหน้า
ตมอะถาชราชวาทตงเคม
ให้หม่อมเมยชนหน้าพาศีกเคม
ยุได้ริมตั้งช้คากช
วาคินาคเคมคองชนตคัก
จะมาช้ช้มใครให้กต้วเครง
ไม้อยให้ผจเมยชช้มเคง
เพราะกรรมคองคัวเองจะโทษใคร
มายุแวงแกตงก้อเหตุใหญ่
ไปรบอ้ออะโรมิวิมา
ยังจะมาแอบพงนงตอยหน้า
พตางเรียกช้เข้ากตุมมูรัน

๑๐ ปัดน

ต้องตัดของคตหมบไม้ทัน
ร้องขอโทษพตางคร่างขอค
เหตุวิตถกถ้วอาญาพระศา
ปากบ่นภาจนาว่าออกเมื่อน
แม่จันที่สู้ตาช่วยด้วยตักครึ่ง

ยายเถาทศัประดำทศัวตั้ง
งกนถุกตมไม้ตมประค
ฉิ่งตะการยเข้ากขตพระฤษ
ตนตานคตานหันเกก
ไหลเตื่อนเอาหน้ามาเป็นหตั้ง
ตูกจะมีวยชฉิ่งเป็นมันตง

๑ ๒ คำ ๆ

๑๑ ฟังเขยฟังว่า

ทุดเอ้เจ้าจรรโรมิ่งไม่ตรง
ฆ่าผัวกตายไม่หายเค้น
อย่าพิกสั่งได้ยจะไม่ม้วย
พวกอไม่ตรงหลงผัว
เค้นแรงเค้นกาต่าอิ่ง
มิ่งอย่าทำดำออยตอยหน้า
ว่าพตางคตไม่มเบา

จันที่สู้ตาถือไม้ได้ตตั้ง
ต้อตวงกหลงงงวงย
จะคตคตออบแทนท่ามิ่งด้วย
ใครเขาจะช่วยชฉิ่งมิ่ง
หตั้งคาเด่นค้วตะเมอหังษ
โกรรชิ่งหังษกไม่ตเงา
ทหน้าตาเซตหิวเข้า
ยายเถาทศัประดำทศัเพียงชาดใจ

๑ ๘ คำ ๆ

๑๒ เหลยเขยเหลยท

กถ้วถ้วเจ้าประคณขอไทย
จะหตั้งไปชางนกกถ้ว
หน้าคตาวดมอมตงหมอมชม

เจบพนบญญานาคาไหล
พตางยกมือไหว่นอมบ
เหลยวมาชางนกกถ้วค
กตงเกตอกเตอกตมไม้ตมประค

๑ ๔ คำ ๆ โอต

๑๓ เมื่อน

ชติใจยายเถาเคมต๖/2565

นางคณชมาตมเหย
ทบทตดาทขอแรง

อแม่ตั้งชุกชุกคนเอก
 ต้าแก่ใจเจ็บปวดชวดกินแกง
 แดงฉินมาว่ากต่ากั๊กทำวไท
 ไต่ใหม่ดมเก่าเผ่าชิงชัง
 เห็นชวธาอาภัพอับเฉา
 มิชออยู่ดีตายตามบุญ

โหยกเหยกชยันเหตอเบอแข่ง
 ทันหนอพอแรงมิ่งฤยง
 ช่างหงงโหดไปทีเดียอไม่เหตยอหตั้ง
 ไม่อันงชังชอเคยพอคุณ
 ทำได้ทำเอาเหมื่อนเต่าคู่
 นางเคื่องชุ่นหมูนกดับมาดับโว

๗ ๘ คำ ๗ เฟดง

๑ ครนถงจงตรงเขาในหือง
 เจ็บอกหมกมุ่นชุ่นแค่นใจ

ชนนงบนแทนทอองแตรวอองให้
 นางครวญครำรำไรรันทด

๗ ๒ คำ ๗ โยค

๑ เมื่อนน
 จิงกต่าวตุ่นทรมชริค
 อเก่าเจ้ากรรมมันทำคความ
 เจ้ามดักได้ไต่ตั้งเดี่ยวนน
 คำบราณท่านว่าไวเปนคร
 จจะวางใจไม่ได้ะน้อรัก
 จะมิให้เปนครเข้าหูกหยิก
 ชนชอว่าคักรออย่าดเบา
 จงไปฝนฝอนให้้ออนง
 ออย่าให้เกิดกตัญญูกตฤตาม

๑ องค์พระเชษฐาตบค
 แก่ทรงยศค่อนชาคาว
 มาตติตามหวงหังษอองมี
 เห็นท่มนจะเค้นเคื่องนัค
 ชกรรมตาดังให้ตั้งหัก
 มันมีกมาดหมายทำร้ายเรา
 จุกจิกเจ็บชานาใจเจ้า
 หนึ่งเดียกกระนเต่าจะเกิดคความ
 หนามยอกยอ้มบ่งออกคด้วยหนาม
 จะได้คความผาคคดับไป

๗ ๓๐ คำ ๗

๑ เมื่อนน
 นองนนักชุงอิจังไร

๑ พระคาวมยอองต้นองไซ
 ช่างไม่วิวัวมัวมัน

จะไปพุดเกตุยกไก่อเป็นไมตรี
น้ำใจในคอมันหนักบั้น
ยังห้ามให้หนึ่งเหมือนหยง
น้อยหนึ่งมันจะว่าช้ากว่า

เห็นทจะทำหนักคคกคกชน
โศกเสถาเมามันโมโหร้าย
ยังกตบคุดันเดอดไม่เหือดหาย
หยาบคายเคื่องหูอดสู้ใจ

๑ ๖ คำ ๑

๐ เมื่อนน

พระพยามเม็ดแสดงไซ

ช่างกตวมนเหมือนเดือเห็นเหตอไป
เดี้ยแรงวิแยบคายกหตายเพตง
อตุ่าหั้นแรงใจไปตองค
จงทำเทียมเดยมเดยวเกยวพาน
ว่าจะขบชนไหวโดยดกษณ

ควรวกบมีไซเป็นเจาฐ
จะมานังกตวเกรงผู้หญิงช
พเห็นจะไม่สู้กระโรนัก
งอิงอนอ่อนหวานอย่าหาญหัก
เห็นมันจักดุ่มทองปตงวิญญา

๑ ๖ คำ ๑

๐ เมื่อนน

พระดาวเห็นชอบด้วยเชษฐา

ยมแห่งแรงใจโคตกต

โชตนจำนำไปด้วยใจปอง

๑ ๒ คำ ๑ เพตงฐา

๐ ครนถงที่ต่านกค้ำหนักนาง
หยดขิ้นแผ่งม่านเมียงมอง
เห็นนางนังกอคเข้าเข้าโคกกา
นังตงเคยงขางนางเทว

พระค้อยเยองย่างเข้าในทอง
คทำนองแยบคายร้ายค
เซตนาคานาหุย
แสดทาทตั้นทชตเชอ

๑ ๔ คำ ๑

๐ บัตมเอยปตมใจ

พริกใครผู้กพนพนเผอ

นิกแต่จะอิงแอบแนบเนื้อ

แม่นมีเซอ โคมครคอยคเอา

ใช้จะแต่รังต้มตมตตตตต

ถึงไดใหม่กไม่เหมือนเมยเก่า

ทงแก่กจริงยังพรงเพรา

ต้าวแต่แพเจ้าไม่เท่าเทียม

เจ้าตีทำหยาบคายให้ชายเขา
อันปรยศอดสู์จันท์ดา
ส่วนโทษเจ้าผิดไม่คิดบ้าง
กันแต่ชดเคืองเนื่องไป

พี่เฝ้าจึงวอนไม่ผ่อนท
พระสีหราชเอยมไยไพ
จะมาครางครวญคว่ำใครทำให้
นำขงมั่งญาไม่เจ้านารยา

๗ ๑๒ คำ ๗

ร้าย ถ้อยเอ่ยถ้อยคำ
๐ ค้อนพดางทางตอบวาจา
กตการอะไรเด้ามาเข้าช
ข้างล้ำออยอ่อนหวานหวานด้อม
พอรู้เท่าเข้าใจกันยชุดอก
กตบมายกโทษทนต์ชนจริง
ตำรพิตจะว่าประดาเสี่ย
ส่วนทำเขาถึงกระหนกตีไป
อย่าหยุกหยิกริงหยากใช้ตำแด
รูปร่างชั่วช้าไม่น่าชม
ทงอาภพอิปรัตกษณหนักหนา
จะขึ้นเข้าโกตข้างไม่กต
เชิญเต็ดจกวดไนยออกไปเตี่ย
ปากคอปอดตีไปเมื่อไร

เจ็บชานาใจเป็นหนักหนา
ข้างเถิดหน้าตามันหม่อมมอม
อแม่เอ๋ยทำที่เพน โขบอ้อม
นัญนางผมหอมมียอหมยง
อย่าตดเดยวดวงหุดอกกตอกตง
เต้เต้งทุกตงได้ไคต
เจ็บเค้นแทนเมี้ยเข้าตักได้
ยงจะยกศิวไฟตชนเห็นอดม
มันคนแก่คนเถาเพี้ยวผม
เจ้าคารวดีคารมพอดมด
พระกัศรตีเปนคราแต่ควาช
หน้อยจะพาให้มัวมอมไป
หม่อมเมี้ยเขาจะว่าช้าได้
ยงเจ็บใจอยู่จนประเดยจน

๗ ๑๓ คำ ๗

ไอ้โลม
๐ เหวเอยเหวบาง
พี่มาว่ากตาดแต่โดยดี
๑๖/๐๖/๒๕๖๕
เขาแต่คารมมาชมช
ชดใจจันท์ดาหน้าตง

มันตะบอยร้อยอย่างร้อยดี
อะไรหน้อยญาทำคอดตง
รำคาญหจจขหิงษ์
ยกโทษโกรชชงเขาข้างเดย

ข้างพูดใต้ง่ายง่ายไม่อายปาก
 หวงแหนหึ่งหษ์ห้วงห้วงเป็นเกดดิย
 พกไม่มัวมัวเมาเข้าข้างใคร
 เหวจวบจวงหวงหึ่งหษ์เขาจั่งเปเน
 เจ้าก็เป็นคนใหม่ไซ้โง่
 พิรภเจ้าจริงจริงไม่ซิงซัง
 องค์พระคาบศักก็อดโทษ
 ปรวงมเปเนส่าวแต่วดคราวน
 ว่าพตางฉวยฉวยดศร่า
 เออนี่อะไรทำใจวัน

ไมโหมมากหมกมุ่นฉุนเฉียว
 จนเดียงซุ่นเดียงเขี้ยวคอเปเนเอ็น
 จะว่าคามจริงใจให้เจ้าเห็น
 จนเกิดเช่ญเคื่องซุ่นฉุนทงฉิง
 ไม่บันเทาโทโทษตงเดียงมั่ง
 อุด้าห้มาว่าหวงจะให้ด้
 ท่านจะโปรดชบให้เหมือนเช่นพิ
 เข้าช้อยโยไปด้อยกัน
 กุมกรกัถยาพาผายฉัน
 หุนหันฮัดฮัดดัดบับมือ

ฯ ๓๔ คำ ฯ

ร้าย แค้นเคยแค้นนิก
 ๑ ข่มเหงคนเข้าฉุดขุดยช
 มีช้วนหยิกใหญ่บักตองด
 ชิระเชิงชนช่างฉนแปร
 ซ้าเขาใจอยู่คอกกอย่าหดอกด้อ
 ๒ ดัตตายฉวยฉวยฉว
 ทำผิดกัจกรรมประดัมประดำน
 ๓ ใจคอดคุดตงงเดือย
 ๔ ถึงมิชบให้งามักตามเกด
 ๕ ว่าพตางครฉวยคร่าร่าไร

ซ้าไม่มกหัวไปทำไมฤ
 ๑ ถูกถอยเวยาเผาดอแย
 จะฝากไปให้ชชวยชมแผด
 มาพดแก่แทนกันชนด้นท์
 จะดองให้ไปง้อพระฤษ
 ๒ ไม่เชอถอโยคชเปดออย
 ๓ หยาบซ้าดามาญเหมือนชเดอย
 ๔ ไม่อ่ยากง้อให้เห่นอชชวรนไป
 ๕ ผิดกัคตายเดี่ยเกดเอาชาติใหม่
 ๖ ด้อกด้อนให้ไปมา

ฯ ๓๐ คำ ฯ โอด

16/06/2565
 ๑ เจ้าเคยเจ้าโมโห
 จะห้ามกัไม่หยุดุดัญญา

ร้องให้โฮโฮพาโตซ้า
 ยิ่งกว่าบ้าหลังหน้าซังนิก

ให้ไปหาพระฤษีก็มีไป
ตั้งคือถ้อยที่อยู่อีกสัก
ท่านจะชุบให้เป็นดาวดีว่าชั่ว
ต้องกระຈຈคดูฤๅนั้นขนสั้นที่

เอออะไรนี่แต่เอาแห้ววงหนัก
มันจกงามแต่ยแฉงทน
ทำกับตัวเปล่าเปล่าไม่พอที่
หน้าดีดีดีมประขอบแกมคาง

๗ ๖ คำ ๆ

๑ เจ็บชยเจ็บชก
ค่อยคตบชวดเพื่องเศรของเจ้าชาย
ทบทระทางกระ โทณ โยนผตง
ใครอย่ามาจุกจิกหยิกไหยิบ
ชู่แม่เอ๋ยเย้ยเยาะหัวเราะซ้ำ
น้ำใจในคอไซ้พอด
ก็ขอมรยขอมเห็นมาเด่นไฟ
หน้อยจะตามแต่ยตนเขาขนตา

ด้วยกระຈຈจขั่นกระแทกแตกผาง
ทั้งชว่างหกคมาทางดำรับ
ฉกทนอนหมอนมุ้งเอามัดดีบ
ผบามนจับแฉงทน
อีกคนร้ายรามากะหาดี
มันรวกกับชอกคใหม่หลังคา
จนเข้ามาโยโกตเคยงชา
หนึ่งกำพร้าวจะตอกปอกเบือยพอง

๗ ๗ คำ ๆ

๑ น้อยเขยน้อยฤๅ
ถ้อยโถทบทกระแทกแตกเปนนกทอง
ราคาค่างวดตั้งกักเบย
หน้อยหนึ่งกัตะเกาจะเข้ามา
ไม่พอที่ตัววกระทบทราด
แต่รังตั้งมดปลัดคตรอน
คแต่ทาบผนังชงชเหว
ไม่ตั้งยมเจียมตัวมัดมา
เมื่อมรกรบงามมากตามใจ
ชครานอยเฝ้าพาเนาผนัง

ตั้งนุกมขทำไม่กับเข้าของ
หยาบคายร้ายรองเค็มประดา
ค่อยเสี้ยอีกเถิดพิไม่ว่า
คชยช้อหาเอาใหม่อย่าทุกชวรอน
ตั้งญชาคิกระต่ายแก่แม่ปดจาชอน
จะชวยตั้งนให้ตั้งก็มีเอา
ไว้วใจหายเจ็ยวยายเถ่า
เอชเอาแต่อะไรมาบ่น้อง
ทนนะใครอย่าไปหิ้งช
เกิดชงโกรธแฉงคแฉงไป

16x06/2565

ว่าพธางทางทำเดินออกมาก
มาทวยตฤตฤตคร่ำซ้ำไฉโย

คิดที่จะว่าเป็นไฉน
เอออะไรน่าซ้งทำวังแก

๑ ๓๒ คำ ฯ

๑ นำเขยนำหิวรอ
ซ้นจันเจียวหนอทำทอแท้
ฤว่าภักตรักถึงเมียรัก
เข่นแฉวหัดมิตาตงมาโย
จะจันทาดทารกรรมทำเชย
ให้ดำแก่ใจคนเส่หัดดี
ยกโทษโกรธซ้งว่าบังบน
ถึงจะไซให้ซบนหลังคา

ใจคอดนเดี่ยวดีเยวแหล
ประเดี้ยวใจจะเร่กดับไป
ไม่เห็นภักตรักคร่ำช้อยไม่ได้
เกิดคะไมตะให้จรัต
เกาะไฉตเด่นเข่นตฤท
พานร่พานชวางซ่างพุดจา
ทนจะผ่ชอนผ่นหินหา
เต้นโตดโตตงมาจะทำตาม

๑ ๘ คำ ฯ

๑ เจ้าเขยเจ้าตำนวน
ซ่างตำอชยออมอดงตงาม
เดิมที่ท่ากระศิวตะตะสาว
จันชเกยจิงวอนอ่อนใจ
ถ้าวหาไมที่ไเหนนาง
หากคิดนิตเดี่ยวดอกกระมัง
แมนไม่เวทนาจะหย่าเดย
ว่าไฉให้รจักตำนัถ
จงอาบน้าอาบนท่าทาเบง
เขารบเทียบเขาคอกคอกไม้

แต่ถ้วนซ้นคระนงเปนต้องง่าม
เอะจะหย่อนผ่ชอนตามแต่ฤฎไโร
ตราวกับแรกเข้าหือใหม่
จะห้ามเจ้าเท่าไรก็มีฟัง
นำแพ่นตงตักผางทักตางหลัง
จ้งหยดยงตามใจให้เจ้าอ๊ก
ซษเมยคคิมมครัก
รึดักตวแตงวักแตงไป
จิดแจงแตงค้วหวู่หวู่ใหม่
รับไปชอชมาตาชกรณ

พ้จะดาโอมยงนงคราญ
ตั้งเด็่วเจ้เด็่วจวบจร

ไปตรวจตราเตรียมการไว้ทำก่อน
มาปราสาทภุทธทันต์

๑ ๓๒ คำ ๑ เด่มอ

๑ ครนถงจิงประนคนอมเกษ
เปรมปรีมยัมเยมยนต์

กราบมาทบทเรศพระฤษี
พาท้ทุดแถงแจ้งกิจจา

๑ ๒ คำ ๑ เจรจา

๑ เมื่อนน
จิงศรีตั้งนางก่าณตมิทนต์
จะไปขอขมาพระอาจารย์
ถัรปรغامเปณถาดเห็นท้าวไท
ทำไมกับม้นอจันท์ดา
ไมชานกตั้งกหนอยม้งคอยค
ว่าพตางนางเข้าท้ตรง
ผตหน้าทาเบงเตงเคมท
นึ่งผัวโอมพัตรผุดผ่อง
ครนเด็่วเจ้เด็่วจวบจร

นางคันชมาตั้งกัหรรษา
จงเร่งหาเข้าคอกคอกไม้
นิมนต์ท่านช่วยชุบตัวให้
จะรักใคร่หายโกรชโปรคปรมาณู
จะตัดาให้กตั้งตัวเปณน
คุดกจะเปณถาดแถวคราวน
ชมนมถตบไล้ชตตั้ง
คุดตั้งคางมชนครามครน
ห่มถ้ไบกรองทองเกิดฉน
ถาวถัรรคก่าณถนางต่างคามมา

๑ ๓๐ คำ ๑ เพลง

๑ ถิงทองพระโรงหลังถวังรอ
อปรัยค้อคุดพระตีทธา

ทำตบตบต้อตอหตบหน้า
เข้าเผงฝาดนึ่งม้งกาย

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนน
ยมพตางทางทำทกทาย
แต่งคุดนอยถุแจ้งเผดศระอย
เจ้าเด็่วเจ้ากตเปณพนไป

พระควาชนชมถ่มถ่มหมาย
น้แนนางโอมฉายช่างกะไร
พนงคอยจันแห่งจมกให้ถ
ทงแยบคายภายในถักถักถบ

มาแต่ฎเจ้าเขามา	พวอนว่าพระฤษีไฉ่ได้รั้จตุรรพ
จะชบุของคณงคราญนนท่านรบ	เจ้าจงคำนบพระมุนี

๑ ๖ คำ ๑ เจริจา

๑ เมื่อนน	นางคณธมาตัมเหษี
ตั้งบตั้งคชคเคองพระดำม	เทววิธออยชานาน
แต่ฎธำห้แวงชนผ่นใจ	จำเปนจำไปตั้งมคตั้งมาน
ถอชบเทียบนคอกไม้ได้พาน	ค้อยคถานเข้าไปใจทักทัก
คิตชชนครนครามพระฤษี	ควยเคิมทถงเดียงกับเชอหนัก
ทงตั้งเทนทงชวยชวยหน่านก	กมภกคตรมเยงม้อยค้อยกระชบ
แวงใจชชมาพระอาจารย์	ถนถานหลงโหดไม้ได้ลืบ
พมพำทำแต่ปากยบยบ	อชอชอชอชอชอชอช

๑ ๘ คำ ๑ เจริจา

๑ เมื่อนน	พระดาบค่นงพงนงหวิธอ
ยมพถางทางว่าไตค้ำทอ	รบชชชมาตัมกาโยม
เชอจะคองตั้งมญาวำกนควย	ทจะให้กชวยชบรูปโยม
คองทำกรวอ้กกระทกครักโครม	เขาพนไฟได้โหมให้ลุดชื้อ
จะให้เจ้าเขานงรมกของไฟ	ร้อนรนจะทนได้แต่ฎ
จะไปทำวุ่นวายเมื่อปตายมอ	ปฤกษาทวริชเดยเดยถน

๑ ๖ คำ ๑

๑ เมื่อนน	นางคณธมาตัมเหษี
ไตพงว่านากถวเคิมท	เทวชอของคตตั้งคไต
ครนจะมรับค้ำทำตาม	กถวรูปจะหางามเหมอนผวไม้
ครนพระดาบคเคอนเยอนคอบไป	ร้อนรนชอย่างโร้กค้ำมบุญ

๑ ๔ คำ ๑ เจริจา

16/06/2565

๑๐ เมื่อนน

เส้แต่รงแก่งร้งว่าไป
นี่ฎ่ากต่าทำตาชาว
จวนเพด้าเพดออย่าย้อท้อ

พระดาบค้อคดขมมีใครได้

เบนกะไรถอยหดงรังอ
ไม่พอใจเบนส่าอแต่ฎ่าทอ
ตงใจตงค้อให้จงด

๑ ๔ คำ ๑

๑๐ เมื่อนน

อปรียค้อค้อายพระมุน
ตรงเขาไปนั่งตงขางหตม
ตงชนเตนบคตบคตบไป
ผินมาว่าแก่พระนกลิตท
เพดิงแรงร้งนเหตอจนเพงอพราก

นางคันขมาตมเห็น
เทอนักมานะแ่งใจ
เพดิงร้งนร้งนไม่ทนได้
อกใจระร้งคตตันทอ
ซาเห็นผดคต่าทว่ากต่าอ
มันจะต่าวมิต่าวกต่าตามท

๑ ๖ คำ ๑ เจริจา

๑๐ เมื่อนน

เมื่อชบพคราวากอนร้งนกว่าน
พ้อด้าห้แ่งนอแ่งใจ
นขรอยวาค่นาเจ้าฮาภัพ

พระคาวจิงว่าช่าอองมี
คเบตอชคค้ออกอวบ
โตตแตตอตงไปไฟกตบ
จิงกระตบกระต่ายอ่นวอยไป

๑ ๔ คำ ๑

๑๐ เมื่อนน

ด้อนพตางทางว่าน่าน้อยใจ
คเยียงท้าวไตใจกต่าแกดว
คตยแต่ห้วเราะเยาะเย้ย
คิตว่าผ้วมคตวยจะชอข่มง
นางคโพงคพายมากมายไป

นางคันขมาตคต้งให้
บอกว่าทนไม่ได้นอชอเดย
เบนหนุ่มแต่อไม่อชงนงนเดย
พ่าผเกิดชอช่นาแก่นใจ
มิตนงคตต่นกเบนได้
ร้งงให้ร้งงท่มไม่ตมประค

๑ ๖ คำ ๑ โอด

๑ เมื่อน

ไม่เคยพบเคยเห็นเช่นนี้
กตัมมา โกรธคนอ่อนครนเครง
ร้องให้ก้อก้อเฮดอะไร
เวทนาอ่าให้ช่วยคักเคอน
ชครนงองอนนอวนิง

พระศาทำว่าน่าบัดดี
พานรพานขวางทุกข่างไป
ทศวชชตาดเองหาว่าไม่
ชดีใจขึ้นมามั่งแต่จจริงจริง
กตบแะเชอนยัดยัดบคตบมั่ง
มิใช่สันผู้หญิงทงภารา

๑ ๒ คำ ๆ เจริจา

๑ เมื่อน

เป็นน้ำส้มเพชเวทนา
แค่แรกรูปก็ตั้งญาคอหน้าผัว
ข้างตักกว่าไม่กตบตาย
มาร้องให้เป็นตางอย้อย่างนี้
อย่าขิง โกรธโทษผัวของตัวเคย
ว่าพดวงทางแต่รังแต่ถ้วต
ออกจกม่านทองจรวจรัด

พระญาษัพัฒดยชาร่าว่า
ไม่พอทตักทำนุณวย
อันชบเนอชบคตมิใช่ข่างย
ยังกตบกตวยเตี้ยได้กไม่เคย
ก็เตี้ยกจพิช้แต่จโยมเอัย
บุญเราไม่เคยได้โปรดกัน
ครัดชวณ้องชายผายผัน
นางคินขมาตักตามมา

๑ ๘ คำ ๆ เต็มอ

๑ พระตาบคชนงนบตตงกอาคัน
จิงแกตงพุดให้สันนิทา
จะชบให้รูนราวเหมือนท้าวผัว
ทงนเพราะเคราะห์กรรมทำไว้
รูปมาช่วยบ้วยการก้นานข่า
แต่จเต้แต่รังแกตงครัดกับน้อชชาย

พรงพรงมพระญาคิงค่า
รูปตงตำรนางพระยานช้ตใจ
นางก็กตบวชนรนไม่ทนได้
พเอญให้เคองชุนจุนวย
จะชชอดาญาคิโยมสันทงหดาย
รูปชชอดวยพระพรวตา

ว่าพดางทางทำเป็นเครื่องครัด
ออกจากวงโอบรับโคจรคดา

ถือพิศชนนกับบองหน้า
กดับไปภาราด้วยฤทธิ

๗ ๘ คำ ๗ เข็ด

๑) เมื่อนน
จึงว่าเน่างคณมาต
ไม่พอใจให้ตัวเป็นถ่าวเด็
ทนอย่าไปมาหาเรา
เข้าในให้ขงสุวรรณบรรจง
เซยชมเมียรชวญจนทตคา

พระคำว่ทำโกรธมเหษี
ท่านจะซบให้ด้ก้มเอา
ก็อยู่ตามประดำแก่เถิดดีเจ้า
พระครัดเท่านนแต่วกตกมา
ขนงเศยงเคยงคองคณนษฐา
แต่เด่าแจ้งกัจจาตำรพัน

๗ ๒ คำ ๗ เจรจา

๑) เมื่อนน
ขายเหต่าตัวถันมถ่านต
ตรงชนแท่นรัตนชชววย
ทอคองคตงครำครวญคราง

นางคณชมาตให้หันหัน
กึ่งกนมายังคำหนักนาง
ให้้งน่านหงตหงคิปคิน่าคาง
เพียงนางจะวินาศชาติใจ

๗ ๔ คำ ๗ โยต

ตอนที่ ๔ พระคำว่รบกับไวยทต

๑) บดินน
เจ็บปดขยับย้อยด้วยรอยไม้
นงคิตถึงควคตวตาย
ครวญนุกเหมอนอยในนรก
พระคำว่มาไต่ถึงในวง
แต่คัวของกรูความดับ

เถัทคั้ประดำทชาติไพร่
ฝนไพลทาแผลทบวมพก
ให้เศยตายชวณาคาคก
เซตชกคตคต้อยยยับ
ไครยงไม่แจ้งกตคั้พท์
เห็นจะจบบฆ่าเศยด้วยเค่นนุก

เจ้าจะบอกชอกชใจความทางน
คิดแต่ด้วยเถาทรตักษณ

ให้นางคันทรมาดแจ่งประจักษ์
รับมาตำหนักนางเทว

๗ ๘ คำ ๗ เฑิด

๑ ครนถึงจงคอยมองเมียง
ใครจะเดินไปมากก็ไม่มี
เห็นนางศรวณคูวารำร้องให้
รอรังนงเพียงปากประตู

เห็นเงียบตั่งเตียงดำดศรั
ใต้ที่ค้อยย่องมองดู
จะตุมเต้าเข้าไปก็กตด้วย
ในคาดอดตอดคุดตามม่านทอง

๗ ๙ คำ ๗

๑ เมชน
ไดยนเดี่ยวกรกตขนมอง
ท่าหตบเตียงเตียงอายขมายขมอย
ฉินหงนงดคกรียา
แฉวหีบพานหมากมาหามะกรุด
นงหยดคคจกรตกรัดนง
แฉวแกตงท่าทงพดตบตหน้า
ครนผวไม่เข้ามาเหมื่อนอรวมณ
แฉเห็นเปนเถาทศประธาท
เหตยวช่ายแฉชวาคว่าไม่

นางคันทรมาดเค้รำหมอง
หมายว่าผวย่องตามตงมา
ขมนอยขมใหญ่อยในหน้า
ชกผ่าห่มบิตทาบิตพด
เอาเด็บชดแทะกมตมผว
หีบพดตามจวงมาโบกตม
แค้นนทหน้าอะไรไค้ผ่าห่ม
ตงจจากแท่นบรรทมเดินออกไป
พยาบาทหันหันมันไค้
เคืองชุนหมุนไปจะคัวัน

๗ ๑๐ คำ ๗

๑ บตน
ก็มกราบบาทาแฉฉว่าพตน
ซึ่งตกรับจันท์สุดตมาไค้
ศวรจะเคืองชุนคณนหมนทต

เถาทศประธาทกตอตัวฉน
แม่อย่าเพ้อหุนหันจเงอตงค
ให้แม่ไค้คความชಾಯอปรยค
ถึงชวตกรปตคปดตไม่นอยใจ

ยังพระองค์ดารแม่ทุตหัว
 พระทรงธรรม์ต้นนราขเร่องไซย
 อันพระ โดมยงของคน
 พระฤษนทรอยเปเนเพื่อนรัก
 แม่อย่าพระองค์ได้ย
 อันพระคำว่มีคำคัม

ไม่ร่ตวงวองงหลงไหล
 ตายเดี่ยวในไฟนเนน้ก
 ต่ามีจันท์ศูคาขารูจัก
 ซ้อมชกกันมาดาร์พัน
 ตกจำไตจริงจริงทุกตั้งดรรพ์
 พระทรคนนไม่ดวงห่างกาย

๗ ๓๐ คำ ๗ เจริจา

๑๐ เมอนน

นั่งตงซกใช้ไตเดียงยาย
 นางซอินทรวงเข้าทรง โคกั
 เมียทคทานภรรวอนนิง
 ซ่างนบถอฤษชคา
 จักระแหงนขาค้อยจะพดอยตาย
 ราวตางคอกซกหัว
 หองคำคัมมีนหมายว่าทรงฤทธิ
 โอว่าพระทตกระหม่อมแก้ว
 มีนทำให้เจ็บขานาใจนั
 ยังกคยั้งแค่นแค้นร้าย
 ให้มีนหมกอกใจคังคัม

นางคัษรมาตักใจหาย
 เห็นส่นร้ายเร่องความงามจะจริง
 พระต่ามีหองม้วยด้วยผู้หญิง
 ถดขยชงชงไม่เชื่อเนอเคราะห์ร้าย
 มีนตวงหดอกคตอกเผาเดี่ยว่างาย
 ด้วยอบายเด่หักถมนันพันคิด
 ไม่ร่เนอริควแต่สักหนัก
 จักระชิตติดิตตามด้วยความรัก
 ตายจากเมียเดี่ยวแหวพงประจักษ์
 จะเผาถ่อแข่งชกให้ยอยยับ
 ได้เจ็บได้อายกัหตายกตัม
 จนตมต้อยพดอยจับไม่ส่มประคั

๗ ๓๑ คำ ๗ โอด

๑๑ บัดนน

ร้องเรียกหาถ่านตชนท

ยายเก่าเขาประคองมเหยษ
 องมวองมาพร้อมหนากน

เห็นนางนึ่งแน่เข้าแก้ไข
บ้างจึงไปเรียกหมอพวดวัน

อกใจระรวดวุ่น
นวดพันค้อยพันส้มประคี่

๑ ๔ คำ ๑ เสรจจา

๐ เมื่อนน
กตุ่มกตขิดขิดเค้นแค้นทว่
จึงเข้าไปไนท์ไต้ยาคัน
แต่ดูว่าจะคิดอ่านประการใด
อันเด่นเข้าเฝ้าทงหาดาย
แต่เราต้องปองจิตรคิดคด

นางคันทมาตมเหษี
มีทจะปฤกษาหารือใคร
เรียกเจ้าทศัประธาตมาหงโกด
เราจะไต่แก้แค้นแทนทต
สำคัญว่าเจ้านายไปเสี่ยหมด
จะเสี่ยอดตอบต้างมัน้อย่างไร

๑ ๒ คำ ๑

๐ บัดน
เมื่อย่าหวาดหวุ่นพรันพระไทย
จะคิดเปนแยบคายสายฉัน
เห็นพอจะปฤกษาหารือ
ให้คิดอ่านการศึกชองตุ่ม
แม่นเมื่อไรไต่ทักยกทัพ

ยายเจ้าทตแจ้งแถดงไซ
มันเหมือนกับตักโก้อยในมือ
ตริกตราหาคนทตักชือ
จึงเขียนหนังสือบอความดับ
ควมคุมผู้คนไไว้เสี่ยจตุรพ
มาโจมจับฆ่าเสี่ยให้มอคม้วย

๑ ๒ คำ ๑ เสรจจา

๐ เมื่อนน
ยินยอมพร้อมใจเยอฮวย
อันพวกเส่นาเข้าเฝ้า
เห็นแต่เจ้าไวยทตนักดา
เพื่อนเปนคนดำมารดาจหาญ
ผู้มีมอฏาเตองเพองพุง^๕

นางคันทมาตเห็นคคือย
จึงว่ายายจงช้วยกันตริกตรา
กตวเขาจะไม่ยอมเหมือน้อย่างว่
ค้วยชือปลักมีบ่ารุง
ทงชานชานาญการรบพุง
พระเจ้าตุงไไวเนอชือใจ

ยายช่วยตอบถ้อยหนังสือฉบับ ไปบอกให้ยกทัพมาจึงได้
ว่าพตางนางหทัยกระตาสไทย เขียนหนังสือตั้งให้แก่ท่านยาย

๑ ๘ คำ ๆ

๑ บัตินน ยายเถาชนชมฉิมหมาย
เขาหนังสือชื่อนี้ได้ในกระตาส ผันผายไปวังพระนัคคา

๑ ๒ คำ ๆ เซ็ด

๑ ครนถ้งจิงเข้าในประต เห็นแต่จ้อออกออยข้างหน้า
ก้มกรนคตางเข้าไปวันทา เห็นออยมาหนึ่งหมอบหอมชก

๑ ๒ คำ ๆ

๑ เมื่อนน ไฉยทศแต่ดูไม่รู้จัก
เห็นรปร่างชอมช้อทรตक्षण ทำคักคักคูกคามถามไป
อเถานกรยาเหมือนบ่าหตั้ง หน้าเคอะเซอะซึ่งมาแต่ไหน
มีธุระประบ้งเปนอย่างไร จะทำไม้มิงมาหากู

๑ ๔ คำ ๆ

๑ บัตินน เถาทศี่ประดำทกตัวตัวเปนหน
พตถตากถดำพรำพร เขาหนังสือชนนเปนแยกคาย
แต่ถทถว่านางคันธมาดี ให้ชาน้ำของนมมาถวย
เปนความขำกำขับมามากมาย พตางยอบกายเข้าไปให้โกตชิต

๑ ๔ คำ ๆ

๑ เมื่อนน ไฉยทศเห็นกระตาสประหตาดิจิตร
จิงรับมาแต่ตั้งเพ่งพิศ พตางพินิจนึ่งชานแต่เบาเบา

๑ ๒ คำ ๆ

๑ ในต่งรต่งตั้งเจ้าเข้า ต่งแต่กินน้ำค่างเข้า
ด้วยถุษาชป้ามาถวงเรา เมาตุงของเจ้าให้ถวยปรารณ

เขาผ้อจันท์ตั้งตามาไว้
 อันพวกเราเห็นไม่เป็นการ
 ขอเชิญหาดานแก้วผู้แกดักตัว
 เหมือนเห็นแก่พระองค์ทรงธรรม
 เมินแต่รู้จักการคร่งหมความชอบ
 เจ้าจะไต่ครของเมืองเรื่องยศ

อยู่ในปราสาทราชฐาน
 มันจะพาเอาผิดคิดฆ่าฟัน
 มาจับตัวมันฆ่าให้อาตมย์
 ช่วยผ่อนมันแก้แค้นแทนทด
 บ่าจะมอบสัมบทให้ทั้งหมด
 จงรับหากำหนดคอย่านอนใจ

๗ ๘ คำ ๗

รำบ
 ๑) อานจบขบพันเห็นหัน
 ตกจนกระทั่งเบียงเสียงองไป
 น้อยฤฤฤษ์มาทำเด่น
 ผ้อจันท์ตั้งดานกตาควน
 กจะจับทงเป็นมาเจ้นฆ่า
 ถึงจะมีฤทธิ์โรกรักไม่ถ้ว

เคื่องขนตาตเดือตไม่ดับได้
 ฆ่าไทยหัดกหตมกระทบกัน
 ดวงเผาคนเป็นให้อาตมย์
 มาปดอมเป็นทรงธรรมแทนตัว
 ให้อาตมฆ่าหน้าทงเมียงผ้อ
 ตัวต่อตัวสู้กันไม่ครั้นคร้าม

๗ ๒ คำ ๗

๑) บดินน
 พระอย่าเพื่อจตุว่าน
 ศักดิ์อยู่ในราชฐาน
 อันองค์พระควางมฤทษ
 จงจับใหม่คนให้ตาย
 คิดให้รอมคอบแต่ขยไป

ขยายเถาเห็นองจิงทุตห้าม
 การณรงค์ตั้งควรมต้องค้อยคิด
 จะทำการแก้ไขให้ฉันท
 ถอดชีวิตไว้ ในพระขรรค์ไชย
 ขยาดถกตณผู้ชายหาควรไม่
 จิงจะจับตัวได้ดิงใจนิก

๗ ๒ คำ ๗

๑) เมื่อนน
 ขวดรวัดุดหลังถ้อย

ไวยที่คหุหนีไม่ทันครึก
 ฆ่าเคยพบรบศึกมาหตายยก

จะเข้าออกยกย่อนม่อปรน
 ทงพิไชยสงครามด้ามก๊ก
 ยายกดับไปทตพระเจ้าบ้า
 คำวณนคอยกนเปวันนัต

เด่หัดเกวณอย่าวิตก
 ไตเรยนไว้ในอกตำรพิต
 ว่าเรารับอาต่าไม่ซ้องซัด
 จะเข้าไปจับมัดเอาตัวมา

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑ บัตนิน
 มีเด่ยทที่ทเป็นพระนัตคา
 ซ้าจะเข้าไปทตนาง โนมยง
 ว่าเด่กวรบตาคตาโคต

ยายเถ่าต้อพตอหิวร้อว่า
 แกดักถ่าตังควรมไม่ขามใคร
 ว่าพระองค์จะอาต่าได้
 มายังวังในทนต์

๑ ๔ คำ ๑ เซติ

๑ ครนถงจิงตรงเข้าในหอง
 กระซิบทตแดงแจงคต

นังรมแท่นทองมเหสี
 พุดจาพาทเป็นความตบ

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑ เมื่อนน
 นังนักรตริคราจะยกทัพ
 จิงเรียกหาบรรดาซาไท
 เอาคตขแจงให้พง
 เรานตกนถนนให้พร้อม
 จับอ้ายทรชนคนพวต
 ทำไมกับคตรมนญเตยอ
 ถิงเด่นาซาเฝ้าเหาดานนไซ

โดยทตซติใจไม่นอนหลับ
 ไปโจมจับไฟรทในวัง
 ทไวเนื้อเซอใจมาพร้อมพรง
 คามหนึ่งต้อนนททุกประการ
 จะไปต้อมปราดาทราชฐาน
 จองจำทำประจามให้ดำใจ
 จะรบรับซบเคยวทไหนได้
 ถ้าแจงใจก็จะบ่อนรอนมา

๑ ๘ คำ ๑ เจริจา

๑ บัตนิน
 16/06/2565
 ต่างคนมึงคมขมบัญญา

พวกชายเจ้าเขาหน้า
 พระตริคราตังนตนถ

ตัวข้าทรงปวงจะอาส่า
พระเป็นเจ้าเข้าแดงเสี้ยแรงรัก

ออกหน้ารักโรมโหมหัก
คงต้มคัส้ม้วยด้วยพระองค์

๑ ๕ คำ ๑

๐ เมื่อนั้น
จึงว่าถ้าดำเรื่งการณรงค์
จงรับเร่งรัดไปจัดพด
ให้ไต่ดักพนหนงต้องพน

ไวยทศชั้นชมดมประดงค์
เราก็งไต่ดักด้วยกน
ผู้คนเคยรบที่แข่งชั้น
จะเตนมนวนนไม่เงอคงด

๑ ๕ คำ ๑

๐ บดินน
ชยากจะใครไต่ดักมัยศ
แต่ดบงคมาตามข้างนอก
ไต่ค้นร่วมจิตรคิตการ

พอกข้าไทใจช้กชั้นทงหมค
ต่างดบถให้ดักยบฎญาณ
เทียบบอกบ่าวไพรทไต่ดักบ้าน
ประมาณต้องพนด้นด้นทัก

๑ ๕ คำ ๑ เจรจา

๐ คัจฉนายรายจคชอเดียง
ค่างคนดัญญาอาณค

ไต่เดียงพริ้มใจให้ดักความดักย
แต่ไปวังไวยทศทงไพร่นาย

๑ ๒ คำ ๑ เจรจา

๐ เมื่อนั้น
ไต่ผู้คนพดไพร่มากมาย
ทวงงาหวาดเหตพริ้มพริ้ง
แต่ให้เดียงเหต่าเหต่าโยธา

ไวยทศชั้นชมดมหมาย
จึงให้แจกจ่ายเคื่งด่าครา
อีกทงหอกดาบมันผา
จะได้ดักหักหาญทักการเรา

๑ ๕ คำ ๑

๐ บดินน
ค่างคนโคตงหัวมีงเม้า

พอกไพร่ใจทมิพกินเหต่า
บ้างเข้าดบถกันเปนเกตอ

๑ บัคณ

ทงพวณอนประจําของกองราย
บางเรียกรองพวณพองอึ้งม
บางตะโกนบอกเราเข้าไป
บางฉวยได้เหตุนหดาวจางทวน
รับรองบ้องบัคคัทรู

นายประตควัดันชวัญหาย
ฉวนฉวยคนตระหนกตกใจ
ไม่ว่าไพร่มาแต่ไหน
เร่งทุดทวในยให้
ฉิ่งฉวนออกกรรชค่อตั้ง
เปนมุ่มมุ่มตั้งรับกันไปมา

๑ ๖ คำ ๆ เเซต

๑ เมื่อน

ได้พวณโยชิตประดา
แต่ดวอองว่าเหวยชาวธานี
ข้างหตงเคอะเซอะออยไม่วันท
อ้ายหนวอจันทศดา
ฉิ่งช่วยกันแกแค้นแทนทค
ว่าพตางทางขับมาทง
เหตําทหารได้มุกศดุกคต

โวยทตฤทธิโกรใจกตํ
พตางขับม่งมาเข้าฆ่าฟัน
เจาม่งคนนแต่ดฤณพ
ทวฉิ่งนราชนนทวงคค
มันเปตียนปดอมเข้ามาเปนชบถ
ฉบอ้ายคนคคมาฆ่าค
พวณชาวบอิมตอมฉิ่งฉวน
โหมเข้าตอมปรวตํทไชย

๑ ๗ คำ ๆ เเซต

๑ บัคณ

เห็นผู้คนออกหม่านทงฉิ่งใน
รอนกรตหวัดหวาดกตาดเกิดอน
แต่บรวรดาจําโชนเจ้าชวัญหาย

แต่ฉิ่งดาวทํางนางนอัยใหญ่
คํางตระหนกตกใจฉวนฉวย
ฉิ่งโดนเพื่อนหกฉิ่งมฉ่าห่มหาย
ฉวนฉวยฉิ่งปะทะปะกัน

๑ ๘ คำ ๆ เเซต

๑ เมื่อน

บรรทมอัยไนทึแทนตุวริณ

พระศาควฤทธิแรงแซงฉิ่ง
ด้วยโถมฉิ่งทศตายาใจ

ไต่ยืนด้าเนียงเสียงให้ร้อง
 ผวาตนกระหนกตกพระไทย
 เห็นพวกพดโยธาถืออาวุธ
 ทรูว่าข้าศึกมารอนราญ
 ตรีตีบอกมเหสีนฤมต
 คือนายถือกระบะขมา

กักก้องด้นนั้นหัวนโหด
 จิ่งเผยบัญญัติไชยรัชชวาศย์
 อดตตุคตตีบสนอดหม่าน
 ไม้ดทกตท้านวิญญา
 เขายกรกรพดมาหนักหนา
 แก้วตามาตเต้นด้วยกัน

๑ ๘ คำ ๑

๑) เมื่อนั้น
 แดเห็นกองทัพนับพัน
 ทวีตของคั่งกราบกับคั่นผัว
 ครองนช้วนจะบรรโดย

จันท์สุดาหุดากจิตรคิดพรวน
 คิวัดนั้นกระหนกตกใจ
 พื่อทุดหัวจะคิดเป็นไฉน
 อรไทยครวญคร่ำรำไค้กา

๑ ๔ คำ ๑ โยค

๑) เมื่อนั้น
 ปดอบนางพดางเซ็ดชดนา
 คนเท่านั้นมนจะทำไมไค้
 นกอินทรมีมฤทททงตองคัว
 ภายชรวดอย่างนทให้
 ช้เกยจกาแรงจะแย่งกัน
 ว่าพดางเด้าโถมนาง โดมยง
 ช้วนจันท์สุดาวิดาวรรณ

พระคว่าฤทธิไกรใจกล้า
 ฟังคำพัวออย่าเกรงกตัว
 ฤเจ้าไม่เคยเห็นผีมอฝัว
 ยิงฟันหัวขาดกตองอโยกตางดิน
 ประเดยวใจก็จะค้ายคิบหายสิ้น
 เหมือนชวตกรยงรณสนทงน
 แด้วจิตแจงแแดงองค์ทรงพระชวรค์
 มาเคียงกันเยียมแกตเตตุ

๑ ๘ คำ ๑ เต็มขอ

๑) เมื่อนั้น
 น้อยฤกต่าเยียมหน้ามาอวดก

ไวยที่ตพูนหันคั้นหัวห
 ยังไม่วัดกักก้องตาย

16/06/2555

จำพดางทางซบม้าทรง
แควขหนาน้ำหวายชวยคนวัย
ตวมึงชาวดงพงพี

มาตวงตุงกเข้าเผาไฟ
กรเคมออกจิงยกทัพ
อย่าทำดิงตือถือตือ
ยงจะซันย่นอย่ว่าไร
จะบอบช้ำดำมากกายา

ย่นตรงซ่งแกตแต่มุ่งหมาย
มาปดอมเป็นเจ้านายไม่อายใจ
ซื่อว่าคำว่จิงฤาไม่
มิได้ย้าแยงเกรงกต้ว
จะมาต้อมจับมึงคนซื่อ
ทงเมยทงผวเร่งดังมา
ฤาจะให้ตักยุดตักคร่า
จิงตงมาตำรภาพกราบกุ

๗ ๓๐ คำ ๗ เจรจา

๐ เมื่อนน
จิงตอบว่าเองอย่าชวดคร
กึ่งเป็นชาวดงพงพี
ช้ายเถาตง โง่งหงตาย
ชยาโห้งบึงชางชวดคร
เมื่อตงเองก้อยกอนตวนตาม
แต่เขาไม่ฆ่าเสียทงโคตร
ยงจะมาผกใจเจ็บแค้น
เอือมอ้างช่างชวดจะตักคร่า
ชูประมาหมายมุงเหมอนยงวัน

พระคำว่ยมเยาะหัวเราะชย
ประมาทกตถกตถผู้ชวย
แต่ตวงเผาะชาวบุรีไต้งาย่างาย
เคยวนหิตานชวยจะตายตาม
ใครจะกต้วกับเงงเกรงชาม
กจิงด้านตามตอบแทน
กึ่งบุญคุณนั้บโกฏินับแค้น
คิดชบภทตแทนค้อแผ่นดิน
ให้ชคชกกันมาอีกทงดิน
จะบิ่นเข้าหาไฟอะไรมึง

๗ ๓๐ คำ ๗

๐ เมื่อนน
จิงรองวาทาทายชยออง

ไวยทศพิโรชโกรชชง
ชวดตรมึงวณนถทตาย

ไม่เจียมตัวผู้เมียต้องคน	จงหองพองจนใจหาย
แล้วร้องตั้งพูดไกรไพโรน่าย	เร่งจับย้ายคนร้ายเร็วพด้น

๗ ๕ คำ ๗ เจริจา

๑ บัตน	พวกทหารกำแหงแข่งขัน
แกว่งอาวุธชิงชิงกัน	ขึ้นตามอ้อมจับที่ปราสาทไชย
บ้างกระทุ้งกับคาดบานประค	ดิมัดตักแน่นอยไม่ให้อวดไหว
บ้างปืนเหตยมฐานบัตตตตงไป	เขาไม่ได้ขว้างทิ้งวงคักคัก

๗ ๕ คำ ๗ เจริต

๑ เมื่อนน	พระคว้ามฤทธิศัตหศักต
เห็นโยธาข้าศึกอึกอึก	โหมหึกเข้ามาจะราว
จึงแกว่งพระขรรค์ได้ฟันฟาด	แล้วสงจากปรางมาศปราสาทศรั
มีเดยอทอดคอไพร	หยุดยืนน้อยทกกลางขาดา
พระเจ้าตงจิตรพิศถาน	คิดถึงพระอาจรายชาญกต
ข้าจะแกว่งพระขรรค์อันคักดา	ขอให้เป็โยธาออกต่อยุทธ
เสียงพดางทางแกว่งพระขรรค์ไชย	เป็นผู้คนพลไพร่อดตตต
ตวนถอเครื่องสำตราอาวุธ	เขารบรบตีปรยุทธ์กับไพร

๗ ๘ คำ ๗ เจริต

๑ บัตน	พวกไพร่ไวยทัตไม่ถอยหนี
รบรูปนิมิตรด้วยฤทธิ	ต่อสู้แทงฟันมันไม่ตาย
ต่างคนคิดขยन्हวนหวาด	เห็นพวกตัวตายกตาดตงมากหลาย
รบพดางถอยหลังกระหังน่าย	อุ่นววยหลัดหลดบกระทบกัน

๗ ๕ คำ ๗ เจริต

๑ เมื่อนน	ไวยทัตเคื่องขันหนหนี
เห็นพวกไพร่พดคนทงน	ขยन्हยอทอดคอไพร

จึงรักใตให้คนเขารบรบ
แถมขบมามาตรงพระคำว่

ข้ด้าทบร้งว่าใครอย่าหัน
แถมถระบ้จะพันให้บรโดย

๑ & คำ ๑

๑) เมื่อนน
แถมถระบรค้คชขบรบไว้
ไค้ทถาโถมโถมจ้บม้
ท้อยทหมายพิฆาฏฟาดพัน

พระคำว่ไม่พริ่นทวนไหว
เดยวใต้ประขิดคิตพัน
นุดคร้างบ่เหียนเวี่ยนหัน
กตอกกตบ้จ้บกันด้วยก้าต้ง

๑ & คำ ๑ เซ็ด

๑) เมื่อนน
ผุดตถทตงตงต้ง
ร่ายร่าถระบ้เป้นท้ทำ
กตอกกตบ้บร้งว้งว้งไว

ไวยทตพดคตกมาทง
ไม่วร้งร้งว้งเขาร้งไชย
หอดช่ายบ่ายชวาโตตไต้
มิไต้ถระวางห่างกัน

๑ & คำ ๑ กตถง

๑) เมื่อนน
ห้กโหมโรมรูกบกัน
เผ่นชนนยนเหยยมเข่าชวา
เคต่าคตถงบองบตชวาจุช

พระคำว่ฤทธิแรงแข็งชน
เป่นแข็งชนเดยวตค้อยทช
เป่ตียนทาทจ้บต้งปรัยทช
อุดคตุดเดยวไต้กันไปมา

๑ & คำ ๑

๑) เมื่อนน
ตุดต้งก้าต้งว้งชวา
ไม้อาจขบรบบ้ต้งปรัยทช
บ่าวไฟร้ใหญ่่น้อยพตอยแตกฮ้อ

ไวยทคชชนพริ่นทนกหนา
อชนระอาเห่นอຍเห่นคเซ็ดผมอ
ทงด้าตราชวาจุชออกว้งคตอ
ช้งฮ้อไปทงว้งเน

๑ & คำ ๑ เซ็ด

๐ บดินน

ถือตามแกว่งกวัดัดัดไคว
บ้างจับได้ไพร่เดวเหต่านน
ทจับได้ไวยทศกัณฐมา

เหต่ารมนิมิตรประชิดไต้
มิให้ออกนอกภทวารว
ช่วยกันชดศตตตตศร่า
เขาไปนำทงพรงพรอมนกัน

๑ ๕ คำ ๑ เจริจา

๐ เมื่อนน

จับได้ไวยทศกัณฐาคัญ
จ้งตรัดแยยเหวยहतานเจ้าชาน
ไปไม่แมตงอิทธิฤทธา
วณชวตรจะวายปรารณ
ซึ่งเองยกกองทัพมาจับก

พระคาถาปรีดเปรมเกษมสันต
พอดรียันรังวางส่วางพ่า
เมื่อศระกษักชกหนักหนา
ให้เขาจับมัดมาเหมือนอย่างบ
จงให้การตามจริงอย่างนึ่งอย
ทพอกเพียรร่วมรณนถคน

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๐ เมื่อนน

อิถัทศัประธาตถแตงกถ
ทงนางคินชมาตมีถาร
จ้งได้พาทพองเปนกองทัพ
ซึ่งหยาบช้าว่าชานพระผ่านเกต้า
จงไปรตยกโทษาช้าสักครั้ง

ไวยทศกัณฐความมาแต่คัน
ไปดอมเต้าเหตุผลเปนความดับ
ว่าชานให้ชาเข้ามาจับ
มาเคี้ยวชบซึ่งไซงถึงเนจวง
เพราะมัวเมาโมโหโอหัง
ถ้าทำอิททต้งให้คึดคอก

๑ ๒ คำ ๑

๐ เมื่อนน

เห็นไวยทศกัณฐกัณฐอ
พระแกตงเณมตยต้งพวถษนท
กับอิถัทศัประธาตถว่ถคิต

พระคาถาณณกถนทหวอ
จิงวอนอ่องน้อชอชอชอ
อ้นนางคินชมาตเปนคนผิด
โทษถถึงชวตรมรณา

๑ จงจับตัวไว้ใหม่ในคาง
ตั้งเสด็จเสด็จจัดตั้ง

คุมออกไปตั้งเขาข้างหน้า
ออกมาพระโรงกัณฑ์ใด

๑ ๒ คำ ๑ เต็ม

๑ ตกลงคางนั่งเห็นชอกำ
จึงตรัสบอกมหาเดมาใน
คืออ้ายไวยทศศิวดี
อเถาทศประดาทศชาติทศยศ
จงจงเจ้าชอกำพาตัว
ทงทางเรือทงบกตั้งหกวัน

พริ้งพร้อมอำมาตย์น้อยใหญ่
เราจับได้คนผิดคิดคิด
กับนางคันทรมาดัดเป็นขบถ
โทษถึงตายหมดไม่ไฉน
ตเวนไปให้ทิวเขตรชันท
แต่พิฆาฏฟาดฟันให้มรรโดย

๑ ๒ คำ ๑

๑ บดิน
ออกมาจัดกันทันใด
จงจำพันหน้าหัวประการ
ให้รองตามโทษดวงทศวิชา

เสนาบริบตั้งบังคมไหว
เร่งไฟให้คุ้มคนโทษมา
นครมาสถิตตามเดินหน้า
เดนาคชองป้องบ้องไป

๑ ๔ คำ ๑ เจริญ

๑ ตเวนทงเรือบกตั้งหกวัน
เอาคนโทษผูกมัดมัดไว้

แต่พิฆาฏมาททายกรงใหญ่
ฟาดฟันมรรโดยตั้งตามคน

๑ ๒ คำ ๑ บัดของ

เพลงยาวชมพระราชนิพนธ์

๑ พระนิพนธ์ถวายเป็น
ทงอักษรกตอนเพราะเดเนาะต้น

ช่างแกะชุดค่อนโคไม่ขัดต้น
ตัดต้นเดิมค่อแต่ขอเพราะ

ตั้งแต่ท้าวต้นนุราชมาตหมาย	ใช้ให้ย้ายที่ประทับตำทแยงตั้งเสาะ
ไต่นางจันทน์ที่ตามจำเภาะ	ท้าวประหาระนิกหนานางคำทอ
แต่เฝ้าเกยวเดี่ยวเล่นเป็นหลายครั้ง	เหตอกำตงตั้งให้ไปหาหมอ
ทำเล่นให้ได้หักถจนถดอกคอ	นางไม่ย่อหย่อนคำระอาตง
จนพระหัตถ์ไชยมาชบัต	ท้าวเมามมมิดคุดมุดมุด
เขานั่งริมกองไฟตั้งใจจง	เชอถับตั้งตงไปไฟใหม่ค้าย
จึงหยิบพระศาวด์ที่ไวยาม	รูงามจริงเจียวใจหาย
นางคันทมาตมาจวนวาย	ไม่รู้ตัวผุดค้ายตะกายชิง
เที่ยวเตงทะเกาะเกาะเกาะ	จนพระศาวด์เชอตั้งตั้ง
ไม่รักคิดว่าผิดของตัวจริง	ทำตั้งตั้งจับพิศกันไป
นอนครางออดออดคอกอดเข้า	พอยายเถาที่ค้ำประสาทไปบอกให้
รวิเรืองเคืองจิตรักคิดเจ็บใจ	เขียนหนังสือส่งไปให้ไวยาท
โดยทศวรรษที่ว่าเชนชบถ	ยกพดมาหมตมากถนัด
พระศาวด์แตกแแตกจวมติ	ตั้งให้ตดค้ำค้ำทงด้ามคน
ทรงประดิษฐ์คิดเรียงแต่เพียงนี้	ตยงมตอไปไม่เงนผล
ทงชกษรภคตอเนจินเกินทน	ถ้าใครอ่านพานบ้นชเกยจฟัง
พระนิพนธ์ตั้งเต็มนเต็มเพราะ	ฟังเด้นะนาถอยเหมือนถอยตั้งข
ใครจะอ่านแถวให้คคือนิจจัง	หาไม่เป้นบักตั้งไปตอก เอย ๆ

ฯ ๒๐ คำ ๆ กราวว่า

ครั้นถึงเห็นเมืองเรืองอร่าม
ท้าวหนักตระหนกตกใจ

ล้วนแก้วเก้าเงามสุกใส
เออเมืองอะไรนี้สุดรัก (หน้า ๕๓๕)

นิทานเรื่องสังข์ศิลป์ไชย

เรื่องก่อนตอนที่ทรงพระราชนิพนธ์เป็นบทละคร

เดิมทำว ธรรมเนียมจักรกับนางตักขะสุวรรณซึ่งครองเมืองมัญจาคีรีนคร มีราชโอรสองค์ ๓ ราชธิดาองค์ ๓ ราชโอรสทรงนามว่าเด่นากฎิ์ ได้รับรัชทายาท แต่ราชธิดาซึ่งทรงนามว่านางเกสรดุมณฑา^๒ นั้นเมื่อทำวเด่นากฎิ์ได้ครองเมืองนางมีชันษา ๓๗ ปี ทำวกุมภวันที่ยกษเจ้าเมืองอินราชมาตักเขาไป ทำวเด่นากฎิ์มีความโทมนัสที่ไม่สามารถจะบ่งกันน้องนางไว้ได้ จึงพระราชสมทบคชเป็นฤๅษีไปเที่ยวคิดตามนางเกสรดุมณฑา ครั้นไปถึงเมืองหนึ่งทำวเธอไปเห็นนาง ๗ คน อันเป็นธิดาของเศรษฐี เกิดประศพิทศในนางทั้ง ๗ นั้น ก็ถับคั้นมายังพระนครตามคชออกครองราชสมบัตินี้ตั้งเก่า แล้วให้ไปชอนาง ทั้ง ๗ มาเป็นบาทบริจาริกา ทำวเด่นากฎิ์อยากจะได้ใครมีราชกุมารเป็นรัชทายาท จึงให้นางบาทบริจาริกามอบวงขอตก นางไกรสร^๓ เป็นทาศีมีตก่อน แต่ตกลนเกิดมาเป็นราชดีห์หาเป็นมนุษย์ไม่ นางทั้ง ๗ ก็มิตกลน ตกนางทั้ง ๖ เป็นพี่เป็นราชกุมารดามีญ แต่ตกลของนางปทุมผู้เป็นน้องน้อยนเป็นราชกุมารอย่างอัศจรรย์ มีสังข์กับศรพระขรรค์เกิดมาสำหรับบุญด้วย^๔ นางทั้ง ๖ เห็นราชกุมารตกลของนาง

๑ เรื่องตอนนี้มีพิสดารแต่ในฉบับอักษรลาว เรียกว่าวเสนาฎิ์ว่ากุศรช.

๒ ในฉบับลาวเรียกนามว่า นางสุมณฑา.

๓ ในฉบับลาวเรียกว่า นางไกรสรบรรพารรถ ว่าเปนมเหยื่อของทำวสุรช.

๔ ในฉบับสังข์ศิลป์ไชยสุดแผด พี่เป็นสังข์น้องเป็นมนุษย์มีศรพระขรรค์มาสำหรับบุญ.

ปทุมมัญญาธิการผิดกับบุตรของตน เกรงว่าจะได้เป็นใหญ่ในภาย
 นำกคึกฤชชา จึงไปบนขุนโหรให้ถวายพยากรณ์แก่ท้าวเสนาภูกุฎว่า
 เจ้าตั้งชัศติป์ไชยบุตรของนางปทุม กับสังหราบุตรของนางไกรสร
 เกิดมาวิปริตผิดธรรมดา ถ้าเลี้ยงไว้จะเกิดโทษอันตรายแก่บ้านเมือง
 ท้าวเสนาภูกุฎไม่รู้เท่าทันก็ให้ขับนางปทุมนางไกรสรแฉราชกุมารบุตรของ
 นางทง ๒ คนไปเสียจากพระนคร นางทง ๒ ก็พาบุตรชัศติป์ไชยไป
 ครองหนวอนถึงพระอินทร์ด้วยอำนาจบุญญาธิการของพระตั้งชัศติป์ไชย
 พระอินทร์จึงอนุมัติสร้างเมืองใหม่ นางทง ๒ อยู่ชายแดนเมืองบุญจาด
 นคร แต่ท้าวเสนาภูกุฎหาทรงทราบความไม่ นางทง ๒ ก็เลี้ยงบุตร
 อยู่จนทันจนเติบโตใหญ่

ฝ่ายท้าวเสนาภูกุฎไม่วายคิดถึงน้องนางที่ยกษัตริย์ไป วันหนึ่งทรง
 สืบเห็นว่าเทพยดามาบอกว่านางนัยกษัตริย์เอาไปเป็นมเหสี ถ้าหาผู้มฤ-
 ชานุภาพไปติดตามคงจะได้กลับมา ท้าวเซสมิตรก็จะให้มโหดไปก็เคียด
 ร้อนรำคาญพระหฤทัยจนไม่สบาย จึงตั้งให้กุมารทง ๖ ไปได้ก่อน
 สัตว์ป่ามา หวังว่าจะฆมเตนให้ค่อยศตยรำคาญ เจ้าศรีรัตนพิ
 ษายใหญ่พาน้องทง ๕ ไปเที่ยวค่อนสัตว์ในป่า ไปพบพระตั้งชัศติป์
 ไชยแสดงศรเรียกฝูงสัตว์ไปชมเตนอยู่ เมื่อพูดจากรู้จักกันแล้วศรีรัตนพิ
 จึงบอกว่าท้าวเสนาภูกุฎจะใคร่ทอดพระเนตรฝูงสัตว์ป่า ให้พระตั้งชัศติป์
 ไชยแสดงศรส่งสัตว์ให้ไปที่พตัมพดาพระบิดา พระตั้งชัศติป์ไชยก็กระ
 ทำตาม ศรีรัตนพิก็ไปพูดว่าคือนผู้แสดงศรค่อนสัตว์ไป ท้าวเสนา
 ภูกุฎดำใจว่าศรีรัตนพิมฤทษเดชะกษัตริย์ จึงตั้งให้ศรีรัตนพิกับกุมารทง ๕
 พากันไปติดตามนางเกษร์สุมนธนา ศรีรัตนพิไปดวงพระตั้งชัศติป์ไชย
 ว่าพระบิดาคิดถึงพระน้องจนประชวรไป บคนมรมตั้งให้ไปช่วยกัน

16/06/2565

๑ ในฉบับลาวเรียกว่า สิงหราช.

ตามอาว^๑ พระสังข์คีตย์ไชยดำคัญว่าจริงก็ชวนตั้งหრაไปด้วยกับกับ
 กุมารทั้ง ๒ ครั้นไปถึงฝั่งทะเลจะต้องข้ามไปแดนยักษ์^๒ กุมารทั้ง ๒ ไม่
 ดำารถจะข้ามไปได้ พระสังข์คีตย์ไชยจึงให้ตั้งหรายอยู่เป็นเพื่อนกุมาร
 ทั้ง ๒ ส่วนตัวพระสังข์คีตย์ไชยขึ้นขี่ตั้งขพาข้ามทะเลไปถึงฝั่งโน้นแล้ว
 เทวดามาช่วยแนะหนทางให้เดินต่อไป ไปทราบความจากข้างฉันททนต์
 ว่ายักษ์กุมภินท์พานางเกศร์ดุมณฑาไปไว้ที่เมืองอโนราช พระสังข์
 คีตย์ไชยตามต่อไปถึงเมืองท้าววณณราชยักษิพของท้าวกุมภินท์ผู้ตก
 นางเกศร์ดุมณฑาไป แต่ท้าววณณราชนั้นมักนยหนัดับคราวจะหตาย ๆ
 มี^๓ เวदानท้าววณณราชหัดบอยู่ พระสังข์คีตย์ไชยจึงหัดกไปได้^๔
 ไปพบวิชาธรที่ตนนาริผล พวดวิชาธรทั้งสี่หวงจะทำร้ายเกิดรบกันชน
 พระสังข์คีตย์ไชยชนะวิชาธรได้ชมนาริผลก็เกิดกำหนดยินดี ครั้นเดิน
 ทางต่อไป ๆ พบต้นกล้วยพฤษได้มาชุกชุมพรมกับผ้า โกลไดยพดรทเทพยดา
 นฤมิตรไฉนงห่ม แล้วจึงไปพบนางเทพธิดา^๕ ที่สระแห่งหนึ่ง ได้^๖
 เกยวพานส้มคั่งตั้งวาศักันแล้ว พระสังข์คีตย์ไชยจึงตามนางเทพธิดาไป
 ตามนางเกศร์ดุมณฑาที่เมืองอโนราช

เรื่องก่อน แปลว่าตามบทละครความเก่า

ฝ่ายนางเกศร์ดุมณฑาที่ยกษติกลงไป ไปเบนมเหสีท้าวกุมภินท์
 ขยที่เมืองอโนราช แต่เมืองนั้นเป็นเมืองร้างไม่มีผู้คนพดเมือง^๗ อยู่
 แต่พระยายกษกับนางเกศร์ดุมณฑาเท่านั้น นางไปมริตคองค^๘ ๓ ขย

๑ ในฉบับล่าวว่า พบนางยักษ์นี้ล่อลวงจะเอาไปเป็นสามี พระสังข์คีตย์ไชยรู้ทำหน้าที่
 พันไปได้ แต่ในนุผลล่าวว่าไปเข้าเมืองท้าววณณราช.
 ๒ ในบทละครความเก่าว่า พระสังข์คีตย์ไชยไปตามนางเกศร์ดุมณฑาแต่เมื่ออายุ
 ๑๑,๑๒ ปี ความที่ว่าได้ไปชมนาริผลแลนางเทพธิดามีแต่ในฉบับล่าว.

ว่านางศรีผู้พรรณ ย่อมมาทำวณฺณกันที่ลงไปเด่นระกาพนักกับพระยา
 นาค ท้าววณฺณกันที่แพะระกาหลายกระดานเข้าชาติใจก็ทำเพิ่มเติมพัน
 ชนทุกที จนถึงพันเอาบ้านเมืองก็แพะพระยานาค พระยานาคขอ
 วิชาเป็นดินได้บ้านเมือง ท้าววณฺณกันที่จงจำใจต้องยกนางศรีผู้พรรณ
 ให้เป็นมเหสีของพระยานาคอยู่ในเมืองบาดาล แต่นางเกิดรู้มณฺณา
 นนอยกับท้าววณฺณกันที่ต่อมา ท้าววณฺณกันที่น้อยไปเที่ยวบ้ำาเป็นนิ
 ถึงเวตาคดบ้เมืองก็เก็บคอกไม้มาฝากนางเกิดรู้มณฺณาได้ชมมิได้ขาด.

วันเมื่อพระดังชคตบ้ไชยไปถึงเมืองข.โนราช นางเกิดรู้มณฺณาฝัน
 ไปว่าพระอิศวรให้ให้พระอาทิตย์มาเปิดรัศมีเป็นไฟใหม่ปราด้าทเดวจะ
 ฆ่านางเสีย นางจึงนอนขอชวดคร พระอาทิตย์จึงอุคคร้าพานางขึ้นรถ
 เหาะไป นางก็ตกใจคนเฒ่าความฝันแก่ท้าววณฺณกันที่ๆ ทำนายว่าเป็น
 นิมิตรร้าย จะมีญาติของนางไปเป็นศัตรู แต่ตัวนางหาเป็นอันตรายไม่
 จะมีไทยแต่ตั้งพระยายักษ์มเดียว นางเกิดรู้มณฺณาจึงห้ามปราม
 ท้าววณฺณกันที่อย่าให้ไปเที่ยวบ้ำาตามเคย ให้อยู่แต่ในเมืองให้ดินเคระห
 เดี้ยก่อนจึงค่อยไป ท้าววณฺณกันที่หาฟังไม่ ว่าถ้าไม่ไปใครรักจะติฉินว่า
 ขาดคร จนถึงเวตาคงออกไปบ้ำาตามเคยเหมือนอย่างแต่ก่อน

ฝ่ายพระดังชคตบ้ไชยไปนอนค้างอยู่บนภูเขา ครนรุ่งเช้าก็ให้ตั้งช
 นำเขาไปถึงปราด้าท ไปพบนางเกิดรู้มณฺณาจึงบอกความที่ท้าว
 เด่นากฎให้ไปรับกับคณพระนคร นางเกิดรู้มณฺณาเห็นพระดังชคตบ้
 ไชยตม้ายศตายคตงท้าวเด่นากฎก็รู้ว่าป็นหลาน แต่นางยังหาได้ยท้าว
 วณฺณกันที่ไม่อยากจากไป จึงห้ามปรามพระดังชคตบ้ไชยมิให้คิดถก
 พา ด้วยว่าพระยายักษ์มฤทธานุภาพมากหนักหนจะพากันหนีหนีไป
 ได้ พระดังชคตบ้ไชยตอบว่าถึงพระยายักษ์มฤทชเตชตักเท่าใดก็จะดี
 ได้ด้วยอำนาจศรีทลือไป ว่าแตวจึงชนศรอดอาจกเกิดดีเทียบเดือนตน

พวดยักษ์ได้เป็นอันมากแล้วยกกองทัพกลับมา

ฝ่ายพระดั่งชศิษฐ์ไชยเห็นท้าวฤๅมณทัณฑ์หนีไป จึงกลับไม่หาทาง
 เกสรดุ่มนทา ทักว่า เด่าความตามที่ได้รับกับพระยายักษ์ให้นางฟัง นาง
 บอกว่าท้าวฤๅมณทัณฑ์พวดยักษ์บริวารอยู่ในป่าเป็นอันมาก คงไป
 เกณฑ์พวดยักษ์ตามมาอย่าไว้ใจ พระดั่งชศิษฐ์ไชยจึงเขียนหนังสือผูก
 ดูกศรเผดงไปบอกถึงหราชซึ่งอยู่ที่ริมทะเลกับกุมารทอง ๖ ถึงหราชทราบ
 ความก็เหาะตามไปหาพระดั่งชศิษฐ์ไชย พอท้าวฤๅมณทัณฑ์ยกทัพมา
 ถึง พระดั่งชศิษฐ์ไชยจึงพานางเกสรดุ่มนทาขึ้นหรงถึงหราชออกมา
 จากถ้ำ นางบอกท้าวฤๅมณทัณฑ์ให้รู้ว่าพระดั่งชศิษฐ์ไชยเป็นหลานจะมา
 รับกับไปเยี่ยมพระเชษฐา จะขอตาไปพบปะกันแต่จะกลับมา พระยา
 ยักษ์ไม่เชื่อจึงรพดให้เขารุมจับก็เกิดรบกันขึ้น พวดยักษ์ตั้งหราชไม่
 ได้พากันหนีตายแตกหนี ท้าวฤๅมณทัณฑ์จึงเหาะขึ้นไปบนฟ้า ไปตั้ง
 เทวดาทรงจกนางปทุมมารดาของพระดั่งชศิษฐ์ไชยให้หนีกรรมรูปร่างปทุม
 ไม้ เทวดาลงยักษ์ก็เอาดอกจำปามาชุปเป็นรูปนางปทุมไม้ให้ตามใจ
 ท้าวฤๅมณทัณฑ์จึงพารูปนิมิตรลงมาแต่ขอพระดั่งชศิษฐ์ไชยว่า ถ้าไม่
 ตั้งนางเกสรดุ่มนทาให้โดยดีจะฆ่ามารดาเสีย ฝ่ายรูปนิมิตรก็จึงรอน
 ด้วยมารยาต่าง ๆ พระดั่งชศิษฐ์ไชยเข้าใจว่ายักษ์ได้ มารดา มาที่คอกใจ
 ปฤๅษากับถึงหราชว่าจะตั้งนางเกสรดุ่มนทาคนให้ แต่ถึงหราชตัดสิน
 ว่าเกิดอกจะเป็นกตอุบายของยักษ์ ขอให้เลี้ยงศรเผดงทอดตงดูก่อน
 พระดั่งชศิษฐ์ไชยเลี้ยงศรเผดงไปรูปนิมิตรก็กลายเป็นดอกจำปาไปตาม
 เดิม แต่เผดงศรเข้าไปถูกอกท้าวฤๅมณทัณฑ์ตมตง ท้าวฤๅมณทัณฑ์
 รู้ว่าตัวจะตายจึงตั้ง นางเกสรดุ่มนทา ว่าอย่าให้ถึง นางศรีสุพรรณ ดูก
 ตัวไว้ให้ตองอยู่ในเมืองนาคแต่เดียด หาดนกมฤๅมณทัณฑ์คิดอ่านดง
 ไปรับนางศรีสุพรรณกลับไปด้วย ตั้งแต่ว้าวฤๅมณทัณฑ์คิดใจ

พระด้วงคีตย์ไชยมายักษ์แล้วก็พานางเกสรดมณาทากลับเข้าปรา
 ดาห์ในเมืองอโนราช นางเกสรดมณาทาอ่อนอ่อนพระด้วงคีตย์ไชยให้
 ไปรับนางศรีสุพรรณธิดาจากเมืองนาค ให้แม่ลูกได้กัณฑ์ไปบ้านเมือง
 ด้วยกัน แล้วนางหยิบลูกมาดะกาซึ่งท้าวอุกมกัณฑ์เคยเล่นกับพระยา
 นาคมาให้พระด้วงคีตย์ไชย สอนอธิบายให้ไปทำเล่นดะกาพนันแต่คิดพา
 นางศรีสุพรรณธิดามา พระด้วงคีตย์ไชยจึงให้ตั้งหรงกัณฑ์มาคอยอยู่
 กับกุมารทั้ง ๒ ทรมฝั่งทะเล แล้วให้ตั้งขนาตงไปยังเมืองบาดาล บอก
 พระยานาคว่าท้าวอุกมกัณฑ์ให้ไปเล่นดะกาพนันต่างตัว พระยานาค
 ไม่รู้ขยายกับพระด้วงคีตย์ไชยเข้าไปในวัง เห็นพระด้วงคีตย์ไชย
 มีพระจรรคพระยานาคตั้งไต่ถามว่า พระจรรคนั้นเป็นของวิเศษอย่าง
 ไรจึงเอาไปไม่ห่างตัว พระด้วงคีตย์ไชยแกล้งบอกว่าพระจรรคนั้น
 ฤทธปราบครุฑได้ วิได้พระยานาคหนักตัวครุฑอยู่เป็นจรรมดา ครั้น
 ได้ยินว่าพระจรรคเข้าปราบครุฑได้ก็ยินดี จึงชวนพระด้วงคีตย์ไชยเล่น
 ดะกาพนัน ถ้าพระยานาคชนะจะเอาพระจรรคนั้น ถ้าแพ้พระด้วง
 คีตย์ไชย จะต้องการ ตั้งอันใดในเมือง นาคจะยอมให้เด็ก เอาความชอบ
 ใจ พระยานาคเล่นดะกาแพ้พระด้วงคีตย์ไชย ๆ จึงชวนนางศรีสุพรรณ
 พระยานาคไม่ยอมให้ก็เกิดรบกันขึ้น พระยานาคตั้งพระด้วงคีตย์ไชยไม่
 ใต้ต้องยอมให้นางศรีสุพรรณธิดา พระด้วงคีตย์ไชยจึงพานางศรีสุพรรณ
 ไปหานางเกสรดมณาทาที่เมืองอโนราช ด้วยกันปลงศพท้าวอุกมกัณฑ์
 แล้วก็พากันกลับมา เมื่อมาถึงเมืองท้าวอุกมกัณฑ์ท้าวอุกมกัณฑ์
 ประจวบเวลาท้าวอุกมกัณฑ์ตนนอน เห็นมนุษย์เดินผ่านไปในเมือง ท้าว
 อุกมกัณฑ์ก็จะจับ นางเกสรดมณาทาจึงบอกให้ทราบว่ามีไรผู้
 นางเป็นน้องสะใภ้แต่นางศรีสุพรรณก็เป็นหลาน ท้าวเสนาภูกุมมุนเป็น

พระเชษฐาประจวบหนัก ให้พระดั่งชศิษฐ์ไชยไปรับกลับมาเมืองพอจะได้
 เห็นหน้ากัน ท้าวกุมภภินท์ก็ได้อนุญาตให้มาแต่ที่มิได้มาตั้งเองเพราะ
 เมื่อมาพ้องกับเวรดาท้าวกุมภภินท์จะต้องไปเฝ้าพระยาศรีสุวร จึงให้แต่
 พระดั่งชศิษฐ์ไชย ผู้เป็นหลานพามา ท้าวฉัตรราชยังดังได้ย นางเกตุรัต
 มณฑาให้ พระดั่งชศิษฐ์ไชยเกิดรักบาดตะกาของท้าวกุมภภินท์ ออกให้ดู
 เป็นสำคัญ ท้าวฉัตรราชก็เชื่อฟังจึงพานางทั้ง ๒ กับพระดั่งชศิษฐ์
 ไชยเหาะมาตั้งยังฝั่งทะเล ทศกุมภาพันธ์ ๒ กับตั้งหรรคชยอยู่นั้น

ฝ่ายกุมภภินท์ ๒ เห็นยกทัพพระดั่งชศิษฐ์ไชยกับนางมากก็ด้วยยก
 ทัพหนีไปเที่ยวชุกซ่อนอยู่ในป่า ครั้นท้าวฉัตรราชกลับไปแล้ว
 พระดั่งชศิษฐ์ไชยจึงให้ตั้งหรรคชยไปค้นหาพากุมภภินท์ ๒ กลับมา แล้ว
 เต่าความ ความที่ไปรบพุ่งจนพานางทั้ง ๒ กลับมาได้ให้กุมภภินท์ ๒ ฟัง
 ทุกประการ กุมภภินท์ ๒ พากันคิดอุบาย ด้วยเห็นว่าดาท้าวเด่นากฎุทรา
 ว่าพระดั่งชศิษฐ์ไชยเป็นผู้ไปพานางมาได้ ก็คงจะยกราชสมบัติให้ใน
 ภายหน้า จึงปลุกษากันเขายาพิษคมเจือในขนมแล้วเอาไปให้พระดั่งช
 ศิษฐ์ไชยชวนให้กินแกเห็นจเห็นอย หมายถึงจะให้เป็นอันตรายเสีย
 อย่าให้ทันเข้าไปเฝ้าท้าวเด่นากฎุ แต่พระดั่งชศิษฐ์ไชยว่าเคยกินแต่
 ของทิพย์หากินขนมไม่ กุมภภินท์ ๒ จึงปลุกษาหาอุบายอย่างอื่นที่จะ
 ทำร้ายพระดั่งชศิษฐ์ไชยค้อยไป เรืองดั่งชศิษฐ์ไชยคอนตันมาต่อเรื่อง
 ตอนทททรงพระราชนิพนธ์บทละครทรง

ว่าแหวจิดแจงแหวงองค์ พระหัตถ์ทรงตั้งขศิปไชยพระแสงขรรค์
ตั้งเจ็ดองค์ตั้งจากพดัมพลาพดัม เจ้าศรัต้นทหน้าหน้าคตาโคต

ฯ ๖ คำ ฯ เติค

ชมดง ชัมมรุกขชาติคาชเคียร ตั้งตะเคียนยางยงตั้งไผ่
มกมิ่งพวงผดแก่งไก่อ เพียงไฟไกรกร่างมะปรางปริง
พระตั้งขศิปไชยหาไม่งาม ด้อยผดตุ๊กห้ามทกุก้านกิง
ศรัต้นทกมเกมกอนคินทง หด่นร่วงช่วงชิงกันไปมา
บ้างชกเชือกเขาเถาว์ดวย ชินผกพินกิงไทรดำชา
ผดคักนไก่อเด่นเป็นชิงช้า ดัรวดต้นศัทรราชดำรายุใจ
พากนทองเพยวเดยวดอกค ดียบชินบนยอคเขาใหญ่
ค่างชอนพระตั้งขศิปไชย เด่นโตมิดคตาหากัน

ฯ ๘ คำ ฯ เพดงนิง

ราช เมื่อนน ศรัต้นทแต่่นกคคชยัน
ทำมารยาว่าแก่พระตั้งขศิปตัน เจ้าธศัทรพระขรรค์ไฉทำไม
เราจจะงเต้นเต้นตั้งนุก ฉวยตั้งตุ๊กพาดคดงไมยงค
จะถูกเนอถูคคดพิกตวไป วางใจเต้นเดอจิงมาเอา

ฯ ๕ คำ ฯ

เมื่อนน พระตั้งขศิปไชยไม่วู่เท่า
วางพระขรรค์ศรัไวคควยใจเขา ธรรมเงอมเขาดำคณิตา
เดอจิงตามพิศรัต้นท ดคเดยวได้กนบภญา
หยิกหยอกหดอกคตักันไปมา เกษมต้นศัทรราชทงเจ็ดองค์

ฯ ๕ คำ ฯ เพดงนิง

เมื่อนน ศรัต้นทครนเห็นพระตั้งขศิป
พาเทยวเดยวเดยวเวียนง พบเหวคตั้งประดั่งคัจำนงนิก

16/06/2565

เรื่องตั้งชื่อกษัตริย์ไทย ตอนที่ ๓

หยิบศึตามาตั้งลงไป
ชโงกตามลงไปใจทักทัก
จึงร้องเรียกพระตั้งชื่อกษัตริย์ไทย
ว่าพตางพรงพร้อมเจ้าตอมตัว
ท้าวโงกเวดด้วยเต้หกด
ตรงมือนั้นแน่แฉฉวฉว
ต่างเขายนเคียงเมียงเขม้น
จึงมตักพระตั้งชื่อกษัตริย์ไทย

เขียงหุกขอยฟังไม่ดังกึก
แตกปากเป็นหมอกมีดมีว
มาคเหวโหนมีไชชัว
อยากตวลเตยพอยนแฉว
ต่างคนहतอกดวงว่าดวงแก้ว
เห็นแฉวฤยงถอยหลังโย
ครนเห็นงวยงหงโต
ตกตอยลงไปโนเอนั้น

ฯ ๓๐ คำ ฯ เขตฉิ่ง โยค

๑ ต่างคนชั้นชมตมคน
พากันวิ่งกตบมาฉบพตั้น
ไม่พบเห็นเป็นอศักรวิจิตร
เถียงกันอ้อของคณังไป
หาพตางต่างโมโหพาโตกัน
คนทงต้องข้างหนทางจร
ศัรตั้นทจจว่าแก่น้องยา

หิวเวรว่าฮาเฮเกษมตั้นดี
หาศัรพระขรรคท้วางไว
ต่างคนต่างกิดตั้งไดย
เมื่อททางจำได้เน่นอน
คนนว่าคนนตักช้อน
ไม่ได้ศัรพระขรรคกเดี่ยวใจ
เรากตบไปพระอาวจะถามได้

ใครอย่าบอออกอกความทงนไช

ชักช้อมพร้อมใจแฉวไคตกลา

ฯ ๘ คำ ฯ เขต

๑ ครนทงพระอาวทาหน้าศัร
มิได้แฉตงแจ่งกัจจา

ก้มเกด้ากราบตงตรงหน้า
ทำก้มภักศรัไค่กาศฮั้นไป

ฯ ๒ คำ ฯ โยค

๑ เมื่อนั้น
เห็นหกนัตตาไค่กาไดย

นางเกดรัสมณฑทาศรัได้
हतากใจไค่ถามมิทันช้า

16/06/2565

เหตมตอย่างไรไม่บอกแจ้ง
พระตั้งขี้ไปไหนจึงไม่มา

มาโคกคัศย์กรรมแต่งโยหนักหนา
จงแจ้งกิจจาอย่าได้ก็

๓ & คำ ๓

๑ เมื่อนน
เข็ดนาตาพดวงทางพาที
พระตั้งขี้นองรักเฝ้าชกชวณ
แแต่ดวงเค่นเค่นแฉงสุดใจ
ต้วนห้วยเหวเปตวปตองทงตั้งข้าง
พระตั้งขี้ตามหลังหุดานมา
ซาทงหลกคนเทยวคนทว
เม้นตกเหวเหต่านนเห็นบรวโดย

ทงหลกพนองท่าหมองศรี
เมื่อแตกหุดานพากนเทยวไป
รบกวนให้พาขนเขาใหญ่
ห้ามไม่ฟังเตยนะพระอาว
ซาเค่นนำทางไปข้างหน้า
ประเดยวเหตยวหากี้หายไป
จะพบต้วน้องยากี้หาไม่
ฎาจะเปนกระไรไม่แจ้งการ

๓ ๘ คำ ๓ เจริจา

๑ เมื่อนน
ทงนางตั้งพรณนงคราญ
ต่างคระหนกอกตั้งชวญหาย
จึงว่าแก่นัดตายาใจ
จงพาอาวไปเทยวคนค
แแต่ตงจากพตบพตาทงตั้งนาง

นางเกดร์ถ่มณทาฟังว่าขาน
บีมปานช้วนจะบรวโดย
พุ่มพายชตเนครหลังไทด
ไปเค่นถึงไเหนอย่าอำพราง
เกตอกจะหตงอยู่ในบ่ากวาง
ศรีตั้งนทาทางจรจรต

๓ ๑๐ คำ ๓ เพลง

๑ เมื่อนน
ครนถงครทตุดาคัญ
พระตั้งขี้ตบไชยมาตัญหาย
๒๕๐๖/2565 หลานทงหลกคนเทยวคนคว

ทงหลกแต่ถนถคนชยัน
ทำโคกคัศย์ทตองค้พระเจ้าอาว
ตรงทางแคบเหวรายทงซ้ายขวา
ท้เหต่านหนักหนาไม่พบพาน

๓ ๔ คำ ๓ เจริจา

โอ้ร้าย ^{๕ ๕}
๐) เมื่อนั้น

รุ่มร้อนฤไทยตั้งไฟกาต

ค่อยย่องเหยียบเตียบตติไปนอกทาง
ไม่ประสพบของศัพระนัตตา

โอ้อ่าพระตั้งชื่อกศป.ไชยเขย

ฤว่ามี่ต่างที่ตกลงไฟร

ขอให้พบบพพระหตนารัก

ร่ำพตางนางทรงใศกา

นางเกตรตุ่มณทายังตั้งด้าร

เขาวมาตยัตตเตยวเทยวมา

ต้องนางเรียกร้องแ้วมองหา

กัถยาครวญคร่ำรำไร

ไม่มาหาฮาอ์เตยไปอยู่ไหน

ช้อนพระตั้งชื่อกัระม้งนา

จะบวงสร้งงเด็นวักให้หนักหนา

บีมว่าโหมฉายจะฉายปรภาณ

๓ ๘ คำ ๓ โยด

ร้าย ^{๕ ๕}
๐) เมื่อนั้น

จะใศกศัถย้อยเห็นไม่เปนาการ

เจ้าชาตจงไปคัวยพระฮาอ์

เจ้า ^{๕ ๕} ^{๕ ๕}
เจ้าทงต้นแยกไปทางหน

แ้วท่าชะเงอคเจยหฟง

ชชกช้อเจ้าตุ้พรรณกัถยา

เจ้าศัรต้นทาจิงว่าชาน

เราคิตอ่านแยกย้ายรายกัน

นางตุ้พรรณกับช้ามายผัน

ชอวยกันตนตนคณควา

เฮะเดียงพระตั้งชัรชองเรียกหา

เร้วเกิดช้อช้าม่าจะไป

๓ ๖ คำ ๓ เจรจา

๐) ^{๕ ๕}
เมื่อนั้น

จะใคร่พบบพระตั้งชื่อกศป.ไชย

นางตุ้พรรณยินดีจะมีไเหน

ก็เดินคามาไปไม่คิตคตง

๓ ๒ คำ ๓ เพตง

๐) ^{๕ ๕}
เมื่อนั้น

นำนางคำเนนเดินคว้างแคว้ง

เห็นทสี่มทุมพ่มไม้

หยุดนงนกกอนเกิดกัถยา

ศัรต้นทททเทยวเฮ่าะแด้ง

พาดคิตแด้งไปให้ไเกิดฮาอ์

ก็เขาไปนงตงแ้วรชองว่า

จะได้ไปถูกษาหาวรชองกัน

๓ ๔ คำ ๓

๑ เมื่อนั้น

คิดว่าเปนนองศ์พงศัพท
จึงว่าหยดใบให้เนนชา
รับไปให้พบเตี้ยเตี้ยจน

นางด้พรรณไม่รังเกียจเตี้ยตน
ก็ไปนั่งตงพด้นทน
เห็นตเห็นอยหนกหนาเจียวฤพ
ชานกชนนจะคอยเอา

๑ ๔ คำ ๆ

๑ เมื่อนั้น

ยมแย้มพุดจาควดาเพรา

ศรีรัตนแดงกตรวยมนต์เป้า
นแนเจาจะวาให้ดเจียว

๑ ๒ คำ ๆ

๑ ปทมเอยปทมจิตร
พียงเกรงกริ่งอยดั่งเตี้ยว
อินพระดังข้เม่นว่าข้าหาได้
ภาพได้ตมิจรทกคิดมา
อินความทพริกเจาหนกยง
เวรมาหนททางกัตบแดง
พดางชยดเข้าชคตักัดหง
ทำแะเดียมถูกต้งตองใจ

เมื่อยาคิดเคื่องช่นนเหนียว
จะให้เทยวเห็นอยเบตาไม่เข้ายา
สินจางจะให้หะไรชา
จะอด้าหเทยวคนจนต้นแรง
จรงจรงนระนึ่งอย่ากินแหง
พชเปนพักเปนแรงจ้งค้อยไป
จะปรานพม้งฤพาไม่
เจ้าถอยหนีพิโยกถยา

๑ ๘ คำ ๆ

๑ เมื่อนั้น

๑ ตกยนชนเตียมโตชา
ว่าจะพาเทยวหาดังชัศตปไชย
ช่างดีปสขอย่างหนตเดียว
พาชอถอยจตรกคิดว่า
ได้เห็นกนดินระไม่ตะใคร

นางด้พรรณเคื่องแค้นเปนหนกหนา
แถววาตคัพเสนนเจียว
ตวงให้ตามมาถึงบ่าเปด็ยว
คานหนามาเกยวไม่อายใจ
ชรรมเนยมนันม้อยทไทน
กตบไปจะทูลพระมารดา

๑ ๒ คำ ๆ

ไอ้โลม น้องเขยน้องรัก
เมื่อมาแต่หนุ่มสาวต้องรา
ถ้าเจ้ามีหย่อนผ่อนปรน
จงคิดขงใจคิดหัด
ถึงเจ้าจะให้ฮาวร
ตายไหนตายไปคงไม่ฟัง
อันพี่น้องครของกันแดงย่น
ว่าพตางเข้าโกตไซวักว่า

ดูตพิพจะหักเส่นหา
ในกตางป่าค่าไม้เส่นนี้
ไซว่านฤมตจะพันพี
ไม่พอทจะโกรขขงคังคัง
จะโบยคพิด้เสี่ยหัดง
เฮนคพิม่งเกิดแกวต
ไม่เสี่ยเรอนผอนตหนักหนา
อ้อยหน้าอย่าหยิกจะบ่วยไป

๗ ๘ คำ ๆ

ร้าย น้อยเขยน้อยจิตร
มาทำข่มเหงไม่เกรงใจ
เขอะไรที่ไหนข่างคานคิอ
ถึงต้นฤทรมตชอบกัด้ตาย
นางเมินเดินหน้จะกตบไป
ตะโกนก้องร้องเรียกพระมารดา

คิดนคหนึ่งว่าเป็นผู้ใหญ่
จะแกตังให้อัปรยคอตตาย
เช่นนแกวฤทอย่าพักหมาย
ด้ญชชาติชขายบัตขบไม้คบค้ำ
นี่อะไรตเกิดมาขวงหน้า
ศัรด้นทมีนจะฆ่าตูกเสี่ยแกว

๗ ๒ คำ ๆ

ไอ้โลม แด่นเขยแด่นแขนง
อันเจ้าจะพนพไม่มั่วว
ฟังของอันวอนว่าแต่โดยคิ
เพราะรักเจ้าหนักหนาจึงครายอ
จะมีให้ขิดไว้อย่างไรเต่า
นำขงคเอาเฝ้าหยิกคิ

อย่าพักก่นกระแด่งเตี้ยงแจ้ว
แม่นคตาค้แกวตไปได้มไซ่มื่อ
ไม่พอทโกรขขงอองอ
คอรฤทแกวต่าไม่ปร่าหนี
เมื่อเจ้าคอยแต่จะวงหน้
จะถกนคคิมแต่ฮัดฮัด

ไม่คิดอายผู้ต่างทกต่างดง
ครั้นเขาไม่ถ่มหลงปลงใจ
จะหยิกข่วนเท่าไรก็ไม่เจ็บ
ดูเถิดที่ตนคอกกับขอมือ

แทบจะก้มหัวดวงกราบไหว้
เข้าใต้ถุนยุดยุดยอ
นั่นมิใช่รอยเจ็บของกุกญา
ยังจะคิดเถียงได้ไม่อายเลย

๑ ๘ คำ ๑

๕ ๕
๐ เมื่อนั้น

เมียงเมินหัวเราะเยาะเย้ย
คำคารมตมเคิบสุดใจ
ครั้นว่าบางซัดใจร้องไห้โฮ
เมื่อข้าต่ำตวงจะคืนบ่า
อุต่าหีบุกเข้าไปในกรเขียด
ชะล้างว่าข่วนตัวนรอยเจ็บ
แต่เช่นเจ้ากรรมมิอยากกตัญ
ยังกตัญมาประกวดอดแรง
มาตองดูเดียนักเป็นไร
จะถุกเถียงกันไปไม่ได้ขอ
คำบุราณท่านว่าไว้เป็นครู

เจ้าศรีธันทาทำหน้าเนย
เจ้าข้าเอ๋ยนางนชพำโต
เห็นเขาเกรงผู้ใหญ่ไม่คอบโต
มีแต่โมโหไปข้างเดียว
คิดว่าหาหน่องทองเที่ยว
หนามเกยวเปนแผดไปทงตัว
เด็กเก็บเอามาว่าพอน้ำชัว
ถ้าตัวต่อตัวมิพินไป
ว่าข้าอุตุนแ่งเจ้าไม่ไหว
ใครจะแรงกว่าใครให้อาวุธ
เขาจะหัวร่อนำขอตุ
ใครไซ้หอดได้ก็ไต่บุญ

๑ ๓๒ คำ ๑ เจริญ

๕ ๕
๐ เมื่อนั้น

จึงว่าชายเจ้าแต่ให้เนรคุณ
มิใช่ว่ากไม่ไว้เท่า
มึงเถียงไต่ถอยไม่มพยาน

นางเกตุธมณาทากัดเคืองชุน
ทจริตคิดขุ่นไปโดยพาด
พดแก่เปเต่าเปเต่าอายหน้าด้าน
ทำหักหาญเห็นว่าข้ากตัญเกรง

เหตุเพราะนัดตากตัญหาย
ชวณเตตาระเกาะแคะครินเครง

จึงจ้วงจาบหยาบคายข่มเหง
ฝากใจเกิดเองเป็นโรม

๑ ๒ คำ ๑

๐ เมื่อนน

ตั้งนางด้พรรณกระหนัด
เอออะไรนพอดทฤ
ท่างตงโทษโกรชชิ่งชิ่ง
เม้นตั้งชคิตป์ไชยไม่ตัญหาย
แกตั้งพูดเปรยเย้ยเยาะตจนตาม

ครัดันทบทนเถียงเคียงอือ
คนอื่นแถมมีแต่ไม่จริง
เป็นเพราะห้เพราะช้อต่อผู้หญิง
ถ้าเป็นจริงเหมือนว่าน่าเกิดความ
เห็นจะชวยเราแหมไม่พักถาม
บ่นบ้ำไปตามอำเภอใจ

๑ ๒ คำ ๑

๐ เมื่อนน

กราบบาทพระฮาวแล้วดำไป
เป็นคนมักได้ใครมี
เดี่ยวจริตกิริยาเป็นบ้าย
อนใจซาห่าคนนช้อเท
เจ้าด้พรรณนหนกว่านของตัว
พระองค์จ้งอดโทษด้กครงหนง
จระณิจจนครวญคร่ำช้อยทำไม

เจ้าทงห่าคนคิดแก้ไข
พิศรัดันทน์ใจมทตุ
หยาบซาพาทดิงตุ
พูดกะไปไม่เกรงกจิว
รักฮาวเหมือนแมบงเกิดหัว
ครัดันททำชวไม่ชอบใจ
เรารับไปให้ถึงกรุงใหญ่
อันตั้งชคิตป์ไชยเห็นไม่มา

๑ ๗ คำ ๑

ธรมร้องให้ เมื่อนน

๐
จึงปฤกษาดุพรรณกัตยา
ดไบแม่กับช้องของโฉมยง
เม้นตั้งชคิตป์ไชยยังไม่ตาย

นางเกสรด้มณฑาตระห้อยหา
อัยช่ากัด้สำหรับจะอับชวย
จะทำรงดำคัญมนหมาย
กตบมำด้ร้ายจะพบพาน

แถวหีบขงกับผามาทำขง
ขอเทวอารักษ์ทรงจักรวาท
เมื่อนว่าพระตั้งขงอยู่
ถ้าเจ้ามอดม้วยมรณา
สิ้นคำที่ว่าพิศฐาน
คิดถึงนิตคายังซาโดย

ปักดวงตั้งจักรพิศฐาน
ช่วยบันดาคดีให้แจ้งถัจจา
จงมีผู้เอาของไปให้ซา
ขงกับภษาจงตั้งไป
เขาวมาตย์เค้ว่าด้ว้อยตะห้อยให้
ครวญคว่ำว่าไรไค้กา

๗ ๓๐ คำ ๗ โยด

๑๐ ครนค้อยศตายุวิโยคไค้กศัตย์
ศร์ดินทนนนำมรคา

กษณกนังดงจากภษา
คนคตตตมาในดงตาน

๗ ๒ คำ ๗ เพดง เซ็ด

๑๐ เมื่อนน
เทียบไค้ตั้งคตตั้งห้วงทยาน
ให้มันตั้งกายาคาเซมัน
คิดถึงพระตั้งขศศปไชย

ฝ่ายเจ้าตั้งหราวค้ำหาญ
แปนตางบันดาคตบออกเหตุไทย
จิตรวใจเยือกเย็นดิงเปนไซ้
ก็แแดงอิทธิฤทธิ์ไกรกตบมา

๗ ๔ คำ ๗ เซ็ด

๑๐ ครนถงเซิงเขาถำเนาเนิน
ไม่เห็นท่ประทับพดัมพดา
นึ่งนี้ลครักไค้ไรให้รำคาญ
ฤจะพวกนรบไปเวียงไชย
คิดพดางทางเทียบถัญจรหา
แถวชนเขาเขาคนในวงเวง
เทวัญบันดาคดีให้ผายมัน
เอ๊ะเกิดเหตุแต่แถวชคค

จงดงเดินดตเดยวเทียบวหา
ทงพระอาวณองซาขาก็หายไป
จะเกิดเหตุเภทพาดเปนโฉน
ท่จะหนีฟไปกไซเซิง
บกกปากกขงรองเบ็ง
ทกชมเซิงรกรเรียวเทียบวมองต
มาเห็นศร์พระชรวรคท่ดวงอยู่
จะมีผู้ท่ววยแก่นองยา

เป็นตายอย่างไรไม่แจ้งจิต
ยังคิดสร้อยเกล้าว่าเป่าอุรา

ตั้งคิดที่จะเที่ยวแฉ่งวงหา
ก็ไต่กาครวญคร่ำรำไร

๑ ๓๐ คำ ๑ โยด

๐ แดงผ่นจิตรคำวิหัตริศรของตุ
เมื่อไม่พบน้องน้อยกดอโยใจ
คิดพดวงทางทำอานภาพ
เม่น โฉน โฉนเหาะชันอัมพร

จะนั่งอยู่กระหนกมีได้
จำจะไปทนต์องพระมารดร
ปากคาบพระชรรค์กับตั้งชัศ
ตรงไปนครบรรพต

๑ ๔ คำ ๑ เซ็ด

๐ ครนถงจิงตงจากอากาศ
กราบบาทตองนางพตางวันทต

ชันปราสาทแก้วมรกต
พิไรว่ากำสัตว์โค

๑ ๒ คำ ๑ โยด

๐ เมื่อนน
เห็นตุกรมาร้องไห้ไม่ด้มประดี
ปดอบพตางทางถามมีทันข้าว
มีเหตุเภทพาดประการใด

องค์พระมารดาทงต้องศรี
เทวักคิดอัสจรรย์ใจ
เป็นโรมาโคกคัตถ์ยกรรแดงให้
น้องรักอยู่ไหนจึงไม่มา

๑ ๔ คำ ๑

๐ เมื่อนน
จิงเด้าความตามเรื่องไปรับอาว
ทงหุกเซษชูากับน้องรัก
ตจนโฉนเซดาเบาใจ
ครนถกลับมาไม่เห็นพระน้องชาย
ข้าคนบนเขาเงินเนินดิน

สิงหราโคกคัตถ์ยเป็นหนักหนา
แต่ต้นจนมาถึงกลางไพร
ชวณกันหยุดพักในป่าใหญ่
ตาตั้งชัศติบไชยไปหากิน
พากันตั้งญหายไปหมดต้น
พบแต่ตั้งชัศติบไชยพระชรรค์ไชย

สุดที่จะคิดคิดตามหา
จึงรีบมาทูลแถลงให้แจ้งใจ

ไม่ว่าจะเกิดเข็ญเป็นไฉน
อันโทษตัวตักใช้ผิดหนัก

๑ ๘ คำ ๆ

๑ เมื่อหน

ชดเนครพุ่มพองนองภักตร์

ต้องนางฟ้างเพียงออกหัก

นงตักษณ์ครวญคร่ำรำไร

๑ ๒ คำ ๆ โอด

๑ โอ้อ้อว่าตกรักของแม่เอ๋ย

แม่เคยเซยจริตพิศมัย

ฤมาพัตตพรากจากไป

เพราะเธอโอ้อ้อกระยาจกทั้งหกคน

อันความคิดของมันแม้ว่าเท่า

ได้ห้ามปรามเจ้าเป็นหลายหน

ช่างไว้เนื้อเชื่อใจโอ้อ้อแสนถ

มันคนอุษยาอาชรมณ์

เห็นว่ารับฮาวมาได้แล้ว

จึงคิดฆ่าตูกแก้วให้อ้ออ้อ

จะได้หน้าได้ตาแต่พวกมัน

ควรฤจ่อมชวัญไปหลงรัก

อนิจาตูกน้อยมาตูกหยา

จะเป็นคายนันใดไม่ประจักษ์

ต้องกรข้อนทรวงเข้าฮักฮัก

ชมภักตร์กรรแดงโคก

๑ ๘ คำ ๆ โอด

๑ ๑ ครันค้อยคตายวิโยคโคกคัตย จึงปฤชากันทั้งต้องศรี

อันปราช่าทราชฐานของเราน

บังเกิดมีเพราะบุญพระโอรส

แผ่นดินว่าชวัญเข้าเจ้าม้วยมรณ

เห็นบ้านเมืองตั้งชั้วครจะตูกหมด

ต่อจะยังไม่ทิวคต

ก็ค้อยคตายกำดรดโคก

๑ ๔ คำ ๆ เจรจา

๑ ถ้าขึ้น มาจะกล้าวบทไป

ถึงจันนายดำเถาตัวดำ

ใช้ใบจากกว้างตุงมุงมา

จะเข้าเมืองบัญญัติเวียงไชย

คั่นหนวางเข็มไม้สัดทัด

ตูกคั่งตมขัดไม่ออกได้

หน้าทำกนิกนิกขึ้นไป

จึงให้ทอตดมอขยวัง

คณเราน์นปตาคณิก
มีผู้เดชาศักดิ์กาฤทธิ
นานมามีชายหนึ่งแม่ตกหน้า
กลับได้ให้ตายดวงถ้วนชอบใจ

ว่าแก้วของเรารักตั้งดวงจิต
มาปดตบดิคิงเอาของเราไป
ไปนำดวงจินตมาคืนให้
จงทายเป็นใหญ่กว่ารายดี

๑ ๖ คำ ฯ

ร้อย บัตินน
๑๐ บัตินน
ติดตามคำราโณคัมภีร์
จึงประนตบทมาดยแแถวทุดพตณ
ทงหกพระโอรสจะกลับมา
แต่ผ่นวัน้องคารนพวนร้าย
จะเกิดเหตุสั๊กอย่างในกตางไฟ
คงจะได้มาต้องเสียหนึ่ง
แม่นผัดจากถอยคำททานาย

ขุนโหรรับสั่งได้เกษ
เห็นว่าตม้นคงไม่ตั้งกา
ซึ่งทรงตั้งบิณนคัถนิกหนา
เห็นได้ตั้งจินตเอาตัวไป
คำราทายว่ามักให้หม่นใหม่
เพียงแต่ตกใจไม่อันคราย
ฉิกเจ็ดวันจะถึงพระฤดาัย
ชอถวายชอศตรแก่ภูมิ

๑ ๘ คำ ฯ เจริจา

๑๑ เมอนน
จึงครดีตั้งทงต้องเดิน
มิให้รบพาทยของกตอง
จึงหั้นโชนหนึ่งจงสั่งไป
แม่นว่าพระน้องกับตูกยา
ให้เด่นการมโหรศัพครบครัน

ทาวเด่นากฎเกษมศัร
จงจัดแจงแต่งที่ปราสาทไชย
ทงบายศัรทงททาใหม่
เตรียมไว้ให้เสร็จในเจ็ดวัน
มาถึงภาราจะทำขวัญ
แต่ในวันนั้นเป็นฤกษ์ดี

๑ ๖ คำ ฯ

๑๒ บัตินน
๑๖/06/2565
มาบตรีหมายบอกกนทนต์

เสนาประนตบทศัร
ตามมีพระราชบัญญัติ

๑ ๒ คำ ฯ เจริจา

๑ เมื่อนั้น

ฝ่ายหกกุมารโอรส

พาอาวมาในอรณิมา

แรมค้างกลางป่าหทัยวราตรี

ศรีตั้งทนนเฝ้าแต่เดียมละ

เห็นอาวเฝ้าเดินเชะเดียดดี

ท่าเดียบเคียงพุดจาพาท

देखมิ โนนมาตามทาง

๑ ๕ คำ ๑ เพลง

๑ ครนสุริยาเย็นดวงรอนรอน

ชวณกันหยดนอนโอบ่ากวาง

ดีไฟ่อกองให้ตั้งนาง

คชยระวงงตั้งอย่างทักทางไฟ

๑ ๒ คำ ๑ เฉวจา

๑ เมื่อนั้น

นางเถรธรรมณาทาศรีได้

บ่ตกวาดผงเฝ้าได้คนไท

แฉ้วหักใบไม้มารองนอน

ตั้งนางเอนของคั้งนิทรา

กถวิไภยภาวนาไม่หยดหย่อน

คิดถึงนคดียังอาวรณ์

เจ้าเคยแสดงศรเป็นพดับพตา

ตั้งบุญทดานน้อยถอยใจ

ได้ดำบายากไว้หนักหนา

คิดพตางนางทรงไคกา

จนนิทราเคตมหลับกับตั้งพรรณ

๑ ๖ คำ ๑ ตระ

ถิลาทระทุบ เมื่อนั้น

ศรีตั้งนทีแฉ่นกตคนขยัน

นั่งคิดนอนคิดทุกคืนวัน

จะเข้าหาตั้งพรรณกัตยา

ยังหวาดหวอนพจนจิตรอดเขื่อน

ความรักตกเคตมให้ใจกตา

ระเง็จตั้งพรรณกับพระอาว

เห็นนิทราหดับโหดได้ท่วงที่

ตั้งกระซิบบอกใบ้ให้ตั้งรู

จงหดับนอนนั่งอยู่อย่างมี

จะย่องเบาเข้าหานางเทอ

วันนคงตั้งมคเนนิก

ว่าแฉ้วค้อยย้อมองหมอบ

ตั้งใบไม้กรอบกถวิตั้ง

หยุดย่นแฉบรอกอกเคตมทก

แฉ้วตั้งอ๊กแฝงเงาเข้าไม่

๑ ๘ คำ ๑ เซตนิง

๑) นางตั้งเคียงข้างนางสุพรรณ จะถูกถ่มม้อนไม้คองได้
ความรักถักดักตุ้มตุ้มใจ ค่อยชักชายใส่ใบเทวี่

๑ ๒ คำ ๆ

๑) เมื่อนั้น นางสุพรรณรดีกนกฉาย
ตกลใจตมเนตรชนทนท เห็นชายอับรศรีรัตนทา
นางเคื่องชดวดเคื่องเขาตมหงาย ตกชนม่นาตายแถวบน้ตา
อันคนตัญญาตม้นชวชธา ตัดแถวว่าเขาคานเขาเป็นพิน
เห็นเขาหลบโหดแถวไตท กตาดมิ่งมาเมือคนตม
จะททำให้ต่าใจทเมตม อย่าพทหนีไปยื่นแอบเม

๑ ๒ คำ ๆ

๑) เมื่อนั้น นางเกตุรดีมณฑาศรีไต้
ผวาคตมตระหนกตกลใจ จ้งถามไถ่ถัพพรณทนต์
ครนรว่าศรีรัตนทมนตอมมา นางโกรธาค่าทอชิงม
ทำตอมตกลทกทัญถิงเพียงน อย่าโจรปากถาคัดแถวหนีเย
มิ่งช่างตงใจแต่ช่มเขง จะคิตเกรงนาหนากหาไม่
เพียงเขยผ่ต่าทกตางไฟร จงหักคตมนี้ให้ชาคใจตาย

๑ ๒ คำ ๆ เจริจ

๑) เมื่อนั้น ศรีรัตนทกถ่ถ่งเมียงมาย
พระธาวอชยาเคื่องช่นูนวย มาตงร่ายเขาช่าร่าต่ายบ
हतान्नोनอยถ่งโนนทงทกคน ประมาทตมตมดมนค่มอยหดบ
ปีศาจมากถนปต่าช่าทบ ให้คระคต่ายคระคตบยงหดบค
ผ่ต่างกตางบ้านร่ายจรง มนอุมชามาทงเตยถ่งน
๑๖/06๕56๕ ไม่แถวถว่าพ่าผ่ถตพระธาว

นางสุพรรณนิตระเมธวาคณหยาอก เนอเทมณพุดอกเหมือนเซ่นชา
จงนังนอหนัดวคณนทภาวนา ออย่าโกรราค่าทอชอ้ออง

๑ ๗ คำ ๑ เจริจา

๑ เมื่อนู
จงว่าอย่าเศกสรรคณตัง
ดีแต่แกควไปทุกอย่าง
เมื่อเขาเห็นม้งน่อยแกดา
จะช้อดไปกว่าจะตั้งเคระห
แต่วนางตงใจระไวระวง

นางเกดร์ถมณทายังโกรรชง
ไม่เซือนาหนามงอายตั้งนา
ได้โทษม้งต่างข้างมุดา
ยังคานหนามงเถยชชตียงตั้ง
กชครานเทตาระกบมาหตั้ง
ผลตคณนอณกนงกบชดา

๑ ๖ คำ ๑

๑ เมื่อนู
เดินยมแกเกอเวือมา
เมอกพเซวหานางสุพรรณ
นางวารักพินตุดใจ
ยังกำตังชตมณนหมก
ถวยชอมอไคหาไมค
แต่เงือเงอชยบแตวกตบหยุด
กตนิสุพรรณนนิยังคคิหอมกรูย

ศวีตันทไมตัมปราถนา
ปตนอองทงหาเป็นคตอกไป
ไคพุดจากันเป็นไหนไหน
แต่ทรามไวยหากกต้วพระชนน
พออาวคคใจคนชนเห็นพ
เราเข้ามานตตั้งตตั้งวงงูย
พตบคมอหตุดอออกวงงูย
อู่ยหุยเจ็ยวเจ้าออย่าบอกใคร

๑ ๘ คำ ๑

๑ เมื่อนู
หัดเรารพตางทางว่าอย่าปดไป
ดาร์พตไคยนิตต
๑๖/06/25๕๕
ทว่าไคแอบองนนจริงจิง

ทงหากตนยมมีใครไค
ชายังไมหตบมอชยนังคชยพัง
จนนางคำพงหุยคเพราะมนคชตัง
ฎาปตคตอกกระม้งพตันทา

๑ ๔ คำ ๑

เรื่องตั้งขศศปไชย ตอนที่ ๑

๑ เมื่อนั้น

ครั้นที่ทอดแหแก่หน้า

นางว่าใหม่ซึ่งเกิดมา

ขรรคมดาพญิงกับผู้ชาย

ชวนหิวเพราะศึกศึกชกชกพุดอน

ไม่หัดับนอนคุดค้อนจะตนตาย

ว่าพตางทางชวนกันเขนกาย

ครั้นที่ได้นิยายจนหัดับไป

๑ ๔ คำ ๆ ๓

๑ เตี้ยงตุเหว่าเราว์อังก้องป่า

ดูริยาเดียวเขี่ยมเหตียมไค่ด

ค่างคนพนกายด้มายใจ

พาอาวคณไพรไปชาน

๑ ๒ คำ ๆ ๓

๑ ร้อนแรมมาได้หิตายทิวา

กัถลั้งบัญญัติกรุงศรี

พบพวงพหุดมนคร

ทงกานตชชนทมาคอรบ

แต่บรธาข้าหุดวงแดขอเฝ้า

ก้มเกดอภินทเปันตัมตัม

ชายหญิงแน่นนงคังคับ

เห็นเจ้ากตบมาได้กยन्द

แต่กตเชญทงต้งกตยา

ชนทรวงขอพ้าหตังคาคดี

ทงหอกตทวงมาพาช

เด็นเห้เหนเข้าภารา

๑ ๒ คำ ๆ ๓

๑ บัดนั้น

พนักงานการเต้นทุกภษา

ต่างให้ชาวกรางเชิดเปเนโกตา

ออกเต้นรำทำท่าทุกโรงงาน

ประชาชาวภารามาเกต้อนกตั้น

นังเน้นวิมถนนอดหม่าน

ขอขไชยให้พรพระกุมาร

ขมบุญด้มการออกแซ่ช้อง

บ้างชะเง้แต่ควอดสูรรม

เห็นม่านกนกำบังมาทงต้ง

ต่างกิดต้งได้ยคงใจมของ

องค่นานนของเจ้าชาน

อันองคณนเราไม่วัจก

มิวภักครันวดตของผ้องศรี

ค่อจะเปเนพระราชาษุศรี

ชาวบุรีอวยพรกระถ้อนไป

๑ ๘ คำ ๆ ๓

๑ เมื่อนั้น

ทงหกโอรส่าศรีได้

แต่เดเห็นรำดำรำญใจ

ขับอาษาไนไปตามทาง

ถึงประตูช่างช่างหน้า

ตงจากอาษาแต่ของอย่าง

ชาวประ โคมก็ประ โคมตุรียงคี่

ประทัมจอดตองนางกัมเกยตา

ฯ ๔ คำ ฯ เต็ม

๑ เมื่อนั้น

พระผู้ผ่านเขตรชฉนทหรรษา

ตุกจากแท่นตุวรรมิทนช่า

ไปรับองค์ชนิษฐาญาใจ

ฯ ๒ คำ ฯ

๑ จุงกรมานั่งยังแท่นทอง

ตั้งรวมกอดพระน้องเจ้ารองให้

ฝูงนางด่าวดรรคกานต์ใน

ต่างชมภักศรพิโรคี่

ฯ ๒ คำ ฯ โอด

๑ ครนรตั้งถ่มประคักกาย

ค้อยคตายเศรำหมองทงตองศรี

จึงปราได้น้องรักร่วมชวี

เบเนบุญเราคร่งนใดพบกัน

แต่วันยักษมันมาพาเจ้าไป

พี่เศรำใจคิดว่าจะอาตัญญู

แต่หนีโคกโคกกาไม่รวณัน

ทงพงศัพทงเงยเบเหงาเศรำใจ

อยู่จำเนียรกาดนานมา

พินฉวนของรักไม่ตกไชย

มันแดงเปนมเหยอยู่ในไพร

แมนมผู้ตามไปจะได้มา

พคคจะคิดคามนาง โฉมยง

ทงหกองค์โอรสรับอาต่า

ด้วยหदानของน้องรักทรงศักดา

จึงรับอาต่ามาได้ถึงบุรี

ความพมจิตระเกษมด้านคี่

ตงไดผานเมืองพาราษ

เจ้าจากไปไคถึงสืบแปดปี

นิจาพิเพียงแปดภักตรา

จนเป็นด่างเทอเนื้อหนึ่งเห็นชว

อยู่ไพรสถนทคนเดียวอนาธา

ยังค้อยผาศักทุกทุกิดา

ฤโรคายายพระน้องรัก

อินนางนฤมตคนน
รูปร่างระม่ายคด้ายเจ้านก

เงนพงศ์พันธุ์ของใครไม่รู้จัก
นงตักษณจึงเต้าให้เข้าใจ

๗ ๑๕ คำ ๗

๐ เมื่อนน

ศรัทธาซึ่งทุกแแดงไซ

น้นชอด้พรรณทราวมไวย

อรไทยเป็นลูกพระเจ้าอาว

บิตุเรศไปเด่นดกพณ

กับภวงศ์เดิมพิณคามาปรารถนา

พระยายักษ์นนตบอปีรา

จึงขอมยกชคศาให้ภาค

อินองค์พระอาวกับขนมาร

อยถึงหิมพานตเป็นถนท

เนาในปราสาททรศนรจ

อตุรุเรื่องอิทธิฤทธา

ไต่รบกันกับตูกทงหลคน

ม้นยกรกรพตมาหนักหนา

ข้าแผลงศรัทตยกตาดตาชดา

ทงกมภณทผัวอาวก็อชดวาย

แถวตูกตงไปเมองนาค

จะรบศรัตุ้พรรณผนผาย

ตองรบกันกับนาคอีกมากมาย

ภวงศ์แพพวยถวายนาง

จึงได้องค์พระอาวกับตู่พรรณ

พากันเดินมาในป่ากวาง

เหตอกำตงตั้งชวศตรจะวายนาง

ทตพตางทางตพระเจ้าอาว

๗ ๑๒ คำ ๗ เจริจา

๐ เมื่อนน

พระบิตุเรศได้ฟังไม่กงชา

ต้นหวดถวฤทธิพระตูกยา

จึงวามเดียดแรงทพชรก

ทถวนนบคากก็แกเถา

จะเศกเจ้าให้ศรองชานาจักร

ว่าพตางทางเขียนเมื่อนนภักตริ

ตริตักทถนอันนอยกตอชใจ

มาหาตงถนศรัตุ้พรรณ

ชยารังเกียดเตียดฉนินทาควรไม

ตุงพงวจุคอรไทย

ชยเจ้าเท่าไถนะหตานนริก

๑ เมื่อนน
 จังคตานชนไปด้วยใจรักดี
 แคนด้วยศรัทธันทมนขงทต
 จะเถียงม้งยงเกรงมิคุดา

นางด้พรรณนารมศักดี
 นงตักษณกมกราบกับบาทา
 ปตเปนเค้ามตโตคชหนา
 นงกมกรักตราไมพาท

๑ ๕ คำ ๑

๑ เมื่อนน
 ฤบทังพระนัคดานารี
 ลิวพรรณนรตักษณภักตรา
 จังว่าขรอยกรรมโตทาใด
 แดวณหน้ามาครัดแก่พระน้อง
 เราได้พานพบประดัมกัน
 เจ้าจงพาบศรักับหลดานชาย
 แต่งขงคทรวงเคว็องเรื่อรงจุ

ทาวเตนากฎูเรื่อรงศรี
 ภูมิพิศโคมประโตมใจ
 เหมอนพระมารตาดังเถอได้
 แดเกิดมากก็ไม่เห็นพงศัพนฐ
 พัจตแจงเข้าขงไว้ทาขจัญ
 โนวนนไซ้เปนฤษัต
 ไปชำระกายให้ผ่องศรี
 จะดัม โภชเตยวทนงแปตขงค

๑ ๘ คำ ๑

๑ เมื่อนน
 ให้ชคเค็องฤไทยนาง โคมยง
 ชิงพิตชิงจ่าน่าแคนเห็ดอ
 ครนจะบอกออกคความบตนไซ้
 มันจะรวมกันเถียงเตดาะเด็น
 คความไทดไม่มทขางอิง

นางเกดร์ดัมณเทานวดหง
 ด้วยศรัทธันทมนทงงไม่เกรงใจ
 พระเชษฐาข่างเชื่อหงโหด
 พระพิทโหนจะเห็นจริง
 จะกลับเปนพุดเท็จไปทุดัง
 นางนึ่งนึ่งถนใจไม่ไคตคดา

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนน
 ข้าครัดเค็องขงคพระน่องยา

พระมีนบั๊กนคเวศเชษฐา
 ปตบโยนหนักหนาก้ไม่ไป

พระนางนงนกรศรีคนึง
เห็นทีจะระห้อยน้อยใจ
ค่อนานไปให้เต็มเสียสักหน่อย
จะทำมั่งตังขวัญเสียดวง
คิดพาดทางมีบัญชาตั้ง
เร่งยกบายศรีแก้วบายศรีทอง

เป็นโรจิ่งเคื่องชดอชฌณาไศรย
ด้วยทราวมไวยยงรักยักษี่ด้าม
จึงจะค่อยเฝ้าโถมนาง โดมศรี
ให้ทันฤกษ์ตังใจบอง
เส่นากรมวังทั้งต้อง
มาสมโภชพระน่องกับตุกรัก

๑ ๘ คำ ๑ เจริญ

๐ บดินน
รับตั้งภูวไนยด้วยใจรักดี
พนักงานของใครก็จัดแจง
มิให้รบพาทย์ครมครน

จึงมหาเส่นมศักดิ์
ต่างวงคักคักออกมาพด้น
ยกมาตังแต่งเปนนตคห頓
เดรัจฉพร้อมถารพันตั้งบัญชา

๑ ๔ คำ ๑ เจริญ

๐ บดินน
ครนไศฤกษ์ยามตามคำรา
จึงตั้งแฉ่นแฉ่นขอมาช่วย
ให้ประ โคมแตรตั้งชั่งตาด

ราชครุฬมยศลา
ก็เข้ามาจุดเทียนแฉ่นกราบกราน
เจ้าชรวุณายคอยรับมอญี่ม่าน
เลี้ยงให้ตันทงวงโน

๑ ๔ คำ ๑ มิให้

๐ ครบเจ็ดรชบคแนแฉ่นแฉ่น
แต่จุณเจิมเจิมขวัญเปนนหันไป

เอาไปพตุตัมเทียนโบกควนให้
ต่างอำนาจขวยไชยด้วยปรีดา

๑ ๒ คำ ๑ เจริญ

๐ บดินน
ใช้ไปมาถึงเมืองบญี่จาด

ฝ่ายนายตำเภาทไศสา
ก็ทยดทำทายคพระบุรี

เห็นหน้าวานต้องออกแข่งแซ่
 รู้ว่าพระองค์ทรงธรณี
 พานิชคิดจะถวายเป็น
 จัตุรทนต์ตั้งดินคำ
 ชนตงลำบากน้อยค้อยพวยไป
 มอบของให้เจ้าพนักงาน

จึงถามเหต่าชาวแพเจ้าภาพ
 ภูมิต้มโภษพระนึ่งยา
 จึงเบ็ดหีบหีบของกับภษา
 แต่บรรดาเขาของทศกองการ
 ชนแพใหญ่กรมทำน่านบ้าน
 พากันตندانเข้าวังใน

๗ ๘ คำ ๆ เชิด

๑ ครนถงจิงยกชนไปพตณ
 พนักงานทตถวายเป็น

ตงไวเวียงวันแตวกรามไหว
 ตามในจคคหมายรายของหน

๗ ๒ คำ ๆ

๑ เมื่อนน
 เห็นผากบชของด้าคณ
 จึงจิงไปขิงชองกับภษา
 มั่งเขาของจรวไรไม่มั่งตงาม
 จะเตี้ยฤกษ์เตี้ยพากหน้าตอง
 ขอบแต่ฆ่าพันให้บรวไรโดย

๑ ทงหกแเด่นกตคนชยัน
 อ้ายนมนั้นจะก่อให้เกตความ
 ชอนนได้เ็นผ้าแต่วชกตาม
 มาถวายเป็นแต่ตามอาเถอใจ
 อ้ายจองหองชัวชาติอุบาทว์ใหญ่
 ได้หัวชอกไปเตี้ยให้พัน

๗ ๖ คำ ๆ เจริง

๑ เมื่อนน
 จึงว่าแกเฮอร์ตทงหกคน
 ถิงมั่งตงามก้ตามท
 เปนเงินฤททองของอะไร

๑ พระบิตาหตถกจคคคคคณ
 เขาของเขาชอนชนเตี้ยทำเไม
 เขาจรงรักภคคเเามาให้
 อยุ่ไหนเามาพ้อจะตุ

๗ ๔ คำ ๆ

๑ เมื่อนน 06/2565
 จึงว่าของจรวไรอะไรมีรู

๑ ทงหกชคคเอนนเอนนอย
 พระบิตาอย่าคู้ให้เตี้ยตา

ไม่เคยพบเคยเห็นเช่นนี้
ขอบแต่กึ่งเดียวที่ป่าช้า

ผัวผมนพรายตายห้า
แดงเขยณผู้เอามาให้ดำใจ

๗ ๕ คำ ๗

๑) เมื่อนั้น
ครีดีว่าเขามาแค่เมืองโกต
ย่อมจะเห็นงามตามใจรัก
ไปค้าทอเขานมหมันไม้ดี

องค์พระบริตรงคียงตั้งไผ่
เคยให้ของเจ้าเราทุกปี
ผิดหนักใจว่าเป็นผัวผี
เอาผวมผ้ามานั้นระดูยกยา

๗ ๕ คำ ๗

๑) เมื่อนั้น
จะขจัดชนกตัวพระจะโกรธา
ครันบิครเดือนห้าต้องจำใจ
แต่จวราชของชวชชาติอนาทรวาย

ทั้งหกบิตพตวนอวนหา
ทำจิตกิริยาว่านถาย
เขาของกับตีไม้เข้าไปถวาย
จึงค้นให้ไปชายเดี่ยวเมืองโกต

๗ ๕ คำ ๗

๑) เมื่อนั้น
เห็นผัวกับขของคองฤไทย
ตั้งตั้งดงามหนักหนา
เนื้อหนังคิงหนังจะกำมิต
กระนั้นแต่กตถกยายังว่าชว
คุดำคั้นผ้าทงเราเดี่ยวไป
ประเดรีสูงกว่าเพ็ชรนิลจินดา
ว่าพตางตั้งดีไปให้พระน้อง

ทำวเต็นากฎเป็นใหญ่
ภวไฉยแต่ตั้งเพ่งพิศ
ใครเห็นเป็นหน้าเจริญจิต
งามผิดผ้ามนุษย์ในแดนไคร
บุญตัวได้เห็นเป็นตลกใหญ่
ราคาไต่ตั้งแค้นคำตั้งทอง
จะทำขวัญกัตยาทางดอง
ยื่นชองให้หนักดำยาใจ

๗ ๘ คำ ๗

๑) เมื่อนั้น
เห็นพระตั้งขจะยังไม่บรรโดย

ทั้งดองนางต่างจำของตัวได้
ชองกับตีไม้ตั้งได้มา

นางเกตุรตมณฑาท้ายตั้งห้อย	คิดถึงหัตถาน้อยเด่นหา
ชดในยืมชบาอาบภักตรา	ต่างทรงไศกาไม่ส้มประดี

๗ ๔ คำ ๗ โยค

๐ เมื่อนน	พระเชษฐาภิราชเรืองศรี
ปดอบพตางทางถามนางเทวี	เจ้ากรรแสงไศกักด้วยอันใด
พี่ให้ของต้องตั้งนค้เท	ไม่ชอบใจฤแม่จึ่งร้องให้
เจ้าอย่าเศร้ารำตร้อยน้อยฤไทย	จะประสงค้ตั้งโรจงบอกมา

๗ ๔ คำ ๗

๐ เมื่อนน	นางเกตุรตมณฑาท้ายหา
จึ่งทุดคค้พระพยา	ใช้จะน้อยใจช้ด้วยผ้าน
อันตั้งพรณกับน้องรำร้องให้	เพราะคิดถึงตั้งช้ตบไทยเรืองศรี
อุดำให้ไปรับช้กับบุตร	ไต่รับอตุรีแต่นาคา
ครนเร่ร่จแต่รพากนคตาโคต	บกกปามาในแดนยักษา
ทำนทำวอนณราชชดสุรา	ช่วยพาเหาะข้ามชตาโดย
พบทงหูกนทผงนา	เขาทำช้อตรงให้หองโหด
ช้ชวณพระตั้งช้ตบไทย	เทยวเก็บผดไม้ในแดนดง
แต่รคตบมาว่าเจ้าตั้งช้ณนตัญหา	ไม่รู้ว่าจะตายฤจะหลง
จึ่งเอาของตั้งตั้งนทาขง	ช้จางนงเสียงทายเป็นเค้ามุต
เขาได้ฝากกับช้องของน้องมา	เห็นเทว่าพระตั้งช้ยังไม่ตัญ
จึ่งกรรแสงไศกาช้คร	น้องทุดทงนเป็นตั้งจจา

๗ ๑๒ คำ ๗

๐ ได้เขยได้พี่	ออกช้อพระตั้งช้ให้กงษา
จึ่งว่าปดาดแต่ระแวกตา	เมื่อทงหลตูกยาช้ดำไป

ใครเดาเจ้าอย่างอื่น	อันคนอันนอกนหามใด
จะหาผลเรื่องอิทธฤทธิไกร	เหมือนเขาเหตงานไซ้ไม้มัด
จึงฝันนามาถามทางหกพदन	ผู้ใดนทอวดจากตาเกิด
พ่อฟังมัดไปไม่ว่องแวง	ใครไปด้วยถูกแก้วจงบอกมา

๑ ๖ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น	ครั้นที่แต่ร้างทำเป็นเมินหน้า
หัวเราะพดางทางทศพระมิตา	นี้แต่ถูกยาเป็นจนใจ
ท่านว่าแถมมิเชือกจำเชือก	คชโครนนทวงเหนือขยทไเหน
วาสนาอาภัพจึงดับไป	อย่าถามไถ่เข้าเดยพระมิตา

๑ ๔ คำ ๑

๑ ตกเขยตลกแก้ว	พ่อตงเนื้อเห็นแต่ตที่เจ้าว่า
อันคนอันหมิ่นแดนในโตกา	จะแกตถกตาเหมือนเจนนไม่ม
แต่ครัดแกขนิชฐายาใจ	เจ้าตมหลานไปฤกเมือก
จึงแซเชื่อนเดือนไหลพาท	ทำให้พตงเตตมเทให้ใจ
อันเจ้าว่าไม่น่าจะเชื่อฟัง	พระศคตปพระตั้งขอยทไเหน
หลานทงทอนแต่ทไป	รับเจามาไถถงวงเวียง

๑ ๖ คำ ๑ เจรจา

๑ เมื่อนั้น	นางเกดร์ดมณฑาทักตเดียง
เออช่างกระไรไม่ได้เดียง	เมือความจริงแท้เพียงขยเช่นนี้
น้องจะขอถามเนื้อความหลัง	แต่ข้ายไปขยด้วยยกษ
ทชอนางประทุมหาร	กับไกรสรเทวดทงตองน
พระพรุจกนางบังฤกไม่	เขาว่ออรไทยขยไพเรตฉนท
อันตลกนางประทุมแต่จันทร	นามนชอว่าตั้งชคตปไชย

อีกเจ้าตั้งหราชูทไกรสร
บอกว่าเป็นบุญชาติ
เจ้าชัศตวงศ์พงศ์พันธุ์ให้รู้จัก
อันโอรสหมดแต่อยู่ยังมี

ทั้งต้องทรงฤทธิรอนจะหาไหน
ให้ไปรับเข้ามาธานี
จึงแจ้งว่าหทานรักทั้งต้องตรี
พระพิจรังำภูกตรกตรวา

ฯ ๓๐ คำ ฯ

๑๐ พึงเยยฟังความ
อันประทุมนนเมยของพญา
ดุกคตอคมิตคนทงแผ่นดิน
อัจรวโรไกรสรทาชันน
โหรเกาเขาวาอุบาทพเมือง
อ้ออ้ายตูกอประทุมมา
แต่ดูถามโอรสเด้าตามเคาเงอน
พอหลบคาวาเจ้าเฝ้าชมเชย

เซรงามจะจริงเหมื่อนเจ้าว่า
อวยด้วยกันมาจนมครรรัก
มีอถอตั้งชัศตปเดพระชรรค์
ดุกมันชัวจริงเป็นตั้งหราช
พิเศนเคอองขับไตไปเดี้ยบ่า
มันไปรับฉนิษฐาไมรูเดย
จริงเหมื่อนอ่าวว่าฤตูกอเยย
ไม่บอกให้รูเดยแต่เติมท

ฯ ๘ คำ ฯ

๑๑ เมื่อนน
พระอาวมาเป็นเคิเชนน
เมื่อเดินป่าอาวถามถึงความหลัง
จึงรู้จักชอเดียงตั้งชัศตปไชย
แกตงพตเดยงวดตจะทดแทน
เอออะโรบาปกรรมกไม่กต้ว

ศัวิตนทชนเดียงออกอถม
พานรพานชวางทุกออย่างไป
ตูกเด้าให้ฟังจนต้นใต้
ช่างเขามาว่าไต้เป็นเนอศัว
ทเคอองเคันตูกยาว่าฆ่าฉัว
จะให้โทษแก่ศัวนไม่เคต้ว

ฯ ๖ คำ ฯ

๑๒ จอมเขยจอมขวัญ
ไทรเพราะเจ้าเด้าจริงเด้า

อ้อถระนนคอกฤณะตูกแก้ว
จึงชกเวอองชกแกวเอาถูกความ

แดงพระยมเขยนเบอนภักตร์
ศรัทธาหม่นวาพเหงงาม
อายคนชวดชาติอบาทขวาน
พิชชอเตี้ยเถิดชยาเรตฐ

มาตรัดแก่นองรักชักถาม
เขาบอกความฤเจ้าจงได้
มานับเป็นลกหนานำคานัญ
ชาวเมืองเดื่องวีระเยยเยาะ

๑๒ คำ ๑

๑๑ หน้าเขยนำเคนเหตอ
เถอนไหลไปดวยอายพุดเพราะ
แม่เจ้าคนดีศรีดีนทา
มิ่งเต่าไหลพงเมือครั้งไร
ชวดกตว่าไต่ไปรบยักษ์
กตอแต่จะชิงดวงตะ โกรง
พวกมิ่งฟังบุญสังข์ตีปี่ไชย
เห็นยักษ์มาฝ่าผ่นดงกองทง
แต่ชวักคิดอ่านฆ่าหลานกู
กตบมาพุดอวดพอยอชก

เขออะไรช่างเขอเป็นมันเหมาะ
นเหนอเคราะห์เหนอกรรมใดทาไต่
ช่างตานหนาชนเดียงเถียงไต่
ยังกตบว่าผู้ใหญ่พุดโง
เขงออย่าพักมาคตหมายคตตายโง
โม่ิงโหยงพาทไม่ม่ิจริง
พุดอชไปช่อมคตอวยหัวคตตัง
พากนมุคหัววงเขาช่มมรก
เดห้กตกรออยู่คตมอก
พุดอช่ายโกหกเขอาเห็นคต

๑๓ คำ ๑

๑๒ ฟิงเฮยฟิงอาว่า
มาได้ถ้อยร้อยความเขาพันพัว
เออมีใช้ผ่มอฤจวนน
ตงนังกอดยักษ์นาตาเด็ค
ตูกหลานที่ไหนเต่าเขามาว่า
ตีบปะตตีบปะค่อคตพองาม

เจ้าศรีดีนทาตายมหัว
ชอกเห็นคตเห็นคตว่าคนเทจ
จนกมภันทผวหัวชวาคตคต
ชอกชามเชตฤทชชวจมาคตม
พระมิตาฟิงไต่ไม่ชักถาม
เป็นความคตมคตจะแกตังพาด

๑๐ เจ็บเขยเจ็บจิตร
 ตมตนหยาบขาดมาญ
 จะคมมิ่งให้โตอายุตั้งตั้ง
 ว่าพตางนางตูกขนทนต์

ก็ไมคิตแต้วว่ามิ่งเป็นหลาน
 จะราวฉานพวงศัพทเพราะมน
 แม้นฤทธิเดชตั้งจริงอย่างวงพัน
 เขาได้คตบตพตวัน

๑ ๔ คำ ๑ เขต

๑๑ แคนด้วยพระพันศตใจ
 หตบตางมเงาเข้าด้วยมัน

เอออะไรมาฆวงทางกัน
 คตตญาติจาตกันแคว้น

๑ ๒ คำ ๑ เจรจา

๑๒ เมื่อนน
 เท็จจริงจำว่าแต่โดยคต
 ข้างโน้นอย่ามูตตูกกะ
 ข้างนี้เป็นผู้ใหญ่อย่าใจร้าย

พระเชษฐาเต้าโตมนางโถมศรี
 มาต่วนทบทต่วนคักน่วนวาย
 พ่อจะเกตุยไก่อตเตี้ยให้หาย
 ไม่ตั้งดาร์หลานชายเดยน้องรัก

๑ ๔ คำ ๑ เจรจา

๑๓ เมื่อนน
 ใหวัดคอกกัใจทักทัก
 คตยกระซิบพาทักกันทนต์
 จะให้ท้าวเธอถามขุโหรา
 แถ้วหกนางต่างทตพระด้ามี่
 กัดยามาเป็นเช่นนเซ

ทงหมมเข้หมคักคัก
 กตถว่าลูกรักจะแพี้ยว
 จำจะทตถักกันโอรดา
 เขาจะได้ช่วยว่าให้เกตุอนไป
 น้องนหตถากจิตรกิตตั้งไดย
 อย่าไหวใจจงถามโหรายุ

๑ ๒ คำ ๑

๑๔ เมื่อนน
 เห็นเกยงกันพนะผอเป็นเหตุอร
 แถ้วมตั้งขุนอตมญชา
 ทานช่วยพิเคระหคให้เคมท

พระด้ามี่ตรัสตอบว่าชอบชย
 ว่าความมาหตยคไม่เช่นน
 ตรัสเรียกโหราเข้มา
 เรานยงพะวงตั้งกา

องค์พระนองยาแต่มาถ้ง
ดูจิตเห็นณคิกิริยา

ให้โกรธซึ่งหตทานรักหนักหนา
จะถูกลูกต้องผีบ้าฤกษ์อย่างไร

๑ ๖ คำ ๑

๑ บัดนั้น

จึงคยามตามเคราะห์ห่อโรไทย
ครันจะทุดไปตามตัจจา
เราได้ตื่นบนเขาคราวอนัน
คิดแต่ฉวนบนวประนมทต
อนพระนองนาริรมต
เหตุเพราะยักษรยาทถวายปรารถ
จงหาหมอหดวงทงปวงไซ้

โหรเถ่าบังคมประนมไหว้
ไม่มีเหตุเภทไทยตั้งตั้งอัน
เห็นหลกโอรธ่าจะธาดัญญ
จำจะช่วยผ่อนผันให้ชออบกต
ข้าวงดักษณหนักคุณคหิตายหน
เป็นพิถลจิริตคิตคตงไคต
ประจำองค์นงคราญให้หัตงโหด
มาดแต่แก้ไขให้หัตายตา

๑ ๘ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น

จึงตรัสว่าจริงแต่ฉวนะโหรธา
ว่าพตางทางตั้งเส่นานาใน
แต่แยกไปให้ทงทงจัน

พระผู้ผ่านนคเรศเชษฐา
เราเห็นกิริยานณคิต
หมอโรงเราเท่าไรเรียกมานี้
หากนทรวงตงผนนเขามา

๑ ๔ คำ ๑

๑ บัดนั้น

บ้างไปเรียกหมอนวดหมอชยา

เส่นารับตั้งได้เกษา
บ้างก็พยายถ้วเข้าไปพตงัน

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา เขิต

๑ เมื่อนั้น

จึงตรัสตั้งหมอหดวงทงปวงนน
จะเปนโรคชยั้งไรไม่ประจักษ์
ให้ซึ่งซึ่งทงหลดกุก

พระผู้ผ่านนคเรศเชตรชยันท์
จงช่วยกันแก่นองกุดตองต
เห็นตะด้าตะดักปตาดออยู่
ไม่แต่ดหน้าตาเผ่าด้าทอ

แม่นัใครเก๋หายคตยคตมคตง	กจะตงให้เนนกรมหมอ
เร่งทำคามวชชาอยารวอ	ตงใจคตงคอให้จต

๗ ๒ คำ ๗

๐ บคินน	หมอยาใคร่กรวญถนถ
จิงกรวบทตพตทททท	ไซนหมพคตคจระย
ชชต่นนบาคเตอคให้เคชคต	ถ้าถวยยารุเห็นจะหาย
ตมกรทบทหญไทยไม่ดบาย	จิงกรวณกรวยชางภายใน
หมอนวคตองตงตรงบาทา	แตงว่าเด้นบตคตพอแก้ไข
จะคองห่อโบด้มตัมกับไฟต	บระคบให้เด้นด้ายกรวจายค

๗ ๒ คำ ๗ เจรจ

๐ เมอนน	ท้าวเด่นากฎเจ้ากรุงศรี
จิงครตตั้งยายทาวททท	จิงเร่งตงฝไปตามเคช
ถ้าเองแกนของชองกหาย	จะให้ตถนมากมายแตงยายเอช
จะเปนอย่างไรช้ไม่เรุตย	น้แนเหวยอ้มคตย้าปคกน

๗ ๔ คำ ๗

๐ บคินน	นางท้าวไหวผชมชมน
ประนหมอถอยนงกน	ท้าวคตเด้นเทาเทาหวาเรช

๗ ๒ คำ ๗ กราวร่า

๐ ถวยชวคตคิมเหตัจจนเมามน	ตูกชนเตนวิาผย้าผยอ
ทำพินาศาเบยวบคพตเพอ	ชอกมภนค้เกตอชองกมา
เองอช้ายไม่ตงเร่งไปเดย	มาโกวชชงหดานเมยโยหนกหนา
เขาเบ็ดโก้ไปกนเกคิเกคตชอ	แกตงมูกพันมุด้าได้โคต

๗ ๔ คำ ๗ เจรจ

๑	เมื่อนน	นางเกสรดุ่มนทาให้มันได้
	วังคำว้าเหวยอจรวโร	ผู้ต่างที่เินมาเข้ากู
	มิ่ง โทหกเห็นตัวหิวประดม	น้อยฤกตนมมาตบหุดู
	ว่าพตางนางฉวยดิมประค	ได้ค้อยหิวหุระยาไป

๑ ๕ คำ ๑ เธิค

๑	เมื่อนน	พระเชษฐวอันนหม่นใหม่
	จึงปดอโยน โอนอ่อนเขาใจ	จึงกรรกรไทยมาแทนทอง
	ไม่รักพี่แต่ฤกฏแก้วดา	เฝ้า ไกรธาวาว่านุ่นหมอง
	มาหลงไหลไม่ควรเดยพดน้อง	พิพเคราะห์หัดอดต้องเห็นก้องแท้
	เมื่อทงหกหาดนรักผู้ศักดิ์ดา	ไปรับมาจจริงเจ็ยวทเค็ยอแม่
	กตบเค็ยของต้องด่าถไม่แด	ดูตทพิจะแก้ทคุดุมใจ

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๑	เมื่อนน	นางเกสรดุ่มนทาแดงไช
	ถึงพระจะไกรธกัไกรธไป	เมือความจจริงใจไม่เชอกัน
	แม่มมีพบพระตั้งขเหมือนดั่งคิด	เห็นชวครน้องยาจะขาดัญ
	อันอายทงหกไม่นับมัน	พงศัพนชระไรจะคอยต่าง
	ครนว่าไปก็เครื่องจะเค็ยของ	มันข่มเหงพองนทุกอย่าง
	เฝ้าเกยพพานหาดนด้าวมากดางท่าง	ทงพตจาจากถางให้ได้อาย
	ดูพรรณมันด่ากัไม่เค็ย	คเกิดรอยเค็ยยังไม่ทาย
	นี้ฤกจะโทษนเปนหาดนชาย	ดูตายไม่ชชเห็นหน้าตา

๑ ๘ คำ ๑

๑	น้อยเขยน้อยฤก	พิพดงเชอถอมนนหนักหนา
	ช่างไม่ยาเกรงขมเหงฮาว	หยาบชาเชนนทเค็ยว

แถวคำตักหกคนนับ
ขุดเขมรหม่นมาควาไม่เรียว

มิ่งนตแต่จะแกเกยว
กระทบบาทกราดเกรียวจะทุบต

๗ ๕ คำ ๗

๑ เมื่อนั้น
ศรัทธาทรงทุดไปทนท
แต่แรกเถียงทีชอตุกไปรับ
แกตั้งปรักปราช่าเคิมคด้วยซังซิง
เมื่อครั้งเดินทางมากตางป่า
มิได้ไคตเคียงเจ้าสุพรรณ
น้อยจิตรคิตคิตแต่น่าสรวด
อันชู่เมยตุกไม่พอใจมี

ทงหกคกใจขมมีหน
ซังฮาววาทงนไม่จริง
ประเคียวใจไฟตักดับเพนตุงตั้ง
ถ้าเป็นจริงเหมือนว่าจงฆ่าฟัน
ซำกตอฮาวจะวังเกยเจตยัตน
ตุกรักษาควมถนถน
มาว่าซำตามตวนไม่ควรที
จะบวชเดี่ยมิดฎุมิตา

๗ ๘ คำ ๗

๑ ตุกเฮยตุกรัก
เจ้าคนตรวงคนชอฮยาถอฮาว
แต่วัดตั้งแกเขาวมาตยหิตานน้อย
จงรักกนฉนวนาคินะเทวี่

พอไม่แจ้งประจักษจงดำว้า
จงงอองอนพุดจาแต่โดยต
เจ้าฮยาพุดยถอโทษโกธรพ
บุญคุณเขามี่แกหิตานรัก

๗ ๕ คำ ๗

๑ เมื่อนั้น
ไคฟังคิงเคนฤไทยนิก
อันตั้งยชาติทงหกเชษฐ่า
อะโรช่างมฤตทางศำป
แต่วั้นเมื่อพระตั้งรัชศกปีไชยหาย
คัวหลานักปีพิศรัตันทา

นางสุพรรณนารวมคักค
นงตักษณจิงทุดไปทนท
ซำไม่ปราดน่านับว่าพี
เคยคยเถียงเข่นนหิตายคร่า
ต่างแยกย้ายรายคั้นมณฑา
ไปเทยวหาตุ่มตุ่มพุ่มไม้

พอลงทเป็ดยอกเกยอพาน
ข้า้หยุกช้วนหนักหนาไม่ดำใจ
ครนพระมารดาข้า้ถาม
ขานอนค่างกตรงป่าพนาต
ตอบย่องเข้หาข้า้กับเขา
ยังกตบจนเตียงเตียงมากมาย
ต้นคานคานคือนตุ้ใจ
ทำไซ้หตุ้เตียงจนตาเข้บ

ทำหักหาญศุคครว่าไซ้ว
ยังอั้งได้มาจนชนัน
กตบพดจาหยาบหยามเตียงคต
ครตั้งทนนมแต่นกราย
ถกเขาหอกหกตมหงาย
เห็นไม่ชาคือายเท่าปตายเด็บ
จะว่าอย่างไรก็ไม่เจ็บ
เคิมเค้มแนมเห็นไปทุ้ครว

๗ ๓๔ คำ ๗

๑๑ เมื่อนน
ข้างประคิษสู้ตค่อเป็นเวียงราว
ตบประมาทกันเต้นเช่นน
เขาว่าใจมหญิงนจริงเจียด
ที่ว้าข้าย่องเบาเข้ไป
เมอผลหลอกว่นนนเจาคกรนคราม
ยังขอยย่องวงวอนให้ชนเพื่อน
ข้างกะไรว่าไตักว่าเขา
เท็จจริงตามแค้ครระดาการ
ขอพระบิคุรงคัจังได้เตียง

ครตั้งททาว่าชระนางนอ้งตัว
ว่ากตัวด่มอ้างไปข้างเคียด
เขอนเมอโรชาเคิดเกยอ
ขอกเป็นเขยวเป็นเต็มได้เก็บความ
เจ้าจับได้ฎุหนอจะขอตาม
ดกวงบ่มบ่ามมาหาเรา
ข้า้บคเบอนอยู่จริงฎุไม่เต่า
คิตตติเจ้าอย่าเอนเตียง
เห็นอยปภากร้าคาญชครวนเตียง
ถ้าใครเพ็ดยงอย่าได้ไว้ช้คิคร

๗ ๓๐ คำ ๗ เจริญ

๑๒ เมื่อนน
กอดเข้ครระตั้งคั้งคิต
ให้ชนนต่นเท้ให้โตเต้ใจ
ตุ้บปัญญาพาททจระชัก

ท้าวเต้หากูฎุร้าคาญจิตร
ยังฟังยังผิดตั้งเกตนัก
จะจริงจ้งข้างไหนไม่ประจักษ์
จำจะชักเกตยไ้เกตให้คักน

คิดพดางทางครดีแก่นองยา

จงฟังคำพวอาชยาเตยคณ

จะคิดดีนให้เปนกตางทางธรรม

คำของเจ้านมยงเถอนตอย

ข้างเขาว่าได้ไปรับมา

เห็นยนิพนหนักหนาไม่ราถอย

ตถอยคำด้านวงก์เรียบร้อย

ทงฟใดไซด้อยให้เขาไป

ฝ่ายพระนังยว่าคณชน

ห้ามตวยงยพเข้ามาไม่

เถียงกันเปต่าเปต่าเขาอะไร

ข้างเจ้าเปนผู้ใหญ่ควรอดยอม

จงหตบ้นอนให้สบายหายเจ็บหตง

อย่าคตมคตงฤไทยจะไม่มอม

อนอัยยักษศนไซโตเท่าพ้อม

จะทกขครอมถ่มนไปทำไม

ฯ ๑๒ คำ ฯ

๑ เมื่อนน

นางเกตร์ถ่มณทาน้ำตาไหล

กต่าวตถอยคตมตตด้วยขตใจ

เกิดคะชยาได้พุดจากัน

อกเขยเอชอะไรข้างหตบคตา

พิพากษาขเจงแบ่งบั้น

กระนเหตะควรเห็นว่าเป็นธรรม

เขากันนกะไรจนไมคิต

ตบบุญวาคันตนาอไทย

จะอยไยให้ระกำขำจิคร

เปนตายไมเสยตายเกชวตคร

จะตตคตามองคพระหตานชาย

ว่าพดางนางตูกจากแทนท

ถนยถนตบครพำผั้นผาย

ไหนไหนกัในจะวอดววย

อย่าชยให้ไตชยเสยตูกยา

ฯ ๑๗ คำ ฯ

๑ เมื่อนน

ท่าวเด้นากฎยคหิตดา

จงว่าพไมให้เจ้าโคตคตา

ชยา โกรธาตตชตตบคตมอ

แต่แม่ตูกตของคนจะตบไป

ยังเห็นงามแก่ใจอยแต่จฤ

จะทำให้ชาวเมืองเขาเดองฎา

ไมควรถอโกรชพเช่นนเดย

ซึ่งตักต้นนนผดพิงคิดได้
แต่ว่าหลานตัวมทรามเชย

ขอไถยแต่ยเกิดนงน้องเขย
ไม่ห้ามมารดาเดยน้อย่างไร

๗ ๖ คำ ๗

๑ เมื่อนน
อย่าห้ามน้องเดยคคงจะไป
จะเอาไวทำไมกับโบบ่า
ข้าคนเมามัวมัวช้วนัก
ถ้าเม้นมีพบพานพระหदानชวญ
มาย่อยคุดคุดคร้าไวไย

นางเกดร์สู่มณฑาแถดงไซ
เห็นใจเดยแต่ทว่ารัก
ให้อับอายชายหน้าพระทรงศักดิ์
พระอย่าพักทำปดอบให้ชอบใจ
จะตั้นคไปกัว่าจะตักไชย
ชรไทยเคองชัศตปมมือ

๗ ๖ คำ ๗

๑ น้องเขยน้องแก้ว
จงหยคยงปฤกษาหาวือ
ค้อยารังพรังนจกคตาโคต
แตวรองตั้งทงทหารพดเวือน

จะไปให้คได้แต่วจรงเจยจฤฎา
อย่าองอฮนหันพนเพอน
พจระคามทรามไวไปเพอน
เรงเตรยมไพรในคือนประเคยจน

๗ ๔ คำ ๗ เจริจา

๑ เมื่อนน
จิงทตทภคคาคาตำมี
เมยเห็นกถยายงคคุดมคตง
จะพากันบุกป่าเทยวหาใคร
อันเขตรแคว้นไพรระหิงตงदान
มันจะมาจับกนตั้นเตยคเนอ
พระมิห้ามปรามจะคมาใจ
จนยกษมาพาไปคได้ทุกชวอน

ทงหอกคเวคัมเหษ
จกคคคคให้คทจะไป
พระจะพดอยตงคังไปชางไเหน
เมอมีช้ตงคหदानว่นคเรือ
คตวนยกษมารคคตางชางคเดือ
เห็นไพร่พดจะไมคเหตคมานค
เหมือนรบไปชมคตวนเมือคควากค่อน
ควงนทจจะจรมยหนกใจ

๗ ๘ คำ ๗

๑ ปทมเอยปทมจิตร์
 หาไม้ที่ไหนหน้คงบรรไ้โดย
 แดวครดีเก้ชนิษฐานารี
 พระอวยใจผินหงตั้งเปรย

จริงแดวพคคชนมาไ้
 อนบุญคุณเจ้าไซ้ไม่ตมเอย
 คิวพิไม่ไปแดวน้องอ้อย
 ออย่าเตรียมพตเดยนะเด้นา

๖ ๕ คำ ๖

๑ หน้าเอยหน้าหัวว้อ
 อย่างไรรอยค้ผิดค้ก่อนมา
 ช่างไม้อัปรยค้คอดสู
 ค้อจะถูกกระทำยาเยย
 เห็นต้มเปนกระษัตริย์สิริวงค์
 พระไทยกะโรกต่าคังเหตักเพ็ชร
 ดกเอ่ยอย่าข้ามาจะไป
 ม่ายคู้ไ้วโยเด้าพระพียา

เช่นน้ดอกหนอพระเชษฐา
 ทงหตัมคทาแดวซ่าฟงคว่าเมย
 แดเขาชู้ดำทึบก็ถัดบ้เดย
 จังเอยงเจยไปข้างคนพุดเท้จ
 เคยณรงค้ตั้งครามไม่ขามเข็ด
 ไม่เด้ตั้งแเดวนี้ขงจะขอตา
 ผิดชอบบวรไ้โดยเสยในบ้า
 ข้มเหงจวิงยั้งถว่าเจ้าหัวใจ

๖ ๘ คำ ๖

๑ ขวัญเอยขวัญเข้า
 ถิงมาทแม่้นช้วนจะบวรไ้ไทย
 แดวมีตั้งหนาทบญชธา
 เร้งครวจเตรียมรพตมนตรี
 พระเหต็ยอตั้งมเหษ้ไ้ธรา
 เจ้าอย่าตามมีตราชศตาศ์แคต้ว
 ว่าพตางทางเส้ตั้งเจ้าทตั้งรง
 คาคตตะกรตตงยนคไปกนยกษ

ทพจะทงเจ้าอย่าตั้งไ้โดย
 คงจะไปเปนเพื่อนนางเทว
 เหวยเหวยเด้นาหงดี
 คริงนทจะไปจวิงจวิงแเดว
 กบ้หกโอรต่ากต่าแแกต้ว
 อยวิรักษกรึงแแกวเกิดถกรัก
 แดงองคอกกกระทกถกถก
 เขาแหวนถกพิรอตต้อคตวนช

จับพระแดงคุมมือเงือง่า ถึงยกษมาเท่าไรก็ไม่หน้
แต่ชวณต้องกัถยานารี่ จรตั้งจากปราว้าทไชย

ฯ ๓๐ คำ ฯ เต็มอ

๑ ชนบพเกยรัตนชชวาทย์ ทวยหาญประนมบังคมไหว้
เด็ค้จทรงครด้ารमारประไดย ทงส์องอรไทยน้ททรงรด
โชตนจำเ้าแก่แดงานอดวาง ก้าณตนางข้างโนไปเกือบหมค
ข้างประเทียบเรียบร้นเป้นหัตันต ให้เค็ดชอนทศโยธาตตาโคต

ฯ ๔ คำ ฯ เชิด

๑ เทพเจ้าคตใจไพร่พต ทงช่วยย้อย่นหนทางให้
แก่มัญจาดมาเมืองตั้งชื่อกษัตริย์ไทย ทางโกตด้ามวันเป้นวันเด็ย
กองหตวงต้วตุมรคา แคนบรพตการบ้าเป็ด็ย
ศรียาเย็นพยบตบเด็ยว คิตเด็ยวกต้วไทยโนไพร่วัน
ตั้งให้หุยตโยชรวต เร็งแบ่งคนคตไม้ตงค้ายมัน
ปตูกพดบพตาคิตค้อให้พอกัน น้าท้ใครไม่ท้นโทษถึงคาย

ฯ ๖ คำ ฯ

๑ บคินน เด่นาอภิวันท้แต่วณผาย
เกณทกัณวุ่นไปทงไพร่นาย บ้างตงค้ายบ้างจับทำพดบพต

ฯ ๒ คำ ฯ เจริจา

๑ เมื่อนน พระปิ่นม้กนักรเศชฐ้า
จิงชวณต้งองแจ่มจันทรกัถยา ชนต้วพดบพตพนาตวร

ฯ ๒ คำ ฯ เต็มอ

๑ แดวก้าชบัก้าชวช้าเ้า พตเรวตาด้าเด็ยเห็น้อย้ออน
เก็ดอกจรม้ไลยพดบพตมาราญรอน อย้าเห็นแก่หัตบ้นอนจตวรจตวร

ครั้นต้องเข้าปฐมนิยามก็ไต่ยาคัน ด้วยน้องนางนาคตาเด่นหา
พระคงใจส่วดมณฑลภาวณา จนนิทราหลับโหดในราตรี

ฯ ๕ คำ ๑ ตระ

ตอนที่ ๒ ท้าวเสนาภูกุณาฬาร

ขานี่ มาจะรดน้ำลงไป
ให้รอนอาศน์นกกตงอศค
คร่ำไต่หน้าจะเกิดเหต
ตั้งตำรังสังข์ศิลป์ไชยไต่ยาคัน
น้หากเทพเจ้าจอมผา
เห็นต้นเวรเวรธาไต่ยาคัน

ถึงท้าวสังข์ศิลป์ไชย
อศคจรรยอย่างนมเคยเปน
จึงอศคตงอศคทพเนตรตั้งเกิดเห็น
ตกเหวเคอองเจ้ญเปนเตราะห้กรรม
เขาเมตคามาช่วยอุปถัมภ์
เราจำจะไปช่วยชีวิตไว้

ฯ ๖ คำ ๑

ร้อง คิดแต่มิเควบรพท
เหาะจากฟากฟ้าสู่ราไต่ยาคัน

เรียกเทพบริวารน้อยใหญ่
พร้อมไปค้วยเทวดาเดว

ฯ ๒ คำ ๑ โคมเวียน

ครั้นถึงเขาใหญ่ตั้งใจจง
อุมสังข์ศิลป์ไชยไต่ยาคัน

อมรินทร์เหาะลงไปในเหว
เดวชนตามปตองเปตงค้วยฤทธา

ฯ ๒ คำ ๑ เหาะ

วางองค์ตั้งเห็นอศคบรพท
ตบไปทั่วทั้งกายา

เขาหน้าทพบริวารคเษา
พอกเทวดานวดพนให้บนเทา

ฯ ๒ คำ ๑ วิธ

๑) ที่เจ้ปดคหยาขนิบคิงหีบทง ทงรปร้างงามขิงขนกกว่าเก่า
บางให้พรสอนตั้งบางหยอกเย้า แด่ว่อมเจ้าพาหาะไปเวียงไชย

ฯ ๒ คำ ฯ เชิดคิ่ง

๑) ครนถงจิงตงขิงแผ่นคิน อมรินทรวชอกหนทางให้
แด่วัดำแดงแผตงอิทธิฤทธิไกร คินไปสถานพิมานฟ้า

ฯ ๒ คำ ฯ เชิด

๑) ทองย่อน เมื่อนน พระตั้งรัชชูปไทยโอรดา
๑) ยรยาครนาคกรเข้าภารา ตรงมาปรางค์แก้วแควไฉ

ฯ ๒ คำ ฯ เพดงช้า

๑) ร่าย เมื่อนน ต้องพระชนนศรัได้
๑) เหลือบเห็นตงน้อยกตอยใจ อรไทยไปรับด้วยนิต
นางประทุมอุ้มของคชนได้คัก ต้วมกอดตกรักกรรแดงศรั
นางไกรสรโศกศัลยพันท้ว ดิงหราโศกัจจนิงไป

ฯ ๕ คำ ฯ โอด

๑) ครนค้อยคตยาขก่าตรดเศรำหมอง พระมารดาทงต้องกัถามไถ่
ตูกเอ้ยเกิดเช้ญเป็นอย่างไร คิงช้าไปไม่ถึงธานี
๑) พระเจ้าเขาพระขรรค์แดงชศรั มาตงให้มารตรยงกรงศรั
๑) แด่วบอกว่าพระชวากับเจ้าน มาตงกตางพนาตแดวหายไป
๑) ความแม่ทงขรอนอวธนนง ครวญควำรำรักเพียงตักไชย
๑) คิตว่าจอมชวัญเจ้าบรโดย เป็นไฉนฉนณะตูกยา

ฯ ๒ คำ ฯ

๑) โอ้ลาว เมื่อนน พระตั้งรัชชูปไทยเป็นหนักหนา
๑) กรรแดงพตางทงพระมารดา แด่คัจจนมาถึงกตางตง

ด้วยพระสุาทงหกเขาทำช้อ

ตูกเซอถอรักใคร่ให้หลหลง

มันพาชมเขาห้วยให้งอยง

แต่ผตักตกลงในเหวรก

เจ็บชาทงกายมีมวดยชนม

ไต่ทกชทนพนทจะตวองตวัก

อันจะรอดมาได้มันไม่ถัก

แต่ควอญคว่ำรำฤกกถึงมารดา

เดชรบุญญาของชชไช

จึงรอนอคนเจ้าไทรตวองชช

อมรินทร์จากตถณพิมานมา

อิมชชพชนจากเหวชน

ท่านเอาน้ำอำมฤตย์มาได้จรตวอง

แต่วช่วยพามาตงถึงเชตวชนนท

เป็นกรรมของตูกเองมาตามทน

ทงพตติพรากจากกนกับบิตว

ตงแต่นไปจะตงตงทุกช

จะได้เป็นผาคูกตมโม่ตว

เห็นบิตวจะมารบคนนคว

พระมารตววจเชอตูกเกิดว

๑ ๓๒ คำ ๑

๑๐ เมอชน

นางประทุมตอบองคโอรตถ

แม่กววดนน้ำเตยแต่วนะแต่วตา

จนชนแต่ภักตวไม่ชอตุ

เราชยนตูกว่านะพ้อชย

ชย้อออกชชเขาเตยรำคานญห

จะชชนไปไทตเตยคนศตว

มันจะกววกันทำระยยับ

ว่าพตางนางค้อชยุมประคอง

ตูกจากแท่นทองเจ้าห้องหีบ

วางชงคตงบวรชมกชตวประทบ

จนชนหตบเตยเกิดชย้อพुकไป

๑ ๒ คำ ๑

๑๐ เมอชน

พระตงชชอวรณถอนใจใหญ่

บวรชมรำฟงคองใน

คิตจะใคร่ได้พบกับบิตว

ควณจะรบชชนนชชชว

กักตวจะโกรชชไม่โอนอ่อน

ให้รำตบรำตมทวรชอน

แต่นอนนถนถตงกตบจนหตบไป

จำปานารี ครั้นรุ่งแดงตรีษาการ้อง พระศนั้นจากแท่นทองผ่องได้
 เทวดาลือสนมาคตใจ จะพาไปให้พบกับบิดา
 พระเว้าร้อนจิตรชุ่นกุนเฉียว คิดจะใคร่ไปเที่ยวประพาศป่า
 จึงบังคมชนนีนั่งจาจา ลูกรักจะตาไปเดินไพร
 ควณม์ายชายแดงทีนกร จะร้อมร้อนกตัมมายังกรงใหญ่
 ทำช้ออนพาทพิพรุ พระองค์จึงโปรดให้ดูกลไคตคตา

๑ ๖ คำ ๑

ร้าย เมื่อนน พระชนนีนมจิตรเดินหา
 ๐ รับขวัญร่ำพรวนแพดกับตกยา จะไปป่าเม้นมใจ
 เกิดอภัยกระยาจกทงหกคน จะเค็ต้อบแฝงแต่งกตออกมาใหม่
 เจ้าจะกตัมกับดอช้อไป มีนจะซ้าทำให้ไคเค็ตร้อน
 ดิงหรามาลังก์เจ้นม้วย จะได้ใคร่ไปด้วยช้อยตั้งต่อน
 แม้นมใคร่จะให้จร แต่แก้ควาว่าอนกัเจ้นใจ
 พ้อช้อย่าหลงเด่นอยเย่นคำ พังคำมารดาช้อมาไศรย
 ช้อย่าคบคำตมาคตมกับมูไค จงระงังระใจไพร่

๑ ๗ คำ ๑

๐ เมื่อนน พระโอรสปรัดเบรมเกษมศรั
 เคารพรับคำด้วยนิตต์ ขันยชตตาดตองพระมารดร
 แด้วช้อระดร์ระดรงทวงเควของทพิย พระหัดถ์หีบพระชวรศ์แดตั้งชศร์
 ตงจากปราคาทแก้วแด้วรบจร ออกนออกพระนกรเข้าพงไพร

๑ ๘ คำ ๑ เซ็ด

๐ พระดำเนนตตเตยวเทยวมา ชมพรวณพฤชาตั้งไล่อ
 จึงผาดแดงศรัตงช้อช้อช้อไกร เร็ยกตั้งคว้นอยใหญ่มาฉับพตัน

๑ ๒ คำ ๑ เซ็ดนึ่ง เจรจา

๑๐ บดินน์

เจ้านายพตคนชยัน

พาพวกพรานไพร่ใจฉกรรจ์

เที่ยวควนคันทนาเนาในดงคาน

ฯ ๒ คำ ฯ เชิด

๑๑ มาพบด้ว้จตุบาทนานา

มฤคาโคกระทิงว้างพาดัน

เห็ดอบไปเห็นองค์พระกุมาร

งามโฉมเปรียบปานกับเทวัญ

แต่จจะเป้นพระตั้งชัศกรมังหนา

ท้อหาหยไ้ไม่ไพร่ตั้งฉนค์

จำจะถามนามวงศ์พงค์พันธุ์

ให้แม่่มั่นตระหนักกับประจักษ์ใจ

คิดพลางทางเดินเข้าไ้ไปหา

จึงมีวาจาปราได้

เจ้าเด็กน้อยขึ้นมาแต่แห่งใด

ช่างกระไรแกต้วกต้วนำกต้วแทน

ปากกว้างทางเปลี่ยวมาเที่ยวอยู่

แต่ต้วนมุ่ต้วหัดต้วอดแน่น

อันถิ่นฐานประเทศเขตแดนแคว้น

ลยู่ต้วแดนตำบตหนักโต

ปศุเรศชนนพของ

เป้นพวกพ้องตั้งวงค์พงค์ไ้ไหน

ตไ้โฉมงามนามกรช้อไ้ไร

จึงบอกไ้ให้หมตช้อย่าปดกัน

ฯ ๑๐ คำ ฯ

๑๒ เมื่อนั้น

พระตั้งชัศติไทยมิได้พรน

จึงตอบว่ามิ่งนจของหงศกรน

มาถามถึงพงค์พันธุ์พดตะเทอะ

เงตเจงอพระขรรคชนดำทมิ

มนนำต้วบศัศให้หวะเหวอะ

ทุดช้ายชาติชานำเคอะ

น่มงเชอะเชิงมาแต่แห่งใด

เองเร้งกตตีไปต้วต้วเดียว

ช้อย่าเข้าชกนะหาตวะไม่

เขาคำโดยต้วต้วมไป

คันมอคันไม่จรงจรงเจียว

ฯ ๒ คำ ฯ

๑๓ บดินน์

เส่นโกธธาในตาเขี้ยว

จึงว่าต้วกกระจิริตหนักตเดียว

มากราดเกรยวเอาผู้ใหญ่ได้ศรนเครง

มเงาเอาชวตรมาทงเสี่ย
เพราะเจ้าเกสรต์มณฑา
เมื่อมันเปเนยักขันธ์ไพร
เห็นคงจะบรรโดยนไม่แคว

ที่ไหนเคยตกเมยจะเห็นหน้า
พาพมาซ่าเดยจริงแคว
ใครจะตั้งมันได้เน้องแคว
จะกลับไปเดยเดวอย่าทาทัด

๑ ๖ คำ ๑

๑ เมื่อนน
นางพิไรว่าว่าดารพัต
ควนองเปเนยงยังนงพง
พระเชือชายประเดริฐเดศไกร
ยังไม่ทนถามไถว่าไต่เห็นอ
นองเห็นว่ามีไซไฟรี
แควเมือนภักครซักถามเตนาพธิน
ตั้งตำตำชาวลักกราดไร

ขนิษฐานวยนุชชุกหัดถ
ทงภักคตแนมเหน็บให้เจมใจ
ไมคังคังคินเคนเปไฟใหม่
นำพระไทยชตาดจริงยงต์ตรี
แต่ออกขื่อว่าเดือจะวงหัน
คทงทงจะเปนตั้งรัชศกไทย
เจ้าคนนยงเด็กฤาเด็กใหญ่
เห็นจะเป็นตูกไฟรฤาผู้ค

๑ ๘ คำ ๑

๑ บดินน
อันกุมารทชวาน
รูปโฉมโฉมพรรณนงงามนิก
จะควรวกนกับหักกุมารา
ถ้าใครขันคานต์ขรอรุทช
ข้าจะขอตองนำไประาน

เตนาทตดองนางโฉมศรี
เห็นทจะเป็นหน่อกระษัตรา
ตมายองคทตรงคักคัพระเชษฐา
ชันชาตบตองตบตำมปี
เห็นไมรอตชวตจรจกคิดหัน
อย่าเข้าชชักไซ้อยูให้ชา

๑ ๖ คำ ๑ เจรจา

๑ เมื่อนน
จึงห้ามทเมื่อนนคยเตนา

นางเกสรต์มณฑาได้ฟังว่า
ใครอย่าคั่นคระหนกคกใจ

อันกรมารนพหัตถของข้าแน่	เที่ยงแท้มั่นคงไม่ตั้งไฉย
ท่านช่วยนำมรคาพาไป	ให้เราได้พบพามพระหัตถนชาย
ขอเชิญภวไฉนไปด้วยกัน	อย่ากลัวตัวตัวตั้งมั่นผาย
อนิจายงชนคนตะกาย	ช่างไม่ฮวยดำดงวรรคกำหนดใน

ฯ ๒ คำ ๆ

๐ เมื่อนั้น	พระเชษฐาผู้มีแห่งแกลงไซ
วนนแซงขาเห็นบชาไป	จะคลาไคลสัดที่จะเหยียบยั้น
ไปต่อก่อนให้แน่เกิดแม่เฮ้ย	เจ้าเป็นคนคุ้มเคยกับหัตถนชวัญ
พจะคอยชยุนไมหนกน	ตั้งพรณไปเพื่อนชนน

ฯ ๔ คำ ๆ

๐ เมื่อนั้น	ชนิษฐาว่าดูน่าบคิดดี
อกเคียมแตกตาทงคาบ	ช่างพาทแก้ไซไปร้อยคู่
กตบจะไซไหนของนผนผาย	พระเป็นชายถอยหลังเหมื่อนดั่งกุ้ง
ตั้งพรณฟังเกิดซีดำนวนตง	จะใคร่แย่งให้ยังเย็นยิบ
เชิญไปพอเป็นเพื่อนอย่าเชื่อนชา	ถ้าเกิดเหตุตั้งญญาให้ท่างปรับ
เราจะแอบมองดูอยู่ตบัตบ	เมื่อนมีไซจึงกตบมาพตบพลา

ฯ ๒ คำ ๆ

๐ เมื่อนั้น	ท่างเด้นากฎจึงตรัสดีว่า
จะไปก็ไปดินแก้วตา	แต่ขอให้ชานเดินกตาง
เจ้าเป็นนครจุกมกจ	จงเดินนำหน้าพไปห่างห่าง
แต่วดงจากพตบพตากับตั้งองนาง	ให้เห็นนำทางจรจรต

ฯ ๔ คำ ๆ เพลง

๐ บัดนี้	๑๖/๐๖/๒๕๖๕	อำมาตย์ยังกตบตัวตั้ง
พาดัดเตาะไปในไพรวัน		ครนถึงที่ดำคัญคอยแอบต

จักรกระหิบทุดนางพดางเขม่น นั้นแน่แต่เห็นไวไวอยู่
 น้แต่ฎาไรระโถมทรู จงดูให้แน่เกิดแม่คุณ

ฯ ๔ คำ ฯ

๑) เมื่อนั้น พระเชษฐาครวญจิตรดกิดอู่
 ถ้ามืดคงค้งบออกพะเอามบุญ จะไต่หมุ่นไปก่อนได้ช้อนตัว

ฯ ๒ คำ ฯ

๑) เมื่อนั้น นางเกิดรตุ่มอนทาให้คั่นหัว
 จ้งว่านอะใจค้งใจกิดัว จะหนีคัวออกกวงทงกัน
 ว่าพดางนางตอบเขม่นหมอง ดูท่าของเห็นเป็นพระหลานขวัญ
 แล้วเทวชชองให้ตุ้พรพรรณ จงช่วยกันคุดแต่ให้แน่ใจ

ฯ ๔ คำ ฯ เจริญ

๑) ต่างจำคำคัญไคมนคง ก็จ้งตรงเข้าหาหาข่าไม้
 ต้วมต้อคอกคองค้งขศศปไชย แล้วร้องให้ไม่เป็นลุ่มประดี

ฯ ๒ คำ ฯ โศก

๑) ครนว่าค้อยคตายววยไคกา จ้งร้องเรียกเชษฐาเชิญมาน้
 ไค้ประตัมพบตูกแล้วครวญ ย้งจะรือช้อย้อว่าไร

ฯ ๒ คำ ฯ

๑) เมื่อนั้น ท้าวเสนาภูยังตั้งได้ย
 แค้ชยบตั้มต้อไม่ไวใจ ถ้ามี่ใช้ตูกชายดีตายจริง
 พระชวณเสนาในไปเพื่อนตัว เห็นตั้นหัวชคช้นย่นค้ง
 เข้าตบหลังตั้งต้อนวนอนิง เองอย่าทงกนะจะแทนคุณ
 ขนษฐาษาเรยกเปนหลายครั้ง ท้าวข้งครวญจิตรดกิดอู่
 ๑) 16/06/2565 ชกตบยบุนออกถ้อได้

ชั้นแขงหญ่ไทยไคตคตดา
ปากบ่นบวิกรรรมทุกหยาใจ

ชอกจากพฤกษาดมทุบใหญ่
ตรงไปยงทพระนอยยา

๑ ๘ คำ ๑ เต็มอ

๐ เมื่อนน
บั้งคมทฤตถามพระเจ้าชาว

พระตั้งชื่อกษัตริย์ไทยโอรดา
ผู้ชวยที่มادتวยนไนคร

๑ ๒ คำ ๑

๐ เมื่อนน
นคบคบควของเจ้าไช
ควมเกรงฤทชพอเผาทอลอย
เจ้าจงอภิปรายทหายทก

นางเกดร์ดมณณาแถงไช
คิงใจมาหาพระตุกรัก
เดินห้อยพรนศอถดัดหนัก
ใหวจกควาตุกจะยินดี

๑ ๔ คำ ๑

๐ เมื่อนน
คิงบั้งคมบิตาแถงพาท
ชางคณเคนควอสนคูนจิง
เมือเปนคณนุกไภยนาใจชง
วจกมกจิครนหนอ
พระแถงพิคจาว่าเปรียบเปรย

พระตั้งชื่อบริตเปรมเกษมศรี
ไครนมายนอยเกกิง
ทำทจะอิงไมเหตยอหตั้ง
ฤชชงมาไดไมอายเตย
นำหวอหหนักหนาเจ้าชาเขย
แถงทำเมินภกครนอยไมนำพา

๑ ๖ คำ ๑

๐ เมื่อนน
เห็นเมันเท้แแต่แถงว่าตุกยา
อึงเขาส้วมกอดแถงกรรแถง
ท้าวคริตปตบองคพระตุกรัก

ท้าวเด้นากูฏไมกิงชา
ควมไดมณค้ำเปนพันนิก
พระตั้งชื่เด้แถงแถงทำผจก
จิงณภกครมาพุดกับบิตา

พระแม่เจ้าเดยวน้อยทเหิน
โทษพ้อผิดแต่จะแก้ตัว

พอดังเนอคงใจออกมาหา
ได้เห็นแก้มิตามาง้องอน

๑ ๖ คำ ฯ

๑ ผ่านเอยผ่านแก้ตัว
ว่าตกขั้วด้ารพัดศักรอน
ได้ความทุกขทัพนปนพันไป
ขั้วครตกรวดเปนตัวมา
เห็นเป็นชาติแต่กับบิทร
ไม่ควรภวไนยะจะโกตเคี้ยง

ความเก่าในจิตจงคิดก่อน
ให้ขบจากนครทงมารดา
ถูกขตอยากยากไร้อยู่ในป่า
ก็เพราะพระมารดาบำรุงเตยง
แต่ชาติก่อนทำกรรมไว้แต่เพียง
ใช้จะเกียงเตยงเปนมารยา

๑ ๖ คำ ฯ

ชาตรี
๑ คองเอยคองจิต
เปนเคราะห์เพราะเชื่ออ้ายโหรา
เขารวณกันว่าขั้วกักตัวไป
แต่วิญจนนครณหาทกรাত্র
เจ้าเป็นธำโหดขของบิคา
ถึงจากโกตไม่ได้มาพมพัก
พ้ออุธำหิมาง้อขอโทษ
แก้ตัวอย่าจะห้อยน้อยใจ

ขอนนพ้อผิดเปนหนักหนา
ไม่ทันตรึกคราว่าร้ายดี
จึงตองจำใจให้ขบหนี
พ้อหนีใช้จะไม่รัก
เกิดในภาราราธนาจักร
ก็คงเปนตกรักร่วมฤไทย
เจ้าจะโกรชจะขิงไปถึงไหน
พ้อจะรับกตัมไปยั้งภารา

๑ ๘ คำ ฯ

รำบ
๑ พระเอยพระทวงธรรม
เมอขบไต้ไม่เตยงพระมารดา
เตยงจะมารับกตัมไป
๑/6/06/256๕
ตูกกริงเกร็งอินทรายเมอปลตายมอ

ตูกไม่เศกตั้งรรำพรรณว่า
ไฟรฟ้าพตเมอองกัเตองฎา
ผดยกระไรจะมีอ้ายเขาอีกฎา
เพราะพระเซอถิตทงหนาง

ฉันต้องมารดากับชาน
เชิญแต่จตุคนครอย่านอนค้าง
ตัวตูกนี้ฤไม่ถือโทษ
แต่หากเจียมตัวด้วยกตวโไทย

เข้าไปอยู่บุรีจะกัศขวาง
หกนางจะคอยระห้อยใจ
จะซึ่งโกรธพระบิดานันหาไม่
จะสู้ยู่ยากไรกับมารตร

๑ ๘ คำ ฯ

โอ้โถม แกวเอยแกวตา
เผ่ายกข้อเคื่องชัศตครอน
ซึ่งแต่หลังมเงาเณ โฉด
จงเมตตามิตรได้วอนวิง
จะเค็กเจ้าให้ครองอาณาจักร
ได้ดีบวงศ์พงศ์เฝ้าเหล่ากอ
ว่าพตงทางถดเข้านังโกด
แต่ว่าแก่นิชฐานงตักษณ

ฉาดดาว่าแคะไค้ใคร่สอน
จะให้พ้อมัยมรณเสียจริงจริง
ก็ดำรภาพโทษเจ้าทุกสิ่ง
อย่าเกรงกริ่งหญไทยพิไรก่อ
บำรุงรักษ์ตัวแดนแทนพ้อ
ใช้จะต่อดวงตงให้หลังรัก
อุมตกล้ายใจชนได้คัก
เจ้าช่วยปตอบทดานรักบ้างเถิดรา

๑ ๘ คำ ฯ

รำบ เหมือน
ยมพตงทางครัดแก่นคดา
ขอผดบศเรศไตงองอน
จะซุนเคื่องเบองหน้าชาวประกณ

นางเกสรธัมมณาเด็นหา
จงฟังคำอาวอาอย่าดั่งคณ
เจ้าจงอดโทษกรผอนผัน
นางรำพรรณปตอบยอมให้ชอบใจ

๑ ๔ คำ ฯ เจริจา

ประนมกรวอนตามตั้งชัศตปไชย
เคื่องเชิญเป็นไคนไม่บอกแจ้ง
มีมบรรโดยในถดงพงงว

นางสุพรรณแยววยอดพิศมัย
เหตุไรพระพิหน้องมา
ทำให้เทยวแต่องกรรแสงหา
แต่ไศกาครณญครำรำรัก

แค้นด้วยศรีต้นทมนเดิมและ
เข่าข่มเหงน้องยาหนักหนานัก
มีแต่เจ็บช้ำระกำใจ
เพราะพระพี่ไม่มีเมตตา

เฝ้าเกาะเกาะเกี่ยวพจนหาญหัก
จะดำชัศเท่าไรไม่นำพา
คิดว่าจะได้ไม่ได้นำ
จึงแกลงหินของมาเสียดงน

๑ ๘ คำ ๑

๑) เมื่อนน
เจ้าว่าไยฉนั้นนะเทวี่
เป็นเหตุด้วยทงหกเขาพาไป
แต่กำสรดไค่กานำตานอง
ถ้าเม้นอินทรามิมาช่วย
พระเด้าความแค้นันจนปตายมา

พระสังข์ตรีชัศตอบนาง โนมศรี
อย่าดังไค่ยว่าพี่แกลงหินของ
แกลงผลัดให้คักเหวเปิดวปต้อง
คิดคณิงถึงนองกับพระอาวี่
ก็เห็นจะมอดม้วยตั้งชารี่
เจ้าอย่ากินแหวงแกลงใจ

๑ ๒ คำ ๑

๑) เมื่อนน
ให้สังข์ตั้งเวรหญ่ไทย

ด้ามกระษัตริย์พั่งว่าน้ำตาไหล
ก็รำไรไค่กาจาบัตย์

๑ ๒ คำ ๑ โขต

๑) ครนค้อยคตายวิโยคไค่กเครั้า
องคพระบิดาจึงว่าพตั้น
จะแก้แค้นแทนทำให้สาหัส
จะฆ่าทงแม่มันตามกันไป
พ้อคิดตั้งด้ารมารดาเจ้า
จะแค้นอกหมกมุ่นชุ่นเคื่อง
บิดาจะใครไปขอโทษ
จะใครรับกับค้มเข้าเวียงไชย

ต่างโถมเด้ารับมั่งตั้งชอญ
อินอวยทงทกนพ้อไม่ได้
ผูกมัดพันเดี่ยวไม่ปราคาได้
เนือความนงคไค่คองถึงเมื่อง
มิไค่กเครั้าทกชัศครอมหมอมเหลื่อง
ยังกระเดื่องกระด้างด้วยหมางใจ
ให้หายโกรชข้างพ้อเป็นช้อใหญ่
ทงทรามไค่โยกรตั้งสิงหรา

ยังจัดต้นจวนใจด้วยไม่รู้
ขวัญเข้าเจ้าจึงได้เมตตา

ว่าเขาอยู่ที่ไหนจะไปหา
ช่วยซักพาพ่อไปให้พบกัน

ฯ ๓๐ คำ ฯ

๑๑ เมื่อนั้น
จึงส่งของบิณฑบาตพาพัน
แต่จะไปคนเดียวจนมิได้
จงรอรอขอผิดตั้งเวลา
แม่นัดสมคบเข้ามารตราบ
เชิญเสด็จคืนยังพดับพตาไพร
ทูลพตาททางถวายเป็นอาภ
พระตั้งเตี้ยนนิษฐานาร
แต่จวบศัตรีเรื่องฤทธิศัตรีศักดิ์
ถ้ามกระษัตริย์แต่ตามจนตั้งศดา

พระตั้งขัตรีวถตั้งวถตั้งต้นศ
ขอนนเป็นธุระของตุกยา
ด้วยพระแม่หมางใจอยู่หนักหนา
จะไปว่าจึงวอนให้อ่อนใจ
จะรีบกลับมาแจ้งแสดงไข
ตุกจะตาไปประเดียน
แทบบาทบิตุเรศ์เรื่องศัตรี
อัญชตั้งตองศัพระเจ้าอาว
บายภักศัตรีศดาโคตเข้าในไป
แต่จวบจนกันกลับมาพดับพตาพต้น

ฯ ๓๑ คำ ฯ เสด็จ

๑๒ พระตั้งขมาถึงพระบุรี
จึงไปหาตั้งทรวาพคจากัน
พบพระบิตุเรศ์ที่ทกลางดง
จะนางขอขอตตั้งด้วยมารดา
จะตั้งออยออยอองให้เต็มที
ไม่เต็มคิตผิดขอขบก็ไม่อนอน
ว่าแต่จวบพากันเข้าในหอง
ทำบรกรรมทดับดงกับเพตา

ขนปราดำทศัตรีขมขมัน
นองไปไพรวันได้ตางมา
ทงพระอาวกับองคัขนิษฐาน
ให้เราต้องราช่วยว่าวอน
กว่าพระชนนนี้จะโอนอ่อน
จะจึงวอนตั้งอกขบรบเร้า
กราบตั้งมารดาบั้งเกิดเกล้า
คตั้งเกล้าเขยัยปรีดา

ฯ ๓๒ คำ ฯ

ตั้งหราชพดขยว่าแม่ตั้งสอง คำน้องว่าจริงจริงม่อนมัน
ขยาคือของถือโกรชคุมโทษทนต์ ตกลงเดี่ยเกิดกับบิดา

๑ ๖ คำ ๑

๐ เมื่อนน นางประทุมกรวโกรชโอรธา
จึงว่าตั้งชัศตปไชยใช้ตั้งหราช ใครตั้งตอนมาฤว่าไร
มิให้พูดเรื่องนกรมพง มิแต่เดี่ยมิงหาจำไม
ว่าพตางนางยุคตัวไว้ ผูกมือเขาได้ดวยไม้ตี

๑ ๔ คำ ๑ เจริจา

๐ เมื่อนน นวดนางไกรสรโถมศรี
เห็นตทงตั้งสองร้องเต็มท ปรานีนางทตชอโทษกร
แกเชือกแหวพามาชัถถาม เนื้อความทงนใครตั้งตอน
ฤไปประดับพบบิดร จึงเฝ้ามาวิงวอนพระมารดา

๑ ๔ คำ ๑

๐ เมื่อนน พระตั้งช้เหลี่ยวย้ายแถขวา
เห็นพระแม่อยู่ไทดไม่ตามมา จึงบอกแจ้งกิจจาตำรพัน
วันนตูกตามารดาไป พบพ้อทในไพร่สันท์
ทงตั้งพรณพระธาวมาด้วยกัน เค้าความเต็มนให้ตูกพง
แหวว่าจะมาง้อชอโทษ ไมชิ่งโกรชพระแม่เหมื่อนแถหลัง
เซิมุดององคักคินไปครองวัง พระศรีตั้งให้ช้มาวิงวอน
ถ้าเม้นชนนไม่ตีด้วย ให้ตูกช่วยว่ากตำแม่ไกรสร
แม่ขยาคือชคัศตรอน จงช่วยกันอ้อนวอนพระมารดา

๑ ๘ คำ ๑

๐ เมื่อนน 16/06/2565 นางไกรสรได้พงไม่กิงชา
หุนหันโมโหโกรธา ทวาดว่าคตตั้งชัศตปไชย

ไปคบคิดกับพ่อมาก่อความ
 ขอบเค็ดข้าให้หน้าใจ
 ดั่งกุจจริงแฉ้วหน้าห้าวร้อ
 วจิงวอนต่อนให้มาพูดจา

ทนมนงามทงหาไว้
 แด้วกลับไปทอดนางประทุมมา
 ตกไปพบพ่อทในป่า
 เมื่อกกระนจะว่าประการใด

ฯ ๒ คำ ฯ

๑) เมื่อนน
 น้อยฤาถมทนดั่งขศศิลป์ไชย
 มีเสี้ยททเกิดในอุทร
 ดั่งด่อนเท่าใดไม้นำพา
 ว่าพตางย่างเยื้องเข้าในท
 ใ้หนางไกรธรรหาไม้

นางประทุมเคื่องขศอชฌมาไ้ศรย
 ขอบใจทงอ้ายดังหรวา
 เพื่อนเจบเพื่อนรอนค้อยทหนักหนา
 เกิดอย่าแฉ้วดมนดืบไป
 คามมาจะค้ไม่ปราไ้
 วางไว้นแทนท่าไกรธา

ฯ ๒ คำ ฯ

๑) เมื่อนน
 จะท่ากระไรตพิดิงหรวา
 จำจะไปวจิงวอนผ่นอนผัน
 ผิดชอบด้องคนเวาทนเฮา
 เห็นไมเรียวเดี่ยวจิตรคิดพรัน
 แฉ้วใจเค็มททงพินอง
 หน้วมแทนสู่วรรณบวรจสุรณ
 จิงจับพค้อยงานให้มารดา
 พระแม่เจ้าประคุณของตูกแก้ว
 ตูกเปนกำพร้าน่ายใจ

พระดั่งชนนอยค้อยพุดกับเชษฐา
 พระมารดาเคื่องขศค้ตรอนเวา
 ถึงค้ทหนักจะทำอย่างไ้เด่า
 แด้วจิงมือกันเข้าไปเมียงมอง
 เกยจกนมิใคร่เข้าในห้อง
 ค้อยย่างย่องก้มกรานคตานมา
 เห็นมารดาเร็นอยไม่ตหน้า
 แด้ววอนว่าพาทพิพไ้
 ไม้ค้ดด้วยพ่อแต่ฎฎไ้
 นานไปเขาจะฎฎออกอ้อง

เรื่องสังข์ศิลป์ไชย ตอนที่ ๒

๑๑ ครนดาวเดือนเดือนดับเมฆา ^๕ศุภิยา^๕รุ่ง^๕แจ้ง^๕แสง^๕สว่าง
พระดังขบขันคมตาดีของนาง ^๕แล้ว^๕ทรง^๕ศรั^๕มาก^๕ต่าง^๕เกย^๕ตา

๑ ๒ คำ ๑ เสมอ

๑๒ ^๕จึง^๕คง^๕จ^๕ศ^๕ร^๕พิ^๕ศ^๕ฐ^๕าน^๕เด^๕ียง^๕ศ^๕ร ^๕ขอ^๕จ^๕ง^๕ร^๕อ^๕น^๕ถ^๕ิง^๕ดาว^๕ด^๕ิง^๕ษา
ให้^๕ท^๕ำ^๕ว^๕ด^๕ห^๕ี^๕ด^๕เ^๕น^๕ย^๕ำ^๕เท^๕ว^๕า ^๕มา^๕ช^๕ว^๕ย^๕ช^๕ำ^๕ค^๕ก^๕แ^๕ต^๕ง^๕พ^๕ระ^๕เว^๕ียง^๕ไ^๕ช^๕ย^๕
เด^๕ียง^๕พ^๕ด^๕าง^๕ท^๕าง^๕ข^๕น^๕ข^๕น^๕ศ^๕ี^๕ป^๕ ^๕พ^๕ำ^๕ค^๕ิน^๕ก^๕ม^๕ป^๕น^๕า^๕ท^๕ห^๕ว^๕า^๕ค^๕ไ^๕ห^๕ว^๕
ผ^๕า^๕ด^๕แ^๕ด^๕ง^๕ไป^๕พ^๕ด^๕ัน^๕ท^๕ัน^๕ไ^๕ด ^๕ด^๕ำ^๕น^๕ถ^๕ิง^๕ด^๕ี^๕ว^๕ง^๕ไ^๕ศ^๕ร^๕ด^๕ว^๕ย^๕ฤ^๕ท^๕ษ^๕

๑ ๔ คำ ๑ เสด็จ

๑๓ ^๕ข^๕า^๕นี้ ^๕มา^๕จ^๕ะ^๕ก^๕ถ^๕ำ^๕ว^๕บ^๕ท^๕ไป ^๕ถ^๕ิง^๕ท^๕ำ^๕ว^๕ด^๕ห^๕ี^๕ด^๕เ^๕น^๕ย^๕ำ^๕เท^๕ว^๕า
เด^๕็ด^๕จ^๕อ^๕อ^๕ก^๕ฝ^๕ง^๕เท^๕พ^๕เท^๕ว^๕า ^๕ย^๕ัง^๕น^๕ำ^๕ด^๕ิง^๕ห^๕บ^๕ญ^๕ช^๕ร^๕ไ^๕ช^๕ย^๕
ไ^๕ด^๕ย^๕น^๕เด^๕ียง^๕ด^๕ัน^๕ค^๕ร^๕น^๕ค^๕ร^๕ก^๕ ^๕อ^๕ม^๕ร^๕ิน^๕ท^๕ร^๕ว^๕ง^๕น^๕ัก^๕ด^๕ง^๕ไ^๕ด^๕ย^๕
จ^๕ึง^๕ส^๕อ^๕ง^๕ท^๕ิ^๕พ^๕เ^๕น^๕ต^๕ร^๕ง^๕ไป ^๕เ^๕็น^๕พ^๕ระ^๕ด^๕ัง^๕ข^๕ี^๕ด^๕ี^๕ป^๕ไ^๕ช^๕ย^๕อ^๕น^๕เว^๕ง^๕ฤ^๕ท^๕ษ^๕
จ^๕ะ^๕จ^๕ิต^๕แ^๕ง^๕แ^๕ต^๕ง^๕ท^๕ิ^๕พ^๕ระ^๕น^๕ค^๕ร ^๕จ^๕ึง^๕แ^๕ด^๕ง^๕ศ^๕ร^๕มา^๕ให้^๕เร^๕า^๕แ^๕จ^๕ัง^๕จ^๕ิต^๕ร^๕
จ^๕ำ^๕จ^๕ะ^๕ด^๕ง^๕ไป^๕ช^๕ว^๕ย^๕น^๕ฤ^๕ม^๕ิ^๕ต^๕ร ^๕ให้^๕ด^๕ัม^๕ค^๕ิ^๕ด^๕พ^๕ระ^๕ด^๕ัง^๕ข^๕ี^๕ด^๕ร^๕ง^๕น^๕

๑ ๒ คำ ๑

๑๔ ^๕ร^๕ำ^๕ย ^๕ค^๕ิ^๕ด^๕พ^๕ด^๕าง^๕ช^๕ว^๕น^๕าง^๕ศ^๕ี^๕ด^๕ร^๕า ^๕ท^๕ง^๕ด^๕ำ^๕ว^๕าง^๕ค^๕ำ^๕น^๕าง^๕พ^๕ำ^๕ท^๕ก^๕ร^๕ำ^๕ษ^๕
พ^๕ร^๕อ^๕ม^๕เท^๕พ^๕เท^๕ว^๕ญ^๕ำ^๕น^๕ท^๕ ^๕พ^๕าก^๕น^๕จ^๕ร^๕ด^๕ด^๕ง^๕มา

๑ ๒ คำ ๑ โคมเวียน

๑๕ ^๕คร^๕น^๕ถ^๕ิง^๕จ^๕ึง^๕ร^๕เ^๕ย^๕ก^๕ด^๕ัง^๕ข^๕ี^๕ด^๕ี^๕ป^๕ไ^๕ช^๕ย^๕ ^๕มา^๕พ^๕ุด^๕จ^๕า^๕ป^๕รา^๕ไ^๕ด^๕ั^๕ห^๕ร^๕ว^๕ษ^๕า
เร^๕า^๕จ^๕ะ^๕ช^๕ว^๕ย^๕จ^๕ิต^๕แ^๕ง^๕แ^๕ต^๕ง^๕ภ^๕า^๕ร^๕า ^๕ให้^๕ด^๕ัม^๕ด^๕ัง^๕จ^๕ิ^๕น^๕ด^๕า^๕อ^๕ย^๕ำ^๕ร^๕อ^๕น^๕ใจ^๕
ค^๕ว^๕เจ^๕ำ^๕เด^๕ำ^๕ก^๕ั^๕ว^๕จ^๕ก^๕ง^๕มา ^๕ค^๕อ^๕ย^๕ติ^๕เด^๕ย^๕น^๕เ^๕า^๕ค^๕า^๕ม^๕ช^๕ั^๕ณ^๕า^๕ไ^๕ศ^๕ร^๕ย^๕
ว^๕ำ^๕พ^๕ด^๕าง^๕ท^๕าง^๕ข^๕น^๕ข^๕น^๕เก^๕ย^๕ไ^๕ช^๕ย^๕ ^๕ด^๕ำ^๕ห^๕ี^๕ด^๕เ^๕น^๕ย^๕น^๕ฤ^๕ม^๕ิ^๕ต^๕ร^๕ด^๕ว^๕ย^๕ฤ^๕ท^๕ษ^๕

ยามี่	เปนนปราดำทราชฐานบ้านช่อง	เรื่องรองถ้วนแก้วแหวแหวหา
มีกำแพงดำมชนเป็นหล่นมา		เทวเจ้าประคองอยู่ทุกชน
แหวถนหนทางวโรสุฐาน		นางฟ้านงวานเป็นหล่นหล่น
ชายสิ้นคำผ่าผ่นแพรพรัน		ทงรูปโฉมโนมพรณพึงใจ
นำพระदानถ้วนแก้วผลัดกลาด		แหวเปดาคตนเด้อมคังน้ำไหล
แต่จัดเป็นดาวดรรคกานันต์ใน		คชยชองไซทปรางค์ปราดำททอง
ใหนางสู่จิตราดำชาคา		อยู่ด้วยประทุมมาทักในห้อย
จึงบอกตั้งรัชชูปไทยตั้งใจปอง		การของเจ้าเดรัจฉาทงภาธา

๑ ๗ คำ ๑ เจริจา

ร่ำ	เมื่อ	พระตั้งรัชชูปไทยด้วยทรรษา
๐	เมื่อน	ออกไปรับบิดามาจ้งใน
จ้งทุดว่าชาน้อยจะชอตา		ต่อคทวงเครื่องทักพิยต์กได้
ว่าพตางจิตแจงแต่งองค์		รับไปทักประทับพดัมพตา
จับศัรพระชรรคอันเกรียงไกร		

๑ ๔ คำ ๑ เขิต

๐	ครนถงจ้งตรงเข้าในห้อย	บ้งคมต้องกระษัตริย์ทรรษา
ปราได้สู่พรณกัตยา		พุดจาธรวอดดินต์ดำวัญใจ

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๐	เมื่อ	พระบิดายินดีจะมีหน
กชคจูบตบหลังตั้งรัชชูปไทย		อย่าเพื่อพุดอื่นไปเตยตุกรัก
เจ้าเข้าไปได้การบังถูกเบตา		จ้งเต้าความไปให้ประจักษ์
มารต่ายพิโร โกรชชงนัก		ฤตุกรักจ้งวอนค้อยอ้อนใจ

๑ ๕ คำ ๑

๐	เมื่อ	พระตั้งรัชชูปไทยแจงแแดงใจ
เมื่อตกบชกออกนามภวไ নয়		แม่โกรทมิจะไรหาไม่เรียว

ห้ามมิให้วาทาชนว่า	ท่านทวดช่วยนำขวงจาจนขาเขยว
แสดจวบตูกผูกมอตวยเชอกเกตตยว	ซากคัพพนเกรยวเกรยวไม่เกรงกถ้ว
แม่ไกรถ้วรอนขอโทษไว้	แกมมอเดยไต่คตอยยงชว
ตูกแกต้งตำมารยาจะฆ่าตัว	พระแม่กถ้วจะตายมายตไต้
ตูกเต้แถ้งแกต้งทำอถ้วคยถ้ว	ตั้งตัมคจะท่นออกให้ไต้
พระแม่คะหนกคกใจ	รับไต้ว่าจะคตคตยบคตา

๑ ๘ คำ ๑

๑ เมื่อนน	ท้าวเต้หนักฏถ้วารวถ้ว
ช่างไม่ยอทอพอนนา	นอຍถยาแข็งชวยยังเปนนว
แสดหีบพานหมากมาค่นหาไฟต	ฝนทารชยไม่ให้ตูกแกถ้ว
กอดจวบตูปไต้ไม่เร้แถ้ว	ผ่องแถ้วพระไทยทรงชรรม
พตางเคอนตูกยาซาไต้เต้า	จงพาพ้อเข้าไปเชตวชฉนท
จะไต้พบมารดาพตจากน	งอຍนผ่อณผนให้เต้มถ้ว
แถ้วต้งพระนชงกบนคตตา	เจ้าจงอยพตบพตาทงตั้งคถ้ว
ว่าพตางย่างเยอจจรวถ้ว	มาเขาทชาระต้วระต้วรงนา

๑ ๘ คำ ๑ เต้มอ

โทน	หมายจะให้หอยมพุงไปยงค้ำ
๑ ตูปไต้ค่นชป่นปรุง	คาคเข้มชตของค้ำชมพูนท
นึ่งผายกทชงทชงชา	พคตคถ้วงามตงเทพบคท
นตขององคททรงเคร็องเวอจชร้าม	กถ้วจะหลตตเตอถ้วไต้ไต้คถ้ว
ต้อตทรงร้ามรงคเวอชคท	ผกถ้วยรคคางจนหนานว
ทรงมกฏถ้วเก้จเพ้ชวระจ่าง	เค้กชผงผตผวกถ้ว
หีบภระจกมาตั้งตองเต้คถ้ว	

รำบ ครันเด็รจเด็คัจยุรยาตร คำเนนนาคกรกรวาชัยชววา
๑๒ ยนยงตั้งเสียดมณณา แด้วชวณพระตญยาคตาโคต

๑ ๒ คำ ๆ เพตง

เพลงกระบอก ครันถงเห็นเมืองเรองชราม ส่วนแก้วเก่างางามตักได้
๑๓ ทำวณักตระหนกตกใจ เขอเมืองอะไรนัตกรัก
ปรางค์มาศราชฐานแต่ส่วนแก้ว ปตาดแต่้วแดตไม่รู้จัก
พ้อเห็นค่อจะเป็นเมืองยักษ กตบเกิดตญกรักช้อย่ายูนาน

๑ ๔ คำ ๆ

รำบ เมอพน พระตั้งชยมพตางทวงว่าชาน
๑๔ เมืองนไม่มยักษมาร โน่นปราดำทราชฐานพระมารดา
เชิญเด็คัจเข้าไปในวง ชยารอรงอัยเดยฟังตกว่า
ตำพดไฟไรไม่มมา พระบิตาย่าประหวอนพริ้นใจ

๑ ๔ คำ ๆ

๑๕ เมอพน ทำวณักญยังตั้งได้ย
๑๕ เขาตั้งญญาว่าแกตั้งขคิดปไชย นวยกระโรยอ่าวงทังบิตา
ว่าพตางย่างเยองจรวรต ถึงประตู่เทวัญชยกรักษา
ทำวเซมั้นเห็นเทพเทวา ตกประหม่าเห็ดยวแดตตณตาน
ผินหน้ามาตักกิตตกชาย คตเห็นเจ้านายไม่บอชชาน
แด้วทรคณังคังท่าจะกราบภวาน พระกุมารนวยชคคยคมือไ
แด้วว่าเขาเห็ด่านนายประตู่ เขออะไรไม่คตค่อนงไหว
ว่าพตางทวงพากันคตาโคต เข้าไปถึงประคชุนกตาง

๑ ๘ คำ ๆ

๑๖ เมอพน 16/06/2565 เทวาเผ่าประคชยู่ตองข้าง
แกตั้งแผตงฤทชธาถียงาข้าง กัดค่างท่อนอ้อยอ้วยใจ

แต่เห็นพระยาหนวดคาตน
 แล้วว่าทำออกมาแต่ทางไกล
 ทำวกัดไม่ออกบอกตลกน้อย
 ตั้งขศศปไชยว่าน่าวิคาญ
 งามข้างทองอินไม่เห็นฤ
 ว่าพดวงทางพาวจรดี

ขมพดวงทางขยน้อยยให้
 กินแล้วจึงไปให้เจ้าวราญ
 เออข้อยอะไรจึงไม่หวน
 ข้อยคาตอะไรที่ใหม่
 บังจะถือไว้ได้ไม่คิด
 มาถึงทปวการกรณชนโน

๗ ๘ คำ ๗

๑ เมื่อนน
 ถ้อเพชรเกร็ดกินสบายใจ
 แล้วว่าไปไหนมาพระยาพิ
 ษ์แน่ชาข้าให้ตลกทมิ
 ทำวกัดไม่ออกบอกว่าเป็น
 ว่าพดวงทางขยให้ตลก
 พระตั้งขมพดวงทางว่า
 เดียวนจะช้ามักนเพชร

เทวัญซึ่งอยู่ประตู่ใหญ่
 เห็นทวดเขามาไกลกขมขม
 ดูท่วงที่ไค้กเคว้าเหงาหิม
 งดองขิมตักตักหน้อยอว้อยนิก
 ทบทมแห่งเคียวมนักตวพนหัก
 เจ้าตองคตักตองต้ามเม็ด
 เมือตองคตักตองต้ามเม็ด
 เจริญเสด็จไปเกิดอย่าหยุดเคย

๗ ๘ คำ ๗

๑ เมื่อนน
 ได้ยินเขาหัวเราะเขาระเหย

พระบิดาหนาเกอแกตงเขอนเคย
 ยังช่วยเงินเคินเคินรืบมา

๗ ๒ คำ ๗

ชมตลาด ถึงทองตาดใหญ่ไกลดวง
 ๑ รูปโฉมโฉมพรรณเพียงขวัญตา
 ขวยต้วนแก้วแหวนเงินทอง
 เห็นรูปเขางอนงามให้คร้ามกตว

เห็นนางนงนารายทรงชายชวา
 พิศผ่านงนงนงนงนงนง
 ตั้งของอย่างตไม่มชว
 ก้มตวคานินเคินไป

ฝูงนางแม่กำกร้องหยอก
แฉะมาหนึ่งเต็นก่อนเป็นไร
นางหนึ่งจึงร้องเรียกหา
ทงเพรทงผาของขาม
ตางนางบ้างบอกชายแหว
คิดแกตงเดินเตยเฉยไป
นางหนึ่งจึงถามว่านฤ
ท้าวดีบคมีนางพตางรับรุด

นี่พระยาบ้านนอกจะไปไหน
ตดิหนึ่งเตยได้ไม่พาท
ซื่ออะไรฤชาพระยาพิ
ตวนตคคิดเตนก่อนเป็นไร
มาซื่อเพชรวงจันตเนให้เมยได้
พตางเขาเกิดจบบมอยยุด
ทซื่อพระยาเด่นากู
เดินตคตกรันรวงเขารำไป

๑ ๓๒ คำ ๑ เจริญ

๑ ถึงพระตานที่ตาดแกมตง
เหตยวหน้ามาถนตงชคิตปไชย
เรอจางทนมฤเปเต่า
พชอน้ำฤกรวดตักแก้วจา

เห็นแกมวาทงอนกว่านาเหต
เราจจะช้ามอย่างไรเด่าตงกา
ให้เบยเขาชามตงชนตงท่า
จะว่ยช้ามตงคาเห็นตคใจ

๑ ๔ คำ ๑

๑ เมื่อนน
จิงว่าพระบิดานอะไร
แกมตงเขาตาดตางษพน
เขยเตตคเดินไปเข้าในวง

พระตงชช้รวตตงนตไม่กตงได้
มิช้หน้าทำอ่ยารอจ
แต่เห็นเหมอินคตงนถอยหตง
ชย้าได้หุคยงพงตุงยา

๑ ๔ คำ ๑

๑ เมื่อนน
จิงว่านาเห็นน่อยแก่ตา
พระตงชช้เข้าพยงจยงย่อง
ยนหยตทรคตงเอนมอกคตา

พระมิตุงจกตงไปชยเป็นนทกหนา
ยงเถยว่าเบเต่าเบเต่าอิกเจ้ากรรม
ท้าวรือจว่าอ่ยอ่ยจะถด้า
มิช้หน้าจิงจิงชองเจ้าเต้ว

16/06/2525

วงของหงตงแตกตั้งตะได พิศวงหงตงโหดด้วยแสงแก้ว
พระตุกรรักคักเคื่อนให้คตาค์เคัดว ไปตามแนวถนนในวัง

ฯ ๒ คำ ฯ เต็มขอ

๑ ครนถิงปราสาทแก้วแวงใจ ตัวอด้รรคก้านัดในอัยพร้อมพรัง
เห็นตำนางนวมตบนับัดตั้งก ท้าวตงคาคคเป็นครพิง
แก้ตะองค์ทรง โนมมิไช่ชัว แปดกเม็ยของควไม่รู้จัก
เห็ดยงหน้ามากกระซิบตามตุกรัก ประหตาดนั๊กมารดาเจ้าองค์ใด

ฯ ๔ คำ ฯ

๑ เมื่อนน พระดั่งขฟงคำทำบอกไป
เห็นพ้อแต่เปตาไม้เข้าใจ แกตงเคินเขาไปไม่ได้ชา
ซนนิ่งบนเตียงเคียงพระแม่ แดงแดคพ้อพยักหน้า
แต่รังทำแย้มสรวดชวณพุดจา จะให้พระบิดาแจจใจ

ฯ ๔ คำ ฯ

๑ เมื่อนน ท้าวเด้นากฎยังตั้งไต้ย
เขามานั่งแอมหงตงสังข์ตีไชย ตไม้ตระหนักประจักษ์ตา
จึงถามเป็นแยบคายปรายเปรย คนไหนแม่เจ้าเอ็ยเม็ยของชา
องคินนถุยงคินเจ้าพ้อา ผู้วคามมาหาจงปรานี

ฯ ๔ คำ ฯ

๑ เมื่อนน นางดุ้ชาตาคว่าบคิดด้
ไม่เคยพบเคยเห็นเซนน เขามาไต้ไต้ชเด็ยทุกคณ
กตางวันแต่กแต่กกว่าแปดกหน้า ตเป็นครพิงตาไม่เห็นหง
ฎว่าถูกเด้นเห็ดเห็ดกต ฤทชเคชเวทมนต์เข้าจับตา

ฯ ๔ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น ท้าวเสน่หากฎพดแก้หน้า
 ซ้ำไม่มีไม้ไผ่โครธา ตามแต่เจ้าจะว่าเกิดเหตุ
 จะขอถามแม่แต่ตามข้อ ตัวเจ้าแต่ฤาเป็นเมียพี่
 อย่าถือโกรธโครธาให้ชาติ บอกรักนิตตเกิดแม่คุณ

๑ ๔ คำ ๆ เจริญ

๑ เมื่อนั้น นางสุชาดาเห็นว่า
 จึงว่าซาไม่วางใจมกคุณ อย่าแม่เจ้าแม่คุณเข้ามาเคย
 ตกเมื่อยอยู่ไหนไม่ไปหา ช่างโดนเคาเข้ามาทำหน้าเคย
 ว่าพดางหัดเราะเขาระเหย เจ้าซาเอ๋ยท้าวเซอเถอเดอชี่

๑ ๔ คำ ๆ

๑ เมื่อนั้น ท้าวเสน่หากฎขึ้นสติ
 จึงว่ากับพระสังข์เจ้าข่างริ นานิ่งนี้มีอย่าทำไม่
 ไหนว่าแม่ตให้มาหา คิดว่าคนหมกมไซ
 ซินอยทนจะมิไทย พาพ่อกลับไปด้วยพิตบพิต

๑ ๔ คำ ๆ

๑ เมื่อนั้น พระสังข์นั่งยิ้มอยู่ในหน้า
 จึงค่อยค่อยสติบิศา พดางกระซิบบอกเจ้าพระอย่าถั่ว
 แดงฉนั้นหนักกราบกรานพระมารดร อย่าเคืองขัดศักรอนเคยทเหตุหัว
 พ้อซาตั้งยิ้มเจียมตอ ย้ำแยงเกรงกุดฉนสติใจ
 ควรฤพระองค์ไม่ส่งสาร ยังจะทำทรมานไปถึงไหน
 แดงพุดจาพาทพรพไร พดางพยกหน้าให้พระบิศา

๑ ๖ คำ ๆ

๑ เมื่อนั้น ท้าวเสน่หากฎไม่กังซา
 16/06/2565
 ฐูเน่จำนางประทุมมา จึงพุดจาโอนอ่อนอนอนฉิง

อนิจาเจ้าประทุมของผัวเขย
 เมื่อตระกปแปดกเจ้าจริงจริง
 อันโทษศอผัวผิดนถนพน
 เจ้าจงเงือกตงคอดใจ
 บดินผัวกตบมารบเจ้า
 อีคนชวศวรายเหต่าน

มาเชือนเฉยผืนหงนึ่งนึ่ง
 ดวยงามยิ่งกว่าเก่าเป็นเท่าไร
 เพราะเชือกนยงหงนึ่ง
 อย่าได้ถือโกรธคมโทษพันท์
 จงคืนเขานเวศน์เขตรชณท์
 ทงเจ็ดชวโคตรมนจะบรรโดย

๗ ๘ คำ ๗

๑๐ เมื่อนน
 พังท้าวเธอว่าน่าอาไถย
 ครนจะพาทศดวย
 แกตงผืนหงนึ่งไม่พุดจา

นางประทุมเทวศรีได้
 ค่อยเห็ดทหายศตายใจทีโกรธา
 นกตเทินเชนชวยชายหน้า
 วอนว่าเท่าไรไม่โยตี

๗ ๙ คำ ๗

๑๑ เมื่อนน
 เห็นนางไม่พุดจาบปดาม
 แน่ชาหม่อมพ่อตั้งชู้ตีบ่ไชย
 เชือกถอยพงคำเขายยง
 ถูกของใครม้อยูทไเหน
 ศร์ตั้งชพระชวรศอนศักดา
 ยงเชือกคำเขาว่าเป็นกาด
 นได้คิดเดวฎุพระทงชธรรม
 น้หากว่าเห็นแก่ชูกแก้ว
 ถาทหงนึ่งเปมเช่นไป

นางตั้งจิตรามารศรี
 จิงพาทแทนไปตงใจจง
 เปนกระไรชื่อนักกรกโหดหง
 พระองค์ไม่พิจารณา
 เหมือนตั้งชู้ตีบ่ไชยโอรดา
 ด้าหรับมือถอมาแคในครภ
 ชบหน้เตี้ยจากเขตรชณท์
 จิงถนตามมาถึงบ้ำไม่
 หาไม่แต่วพระองค์อย่าตงไดย
 จะตั้งญญาว่ากระไรเร่งว่ามา

๑ เมื่อนั้น	ทั่วเด่นากฎักหรรษา
ให้ถ้อยคำมั่นสัญญา	ที่หงษาไม่เป็นเช่นน
ถึงนางผิตพดงอย่างไร	จะเงียดคงคอยใจไม่หันหัน
อันถ้อยคำคนอันตักหม่นพน	จะไม่เชื่อถ้อมันจนบรรโดย

๑ ๔ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น	นางธำชชาดาว่าพอจะฟังได้
คำท้าวศราวณเห็นจริงใจ	ตของเชอเชอไว้ดลัดที่
หากว่าถ้ามั่นไม่เหมือนปาก	จะไปพรากมิให้ย้อยด้วยโฉมศรี
ถึงถามมากก็ไม่โยตี้	ทนยักโทษเตี้ยลัดศราว
ว่าพตางทางชวณกันธรวตสันต์	แต่จเรียกนางกำนัดธรวธสา
จงจัดแจงแต่งเครื่องทงหวนศา	มาให้ท้าวเสวยดักเวตา

๑ ๖ คำ ๑ เจริจา

๑ เมื่อนั้น	ทั่วเด่นากฎณาตา
เสวยเครื่องเขมโชนโกธนา	ถันทิพโชนาชอบใจ
ชมว่าอร้อยคัมภีร์คมี	เจ้าประทุมทำฤาใครทำให้
ยิ่งกินยิ่งอยากรมากไป	ช่างกระไรเข้าของไม้พรวงตา
หนักดังได้ยจิตรนิตปตาด	ซัดคัมภีร์ด้วยไม่เงยหน้า
จนก้มไม่ตงทรงกายา	ท้าวยังบ่นว่าไม่อิมใจ

๑ ๖ คำ ๑ เจริจา

๑ เมื่อนั้น	พระตั้งช้เตือนว่าอช้ชมาไ้กรย
แต่เบาเบาเท่านั้นเกิดเป็นไร	อย่าให้เห็ดชชขนาดมาตรา
ยังไม่เคยเสวยของเช่นนี้	พระนาก็จะฟังฟังตุกว่า
๑๖/๐๖/๒๕๖๕	พระบิตาดวยดุกดุกแย่งไว้
ทุตพตางทางยกเอาเครื่องมา	

หีบของใต้โอบสุโกรธกนอย ยังไม่อ้มตักหน้อยเอาไปไหน
 คุเถดขิงว่าขิงคร่าไป พื่อไหวแถวดวงตงตติ

๑ ๖ คำ ๑ เจรจา

๑๐ เมื่อนน นางประทุมร้องว่านำมตดี
 ไกรธรเอ๋ยจงตพระภมึ กิริยาพาหะไรโดย
 เวียนวงซงตกกินเข้าของ เคยจนทองจะแตกแถวกรรมเอ๋ย
 ตูกผวเซนนชามเคย เขาเขารเขยพดอยฮายชยหน้าตา

๑ ๕ คำ ๑ เจรจา

๑๐ เมื่อนน ทำวเด้นากูทรรษา
 เสร็จเสวยเอมโฮชโภชนา แถดตริยาเย็นรอนรอน
 จังครัดชวณเมี้ยวฉวัญทันใด ทงพระสังขัตตปิไซยนางไกรธร
 จงจิดแจงแถงของคั้งอร จะคินเข้าพระนครเห็นยังวัน

๑ ๕ คำ ๑

๑๐ เมื่อนน นางประทุมวิโยกโคกคัตถ์
 จำเปนจำจะจรจรัด จังชวณกันแถงองค์อถงการ
 แถวชวณตูกยาถบถ่ามี ไปเฝ้าทาวโกตยัตชางนำ
 ทุดว่าเข้าชอมังคมตา เข้าไปยังบัญญัติกรุงไกร

๑ ๕ คำ ๑

๑๐ เมื่อนน อมรินทรียมแย้มแจ่มได้
 จังว่าแถวทางเปนถตางไฟร จะชวญไปตั้งถึงที่พดับพตา
 ว่าพตางตั้งวิคตญกรรม จงเตรียมเทวัญช่ายชวา
 อิกทงรททงอถงการ อย่าเข้าเว้งรคิบดิน

๑ ๕ คำ ๑

๑๑ บดินน

รับตั้งพระอินทรด้วยนิต

พระวิศณุกรรมเรื่องศรั

มาเตรียมพร้อมคานม้พระบัญชา

๑ ๒ คำ ๑ เจรจา

๑๑ เมื่อนน

จึงชวนนวดนางประทุมมา

ออกจากห้องท้งพระโรงรุค

เห็ดยวดปรวงค์มาศปราด้าทไย

ท้าวเตนากฎหยดปลดอบนาง

แถ้วพานางย่างเยองจรต

ท้าวเตนากฎนาถา

กับพระตถกยาคตาโคต

นางเทว้เค้ร้าวสัรยอระห้อยให้

อาไยมีใครจะจรต

ให้เลื่อมสว่างเค้ร้าวหมองท้งต้งอศรั

ออกไปยังที่เกยตา

๑ ๒ คำ ๑ เต็มอ

๑๑ ให้โถมยงทรวงรถมัตตงัก

โกศยกับเจ้าสิงหรว

ท้าวกับพระต้งชัรจวมรธา

นำพตเทวเข้าไพรจัน

๑ ๒ คำ ๑ เขิต

๑๑ ครนถงพตบพธาท้อไศรย

ตงจากรถแก้งแพรวพรธน

ต้หัดไยให้พรแถ้วดากตัม

ท้าวชวนนวดนางประทุมมา

จึงให้หยดคพวกพตจันช

บงคมคตองค้อมรินทรว

เตกทัพไปดาวตงษา

จันตัพตบพธาทันโต

๑ ๔ คำ ๑ เต็มอ

๑๑ นังเหนือแท่นสุธรรณบรจ

เรียกพระนังนัตคทายาใจ

กับองค์นางประทุมศรัไต

ให้ออกมาไหว้เมย์รัก

๑ ๒ คำ ๑

๑๑ เมื่อนน

จึงปราไต้ตององคณงตักษณ

นางประทุมเทวมคคก

นำวักรูปร่างช่างคต้ายคตง

๕๓๓
๐ ครนถงจิงทตญวมาตย พระผู้เฒ่านครกรุงไกรให้หา
เซญเต้จ้งไวไวอย่าได้ช้า ทงพระตูกยาไปด้วยกัน

๑ ๒ คำ ๑

๕๓๔
๐ เมื่อนน หกนางคนนึกคิดพริ่น
ช้กใช้ไต่ถามนางกำนัต รัว่าทรงธรรมรับเมียมมา
ต่างคนตระหนกตกใจ ปลตบโยนด้าวใช้ให้ค้อยท่ว
พดางพยักตวกวี้เรียกตูกยา เช้ามาห้องในเด่วได้เต้ยง
ไหนด่าเจ้าบชกกับแม่ได้ ว่าตั้งชัศตปไชยตายเท่เที่ยง
เคียวนเขาไปพามาพร้อมเพรียง จะรทถงเจียงมัน้อย่างไร

๑ ๒ คำ ๑

๕๓๕
๐ เมื่อนน พระกमारทกของคียงตั้งไต้ย
ต่างว่าน่าอ้จ้จรรยไจ เมอชาไตชตมนรบนนเออ
ผดักตกทกคะเมนตงเหวดผา ต้าคญว่าเตอคเนอมนันแหลกเหวด
ศรัยธายต์ของเดอ ทอัยในเหวมงช้วมมัน
จ้งไม่มัวยมขอรถอมาไต้ เป็นจนใจมรัจจะผ่นผัน
ผิตชอบไต้เต้ยงก็เต้ยงกัน พระมารดาอย่าพริ่นจงออกไป
ว่าพดางต่างองค์ทรงเคอรอง ย่างเฮงงออกจากค้ำหนักใหญ่
หกนางเดินนำศตภาไตต ออกไปพระโรงรจนา

๑ ๘ คำ ๑ เพลง

๕๓๖
๐ ครนถงจิงศตานเขาไปเผ่า กัมเกดบายงคมเห็นอเกษา
พริ่นต้วกต้วเกรงพระอาญา ภาวนางม้งำรำไป

๑ ๒ คำ ๑

๕๓๗
๐ เมื่อนน 16/06/2565 ท้าวเด่นากฎเป็นใหญ่
จิงถามหกตูกวช้กใช้ เตยจนฮาวพาไปไต้หตามมา

ต้มคำของนางท้อข้างอิง
เจ้าจริงแจ้งความตามสัญญา

เห็นจริงประจักษ์หนักหนา
อย่ามั่วว่ากตัญญูของยาก

๑ ๔ คำ ๗

๑) เหมือน
มิใคร่ออกคำตะถั่วตัก
อันตั้งขศิปไชยคน
เชื่อว่ารับฮาวมานไช
กตัญญูเป็นเช่นนทเศยวหนอ
ขอพระบิตุรงค์ทรงบัญชา

กุมารทงหกเพียงอกหัก
จิตรใจทักทักทุดไป
จะรู้จักมักจักหาไม่
คือใครรับฮาวออกมานา
นำใครหิวรอให้หนักหนา
ครึกครากุเกิดให้เห็นจริง

๑ ๖ คำ ๗

๑) เหมือน
ทงหกไม่รับกตัญญูคง
คิดพดางทางครัดถ้ามพระสังข์
ฝ้ายเชื่อว่าเจ้าไม่ได้ไป

พระบิตาครองครึกหนัก
มิซึกให้ได้จริงจะน้อยใจ
พอรู้จักเขามั่งฎาหาไม่
ความจริงอย่างไรกับออกมา

๑ ๔ คำ ๗

๑) เหมือน
ทงหกได้ไปบอกกับตุกยา
บิตุรงค์ทรงไต่ถามจะมอดม้วย
ซาจริงไปตวยเพราะเชื่อฟัง
ทงหกครันคร้ามข้ามไม่ได้
จึงได้ประสับพบพระฮาว
แต่ดมเห็นซาไปเมืองนาคนน
พบท้าวฉินนราชอาจอง

พระสังข์ชมพดางทางว่า
ว่าขนยักษัตถ์ฮาวไปจากวง
ให้ตุกช่วยเสาะต่างอ้างรับตั้ง
จนถึงฝั่งลุ่มทุดต้ายตา
ตุกข้ามไปคนเดียวเที่ยวหา
เช่นฆ่ากมภันท์บรโดยตง
รับตั้งพรรณมาได้คงประดังค์
ดวงให้ข้ามดังถึงฝั่งนา

ทงหกเชษฐาพาเดินไพร
ตุงวงยงหตงเทยวไปตามคำ
เตชบุณอินทราท่านมาช่วย
แม่นมเชอพระองค์ทรงธรรม

แถวชออินเขาใหญ่ชมเหวถา
เขาตักขำครม่าตงเหวนัน
จิงไม่มีวยชัวอาตัญญ
จงถามดปุพพรัตนกับพระอาว

๗ ๑๒ คำ ๗

๑ เมื่อนน
เจ้าคนนคจรงข้างพดจา
เขานบเปนพี่น้องตงตองข้าง
คตเด็กกะจริคคิดเหตอใจ
โหยโยไปปดไปเปด่าเปด่า
ฤทธิเราชาอเมืองย้อมเตองฎา
ซึ่งรบยักษรมมารตั้งหารนาค
อันคตของเราคมีฤทธา

คัวตั้งททวงตงขิงว่า
ไปชักช้อมกันมาแถวฤาไร
มันไม่ตมอ้างจะไปไหน
ชอดว่าได้ชวยกษตงกับมือ
เช่นนเครเขาจะเชอถอ
ออกชอกคนกตทอภารา
เราบอวยการปากชครานว่า
ย้อมแจจจิตรบิตาทกตั้งอิน

๗ ๘ คำ ๗

๑ เมื่อนน
จิงทตถามบิตรงคทงธรรม
เขาอ้างเขาพระองค์ทรงคักค
เห็นแต่ตาชวาทุกครวไป

พระตั้งชดำรวดตรวดตั้นค
ฤทธิทงหกนนเปนอย่างไร
ตกรกนยงหารไม่
พอยักษามาโกตวงตงตง

๗ ๕ คำ ๗

๑ เมื่อนน
จิงว่าจะเต่าให้เจ้าฟง
ทงหกแผลตงศรัคตอนตคัวป่า
จิงเห็นวฤทธิมมากนวย

พระบิตาฟงถามถงความหตง
เมอครงทงพอไม่ตบาย
เข้ามาคเดินหตาทหลาย
ทงหญิงชวยชวอเมืองกเตองฎา

๗ ๕ คำ ๗

๑) เมื่อนั้น

เจ้าเป็นเด็กเด็กเต๋กอมมือ
ทงยกษทงทวคักมกมาย
ว่าดวงหนักษามันน่าแค้น
นี้ไม่รู้จักแต่ตั้งหน้อย
ขอพระภูวไผ่อย่าใจเบา

ศรัดินทว่านหมี่ไช่ฤฎ
มาอ้งอ้ออวดรุดแค้น
เราฆ่าคายย้อยยับนับแค้น
ถ้าแม่จริงแล้วจะรับเอา
เขามาพดอยเป็นโจทษชนเปเต่าเปเต่า
มิใช่ตูกเต่าเหล่ากอ

๑ ๒ คำ ๑

๑) เมื่อนั้น

ช่างพูดได้ไม่อายแก่ปากคอ
จะเด้าความให้พระบิดาฟัง
ทงหกเวียนไปหาชาน
ให้ตักแถมตักค้อนตักคว่ำ
ตักช่วยค้อนมาให้แต่คราวนั้น

พระตั้งขจึงว่าน่าหัวร่อ
ตักประตักตักประตักเอาแค้น
เมื่อครั้งตักเด้น้อยไพรีศรี
บอกว่าเป็นพิพอดเดียวกัน
เข้ามาในนิเวศน์เขตรชันท
ถลันตักตักกรรมด่าว่าของตัว

๑ ๒ คำ ๑

๑) เมื่อนั้น

ชนตั้งเตียงไปไม่เกรงกลัว
เมื่อถามฮาวว่าโตไปตามด้วย
ฮอดคือทชฤทชทงนไช
ซาเห็นเด่นคายยเมื่อก
นับของนับพระนกระน

ศรัดินทพงคำทำเกาหัว
น้อยฤฎว่าซาชวทุกอย่างไป
เมื่อค้อนตักคว่ำช่วยค้อนมาให้
เพราะจะใคร่เป็นผัวนางตู่พรรณ
น้องด้าวทำตักกมดิน
เชิงชนชางคิตคิตแยบคาย

๑ ๒ คำ ๑

๑) เมื่อนั้น

ชหน้าคาทอถกมนาตาย

นางตู่พรรณดาตเดือตไม่เหือคหาย
แควอว่าไอไม่อายช่างพูดจา

เถียงเขาไม่ไหวแก้งไผ่ได้ผล
เมื่อไรถึงเห็นกตัญญู
พระสังข์ขงนงอย่าทำไม
จึงจะดำแก้ไขไ้อคนเท็จ

พาโตไล่เกเทียบได้ว่า
มามดูดำดัดบัต้มคอยจับเค็ดค
เขาพระขรรค์พันให้หวาขาดเค็ดค
ถ้าหว่าไม่ไม่เช็ดคอย่าดั่งกา

๑ ๒ คำ ๑

๑๑ เมื่อนน

ต่างคนโมโหโกรธา
ช่วยเหลื่อตักขาม่าฤาเจ้า
ยุตั้งขังคตบไชยให้ฆ่าพัน
ฤาโกรธาว่าเขาพรากรเสียจากผัว
จึงแก้งพาดดำให้ดำใจ

หลนางสนนเห็นเสนา
จึงว่านแนนางผู้พรวน
ดำได้ดำเอาทุดดั่งดรรพ์
ทำไมมันกัถขวางฤาอย่างไร
จะพุดออกตรงคัวนนไม่ได้
ตั้งนเจ้าตั้งขังคตบไชยนั้นคนดัด

๑ ๒ คำ ๑

๑๑ เมื่อนน

ฟังหกถยยาว่าบุตร
ค่อนพตางทางว่าเจ้าข้าเอ๋ย
ทงแม่ทงตกลกกันไป
ออกมทาเช่นเขยวกรยวกราด
อย่างชวดตถยยาว่ากตาด
ขครานเกลยงเลี้ยงแหบแแต่บได้
ว่าพตางนางทตพระพียา
ต่างต่างอ้งชวดว่าควดค
จงให้ทงต้องตองฤทธิไกร

นางเกดร์ตมณฑามารศรี
เทวถกตุมถตขัดใจ
เกิดมาหาเคยพบไม่
เป็นผใหญอะไรอย่างน
ชวงเค็ดกวิจาทไม่บัตดี
ไปมคหิวอยทผิงคงคา
จะค้อยามคความไปให้ชายหน้า
ยังจะนงให้ชายอ่ยว่าไร
เท็จจริงดั่งนียงดั่งไธย
ถ้าใครทำไม่ได้อย่าไวมิน

๑ ๓๐ คำ ๑

๕๕
๑) เมื่อนั้น

จึงว่าเจ้าคิดนข้างตีครัน
ครีตพิถางทางตั้งตั้งขศปไชย
จงแสดงศรีขันไปในเมฆา

พระเชษฐาเจ้ารวอดสัตว์อดต้นค
จะให้ตั้งถุทธิกนประจักษ์ตา
เจ้าเวียงถุทธิไกรแกดวกธา
ให้ดาวเดือนเคต้อนมาประเดียน

๑ ๕ คำ ๑

๕๕
๑) เมื่อนั้น

รับตั้งบงคมด้วยยหนัก
จึงตั้งจิตพิศฐานทันทีใด
ขอให้เป็นดาวเดือนเดือนตอยมา
ตั้งพิถางทางขันศรีทรง
มีไตครันครันขามใจ

พระตั้งขศปไชยเรื่องศรี
แล้วทรงศรีมาทกถางธาธา
ข้าจะแสดงศรีไปบนเวหา
ประจักษ์ตามุคนทงกรงไกร
ถุทธิขริกเดือนต้นหวนไหว
แสดงไปด้วยอิทธิฤทธา

๑ ๖ คำ ๑ เขตดังนี้

๑) ศีตปไชยไปเป็นดาวเดือน
ดาวสนมกรมในพวกเดณา

ดอยเดือนสว่างกถางเวหา
ธมอิทธิฤทธาทุกคนไป

๑ ๒ คำ ๑ เจริจา

๕๕
๑) เมื่อนั้น

จึงเดือนทงหกกว่าช้อยย
ศรีเจ้าอยู่ไหนไม่เห็นถือ
ให้เป็นดาวเดือนหงวยพรายแพรว

พระมิตริยนั้นจะมีไหน
พระตั้งขศปไชยเขาตองแดง
ฤาจะแสดงด้วยมือของตูกแก้ว
อย่าทำคาบงแบ่งเข้างุนิบ

๑ ๔ คำ ๑

๕๕
๑) เมื่อนั้น

ครองครีกปฤษาถันชบชิบ
เจ้าศรีต้นทบนพวนจะใจถ่า
พระมิตาอย่าเพ่อศตภอ

ทงหกพงว่าทำคาบิบ
แต่อดีตเขื่อนอบอิมอยู่ในคอ
ทำเวงว่าไม่กตอแกดงหัวเรือ
ตูกมีโดยยอทอดครันครัน

ว่าพวทางทางตั้งเดิน จงผูกข้ายเหต่านเขาชกกลาม
ถ้าเม้นมันไม่บอกออกความ ดงหวายคนตระต้ามตีบที่

๑ ๒ คำ ๆ

๐ บัดนั้น เดินารับตั้งได้เกษ
รุมกันฉุดคร่าไม่บ่ราน เขามาที่หน้าฉานตั้งบัญชา
พวกคำรวจน้อยใหญ่ทั้งไพร่เดวด ผกเท้าผกเอวดอโรด่า
ซุนหม่นนยนุกหัวคา เขียนห้าทกลามตั้งทุกคน

๑ ๔ คำ ๆ เจริจา

๐ เมื่อนั้น ทงหกรองพดางครางวัน
เจ็บแสบแทบตายเค็มทน ค่างคนรับจริงทุกตั้งไป
ซังคิดผิดพดงครงน เพราะพระชนนีตั้งอนให้
พาดผิดฤษยาดังชคตบไชย ตั้งไปบ่นบานพระโหรา

๑ ๔ คำ ๆ

๐ เมื่อนั้น พระบิดาชนนกวอดหนักหนา
ให้ผกคอโหรเจ้าเข้ามา กับหกกัถยาเขียนล้อมกัน

๑ ๒ คำ ๆ เจริจา

๐ ชกใช้ได้ความตามจริง ทำวยังเคื่องซุนหนหัน
จ้งครวัดปฤกษาเสนาพตัน โทษมนถึงตั้งชวด
โหรเจ้าเจ้าตั้งให้ตั้งงกได้ ไปตัดหัวตั้งยบไว้ตั้งนอกกรุงตั้ง
ย้ายทงหกคนกับชนน เขาไปพนตั้งททายภาวา

๑ ๔ คำ ๆ

โอรบ เมื่อนั้น หกนางกับหกโอโรด่า
๐ ค่างคนร่าให้พายนาคา ระวังขอชวด่วนไป

พระตั้งชื่อกษัตริย์ไทยใจดี
เห็นคุณด้วยช่วยขอโทษไว้

แม่ประทุมเทวดกกราบไหว้
ช่วงใช้เป็นชื่ากว่าจะตาย

๑ ๕ คำ ๑ โยด

รำถ ๕ ๕
๑ เมื่อนั้น
เห็นแม่ถร้องคนต้นความอาย
อินโทษทงหกคนกับชนนี้
แต่จะฆ่าให้ม้วยมรณา
ซึ่งเขาคิดร้ายฆ่าหลายครั้ง
จงโปรดปรานประทานโทษไว้

พระตั้งชื่อกษัตริย์พญาบาทมาตหมาย
จึงเบี่ยงบ่ายพิตทพระบิดา
ก็ควรทบทรงคองโทษา
เวรจะคิดตักตืบไป
ก็เพราะกรรมหนหลังหา โกรธไม่
อย่าฆ่าให้ม้วยม้วยมรณา

๑ ๖ คำ ๑

๑ ๕ ๕
๑ เมื่อนั้น
ค่อยเคียดอนคตายหาย โกรธ โกรธา
นี้หากถูกยาว่าวอน
ว่าพตางทางตั้งเสนาใน
จะได้ ไซ้ด้อยมันเปเนด้า
แต่วครัดชวณต้องคณงตักษณ

พระบิดทรงก็ทรงฟัง โอรธา
จึงตรัดว่าพ่อเค้นมันตักใจ
เปเนจนจิดรบิตรไม่ชัดได้
อันคนโทษกให้ตกรัก
ให้ตมหน้าหนาท้อปรตักษณ
กับพระตฤรภักเข้าวงใน

๑ ๖ คำ ๑ เสมอ

นิทานเรื่องสังข์ศิลป์ไชยตอนปลาย
คือเรื่องตอนที่ทรงพระราชนิพนธ์บทละคร

กล่าวถึงท้าววชิราลงค์ ไม่เห็นท้าวกุมภภณชนของชายไปมา
หาผู้ชำนานผัดตั้งเกศ จึงไปยังเมืองอินราช ไปเห็นแต่เมืองเบต่า
ก็ตกใจ รีบออกไปยังป่าหิมพานต์เรียกพวักษ์มาถาม ครั้นรู้ว่าพระ
สังข์ศิลป์ไชยไปชิงนางเกสรสุดมณฑาฆ่า ท้าวกุมภภณชก็ตายก็โกรธเป็นกำ
ตั้ง ท้าววชิราลงค์คิดว่าพระยานาคก็ถูกชิงเมียมาคงจะแค่นอยเหมือน
กัน จึงให้เสนาทงไปเชิญพระยานาคให้ยกกองทัพมาด้อมทบ ไป
ด้อมเมืองบฏจาตนครแคแค่นด้วยกัน แต่พระยานาคเนเคยฤทธิเดช
พระสังข์ศิลป์ไชยครั้นคร้ามอยู่ ครั้นจะไม่ไปก็เกรงพระยายักษ์จะคิดหมิ่น
ว่าชลาดจึงต้องจำใจไป ท้าววชิราลงค์จึงให้พระยานาคเป็นที่พัน
ตัวนาคเป็นที่พหุดวงยกไปยังเมืองบฏจาตนคร ขณะนั้นพระสังข์
ศิลป์ไชยทอดดาท้าวเสนาภูกฎไปเที่ยวป่ากับตั้งหรามมีได้อยู่ในเมือง แต่
พระยานาคหาทราบไม่ ครั้นยกมาถึงเมืองบฏจาตนครจึงอธิบายว่าแก่ท้าว
วชิราลงค์ว่า นางทั้ง ๒ ตกอยู่ในมือข้าศึก ถ้ายกกองทัพบุกกรุกเข้าไป
ด้อมเมืองทันที ก็จะได้เป็นภริยานครายแฉ่งนาง ขอให้คงกองทัพด้อม
เมืองไว้ แลบอกให้ท้าวเสนาภูกฎตั้งนางออกมาให้โดยดีก่อน ท้าว
วชิราลงค์ไม่สู้เท่าก็หยุดยั้งกองทัพขยี้ตามคำพระยานาค

ฝ่ายท้าวเสนาภูกฎรู้ว่ากองทัพยักษ์กับนาคมาด้อมเมืองก็ตกพระไทย
กตัญญูเป็นกำลัง พอพวักษ์มาร้องบอกให้ตั้งนางเกสรสุดมณฑากับ
นางศรีสุพรรณคนไปให้ โดยดี ท้าวเชอคิดเห็นว่าเหตุเกิดเพราะไปรับ

นางทง ๒ มาจึงวิ่งฉอนให้นางกตัมไป แต่นางหาขอมไปไม่ ว่า
พระดั่งชคิตป์ไชยไปปายังอีก ๓ วันจะกตัมมา ขอให้ผิดผ่อนไปอีกสัก ๓
วัน ท้าวเสนาภูกุจึงให้ไปร้องบอกยักษ์ว่า จะขอให้นางเตรียมตัวสัก
๓ วันแล้วจะตั้งคืนไป ท้าววณณราชก็ขอม

ครั้นพระดั่งชคิตป์ไชยกับดั่งหรากตัมมาถึงเมืองบณฺฑิตนคร จึง
เข้าไปเฝ้าท้าวเสนาภูกุทูลอาดาต่อสู่ซำคัก แลชวนไปยมนนกำแพง
เมืองกับดั่งหรา ทำสิ่งหยาทร้องประกาศแก่ซำคักว่า เพราะพระ
ดั่งชคิตป์ไชยไม่อยู่จึงมาตอมเมืองได้ เคยวนกตัมมาแล้วทจะขอม
ตั้งนางให้หน้อยอย่างได้ย ท้าววณณราชได้ยหนักโทษว่าเพราะพระยา
นาคให้ร้องรอดไว้ ถ้าตรงเขาคัดเมืองแต่แรกมาถึงก็จะได้นางไปเสียแต่
เวลาพระดั่งชคิตป์ไชยไม่อยู่หนนแล้ว ฝ่ายพระยานาค นั้นพอเห็นพระ
ดั่งชคิตป์ไชยก็สันทนของอาจรับเด็กพดหนไปเมืองบาดาด ยิ่งแต่ท้าว
วณณราชคงตอมเมืองอยู่ หมายถึงจะรบพุ่งแก่กันให้จึงได้ ฝ่าย
พระดั่งชคิตป์ไชย นั้นคิดว่า ท้าววณณราชได้ มัคคณคราจร พามาตั้งเมื่อช
กตัม จะทำอันตรรายหะศวรไม่ จึงเขียนหนังสือผูกตุ๊กศรียงไปให้ท้าว
วณณราช บอกว่าเดิมท้าวภุมภันท์บั้งอาจมาตั้งกนางเกสรด้อมนทาไป
ครั้นท้าวเสนาภูกุให้ พระดั่งชคิตป์ไชย ตาม หาไป พบ จะ พากตัม มาบ้าน
เมือง ท้าวภุมภันท์ไม่พูดจาว่ากตัมแต่โดยดี จะฆ่าฟันจึงจำต้อง
ต่อสู้ของกตัม ท้าวภุมภันท์ไม่เดิกตาย เหตุการณ์ตงปวงที่เป็น
มาหาได้เกยวชของกับท้าววณณราชไม่ ท้าววณณราชยกกองทัพ
มา ถัรบพุ่งกันชนกัสำหรับแต่ไพร่พดจะล้มตายด้วยกันตงต้องฝ่ายจะ
เป็นประโยชน์ ๐6/2565 เพราะเหตุการณ์กัตงไปหมดแล้ว เป็นไมตรี
กันเสียจะมีคักว่าหรือ ท้าววณณราชได้อ่านตำราก็เห็นจริงด้วยตาม
คำของพระดั่งชคิตป์ไชย จึงเขียนหนังสือต่อผูกตุ๊กศรียงกตัมเข้าไป

ว่าจะยอมเป็นไมตรีกันต่อไป พระตั้งชคิตป์ไชยก๊กออกไปหาพระยายกษัย
 ยงทัพตบพตา แตนหันมาทำวณณราชก็เปนไมตรีตักกับทำวณณ
 กุฏ ในบทตครเก่าว่าทำวณณราชกับทำวณณกุฏอุปถุษากันให้อภิ
 เสกพระตั้งชคิตป์ไชยกับนางศรีดีพรรณครองเมืองบุญจาตนคร แล้ว
 จบเรื่องเพียงนั้น แต่ในหนังสือฉบับตาวว่าพระตั้งชคิตป์ไชยกุฏขอให้
 ไปรับนางเทพธิดาซึ่งเคยได้พบกันเมื่อไปตามนางเกดร์สู่มนทานนมาอภิ
 เสกเปนมเหษี ส่วนนางศรีดีพรรณว่าพระยานาคแต่งบรรณการมา
 ขอเป็นไมตรี แตขอนางกตบคั้นไปเปนมเหษีอย่างเดิม.